

Karl may

SCHUT - CĂPETENIA TÂLHARILOR

EDITURA PALLAS

Consilier literar
ANTONIU POPESCU

Ediția princeps:

KARL MAY

DER SCHUT

„Karl May's — Gesammelte Reiseromane”, Band 6
Freiburg, 1892

Traducere inedită de Georgeta Costescu.

Toate drepturile de folosință ale acestei versiuni aparțin
Editurii Pallas.

KARL MAY
Opere - 38

**SCHUT - CĂPETENIA
TÂLHARILOR**
Roman

EDITURA PALLAS
București, 1998

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

Ediție electronică îngrijită de

I.S.B.N. 973-98587-2-4

CUPRINS

1. Halef în pericol
2. Bullik jak
3. Negustorul de cărbuni
4. Vânătoarea de urși
5. În Defileul Diavolului
6. Grota cu bijuterii
7. Reîntâlnirea cu Lindsay
8. Pe urmele lui Schut
9. Atacul prin surprindere
10. Bârlogul din subteran
11. Evadarea lui Kara Nirwan
12. Se închide cercul
13. Anexă - Moartea lui Rih

1. Halef în pericol

Călătoria noastră se apropia acum, încetul cu încetul, de sfârșit, totuși ne temeam, deoarece ne aștepta partea cea mai grea a acesteia. Pe de o parte, din cauza terenului, căci aveam de străbătut munți stâncoși, văi, defilee, codri seculari și smârcuri și, pe de altă parte, din cauză că evenimentele se precipitau spre un deznodământ, iar pe noi ne așteptau eforturi și pericole mult mai mari decât cele de până acum.

Israd, călăuza noastră, s-a dovedit a fi un tovarăș de drum vesel și foarte plăcut. Ne-a povestit niște întâmplări atât de hazlii din viața lui și ne-a relatat atâtea despre ținuturi și populație, încât nici nu ne-am dat seama cum a trecut timpul.

Venisem dinspre fertila câmpie Mustafa, pe malul stâng al Vardarului și călăream acum pe întinderi care urcau, treptat, pe malul drept al acestui fluviu, trecând pe lângă bogate câmpuri plantate cu bumbac și tutun. Ce-i drept, Israd ne spusese că acestea se vor sfârși în curând și vom ajunge de partea cealaltă a Treskăi, în ținuturi sterpe. De fapt, Israd nu le-a numit „sterpe”, ci *meraly*. Se referea la ultima din cele cinci categorii în care era pe atunci împărțit solul, din punct de vedere calitativ, în Imperiul Otoman.

Prima categorie era *mirije*, adică pământul domeniului de stat, din care, firește, nu făcea parte solul sterp. Urma apoi *wakuf*, proprietate a așezămintelor celor evlavioși. Acestei categorii îi revenea tot pământul al cărui proprietar deceda fără să aibă moștenitori. Cea de-a treia categorie era *mülk*, proprietatea funciară privată. Din următoarea categorie, numită *metruke*, făceau parte ulițele, drumurile, piețele și terenurile comunității. Ultima categorie era numită *mera* și desemna tot terenul pustiu și sălbatic. Asta voise Israd să spună atunci când pomenise de *meraly*.

A trebuit să urcăm vreo două sau trei terase netede și am ajuns apoi pe podișul care, în vest, coboară abrupt spre malul Treskăi. Aici, am trecut prin câteva cătune.

Întrucât știam că Israd ne va conduce pe drumul cel mai scurt, nu mai m-am ostenit să caut urmele lui Suef, care plecase înaintea noastră. Nu ne-ar fi fost de nici un folos, ba din contră, ne-ar fi întârziat din drum. După aproximativ patru ore, am trecut printr-o pădure rară. Acolo, am dat de urmele unui călăreț, care, din stânga, se potriveau cu drumul nostru. Le-am privit, șezând în șa. Presupuneam că era vorba despre urmele lui Suef, mai cu seamă că armăsarul iuțise pasul ca și cum călărețul era foarte grăbit. Întrucât urmele duceau spre aceeași direcție spre care ne îndreptam și noi, am mers după ele, până într-un anumit punct, unde au apărut urmele mai multor cai, ce veneau din dreapta.

Acum, am descălecat. Cine are ceva experiență poate să-și dea seama de la câți cai provin urmele, dacă n-au fost prea multe animale. Am văzut că fuseseră aici cinci călăreți. Probabil fuseseră cei pe care îi căutam. După urma imprimată de copită, care era destul de ștearsă, mi-am dat seama că respectivii trecuseră pe aici cu aproape șapte ore înainte.

Pentru o asemenea apreciere, trebuie să ai în vedere mai multe lucruri: vremea, natura solului, dacă este dur sau moale, nisipos sau argilos, dacă este sterp, acoperit de vegetație sau de un praf fin. Trebuie să acorzi atenție și curenților de aer și temperaturii, pentru că soarele sau vântul usucă repede urmele și marginile lor devin sfărâmicioase, ceea ce nu se întâmplă dacă este frig sau nu bate vântul. Cel care nu are experiență se poate înșela foarte ușor, cu ore sau chiar cu zile, când face o asemenea evaluare.

Am pornit mai departe călare, după aceste urme. După un timp, am ajuns la capătul pădurii. Am ieșit din nou în câmp deschis. Un drum se încrucișa cu direcția pe care o

urmam noi. Am observat că urma se îndrepta spre dreapta și o lua pe această cărare. Am oprit și mi-am scos luneta, să cercetez dacă nu descopăr vreun sat ori vreo gospodărie care să-i fi determinat pe călăreți să se îndrepte în această direcție. Nu se vedea însă nimic.

— Ce facem, sidi? întrebă Halef. Putem merge după urme sau putem merge pe drumul ales de Israd.

— Optez pentru a doua variantă, am răspuns. Precis, călăreții s-au abătut din drum doar pentru scurtă vreme și probabil că se vor reîntoarce pe drumul nostru. Știm încotro se îndreaptă, așa că să ne grăbim să ajungem acolo. Deci, înainte!

Am vrut să dau pintoni calului, dar Israd spuse:

— Poate, totuși, ar trebui să mergem după urme, effendi. În partea cealaltă se află o trecătoare pe care nu o puteam vedea de aici. E o casă țărănească acolo, la care s-ar putea să fi tras cei pe care îi urmărim.

— Și ce-am putea afla acolo? Probabil că nici n-au stat prea mult; or fi cerut puțină apă sau ceva de mâncare. Nu prea cred eu că s-au întins la taclale cu locuitorii gospodăriei. Să mergem mai departe!

Dar, nu după mult timp, m-am răzgândit. Urmele au apărut din nou, venind din dreapta. Aruncându-le o privire, mi-am dat seama că erau proaspete. Am descălecat, pentru a le studia mai atent și am descoperit că nu erau mai vechi de două ore. Prin urmare, călăreții zăboviseră aproape cinci ore la acea gospodărie țărănească. Voiam să aflu motivul șederii lor acolo. Am dat pintoni cailor și am luat-o spre dreapta.

Gospodăria nu era prea departe. Curând am ajuns într-o vale, unde curgea un pârâu. Am descoperit pășuni și ogoare bogate. Cu toate acestea, casa avea o înfățișare sărăcăcioasă. Am văzut un bărbat care stătea în fața ușii. Când ne zări, dispăru în casă și trase ușa după el.

— Effendi, se pare că țăranul ăsta nu vrea să aibă de-a face cu noi, spuse Osko.

— O să vorbească el cu noi. Presupun că se teme, pentru că bunii noștri prieteni l-au tratat cu brutalitate, așa cum le stă în obicei. Tu nu-l cunoști, Israd?

— De văzut l-am mai văzut, dar nu știu cum îl cheamă, răspunse Israd. Nu știu dacă mă cunoaște, căci n-am fost niciodată la el.

Când am ajuns în fața ușii, am descoperit că era încuiată. Am bătut, dar n-am primit nici un răspuns. M-am dus, călare, până în spatele casei. Se afla și acolo o ușă zăvorâtă. Am început să batem și să strigăm mai tare și, atunci, s-a deschis un oblon și a apărut țeava unei arme. În același timp, s-a auzit o voce zicând:

— Cărați-vă, haimanalelor! Dacă nu încetați cu urletele, am să trag!

— Ei, ușurel, ușurel, am replicat și m-am apropiat de oblon, în așa fel încât aș fi putut să apuc flinta de țeava. Nu suntem haimanale și nu vrem să-ți facem nici un rău.

— Așa au spus și ceilalți. Nu mai deschid ușa nici unui necunoscut.

— Dar poate îl cunoști pe acesta de aici, am spus și am arătat spre Israd.

Văzându-l pe Israd, țăranul lăasă arma jos și spuse:

— Acesta e Israd!

— Da, eu sunt, confirmă Israd. Crezi că și eu sunt o haimana?

— Nu, tu ești om de treabă.

— Ei bine, și acești bărbați care sunt cu mine sunt tot oameni de treabă. Îi urmăresc pe cei care au fost aici și ar dori să afle ce-au vrut haimanalele alea de la tine.

— În tine am încredere, așa că o să deschid ușa.

Când ieși din casă, mi-am dat seama cam ce impresie le făcuse acest omuleț temător unor oameni ca cei doi frați Aladschy. Părea că încă nu are deplină încredere în noi, căci ținea strâns în mână flinta. Apoi strigă, adresându-se cuiva din interiorul casei.

— Mamă, vino să-i vezi și tu!

Își făcu apariția și ne privi o femeie îndoită de spate de bătrânețe, care se sprijinea într-o cârjă. Am observat că la cingătoare îi atârnau niște mătănii. De aceea, am spus:

— Lăudat fie Domnul Iisus Hristos, măicuță! Vrei să ne izgonești de la ușa ta?

Pe fața-i adânc brăzdată de cute apăru un zâmbet prietenos. Răspunse:

— Effendi, ești creștin? Uneori, aceștia sunt tare răi. Dar tu ai chipul unui om bun. N-o să ne faceți nici un rău?

— Nu, cu siguranță că nu!

— Atunci, sunteți bineveniți! Descălecați și intrați.

— Te rog să ne permiți să rămânem călare, căci vrem să plecăm cât mai repede. Mai înainte, însă, aș vrea să știu ce-au făcut cei șase călăreți aici la voi?

— La început n-au fost decât cinci. Cel de-al șaselea a venit mai târziu. Au descălecat și și-au dus caii, fără permisiunea noastră, pe câmpul de trifoi, deși era destulă iarbă aici. Animalele ne-au călcat în picioare frumusețe de trifoi. Am vrut să cerem daune, pentru că suntem oameni sărmani. Dar nici n-am apucat să deschidem bine gura să zicem ceva că au și pocnit din bici, așa că a trebuit să tăcem.

— Dar, de fapt, de ce au venit la voi? Au făcut un ocol ca să ajungă aici.

— Unul dintre ei avea un braț rănit care îl durea îngrozitor. I-au desfăcut legătura și i-au spălat rana. Asta a durat mai multe ore. În vreme ce unul dintre ei s-a ocupat de cel rănit, ceilalți au scotocit prin casă și au luat ce-au poftit. Ne-au mâncat carnea și toate proviziile. Pe fiul și pe nora mea i-au zăvorât în pod și le-au luat scara, să nu poată coborî.

— Și tu, tu unde ai fost în acest timp?

— Eu? spuse ea, clipind șiret din ochi. Eu m-am prefăcut că nu aud. E ușor să crezi așa ceva despre o femeie bătrână. De aceea, mi-au dat voie să rămân în colibă și astfel am aflat tot ceea ce au vorbit.

- Despre ce au vorbit?
- Despre un anume Kara Ben Nemsî care trebuie să moară, împreună cu însoțitorii lui.
- Eu sunt acela. Și altceva?
- Au vorbit despre un conac care se află pe malul Treskăi, unde vor să tragă în seara asta, și despre un cărbunar al cărui nume iar l-am uitat.
- Nu-l cheamă Scharka?
- Ba da, ba da. Măine vor să meargă la el. Și au mai vorbit și despre unul Schut, pe care vor să-l întâlnească la Kara-Kara... nu știu cum îi zice.
- Karanirwan?
- Da, pe care vor să-l întâlnească la Karanirwan-han.
- Știți cumva unde se află hanul acesta?
- Nu, și n-au spus nici ei. Dar au zis ceva despre un frate cu care unul dintre ei trebuie să se întâlnească acolo. I-au spus și numele, dar, din păcate, nu pot să mi-l aduc aminte.
- Nu cumva îl cheamă Hamd Al-Amasat?
- Ba da, chiar așa îl cheamă. Dar, effendi, văd că știți mai multe decât mine!
- Știu eu destule, dar, punându-ți aceste întrebări, vreau doar să mă conving că nu mă înșel.
- Au mai discutat și despre faptul că la acel Karanirwan-han se află prizonier un negustor de la care vor să ceară bani de răscumpărare. Dar, își băteau joc de el, căci, și dacă va plăti, tot n-or să-i dea drumul. Vor să-l stoarcă de toți banii și apoi să-l ucidă.
- Bănuiam eu că asta le e intenția. Dar cum a ajuns negustorul la Karanirwan-han?
- L-a ademenit acolo Hamd Al-Amasat, cel de care ai pomenit tu.
- N-au spus cumva cum îl cheamă pe negustor?
- Era un nume străin, de aceea nu l-am reținut, și mai eram și moartă de frică.
- Îl cheamă Galingré?

— Da, da, așa îl cheamă. Acum îmi aduc aminte.

— Și despre ce au mai vorbit?

— N-au mai vorbit, căci a sosit între timp și al șaselea călăreț. E un croitor, un cârpaci, și acesta a povestit despre niște dușmani din cauza cărora s-a prăbușit în Vardar. Acum știu că voi erați acei dușmani. A trebuit să fac un foc mare, ca să-și usuce hainele. Din cauza lui și pentru că s-au ocupat de rana bătrânului au stat atât de mult la noi. Croitorul a povestit și despre ciomăgeala pe care a primit-o. Abia putea să meargă și era desculț. Își înfășurase picioarele cu cârpe, după ce le unsese cu seu. A trebuit să-i dau alte cârpe și, pentru că nu aveam seu, ne-au înjunghiat capra, ca să facă rost de grăsime. Nu e asta o infamie?

— Fără îndoială. Și, cam cât prețuia capra?

— Aproape cincizeci de piaștri, effendi.

— Însoțitorul meu, Hagi Halef Omar, îți va dăruia cincizeci de piaștri.

Halef scoase punga și îi întinse o piesă de aur.

— Effendi, întreabă ea stupefiată, dar ce, vrei să plătești tu pagubele pe care le-au făcut dușmanii tăi?

— Nu, așa ceva este imposibil, căci nu posed bogățiile padișahului. Dar pentru o capră putem plăti. Ia liniștită banii.

— Mă bucur că am avut încredere în voi și nu mi-am închis casa și gura în fața voastră. Binecuvântată fie venirea voastră și binecuvântat fie drumul vostru, binecuvântat fie orice pas al vostru și tot ceea ce faceți!

Ne-am despărțit de ei, însoțiți de cuvintele lor de mulțumire și ne-am întors în locul de unde plecasem ca să facem acest mic ocol. Apoi, am pornit-o în direcția pe care o urmasem inițial.

Mai întâi, am trecut printr-un câmp liber, unde, doar ici-colo, se putea vedea câte un copac. Călăuza noastră, atât de veselă mai înainte, căzuse pe gânduri. Când l-am întrebat care era cauza, mi-a răspuns:

— Effendi, până acum nu mi-am dat seama ce mare este pericolul în care vă aflați. Abia acum văd în ce situație grea sunteți. Asta mă îngrijorează. Dacă dușmanii voștri stau la pândă și vă atacă pe neașteptate, sunteți pierduți.

— Asta n-o cred. O să ne apărăm.

— Nici nu-ți imaginezi cu câtă siguranță se aruncă, pe aici, pe la noi, cu barda. Nici un om nu se poate apăra de barda azvârlită asupra sa.

— Dar eu cunosc unul capabil s-o facă, am replicat.

— Nu te cred. Cine poate fi acela?

— Eu însumi.

— O, o! mormăi Israd, zâmbind și uitându-se la mine dintr-o parte. Probabil a fost doar o glumă.

— Ba n-a fost nici o glumă. Omul acela chiar a atentat la viața mea.

— Nu pricep. În orice caz, înseamnă că n-a fost vorba de bardă. Du-te în munți. Acolo ai să cunoști adevărați maestri ai aruncării cu această armă îngrozitoare. Pune-l pe un schipetar sau chiar pe un miridit să-ți arate cum mânuiește barda și ai să rămâi cu gura căscată.

— Omul cu care am avut de-a face era un schipetar, ba chiar miridit.

Dădu neîncrezător din cap și continuă:

— Dacă ai reușit să te aperi de barda lui, înseamnă că a rămas dezarmat și l-ai învins?

— Firește. Dar i-am dăruit viața. În schimb, el mi-a dat barda asta pe care o port aici, la cingătoare.

— Am admirat deja în secret această bardă. Este extraordinar de frumoasă. Am crezut că ai cumpărat-o de undeva, ca să faci impresia unui mare războinic. Și, totuși, în mâna ta este nefolositoare, căci nu te pricepi s-o folosești. Sau ți-ai încercat deja puterile cu ea?

— Nu cu o astfel de bardă, ci cu altele.

— Unde s-a întâmplat asta?

— Departamentele de aici, în America, unde există popoare de sălbatici a căror armă preferată este barda. De la ei am

învățat cum să mă descurc cu barda. Acolo, ea se numește tomahawk.

— Dar un sălbatic nu se poate compara cu un miridit!

— Ba, dimpotrivă. Eu cred că un schipetar nu este atât de abil în aruncarea bărzii, pe cât este un indian în mânuirea tomahawkului. Barda se aruncă pe o traiectorie liniară, pe când tomahawkul pe una în formă de boltă.

— Și este cineva capabil să facă așa ceva?

— Orice luptător al pieilor roșii și eu de asemenea.

Obrajii îi erau roșii ca focul iar ochii îi străluceau.

Își opri calul și se așeză de-a curmezișul în fața mea, ca să mă silească să mă opresc, apoi spuse:

— Effendi, iartă-mă că sunt atât de neîncrezător. Dar îmi vine greu să cred ceea ce spui. Vreau să-ți mărturisesc că sunt aruncător cu barda și încă unul care poate concura cu oricine. De aceea știu câți ani de exercițiu îți trebuie pentru a deveni maestru în mânuirea acestei arme. Din păcate, nu am barda la mine.

— De fapt, eu n-am aruncat niciodată cu o astfel de bardă, am recunoscut, dar cred că, dacă prima sau a doua oară ratez ținta, a treia oară voi reuși.

— O, effendi, nu-i chiar așa ușor!

— Am să arunc barda cu aceeași măiestrie ca și tine.

— Cum așa?

— Când arunc, arma zboară o anumită distanță îndreptându-se spre pământ, se ridică apoi, face un arc și se înclină din nou, lovind cu precizie în țintă.

— Imposibil!

— Ba chiar așa e.

— Effendi, te cred pe cuvânt. Dacă aș avea bani mulți la mine, te-aș provoca să ne întrecem.

De entuziasmat ce era, descălecăse de pe cal.

— Biet nebun! spuse Halef și făcu un gest disprețuitor cu brațul.

— La cine te referi? întrebă Israd.

— La tine, firește.

— Crezi, deci, că efendi va ieși învingător în această întrecere?

— Cu siguranță.

— L-ai văzut vreodată aruncând barda?

— Nu, dar orice vrea poate. Sidi, te rog să te întreci cu acest tânăr. Va plăti și va trebui să-și ceară scuze.

Era o prostie să consimt la această propunere a lui Israd. N-am fi făcut altceva decât să pierdem timpul cu o astfel de joacă. Dar, de fapt, nu era vorba decât de câteva minute și eram și eu curios să văd dacă pot arunca cu barda la fel de bine cum aruncam cu tomahawkul. Și o astfel de încercare nici nu era inutilă, la urma urmelor, căci s-ar fi putut ca în orice moment să fiu nevoit să folosesc barda ca armă. De aceea, l-am întrebat pe Israd:

— Câți bani ai la tine?

— Cinci sau șase piaștri.

— Eu pun o sută de piaștri. Ce condiții stabilești?

— Tu n-ai mai aruncat până acum cu o asemenea bardă, spuse el, gânditor, iar eu nu sunt obișnuit cu arma ta. Ar fi mai bine dacă am face mai întâi câteva încercări, să zicem trei?

— De acord.

— Apoi, însă, fiecare nu poate arunca decât o singură dată în țintă.

— Ești prea sever. S-ar putea ca tocmai această aruncare să eșueze, din întâmplare.

— Bine, atunci fiecare să arunce de trei ori. Cine aruncă cel mai bine primește banii. Aruncăm în primul copac care ne iese în cale. Uite un frasin acolo. Barda trebuie să rămână înțepenită în trunchiul lui.

Ne-am oprit nu departe de un curs de apă. Era aceeași gârlă pe care o văzusem, atunci când ne abătusem din drum, în apropierea casei. La marginea apei se aflau câțiva copaci: frasini, arini și niște sălcii bătrâne și noduroase, din care crescuseră mlădițe tinere. Copacul cel mai apropiat

era frasinul de care am pomenit mai înainte, care se afla la o distanță de aproximativ șaptezeci de pași de noi.

Am descălecat și i-am dat lui Israd barda. Se așeză cu picioarele crăcănate, bine înfipite în pământ, își răsuci partea superioară a corpului din șolduri, ca și cum ar fi vrut să-și verifice siguranța articulațiilor, cântări barda în mână, cercetător, apoi își luă avânt pentru a o arunca. Arma zbură foarte aproape pe lângă frasin, dar nu-l atinse.

— Barda aceasta este mai grea decât a mea, se scuză el, în vreme ce Halef i-o aducea înapoi. A doua oară am să nimeresc.

La următoarea aruncare, Israd nimeri ținta, dar nu cu tăișul armei, ci doar cu coada. Cea de-a treia aruncare de probă îi reuși mai bine, căci tăișul lovi trunchiul. Din păcate, însă, nu rămase înțepenit acolo.

— Nu face nimic, spuse el. A fost numai de probă. După aceea am să nimeresc cu siguranță, căci acum am reușit să cunosc barda. Ei, și acum e rândul tău, effendi!

Eu nu mi-am luat ca țintă frasinul — dar n-am spus nimic în acest sens — ci trunchiul găunos al unei sălcii care se afla mult în spatele acestuia și care avea o singură ramură cu o coroniță de mlădițe înfrunzite.

Mai întâi trebuia să-mi obișnuiesc mâna cu greutatea bărzii. De aceea, prima aruncare a fost fa fel ca a lui Israel. Nu intenționasem să ating salcia, ci doar să-mi stabilesc direcția. De aceea, barda a zburat mult în stânga, pe lângă frasin, și s-a înfipit în pământul moale.

— O, cerule! strigă, râzând, călăuza noastră. Vrei să câștigi întrecerea effendi?

— Da, am răspuns serios.

Celelalte două aruncări de probă părură să fie mai nereușite decât prima. Nu m-am supărat, că Israd a râs de mine, pentru că eram convins că nu voi rata ținta.

Halef, Omar și Osko nu râdeau. Erau foarte necăjiți că acceptasem această întrecere.

— Gata cu aruncările de probă, spuse Israd. Acum începem întrecerea. Cine aruncă primul?

— Tu, firește.

— Atunci, mai întâi să punem banii jos, ca să nu fie nici o încurcătură. Să-i păstreze Osko.

Bietul de el credea că poate voi refuza să plătesc cei o sută de piaștri. Era absolut convins că va câștiga întrecerea. I-am dat lui Osko banii. Rivalul meu plăti și el cei câțiva piaștri pe care îi avea și puse mâna pe bardă. Într-adevăr, nu arunca deloc prost. Nimeri trunchiul de trei ori, dar numai la a treia aruncare tăișul rămase înfipt.

— Nici o ratare, triumfă el. Și o dată barda a rămas înfiptă. Fă și tu ca mine, effendi!

Acum trebuia să arunc după modelul indienilor, dacă nu voiam să mă fac de râs. Mi-am luat avânt, am aruncat barda deasupra capului și i-am imprimat o mișcare rotativă, care la jocul de biliard se numește „efect”. Barda s-a rostogolit spre pământ, s-a ridicat și apoi s-a înclinat brusc, din nou, înfigându-se în trunchi.

Tovarășii mei de drum jubilau. Israd dădu din cap și spuse:

— E doar o întâmplare, effendi! Greu de crezut.

Halef aduse barda înapoi iar eu am mai azvârlit-o de două ori în trunchiul frasinului. Lui Israd tot nu-i venea să creadă și continua să susțină că nu-i decât o pură întâmplare.

— Dacă nu te-ai convins încă, i-am spus, am să-ți mai dovedesc o dată că nu-i întâmplare. Vezi salcia aceea bătrână de acolo, din spatele frasinului?

— O văd. Ce-i cu ea?

— Am să arunc în ea.

— Dar se află la vreo sută de pași distanță, effendi. Chiar vrei s-o nimeresti?

— Nu doar s-o nimeresc, vreau să-i tai ramura aceea pe care o are, de la o distanță de un lat de palmă de trunchi.

— Effendi, asta ar fi chiar o minune!

— După cele șase aruncări, barda mi se potrivește atât de bine în mână, încât n-am cum să dau greș. Am să-i dau acum o dublă rotație. Ai să vezi că, de îndată ce se va înălța de la pământ, va avea o viteză de trei ori mai mare. Fii atent!

Aruncarea reuși, exact așa cum spuseseam. Barda se învârti coborând spre pământ, se ridică ușor și apoi zbură deodată cu viteză sporită, drept înainte, direct în salcie, în clipa următoare, ramura zăcea, tăiată, la pământ.

— Du-te până acolo și uită-te! i-am spus. Ai să vezi că e tăiată la un lat de palmă de trunchi și a fost retezată de tăișul bărzii.

Israd avea o figură atât de buimacă, încât am izbucnit în râs.

— Nu ți-am spus eu? strigă Halef. Tot ceea ce vrea effendi poate. Osko, dă-i banii! Sunt piaștrii triumfului său.

N-am luat decât partea pe care o pusesem eu. Israd și-a primit banii înapoi. Doar cu greu a reușit să se liniștească. Eu, însă, eram foarte mulțumit, căci constatasem că mă pot baza pe mâna mea.

După această scurtă întrerupere, ne-am continuat călătoria. Când s-a întunecat, Israd ne-a spus că vom ajunge la conacul Treska peste aproximativ o oră.

Am trecut din nou printr-o pădure care, din fericire, nu era prea deasă. Apoi drumul a luat-o în jos, la vale, am traversat un islaz și, în cele din urmă, am auzit lătrături de câine.

— Sunt câinii ciobănești ai rudelor mele, ne-a spus Israd. În fața noastră se află conacul iar în stânga este casa ciobanului. Noi, însă, o să facem un ocol. Să nu fie pe-afară vreun argat de la conac și să ne zărească.

Am ocolit spre stânga, până ce am ajuns la Treska, apoi am călărit pe malul apei, până la locuința ciobanului. Era o clădire cu un singur etaj, întinsă pe lungime. Se vedeau deschise câteva obloane de la ferestre. Prin ele apărea lumină în interior. Câinii s-au repezit la noi, lătrând furioși,

dar s-au liniștit îndată ce i-au recunoscut vocea lui Israd. Un bărbat scoase capul pe fereastră și întrebă:

— Cine-i acolo?

— Om bun, un cunoscut.

— Israd! Femeie, a venit Israd!

Capul de la fereastră dispăru. Imediat după aceea se deschise ușa. Bătrânii ieșiră să-l întâmpine pe Israd. Își făcu apariția și fratele cel mare. Apoi ciobanul spuse:

— Văd că ai venit însoțit. Oamenii aceștia rămân la noi?

— Da, dar nu vorbi așa tare. Stăpânul conacului nu trebuie să afle că bărbații aceștia se află aici. Ai grijă să ne fie duși imediat caii în grajd.

Nu se afla acolo decât un ocol de oi, nu prea înalt, în al cărui acoperiș am dat cu capul când am intrat. Armăsarul meu, Rih, nu prea voia să intre în grajd. Mirosul de oi nu era prea plăcut nasului său. Doar mângâindu-l și vorbindu-i am reușit să-l conving. Apoi am intrat în casă, sau, mai bine zis, în ceea ce se numește „casă” aici, căci singura odaie mare era împărțită în mai multe încăperi, cu împletituri din răchită.

Acasă erau doar tatăl, mama și un fiu. Argații se aflau la țarcuri iar servitoare nu existau.

Israd le-a spus numele noastre și apoi le-a povestit cum am salvat-o de la moarte pe sora lui. Aceasta a făcut o impresie deosebită asupra lor, căci ne-au făcut o primire plină de cordialitate. Fiul se duse la grajd să ne hrănească și să ne adape caii, în vreme ce bătrânii aduseră tot ce aveau prin casă, să ne pregătească o masă festivă.

La început, discuția s-a învârtit doar în jurul salvării nurorii lor. Apoi, am ajuns să discutăm și despre scopul călătoriei noastre. Am aflat că cei pe care îi căutam ajunseseră la conac. Le-am povestit pe scurt de ce îi urmăream pe acei bărbați. Bătrânii, îndeosebi, rămaseră cu gura căscată.

— Nu-ți vine să crezi că există asemenea oameni! strigă bătrâna și își plesni palmele deasupra capului. Este

îngrozitor!

— Da, chiar așa, este îngrozitor, confirmă bărbatul ei, dar nu-i de mirare, căci sunt oamenii lui Schut. Întreaga țară ar trebui să-i mulțumească în genunchi lui Dumnezeu, când va fi distrusă această plagă care asuprește poporul.

— Cunoști cumva mai multe lucruri despre Schut? l-am întrebat.

— Nu știu mai multe decât tine sau decât alții. Dacă s-ar ști locul unde trăiește, atunci ar fi și el cunoscut și ar fi terminat.

— Mai am o întrebare. Ai cumva idee unde se află Karanirwan-han?

— Nu cunosc numele acesta.

— Nu-l cunoști nici pe bărbatul pe care-l cheamă Kara Nirwan?

— Cu atât mai puțin.

— Dar vreun geambaș persan cunoști?

— Da. Oamenii îi spun Kara Adschem. Ce-i cu el?

— Am o bănuială cum că el ar fi Schut.

— Ce? Persanul ăsta?

— Descrie-mi-l, te rog!

— E mai înalt și mai gras decât tine și decât mine, un adevărat uriaș, și are o barbă neagră care îi ajunge până la piept.

— De când se află aici, în țară?

— Nu știu exact. E de vreo zece ani aici, cam atunci l-am văzut eu prima dată.

— Cam tot de atunci se vorbește și despre Schut?

Se gândi câteva momente, clipi uimit din ochi și răspunse:

— Da, cam tot atâția ani sunt.

— Cum se comportă geambașul acesta?

— Poruncitor, ca toți oamenii care se știu bogați. Umblă mereu înarmat până în dinți și este cunoscut ca un om cu care nu-ți poți permite să glumești.

— Este violent?

— Da, îndată ridică pumnul sau îndreaptă pistolul spre tine. Se povestește că mai multora care l-au trădat le-a închis gura pentru totdeauna, căci morții nu pot vorbi. Dar despre jafuri și furtișaguri n-am auzit nimic.

— Descrierea aceasta se potrivește cu imaginea care mi-am făcut-o despre el. Știi cumva dacă este în relații cu cărbunarul Scharka?

— N-am auzit nimic în acest sens. Dar ce, ai avut de-a face și cu cărbunarul?

— Până acum, nu. Dar cred că o să mă întâlnesc cu el. Cei șase bărbați de la conac vor să meargă la el. Ei cunosc, deci, unde locuiește. Nu știi, cumva, unde îl pot găsi?

— Știu doar că trăiește într-o grotă, care se află dincolo de Glogovik, în adâncul pădurii.

— L-ai văzut?

— Doar în fugă.

— Totuși, trebuie să părăsească din când în când pădurea, să-și vândă cărbunele, sau merg oamenii la el să-l caute, în acest scop.

— Nu vinde el însuși cărbunele. Acolo, în munți, există un *kurumdschy*, un negustor de cărbuni, care îi rezolvă această problemă. Umblă prin țară cu căruța încărcată cu cărbuni și butoiașe cu negru de fum.

— Ce fel de om e?

— Un individ posomorât, zgârcit la vorbă, care nu e în relații cu nimeni. Preferi să-l vezi plecând decât venind.

— S-ar putea să fiu silit să-l caut, ca să-l întreb unde se află grotă cărbunarului.

— Până la Glogovik, cel puțin, ți-aș putea da drept călăuză un argat. Mai departe, însă, nu cunoaște drumul.

— Primim, cu mulțumiri, această ofertă. Fiul tău mi-a povestit că acest cărbunar este bănuït a fi un criminal.

— Nu e numai o bănuïală, se știe sigur, deși nu există nici o dovadă pentru a putea fi demascat. Este în relații și cu frații Aladschy, pe care soldații i-au căutat zadarnic la el.

— Mi-a povestit și fiul tău despre asta. I-a văzut și el pe cei doi ticăloși, astăzi.

— Pagii? Într-adevăr? Deseori mi-am dorit să-i întâlnesc și eu o dată.

— Dar asta s-a întâmplat chiar astăzi. N-ai văzut, între cei cinci călăreți, doi care călăreau pe cai pagi?

— Care vasăzică se află acum aici, în apropiere, la conacul vecinului meu? Asta înseamnă că ne bate nenorocirea la ușă!

— Azi n-ai de ce să te temi de ei, căci suntem noi aici. Dacă ar afla că suntem aici și vom înnopta la tine, s-ar face nevăzuți. S-ar putea chiar să-i vezi, dacă te furișezi în secret până acolo. Încearcă să vezi dacă nu poți să tragi cu urechea.

Plecă. Cât a lipsit, ne-am ocupat de masa de seară. După o jumătate de oră s-a întors și ne-a informat că îi văzuse.

— Dar erau numai patru, spuse. Rănitul nu era cu ei. Ședeau în încăperea de lângă odaia de dormit a vecinului. M-am furișat în jurul casei și am încercat la toate obloanele să găsesc o crăpătură prin care să pot privi înăuntru. În cele din urmă, am găsit o gaură rămasă de la un nod din scândură. Ședeau pe vine, împreună cu stăpânul conacului și aveau în față un urcior cu rachiu.

— Stăteau de vorbă?

— Da, dar nu despre problema voastră.

— Crezi că se poate trage cu urechea la ce vorbesc? Se aude ceva, dacă stai afară, în fața oblonului?

— Eu n-am auzit prea bine decât câteva cuvinte. Ca să înțelegi bine, ar trebui să intri în odaia de dormit. Oblonul era deschis.

Îmi descrise poziția odăii. Am fost de părere că ar fi prea periculos să intrăm, mai ales că era posibil ca bătrânul mübarek să se afle acolo.

— Nu, o să renunțăm la această încercare, am spus. Am să mă furișez eu, mai târziu, până acolo.

Cu asta, am considerat încheiată această chestiune. În vreme ce ne-am continuat discuția, Halef se ridică și ieși din casă.

— Sper că nu vrei să te furișezi până acolo, am strigat după el. Îți interzic categoric!

Halef dădu doar din cap și dispăru. Asta nu m-a liniștit și l-am trimis pe Omar după el, să-l urmărească în secret. Acesta s-a întors destul de repede și mi-a comunicat că Halef se dusesse la grajd să vadă de cai. Asta m-a liniștit. A trecut un sfert de oră și apoi încă unul. Întrucât Halef nu se întorsese încă, am început din nou să fiu neliniștit. Pomenindu-le despre acest lucru interlocutorilor mei, gazda a ieșit din casă să-l caute pe Halef. Dar s-a întors fără nici un rezultat. Nu-l găsisese nicăieri pe hagi.

— Cred că presimțirile mele nu mă înșală, am mormăit. Halef a făcut o prostie și acum, precis, este în pericol. Osko, Omar, luați-vă armele! Trebuie să mergem până la conac. Pot să pariez că a avut îndrăzneala să intre în odaia de dormit.

Eu am luat doar carabina. Era suficientă pentru a ține în frâu întreaga societate de acolo. Afară era întuneric beznă. Ne călăuzea ciobanul. Întrucât trebuia să-mi cruț piciorul bolnav, am mers încet de-a lungul malului, până ce ne-a apărut în față conacul, ca un morman întunecat, la o distanță de vreo cincizeci de pași de Treska.

Ne-am furișat de-a lungul fațadei casei, unde toate ferestrele erau închise, și apoi am cotit-o spre grajduri.

Se aflau acolo niște molizi tineri ale căror ramuri de jos atingeau pământul. Între aceștia și casă era doar o trecere îngustă.

De acolo, ciobanul ne-a condus în partea din spate a clădirii. N-am găsit nici urmă de Halef, dar eram convins că se afla în interiorul casei, și că fusese surprins de cei pe care voia să-i spioneze.

Gazda noastră se opri și ne arătă două obloane care, ca și celelalte, erau zăvorâte pe dinăuntru.

— Oblonul acesta, primul de aici, șopti, este de la odaia în care i-am văzut șezând pe oamenii aceia. Al doilea este de la odaia de dormit.

— N-ai spus că cel de-al doilea oblon era deschis?

— Da, mai înainte așa era.

— Ei bine, acum a fost zăvorât. Asta trebuie să aibă un motiv. Și care ar putea fi acela? Ticăloșii și-au dat seama că sunt spionați!

M-am furișat spre primul oblon și am privit prin gaura lăsată de nodul din scândură. Camera era luminată destul de slab, de o lumânare de seu, așezată într-un sfeșnic. Am reușit, însă, să disting destul de bine.

Foarte aproape, în fața mea, se aflau Manach Al-Barscha și Barud Al-Amasat. Lângă intrare, ședea un bărbat bondoc, robust, ca trăsături de om crud, probabil stăpânul conacului. Lângă perete, în dreapta mea, se aflau cei doi frați. Armele lor erau atârâte de niște cârlige de lemn, într-un colț. În mijlocul odăii, ședea la pământ Halef, legat de mâini și de picioare. Figurile dușmanilor lui nu prevesteau nimic bun. Interogatoriul părea să-l conducă Manach Al-Barscha. Era atât de furios, încât aproape țipa și am înțeles fiecare silabă rostită.

— Vezi ceva, effendi? m-a întrebat Omar.

— Da, am răspuns cât se poate de încet. Hagiul zace la pământ, legat fedeleș, și este interogat. Veniți aici! O să-mi dați o mână de ajutor să zdrobesc oblonul și apoi veți introduce țevicele armelor înăuntru, pe fereastră. Va trebui, însă, să zdrobim oblonul dintr-o lovitură, să nu aibă timp să-l înhațe pe Halef. Și acum, liniște!

Am început să trag cu urechea.

— Și cine ți-a spus că suntem aici? întrebă Manach Al-Barscha.

— Suef, răspunse Halef.

Nu-l văzusem pe cel la care se referise Halef; dar acesta, intră din încăperea din stânga. Se pare că fusese în odaia de dormit.

— Nu minți, câine! spuse și îi trase o lovitură cu piciorul lui Halef.

— Tacă-ți gura și nu mă insulta! răspunse micuțul. N-ai afirmat tu, în prezența noastră, la hanul din Rumelia, că vrei să mergi la conacul Treska?

— Da, dar n-am spus că vor fi aici și acești bărbați.

— N-a fost greu să ne treacă nouă prin cap asta. Nu ți-a spus-o în față effendi al meu, la Kilisseli, că ai să pleci cât de repede ai să poți după ei?

— Dracu' să-l ia pe effendi ăsta! O să-i sfâșiem tălpile, să simtă și el ce-am simțit eu. Abia pot să stau în picioare.

Se așează pe podea, lângă Halef.

— Și cum ați aflat unde se află conacul Treska? întrebă, mai departe, Manach.

— Am întrebat. Asta se înțelege de la sine.

— Și de ce ai venit doar tu singur după noi? De ce au rămas ceilalți în urmă?

Halef fusese destul de viclean să le spună că venise singur. Se comporta foarte liniștit. Și nici nu era de mirare, căci trebuie să se fi gândit că ne vom face griji dacă nu apărea după atâta timp.

— Nu v-a spus Suef că effendi al meu a căzut în apă?

— Ba da și să sperăm că s-a înecat!

— Nu, nu v-a făcut plăcerea asta. Trăiește încă, dar s-a mbolnăvit. Ceilalți au fost nevoiți să-l îngrijească. Pe mine m-a trimis înainte, să vă țin sub observație. Dacă poate, va veni mâine. Până seara va fi sigur aici și mă va elibera.

Izbucniră cu toții în râs.

— Tâmpitule! strigă Manach Al-Barscha. Chiar crezi că până mâine seară vei mai fi prizonierul nostru?

— Da' ce, vreți să-mi dați drumul mai repede? întrebă el candid.

— Da, o să te eliberăm mai repede. O să-ți dăm voie să pleci, dar în iad.

— Glumiți. Nu cunosc drumul până acolo.

— Nu-ți face probleme. O să ți-l arătăm noi. Dar mai întâi, vrem să-ți dăm o lecție care s-ar putea să nu-ți placă.

— O, dar eu sunt recunoscător pentru orice învățătură.

— Să sperăm că și în cazul acesta vei fi. Vrem, de fapt, să-ți amintim ceva. Există o lege care sună așa: ochi pentru ochi și dinte pentru dinte! Voi i-ați biciuit pe Murad Habulam, pe Humun și pe Suef. De aceea, ai să primești și tu o ciomăgeală să-ți meargă fulgii. Ați pompat apă în turn, să ne înecați. O să te băgăm și noi sub apă, să te îneci în chinuri, dar așa, încetișor, încetișor, să ne bucurăm și noi. O să te scufundăm în Treska, până o să-ți rămână doar nasul afară.

— N-o să faceți asta! strigă Halef, cu o voce plângătoare.

— Și de ce nu?

— Pentru că sunteți fiii credincioși ai Profetului și n-o să schingiuiți și să ucideți un musulman.

— Nu te mai bizui pe Profet. N-o să te ajute cu nimic să-ți schimbi soarta.

— Și ce-o să câștigați dacă mă ucideți? O să vă tortureze remușcărilor până ce va veni la voi îngerul morții.

— Nu-ți mai face tu griji de remușcărilor noastre. Simți deja frica morții? Da, dacă ai fi deștept, ai putea să scapi și de data asta.

— Ce-ar trebui să fac? întrebă repede Halef.

— Să ne destăinui totul. Cine este stăpânul tău, ce vrea de la noi și ce are de gând în legătură cu noi.

— Asta nu pot să vă spun.

— Atunci, trebuie să mori. Eu am avut intenții bune. Dar, dacă nu vrei să-mi răspunzi la întrebări, ți-ai pecetluit soarta.

— Știu eu ce vrei să faci, replică Halef. Vrei să mă înșeli cu făgăduielile tale. După ce o să vă spun totul, o să vă bateți joc de mine și n-o să vă țineți de cuvânt.

— Ba o să ne ținem de cuvânt.

— Juri?

— Jur pe tot ceea ce cred și respect. Și, acum, hotărăște-te mai repede, căci nu sunt prea des îndurător și nici nu mă țin prea mult.

Halef se prefăcu că ar chibzui o clipă, apoi spuse:

— Și ce am eu de câștigat de la effendi, dacă mor? Absolut nimic! Prefer să trăiesc și am să vă dau toate informațiile.

— Țsta-i norocul tău! spuse Manach. Așadar, spune-ne mai întâi cine este stăpânul tău.

— N-ați auzit că este german?

— Da, asta ni s-a spus.

— Și chiar credeți? Credeți că un bărbat din Frangistan poate să dețină toate cele trei pașapoarte date de sultan?

— Și, atunci, nu e german?

— Nici gând.

— Dar ghiaur este?

— Nici ghiaur nu este. Se preface, ca să nu-și dea nimeni seama ce este.

— Ei, atunci spune o dată! Cine este?

Halef își compuse o figură plină de importanță și răspunse:

— După atitudinea sa, trebuie să vă fi dat seama că nu este un oarecine, ci o persoană importantă. Am fost nevoit să jur că nu-i voi trăda secretul. Dar, dacă n-o să vorbesc, o să mă ucideți, iar moartea anulează toate jurămintele. De aceea, veți afla acum că este un fiu de rege străin.

— Câine! Vrei să ne înșeli? urlă Manach Al-Barscha.

— Nu-i vina mea, dacă nu vreți să credeți.

— N-o fi cumva unul din fiii sultanului?

— Nu. Doar v-am spus că este străin de locurile acestea.

— Din ce țară e?

— Din Hindistan (India), care se află, după Persia.

— Și de ce n-a rămas acolo? De ce călătorește prin țara noastră?

— Ca să-și caute o nevastă.

— O... nevastă? întrebă Manach Al-Barscha, dar nu prea mirat, ci pe un ton de parcă abia acum se făcea lumină în capul lui.

Afirmația hagiului nu li se păru deloc incredibilă. Sute de povești orientale relatează istoria fiului de rege care călătorește incognito pentru a-și alege de nevastă pe frumoasa frumoaselor care, firește, este fiica unor oameni sărmani. De ce n-ar fi fost adevărat și în cazul meu?

— Și de ce o caută tocmai aici? sună următoarea întrebare.

— Pentru că aici se află cele mai frumoase fiice și pentru că a visat că aici va găsi floarea haremului său.

— Atunci, s-o caute. Dar ce are cu noi?

În ciuda situației în care se afla, micuțului tot îi ardea de șotii. Răspunse foarte serios:

— Cu voi? Habar n-am. Doar pe mübarek l-a avut în vedere.

— Cum așa?

— Pentru că l-a văzut în vis pe tatăl frumoasei — și a văzut și localitatea unde o poate găsi. Localitatea este Ostromdscha, iar tatăl este mübarekul. De ce fuge mübarekul de stăpânul meu? Ar trebui să-i dea fiica și atunci, ca socru al celui mai bogat prinț indian, ar dispune de puteri nelimitate.

— Tacă-ți gura, fiu de cățea! zbieră mübarekul. În viața mea, n-am avut nici o fică. Minți de-ngheață apele. Chiar crezi că nu știu cine-i stăpânul tău, aibă parte de toate chinurile iadului! Până acum am tăcut, căci am așteptat momentul potrivit să te demasc. Dar minți în așa hal, că mi-au luat urechile foc. Nu o să-mi mai țin gura, o să spun tot ce știu.

— Ce vrea să spună? întrebare ceilalți.

— Trebuie să știți că acest străin este un profanator blestemat al locurilor sfinte. L-am văzut la Mecca, în orașul adorației. A fost recunoscut. M-am aflat lângă el și am vrut să-l înhaț, dar diavolul l-a ajutat. Acest Hagi Halef Omar l-a

ajutat cu siguranță să pângărească locașul sfânt cu privirea lui de câine creștin. N-am uitat niciodată chipul acestui ghiaur și l-am recunoscut îndată ce l-am zărit, când făceam pe ologul pe ulița din Ostromdscha, și când a trecut pe lângă mine. Nu vă lăsați înșelați de minciunile acestui nerușinat, ci răzbunați această profanare! Nici o pedeapsă nu-i prea mare pentru nelegiuitul acesta!

Vorbise repezit și cu ardoare ca unul cuprins de febră. Apoi începu să geamă de durere. Era așa cum bănuisem, mübarekul se afla în odaia de dormit.

Și, deodată, se făcu lumina în mintea mea. De aceea mi se păruse atât de cunoscut chipul lui uscățiv. La Mecca trebuie să-l fi văzut. Imaginea mi se impregnase în mod inconștient și, atunci când îl revăzusem la Ostromdscha, bănuisem corect că îl mai zărisem cândva, dar nu-mi putusem aminti unde anume.

Cuvintele lui au avut efectul scontat. Oamenii aceștia erau răufăcători, dar erau și musulmani. Gândul că eu, un creștin, le profanasem *kaaba* ^[1] îi indignase peste măsură. Și faptul că Halef fusese părtaș la acest păcat de moarte îi umplu de un asemenea sentiment al răzbunării, care nu admitea nici un fel de îndurare sau milostenie.

Nici nu terminase bine mübarekul ce avusese de spus, că Manach Al-Barscha și Barud Al-Amasat și săriră în sus, iar Suef se repezi și el ca mușcat de viperă.

— Mincinos ordinar! urlă, făcând un pas spre Halef. Mincinos și trădător blestemat al credinței tale! Ori poate vrei cumva să spui că mübarekul n-a grăit adevărat?

— Da, vorbește! strigă unul dintre Aladschy. Vorbește, ori te zdrobesc cu pumnii. Ai fost la Mecca?

Halef nici măcar nu clipi. Micul hagi era un bărbat tare curajos.

— Ce vă agitați așa? Parcă ați fi niște păsări de pradă deasupra unui cuib de rațe. Sunteți bărbați ori copii?

— Băiețică, să nu ne jignești! urlă Manach Al-Barscha. Oricum, pedeapsa ta va fi îngrozitoare. Vrei să-ți înrăutățești situația, enervându-ne și mai tare? Răspunde: ai fost la Mecca?

— Nu trebuia să fi fost acolo, dacă mă numesc hagiul?

— Și acest Kara Ben Nemsi a fost și el cu tine acolo?

— Da.

— Este creștin?

— Da.

— Nu este fiul unui rege din India?

— Nu.

— Așadar, ne-ai înșelat! Profanatorul! Ai să plătești chiar acum pentru asta. O să-ți punem un căluș, să nu mai poți scoate nici-un sunet și apoi începe tortura. Hangiule, dă-mi ceva cu care să-i astup gura.

Acesta plecă și se întoarse imediat cu un șervet.

— Deschide gura să-ți pot pune călușul, porunci Barud Al-Amasat; luă șervetul și se aplecă peste Halef. Și, pentru că hagiul nu se supuse, adăugă: deschide gura, sau am să-ți zdrobesc dinții cu lama cuțitului!

Îngenunche lângă Halef și își trase cuțitul de la brâu. Era timpul să pun capăt lucrurilor.

— Izbiți oblonul!

Îmi pregătisem deja carabina, ținând-o de țeava, pentru a putea lovi cu patul. O izbitură, și două scânduri din oblon zburară în odaie. În stânga și în dreapta mea, loviră și Osko și Omar, așa încât zburară și celelalte scânduri ale oblonului. Într-o clipă, ne-am răsucit armele cu țevile îndreptate spre interiorul odăii.

— Opriți! Nu mișcați, dacă nu vreți să faceți cunoștință cu gloanțele noastre! am strigat spre cei dinăuntru.

Barud Al-Amasat, care își ținuse cuțitul îndreptat spre chipul lui Halef, se ridică.

— Neamțul! strigă el speriat.

— Sidi! strigă Halef. Împușcă-i!

N-ar fi avut nici un sens, căci gloanțele noastre n-ar mai fi avut ce nimeri. Răufăcătorii nici nu-mi auziseră bine vorbele și de-abia îmi recunoscuseră figura, că se și repeziseră, își înhățaseră armele și ieșiseră din odaie, împreună cu hangiul.

— Înăuntru! le-am poruncit lui Osko și Omar. Dezlegați-l pe Halef! Stingeți, însă, lumina, să nu vă zărească și să vă împuște. Rămâneți în odaie, până vin eu!

Se executară îndată.

— Tu așteaptă-mă aici, i-am spus ciobanului, m-am furișat pe lângă perete, după colț, pe unde venisem mai înainte, și am trecut prin locul dintre molizii tineri și casă, îndreptându-mă spre partea din față a clădirii.

În ciuda întunericii, am zărit mai multe siluete îndreptându-se spre mine și m-am tras rapid înapoi, pentru a mă ascunde sub ramurile molizilor. Abia ajunseseam acolo, că își făcură apariția și Manach, Barud, frații Aladschy, Suef și hangiul.

— Înainte! porunci, cu voce scăzută, Barud. Precis sunt încă lângă oblon. Lumina din odaie cade pe ei și îi luminează. O să-i putem vedea și o să-i împușcăm.

Barud Al-Amasat prelua conducerea. După ce ajunsese la colț, de unde putea privi în partea din spate a casei, se opri.

— La dracu'! spuse. Nu se vede nimic. Nu mai e lumină. Ce facem?

— Cine să fi stins lumina? întrebă Suef, după o scurtă pauză.

— Poate unul dintre noi, când am trântit ușa la plecare, răspunse Manach.

— Germanul ăsta precis a încheiat un pact cu diavolul! scrâșni din dinți unul dintre Aladschy. Nici nu apucăm bine să punem mâna pe el sau pe unul din oamenii lui și ne și scapă printre degete. Și acum stăm aici și nu știm ce să facem.

În clipa aceea, se auzi o tuse ușoară. Ciobanul meu nu-și putuse stăpâni un acces de tuse.

— Ați auzit? Se află încă acolo, spuse Manach Al-Barscha.

— Am să trag în el! mârâi Sandar, unul dintre cei doi Aladschy.

— Lasă arma jos! îi porunci Manach. N-ai cum să-l vezi. Dacă tragi, nu faci altceva decât să trădezi locul unde ne aflăm. Trebuie să găsim altceva. Hangiule, du-te în casă și vezi ce s-a întâmplat.

— Drace! bombăni hangiul, îngândurat. Și să mă las împușcat pentru voi?

— Ție n-or să-ți facă nimic. Ai să le spui că te-am silit și arunci toată vina asupra noastră. Ai văzut doar că n-au tras asupra noastră nici în încăpere. De aici poți să-ți dai seama că nu vor să ne omoare. Pleacă, așadar, și nu ne lăsa să așteptăm prea mult.

Hangiul dispăru. Ceilalți începură să sporovăiască în șoaptă. Nu dură mult până se reîntoarse.

— Nu puteți intra în casă, îi informă. Au ocupat odaia.

Se sfătuiră o vreme dacă să fugă sau să rămână, înainte, însă, de a fi luat o hotărâre se întâmplă ceva care mă uimi și pe mine. Am auzit pași de marș apropiindu-se din spatele casei și o voce înăbușită comandând:

— Stai! Soldați, încărcăți arm'!

Spre marea mea mirare, mi-am dat seama că era vocea hagiului.

— Drace! șopti hangiul. Ați auzit? Sunt soldați acolo. Nu e micul hagi cel care îi comandă?

— Da, el e, cu siguranță! răspunse Barud Al-Amasat. L-au dezlegat, a sărit pe fereastră și s-a dus să aducă soldații pe care i-a adus cu el stăpânul lui. Astea nu pot fi decât trupe din Üsküb. De unde, din altă parte, să fi făcut rost de oameni atât de repede?

— Diavolul le trimite ajutor din toate părțile! șuieră Manach Al-Barscha. Nu trebuie să ne lăsăm prinși aici!

Răsună din nou vocea hagiului:

— Așteptați aici! O să mă duc în recunoaștere!

— Trebuie să plecăm, șopti Manach Al-Barscha. Dacă hagiul e aici afară, nu mai sunt nici ceilalți în odaie. Du-te repede înăuntru, hangiule! Dacă nu mai sunt acolo, scoate-l afară pe mübarek. Chiar dacă are febră mare, trebuie să dispară. Între timp noi ne ducem după cai. Ne întâlnim în dreapta vadului, sub cei patru castani. Hai, repede!

Ceilalți își dădură acordul și plecară rapid. Acum depindea de mine să ajung la castani înaintea lor. Nu cunoșteam zona, dar auzisem că aceștia se aflau în dreapta vadului. Pentru că trecusem pe lângă acel loc, speram să găsesc ușor locul, de întâlnire al bandei.

Carabina mi-am lăsat-o deocamdată sub molizi, ca să nu mă împiedice la drum.

Am auzit o ușă scârțâind, probabil cea de la grajd, și am luat-o la fugă, cât de repede am putut, spre vad. Acolo, am luat-o spre dreapta și n-am apucat să fac cincizeci de pași că am și ajuns la cei patru copaci. Erau deosebit de stufoși. Doi dintre ei aveau coroane înalte. La ceilalți, însă, ramurile erau atât de jos încât le puteam atinge cu mâna. Am îmbrățișat unul din trunchiuri, câteva mișcări, un salt și mă aflam deja sus pe una dintre crengi, destul de groasă pentru a susține mai mulți bărbați de greutatea mea. Abia, apucasem să mă ascund, că am și auzit apropiindu-se tropot de cai. Fugarii își duceau caii de frâu și făcură popas exact sub mine. Imediat după aceea, apăru și hangiul cu mübarekul. Dinspre casă se auzea vocea lui Halef:

— Ocupăm casa. Spargeți obloanele, dacă auziți împușcăturile noastre!

— Greu mă mai încearcă Allah, se văicări mübarekul, cu voce scăzută. Trupul îmi arde ca focul iar sufletul îmi palpâie ca o flacără. Nu știu dacă am să pot călări.

— Trebuie să poți! spuse Manach Al-Barscha. Și noi am fi preferat să ne odihnim, dar diavolii ăștia ne tot hăituiesc.

Trebuie să plecăm! Totuși, trebuie să aflăm ce se va mai întâmpla astăzi aici. Hangiule, să ne trimiți o solie.

— Unde urmează să vă întâlnească?

— Undeva spre drumul spre coliba cărbunarului. Și, în afară de aceasta, să-i îndreptăm pe străini pe urmele noastre. Trebuie să le spui că mergem la Scharka. Precis vor veni după noi și atunci sunt pierduți. O să le cădem în spate la Stâncile Diavolului. Acolo n-au unde să se ferească, nici în stânga, nici în dreapta, și or să ne cadă în mâini.

— Și dacă, totuși, ne scapă? întrebă Bybar, fratele lui Sandar.

— Atunci o să ne cadă în mâini, mai sigur, la cărbunar. Hangiul trebuie să le povestească ceva despre comorile din grotă, așa cum s-a procedat și cu ceilalți care au căzut în capcană. Doar dacă au făcut un pact cu întreg iadul vor descoperi scara de funie care duce în stejarul găunos. Armăsarul neamțului o să-l vrea Kara Nirwan pentru el. Pe ceilalți îi împărțim între noi. Cred c-o să fim mulțumiți. Unul ca germanul ăsta, care face asemenea călătorii și are un armăsar ca acesta, trebuie să aibă și mulți bani.

Treaba cu banii era, din păcate, o mare eroare. Dar, cel puțin acum știam că Schut este Kara Nirwan. Mai știam și că victimele cărbunarului erau ademenite într-o grotă, prin poveștile bine ticluite ale stăpânului conacului. De asemenea, mai știam că grota aceea avea și o altă intrare, care ducea într-un stejar găunos. Stejarul acela avea probabil o dimensiune extraordinară și o înălțime corespunzătoare. Prin urmare, nu putea fi greu de găsit.

Altceva n-am mai aflat. Hangiului îi era foarte frică și îi avertiză să plece. Bărbații încălecară. Mübarekul, care gemea întruna, fu și el urcat în șa. Curând am auzit apa clipocind, pe când treceau prin vad. Am coborât din copac și m-am întors la conac. Nu știam ce să fac: să intru direct în casă sau să privesc mai întâi prin oblonul spart. Dar am auzit din casă vocea lui Halef și atunci am intrat.

Pe uşă se intra direct în odaia cea mare, dar fusese instalat un fel de perete din nuiiele, care să apere încăperea de curent. Mă aflam încă în spatele acestui perete, când l-am auzit pe Halef rostind pe un ton sever:

— Îţi interzic să hoinăreşti pe afară, atunci când se află aici oameni aşa renumiţi ca noi, care vor să stea de vorbă cu tine. Eşti stăpânul acestui amărât de conac şi trebuie să-ţi slujeşti oaspeţii, ca să se simtă bine între cei patru stâlpi putrezi ai casei tale. Dacă ţi-ai uitat îndatoririle, o să ţi le aduc eu aminte. De unde vii?

— Am fost afară să-i pândesc pe bărbaţii aceia care s-au năpustit mişeleşte asupra ta, să văd încotro pleacă, răspunse hangiu, care se întorsese direct la conac

M-am aşezat pe marginea peretelui despărţitor şi am privit în odaie. Cinci sau şase persoane zăceau, legate, la pământ. Osko şi Omar, care se sprijineau în arme, îi păzeau. Alături, stătea Halef, într-o poziţie maiestuoasă, cu pieptul scos în afară; în faţa lui se afla hangiu, umil, cu spinarea încovoiată şi lângă el o femeie bătrână, care ţinea în mâini mai multe frânghii. Micul hagi avea din nou ocazia să-şi dea importanţă.

— Aşa care vasăzică, spuse el, acum îi faci mişei? Mai înainte, păraai să le fii bun prieten!

— M-am prefăcut doar. Am fost nevoit, ca să nu-i înfurii şi mai tare pe ticăloşii ăia. În realitate, eram ferm hotărât să te eliberez din ghearele lor.

— I-auzi! Ce frumos vorbeşti! Adică, vrei să spui că nu le eşti părtaş?

— Dar nici nu-i cunosc.

— Şi cu toate acestea, nu le-ai spus tuturor pe nume?

— Le cunoşteam numele, căci şi-au spus între ei pe nume. Mă bucur că totul s-a terminat cu bine.

— Ba nu s-a terminat deloc, abia acum începe, vreau să spun în ceea ce te priveşte. Nu mă cobor eu să te judec dacă eşti sau nu vinovat. Nu vreau să am de-a face cu oameni de teapa ta şi am să-l însărcinez pe effendi să te

interogheze și apoi să-mi prezinte un raport. Depinde de hotărârea lui și de aprobarea mea ce vom face cu voi. Deocamdată o să ne dai voie să te legăm, ca să ne convingi că ne ești devotat.

— Să mă legați? De ce?

— Doar ți-am spus! Să nu-ți vină cumva gândul, deodată, să faci vreo călătorie de plăcere. Uite, aici e nevasta ta, binevoitoarea tovarășă a zilelor tale. S-a resemnat să-i lege pe tovarășii tăi de suferință. Așa ca o să-i facă plăcere să te lege acum și pe tine de mâini și de picioare, deși lațul ți-ar sta mai bine de gât. Apoi o să ne sfătuim, să vedem unde putem să-i găzduim pe soldații care așteaptă afară. Mă tem că în odaia asta nu încap atâția câți sunt. Întinde, deci, mâinile, să te poată lega.

— Effendi, dar n-am făcut nimic! Nu admit...

— Gura! îl întrerupse Halef. Puțin îmi pasă mie ce admiți tu sau ce nu admiți. Aici comand eu acum și dacă nu te supui îndată, ai s-o încasezi.

Ridică biciul. Mai înainte, acesta, împreună cu pistoalele și cuțitul său, se aflase pe masă, căci îl dezarmaseră. Acum, însă, și le recuperase. Osko și Omar izbiră amenințător cu armele în podea și hangiul întinse mâinile spre nevastă-sa, spre a se lăsa legat. Apoi trebui să se întindă pe jos, pentru a-i fi legate și picioarele.

— Așa e bine, tu, desfătare a vieții mele! o lăudă Halef pe bătrână. Să fii mulțumită că m-ai ascultat fără să mârâi. De aceea, n-o să te legăm și pe tine și poți să-ți fluturi liberă colțurile rochiei în jurul casei pe care Allah a binecuvântat-o cu dragălășenia ta. Dar, să nu cumva să încerci să-i dezlegi pe oamenii aceștia, căci acest lucru ar avea urmări care ți-ar putea vătăma gingășia. Acum, așează-te acolo, în colț, și odihnește-te după truda existenței pământene. Între timp, noi o să ținem sfat să hotărâm dacă vă aruncăm în aer casa sau dacă o dăm pradă focului.

Bătrâna se retrase, ascultătoare, în colț. Halef se îndreptă apoi spre ușă pentru a mă căuta. Am dat nas în nas cu el. Nici nu i-a trecut prin cap să se scuze pentru neatenție, ci mă informă, plin de importanță:

— Sidi, ai venit să te interesezi de rezultatele glorioasei noastre expediții militare. Privește: zac legați la pământ și așteaptă să primească din mâinile noastre viața sau moartea.

— Vino afară! i-am spus scurt și impersonal.

I s-a lungit fața de uimire. M-a urmat afară din casă.

— Halef, am început, te-am chemat afară ca să nu te fac de râs în fața oamenilor cu care ai făcut pe stăpânul. Sper să apreciezi acest lucru.

— Sidi, răspunse el, modest, apreciez. Dar trebuie să recunoști că m-am descurcat nemaipomenit.

— Nu, în nici un caz nu pot să afirm așa ceva. Te-ai comportat despot, îndepărtându-i astfel pe dușmanii noștri, ceea ce mi-a stricat socotelile. Nu vrei să pricepi odată pentru totdeauna că n-ai decât de pierdut dacă acționezi contrar indicațiilor mele? Ai scăpat ieftin pentru că te-am salvat noi la timp. Acum, ce-ai făcut e bun făcut. Reproșurile nu mai ajută la nimic. Povestește-mi, deci, cum s-a petrecut acțiunea te cea grozavă.

— Hm! mormăi el, cu jumătate de glas. Totul s-a petrecut foarte repede. Gazda noastră ne-a descris casa. Știam, deci, unde să-i găsesc pe oamenii aceia. De aceea, m-am furișat până aici și am privit pe gaura din oblon. I-am zărit pe toți șezând, cu excepția mübarekului. Stăteau de vorbă, dar nu pricepeam decât din când în când câte un cuvânt. Nu mi-a fost de ajuns și, prin urmare, m-am hotărât să intru în odaia de dormit al cărei oblon era deschis.

— Te așteptai să nu fie nimeni acolo?

— Firește.

— Ba nu-i deloc firesc. Întreabă-i pe prietenii noștri! O să-ți confirme că am afirmat de la bun început că s-ar putea ca mübarekul să se afle acolo.

— Da, dar din păcate eu n-am auzit, altfel m-aș fi ferit să mă arunc ca prostul cu capul înainte. Trebuie să recunosc că nu m-am acoperit de glorie. N-a fost deloc plăcut. Iar, când Barud Al-Amasat și-a scos cuțitul ca să-mi deschidă gura cu el, am avut senzația că-mi smulge cineva șira spinării din trup. Există în viață momente când nu te simți atât de bine pe cât ți-ai dori. Eram sigur că nu e nimeni în odaia de dormit, dar am fost destul de prevăzător să trag mai întâi cu urechea. Și, pentru că nu se auzea absolut nimic, am sărit, cu grijă, pe fereastră. Am ajuns cu bine în odaie. Vroiam să mă furișez spre peretele despărțitor, în spatele căruia se aflau băieții noștri, pe care intenționez să-i spionez. Dar lipsa de rațiune a sorții îi așează piedici în cale și celui mai bun om, mai ales atunci când are mai puțină nevoie de ele. M-am împiedicat de un trup care se afla în drumul meu. Nu știu dacă individul dormea sau nu. În orice caz, m-a lăsat să trec liniștit și n-a scos nici un sunet. Apoi, m-a înhățat de picior și a început să urle de parcă voia să scoale și morții din morminte. M-am prăbușit la pământ și am întins mâinile să apuc de ceva. Am apucat o policioară care nu era bine prinsă în perete. Am dărâmat-o cu tot ceea ce era pe ea. S-a produs un zgomet îngrozitor. Indivizii au năvălit în odaie. Nici n-am apucat să mă ridic că m-au și înhățat. Hangiul avea două frânghii. Am fost legat, adus târâș în odaia cealaltă și interogat. Trebuia să le spun cine și ce ești și le-am mărturisit că...

— Că sunt fiul unui rege indian și că îmi caut nevastă prin locurile acestea. Am auzit toate acestea, fanfaron incorigibil ce ești. Acum, hai să intrăm din nou în odaie.

— Cum, nu vrei să afli ce-am făcut, după ce am fost eliberat?

— Îmi e foarte ușor să-mi imaginez. Ai crezut că sunt în pericol și i-ai determinat pe Osko și Omar să acționeze contrar poruncii mele. Ați sărit pe fereastră și, ceva mai departe de casă, ați făcut pe soldații.

— Da, dar mai înainte am încercat să procedez ca tine: m-am întins la pământ și m-am târât pe furiș până la colț, căci știam că te duseși într-acolo. La colț se aflau indivizii. M-am apropiat atât de mult, încât i-am putut auzi cum șopteau. Din păcate, n-am înțeles nici un cuvânt. Asta mi-a sporit îngrijorarea. Ne-am grăbit să imităm o trupă de soldați mășăluind, iar Osko și Omar au izbit cu armele de pământ. Ne-a ajutat și gazda noastră, ciobanul.

— El unde e acum?

— L-am trimis acasă. Fiind vecin cu stăpânul conacului, e mai bine să nu fie văzut cu noi, pentru ca acesta să nu se răzbune mai târziu pe el.

— Asta-i cel mai înțelept lucru pe care l-ai făcut în seara asta. Hai în casă!

Halef credea, probabil, că oamenii ghiciseră că l-am scos afară ca să-i cer socoteală. Ca să-și apere autoritatea, incorigibilul lăudăros se proțăpi în fața hangiului și spuse:

— Am încheiat, consiliul de război pe care l-am ținut afară. Sunt de acord cu hotărârea înțeleptului nostru effendi: soarta voastră se află acum în mâinile lui.

Îmi venea să-i trag o palmă. Îmi cam puneam răbdarea la încercare. M-am mulțumit, însă, să-i arunc o privire furioasă. Apoi, am început să-l interoghez pe hangiu.

Dar n-am scos nimic de la el. Nega orice legătură cu fugarii.

— Effendi, sunt nevinovat, mă asigură, cu tărie. Întreab-o pe nevastă-mea și poți să-i întrebi și pe oamenii mei, o să-ți confirme și ei.

— Nici nu m-aș fi așteptat la altceva. Există în casa ta vreo încăpere unde se poate zăvori ceva în siguranță?

— Da, este o pivniță, chiar sub noi. Chepengul este acolo în colț, unde sade nevasta mea.

Podeaua era din argilă bine bătătorită. Dar, în locul unde sedea femeia, podeaua era acoperită cu scânduri. Exista și un chepeng cu o încuietoare. Cheia era la hangiță. Au fost nevoiți să mi-o dea și am deschis chepengul. O scară ducea

în jos. Am luat o lumânare, am coborât și m-am pomenit într-o încăpere destul de mare, de formă pătrată, în care se aflau diverse roade ale câmpului. Apoi am urcat înapoi în odaie și am cerut ca hangiul să fie dezlegat.

— Coboară! i-am poruncit.

— Ce să fac acolo jos?

— O să organizăm o întrunire în pivniță, pentru că doar acolo jos ne putem sfătui fără să fim deranjați.

Pentru că se codea să coboare, Halef scoase biciul de la cingătoare. Hangiul se supuse imediat. Trebură să-l urmeze și ceilalți, după ce le fuseseră scoase legăturile. Ultima coborî femeia. Am tras afară scara. Apoi am aruncat jos perne și pături din odaia de dormit. La sfârșit le-am spus:

— Ei, acum puteți începe sfatul. Puteți să chibzuiți dacă aveți de gând să mărturisiți totul mâine dimineață. Și, ca să nu vă treacă prin cap cumva să părăsiți „sala de consiliu”, vă avertizez că vom sta de pază aici, deasupra chepengului.

Până acum tăcuseră. Acum, însă, începură să înjure. Dar, am încheiat discuția, am trântit chepengul și l-am zăvorât. Cheia am băgat-o în buzunar. Halef și Osko au rămas de pază.

Eu m-am întors cu Omar acasă la ciobanul care ne aștepta încordat. I-am povestit atât cât am considerat noi necesar că trebuie să afle. Apoi ne-am dus la culcare.

După tensiunea din ultimele zile, somnul nostru a fost atât de adânc, încât dacă nu i-aș fi spus ciobanului să ne trezească în zori, am fi dormit până după-amiază.

Când ne-am dus la conac, am găsit ușa zăvorâtă pe dinăuntru. Halef și Omar mai dormeau încă. A trebuit să batem în ușă. Își făcuseră un culcuș din fân peste chepeng și ne-au informat că prizonierii fuseseră liniștiți. Am descuiat chepengul și am lăsat scara jos. Hangiul și oamenii lui au urcat în odaie. Aveau niște figuri furioase, deși fiecare dintre ei încerca să se stăpânească. Hangiul

vru să înceapă cu reproșuri și cu cuvinte de apărare la adresa sa, dar l-am întrerupt imediat:

— Trebuie să stau de vorbă cu tine. Vino în odaia din spate. Ceilalți pot merge să-și vadă de treabă.

În următoarea clipă, dispărură cu toții. Ne-am dus în odaia din spate, iar hangiul s-a proțăpît în fața noastră, compunându-și o figură pocăită.

— Ai avut timp toată noaptea să te gândești dacă vrei să ne mărturisești sincer adevărul, am început. Așteptăm răspunsul tău.

— Effendi, spuse, n-am la ce să mă gândesc. Nu pot să-ți spun nimic altceva decât că sunt nevinovat.

Apoi vorbi despre evenimentele din noaptea trecută. Trase spuza pe turta lui, cât putu mai mult. În timpul nopții își pregătise temeinic apărarea și acum și-o prezenta cu dibăcie. Ca să-l amăgesc, i-am spus, în cele din urmă:

— După cum văd, te-am bănuit într-adevăr pe nedrept. Sunt gata să-ți dau satisfacție.

— Effendi, n-am nici o pretenție. Îmi este suficient că mă consideri un om cinstit. Ești străin de locurile acestea și nu prea știi cum merg lucrurile pe aici. Nici nu-i de mirare că ai făcut o asemenea greșeală. Nici oamenii tăi nu-s de pe aici, după cât se vede. Ar fi recomandabil să-ți iei o călăuză pe care să te poți baza în asemenea situații.

Aha! Vasăzică ajunsese la miezul problemei. Am intrat îndată în joc și am răspuns:

— Aici ai dreptate. O călăuză de încredere este foarte valoroasă. Dar, tocmai pentru că sunt străin, trebuie să fiu prevăzător. Nu cunosc oamenii de pe aici. Aș putea foarte ușor să angajez un om care să-mi înșele încrederea!

— Asta cam așa e!

— Cunoști cumva vreo călăuză de încredere pentru mine?

— Depinde unde vreți să mergeți.

— La Kalkandelen.

Nu era adevărat, dar am spus-o cu intenție. Făcu o mutră uimită și se grăbi să spună:

— Nu mă așteptam la asta, effendi.

— De ce nu?

— Pentru că ieri am aflat că vreți să mergeți în altă direcție. După cei șase călăreți.

— Cine ți-a spus așa ceva?

— Ei au pomenit de asta, când au discutat despre voi. Spuneau că îi urmăriți de mai mult timp.

— Asta da, recunosc. Dar acum, gata, s-a terminat.

— Înseamnă că ai un motiv serios, dacă te-ai hotărât așa, deodată, să-ți schimbi planurile, spuse hangiu.

— Am obosit să tot alerg după niște oameni care mereu îmi scapă. Am parte de tot felul de neplăceri și mai fac și greșeli pe care n-am cum să le justific. Ai constatat chiar tu asta.

— O, să nu mai vorbim de ziua de ieri. Ce-a fost a fost, am uitat și am iertat. Acești șase oameni te-au jignit foarte tare?

— Peste măsură.

— Dar dacă îi urmărești de atâta timp, ar fi o prostie să renunți tocmai acum, când e aproape sigur că poți să pui mâna pe ei, numai să vrei.

— De unde știi?

— Am dedus din ceea ce am tras cu urechea de la ei. Știi încotro vor să meargă?

— De unde să știu eu asta? Tocmai această necunoaștere este motivul care mă determină să renunț la urmărire. Prefer să fac cale îtoarsă.

Își compuse o figură misterioasă și spuse:

— Ai să vezi îndată, effendi, că nu sunt răzbunător. Am să-ți fac un mare serviciu și am să-ți spun unde-i poți găsi pe oamenii aceștia.

— Știi tu asta? Încotro au plecat?

— Spre Glogovik. M-au întrebat cât e până acolo. A trebuit să le descriu drumul.

— O, dar asta-i grozav! am strigat bucuros. Vestea asta e într-adevăr foarte importantă pentru mine. Atunci, vom pleca chiar astăzi spre Glogovik. Dar acolo, cum o să aflăm încotro au plecat mai departe?

— N-ai nevoie să te interesezi acolo, fiindcă știu și asta.

— Se pare că ți-au spus destul de multe!

— Nu, am tras eu cu urechea.

— Cu atât mai bine. Asta înseamnă că nu trebuie să mă tem că au vrut doar să te înșele. Așadar, încotro s-au dus?

— Spre Fandina. Localitatea asta se află dincolo de râul Drinul Negru. Vor să rămână acolo un timp. Atunci poți să le cazi în spate.

Îmi era clar că totul nu era decât o minciună. Totuși, am spus:

— Cunoști cumva drumul de la Glogovik la Fandina?

— Chiar foarte bine. Mă trag din zona aceea. O să treceți prin niște regiuni încântătoare, cum ar fi de pildă renumitele Stânci ale Diavolului.

— Da' de ce le spune așa?

— Ești creștin și, deci, știi că Isa Ben Mariam (Iisus) a fost ispitit de șeitan (diavol). Diavolului nu i-a reușit planul. A fugit furios și s-a așezat să se odihnească pe stâncile acelea. Plin de mânie, a lovit cu pumnul în munte, cu atâta forță încât l-a despicat în două. Prin această deschizătură care s-a format duce drumul pe unde trebuie să mergeți.

— Asta e o legendă?

— Nu, este adevărul. De aceea se numesc stâncile acelea Stâncile Diavolului.

— Sunt foarte curios să le văd.

— Mai departe, vei ajunge într-o pădure deasă unde, între stânci, se află renumita grotă cu pietre prețioase.

— Și ce se povestește despre această grotă?

— Odată, o zână iubea un muritor. Stăpânului împărăției zânelor i s-a făcut milă de suferințele ei din dragoste și i-a dat voie să-și viziteze iubitul. Dar, pentru asta, trebuia să renunțe la privilegiile de care se bucura, să devină o ființă

omenească, muritoare. Zâna și-a dat consimțământul și a plecat pe pământ. I s-a permis să-și ia cu ea toate pietrele prețioase. Dar, când a ajuns pe pământ, și-a dat seama că iubitul nu i-a fost credincios. Îndurerată peste măsură, s-a reîntors în grotă, și-a împrăștiat acolo toate pietrele prețioase și s-a pus pe plâns până a murit. Cine intră în grotă și are conștiința curată găsește o asemenea piatră prețioasă. Mulți au intrat săraci și au ieșit bogați, căci pietrele prețioase ale zânei sunt neobișnuit de mari și de pure.

Mă privea cercetător, dintr-o parte, pentru a vedea ce efect avusese asupra mea această legendă. Vasăzică, asta era momeala cu care hangiul atrăgea victimele și le trimitea în mâinile cărbunarului! Cine știe cât de superstițioși sunt oamenii de prin aceste locuri, dar nu se mai miră că până și cei bogați se lasă păcăliți de povestea asta stupidă.

Hangiul adăugă, accentuând într-un anume fel:

— Cunosc câțiva oameni, care au găsit asemenea pietre prețioase.

— Nu te numeri și tu printre ei? l-am întrebat.

— Nu, eu n-am găsit nici o piatră prețioasă căci sunt deja prea bătrân. Numai cei până la patruzeci de ani le pot găsi.

— Așadar, zâna preferă doar bărbați tineri! Ar fi trebuit să cauți mai de mult.

— Da, dar atunci nu știam nimic despre grotă. Dar tu ești tânăr, așa că poți să reușești!

— Ei aș! Eu sunt bogat! Am așa de mulți bani la mine încât pot să-mi cumpăr un diamant mare.

I-am aruncat o privire, prefăcut nevinovată, și am observat că-și schimbase culoarea feței. Dacă el voia să mă momească cu diamante, eu agățasem aur, drept nadă, în acul undiței. De mușcat, mușcasem amândoi, asta era de prevăzut.

El voia să mă trimită în grotă, iar eu voiam să-l ademenesc să meargă cu mine la cărbunar.

— Atât de bogat ești? strigă el, uimit. Da, aş fi putut să-mi închipui. Doar calul tău valorează mai mult decât tot ceea ce am eu. Dar tot trebuie să te tenteze ideea de a găsi un diamant al zânei.

— Fireşte că mă tentează. Dar nu ştiu unde se află grotă! N-ai putea să-mi explici tu?

— Imposibil. Trebuie să-l cauți pe cărbunarul Scharka; el te va duce acolo.

— Ce fel de om e?

— Un singuratic care, pentru un mic bacșiș, îi duce pe străini până la grotă.

Hangiul îşi dădea toată osteneala să-mi trezească entuziasmul faţă de grotă. M-am prefăcut că am crezut fiecare cuvântul rostit de el şi l-am rugat să-mi explice cum să ajung la Glogovik. Mi-a oferit un argat de-al său drept călăuză.

— Dar cunoaşte şi drumul de la Glogovik la Stâncile Diavolului şi apoi la grotă cu pietre preţioase?

— Nu, n-a fost niciodată acolo.

Pe chipul hangiului se putea citi o expresie încordată pe care am înţeles-o foarte bine. Vorbisem despre o sumă mare pe care chipurile aş fi avut-o la mine. Să ia cărbunarul singur toţi aceşti bani sau să-i împartă cu cei şase duşmani ai noştri, fără ca el, hangiul, el care ne dădea pe mâna lor, să primească ceva? Şi chiar dacă i s-ar fi dat ceva, ar fi fost partea cea mai mică. N-ar putea să facă în aşa fel încât să ia el singur totul?

Astea erau gândurile care-i umblau prin cap. Obţinusem ce dorisem. Ardea de nerăbdare să ne fie el călăuză, dar nu voia să se ofere singur. L-am ajutat eu:

— Îmi pare rău. Nu vreau să tot schimb călăuzele. Cine ştie dacă voi găsi pe cineva la Glogovik care să mă poată duce până la Fandina! Aş prefera pe cineva care să cunoască tot drumul, de aici până la grotă.

— Nu-i lucru ușor. Cât zici că ai plăti?
— Aș da două sute până la două sute cincizeci de piaștri.
— Atunci, am să te călăuzesc eu, effendi, dacă vrei să mergi cu mine!

— Bucuros! Am să poruncesc îndată să se pună șeile pe cai.

— Dar unde sunt caii?

— Dincolo, la cioban; i-am transmis acestuia salutări din partea fiului lui. Am tras la el, căci știam că la tine se află dușmanii mei. Dar, stai, acum îmi dau seama: ai vorbit despre valoarea calului meu, însă n-ai avut cum să-l vezi!

— I-am auzit pe cei șase vorbind și nu mai conteneau cu laudele.

— Da, n-au pus ochii numai pe mine, ci și pe armăsarul meu. Dar, am să le stric plăcerea. N-or să pună mâna nici pe mine, nici pe calul meu. O să pun eu mâna pe ei!

Exagerasem intenționat, să văd ce figură o să facă. Îi tremurară ușor buzele, dar își stăpâni surâsul ironic și spuse:

— Sunt convins de asta. Nici nu se compară indivizii ăia cu voi!

— Așadar, pregătește-te! Într-o jumătate de oră ne întâlnim afară, la vad!

Am dat din cap, spre el, binevoitor, și apoi am plecat. Pe drum, micul hagiou îmi spuse:

— Sidi, te rog să mă crezi, era gata, gata să mă sufoc de mânie. Eu n-aș fi fost în stare să vorbesc așa prietenos cu ticălosul ăsta. Tot așa o să fie și de-acum înainte?

— Deocamdată da. Trebuie să-l facem să creadă că i-am căzut în plasă.

— Atunci să te-ntreții tu cu el. La izvorul elocinței mele va trebui să renunțe.

Și ciobanul își manifestă îngrijorarea când află cine ne va fi călăuză în locul argatului pe care ni-l oferise el. L-am liniștit, asigurându-l că hangiul nu putea să-mi facă nici un rău. Apoi ne-am despărțit în termeni cordiali.

2. Bullik jak

Când am ajuns la vad, l-am găsit pe hangiu acolo așteptându-ne. Ședea pe un cal destoinic și era înarmat cu cuțit, pistoale și o flintă lungă. Înainte ca animalele noastre să pășească în apă, hangiul se răsuci spre răsărit, întinse mâna și spuse:

— Allah fie cu noi, și înainte și în spatele nostru. Să ne ajute să reușim în ceea ce ne-am propus. *La Illah Illa-Uah; wa Mohammed Rasulullah!*

Era curată blasfemie! îl ruga pe Allah să-i stea alături în comiterea jafului și a omorului! M-am uitat involuntar la Halef. Micuțul își mușca buzele și strânsese pumnii, apoi spuse:

— Allah îi cunoaște pe cei cinstiți și binecuvântează acțiunea lor. Pe cei necinstiți, însă, îi trimite direct în iad!

Drumul spre Glogovik era aproape la fel de lung ca cel pe care-l străbătusem cu o zi înainte. Întrucât, după cât se părea, nu urma să facem nici o oprire, speram să ajungem acolo după-amiază.

S-a vorbit foarte puțin. Neîncrederea pecetluisese gura tovarășilor mei de drum, iar hangiul nu făcu nici o încercare să-i provoace la vorbă. Probabil se temea să nu scape din greșeală vreun cuvânt care să ne trezească din nou suspiciunile.

Regiunea era muntoasă, dar puțin atractivă. Ne-am grăbit să trecem prin micuțele și sărăcăcioasele sate de pe drum, fără să ne oprim.

Când am zărit în fața noastră Glogovikul, Halef și-a oprit calul și a privit colibele amărâte ale acestei localități, care nu păreau să-i facă o impresie prea plăcută. Pe o colină, se afla o capelă mică, semn că o parte din locuitori, sau poate chiar toți, erau creștini.

— O, vai! spuse el. Avem de gând să rămânem aici, Sidi?

— Probabil că nu, am răspuns, uitându-mă întrebător la hangiu. N-au trecut decât două ore după prânz. Ne adăpăm caii și pornim mai departe. Să sperăm că există un han în satul ăsta!

— Este unul, dar nu-i pe măsura ta, spuse hangiu.

— Pentru ceea ce avem de gând e suficient.

Am ajuns în dreptul primelor case și, în apropierea lor, am zărit un om tolănit în iarbă. Când a auzit tropotul cailor noștri, a sărit de acolo și s-a holbat la noi. Era fericitul posesor, al unui veșmânt pentru a cărui simplitate l-ar fi invidiat și un papuaș. Cracul drept al pantalonului îi ajungea până la gleznă, dar era despicat în ambele părți și găurit peste tot. Cracul stâng îi atârna, de la șold în jos, în franjuri. La cămașă n-avea mâneca dreaptă și doar o jumătate din cea stângă. Cămașa era doar atât de lungă încât să lase să se vadă, între ea și cingătoarea pantalonilor, o bucată de piele de om viu care nu fusese niciodată spălată. Pe cap, omul purta un turban imens, dintr-un material pe care l-aș numi „zdreanță de șters pe jos”. Era înarmat cu o sabie veche, încovoiată aproape în formă de semicerc. După ce acest „*gentleman*” se holbă suficient de mult la noi, o zbughi ca nebunul din loc, învârtind săbioiul deasupra capului și urlând din toate puterile:

— Străini, străini! Deschideți ferestrele, deschideți ferestrele!

Această dovadă convingătoare că mă aflu într-o localitate extrem de civilizată mă impresiona foarte tare. Și mai mult mi-a insuflat respectul graba cu care au dat ascultare acestor strigăte locuitorii satului: bărbați, femei, bătrâni și tineri.

Oriunde se afla vreo gaură în casă — fie că se numea ușă sau fereastră sau pur și simplu gaură în zid — se vedea și o figură în dreptul ei. Cel puțin așa ceva credeam că văd: figuri, deși nu erau decât basmale, doi ochi, o barbă și ceva de nedescris, în orice caz ceva nespălat.

Îngrășământul natural pe care omul cu o brumă de cultură îl duce în spatele casei, pentru ca acesta să se poată transforma acolo, într-o stare de reculegere netulburată, în izvorul de bogăție al gospodăriei, zăcea aici, în toată splendoarea sa, în fața colibelor, dar absolut în fața tuturor colibelor, și exact acolo unde erau silite să zburde, încolo și încioace, spiritele protectoare ale casei.

Întregul sat putea fi cuprins dintr-o privire. Nu știu ce mi-a venit, gândindu-mă la arhitectură, să mă gândesc la un horn. Nu se vedea nicăieri vreunul.

Uneia dintre colibe îi căzuse acoperișul. În fronton era o crăpătură care făcea ca ușa casei să fie de prisos. Din uliță ducea înăuntru o scară de piatră. Dar din această scară mai existau doar treptele de jos și cele de sus. Cine voia să intre, trebuia să fie vânător de munte cu cârlige sau acrobat cu prăjină de sărit.

Ca și construcțiile lor, locuitorii erau la fel de „deschiși”. N-am văzut nici un om care să nu stea cu gura larg deschisă, privindu-ne.

Călăuza noastră se opri în fața celei mai impunătoare case din sat. Doi brazi uriași îi țineau umbră. Casa se afla pe o coastă. Un firișor de apă curgea prin fața ușii și găsisese acolo ocazia să se amestece, în mai sus amintitul „izvor de bogăție”, cu un lichid chimic de alt soi. Foarte aproape de marginea acestui bazin se aflau niște bușteni, despre care stăpânul hanului, călăuza noastră, ne spuse că reprezentau locul unde se țineau adunările publice. Se pare că aici s-ar fi dezbătut și unele probleme de importanță mondială, mai întâi cu vorbe, apoi cu pumnii și, în cele din urmă, cu cuțitele.

Am luat loc pe acești bușteni ai politicii și ne-am adăpat caii din firul de apă, dar dintr-un loc aflat mai sus de bazinul unde se făcuse acel amestec. Pe călăuza noastră am trimis-o în recunoaștere în casă, căci Halef avusese insolența să susțină că-i e foame și trebuie să mănânce ceva.

După ce am audiat un duet răsunător, care se auzea din casă și care se compunea din zbieratele stridente ale unui falset feminin și tonul de bas al hangiului care înjura de zor, cei doi „muzicieni” apărură în fața ușii și anume, basul o scoase afară pe soprană trăgând-o de o zdreanță care aici, în această, zonă poate fi numită — de cineva cu o bogată imaginație — șorț.

Am vrut să punem capăt scandalului cu un cuvânt autoritar. Basul continua să susțină, pe un „do” grav că vrea să primească ceva de mâncare, iar soprana îi explica, cu fermitate și în „si-bemol” cu trei linii suplimentare, că nu are nimic în casă.

Halef făcu pace. O înhață de ureche pe vocea cea mai înaltă a duetului și dispăru cu ea în casă.

A durat mult până și-a făcut din nou apariția. În acest timp, în încăperile hanului a domnit o liniște aproape îngrijorătoare. Când hagiul își făcu din nou apariția, era însoțit de hangiță care, gesticulând lugubru, ocăra într-un grai din care n-am înțeles nici un cuvânt. Se chinuia să-i smulgă lui Halef din mână o sticlă, dar acesta o ținea cât putea de strâns.

— Sidi, e ceva de băut strigă el, triumfător. Eu am descoperit sticla.

Ținea sticla sus. Hangița încerca să i-o ia și în același timp striga ceva, din care am înțeles doar silabele, „*bullik jak*”. Deși mă descurcasem destul de bine peste tot cu turca pe care o știam, habar nu aveam ce înseamnă „*bullik jak*”.

Până la urmă, hagiul trase biciul de la cingătoare, la vederea căruia femeia se dădu câțiva pași înapoi și rămase pe loc, pentru a vedea care sunt intențiile lui Halef.

Acesta scoase dopul care era de fapt, un ghemotoc de stambă, îmi făcu un semn ademenitor cu sticla și o duse la gură.

Băutura avea o culoare nici deschisă, nici închisă. N-am putut să-mi dau seama dacă rachiul era gros sau subțiat. Din precauție, eu aș fi privit mai întâi sticla la lumină și

apoi aş fi mirosit conţinutul, înainte de a bea din ea. Halef, însă, se bucura atât de tare de descoperirea sa, încât nu se mai gândea la asemenea lucruri. Trase o înghiţitură zdravănă.

Îl cunoşteam pe micul hagiul de destul timp, dar figura pe care o făcu acum nu i-o mai văzusem niciodată până acum. I se încreţise faţa de parcă avea o sută de riduri pe ea. Se vedea că se străduieşte din toate puterile să scuipe lichidul din gură, dar spaima îi înţepenise partea de jos a feţei. Gura îi stătea larg deschisă şi aşa rămase o bună bucată de vreme. Mă temeam că făcuse un spasm şi nu-şi mai putea reveni decât dacă primea o palmă trasă cu putere.

Numai limba îşi păstrase o parte din mobilitate. Ea înota, încolo şi încioace, prin rachiul care se scurgea încet şi grăsos peste buze, ca o lipitoare introdusă în lapte acru. În plus, hagiul îşi ridicase sprâncenele atât de sus încât îi ajungeau până la bordura turbanului, iar ochii îi strânsese atât de tare de parcă nu voia să mai vadă vreodată în viaţa lui soarele. Braţele amândouă le ţinea întinse şi toate cele zece degete erau răsfirate. Sticla o azvârlise din mână în prima clipă de oroare. Aceasta căzuse în amestecul de lichid din faţa casei şi fusese salvată, aproape cu preţul vieţii, de femeia care intrase în apă până la genunchi, şi care, în acest timp, ocăra din toate puterile. Din păcate, nici de data aceasta n-am înţeles decât cuvintele mai sus amintite: „*bullik jak*”.

Întrucât Halef încă nu-şi recăpătase vocea, l-am întrebat plin de compătimire:

— Ce-a fost în sticlă? Ce-ai băut?

— Căh-ch-h! răsună răspunsul gargarisit, care nu aparţinea nici unui grai, dar nu era greu de înţeles.

— Revino-ţi! Ce naiba era înăuntru?

— Căh-că-h-hh!

Hagiul încă nu-şi închisese gura şi-şi ţinea braţele tot întinse şi degetele răsfirate. Ochii, însă, îi deschisese şi se

uita la mine cu o privire neconsolată, stinsă.

— *Bullik jak!* strigă femeia drept răspuns la întrebarea mea.

Am trecut în revistă, în minte, toate dicționarele care îmi trecuseră vreodată prin mână. Degeaba. *Bullik* nu-l înțelegeam absolut deloc. Și „*jak*”. Precis nu era vorba de un iac tibetan.

— Scurpă ce ai în gură! l-am sfătuit.

— Câhh!

Atunci, m-am apropiat și i-am mirosit gura deschisă. Duhoarea mi-a spus totul. La fel de repede am înțeles acum și ce anume însemnau cele două cuvinte rostite de hangiță. Femeia vorbea în graiul din satul ei. În loc de *bullik jak*, ar fi trebuit să spună *balyk jaghi*, adică în traducere „untură de pește”. Micuțul hagiu băuse untură de pește.

După ce le-am explicat acest lucru și însoțitorilor mei, aceștia izbucniră în hohote de râs. Asta îl făcu pe arogantul hagiul să-și revină rapid. Își trase brațele înapoi, scurpă materia vâscoasă din gură și se răsti furios la cei ce râdeau, strigând:

— Liniște, copii ai diavolului, voi, fii și cumetri ai bunicii lui! Dacă vreți să radeți de mine, întrebați-mă mai întâi dacă vă permit s-o faceți! Dacă vă vine a râde, luați sticla și trageți și voi o dușcă din untura asta îngrozitoare.

Răspunsul a fost un hohot și mai puternic de râs. Râdea până și hangița. Atunci, hagiul se îndreptă furios spre ea și ridică biciul. Din fericire pocni cu el în aer, căci femeia dispăruse fulgerător în spatele ușii.

Fără să rostească vreun cuvânt, Halef se așeză pe pământ, la marginea apei, și începu să-și clătească gura. Apoi, am scos din pungă niște tutun și i l-am vârât în gură. Trebuia să-l mestece, ca să scape de gustul acela îngrozitor. Urmările faptei sale erau cu atât mai neplăcute cu cât untura de pește era și foarte veche, așa cum am aflat mai târziu de la femeie.

La început, aceasta fusese furioasă din cauza jafului comis. Se simți însă răzbunată de urmările pe care le produsese băutura aceasta neobișnuită și îi aduse hagiului o jumătate de sticlă de rachiu adevărat, căci tutunul nu-i fusese acestuia de ajuns să scape de gustul acela scârbos.

După toate acestea, hagiul începu să se plimbe agale cu o figură nevinovată, dar, înainte să dispară în spatele casei, îmi făcu un semn pe ascuns să-l urmez. Puțin mai târziu, mă plimbam alături de el.

— Sidi, trebuie să-ți spun ceva, despre care ceilalți nu trebuie să afle, spuse el. Femeia susține că n-ar avea nici mâncare, nici băutură în casă, dar eu n-am crezut-o, căci într-un han trebuie să existe întotdeauna ceva din acestea. De aceea am căutat peste tot, deși n-a vrut să mă lase. Mai întâi am găsit sticla asta nenorocită al cărei conținut mi-a dat stomacul peste cap. N-a vrut să mi-o dea, dar i-am luat-o cu forța, căci n-am înțeles ce-a zis. Apoi am găsit un sipet. L-am deschis. Era plin cu tărâțe. Numai că tărâțele astea miroseau prea ademenitor! Mirosul ăsta nu l-am uitat, căci abia de curând mi s-a permis să-l cunosc așa cum merită.

Își țin respirația. Știam deja ce urmează. Probabil descoperise o bucată de șuncă.

— Sidi, crezi într-adevăr că Profetul l-a înțeles cum trebuie pe arhanghel în legătură cu carnea de porc? continuă el.

— Cred că Mohammed fie a uitat, fie doar și-a imaginat apariția îngerului. Datorită vieții sale aparte a avut o imaginație bolnăvicioasă. A avut halucinații. Acest fapt l-a făcut să vadă lucruri care nu erau reale. A văzut apariții care nu existau în realitate și a auzit voci care porneau din propria-i minte. Și, în afară de asta, sunt convins că a interzis carnea de porc după exemplul lui Moise.

— Sidi, mă faci să-mi simt inima mai ușoară. Conduc de miros, am băgat mâna adânc în tărâțe. Am simțit niște obiecte dure, mai mari și mai mici și le-am tras afară. Erau cârnați și o șuncă. Le-am pus înapoi în sipet, căci femeia m-

a acuzat că aş vrea s-o jefuiesc. N-am îndrăznit, totuşi, să-i spun că i le-aş fi plătit! Ți-aş rămâne profund recunoscător, dacă ai vrea să mergi acum la ea şi să cumperi un cânat şi o bucată de şuncă. Vrei să-mi faci această plăcere? Dar să păstrezi secretul, ceilalți nu trebuie să ştie nimic despre asta!

Micuțul hagi avea mereu grijă să se pretindă a fi unul din fiii sau discipolii Profetului. Iar acum, îmi pretindea să-i cumpăr, în mare secret, şuncă şi cârnați! Şi totuşi, dorința lui nu m-a uimit prea tare. Dacă aş fi îndrăznit, în primele luni când ne cunoscusem, să-l poftesc să mănânce din carnea unui *chansir el hakit*, a unui porc demn de tot disprețul, s-ar fi înfuriat îngrozitor şi ar fi trebuit neapărat să renunț la tovărăşia sa. Simpla atingere doar a părului de porc înseamnă pentru musulman că s-a spurcat şi trebuie neapărat să se curețe cu multă grijă. Iar Halef voia acum, nici mai mult nici mai puțin, decât să asimileze în trupul său carnea spurcatului animal! Fără să-şi dea seama, devenise, alături de mine, un adept foarte indolent al mahomedanismului.

— Ei? întrebă el, văzând că nu-i răspund. Oare nu vrei să-mi îndeplineşti dorința, Sidi?

— Ba da, Halef. Atunci când balaurul foamei se dezlanțuie în trupul tău, trebuie să te izbăvesc de această suferință, căci sunt prietenul tău. Nu trebuie să suporti o veşnicie chinurile la care te supune. Aşadar, voi vorbi cu femeia.

— Dar să nu le arăți celorlalți ce aduci! De fapt, ei nici nu trebuie să ştie că am stat aici de vorbă amândoi.

Dispăru. Am observat că hanul avea o uşă şi în partea din spate a casei şi am intrat.

Până atunci crezusem că hangița era singură acasă. De aceea, m-am mirat când am auzit acum două voci. Am stat pe loc şi am tras cu urechea. Cel care vorbea cu femeia era stăpânul conacului şi am înțeles tot ce-şi spuneau. Hangița

se exprima în graiul satului ei, dar își dădea osteneala să se facă înțeleasă de el. Asta mi-a fost de mare ajutor.

— Vasăzică, au poposit aici, spuse el. Nu ți-au spus că o să venim și noi după ei?

— Ba da, dar cred că nu știau că vei fi și tu prezent. Mi-au explicat că cei care te însoțesc sunt niște oameni răi. De aceea n-am vrut să le dau nimic de băut.

— Ai greșit. Tocmai pentru că sunt atât de periculoși, trebuie să fiu prietenos cu ei și, nici tu nu trebuie să lași să se vadă că le-ai ghicit gândurile rele. Nu trebuie cumva să-mi transmiți vreun mesaj?

— Ba da. Să nu înnoptați aici, în nici un caz, chiar dacă ați fi ajuns foarte târziu. Trebuie să mergi cu ei la Junak.

— Junak o să fie acasă?

— Da. A fost alaltăieri aici și mi-a spus că n-o să plece de acasă câtva timp.

— Ți-a bătut ceva la ochi la cei șase călăreți?

— Da. Bătrânul, cel cu brațul rupt, gema neîncetat. Au fost nevoiți să-i scoată legătura și să-i răcorească brațul cu apă. Când s-a urcat din nou pe cal, avea febră și se clătina în șa. Rămâi mult timp aici cu străinii ăștia?

— O să plecăm îndată. Nu trebuie să știe că am discutat cu tine despre cei șase și despre Junak. De aceea vreau să plecăm.

L-am auzit ieșind din casă. Din precauție, am părăsit și eu casa câteva clipe. Femeia nu trebuia să-și dea seama că aș fi putut să-i aud vorbind. Cine oare era Junak? Numele era sârbesc și însemna „erou”. Era foarte posibil să fie negustorul care se ocupa cu vânzările pentru cărbunarul Scharka.

Când am reintrat în casă tropăind, ca să fiu auzit, femeia îmi ieși în întâmpinare. I-am comunicat dorința mea. Era gata să mi-o îndeplinească, dar se interesă, totuși, neîncrezătoare:

— Chiar ai bani, effendi? Căci de dăruit nu pot să dăruiesc nimic.

— Firește că am bani și o să plătesc atât cât trebuie.

— Nu-i chiar așa firesc. Sunt creștină și am voie să mănânc carne de porc. Am voie și să vând din ea, dar numai unui creștin. Dacă aş vinde unui musulman, aş primi o pedeapsă în loc de bani.

— Dar eu sunt creștin.

— Și totuși, ești un rău...

Se opri brusc. Probabil intenționase să spună „un răufăcător”, dar își luă seama la timp și adăugă repede:

— Te cred. Vino și taie-ți singur o bucată cât vrei de mare.

Am luat un cânat de vreo trei sferturi de kilogram și o bucată de șuncă de vreo jumătate de kilogram. Mi-a cerut cinci piaștri, deci, aproximativ nouăzeci de pfeningi. Când a văzut că-i dau trei piaștri în plus, s-a uitat mirata la mine.

— Țștia chiar pot să-i păstrez? m-a întreat, îndoindu-se încă.

— Da. Pentru ei să-mi dai ceva în care să împachetez aceste lucruri.

— Ce să-ți dau? Niște hârtie?

— E foarte bună. Dar să nu fie murdară.

— Din păcate n-am. Unde să găsești aici, la sat, bucată de hârtie. Am să-ți dau altceva. Am acolo o cămașă a bărbatului meu, pe care n-o mai îmbracă. O să rup o bucată din ea.

Se duse spre un colț unde zăceau tot felul de boarfe și trase ceva de acolo, ceva ce semăna a zdreanță cu care ani de zile se curățaseră lămpile și oalele murdare.

Rupse o fâșie din ea, înfășură carnalul și șunca și-mi întinse pachetul.

— Poftim, ia și desfată-te cu ele. Sunt cunoscută în toată regiunea asta ca cea mai pricepută gospodină în prepararea acestor bucate. Mai rar mănânci ceva atât de gustos.

— Te cred, i-am răspuns, prietenos. Tot ce văd aici în jur are culoarea și aroma cărnii sărate și chiar tu ești atât de

apetisantă de parcă ai fi stat împreună cu carnea în saramură și apoi atârnată la afumat. Îl pizmuiesc pe tovarășul tău de viață.

— O, effendi, exagerezi! strigă ea, măgulită. Sunt altele și mai frumoase pe aici.

— Cu toate acestea, mă despart de tine convins fiind că n-o să te uit niciodată. Să-ți fie viața la fel de aromată și strălucitoare ca șoriciul de la șunca pe care ai preparat-o!

După ce am ieșit din casă, m-am grăbit să scap de pachet. L-am băgat în tașca de la șaua lui Halef. În afară de hagi, n-a observat nimeni nimic. Ceilalți stăteau și se uitau la locuitorii satului care, curioși, veniseră acolo unul câte unul.

Omul pe care îl văzusem țâșnind din iarbă și strigând la sosirea noastră ședea lângă un altul care avea o atitudine impozantă. Stăteau de vorbă, foarte aprins. După ce am reușit să ascund, cu succes, bucatele, l-am văzut pe posesorul sabiei îndreptându-se spre stăpânul conacului, călăuza noastră, și începând cu el o discuție cu voce joasă, dar aprinsă. Apoi se întoarce spre mine, își propti sabia cu vârful în pământ, se rezemă cu mâinile de mânerul acesteia, își compuse atitudinea unui pașă cu trei cozi de cal și întrebă:

— Ești străin?

— Da, i-am răspuns, amabil.

— Și călătorești pe aici, pe la noi?

— Într-adevăr, asta am de gând, am răspuns și mai amabil.

— Vasăzică îți cunoști datoria?

— Ce vrei să spui cu asta? l-am întrebat pe un ton de-a dreptul cordial.

Omul mă amuza pur și simplu. Dar, cu cât mai amabil deveneam eu, cu atât mai morocănos arăta el. Își dădea toată silința să facă impresia unui dur.

— Trebuie să plătești tributul, îmi explică.

— O taxă? Cum așa?

— Orice străin care trece prin satul nostru trebuie să-l plătească.

— De ce? Dar ce, străinii fac vreo stricăciune pe care trebuie s-o îndrepte?

— Trebuie să plătești, nu să pui întrebări.

— Și cât e taxa?

— Doi piaștri de persoană. Sunteți patru străini, căci pe stăpânul conacului nu pot să-l pun la socoteală, pentru că îl cunoaștem și este un fiu al acestei patrii, iar tu ești conducătorul acestor oameni, așa cum mi-a spus el, și de aceea trebuie să plătești opt piaștri.

— Dar spune-mi și mie, tu cine ești?

— Sunt generalul siguranței publice din acest sat.

— Asta înseamnă că ești un om important. Și ce se întâmplă dacă refuz să plătesc?

— Atunci, am să vă sechestrez.

— Cine a poruncit să se ia această taxă tuturor străinilor?

— Eu și primarul.

— El se află aici?

— Da, uite-l acolo.

Omul cu sabia arată spre impozantul cu care stătuse de vorbă mai înainte și care se uita acum nerăbdător spre mine.

— Spune-i să vină aici! i-am poruncit.

— De ce? Ce spun eu asta se va întâmpla, și încă imediat, altfel...

Făcu o mișcare amenințătoare cu sabia.

— Gura! am răspuns. Îmi placi, căci ai același principiu ca și mine: ce spun eu asta trebuie să se întâmple. Nu plătesc taxa.

— Atunci o să vă luăm din lucruri cât să acopere tributul!

— O să vă fie cam greu.

— Oho! Am aflat noi cine sunteți. Dacă nu vă supuneți, o să vă biciuim!

— Pune-ți frâu limbii, căci sunt obișnuit să fiu tratat cu considerație. Taxa n-o plătesc. Dar, pentru că ești un amărât, o să-ți dăruiesc doi piaștri.

Dusesem deja mâna la buzunar să scot bacșișul să i-l dau, dar mi-am retras-o, căci acesta ridică sabia, și-o flutură prin fața ochilor și strigă:

— Un bacșiș? Pentru generalul siguranței publice a acestei comunități? E o jignire pe care trebuie s-o pedepsesc aspru. Taxa se dublează. Și cum ar trebui să mă port cu tine? Cu considerație? Ești un golan nenorocit, față de care n-am nici cea mai mică urmă de considerație! Te afli pe o treaptă atât de joasă față de mine, încât nici nu te văd...

— Gura! l-am întrerupt. Dacă nu poți să mă vezi, ai să mă simți. Dispari imediat sau ai să fii biciuit!

— Ce? urlă el. Biciuit? Tu îmi spui mie asta, mie care sunt un om atât de important și de puternic? Nu ești decât un șobolan mort, un șoarece înfometat pe lângă mine. Iată sabia mea! Cine mă împiedică să te împung cu ea? Un golan mai puțin pe lume, și ce-i cu asta? Tu, împreună cu însoțitorii tăi...

Fu din nou întrerupt. Halef îi puse mana pe umăr:

— Hai, tacă-ți gura o dată, altfel effendi chiar se supără și o să primești taxa într-un loc de unde n-o mai poți folosi.

Atunci „generalul” îi trase un brânci hagiului de acesta se dădu câțiva pași mai în spate și apoi îi strigă:

— Vierme! Îndrăznești să-l atingi pe cel mai important funcționar al acestei localități? Este un delict care trebuie pedepsit pe loc. Tu o să simți loviturile biciului, nu eu. Haide, primarule! Veniți aici, oameni buni! înhățați-l pe piticul ăsta! O să primească loviturile cu propriul lui bici.

Primarul ridicase deja piciorul, să se apropie, dar și-l retrase imediat. Privirea pe care i-am aruncat-o păru să nu-i placă. Exemplul lui avu efect, căci nici ceilalți nu executară ordinul „generalului” siguranței publice.

— Sidi, am voie? întrebă Halef.

— Da, am mormăit spre el.

A fost suficient să le facă un semn lui Osko și Omar. În clipa următoare, funcționarul satului zăcea la pământ cu fața în jos. Osko îl ținea de umeri iar Omar de picioare. Flăcăul răcnea, dar Halef urla mai tare ca el:

— Priviți aici, bărbați și femei, cum îi plătim noi taxa acestui proprietar de cuvinte mari! Mai întâi o va primi el, apoi toți aceia care vor îndrăzni să-l ajute, în frunte cu primarul! Cât să-i dau, Sidi?

— A pretins opt piaștri.

Altceva n-am mai spus, dar Halef mi-a citit pe față că trebuia să fie îndurător. Îi administra opt lovituri, dar doar așa, de formă. Dureri nu aveau cum să provoace aceste opt „mângâieri” blânde, dar avură un efect foarte puternic. Chiar de la prima lovitură, „generalul” amuți. După ce Osko și Omar îi dădură drumul, se ridică încet, își frecă polul din spate al corpului și începu să se văicărească:

— O, lege, o, dreptate, o, sultane! Cel mai credincios servitor al binelui public este jignit cu biciul! Sufletul meu varsă lacrimi iar din inimă mi se revarsă un pârâu de durere și tristețe. De când primesc oamenii merituoși și slăviți lovituri cu gârbaciul care mai e și atârnat într-un loc de unde nu poate fi văzut la o întâlnire față în față? Mă mișcă durerile vieții și simt chinurile existenței efemere. O, lege, o, dreptate, o, sultane și padișahule!

Vru s-o șteargă pe furiș, dar am strigat după el:

— Mai așteaptă puțin! Eu mă țin întotdeauna de cuvânt. Pentru că ți-am promis doi piaștri, ai să-i primești. Și ca să nu ți se pară prea grele durerile existenței, ai să primești chiar trei piaștri. Poftim, uite-i!

Nu-i venea să-și creadă ochilor când i-am întins banii. Abia după ce se uită întrebător la mine, întinse mâna să-i ia. Apoi vârî repede banii sub turbanul uriaș, făcu o plecăciune și spuse:

— Effendi, chinurile de pe pământ și neplăcerile acestei lumi sunt efemere ca și întreaga lume. Îndurarea ta picură

balsam în sufletul meu și sevă de usturoi în adâncurile simțurilor mele. Să-ți ajute soarta să ai mereu punga plină de plăști de argint.

— Ți mulțumesc! Acum, trimite-l pe primar aici.

Căpetenia satului auzi ceea ce spusese și se apropie.

— Ce poruncești, effendi? întrebă.

— Dacă „generalul” satului a primit un bacșiș de la mine, e firesc să primească și primarul unul. Sper că ești de acord cu treaba asta!

— Da, firește! strigă el și întinse mâna. Binecuvântate sunt vorbele ce le rostește gura ta. Mâna ta împarte daruri ale bogăției!

— Așa e. Bineînțeles că nu vrei să primești mai puțin decât subalternul tău?

— Effendi, eu sunt șeful. Mie mi se cuvine mai mult decât lui.

— Corect; el a primit opt lovituri și trei plăști, prin urmare tu vei primi cinci plăști și douăsprezece lovituri.

Auzind acestea, primarul își duse grăbit ambele mâini spre partea corpului unde nici la cei mai mari învățați nu trebuie căutată forța intelectuală și strigă:

— Nu, nu, effendi! Loviturile nu, doar plăștii!

— Ar fi nedrept. Nici un plăstru fără o lovitură. Ori totul, ori nimic. Alege!

— Atunci, mai bine nimic!

— Bine, e doar vina ta, dacă mâna ta nu va primi ceea ce-i destinasem.

— Nu, nu! repetă. Amândouă nu, e prea mult!

Era să plece, dar, după câțiva pași, se întoarse, se uită rugător la mine și întrebă:

— Effendi, n-am putea să facem altfel?

— Cum anume?

— Dă-mi mie cei cinci plăști iar loviturile dă-i-le „generalului” meu. El a făcut deja cunoștință cu biciul și n-o să se mai sperie.

— Dacă el vrea, eu sunt de acord. Așadar, fă-te încoace, „general” al siguranței publice!

Halef întinse mâna după polițai, dar spadasinul sări iute într-o parte și strigă:

— Doamne păzește! Simțurile delicate ale șezutului meu au fost deja destul de iritate. Dacă tot vrei să împărți, dă-mi mie piaștrii și loviturile primarului! Ție ți-o fi indiferent cine le primește, mie însă nu.

— Te cred. Dar, se vede treaba că nu pot să mă descotorosesc nici de una, nici de cealaltă. De aceea, vă dau permisiunea să vă îndepărtați.

— Cu plăcere, effendi! Călătorie liniștită mai departe! Poate ai să găsești în altă parte un suflet care să tânjească după lovituri, fără să ceară și piaștri.

Își ridică sabia și se retrase. Plecă și primarul, dar se reîntoarce imediat și îmi șopti confidențial:

— Effendi, poate totuși mai e ceva de făcut. Aș vrea tare mult să primesc piaștrii.

— Ei bine, ce propui?

— Douăsprezece sunt prea multe. Dă-mi cinci piaștri și cinci lovituri. Atât pot să îndur. Îndeplinește-mi această rugămintă și o să fim amândoi mulțumiți.

Nu m-am mai putut abține și am izbucnit în râs; la fel și tovarășii mei de drum. Primarul se bucură văzându-ne atât de bine dispuși și mai întrebă, pe un ton de-a dreptul afectuos:

— Dragul meu effendi, ai să-mi dai, nu-i așa? Cinci și cinci?

Atunci, din grupul celor care asistau la acest spectacol se desprinsă un bărbat slăbănog, cu o barbă neagră. Se îndreptă spre mine și spuse:

— Străinule, vezi aici treizeci de bărbați cu toții gata să ne lăsăm biciuiți dacă vom primi fiecare câte cinci piaștri. Dacă ești de acord, ne așezăm în formație să fim biciuiți și să primim banii.

— Îți mulțumesc! am răspuns. Dar voi nu ne-ați jignit, deci nu puteți primi nici pedeapsa și nici banii.

Făcu o figură dezamăgită și spuse mâhnit:

— Nu mă bucură deloc lucrul acesta. Sunt un om sărman și mă hrănesc, împreună cu familia mea, doar cu zeamă de ghinde. Foamea e singurul nostru binefăcător. N-am primit niciodată o lovitură de baston. Astăzi, însă, m-aș lăsa bătut ca să câștig cinci piaștri.

Se vedea după figura lui că spunea adevărul. I se citea suferința pe cutele ce-i brăzdau fața. Tocmai voiam să duc mâna la cingătoare, dar Halef se afla deja lângă mine, scoase punga și îi puse omului ceva în mână. Când bietul flăcău văzu ce primise, începu să strige:

— Te-ai înșelat! Nu poți să...

— Gura! îl întrerupse Halef, strângând cu o mână punga și cu cealaltă mânuind amenințător biciul. Du-te acasă și ai grijă ca familia ta să bea cafea adevărată și nu zeamă de ghindă.

Îl goni pe slăbănog. Ceilalți îl înconjurară, încercând să afle ceva despre cât de mare era darul.

Noi pornirăm din nou la drum. Pe când ne puneam caii în mișcare, polițaiul satului se desprinse din mulțime, se apropie de mine și îmi aduse la cunoștință următoarele:

— Effendi, tu m-ai făcut fericit, dăruindu-mi acei piaștri. Eu, în schimb, am să-ți fiu escortă de onoare.

Se așeză în fruntea noastră, ridică sabia și începu să mășăluiască. Abia după ce ieșirăm din sat, se despărți de noi.

— Sidi, spuse Halef, mă bucur totuși că nu l-am plesnit prea tare. Nu-i băiat rău și mi-ar fi părut rău dacă simțămintele delicate ale șezutului lui ar fi avut de suferit.

3. Negustorul de cărbuni

Contrar intenției noastre, șederea în Glogovik durase mult peste o oră. Pentru ca să aflu sigur unde vom rămâne peste noapte, l-am întrebat pe stăpânul conacului. Acesta răspunse:

— O să înnoptăm la Junak, unde o să fim mai bine găzduiți decât am fi fost aici în sat.

— Cât avem de mers până la el?

— O să ajungem înainte de căderea nopții. Puteți fi siguri că o să vă ureze bun-venit.

Alte informații n-am mai cerut, din motive bine întemeiate. Era mai bine să-l las pe hangiu să creadă că se bucură de toată încrederea noastră.

Călăream pe un platou. În fața noastră, în partea de vest, se aflau mase mari de munți ale căror ramificații ne înconjurară curând. În dreapta noastră se desfășura, către nord-est, șirul de munți Schar Dagb. Ne apropiam de lanțul de munți lăaturalnici ale căror poale erau scăldate de apele reci ale Drinului Negru. Acesta, unindu-se cu Drinul Alb, se îndreaptă spre vest, vărsându-se în Marea Adriatică, țelul acum nu prea îndepărtat al călătoriei noastre. În trei zile, am fi putut ajunge la malul ei. Oare vom reuși? Existau obstacole de depășit, obstacole ce nu aveau de-a face numai cu terenul.

Ne aflam acum doar între munți cu vârfurile tinzând îndrăzneț spre înaltul cerului. Nu străbătusem până acum nici un drum bătut, totuși înaintasem destul de repede. Acum trebuia să ne strecurăm prin defilee aproape inaccesibile. Drumul era presărat cu sfărâmături de stâncă. Trunchiuri uriașe de copaci prăbușite de pe povârnișuri sileau caii să treacă cu greu peste ele. Bucăți mari de drum eram nevoiți să mergem în șir, deoarece doar așa ne permitea spațiul. Călăuza se afla în frunte iar Halef forma

ariergarda. Mi-am cam închipuit eu de ce se ținea hagiul mai în urmă. Precis că se năpustise asupra pachetului și nu voia să fie surprins în flagrant delict.

Tocmai ajunseserăm într-un loc unde era suficient spațiu pentru ca doi călăreți să meargă unul lângă altul. Călăream în fața lui Halef și i-am făcut plăcerea să nu-l bag în seamă. Atunci, el se apropie de mine.

— Sidi, a observat cineva ceva?

— Ce să observe?

— Că am mâncat șunca aia interzisă.

— N-a văzut nimeni, nici măcar eu.

— Ah, atunci sunt liniștit. Dar, ascultă la mine, să știi că Profetul a păcătuit față de credincioși, interzicându-le aceste bucate. Sunt cum nu se poate mai gustoase. Nici o găină friptă nu se compară cu ele. Da' cum se face că porcul mort miroase mult mai bine decât cel viu?

— Asta depinde de modul cum este pregătită carnea. Este băgată în saramură și apoi afumată.

— Și cum se face asta?

— Carnea se sarează bine, ca să iasă apa din ea. Așa se poate păstra mai mult timp. Apoi este afumata și capătă aroma care îți place atât de mult. Ei, dar cât mai ai din provizii?

— Șunca am dat-o gata, cârnatul încă nu l-am gustat. Dacă îmi permiți, am să tai acum o bucată.

Hagiul trase afară cârnatul din traista de la șa și își scoase și cuțitul de la cingătoare.

— Vrei și tu o bucățică, Sidi?

— Nu, mulțumesc.

Îmi pierise pofta de mâncare, gândindu-mă la materialul în care fuseseră împachetate bucatele și la femeia care probabil umpluse carnații cu mâinile ei. Mă uitam la Halef cum se chinuia, zadarnic, să taie cârnatul: cuțitul nu putea pătrunde prin el.

— Dar ce se-ntâmplă?

— E prea consistent! răspunse el.

— Consistent? Poate vrei să spui tare?
— Nu, nu e tare, e prea consistent.
— Poate s-o fi nimerit vreun oscior în carne. Încearcă să tai din celălalt capăt.

Încearcă și de data asta reuși. Mestecă din bucata tăiată, figura i se însenină, dădu din cap triumfător spre mine și mușcă din nou. Mesteca din răspuseri, ținu cârnatul strâns cu dinții, trase cu ambele mâini, zadarnic!

— Allah! Parcă-i făcut din piele de bou! spuse el. Dar ce aromă! Ce gust! Trebuie să reușesc, și-o să reușesc!

Mușcă, smulse din nou și, în sfârșit, reuși. Partea aceea rezistentă cedă, capătul de cânat se rupsesse în două bucăți. O bucată o ținea în mână, cealaltă în gură. Mesteca precum o moară, dar nu înghițea îmbucătura.

— Ce tot mesteci acolo, Halef?
— Cânatul! răspunse el.
— Și de ce nu-l înghiți?
— Nu pot încă. Nu se sfărâmă în bucățele.
— Dar ce gust are?
— Nemaipomenit! Dar e tare, extraordinar de tare. Parcă aş mesteca piele de vită tăbăcită.

— Poate nici nu-i carne ceea ce mănânci.
Scoase îmbucătura din gură și o studie. O strânse, o trase și o strivi, o supuse unei cercetări foarte minuțioasă și, în cele din urmă, spuse, dând din cap:

— Nu mai înțeleg nimic Uită-te și tu la chestia asta!
Am luat „chestia” și am privit-o. Încă de la prima vedere nu părea deloc apetisantă, dar când mi-am dat seama ce era, nu mi-a căzut deloc bine. Oare să-i spun hagiului? Firește! Încălcăse porunca Profetului și acum suporta urmările păcatului. Bărbatul acesta mititel avea dinți puternici, dar nu reușise să zdrobească cu ei „chestia” asta din piele. Cu ajutorul degetului mare, i-am redat forma pe care o avusese înainte de a fi transformată în cânat și i-am dat-o.

Când privi așa-zisul cârnat, holbă niște ochi cât cepele. Căscă gura, ca în urmă cu două ore, când băuse „rachiul” cel grăsos.

— Allah, Allah! strigă el *Schi mahul; schi biwak'kif scha'r isras* — e îngrozitor, mi se face părul măciucă!

Cel care vorbește chiar și douăzeci de limbi și ani de zile n-a vorbit decât în limbi străine, în momentul unei spaimе groaznice sau al unei mari bucurii, își va folosi cu siguranță limba maternă. Așa se întâmplă și acum. Halef vorbi în limba arabă, în dialectul său magrebian. Ceea ce însemna că se speriasе foarte tare.

— Ce te-a apucat de strigi așa? l-am întrebat, candid.

— O, Sidi, ce-am mestecat! Este scandalos, este oribil. Te implor, te rog din suflet!

Se uita la mine, parcă cerându-mi ajutorul. Toate trăsăturile chipului său se luptau din răsputeri să învingă impresia pe care i-o lăsase neplăcuta descoperire.

— Da' vorbește odată! Ce-i?

— O, Allah, o, Profetule, o, batjocură, o, păcat! Simt fiecare firisor de păr de pe trupul meu! Aud cum îmi sună burta precum, un cimpoi! Îmi tremură degetele de la picioare iar cele de la mâini mă furnică de parcă mi-ar fi amorțit.

— Dar eu tot nu pricep încă de ce.

— Sidi, îți bați joc de mine? Doar ai văzut și tu ce este. Este un *laska es suba*.

— Un *laska es suba*? Nu înțeleg.

— Da' de când ai uitat limba arabă? Am să-ți spun în turcă. Atunci poate ai să înțelegi. Este un *parmak kabugi*. Ori vrei să spui că nu-i așa?

— Chiar așa?

— Da, chiar așa! mă asigură el cu tărie și scuipă. Cine a pregătit carnații? Nu cumva femeia?

— Probabil.

— O, nefericire! Probabil a avut un deget rănit și a tăiat degetul mare de la o mânășă și l-a pus peste plasturele cu

care își bandajase degetul. Pe urmă, când a umplut carnații, a scăpat înăuntru și degetul de piele. Ptiu!

— Ar fi groaznic, Halef.

— Nu mai zice nimic, nici un cuvânt!

Halef încă mai ținea în mână cele două bucăți de cârnat și mizerabilul înveliș de deget. Era într-adevăr degetul mare de la o mână de piele. Greu de descris ce se citea pe chipul lui. În clipa aceasta, se considera cel mai nefericit om de pe pământ. Se uita când la mine, când la bucata de cârnat și părea să fie atât de dezgustat, încât nu mai găsea timp să se gândească la lucrul cel mai important.

— Dar, aruncă-l odată! i-am spus.

— Să-l arunc? Desigur! Dar ce câștig cu asta? Mi-am spurcat trupul, mi-am înjosit sufletul iar inima mi-atârână în piept ca un cârnat trist. Strămoșii mei se răsucesc în mormânt așa cum mi se întoarce mie stomacul pe dos, iar fiii nepoților mei or să verse lacrimi în amintirea acestui moment al lăcomiei pedepsite. Ascultă-mă pe mine, Sidi, Profetul a avut dreptate. Porcul e cea mai nelegiuită bestie din lumea asta și un ispititor fără pereche. Trebuie stârpit, trebuie ucis cu pietre și otrăvit. Iar omul care a făcut această mizerabilă invenție, aceea de a umple viscerele cu bucățele de carne, cu grăsime și cu sângele acestui animal, omul acesta trebuie să se coacă pe veșnicie în cel mai îngrozitor colț al iadului. Femeia care a vârât acest deget de mână în cârnat, această pângăritoare a lui Halef, să fie torturată zi și noapte de gânduri rele, până ce-o să se simtă ca un arici întors pe dos, cu acele pe dinăuntru.

— Da, e o bucată cam tare de ros, i-am spus, zâmbind. Dar nu te mai recunosc, chipul tău îmi e străin. Ești într-adevăr viteazul și mândrul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah?

— Taci, Sidi! Nu-mi mai aminti de bravii mei moși și strămoși! Nici unul dintre ei n-a avut groaznicul ghinion să mestece un înveliș care a îmbrăcat mai întâi un deget bolnav și apoi s-a strecurat într-un cârnat nedemn de

încredere. Toată elocvența mea nu-mi ajunge să descriu chinurile gurii mele, supărarea gâtului meu și cât de neajutorată îmi este digestia. Ziua aceasta este cea mai deplorabilă din întregul meu hagiatic pământean. Mai întâi am băut untură de pește, de era să mor de greață și, abia mă mai întremasem puțin, când a trebuit să mestec scârboșenia de deget de mână. E mai mult decât poate îndura un biet muritor!

— Dar aruncă odată chestia aia!

— Da, ducă-se pe pustii! Păcatul zilei de azi nu trebuie să se mai atingă nici un moment de degetele mele. Mi s-a scârbit de toate desfătările de pe pământ. Pe primul care îmi va mai aduce vreun cânat în fata ochilor îl împușc. Nu vreau să mai văd și să mai miros porc în viața mea, e cel mai scârbos animal de pe pământ.

Azvârli totul și adăugă:

— Fie ca cel care va călări după noi pe acest drum să fie un păcătos înrăit! Dacă va găsi cânatul și-l va mânca, să-i plesnească conștiința de spaimă, ca un sac, și faptele lui să iasă la lumina zilei. Căci acest cânat dă pe față toate păcatele omului. Trebuie să-mi adun toate puterile, ca să nu vezi cum arată fața interioară a lui Halef al tău bolnav de moarte și greu încercat de suferință.

Reuși și de data aceasta să îmbrace realitatea searbădă în veșmântul bogat înflorat al Orientului. Își continuă drumul în tăcere și abia când l-am întrebat, tachinându-l, care era motivul acestei tăceri, mormăi:

— Nu există grai pe acest pământ în care să găsesc cuvintele necesare și suficiente pentru a-ți zugrăvi suferința și mâhnirea sufletului și trupului meu. De aceea e mai bine să nu vorbesc. Trebuie să aștept răbdător ca indignarea care mă macină în interior să se potolească singură.

Ajunsesem la capătul defileului. În față ni se deschidea un drum îngust și lung acoperit cu iarbă, care era traversat de un pârâu. Pe lângă arbuștii izolați, am zărit tufe de

zmeură și mure, pline de fructe. Dacă n-ar fi fost atât de târziu, am fi descălecat și am fi servit o masă delicioasă.

— Pe malul acestei ape se află casa lui Junak, spuse călăuza noastră. Într-un sfert de oră suntem acolo.

Aici puteam călări unul lângă altul, era loc suficient. Am pornit caii în galop. Pentru că și atunci când călăream în cea mai mare viteză obișnuiam să mă uit cu atenție în jurul meu, am scrutat și acum împrejurimile cu privirea ascuțită. Așa se făcu că mi-a bătut ceva la ochi, ceea ce mă determină să-mi opresc calul. Ceilalți se opriră și ei și așteptară.

— Ce-ai văzut? Ce-i cu acest hățiș? întrebă Halef.

Ne oprirăm în fața unui loc care era atât de plin de tufe de zmeură și mure și vrejuri târâtoare plin de spini încât un om cu greu ar fi putut pătrunde acolo. Și totuși, în acest hățiș sălbatic fuseseră croite cărări și locuri de trecere care se încrucișau de mai multe ori.

— Nu vezi că a fost cineva acolo? am răspuns.

— Ba da, văd. Și ce-ți bați capul cu asta? O fi intrat cineva să culeagă fructe.

— Ar fi putut să le culeagă mai ușor, fără să intre în hățiș. Nici un om cu judecată nu s-ar băga între spinii ăia să se zgârie, când poate culege fructele și fără să se chinuiască.

— Dar vezi doar că omul n-a căutat altceva decât fructe. Sunt culese toate din locurile acelea, pe o distanță de o lungime de braț.

— Omul? Trebuie să fi avut un veșmânt dintr-un material foarte gros, poate chiar unul dintr-o piele tare. Altfel, am fi văzut bucățele de material atârând de spini. Iar locurile de trecere sunt ceva mai largi decât ar fi putut să le croiască un om.

— Adică, vrei să spui că n-ar fi vorba de un om?

— Cam așa ceva bănuiesc. Uită-te cu câtă forță au fost culcate la pământ vrejurile!

— Trebuie să fi fost un om foarte puternic.

— Nici cel mai puternic om nu poate face așa ceva. Și unde poate, omul ocolește obstacolele. Iar aici nu se poate spune așa ceva. Vrejurile sunt călcate în picioare cu atâta forță, încât s-au înfipt pur și simplu în pământ.

— Asta așa e. Nu-mi dau seama cum ar putea face un om așa ceva cu picioarele.

— Dacă nu ne-am afla în Turcia, ci într-o regiune sălbatică din America, atunci aș ști despre ce este vorba. Veșmântul acestui prieten al murelor și zmeurei pare să fi fost cea mai frumoasă și mai groasă blană și să-i fi crescut direct pe trup.

— Știu la ce te referi, effendi, spuse stăpânul conacului și își mână calul câțiva pași într-o parte, ca să se depărteze de hățiș. Vorbești despre un urs.

— Ai ghicit! Ai văzut până acum vreun urs?

— Nu. Sunt foarte rari pe aici. Dar când se rătăcește vreodată un urs prin munții noștri, acesta este un animal fioros, izolat, cu care nu-i de glumit.

— Sunt convins. Un animal tânăr, care nu se hrănește decât cu fructe, nu rătăcește de colo-colo. Sunt ferm convins că acest căutător de mure a fost un urs și am să studiez mai de aproape locurile de trecere și hățișul.

— Pentru numele lui Allah, nu face asta! strigă hangiul.

— Dar ce crezi că se poate întâmpla? E încă ziua în amiaza mare.

— Și dacă te întâlnești cu el?

— Atunci se va întâlni și el cu mine. Pentru amândoi e la fel de periculos.

— O să-ți sfâșie trupul și o să-ți facă praf capul. Am auzit că ursul se da în vânt după creier. De aceea, chiar de la prima mușcătură, zdrobește țeasta victimei.

— O să vedem dacă și ursul nostru de aici are acest obicei, am spus și am descălecat.

— Rămâi aici, rămâi aici! strigă viteaza noastră călăuză. Nu-i vorba numai de tine ci și de noi ceilalți. Dacă se

ascunde într-adevăr acolo în hățiș și-l deranjezi, o să se înfurie și o să ne atace și pe noi.

— Nu te mai văicări! se răsti Halef la el. Efendi a ucis pantera neagră, cel mai rău animal de pradă, precum și leul, regele animalelor. Ce e un urs față de el? O să sugrume animăluțul cu mâna goală.

— Oho! am replicat. Nu prea ai o imagine corectă a acestui „animăluț”. Dacă se ridică în două labe, e mai înalt cu un cap decât tine. Dacă e un adult, cu o singură lovitură ușoară de labă poate să-ți zdrobească țeasta. Ursul e capabil să care târâș o vacă, dacă așa vrea el. Prin urmare, nu-i chiar așa nepericulos să te întâlnești cu el.

— Și de-ar fi de zece ori mai mare, Hagi Halef Omar nu se teme de el. Rămâi aici, Sidi, și dă-mi voie să mă duc eu singur să-l caut. Aș vrea să-i dau un salut prietenesc între coaste sau în cap.

— Glonțul tău n-o să poată pătrunde în oasele craniului lui. Dacă n-ai un proiectil conic, ai nevoie de o armă de genul vechii mele carabine, care se cheamă „ucigaș de urși”. S-ar putea ca gloanțele tale nici să nu-l deranjeze. Îți face flinta bucățele și apoi te îmbrățișează până când îți taie respirația.

— Vrei să spui că n-aș putea și eu să-i strâng coșul pieptului, până-i ies ochii din cap și sufletul din trup?

— Nu, asta nu poți s-o faci. Halef. Așadar, mai bine rămâi aici!

— Dacă este într-adevăr atât de periculos, precum spui, atunci nici tu nu trebuie să mergi singur, fără mine. Sunt prietenul și protectorul tău și mă voi afla alături de tine, dacă ești în pericol.

— N-ai să faci altceva decât să-mi stai în drum, dar, din partea mea, poți să mă însoțești, pentru că n-ai mai fost niciodată până acum pe urmele vreunui urs. De fapt, presupun că animalul nici nu mai este aici.

— Ești sigur?

— Aproape sigur. Știu cum arată culcușul unui urs. Hățișul ăsta nu-i deloc potrivit pentru așa ceva. Dacă ar fi fost într-adevăr un urs aici, ar fi venit acum să se înfrupte din fructele cele dulci. Fiind un animal de pradă, a preferat să se pituleze în desiș. În timpul zilei evită, din instinct, locurile deschise. Așa se explică și faptul că fructele n-au fost culese din locurile de unde era mai ușor s-o facă. Așadar, să mergem!

Mi-am luat carabina și am pătruns în hățiș. Halef s-a strecurat și el în urma mea. Cărările pe unde fuseseră doborâte vrejurile semănau, la scară redusă, cu „străzile” pe care le străbat bivolii prin iarba înaltă din prerie. Ramuri zăceau bătătorite la pământ. Moș Martin părea să fie un flăcău voinic.

Nici nu făcurăm bine zece pași și am și găsit dovada că aveam de-a face cu un urs brun. Un smoc din blana lui era agățat de niște spini.

— Uite! l-am făcut atent pe Halef. ăsta-i un smoc de blană.

— Repede înainte, Sidi, poate reușim să-l surprindem! spuse Halef. Poate mai e încă ascuns în tufișuri!

— Ușurel! Mai întâi să studiem cu atenție acest smoc de blană.

— De ce?

— Poate aflăm cam ce vârstă are.

— Și ce, se poate vedea asta după câteva fire din blană?

— Destul de bine. Cu cât e mai tânăr un urs, cu atât este mai lânos. Urșii foarte bătrâni au blana tocită și subțire, de-a dreptul roasă prin unele locuri. Prin urmare, ce părere ai? Smocul e lânos?

— Nu, părul este mai degrabă lins.

— Nu este nici gros și nici colorat uniform. E subțire și aproape decolorat. Asta-i un semn că pielea nu mai poate hrăni blana. Ursul acesta e un flăcău bătrân. Nu ți-aș dori să te strângă în brațe. La vârsta asta și în anotimpul în care

ne aflam, s-ar putea să cântărească vreo două sute de kilograme.

— Allah! Dar eu cât cântăresc?

— Vreo cincizeci.

— O, ghinion, o, ce diferență! Atunci, nu sunt pe măsura brațelor și a inimii lui. În orice caz, ar fi mult mai bine să-i trag un glonț. Așadar, înainte! Să-l căutăm.

— Nu mai e aici. Dacă te uiți mai bine la hățiș, ai să-ți dai seama, după culoarea vrejurilor rupte, că animalul n-a fost astăzi aici, ci ieri. Nu-i nevoie să mai cercetăm desișul. Este mai comod să-l înconjurăm și să găsim și locul pe unde a intrat sau pe unde a ieșit.

Am ieșit din hățiș și l-am înconjurat. A fost ușor să găsim locul pe unde pătrunsese ursul. Se afla în apropierea pădurii și putea fi recunoscut după faptul că ramurile rupte erau îndreptate spre interior. Acolo unde erau îndreptate spre exterior, se afla locul pe unde ieșise. Acest loc se afla în apropierea pârauului. Am căutat urmele, dar am găsit doar câteva, greu de descifrat, care duceau spre pârau. Ne-am dus după ele și am descoperit locul unde ursul se adăpase. În pământul moale de pe fundul pârauului puțin adânc se vedeau urmele labelor lui. Cât timp băuse, nu se mișcase și apoi, când ieșise, se deplasase în așa fel încât parcă dorise să ne arate urmele lăsate.

Presupunerea mea se confirmă. Ursul era un exemplar adult al speciei sale. Pernuțele de pe tălpi erau foarte puternice, de unde se putea trage concluzia că era foarte solid. Din apă se îndreptase spre o porțiune de teren nisipos, unde se tăvălise. De acolo, nu mai exista nici o urmă deslușită. Numai după unele semne rare se putea presupune că se retrăsese în pădure.

— Ce păcat! se plânse Halef. Acest fiu al ursoaicei n-a avut nici măcar atâta bun simț să ne aștepte.

— S-ar putea să fie fiica unei ursoaice, ea însăși mamă și bunică a mai multor nepoți. Aici, unde s-a tăvălit, a scormonit nisipul. Ghearele sunt boante și tocite. Este o

mătușică foarte bătrână. Fii bucuros că nu am întâlnit-o pe neașteptate.

— Ar fi putut, liniștită, să se lase văzută și să ne facă o reverență în semn de salut. Carnea de urs e comestibilă?

— Da, îndeosebi pulpa și labele sunt adevărate delicatese. Și limba e excelentă. De ficat trebuie să te păzești. Unele popoare consideră că este otrăvitor.

— Pulpa și labele! strigă micuțul. Sidi, n-am putea să-l căutăm și să ne înfruptăm din delicatesele astea?

— Halef, Halef! Gândește-te la celelalte delicatese care nu prea ți-au...

— Taci! mă întrerupse el urgent. Nu cumva vrei să spui că Profetul ne-a interzis să mâncăm și labe?

— Nu a interzis așa ceva. Limba Profetului are chiar un cuvânt pentru urs, și anume *dibb*, dar cu acest cuvânt este câteodată denumită și hiena. Nu cred ca Mohammed să fi văzut vreodată un urs.

— Dacă ar fi interzis-o, n-aș fi poftit cu nici un preț la pulpa de urs. Dar, pentru că n-a interzis-o, nu pricep de ce trebuie să ne refuzăm acest deliciu. Să mergem în pădure și să împușcăm ursul, Sidi.

— Nu care cumva crezi că stă și ne așteaptă pe noi?

— Dar o avea și el o vizuină, nu?

— O avea. Dar și dacă ar fi așa, tot nu i-am găsi ascunzătoarea. Nu există urme și s-a întunecat deja. Trebuie să renunțăm la această vânătoare.

— Sidi, nu poți să-mi faci așa ceva! spuse el. Gândește-te că credinciosul tău Halef îi va povesti lui Hanneh a lui, perlă între femei, cum a răpus un urs. Va fi mândră și încântată de mine.

— Ca să-ți îndeplinesc dorința, ar trebui să rămânem aici una sau chiar două zile și nu avem timp pentru așa ceva, într-un sfert de oră o să se lase noaptea. Trebuie să ne grăbim să ajungem la Junak acasă.

— La dracu' cu casa asta! Aș prefera să dorm astăzi în vizuina ursului și să mă învelesc cu blana pe care i-aș jupui-

o. Dar n-am încotro, trebuie să-ți dau ascultare. Allah ne dă, Allah ne ia. Nu vreau să mă împotrivesc voinței lui.

Am încălecat și am plecat mai departe.

După câțva timp, înălțimile acoperite cu păduri întunecate de conifere se traseră parcă la o parte. Ele înconjurau un luminiș rotund, unde văzurăm o casă, lângă care se aflau două hambare sau două clădiri care semănau a hambare. Numai în partea dreaptă se înălța un pinten îngust, în formă de limbă, format din pământ stâncos și acoperit cu tufe, foioase și conifere. În vârful acestei limbi am văzut șezând un om a cărui îmbrăcăminte nu lăsa să se ghicească dacă era bărbat ori femeie.

— E Gusska, domnule, spuse călăuza noastră. S-o strig?

— Cine-i Gusska?

— Nevasta lui Junak, negustorul de cărbuni.

— Nu-i nevoie s-o strigi, ne-a observat deja. Gusska era oare numele mic sau un nume de alint care făcea referire la anumite calități ale purtătoarei lui? Gusska înseamnă în limba sârbă găscă. Eram tare curios să văd cum arată nevasta lui Junak.

Aceasta se prefăcu, în acest moment, că nu ne vede și merse încet, cu capul plecat, spre casă. Cuvântul „casă” era, de fapt, prea măgulitor. Zidurile erau din pietre care fuseseră așezate una peste alta fără mortar între ele, găurile fiind astupate cu pământ și mușchi. Acoperișul era făcut din bârne netede, acoperite cu mușchi și ferigi uscate. Ușa era atât de îngustă și joasă de parcă fusese făcută pentru copii, iar deschizăturile pentru ferestre aveau dimensiunea suficientă cât să-ți poți strecura afară doar nasul.

Și mai jalnic arătau celelalte două acareturi. Dacă nu s-ar fi sprijinit de casă, probabil că s-ar fi prăbușit.

Femeia dispăru, fără să ne fi aruncat vreo privire. Descălecarăm în fața casei. Ușa era zăvorâtă. Stăpânul conacului bătu în ea cu măciulia. Trecu destul de mult timp până când fu deschisă. Femeia scoase capul afară.

Se povestește că era odată o bătrână vrăjitoare care trăia în adâncurile pădurii și cine se rătăcea pe la ea era băgat în sobă, copt și mâncat. Vrăjitoarea aceasta mi-a venit în minte, atunci când am văzut-o pe nevasta lui Junak. Era foarte înaltă și tot atât de uscățivă. Ca să ne poată privi, stând în ușă, partea de sus a corpului ei trebuia să formeze un unghi drept cu partea de jos. Totul era lunguiet la ea, până și fața. Nasul subțire și coroiat, bărbia ascuțită și împinsă parcă în sus, gura mare, fără buze și dinți, urechile mari, clăpăuge, ochii mici, foarte apropiați unul de altul, fără gene și străbătuți de vinișoare roșii, ridurile adânci în care se zărea murdăria: toate acestea erau cât se poate de dezgustătoare.

Pe cap nu purta nimic. Părul subțire, așezat pe pielea capului, care semăna cu cea de broască, îi atârna în lațe încâlcite. Mai închipuiți-vă și o cămașă cât se poate de murdară și o pereche de pantaloni de damă, legați la gleznă, la fel de „curați”, precum și două picioare scheletice, goale, care nu văzuseră în viața lor o picătură de apă pe ele și o veți avea în fața ochilor pe această incomparabilă Gusska, o adevărată vrăjitoare rămasă de pe vremea evului mediu.

Când începu să vorbească, m-am cutremurat. Parcă croncănea o cioară pe care o deranjase ceva anume.

— Ce vreți? Cine sunteți? De ce v-ați oprit aici? Plecați!

Vroia să închidă ușa. Călăuza noastră, însă, se strecură între ușă și zid și spuse:

— Să plecăm? Nu, rămânem aici.

— Nu se poate! E interzis! N-aveți ce căuta aici. Nu primesc străini la mine în casă!

— Dar eu nu-ți sunt străin. Mă cunoști foarte bine.

— Dar pe ceilalți nu-i cunosc.

— Sunt prietenii mei.

— Nu și ai mei.

— Fii rezonabilă, Gusska! o rugă el. Nu-ți cerem nimic degeaba, o să-ți plătim totul cinstit.

Asta păru să aibă efect. Adoptă o atitudine mai puțin respingătoare și întreabă:

— Vreți să-mi plătiți? Ei, asta-i cu totul altceva! Atunci o să mai chibzuiesc, să văd dacă puteți rămâne aici.

— N-ai de ce să mai chibzuiești. Nu-ți cerem decât adăpost și ceva de mâncare.

— Și ce, nu-i destul atât?

— E mai mult decât destul, e prea mult, am spus. Mâncare și băutură nu cerem de la tine, iar un loc de dormit o să ne căutăm singuri. Dacă n-ai loc în casă, o să dormim afară, în aer liber.

Pentru mine era de neconceput să mănânc ceva din mâinile astea ca niște gheare de cioară, cu degetele și unghiile murdare. Și să dorm în văgăuna asta? Cu nici un preț! Coliba arăta de parcă se „bucurase” de prezența acelor soldați încartiruiți, care ȝopăie, sunt agitați, împung, fărâma, mușcă și pe care, adeseori, îi întâlnești și în cea mai distinsă casă din Orient. Dar aici, în această magherniță, săltaseră, se zvârcoliseră și mărșăluiseră încolo și încioace acei „campioni ai saltului” însetați de sânge, care precis fuseseră prezenți în număr mare.

Nu era pentru prima oară când luam contact cu lipsa de curățenie care o caracteriza pe această bătrână vrăjitoare. Odată, am luat masa cu un renumit ȝeic care, în timpul mesei, apucase de grumaz niște animăluțe pline de viață, le ucisese, în fața tuturor, înfigându-le unghiile de la degetele mari în grumaz și apoi își băgase mâinile murdare în pilaf, făcând o bila pentru a mi-o împinge în gură, ca îmbucătură de onoare.

A fost o mică dar primejdioasă aventură. Refuzul de a primi o asemenea îmbucătură de onoare este o jignire care, în deșert, poate fi ispășită numai cu moartea. Trebuia deci să aleg între un glonț sau o lovitură de cuțit și consumarea acestei îngrozitoare bile de orez. În stânga mea ședea ȝeicul care îmi întindea îmbucătura și aștepta să deschid gura. În dreapta mea ședea beiul Kruger, cunoscutul

colonel al trupelor stăpânitorului Tunisului. Beiul Kruger, german de origine, văzuse și el ca și mine execuția micuțelor vietăți. Știa exact în ce încurcătură mă aflu în clipa aceea. Pe chipul lui se citea încordarea: voi alege bila de orez sau pe cea de plumb? Într-o asemenea situație trebuie să dai dovadă de prezență de spirit. M-am adresat șeicului cu o politețe desăvârșită:

— Toată viața mea îmi voi aduce aminte de bunătatea ta.

Apoi i-am luat îmbucătura în mână și am continuat:

— Iartă-mă, o, stăpâne!

Apoi m-am răsucit rapid spre beiul Kruger și am încheiat:

— Te rog, tu ești cel mai merituos de aici!

Comandantul corpului de gardă se sperie. Își dăduse seama de intenția mea și, neprevăzător, deschise gura ca să protesteze. Dar, mie îmi fu suficientă această clipă de neatenție. Înainte ca el să fi rostit un singur cuvânt, se și trezi cu bila de orez în gură, pe care acum nu mai putea s-o dea afară. El era cel mai în vârstă. Faptul că îi dădusem lui îmbucătura de onoare nu mai reprezenta acum o jignire, ci o dovadă că acordam prețuirea cuvenită bătrâneții. Bietul venerabil făcu o figură de parcă ținea între dinți toată disperarea de pe pământ. Hăpăi și înghiți până se făcu vânăt la față și îmbucătura alunecă pe gât în jos. Și după ani de zile, tot mă mai amenința ca n-o să uite niciodată festa pe care i-o jucasem.

Doamnei Gusska nici nu-i trecea prin cap ce anume pricinuisse refuzul meu. Nu așa fusese înțelegerea, să ne izolăm, deci se grăbi să spună:

— Este suficient loc pentru voi, effendi. Dacă plățiți bine, pentru tine am chiar un culcuș. Tovarășii tăi de drum pot dormi lângă tine, pe pături.

— Unde-i culcușul?

— Intră și am să ți-l arăt.

Am urmat-o, nu pentru că aș fi vrut să verific culcușul, ci pentru a vedea cum arată gospodăria „gâștei”.

Am intrat într-o vizuină îngrozitoare. Nu exista, de fapt, nimic altceva decât cei patru pereți goi. În dreapta, într-un colț, se aflau pietrele vetrei, iar în stânga am observat un morman de ferigi, frunze și zdrențe. Pe acela mi-l arătă femeia.

— Acolo-i culcușul. Și aici e vatra pe care am să vă frig carnea.

Domnea o ceață ca de iad în această vizuină și se simțea miros de ars, precum și tot felul de alte mirosuri. Nici vorbă să existe vreun horn. Mirosul cel iute ieșea afară pe fereastră. Tovarășii mei de drum intraseră și ei. Am văzut clar pe chipurile lor că gândeau la fel ca mine.

— La ce fel de carne te referi? m-am interesat.

— Carne de cal.

— De unde o ai?

— De la calul nostru răspunse și se șterse la ochi cu ambele mâini.

— L-ați înjunghiat voi?

— Nu, a fost sfâșiat. Bărbatul meu spune că trebuie să fi fost un urs.

— Și când a ucis calul?

— Noaptea trecută.

— Allah! strigă Halef. Vasăzică ursul ăsta nu mănâncă numai zmeură și mure. L-ați ucis?

— Cum poți să întrebi așa ceva? Ca să fie ucis un urs este nevoie de mai mulți bărbați.

— Nu vrei să-mi povestești cum s-a întâmplat? am întrebat-o.

— Nu știm nici noi exact. Avem nevoie de cai pentru comerțul pe care-l facem. Trage căruța cu cărbuni și...

— Dar n-am văzut nici o căruță!

— N-o ținem acasă, căci nu există o cărare pe care s-o putem aduce aici. O lăsăm întotdeauna la cărbunar. Calul rămâne la noi, când suntem acasă. Noaptea îl lăsăm liber să poată paște iarbă. Astăzi de dimineață când ne-am sculat, nu l-am văzut. L-am căutat și i-am găsit resturile

acolo pe câmp. Fusesse sfâșiat. Când bărbatul meu a văzut urmele, a spus că trebuie să fi fost un urs.

— Unde păstrați carnea care v-a rămas?

— Afară, în hambar.

— Arată-mi.

— N-am voie, effendi, spuse ea speriată. Bărbatul meu mi-a interzis să las acolo oameni străini.

— Dar el unde-i acum?

— S-a dus să caute ascunzătoarea ursului.

— Dar e foarte periculos! Bărbatul tău este un vânător atât de viteaz?

— Da.

— Când se întoarce?

— Curând, probabil.

— Așa! Au venit cumva niște străini astăzi pe la voi?

— Nu. Da' de ce întrebi?

— Pentru că bărbatul tău ți-a interzis să lași oameni străini în hambar.

— N-a fost nimeni aici, nici un om, nici azi, nici ieri. Suntem singuri, doar rareori mai vine câte cineva pe la noi.

În clipa aceea, afară se auzi un țipăt strident. Femeia se grăbi în continuare cu vorba, pentru a ne distrage atenția.

— Ascultă! Cine-a țipat? am întrebat.

— N-am auzit nimic.

— Dar eu am auzit.

— Să fi fost vreo pasăre?

— Nu, a fost un om. Chiar nu-i nimeni aici la tine?

— Sunt absolut singură.

Zicând acestea, îi făcu stăpânului conacului un semn spre ușă. Am observat, m-am răsucit și am ieșit afară.

— Effendi! strigă ea după mine. Unde te duci?

— În hambar.

— N-ai voie!

— Vreau doar să văd cine a țipat.

Atunci hangiul mi se așeză în cale și spuse:

— Mai bine rămâi aici, effendi! Doar ai auzit că nici un străin...

Se opri. Țipătul se repetă, mai tare și mai înspăimântător decât prima oară.

— N-auzi? i-am spus. Cineva țipă de parcă s-ar afla în pericol de moarte. Trebuie să cercetăm.

— Dar nu ai voie să...

— Ține-ți gura! Nimeni nu mă împiedică pe mine să fac ce vreau.

Mai făcu o încercare să mă rețină, femeia îl ajută și ea, dar eu tot am plecat. Cei trei însoțitori ai mei mă urmară. Veniră și femeia și stăpânul conacului după noi. Cei doi sușoteau aprins între ei. Atât cât am putut să văd, el era uluit.

Am tras zăvorul la unul dintre hambare. Nu era nimic acolo afară de niște vechituri. Când ne-am îndreptat spre cel de-al doilea, țipătul se auzi din nou și chiar din acel hambar. Suna înspăimântător. Am deschis și am intrat. Înăuntru era întuneric.

— E cineva aici? am întrebat.

— O, Allah, Allah! răspunse o voce, pe care am recunoscut-o imediat. Diavolul, diavolul! Vine! Mă înhață! Mă duce în iad!

— Ăsta-i mübarekul! îmi șopti Halef.

— Așa e. Fie sunt și ceilalți prin apropiere și vor să ne atragă în cursă, fie au plecat la cărbunar și au fost siliți să-l lase aici. Are fierbințeală.

— Effendi, nu intra! spuse femeia. E un bolnav acolo.

— Și de ce mi-ai ascuns asta?

— Nu trebuia să fie deranjat.

— Dar ce are?

— Are holeră! Dacă intri, ai să te molipsești și ești pierdut!

— Dar cine-i bolnavul?

— Fratele meu.

— Minți, femeie! S-ar putea, totuși, ca bărbatul acesta să fie fratele tău, căci amândoi sunteți frați cu dracul. O să-ți spun eu cine e: bătrânul mübarek, la care acum o să mă uit cu mai multă atenție. Ai o lampă?

— Nu.

— Dar o făclie?

— Nici.

— Te duci imediat și aduci făclii și faci lumină și, dacă nu te întorci într-un minut, ai să primești niște lovituri de bici de-o să-ți crape pielea aia murdară.

Luasem biciul în mână, ceea ce avu efectul scontat.

— Effendi, spuse stăpânul conacului, n-ai nici un drept să faci pe stăpânul și poruncitorul aici. Suntem oaspeți și...

— Și o să-i plătim așa cum merită; adică, fie cu piaștri, fie cu lovituri de bici, i-am luat eu vorba din gură. Acolo înăuntru zace mübarekul. Unde se află acesta, noi suntem în pericol și am să acționez așa cum o impune siguranța noastră. Dacă vrei să mă împiedici, atunci mă silești să cred că ești de partea dușmanilor noștri. Am destule motive să bănuiesc așa ceva. Știi tu foarte bine. Așadar, ai grijă.

Se liniști brusc și nu mai rosti nici un cuvânt. Femeia aduse făclii de brad, din care una era deja aprinsă. Am aprins mai multe, am pus mâna pe revolvere sau pistoale și am început să cercetăm hambarul.

Nu erau decât două lucruri de văzut: și anume, mübarekul, care zăcea inconștient într-un colț, iar în celălalt colț se afla calul ucis. De pe leșul calului, își luă zborul, la apropierea noastră, un roi de muște.

— Ai înnebunit? i-am zis femeii. Găzduiești un om care are holeră iar lângă el zace leșul calului pe care îl bâzâie și o mie de muște. Din carnea asta vrei tu să mâncăm? Nu știi ce periculos e?

— Da' ce rău o să vă facă?

— Poate să ne coste viața. De altfel, ne-ai înșelat. Omul acesta este dușmanul nostru, de moarte și a atentat la viața

noastră. Dacă l-ai ținut ascuns, înseamnă ca ești complicea lui. Asta s-ar putea să te coste scump.

— Effendi, răspunse ea, habar n-am despre ce vorbești.

— Nu te cred.

— Dar pot să jur că-i așa.

— Nici dacă juri nu te cred. Cum a venit bătrânul aici, la tine?

Îi aruncă o privire întrebătoare stăpânului conacului. Acesta dădu din cap spre ea. Am înțeles ce-a vrut să-i spună, dar m-am prefăcut că n-am văzut nimic.

— Au fost niște călăreți pe-aici, spuse ea. Unul dintre ei era bolnav și nu putea merge mai departe. M-au rugat să-l găzduiesc, până ce se va înzdrăveni sau până ce vor veni ei să-l ia. Mi-au promis o răsplată pe cinste pentru asta.

— Îi cunoșteai pe acei călăreți?

— Nu.

— Și de ce ai afirmat că bătrânul acesta ar fi fratele tău?

— M-au rugat să spun așa și să nu las pe nimeni la el, întrucât era urmărit de niște dușmani.

— Nu cumva ți i-au descris pe acei dușmani?

— Ba da.

— Și descrierea asta nu ni se potrivește nouă?

— Întru totul. De aceea n-am vrut să te las să mergi la el.

În clipa aceea răsună, de la intrare, o voce furioasă.

— Ce se întâmplă aici? Cine a îndrăznit să pătrundă aici fără permisiunea mea?

Am îndreptat făclia spre cel care pusese întrebarea. Femeia o luă la fugă spre el și începură să șușotească amândoi. N-aveam nici un motiv să-i deranjez. Când terminară, bărbatul mi se adresă:

— Effendi, nevastă-mea mi-a spus că ați amenințat-o. Nu îngădui așa ceva. L-am primit pe bolnavul acesta aici doar din milostenie. N-aveți nici un drept să ne faceți reproșuri în acest sens.

— Dar cine v-a reproșat ceva?

— Tu.

— Nu-i adevărat. Ea l-a ascuns de noi.

— Și ce vă pasă? N-avem voie să facem ce vrem?

— Ba da, dar când aud țipătul unui om și la întrebarea mea mi se răspunde că nu-i nimeni acolo, devin suspicios. Am considerat că cineva e în pericol și am pătruns aici pentru a-l salva, în ciuda faptului că nevastă-ta n-a vrut să-mi dea voie.

— N-a vrut pentru că ești dușmanul lui de moarte!

— E o minciună! Noi l-am cruțat, deși el a atentat la viața noastră. N-am intenția să-i fac vreun rău, din contră, sunt gata să-l ajut, dacă mai e posibil. Du-l în colibă. Acolo e mai ușor să fie îngrijit. Am să-i cercetez rana. M-aș bucura să-l mai pot ajuta. Nu iau viața unui om, dacă nu sunt nevoit să-mi apăr propria piele.

— Chiar vrei să-l îngrijești și n-ai să-i dai vreun leac care să-l ucidă?

— N-o să-i dau nici un leac. Trebuie doar să fie pansat. Duceți-l imediat înăuntru! Eu am să te aștept aici, căci mai am ceva de vorbit cu tine în legătură cu calul.

Abia acum, când lumina căzu mai bine asupra lui Junak, am observat că avea un pachet în mână. L-am recunoscut imediat și i-am atras atenția și lui Halef.

Călăuza noastră, negustorul de cărbuni și nevastă-sa îl ridicară pe mübarek și-l duseră în casă. Rănitul își pierduse cunoștința, dar părea să aibă dureri foarte mari, căci gemea întruna.

— Sidi, spuse Halef, dar dacă mübarekul nu-i singur aici?

— Sunt convins ca ceilalți chiar au plecat, dar am să fiu prevăzător, ca și cum s-ar fi ascuns aici.

— Ce vrei să vorbești cu negustorul de cărbuni?

— Vreau să cumperi o bucată de carne din leșul calului.

— Drace! Adică vrei să spui că o să mâncăm din carnea asta?

— Nu noi, altcineva.

— Cine?

— Un oaspete. Să sperăm că o să faci cunoștință cu el chiar astăzi.

M-am întors către Osko și Omar.

— Faceți lumină aici și uitați-vă la cal, am spus. O să vedeți ce putere are un urs în dinți și labe.

Puternicul animal de pradă zdrobise țeasta calului. Cavitatea craniană, care conținea delicatesa preferată a ursului, creierul, fusese curățată atât de bine, de parcă fusese ștearsă cu un burete. Apoi îi sfârtecaser trupul, îi mâncaser intestinalele. Urmaseră apoi fălcile și apoi, probabil, pieptul. După aceea, se săturase.

Calul părea să fi fost un animal osos, bine hrănit și destul de puternic pentru a trage o căruță grea. De aceea, Halef spuse:

— Cum poate un urs singur să biruie un asemenea cal?

— Ursul ăsta este un flăcău bătrân care probabil are experiență în ce privește caii.

— Dar calul ăsta este un animal iute, în vreme ce ursul este mai greoi și mai stângaci.

— Ursul e mai sprinten decât pare. Dar, în cazul acesta, a fost atât de isteț, să se strecoare din direcția inversă a vântului ca să nu fie adulmecat. În apropierea prăzii, a făcut câteva salturi rapide și apoi a înhățat calul. Se vede după răni că l-a atacat din față. Privește picioarele din față sfâșiate și cele două rupturi, din dreapta și din stânga, de la gat! Ursul a înhățat calul cu labele din fața de gât, și și-a înfipt ghearele de la labele din spate în picioarele dinainte ale calului. La forța lui, n-a mai fost nevoie decât de o smucitură pentru a împinge calul în jos. Asta se vede clar după răni. Tot mai ai chef să te îmbrățișeze?

— O, ocrotitorule! O, apărătorule! Nici nu-mi trece prin cap. N-aș fi putut să-i turtesc coșul pieptului, așa cum am zis mai înainte. Dar de temut tot nu m-aș teme de el, dacă am ajunge să ne luptăm unul cu celălalt. Ar trebui doar să am flinta la mine. Asta-i cea mai sigură, nu?

— Dar există și vânători care atacă ursul doar cu cuțitul, lovindu-l în spate.

— Este posibil așa ceva?

— Absolut. Trebuie doar să ai sânge rece, putere și să lovești cu forță. Dacă hangerul nu lovește inima, atunci omul poate fi pierdut. Cu pușca poate fi ucis în mai multe moduri. Cel mai sigur este să-i ieși flăcăului în întâmpinare cu arma încărcată. Se va ridica în două labe, i se va trage împușcătura mortală exact în inimă. Pentru că, de obicei, deschide larg botul, i se poate trage glonțul, prin partea superioară a acestuia, în creier.

Cei doi bărbați se reîntoarseră. Femeia rămăsese cu bolnavul. Negustorul de cărbuni întrebă:

— Ce voiai să vorbești cu mine în legătură cu calul?

— Voiam să știu dacă vrei să consumi tu toată carnea animalului.

— Da. Vreau s-o pun bine.

— Alege-ți cea mai bună bucată. Restul îl cumpăr eu.

— Tu? Pentru ce?

— Pentru urs.

— Dar, a mâncat suficient. Ce, vrei să-l mai și premiezi, după ce mi-a omorât calul?

— Nu, n-o să fie în nici un caz un premiu. Știi cumva dacă acest animal de pradă se învâрте deja de mai mult timp prin această zonă?

— Până acum n-am văzut nici o urmă de-a lui pe aici. Casele sunt la distanță destul de mare una de alta, dar, dacă vreun vecin ar fi aflat că a mai făcut o asemenea victimă, mi-ar fi spus, pentru că mă duc deseori prin sate.

— Vasăzică, e străin de locurile acestea și nu știe cum să-și potolească foamea fără eforturi. De aceea, sunt convins că se va reîntoarce în seara asta să ia și restul de carne de cal. Locul unde a ucis animalul e departe de-aici?

— Nu prea departe. Calul se afla în mijlocul grohotișului, unde se află vârful limbii de pădure care se întinde până la luminișul nostru.

— Atunci, o să duc acolo o bucată de carne, să-l ademenesc la locul faptei.

— Vrei să aștepti un animal atât de mare în întunericul nopții? Până acum n-am mai auzit așa ceva. Când se rătăcește vreun urs prin această regiune, se adună toți bărbații viteji de pe aici și își aduc și câinii sau sunt chemați soldații. Apoi are loc o luptă, în care sunt uciși mulți câini și, uneori, și oameni, în vreme ce ursul părăsește câmpul de luptă învingător, până ce, în cele din urmă, este învins într-o a doua, a treia sau a patra luptă.

— Ei, i se acordă prea multă onoare acestui animal de pradă. Este suficient un singur om dotat cu o carabină bună.

— Effendi, vrei cumva să te lupți singur cu el?

— Ți-ai dori să mă însoțești?

— Nici pentru toate comorile din lume! strigă.

— Nu mă duc singur, o să-l iau cu mine pe unul dintre însoțitorii mei.

— Pe mine, firește, pe mine! strigă Halef, căruia îi luceau ochii.

— Da, pe tine, hagi. O să mergi cu mine pentru ca să ai apoi ce-i povesti lui Hanneh, minunata binefăcătoare.

— *Hamdulillah!* Lăudat și slăvit fie Allah! Am să-i duc lui Hanneh șunca ursului și am s-o învăț s-o bage în saramură și s-o afume, ca... ca... hm, o fericire, o mântuire!

Fusese cât pe ce, de fericit ce era, să-și trădeze secretul legat de încălcarea poruncilor *Coranului*. Fața îi strălucea de încântare.

În schimb, Osko și Omar făcură niște mutre nemulțumite.

— Effendi, spuse Osko, crezi cumva că noi ne temem de urs?

— Nu, vă cunosc vitejia.

— Atunci, te rugăm să ne iei și pe noi.

— Nu se poate. Nu trebuie să fim prea mulți. Am alunga animalul, căci ursul este șiret, deși, deseori, se afirmă exact

contrariul despre el. De altfel, vă încredințez un post foarte important. Este foarte posibil să fiți nevoiți să vă dovediți curajul, pentru că ursului i-ar putea veni ideea să vă viziteze.

— Cum așa?

— Va trebui să păziți caii noștri, care vor rămâne aici. Nu-i lăsăm liberi azi, pentru că animalul de pradă s-ar putea să aibă poftă de carne proaspătă de cal. Vântul bate acum din direcția noastră spre locul unde vrem să-l așteptăm. Nasul lui e destul de fin ca să simtă că se află niște cai aici. E în stare să lase baltă carnea calului mort și să încerce să-și procure de aici alta proaspătă. Așadar, Halef și cu mine trebuie să fim pregătiți, pentru că s-ar putea să nu vrea să se lase văzut de noi și să-și facă apariția aici, la voi, la hambare.

— Îți mulțumesc, effendi. N-o să ne mișcăm din post. Ursul n-are decât să vină. O să fie întâmpinat de gloanțele noastre.

— Da, dar nu așa cum, probabil, vă gândiți. Va trebui să stați aici, în hambar, lângă cai și nu să-l așteptați cumva afară. N-aveți suficientă experiență. V-ați pune viața în pericol.

— Și ce, să ne ascundem de un animal în spatele scândurilor?

— Da, pentru că și noi o să ne ascundem în spatele stâncilor. Flintele voastre nu sunt suficient de bune. Chiar dacă ați nimeri ursul, doar printr-o întâmplare ați reuși să-l răniți mortal. Dacă v-ar găsi afară, cu siguranță unul dintre voi ar fi ucis. Sunt convins de asta.

— Și atunci, ce trebuie să facem dacă stă afară iar noi suntem înăuntru și nu-l putem vedea?

— O să-l auziți mai bine. Hambarul n-are scândurile prea groase și nici nu vă trece prin cap ce perspicace poate fi un urs. Știe exact ce este o ușă și o să încerce să o spargă sau să o smulgă cu labele lui puternice. Dacă nu reușește, atunci o să înconjoare toată clădirea și încerce să dea de o

scândură care poate fi smulsă. Dacă face și cea mai mică deschizătură, atunci n-o să-i fie greu, cu puterea pe care o are, să o facă mai mare. Dacă va veni la hambare, o să vă dați seama, auzindu-l pe unde zgârie, de locul unde se află. Atunci îi trageți un glonț, prin scândura subțire. Noi o să auzim împușcătura, iar restul este treaba noastră.

— Așadar, s-ar putea să nu se ajungă la o luptă adevărată între noi și el?

— Ba chiar foarte ușor. O rană ușoară nu prea îl afectează, dar îl face să fie de două ori mai furios. E posibil ca, în ciuda faptului că veți trage în el, să smulgă scândurile subțiri sau să încerce să se strecoare înăuntru. Atunci, va trebui să vă apărați pielea. De tras n-o să mai aveți timp, căci n-o să mai puteți încărca în timp util. Lovituri cu patul puștii în nas, dar nu în țeasta capului, căci este atât de tare, încât s-ar zdrobi patul armei, și împunsături de cuțit în inimă — asta-i tot ce puteți face, până sosim Halef și cu mine. De altfel, nici n-o să ne aflăm prea departe. O să vă mai dau niște indicații ceva mai târziu.

— Dar, spuse Halef, s-a-ntunecat deja și caii noștri sunt liberi. Dacă vine acum și-l ucide pe Rih al tău?

— Nu va veni acum, iar Rih nu-i calul unui cărbunar. Cred, chiar, că l-aș putea lăsa pe armăsar să termine el singur ursul. Putem, liniștiți, să ne mai lăsăm caii să pască. Ursul n-o să vină mai devreme de două ore înainte de miezul nopții. Dar, ca să nu lăsăm nimic la voia întâmplării, o să aprindem un foc afară și o să ne așezăm în jurul lui. Așa o să ținem și caii sub observație și le putem veni în ajutor cu armele. De altfel, focul va lumina până departe și-l va împiedica pe urs să facă prea devreme o vizită la momeală. Acum, însă, trebuie să ne ocupăm mai întâi de carnea calului mort.

Negustorul de cărbuni fu întru totul de acord cu ceea ce aveau de gând. Pentru el, cel mai important lucru era ca animalul de pradă să fie ucis. Începu să curețe carnea de

pe oase. Rămase suficientă cât să-i ajungă ursului. Pentru resturile acestea Junak îmi ceru treizeci de plăști, deci aproape șase mărci, pe care i le-am dat cu plăcere.

Lângă zidul de coamă al casei, se afla o grămadă de lemne de foc. Am cumpărat-o de la gazdă cu zece plăști și am poruncit să fie aprins un foc, nu departe de ușa casei, care să fie întreținut până când urma să începem vânătoria. Focul lumina suficient de departe, așa încât ne puteam vedea caii care pășteau și puteam să-i supraveghem. Osko rămase lângă foc. Noi ceilalți am intrat în colibă. Voiam să văd cum îi merge mübarekului.

Cât timp avusesem de lucru pe-afară, îi auzisem gemetele neîntrerupte. Arăta îngrozitor. Chipul schimonosit, ochii însângerați, spuma care îi apăruse la gură, blestemele și înjurăturile pe care le profera și duhoarea pe care-o răspândea m-au dezgustat într-atât încât mi-a venit foarte greu să îngenunchez lângă el și să-i cercetez rănilor.

Bandajul fusese aplicat cu neglijență și neîndemânare. Când am încercat să îndepărtez cârpele cu care era legat, mișcându-i astfel brațul, a urlat de durere ca un animal sălbatic și s-a împotrivit cu vehemență. Mă lua drept diavolul care voia să-l sfâșie, mă respingea cu brațul sănătos și mă ruga să fiu îndurător și să-i dau voie să se reîntoarcă pe pământ. Drept răsplată, îmi promitea oameni pe care voia să-i ucidă ca să-mi trimită sufletele lor în iad.

Febra îi dăduse asemenea puteri, încât a trebuit să folosesc forța. Trei persoane au fost nevoite să-l țină pentru ca să pot să-i îndepărtez bandajul de pe rană. Mi-am dat imediat seama că nu mai putea fi salvat; chiar și dacă i s-ar fi amputat brațul rănit, tot ar fi fost prea târziu. Gangrena era deja foarte avansată și împrăștia un miros îngrozitor de putregai.

Nu mai era nimic altceva de făcut, decât să-i dau apă după care striga. Am lăsat-o pe femeie să se ocupe de asta. Era o minune faptul că mübarekul putuse să suporte

drumul călare până aici. Stăteam lângă culcușul lui, înfiorați, și nu ne mai gândeam la dușmănie, ci doar la sfârșitul îngrozitor pentru care doar el era vinovat. Stăpânul conacului spuse:

— Effendi, n-ar fi mai bine să-l ucidem? Ar fi cea mai mare binefacere pe care i-am putea-o face.

— N-avem dreptul să facem așa ceva. De altfel, n-a rostit nici un cuvânt de căință, din contră, vrea să-l miluiască pe diavol cu omoruri îngrozitoare. În trupul acesta aflat în putrefacție sălășluiește un suflet negru. Poate îi redă Dumnezeu conștiința și, în felul acesta, o ultimă ocazie de a-și recunoaște păcatele. Ar trebui să vedeți în el un exemplu hidos.

— Noi? întrebă stăpânul conacului, perplex. De ce?

— Cine duce o viață ca a lui își va găsi, probabil, un sfârșit la fel de groaznic. N-am întâlnit niciodată un nelegiuit care să fie fericit.

— Crezi că omul acesta cucernic a fost un nelegiuit?

— Da, și tu știi foarte bine că am dreptate.

— Dar a fost considerat un sfânt. De ce nu l-a pedepsit Allah mai repede?

— Pentru că Allah este îndurător și răbdător și îi oferă și celui mai mare păcătos ocazia să-și revină și să se schimbe în bine.

— Effendi, cuvintele tale nu sunt valabile și pentru mine, spuse stăpânul conacului. Sunt prietenul tău și n-am avut nimic de-a face cu bătrânul ăsta. Allah știe că sunt un om drept și că nu merit nici o pedeapsă. Și negustorul de cărbuni și nevasta lui sunt oameni cinstiți. Ne-ai adresat niște avertismente care n-au nici o legătură cu noi. Fiecare trebuie să-și vadă de propriile greșeli.

Cuvintele acestea erau o adevărată impertinență. Halef chiar duse imediat mâna la brâu, acolo unde se afla biciul, dar i-am făcut un semn și apoi m-am adresat stăpânului conacului:

— Ai dreptate, toți suntem păcătoși și fiecare greșim. Totuși, consider de datoria mea să-l avertizez pe acela care se expune unui pericol în care poate pieri. Treaba voastră dacă ascultați sau nu de avertismentul meu. Ne-am terminat treaba aici, așa că vrem să ducem acum carnea în locul unde a fost ucis calul.

Ne-am dus în hambar. Scheletul calului era întreg, așa că am putut să-l luăm cu totul. Halef și negustorul de cărbuni l-a apucat de partea din față iar eu de cea din spate. Apoi am plecat. În apropierea locului unde ursul ucisese calul l-am lăsat jos. Pe schelet se mai afla încă destul de multă carne. Pielea o jupuisese deja Junak. Ne-am frecat tălpile de carne, pentru ca ursul să nu ne poată mirosi urmele. Mirosul de carne trebuia să-l inducă în eroare. Apoi ne-am dus la locul unde ursul dăduse lupta.

Acesta era foarte potrivit pentru scopul nostru. În ciuda întunericului, am recunoscut cele mai importante detalii ale terenului, întrucât focul lumina clar toate contururile.

Limba de pădure se termina într-un vârf de stâncă de pe care se prăvăliseră blocuri grele de piatră. Erau împrăștiate peste tot în jur. Aici, între ele, fusese găsit calul ucis. L-am adus și l-am așezat exact în același loc. Dacă ne așezam în spatele unei stânci, în direcția bună a vântului, animalul de pradă nu putea să ne scape, dacă urma într-adevăr să vină.

Negustorului de cărbuni nu i se părea deloc sigur acest loc, așa că plecă îndată. L-am urmat și noi, mergând încet.

— Flăcăul nu vrea să fie mâncat spuse, râzând Halef. Acum, pe întuneric, lucrul acesta s-ar putea întâmpla, dar pun pariu că, dacă ursul l-ar vedea ziua, ar da din cap și s-ar gândi: ești prea murdar pentru mine! Sidi, mai devreme mi-ai atras atenția asupra pachetului pe care-l avea Junak în mână.

— Da. Știi ce conține?

— Firește. Am recunoscut cârpa în care deținătoarea unturii de pește a împachetat afumătura. Am aruncat-o

împreună cu carnații. Să-i fi găsit oare și pe aceștia? Atunci să-i mănânce liniștit și să aibă parte de chinul pe care l-am îndurat eu! Tare aş vrea să fiu de față când i-o mânca.

— S-ar putea să ai parte de această plăcere. Dar nu asta e important. Ascultă aici! întrucât Junak a găsit pachetul, înseamnă că a fost acolo unde ai aruncat carnații. Ce căuta acolo? Nevasta lui ne-a spus că ar fi plecat să descopere urmele ursului. Ceea ce nu-i adevărat. A aflat că vom veni. Nerăbdarea l-a determinat să vină în întâmpinarea noastră. Se pare că ne acordă o mare importanță. N-a mai ținut cont nici măcar de faptul că în absența lui, ne-ar fi atras mai ușor atenția prezența mübarekului. Bănuiesc că i s-a asigurat și lui o parte din prada pe care ticăloșii cred că o vor lua de la noi.

— Ei, atunci va fi nevoit să se șteargă pe bot fără să fi mâncat și fără să fi băut. Ascultă-mă pe mine, Sidi, suntem prea indulgenți cu oamenii aceștia. Trebuia să-i fi împușcat. Omenirea ne-ar fi fost recunoscătoare.

— Știi foarte bine care-i părerea mea în acest sens. De fapt am și tras. Mübarekul o să moară din pricina celor două gloanțe încasate de la mine. Eu nu vreau să-i omor stând ascuns, la pândă. Asta ar fi crimă. Dar, dacă ne vor ataca, punându-ne viața în pericol, ne vom apăra prin toate mijloacele de care dispunem.

Am ajuns lângă foc, unde ceilalți se așezaseră deja. Stăpânul conacului vârâse două furculițe de lemn în pământ și era ocupat să înfigă o bucată mare de carne de cal într-o a treia furculiță. Dacă-și închipuia că ne va avea ca oaspeți la această friptură, se înșela amarnic. Din fericire, mai aveam ceva provizii la noi, care ne erau de ajuns pentru seara aceasta.

Când negustorul de cărbuni ne văzu mâncând, i se făcu o foame atât de mare, încât nu mai vru să aștepte până se făcea friptura de cal. Intră în casă și o aduse pe nevastă-sa și cunoscutul pachetel. Se așezară amândoi lângă foc. Junak desfășură cârpa și dădu la iveală cârnatul. Bucata de

piele lipsea. Împărți inegal cârnatul. Femeia primi bucățica cea mai mică iar el și-o opri pe cea mai mare. Când stăpânul conacului îl întrebă de proveniența cârnatului, îi spuse că îl adusese dintr-una din călătoriile lui de afaceri. Avea voie să-l mănânce pentru că nu era mahomedan. Cei doi mâncau cu mare plăcere. Halef îi privea cu mare atenție. Tare ar mai fi vrut să facă o observație, dar nu putea spune nimic.

Între timp, din casă se auzeau gemetele și vaietele mübarekului, amestecate cu țipete stridente de spaimă. Parcă cineva era supus torturilor, așa se auzea. Complicilor lui nici nu le păsa. I-am spus femeii să se ducă până la el și să-i dea apă. Dar, tocmai se prăjise friptura, așa că refuză să-mi îndeplinească dorința. Atunci, m-am ridicat eu însumi să mă duc.

Tocmai când mă ridicam, bolnavul dădu un urlet atât de înspăimântător, încât îmi îngheță șira spinării. Voiam să pornesc în fugă spre casă, când își făcu el însuși apariția în fața ușii și începu să strige:

— Ajutor! Ajutor! Arde! Sunt în flăcări!

Se repezi spre noi. Febra care îi crescuse peste măsură îi învinsese slăbiciunea. Abia făcu câțiva pași și rămase pe loc, holbându-se la foc și urlând:

— Sunt flăcări și aici! Peste tot sunt flăcări, și aici și acolo și dincolo! Iar eu ard pe dinăuntru! Ajutor! Ajutor!

Lovi aerul cu brațul sănătos și apoi se prăbuși la pământ, unde rămase întins, gemând încetișor. L-am ridicat și l-am dus din nou în colibă, dar ne-a dat de furcă, pentru că ne lua drept duhuri rele și se apăra cu disperare. Când l-am așezat în culcuș, era deja sleit de toate puterile și închise ochii. Ne-am reîntors la foc. Dar, la scurt timp, reîncepu să urle. Era greu de suportat. Abia după multă vreme se liniști. Am intrat în casă să văd ce face. Zăcea în întuneric. Am aprins o făclie și i-am luminat chipul. Ochii lui mari erau îndreptați spre mine. Era conștient și mă recunosc:

— Câine! şuieră spre mine. Vasăzică, ai venit. Blestemat să fii!

— Mübarekul, i-am spus, grav, gândește-te la starea ta. Până la răsăritul soarelui, te vei afla în fața marelui judecător. Roagă-l pe Allah să fie îndurător și milostiv!

— Drace! Tu ești ucigașul meu. Dar nu vreau să mor, nu vreau! Pe tine, pe tine, pe tine vreau să te văd murind!

Am ingenuncheat lângă el, ținând în mână vasul cu apă din care voiam să-i dau să bea. Se rostogoli într-o parte și, fulgerător, îmi înhață cuțitul de la brâu. La fel de rapid și lovi cu el. M-ar fi nimerit în piept dacă nu aș fi parat cu vasul de apă. În clipa următoare, îi smulsesem cuțitul din mână.

— Ești într-adevăr un om îngrozitor. Și în ultima clipă vrei să-ți împovărezi sufletul cu o crimă. Cum poți....

— Gura! mă întrerupse, urlând. De ce am febră? De ce sunt atât de slăbit încât mi se smulge arma din mână?

Se ridică încet în capul oaselor. Ochii îi luceau ca unei pantere. Involuntar, m-am tras înapoi.

— Te temi de mine? găfâi el. E înspăimântător să fi dușmanul tău, nu-i așa? Allah, iar mă arde! Văd focul venind. Se apropie, arde... arde!

Mübarekul se prăbuși la loc și continuă să urle. Își pierduse din nou cunoștința, febra îl copleșise iar. Duhoarea din colibă era de nesuportat. Am tras adânc aer proaspăt în piept, când am ieșit afară.

Cine a văzut un om muribund în chinuri atât de groaznice nu poate uita asta niciodată. Și astăzi mă cuprinde groaza când mă gândesc la seara aceea. Ceasul meu arăta ora zece. Am adăpat caii la gărlă și apoi i-am dus în hambar.

— Effendi, noi unde să stăm, nevastă-mea, stăpânul conacului și cu mine? mă întrebă negustorul de cărbuni.

— Duceți-vă înăuntru, la cai, am propus.

— Dar ai spus chiar tu însuși că ursul ar putea veni în hambar. Am prefera să rămânem în colibă. Dacă apare

ursul, ne urcăm pe acoperiș și tragem scara. Pe mübarek poate să-l mănânce liniștit.

Ceea ce Junak numea scară era o bârnă în care fuseseră făcute niște creștături. Aceasta se afla rezemată în colibă.

Am stins focul. Cei trei se grăbiră să se adăpostească în colibă. Osko și Omar se duseră în hambar, la cai, după ce le-am explicat cum trebuie să procedeze. Apoi, am pornit și eu cu Halef.

4. Vânătoarea de urși

Înainte de plecare, hagiul își verifică arma, ca să se convingă că este în ordine. Eu n-am luat cu mine decât carabina. Muscheta nu-mi era de nici un folos la o vânătoare de urși.

— S-ar putea ca animalul să fie deja acolo când vom ajunge noi, spuse Halef. E atât de întuneric, că s-ar putea să-l vedem doar dacă dăm nas în nas cu el.

— Tocmai de aceea, trebuie să facem un ocol. Vântul s-ar putea să-l ajute să ne simtă mirosul. O să străbatem o porțiune de drum de forma unui arc de cerc, pentru ca apoi să putem veni din direcție opusă.

Am procedat conform planului. Ne-am apropiat precauți de cadavrul calului, nu numai pentru că ursul putea să se afle deja acolo, dar și pentru că putea veni din aceeași direcție ca și noi.

Țineam armele în poziție de tragere și ne-am oprit destul de des, pentru a trage cu urechea. Dacă ursul se afla deja la scheletul calului, trebuia să se audă cum plescăie și cum zdrobește oasele. Dar, afară de șuieratul ușor al vântului, printre ramurile copacilor, nu se auzea nici un alt zgomot.

În sfârșit am ajuns atât de aproape, încât puteam vedea cadavrul calului. Ursul nu era acolo. Ne-am cățarat pe o bucată mare de stâncă din apropiere. Era atât de înaltă încât ne putea feri de un atac direct al animalului de pradă. Stânca era acoperită cu o pătură de mușchi, foarte comodă pentru șezut pe ea. Ne-am așezat unul lângă celălalt și am așteptat.

— Sidi, șopti Halef, n-ar fi mai bine să ne despărțim?

— Atunci am putea să-l încolțim pe urs din două părți.

— Și, atunci, de ce n-o facem?

— Pentru că tu subestimezi pericolul și nu pot să te las singur. Încrederea în propriile-ți puteri s-ar putea să te

determine să comiți o imprudență. În primul rând, nu trebuie să tragi până nu-ți permit eu.

— Așadar, vrei să tragi tu primul?

— Da, căci glonțul meu va avea un efect mai puternic.

— Îmi pare rău, Sidi, căci tare aș fi vrut să ucid eu animalul. N-o să mă acopăr de glorie, dacă îi voi povesti lui Hanneh a mea, cea mai grozavă dintre femei, că tu ai ucis animalul. Vreau să-i pot spune că ursul a căzut sub glonțul meu.

— S-ar putea să-i poți spune așa ceva, căci e de presupus că nu va fi de ajuns un singur glonț. Dacă acesta nu-l omoară pe loc, va veni aici să ne înhațe. Atunci îl lăsăm să se apropie și, când ajunge la stâncă și începe să se cațere, poți să-i tragi un glonț în bot sau în ochi.

— Asta mi-o spui doar ca să mă consolezi. Știu eu că ai să-l ucizi chiar cu primul glonț.

— N-avem cum să vedem clar dimensiunile siluetei ursului, pentru că tragem de sus și este și întuneric. Dacă am fi jos, corpul lui s-ar distinge mai bine. Dar acum să tăcem, căci altfel n-o să observăm când vine.

— De departe nici n-ai cum să-l observi, spuse Halef. Animalele de pradă au grijă să meargă fără să facă zgomot. Nu știu dacă ursul are același obicei ca leul, care își anunță apariția cu un răget puternic, de la distanță.

— Nu, ursul n-are un suflet atât de deschis. Doar dacă e foarte bine dispus sau dacă îl supără ceva, atunci scoate un mormăit voios sau morocănos.

Din acea clipă nu s-a mai vorbit. Trăgeam cu urechea, într-o tăcere desăvârșită. Vântul sufla peste pădure. Se auzea ca vuietul unei cascade îndepărtate. Întrucât acest zgomot nu-și modifica intensitatea, era ușor de recunoscut un sunet deosebit.

Răbdarea ne-a fost pusă la grea încercare. Când ceasul meu arăta deja miezul nopții, încă nu se întâmplase nimic.

— Nu mai vine, șopti Halef. Ne-am bucurat degeaba. Niciodată n-o să...

Se opri brusc, căci auzise zgomotul unei pietre care se rostogolise. Am ascultat cu atenția încordată la maximum.

— Sidi, a căzut o piatră, șopti Halef. Dar nu e ursul, pentru că ar fi trebuit să auzim mai multe pietre căzând.

— Nu-i chiar așa. Faptul că s-a rostogolit o piatră s-ar putea să-l fi făcut mai precaut. Posibil să fi fost un alt animal, dar eu cred că a fost el. În orice caz, am să-i simt mirosul, înainte de al vedea.

— Chiar e posibil așa ceva?

— Da, dacă ai experiență. Animalele sălbatice au propriul lor miros puternic. De fapt, la urs nu-i chiar atât de tare ca la leu, tigru și panteră. Dar de perceput tot am să-l percep. Ascultă!

Din dreapta se auzi ca trosnetul unei ramuri. Animalul cobora panta stâncoasă a limbii de pădure. Și acum i-am simțit într-adevăr mirosul. Cine a văzut animale de pradă în cuști a simțit precis miasma lor pătrunzătoare. Mirosul acesta este, însă, și mai puternic atunci când animalele se află în libertate. Înțepător, ca mirosul de rachiu de izmușoară sau de liniment^[2] saponatocamforat, acest miros pătrunde în nasul sensibil și vânătorul experimentat îl recunoaște de la distanță. Acest miros „sălbatic” adia acum spre mine.

— Îi simți mirosul? l-am întrebat, șoptit, pe Halef.

— Nu, răspunse el și adulmecă cu grijă în dreapta și în stânga.

— Vine, eu îi simt deja mirosul.

— Înseamnă că nasul tău este mai sensibil decât al meu. O să primească un salut de bun venit, care o să-l lase cu gura căscată.

Halef pocni cocoșul armei sale.

— Nu fi nechibzuit, l-am avertizat. În orice caz, ai să tragi după mine, ne-am înțeles? Dacă nu mă ascuți, ai s-o pățești! Vei da greș și îmi alungi animalul.

Nu răspunse, dar l-am auzit respirând greu. Se terminase cu liniștea hagiului. Îl cuprinsese febra vânătorii.

Am auzit apoi un mormăit ușor, parcă torcea un motan. Imediat după aceea, am observat un corp mare, întunecat, care se apropia de hoitul calului.

— El e? îmi murmură Halef în ureche.

Respira foarte repede.

— Da, el e.

— Atunci, trage! Trage odată!

— Răbdare. Dar ce faci, tremuri?

— Sidi, m-am ambalat. Recunosc că tremur, dar nu de frică.

— Știu, cunosc senzația.

— Așa că trage odată, să-mi vină și mie rândul!

— Stăpânește-te, micuțule! O să trag atunci când o să pot să-l țintesc bine. Avem timp. Ursul nu înfulecă precum leul. Este un pofticios și nu se grăbește. Mai întâi ia bucățile care îi plac cel mai mult, cele mai proaste le lasă la sfârșit. O să stea probabil ore întregi la masă, ca să nu-și deranjeze stomacul cu vreo îmbucătură înghițită în grabă. Apoi se va duce la apă, ca să tragă o dușcă zdravănă.

— Doar n-o să așteptăm atât de mult!

— Nici n-am de gând așa ceva. Aștept doar până se va ridica în capul oaselor. Face asta cu plăcere, în timpul mesei. Între reprizele de înghițit, se mai ridică pe labele din spate și își curăță botul cu cele din față. Atunci o să putem să-l vedem mai bine decât acum. Mai înainte, este absolut imposibil să tragem în el, pentru că am face o mare prostie: nu putem să-i deosebim corpul de cel al calului, fiind și foarte întuneric.

— O, ba da, o, ba da! Îl văd! Îl văd atât de clar încât aș trage.

Se suceea neliniștit încolo și încoace și chiar își duse arma la obraz.

— Jos flinta! am șoptit furios.

Lăsă arma jos, dar era atât de iritat încât nu putea sta nici o clipă liniștit. Probabil că ne-ar fi dat de gol dacă stânca n-ar fi fost acoperită cu un mușchi atât de gros.

Se părea că ursului îi plăcea foarte mult mâncarea. Plescăia și sorbea ca un copil prost crescut. Moș Martin era într-adevăr un mare gurmand. Ca variație, mai crăntănea din când în când și câte un os lung. Îl auzeam clar cum suge măduva.

Urmă o pauză. Mormăi satisfăcut și lovi cu labele în carne, pentru a se convinge de calitatea diversă a bucăților. Apoi, se ridică în două labe. Când ursul se ridică, făcând o pauză de masă indianul spune: „își ascultă burta”. Acesta este cel mai bun moment pentru a trage. Am dus arma la ochi.

Silueta animalului putea fi ușor recunoscută acum. Așa cum bine presupusesem, ursul era uriaș. Dar, deși l-am văzut clar acum, am lăsat arma jos.

— Allah! Allah! Da' trage, trage! mă îndemnă Halef.

— Mai încet! Altfel o să te audă!

— Dar de ce nu tragi?

— Nu vezi că stă cu spatele la noi?

— Și ce-i cu asta?

— N-aș fi prea sigur de împușcătură. Ursul privește spre casă. Poate a simțit mirosul cailor noștri. A încetat să mai mănânce. Asta-i îngrijorător. Trebuie să așteptăm până se întoarce cu fața spre noi; apoi... mii de tunete! Ce-ți trece prin cap?

Acest strigăt furios l-am rostit cu voce tare. Hagiul nu mai reușise să-și înfrâneze nerăbdarea. Țintise și trăsesese atât de iute, încât n-am mai avut timp să-l împiedic.

Fără să-i pese de mine, micuțul sări în sus, își aruncă arma în aer și strigă:

— Victorie, triumf, e mort, s-a prăbușit!

— Nu taci odată, piază-rea! Ai alungat ursul.

— Să-l alung? strigă el, încercând să se elibereze din strânsoarea mea. L-am ucis, l-am învins! Îl văd zăcând la

pământ.

Se smulse din mâinile mele, sări din nou în sus și strigă cât putu de tare:

— Omar, Osko, auziți bucuria, auziți fericirea! Aflați de faima prietenului vostru și ascultați sunetul de trompetă al gloriei mele! Am împușcat ursul, l-am trimis la moșii și strămoșii lui, eu, Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Ha...

N-a putut să mai continue, căci am sărit și eu în sus, l-am înhățat de ceafă și l-am împins spre pământ. Eram foarte furios, așa că l-am înhățat strâns, de parcă era o marionetă în mâinile mele.

— Dacă mai scoți un sunet, o să faci cunoștință cu pumnii mei, posesor al unui nefericit creier de oaie! l-am amenințat. Rămâi aici sus și reîncarcă-ți urgent arma. Mă duc să văd dacă mai poate fi salvată prada. Spunând acestea, am sărit de pe blocul de stâncă, fără să mă mai gândesc la piciorul care nu mi se însănătoșise total. Jos, m-am ghemuit repede și mi-am pregătit cuțitul și carabina. Dacă ursul mai era încă acolo, m-ar fi atacat îndată. De sus, se auzi sunetul metalic al vergelei puștii lui Halef, jos, însă, rămase totul liniștit. Nu se auzea și nu se vedea nimic. N-am putut să constat decât că ursul nu se mai afla lângă stârvul calului.

Cu toate acestea trebuia să fiu prevăzător. Având în vedere vârsta, era capabil de multă viclenie: nu s-ar fi repezit deschis la mine, ci s-ar fi furișat pe după piatră. Acest lucru ar fi fost periculos pentru mine, căci, dacă venea de după colț, ne-am fi întâlnit nas în nas, așa că ar fi putut să mă înhațe cu ghearele. De aceea, am făcut câțiva pași într-o parte, așa încât să țin sub observație și stânca și stârvul.

Am așteptat și am tras cu urechea câteva clipe. Deodată, dinspre casă răsună un strigăt și apoi auzirăm răbufnirea deznădăjduită:

— Lasă-mă, dă-mi drumul! Pleacă, pleacă! Ajutor! Ajutor!

— Țsta-i mübarekul! spuse Halef.

Am vrut să răspund, dar n-am făcut-o, căci acum auzirăm, dinspre casă o împușcătură. Cunoșteam acest pocnet înfundat caracteristic, era arma Crnagora a lui Osko.

— Ursul e la hambar, am strigat spre Halef, cu voce înăbușită. Coboară repede!

— Allah! O să avem totuși parte de el! strigă micuțul.

Sări, se prăbuși la pământ, se ridică și o luă la fugă pe lângă mine. L-am urmat. Dar, n-am apucat să fac decât câțiva pași și am simțit în articulația piciorului o împunsătură. Se pare că săritura de pe stâncă îmi afectase piciorul. Am fost, deci, nevoit să trec de la galop la trap. Făceam însă pași mari cu piciorul sănătos, cu cel bolnav pășind doar pe vârf, cu multă precauție.

Acum răsună în liniștea nopții un țipăt înspăimântător. Să fi fost mübarekul sau Halef, care trebuie să fi ajuns deja la casă? Să fi nimerit neprevăzătorul hagi direct în ghearele ursului? Mă cuprinse o asemenea teamă, gândindu-mă la micuț, încât am transpirat prin toți porii. Nu mi-a mai păsat de piciorul meu bolnav și am luat-o la fugă cât am putut mai repede.

Am recunoscut vocile lui Osko și Omar. O nouă împușcătură! Din nefericire, o piatră se afla în drumul meu. N-am văzut-o, m-am împiedicat de ea și m-am prăbușit la pământ. Carabina mi-a sărit din mână și a zburat căzând la pământ la o distanță considerabilă.

M-am ridicat rapid și am privit în jur. Nu vedeam pușca nicăieri. N-aveam timp să pipăi pământul pentru a-mi regăsi arma. Hagiul era în pericol și nu puteam pierde timpul. De aceea, am luat-o din nou la fugă și am scos cuțitul de la cingătoare.

— Osko, unde-i ursul? am întrebat încă de la distanță.

— Afară! răspunse acesta din interiorul hambarului.

— Halef a fost aici?

— Da, dar acum s-a dus iar după urs.

Mă aflu acum lângă peretele de lemn. Fuseseră smulse două scânduri.

— Pe-aici a vrut să intre ursul, spuse Osko. I-am tras un glonț.

— L-ai nimerit?

— Nu știu. Scândurile s-au năruit după ce trăsesem deja.

— Încotro a luat-o Halef?

— Spre dreapta, l-am auzit foarte clar.

— Rămâneți înăuntru și fiți atenți! Animalul s-ar putea reîntoarce.

Am luat-o la fugă în direcția indicată. Ușa casei era deschisă. Cineva stătea în fața ei, am văzut după umbra proiectată pe drum, căci înăuntru ardeau făclii.

Un corp omenesc zăcea acolo. M-am împiedicat de el, dar, de data aceasta, nu m-am mai prăbușit.

— Trage, trage! am auzit două voci strigând din colibă.

Mă aflu la zece pași distanță de ușă și l-am recunoscut pe cel care stătea în fața ei. Era Halef. Își încărcase pușca și o îndreptase spre interiorul colibei. Pocni o împușcătură. Apoi ieși afară și se prăbuși la pământ, de parcă fusese îmbrâncit de un braț puternic. În clipa următoare apăru ursul, se înghesui, în patru labe, ca să iasă afară pe ușa cea îngustă și apoi se ridică iute în două labe.

Și Halef sări repede în sus. El și ursul ședeau față în față, amenințători, la o distanță de doar trei pași între ei. Hagiul răsuci arma și o apucă de pat. Atunci mă zări și pe mine, căci ședeam în lumină.

— Sidi, nu mai am nici un glonț! strigă spre mine. Toate acestea se petrecură mult mai repede decât pot fi povestite sau citite.

— Fă un salt înapoi! Nu lovi! am strigat.

În același timp, i-am aplicat ursului o lovitură, care însă nimeri într-o parte, pe lângă el. Animalul se îndreptă spre mine, căscă botul și scoase un urlet furios, prelung. Am

simțit răsuflarea fierbinte, urât mirositoare a ursului, când am sărit pe lângă el.

O întoarcere fulgerătoare, întinse laba să mă înhațe, dar lovi doar aerul, căci nu mai eram în fața lui, ci în dreapta lui. Cu mâna stângă l-am înhățat de coamă din zona occipitală, am ridicat mâna dreaptă și l-am înjunghiat de două ori cu cuțitul, înfigându-l până în plasele, între coastele din zona inimii.

Totul se petrecuse atât de rapid, încât primise cele două lovături mortale înainte de a mai putea scoate un răcnet.

Se aruncă spre dreapta cu labele din spate, dar ghearele lui mă zgâriară pe umeri doar superficial. Din două sărituri, m-am îndepărtat de ghearele ursului. Apoi am rămas pe loc, observând animalul și ridicând brațul să lovesc din nou, dacă ar mai fi fost necesar.

Dar ursul nu veni după mine. Cu botul larg deschis, plin de spume, ședea acolo nemișcat. Își îndreptase furios spre mine ochii mici și scânteietori. Apoi i se închiseră încet, încet. Încercă zadarnic să-i redeschidă. Un frison îi străbătu trupul puternic. Apoi, animalul de pradă se prăbuși pe labele din față și căzu încet, tremurând într-o parte. Mai scoase doar un mormăit ușor. Picioarele i se destinseră. Ursul era mort.

— *Allah akbar!* strigă Halef, care rămăsese ca și înțepenit în locul unde se afla. Allah e mare, iar ursul acesta este aproape la fel de mare. A murit, Sidi?

— Sper.

— A fost îngrozitor!

— Să-i mulțumești de-o mie de ori lui Dumnezeu pentru acest deznodământ fericit!

— Da, lăudat și onorat fie Allah! Nu mi-aș fi închipuit niciodată că un urs poate fi atât de mare.

Își exprimă dorința de a vedea animalul de aproape.

— Stai pe loc! i-am poruncit. Nu suntem încă siguri că este într-adevăr mort.

M-am apropiat de animal, am îndreptat revolverul spre unul din ochi și am tras de două ori. Nu se mișcă.

— Acum poți să vii să-l admiri. Nu e mult mai înalt decât tine? l-am întrebat pe hagi.

— Da, așa cred, este mai înalt și decât tine, Sidi. Crede-mă, n-am tremurat când m-am aflat față în față cu el, dar am crezut că îmi stă inima în loc. S-a cărăbănit de la hambar și a venit la ușă, dispărând în colibă. Afară, acolo sus pe stâncă se părea că nu-l nimerisem. Cel de-al doilea glonț al meu îi pătrunsese însă, precis, în piept. S-a aflat doar la doi pași distanță de mine. Am putut să țintesc cu precizie.

— Povestește-mi pe scurt cum s-au întâmplat lucrurile.

— Mai întâi am alergat la hambar, căci am recunoscut, după pocnet, arma lui Osko, și am presupus că ursul voia să meargă la caii noștri. Nu ajunsesem încă la hambar, când am auzit, dintr-o parte, un strigăt, dar nu m-a interesat. La hambar, am observat că fuseseră zdrobite două scânduri și am aflat de la Osko și Omar că ursul făcuse asta. Am alergat deci mai departe. Am văzut un trup întunecat zăcând la pământ și unul mai mare deasupra lui. Era animalul. M-am oprit, am țintit și am tras. Ursul se cărăbăni spre ușă și eu m-am luat după el. Intră în casă, eu după el. Când am ajuns la ușa deschisă, l-am zărit în colibă. Mirosea culcușul mübarekului.

— Nu i-a făcut nimic?

— Bătrânul nu era acolo, dispăruse. Am zărit doar ursul, m-a văzut și el pe mine, s-a răsucit, s-a îndreptat spre mine și s-a ridicat în două labe. De frică, am uitat să trag, căci înălțimea lui m-a uimit atât de tare, încât abia mai puteam respira. Cineva a strigat la mine să trag. Cuvintele acestea m-au readus în simțiri. Când ursul a întins ghearele spre mine, am tras, dar m-a îmbrâncit atât de tare, încât am zburat pe ușă afară și am căzut la pământ. Când m-am ridicat, el se afla în fața mea. Nu mai aveam gloanțe. La

cuțit nici nu m-am mai gândit. Voiam să mă apăr cu patul puștii, dar atunci ai apărut tu.

— Exact la momentul potrivit.

— Da, sunt convins că arma mea s-ar fi sfărâmat în țeasta lui. Apoi, m-ar fi sfâșiat. O, Sidi, mi-ai salvat viața!

Mă apucă de mână și mă trase spre pieptul lui.

— Lasă, Halef. Și tu ai fi procedat la fel, dacă mă aflam eu în locul tău.

— Da, dar mă cam îndoiesc că aș fi reușit să ucid acest animal uriaș cu cuțitul. Tu ai mai ucis și înainte urși bruni, care sunt și mai periculoși decât acesta, dar eu nu. Animalul acesta de pradă este într-adevăr mai mare decât leul.

— Doar ți-am spus asta mai înainte. Se pare că trupul acela de acolo e al bătrânului mübarek. Probabil e mort. Ultimul atac de febră l-a scos afară. Dar mă mir că s-a prăbușit atât de repede.

— Ursul se afla deasupra lui. Să-l fi ucis el?

— Posibil. Acum să vedem, mai întâi, ce fac ceilalți. Am intrat în colibă. Lumina din încăpere venea de undeva de sus. Când am privit în jur, i-am zărit pe stăpânul conacului și pe cele două gazde stând ghemuiți pe prăjinile de la acoperiș. Țineau în mâini făclii aprinse.

— Ai venit, effendi? întrebă Junak. Unde-i ursul?

— Zace în fața ușii.

— Allah!

Se dădură jos de pe bârnă și respirară adânc.

— Ai văzut că n-am fost în siguranță? spuse stăpânul conacului. A intrat în casă. Ce monstru! E la fel de mare ca un bou.

— Dar ați avut totuși armele sus, cu voi. De ce n-ați tras în el?

— Da' ce, eram proști? N-am fi făcut altceva decât să-i atragem atenția asupra noastră și s-ar fi cățărat sus la noi. Ursul se cațără mult mai bine decât omul. Nu știai?

— Ba da. Vasăzică, ați fost niște lași, dar pe hagiul meu l-ați îndemnat să tragă!

— Firește! Doar el voia să ucidă animalul. Noi n-aveam de gând să facem o faptă atât de îndrăzneată. Și, în afară de asta, dacă nimerea ursul, acesta nu s-ar mai fi gândit la noi!

— I-auzi, ce deștepți sunteți! Unde-i mübarekul?

— Afară. L-a cuprins iară febra și a fugit. Dacă bătrânul n-ar fi deschis ușa, ursul n-ar mai fi intrat în colibă. Unde se ascunde bătrânul?

— Zace afară, mort. Vrem să aprindem din nou focul.

Ne-au urmat afară, dar nu au îndrăznit să se apropie de animalul de pradă. Mai întâi voiau să aprindă din nou focul, pentru a vedea dacă ursul era într-adevăr mort. Halef se duse să-i aducă pe Osko și Omar.

Ursul avea vreo doi metri lungime, de la bot până la vârful de coadă. Cântărea precis vreo 200 de kilograme. Trei oameni au fost nevoiți să se chinuiască să-l târască până lângă foc.

Între timp, am luat o ramură aprinsa și m-am dus la mübarek. Halef m-a urmat. Bătrânul nu murise din cauza rănilor, deși nici acestea nu i-ar mai fi lăsat un răgaz prea mare. Capul îi fusese înfundat adânc în grumaz iar pieptul era un terci de carne, sânge și coaste zdrobite. Ursul îi rupsesse gâtul și îi sfâșiasse pieptul, dar fusese apoi alungat de împușcătura trasă de Halef.

N-am rostit nici un cuvânt și ne-am reîntors la foc.

Acolo, Halef povesti ce văzuserăm și cum fusese ucis ursul.

Chiar și Osko și Omar abia puteau înțelege că am îndrăznit să ucid animalul doar cu cuțitul. Negustorul de cărbuni avea însă alte gânduri. Pipăi ursul și spuse:

— E foarte gras și are multă carne. Și pe blană se poate obține o sumă bunicică. Cui aparține animalul, effendi?

— Aceluia care l-a ucis.

— Așa! Nu sunt de aceeași părere.

— Și tu ce crezi atunci?

— Că îmi aparține mie, pentru că a fost ucis pe proprietatea mea.

— Credeam că această regiune aparține padișahului. Dacă îmi poți dovedi că ai cumpărat de la el acest pământ, am să te cred că ești stăpân aici. Apoi va trebui să-mi dovedești că ai drepturi asupra tuturor sălbăticiunilor care sunt ucise pe pământul tău. Când a venit ursul, te-ai ascuns. Este o dovadă clară că nu voiai să fie al tău. Noi l-am prins, așa că ne aparține.

— Effendi, judeci greșii. Ursul nu-ți aparține, el aparține...

— Lui Hagi Halef al meu, l-am întrerupt. Dacă asta ai vrut să spui, ai dreptate. Nu poți să ridici nici cea mai mică pretenție. A trebuit să-ți plătesc și momeala. Să ne mulțumești dacă vom avea bunăvoința să-ți lăsăm o parte din carne.

— Ce? întrebă Halef. Ursul îmi aparține mie? Nu, Sidi, e al tău! Doar tu l-ai ucis!

— Eu i-am dat doar lovitura mortală. Ar fi murit și fără cuțitul meu, în orice caz nu atât de repede. Uită-te aici! Chiar în apropierea celor două răni de cuțit se afla gaura pe care i-a făcut-o glonțul tău. A trecut foarte aproape de inimă și a fost mortală. De aceea, animalul este proprietatea ta.

— O, Sidi, proprietarul n-ar mai fi trăit, dacă n-ai fi venit tu să-l salvezi! Vrei să-mi faci un dar pe care nu pot să-l primesc.

— Bine, atunci să procedăm după vechiul obicei vânătoresc. Tu ai împușcat animalul, deci îți aparține blana. Eu l-am înjunghiat, așa că-mi aparține carnea. Labele și șunca le oprim pentru noi. Restul îl va primi Junak, ca să nu poată spune că nu am ținut cont de dreptul lui de proprietate.

— E adevărat, Sidi? Voi primi blana? E unul dintre cei mai grozavi urși. Ce-o să se mai minuneze Hanneh, cea mai

iubită dintre femei, când îi voi arăta trofeul acesta! Iar fiul meu, pe care l-am numit, după tine și după mine, Kara Ben Halef, va dormi pe această blană și va deveni un vestit războinic, pentru că tăria animalului i se va transmite băiatului. Da, blana o accept. Și cine o s-o jupoaie?

— Eu. Trebuie să luăm creier, grăsime și cenușă de lemn pentru a unge blana, ca să rămână suplă și să nu putrezească. Calul tău va avea de dus o povară dublă.

Hotărârea mea a fost aprobată de toți. Negustorul de cărbuni aduse o covată veche de lemn în care urma să fie pusă în saramură carnea de urs, pentru ca apoi să fie atârnată la afumat. Recipientul pentru pregătit saramura era pe măsura posesorului său. Cine știe ce altceva mai fusese pus acolo! Cu siguranță că nu fusese curățat niciodată. În vreme ce mă apucasem de treabă, l-am întrebat pe Junak ce se va întâmpla cu mübarekul.

— Trebuie să-l îngropăm, răspunse. Sper că mă veți ajuta și voi. Trebuie să rezolvăm treaba chiar în noaptea asta.

— Nu e treaba noastră să săpăm groapa. Nu i-am fost prieteni, așa că nu poți să ne pretinzi așa ceva. Ai unelte?

— Am un târnăcop și o lopată.

— Deci, oricum nu pot lucra decât două persoane. O s-o faceți tu și stăpânul conacului, iar nevastă-ta vă va ajuta. Caută un loc potrivit. La înmormântare vom veni, căci dușmănia nu trebuie să dureze și după moarte.

— O să-l îngropăm în locul unde ursul a atacat calul. Nu vreau să am un mormânt în apropierea casei.

Își luă uneltele. Nevasta lui și stăpânul conacului se încărcară cu lemne, pentru a aprinde un foc și a lucra la lumina lui. Apoi plecară să-i sape groapa mortului care ne urase nouă să avem parte de acest mormânt.

După ce am jupuit ursul de blană, am înfipt una din labele din față într-o cracă ce servea drept frigare. Laba era atât de mare și de grasă încât puteam toți patru să ne potolim foamea cu ea.

Tovarășii mei de drum m-au ajutat să curăț resturile de carne de pe partea interioară a blănii. Apoi, pielea fu unsă cu creierul și grăsimea ursului, precum și cu cenușă de lemn. După aceea, am strâns blana în așa fel încât să poată fi legată pe spinarea calului, în spatele șei.

Tocmai când terminaserăm treaba, veniră și groparii și ne informară că mormântul era săpat. Luară cadavrul. I-am urmat. Simțeam acum doar milă pentru dușmanul care avusese parte de o asemenea moarte groaznică și care plecase dintre cei vii fără să se căiască de păcatele sale. Și Halef spuse:

— Îi iertăm tot ceea ce ne-a făcut și mai intenționa încă să ne facă. Sunt un fiu credincios al profetului iar tu un adept supus al credinței tale. Nu putem urî un mort și o să-i facem un ultim serviciu, rugându-ne la mormântul lui.

La lumina focului, am zărit două ferigi foarte înalte. Le-am tăiat ca să acoperim mormântul cu ele. Apoi am coborât mortul în groapă și l-am acoperit cu frunzele de ferigă.

— Cine va rosti rugăciunea? întrebă Halef. Tu, Sidi?

— Nu, eu nu sunt mahomedan.

— Bine, atunci am să recit eu capitolul din *Coran* referitor la moarte, spuse Halef. Tu, însă, Sidi, poți să rostești rugăciunea *Fatiha*, deschiderea *Coranului*, care trebuie să preceadă orice acțiune. Vrei?

— Da.

— Atunci, roagă-te. Cel mort a vizitat locurile sfinte și a băut din apa lui *Zem Zem*. Sufletul lui păcătos va găsi poate îndurare, dacă Allah va auzi din gura ta limba în care a vorbit arhanghelul Gavril cu Profetul.

Ședeam în fața mormântului deschis cu fața întoarsă spre Mecca. După ce a făcut trei plecăciuni, Halef a strigat cele șapte însușiri principale ale Domnului și apoi am început să recit în metrica ciudată și graiul specific *Coranului* din textul original:

El hamdu lillalii, rabbi 'l'alamina

*Er rahmani 'r'rahimi
Maliki yaumi 'd'dini!
Iyyake nabudu, we ityyake nestainu,
Ihdinah's sirata 'l mustakima.*

*Sssirata 'l ladsina enamta alaihim,
Ghairi 'l maghdhubi alaihim,
We la 'dh dhallina!*

Aceasta înseamnă în traducere: „Lăudat și slăvit fie Allah, domnul tuturor locuitorilor lumii, nobilul atotmilosliv, care poruncește în Ziua Judecății. Doar ție vrem să-ți slujim și doar pe tine te rugăm fierbinte să ne ajuți. Condu-ne pe drumul cel drept, drumul acelor care se bucură de îndurarea ta, și nu pe cărarea acelor pe care te superi sau care se rătăcesc.”

Urmă apoi Halef, care începu să se roage cu voce tare, ridicând în același timp și mâinile.

— În numele Domnului, Atotîndurătorul! Ascultați, voi muritori, se apropie ora judecății. În această oră, vor privi fix la el, îngroziți; într-o clipă, inimile li se vor goli de sânge. Pământul se va cutremura și le va scutura averile, iar omul va striga: „Vai, ce s-a întâmplat?” Apoi i se va aduce la cunoștință sarcina pe care a primit-o de la Allah. Soarele va tremura, stelele vor păli și munții se vor clătina. Cămila va uita de puii ei, iar animalele de pradă se vor îngrămădi unele peste altele, înspăimântate. Marea se va ridica involburându-se, iar cerurile se vor ridica. Iadul va fi ațâțat iar paradisul se va apropia de pământ. Luna se va crăpa iar oamenii vor striga zadarnic după un adăpost. De aceea, tânguiește-le, tânguiește-te! Și, din nou, tânguiește-te și iar tânguiește-te! Dacă nu ai sufletul pregătit să apari în fața judecătorului, ar fi fost mai bine să nu te fi născut. Osânda te va cuprinde și nu-ți va mai da drumul pe veșnicie. Și fericite de tine! Și din nou fericite de tine! Dacă ți-ai spălat păcatele în apa căinței și le-ai lăsat, acolo, atunci

nu trebuie să te temi că, în ziua aceea, iadul se va apropia, căci va veni Allah cu un alai de îngeri și te va conduce în paradisul lui.

Hagiul făcu trei plecăciuni. Își încheiase rugăciunea. I-am lăsat pe Junak, pe nevastă-sa și pe stăpânul conacului să astupe groapa cu pământ și ne-am întors acasă, unde ne-am așezat în jurul focului.

Acum puteam scoate din nou caii din hambar, ca să-i lăsăm să pască. Nu mai aveam a ne teme de urs. Și noi trebuia să ne odihnim. Nemaifind nimic de făcut, ne-am tras șeile sub cap, ca să dormim. Din precauție, unul dintre noi trebuia să stea de pază. Făceam cu schimbul din oră în oră. Nu puteam avea încredere în cei trei care se aflau încă la mormânt.

Mai înainte de a mă culca, mi-am cercetat piciorul bolnav. L-am palpat cu multă atenție, dar n-am simțit nici o durere. Între timp, îmi regăsisem și carabina. Armele se aflau lângă noi. Ne-am întins pe spate și am închis ochii.

La scurt timp după aceea, am fost deranjați. Cei doi bărbați, împreună cu femeia, veneau să ia ursul ca să-l ducă în casă. Văzându-i, îmi veni o idee. M-am ridicat și mi-am tăiat o bucată zdravănă din stratul de grăsime, pe care vânătorul american o numește „slănină de porc”. Cei trei stăteau și se uitau, fără să mă întrebe la ce îmi folosea. Am observat cu această ocazie, că negustorul de cărbuni nu purta nici papuci, nici cizme și că la piciorul stâng îi lipsea degetul mic.

— Ai numai patru degete la piciorul stâng. Cum ți l-ai pierdut pe cel care lipsește?

— Una din roțile căruței mele încărcate peste măsură mi-a trecut peste picior și mi-a zdrobit degetul. Atârna, așa că am fost nevoit să-l tai. Mai vrei carne sau putem s-o ducem înăuntru?

— Duceți-o, vă aparține.

Târără povara în casă. Tovarășii mei de drum mă urmăriseră ce fac. Halef se interesă:

- De ce-ai luat grăsimea, Sidi? Doar nu ne trebuie.
- S-ar putea să avem nevoie de ea. Dacă ajungem în grota pietrelor prețioase va trebui să facem lumină.
- Chiar vrei să pătrunzi în grotă?
- Încă nu știu. S-ar putea s-o fac și atunci, cu ajutorul grăsimii, îmi voi putea face o lampă.
- O să ai nevoie și de un fitil. Uite acolo zdreanța în care a fost împachetat cârnatul. Junak a uitat s-o ia. Putem înveli grăsimea în ea și folosim zdreanță drept fitil.
- Nu mă pune pe mine să fac asta. Nu vreau să mă ating de cârpa aia.
- Și atunci s-o fac eu?
- Da, pentru tine nu contează, căci ai mâncat tot ce era înăuntru cu mare...
- Taci, Sidi! se grăbi el să strige. Nu vreau să mai aud nimic. O să-ți fac pe voie.

Se ridică, înveli grăsimea și o băgă în traista lui de la șa.

N-am mai fost deranjați, dar, după o oră a trebuit să mă trezesc, căci pentru cea de-a doua gardă picaseră sorții pe mine.

În casă mai ardea încă lumina. Eram obosit. Ca să stau treaz, mă plimbam încolo și înapoi. Așa, am ajuns în dreptul ușii. Am zgâlțâit-o și mi-am dat seama că era zăvorâtă. Prin ochiul de fereastră ieșea un fum înțepător. Mirosea a carne prăjită. M-am uitat înăuntru. Cei trei aprinseseră un foc în colibă și frigeau carne de urs, cu toate că mâncaseră seara o halcă zdravănă de carne de cal. Puteam să-i observ foarte bine. Se întrețineau înfrigurați și își tăiau bucată după bucată din carne. De înțeles nu înțelegeam ce-și spuneau, pentru că mă aflam la fereastra din spate, iar ei ședeau în partea de lângă fronton.

Chiar în spatele lor se mai afla o fereastră fără geam. M-am dus acolo și am tras cu urechea. Fumul se năpustea afară. Mi-am luat batista, mi-am pus-o pe gură și pe nas, am închis ochii și mi-am împins capul pe fereastră cât am putut mai mult. De văzut n-aveau cum să mă vadă, căci

zidul era gros iar fereastra se afla mult deasupra capetelor lor.

— Da, trebuie să fim perspicace și prevăzători cu ticăloșii ăștia, tocmai spunea stăpânul conacului. Ați auzit că neamțul ne bănuiește, și pe mine și pe voi, că suntem de partea prietenilor noștri. Indivizii ăștia îl au pe dracu' în ei. Văd totul. Dar asta-i ultima lor noapte.

— Chiar așa? întrebă Junak.

— Da, așa s-a hotărât.

— Să sperăm! Îl cunosc pe cumnatul meu, cărbunarul. Nu se teme nici de iad. Dar, de când i-am văzut pe oamenii ăștia, nu mai sunt sigur. Sunt și prevăzători și cutezători.

— Asta n-o să le ajute la nimic.

— Cel care se repede la urs cu cuțitul și-l înjunghie, omorându-l fără măcar să se rănească, o să-i sară la gât și cumnatului meu.

— N-o să ajungă până acolo. Or să cadă în capcana și or să fie uciși.

— Se zice, totuși, că ar fi invulnerabili la gloanțe.

— Nu cred. Însuși effendi a râs de chestia asta. Și chiar de-ar fi așa, nu există și alte arme pe lângă cele de foc? De altfel, nici n-o să se ajungă la o luptă deschisă. Vor fi ademeniți în hrubă și apoi se va da foc lemnelor depozitate acolo. Se vor asfixia.

— Probabil cumnatul meu a propus asta. Dar cei doi frați susțin că effendi trebuie să moară de mâna lor iar Barud Al-Amasat vrea să-l ucidă pe cel pe care-l cheamă Osko. Vor să se răzbune. I-am sfătuit să nu facă asta, dar vor neapărat să-i atace pe la spate, la Stâncile Diavolului și să-i ucidă cu praștia și cu barda. De aceea mi-au luat amândouă praștiile.

— Ar putea fi periculos.

— Nicidecum. Străinii nu vor avea timp să opună rezistență, căci îi vor prinde într-o ambuscadă.

— Vorbești serios? După cum cunosc defileul de la Stâncile Diavolului, știu că nu se poate organiza o

ambuscadă acolo. Trebuie să se ascundă, pe dreapta sau pe stânga, în tufişuri. Asta, însă, nu este posibil, căci stâncile de pe ambele părţi sunt atât de abrupte, încât nu te poţi căţăra pe ele.

— Eroare. Există un singur loc pe unde te poţi căţăra. Din stânga, curge un pârâu. Prin albia lui te poţi urca, dacă nu te deranjează puţină umezeală.

— Şi prietenii noştri ştiu asta?

— Cei doi fraţi cunosc regiunea la fel de bine ca mine.

— Şi chiar vor să se caţăre pe acolo?

— Fireşte.

— Dar au caii cu ei!

— Or să-i lase la cumnatul meu. Nu-i departe de defileu. Apoi se întorc şi se vor căţăra pe stânci. O bardă aruncată de acolo poate ucide şi un urs. Cunosc locul foarte exact. Se urcă vreo cincizeci-şaizeci de paşi prin apă şi ai depăşit peretele de stâncă. Apoi se mai parcurg o sută cincizeci de paşi, printre tufişuri şi copaci, şi se ajunge la locul sub care defileul face o cotitură. Dacă stai acolo, sus, nici un om care se află jos nu poate scăpa.

— Drace! E cam periculos pentru mine! mormăi stăpânul conacului.

— De ce? întrebă Junak.

— Pentru că în felul acesta aş putea fi nimerit şi eu.

— Cei doi fraţi Aladschy ţintesc grozav de bine.

— Nu mă bazez eu pe asta.

— Atunci, trebuie să rămâi puţin în urmă.

— Dacă fac asta, s-ar putea ca şi străinii să se oprească.

— Atunci ia-o înainte. Ai să vezi imediat gârla. Când ajungi la cotitură, nu trebuie decât să te prefaci că ţi s-a împiedicat calul. Îi tragi câteva lovituri, ca să pornească în galop. N-o să te mai poată nimeri nici barda, nici pietrele trase cu praştia.

— Da, ăsta-i singurul lucru pe care pot să-l fac.

— De altfel, le voi spune prietenilor noştri să fie atenţi să nu te nimerească.

— Vrei să mai vorbești cu ei înainte?

— Neapărat! Cine n-o să fie prezent la împărțirea prăzii e în pericol să rămână cu mâna goală. Acum îmi pare de două ori mai rău că mi-a murit calul. Va trebui să fac drumul pe jos.

— S-ar putea să ajungi prea târziu.

— Nu cred. Sunt un bun alergător. După ce termin de mâncat, o iau la picior.

— Atunci, chiar că ai să ajungi înaintea noastră acolo.

— Dacă n-o să-i vină neamțului ideea să urce-n șa, cu prietenii lui, încă din zori.

— O să-i împiedic eu, spuse stăpânul conacului. O să le pun atâtea piedici în drum, încât nu vor putea înainta decât foarte încet. În caz de nevoie, o să mă pierd pe drum. În orice caz, mă tem că vor deveni bănuitori, mâine dimineață, când vor observa că ai plecat.

— O să găsim noi un pretext bun.

Fumul îmi intra acum în nas atât de tare, încât a trebuit să-mi trag capul înapoi ca să pot inspira aer curat. Când m-am uitat din nou pe fereastră, am văzut că Junak se ridicase deja. Gata cu trasul cu urechea. Dacă ridică privirea, m-ar fi descoperit. De aceea, m-am dus înapoi la tovarășii mei de drum și m-am așezat ușor în apropierea lor.

Mai întâi mi-a venit ideea să pornim chiar acum la drum, dar am alungat-o. Nu cunoșteam regiunea, iar stăpânul conacului oricum și-ar fi pus în aplicare amenințarea de a ne induce în eroare, până ce negustorul de cărbuni urma să ajungă la țintă. De aceea, era mai bine să așteptăm liniștiți. Junak descrisese atât de exact locul periculos încât eram convins că îl voi găsi. Cum vom evita pericolul urma să vedem din timp.

Când am fost schimbat de Halef, i-am povestit tot ceea ce am auzit. Fu de acord cu hotărârea pe care o luasem.

— O să trag și eu cu urechea, cât timp fac de pază, Sidi, spuse. Poate mai aud ceva important.

— Mai bine nu. Am auzit eu destul și dacă te prind, tot noi o să avem de pierdut. Nu trebuie să știe ei că facem de pază.

Era ceva mai târziu de ora șase. Omar, care efectuase ultima pază, ne trezi. Ne-am dus la pârâu și ne-am spălat. Apoi, când am vrut să intrăm în casă, am constatat că ușa era zăvorâtă. Am bătut și ne-a deschis femeia.

— Unde-i călăuza noastră? am întrebat.

— Aici, în casă. Mai doarme încă.

— Atunci, am să-l trezesc.

Stăpânul conacului ședea întins peste zdrențele care constituiseră culcușul mûbarekului și se prefăcea că doarme. După ce i-am tras câteva ghionturi zdravene, sări în sus, căscă, holbă niște ochi somnoroși la mine și spuse:

— Tu, effendi? De ce mă trezești la ora asta?

— Pentru că vrem să pornim la drum.

— Da' e prea devreme! Putem să mai dormim liniștiți încă o oră.

— Putem să dormim chiar și-o zi întreagă, dar noi no s-o facem.

— N-avem de ce să ne grăbim.

— N-avem, dar eu prefer să călăresc în răcoarea dimineții. Unde-i Junak?

— Nu-i aici?

Se uită în jur, prefăcându-se că-l caută.

— Bărbatul meu s-a dus la Glogovik, explică bătrâna.

— Dar de acolo am venit noi! De ce nu și-a luat rămas bun de la noi?

— N-a vrut să vă deranjeze.

— Așa, care vasăzică! Și ce vrea să facă acolo?

— Vrea să cumpere sare. Avem nevoie ca să băgăm carnea în saramură.

Îmi arată spre bucățile de carne de urs care se aflau într-un colț și care deja nu mai arătau prea proaspete.

— Da' ce, voi nu mai aveți sare în casă?

— Nu suficientă.

— Și ce atâta grabă, n-a putut aștepta să ne trezim și noi? Ei și, la urma urmelor mi-e indiferent. Hai, hangiule, pornim la drum!

— Mai întâi trebuie să mănânc, spuse acesta.

— Atunci mănâncă, dar repede!

Își aprinse un foc și prăji o bucată de carne de urs, pe care o devoră pe jumătate fripta. Între timp, noi ne-am pus șeile pe cai. Șunca de urs fu împachetată împreună cu cele trei labe care mai rămăseseră, într-o pătură, iar Osko luă pachetul și îl puse în spatele șeii, pe spinarea calului lui. Călăuza era și ea gata acum. Pornirăm la drum.

Femeia nu vru să ne lase să plecăm fără să-i plătim. Țipa ca din gură de șarpe că voiam s-o înșelăm. Dar Halef trase biciul și îl pocni atât de aproape de fața ei, încât aceasta sări iute, urlând, în casă și zăvori ușa după ea. Prin ochiul de fereastră, ne trase o săpuneală zdravănă. I-am auzit vocea stridentă încă destul de mult timp.

Nu era vorba de câțiva piaștri, dar oamenii aceștia atentau la viața noastră. Ar fi fost o mare prostie să le mai și plătim, mai ales că nu mâncasem și nu băusem nimic de la ei și nu înnoptasem în mizerabila lor casă.

5. În Defileul Diavolului

Era o minunată dimineață de toamnă, când părăsirăm scena aventurii noastre nocturne. Călărirăm printre înălțimi line, în spatele cărora se ridicau mase prăpăstioase de stânci, sumbre precum niște giganți amenințători. După o oră, în jurul nostru peisajul arăta de parcă ne aflam în defileele din Pirinei. Priveliștea era parcă „strânsă în chingi”. Codrul întunecat ne făcuse prizonierii lui. Nici un codru pe care-l cunoșteam nu se compara cu pădurile munților Schar Dagh. Fără voie, gândul te ducea aici la culturile apuse, peste care moartea așternuse umbrele pădurii.

După aproximativ trei ore, terenul se înclina abrupt la vale. Am ajuns într-o vale transversală a cărei coastă, se ridica aproape vertical.

Se forma un adevărat perete stâncos care se întindea, pe o distanță de ore, de la nord la sud. În crăpăturile sale și pe proeminente, molizi și brazi puternici găsiseră loc pentru a-și răsfira rădăcinile iar sus de tot, pe creștetul acestui zid, se afla pădurea întunecată, ca o lizieră neagră.

Talpa văii era acoperită cu o iarbă minunată, așa că am propus să rămânem aici cel puțin un sfert de oră, ca să poată paște caii.

Călăuza noastră își dădu imediat acordul și sări de pe cal. Această oprire îi dădea posibilitatea negustorului de cărbuni să-și mărească avansul. Stăpânului conacului nici măcar nu-i trecea prin cap că descălecasem în special din pricina lui Junak și nu pentru iarbă.

În mijlocul văii curgea un pârau lat, la malul căruia se aflau doar niște tufișuri izolate. Imediat ce am ajuns sub copacii de la marginea văii și am putut cuprinde cu privirea fundalul acesteia, am și descoperit o linie care ducea direct, prin iarbă, spre malul pârauului. După părerea mea,

această linie reprezenta urma lăsată de negustorul de cărbuni. Ne crezuse de-a dreptul proști, gândindu-se că această urmă nu ne va da de bănuț.

Apa era destul de adâncă în matca ale cărei maluri păreau să fie netede. Iarba era moale. De aceea, am presupus că voi găsi, cel puțin lângă pârâu, o urmă clară de picior.

Stăpânul conacului nici măcar nu se uită la aceste urme. Se așeză, își scoase ciubucul cel vechi, urât mirositor, îl îndesă cu tutun și îl aprinse. După mirosul care se simți, „tutunul” părea să constea din felii de cartofi și castraveți amestecate cu unghii tăiate de la degetele mâinilor.

— Halef, am întrebat cu voce tare, ca să mă audă și stăpânul conacului, ce-i cu linia asta care traversează iarba?

— E o urmă, Sidi, răspunse hagiul. Era mândru că putea să-și etaleze cunoștințele dobândite de la mine.

— De animal sau de om?

— Pentru ca să spun exact, trebuie s-o studiez cu mai multă atenție.

Se duse și se uită la urmă, cu privirea ageră, merse de-a lungul ei și apoi spuse, clătinând din cap:

— Effendi, s-ar putea să fi fost un om sau un animal.

— Pentru a stabili asta, nu trebuie ca mai întâi s-o examinăm? Firește că a fost fie un om, fie un animal.

Sau poate crezi că e posibil șa se fi plimbat pe aici palatul sultanului?

— Îți râzi de mine? Pariez că nici tu nu-ți poți da seama ce-a fost. Vino să vezi!

— Dar nu-i nevoie, Halef, pe aici a trecut un om în picioarele goale.

— Și cum poți dovedi asta?

— Foarte simplu. Pot să provină aceste urme de la o creatură cu patru picioare?

— Nu.

— Așadar a fost un om sau un animal cu două picioare, o pasăre mare, poate. Care-i cea mai mare pasăre care ar fi putut trece pe aici?

— Nu poate fi decât barza.

— Exact! Dar barza pășește încet și cu băgare de seamă. Ridică destul de sus un picior după celălalt și pășește plină de demnitate. Ar fi normal să recunoaștem pașii, unul câte unul. Ți se pare că așa se vede aici?

— Nu. Cel care a mers pe aici n-a făcut pași, ci mai degrabă a tras câte o linie cu fiecare picior prin iarbă.

— Corect. Urma nu constă din imprimarea, una câte una, a formei labei piciorului, ci dintr-o linie dublă neîntreruptă. Barza are la picioare gheare de grosimea degetelor de la mână. Liniile acestea de aici sunt mai late decât palma unui om. Să fie deci posibil ca o barză să fi trecut pe aici?

— Nu, Sidi. Trebuie totuși să fi fost un om.

— Bun; mai departe! Ai afirmat că n-ai văzut nici o urmă de picior. Cu cât e mai veche urma, cu atât mai uscată este iarba călcată în picioare și strivită. Dar nici un firisor nu e nici măcar ofilit. Ce concluzie se poate trage de aici?

— Că urmele sunt foarte proaspete.

— Ei, vezi! Normal ar fi fost să vedem urma de picior. Și, totuși, de ce nu putem s-o vedem?

— Din păcate, nu știu să răspund la această întrebare.

— Asta depinde, pe de o parte, de viteza cu care a mers omul și, pe de alta, de moliciunea picioarelor sale. Era foarte grăbit și a călcat mai mult pe degetele de la picioare decât pe călcâie. Cizmele și pantofii au tălpile tari, care lasă o urmă bine imprimată. Întrucât această urmă lipsește, înseamnă că omul n-a purtat nici cizme, nici pantofi. A mers desculț. Ei, acum ai priceput?

— Așa cum mi-ai explicat, nu pot decât să-ți dau dreptate.

— Și oare cine ar fi putut fi acest om, în picioarele goale, care se grăbea atât de tare? Hangiule, pădurea este

locuită?

— Nu, nu locuiește nici un om aici, răspunse călăuza și trase din pipă.

— Atunci, nu pot decât să presupun ca Junak, negustorul de cărbuni, a luat-o într-o direcție greșită. Din nebăgare de seamă, n-a plecat spre Glogovik, ci spre Stâncile Diavolului.

— Effendi oare ce-ți închipui? Cum o să facă el o asemenea greșală?

— Hagi Halef Omar mi-a spus că, în timpul nopții, un om a ieșit din casă și a dispărut imediat după aceea. Halef n-a putut să stabilească exact în ce direcție a luat-o.

— Asta trebuie să fi fost Junak. A plecat cât mai era încă întuneric, ca să nu se întoarcă prea târziu acasă.

— Poate că, datorită întunericului, s-a înșelat și, în loc s-o ia la stânga, a pornit spre dreapta. Sau poate că a făcut-o intenționat? Întrucât văd urme că s-a grăbit foarte tare, poate a luat-o la fugă înainte, să-l anunțe pe cărbunar că venim spre el.

— Ce idei ciudate îți trec prin cap effendi, spuse stăpânul conacului, stingherit. Ce-l interesează pe Junak că noi vrem să mergem la cărbunar?

— Asta nu pricep nici eu.

— Atunci trebuie să admiți că, în nici un caz, n-a fost el acela care a lăsat aceste urme.

— Ba, dimpotrivă, eu susțin tocmai că el a fost, cu precizie. Am să-ți dovedesc.

— Dar e imposibil. Cumva după urme?

— Da.

— Dar acestea nu-ți pot spune decât faptul că a trecut un om pe aici, în nici un caz cine a fost acel om.

— Ba tocmai că-mi spun asta foarte clar. Am să-ți arăt. Vino încoace!

M-am dus la malul pârâului. Ceilalți m-au urmat. Acolo unde omul pășise prin apă, călcase încet și prevăzător, sondând terenul cu picioarele. Solul era moale la mal. N-am văzut nici nisip, nici pietre în apă. Cu atât mai bine se

distingeau urmele picioarelor în apa clară și adâncă de vreo patruzeci de centimetri.

— Ia uită-te, hangiule! i-am spus. Recunoști tălpile picioarelor pe fundul apei?

— Da, effendi. Acum văd că ai avut dreptate. Omul era desculț.

— Compară acum urmele lăsate de cele două picioare. Nu-ți sare nimic în ochi?

Se aplecă pentru a nu i se putea vedea chipul. Oare bănuia ce avea să urmeze?

— Dar ce văd! strigă hagiul. Omul acesta are doar patru degete la piciorul drept! Sidi, Junak a fost, nimeni altcineva.

Călăuza se stăpâni să nu arate cât de confuz era și se ridică din nou.

— Dar ce, n-ar fi putut și un altul să-și fi pierdut degetul? spuse.

— Ar fi o coincidență foarte ciudată. Ce urmărește Junak asta de ne-a indus în eroare? Dacă plănuiește vreun șiretlic o să primească salpetru în loc de sare, poate chiar și pucioasă și mangal pe deasupra. Știi ce înseamnă asta?

— Da, dar, totuși, nu te înțeleg. Din aceste trei materiale se prepară pulbere de tras. Asta ai vrut să spui?

— Exact și dacă, pe lângă asta, întâmplător se găsește și o bucățică rotundă de plumb, s-ar putea întâmpla ca Junak nu doar să ajungă la Stâncile Diavolului, ci să nimerească direct în iad. Apa e adâncă?

— Nu. Caii nu trebuie să înoate. Putem trece cu pantalonii suflecați. Vrei să pornim la drum?

— Da, a trecut deja mai mult de un sfert de oră. Cum e drumul de partea cealaltă a apei?

— Vezi linia aceea întunecată, acolo, perpendiculară pe peretele de stâncă?

— Da.

— Este deschizătura unui defileu îngust. Se cheamă Defileul Diavolului, pentru că duce la Stâncile Diavolului, în

direcția aceea vom călări.

— Și cât durează până ajungem la stânci?

— Ceva mai mult de-o jumătate de oră. Ai să rămâi uimit de masele de stânci care se află pe ambele laturi ale defileului. În crăpătura asta îngustă, ai senzația că ești un viermișor între ziduri înalte până la cer.

— Nici un alt drum nu duce spre vest?

— Nu, nu există decât acesta.

— Atunci, suntem siliți să mergem pe acolo. Mai întâi, însă, vreau să încerc să găsesc urmele celor pe care îi urmărim. Prin iarbă nu mai pot fi recunoscute, pentru că, de ieri, aceasta, s-a ridicat din nou. Dar, în apa puțin adâncă a pârâului probabil că n-au dispărut încă.

Nu m-am înșelat în presupunerea mea. Ceva mai departe, pe râu în sus, cei șase cai pășiseră prin apă. N-avea nici un rost să mai fac și alte cercetări. Am traversat pârâul și ne-am îndreptat spre intrarea în defileu.

Era doar atât de lat cât să poată merge alături doar doi călăreți. Mai încolo, pereții de stâncă se mai retrăgeau.

Ne înconjură doar o masă impunătoare de stânci, un cub imens, înalt de peste o sută de metri, de rocă plutonică, în care o forță subterană spintecase această crăpătură prin care călăream. Dacă te uital în sus, ți se părea că pereții se uneau la marginile de sus. Nu era posibil să te cațări pe ei, nici pe stânga, nici pe dreapta. Erau complet goi, fără vegetație. Numai ici și colo se mai vedea câte o tufă sau câte un pom izolat.

— Crezi că diavolul a făcut această ruptură, lovind cu pumnul? întrebă călăuza.

— Da, este un drum infernal. Îți vine să-ți bagi capul între umeri ca o insectă deasupra căreia plutește o pasăre înfometată. Să mergem repede mai departe!

Până acum, călăuza mersese în mijlocul nostru. Acum, însă, încercă să se așeze în frunte. Îi împinsese, într-o parte pe Osko și Halef care călăreau în fața lui. Am presupus că ne apropiam de locul care trebuia să ne fie fatal.

Deodată, ne apăru în față un pâraiaș puțin adânc și îngust. Curgea foarte aproape de marginea drumului și dispărea într-o gaură din peretele de stâncă. În același timp, am observat că, sus, pereții se îndepărtau puțin unii de alții. În stânga noastră, stânca se retrăgea, transformându-se într-o treaptă lată pe care crescuseră tufișuri și copaci, dar pe aici nu se putea urca. Treapta avea vreo 16 metri înălțime. Negustorul de cărbuni afirmase că trebuia urcat prin apă vreo 50-60 de pași. Probabil, deci, că nu se referise la acest platou de stâncă.

Încă de când ne înșeuasem caii, le spuseseam tovarășilor mei de drum cum trebuie să se comporte. Și-au dat și ei seama, după forma terenului, că ne apropiasem de zona unde trebuia să fim atacați prin surprindere. Îmi aruncară, în secret, priviri întrebătoare, iar eu am dat din cap aprobator.

Micuțul pâraiaș de munte curgea spre noi. Curând, am auzit un clipocit. Am ajuns la locul de unde pâraiașul venea de sus. Apa rosesese adânc un filon de roci moi și formase o crăpătură, prin care curgea din treaptă în treaptă.

Molozul fin depus se acumulase pe ambele părți și, cu timpul, formase un strat în care plantele își puteau înfige rădăcinile. Am zărit diverse ierburi și tufe care iubesc răcoarea și apa, precum și ferigi care se pare că erau foarte rare prin această regiune. Cam la o înălțime de cinci metri, o asemenea tufă de ferigă fusese smulsă. Mi-am oprit calul și m-am uitat în sus.

— Veniți odată! ne chemă stăpânul conacului, întrucât se opriseră și tovarășii mei de drum.

— Așteaptă o clipă! i-am spus. Vreau să-ți arăt ceva.

Se întoarse.

— Trebuie să descaleci, i-am cerut și m-am dat eu însumi jos de pe cal. Doar așa ai să poți vedea mai bine.

— Dar pierdem timpul!

— Ei, lasă, că nu prea te-ai grăbit astăzi deloc. Apa asta pare a fi foarte misterioasă.

— Cum așa? Întrebă curios și fără să bănuiască nimic.

Stăteam la marginea pâraiașului și priveam spre treptele sale de jos. Stăpânul conacului descălecă și se apropie. Descălecară și ceilalți.

— Ia privește la tufa aceea de ferigă de sus! Nu ți se pare că a fost smulsă?

— Nu, deloc.

— Cred că cineva s-a urcat acolo sus, a vrut să se țină de plantă, pentru a se ajuta să urce și a smuls-o din pământ.

— Probabil a fost vreo furtună.

— Furtună? În defileul ăsta n-a fost, precis, nici o furtună niciodată, poate doar să fi bătut vântul. Nu, un om trebuie să fi fost.

— Și ce ne pasă nouă?

— Oho, ne pasă, și încă destul! Căci a fost un cunoscut de-al nostru.

— Imposibil! Cine oare?

— Junak.

Stăpânul conacului se schimbă la față când auzi rostindu-se acest nume.

— Effendi, ce tot ai cu Junak? Doar el a plecat spre Glogovik.

— Ba nu, s-a strecurat acolo sus. Aici, jos, unde apa a ajuns până la drum, s-a acumulat nisip. Junak ăsta nu-i deloc un flăcău prevăzător. Dacă voia să ne facă să credem că a plecat spre Glogovik, trebuia să nu fie atât de prost încât să alerge pe aici în picioarele goale. Doar știa că azi-noapte am observat că-i lipsește un deget de la picior. El s-a cățărat sus. Ce vrea să facă acolo?

— Nu-i el, effendi! mă asigură călăuza, îngrijorată. Să mergem mai departe!

— Mai întâi trebuie să mă conving cine are dreptate: tu sau eu. Am să mă cațăr până sus să-l caut.

— Dar te-ai putea prăbuși, effendi, și ți-ai rupe gâtul și picioarele.

— Mă cațăr destul de bine, iar hagiul mă va însoți. Acum mi se pare mult mai periculos să mergem înainte.

— De ce?

— Pentru că bănuiesc că acolo sus se află, niște oameni cu barzi și praştii.

— Allah! strigă el, speriat.

— Iar acolo, în fața noastră, drumul face o curbă și...

— Cum poți să știi așa ceva? De aici nu se vede nimic!

— Presupun. Un asemenea loc e periculos pentru oricine care trece călare pe aici, pe jos, în vreme ce este spionat de acolo, de sus. De aceea, am să urc acum, să privesc în partea dreaptă.

Stăpânul conacului devenise cenușiu la față și bâlbâi:

— Nu înțeleg deloc ce vrei să spui!

— Dar, e foarte simplu. Și, ca să nu-mi încurci socotelile, te rog să vorbești acum cât se poate de încet.

— Effendi! continuă el, ascunzându-și teama sub o privire furioasă.

— Nu te mai osteni! Nu ne temem de tine căci nu mai ai nici o armă.

Și, cât ai clipi din ochi, i-am smuls de la brâu pistolul și cuțitul. Pușca era atârnată la șa. În același timp, Osko și Omar îl înhățară și îl ținură atât de strâns, încât nu se mai putea mișca. Vru să țipe, dar se lăsă păgubaș, căci i-am pus propriul cuțit în piept și l-am amenințat:

— Dacă scoți un singur cuvânt, te înjunghii! N-o să ți se întâmple nimic, dacă stai liniștit. Știi bine că nu am încredere în tine. O să te legăm. Osko și Omar rămân să te păzească, până mă întorc eu cu Halef. Apoi, o să vedem ce-o să facem cu tine. Dacă ții, cei doi or să te înjunghie. Dacă ești ascultător, însă, o să-ți dăm armele înapoi.

Vru să protesteze, dar, în aceeași clipă, simți cum îl înțeapă în piept vârful cuțitului lui Osko, ceea ce-l reduce la tăcere. Fu legat și trebui să se așeze pe jos.

— Știți ce aveți de făcut, le-am spus lui Osko și lui Omar. Aveți grijă de cai să stea liniștiți. Drumul este suficient de

îngust, așa că-l puteți apăra bine. Nimeni nu trebuie să treacă fără aprobarea voastră. Dacă ne auziți trăgând, stați liniștiți aici jos. Dacă, însă, trageți voi vă vom veni îndată în ajutor.

Stăpânul conacului îmi aruncă o privire feroce, când mă văzu că încep să urc. Drumul era cam obositor, dar nu periculos. Pârâiașul era foarte puțin adânc; treptele pe care le formase erau joase și atât de numeroase, încât parcă urcam pe o scară lunecoasă.

Junak avusese dreptate. După cincizeci-șaizeci de pași, am ajuns sus. Platoul de stâncă pe care ne aflam acum nu era mai lat de o sută de pași. Suprafața sa era mâncată de vreme și era acoperită cu pământ negru destul de tare. Coniferele, foioasele și tufele erau atât de dese pe cât ne doream. Puteam astfel să ne strecurăm neobservați.

— Și acum, ce facem? șopti Halef.

— Înaintăm prevăzători. Junak a spus că trebuie să mergi pe acest platou de stâncă circa o sută cincizeci de pași, până la cotitură. Acolo o sări găsim cu siguranță pe flăcăi. Totuși, trebuie să fim încă de aici foarte prevăzători. Stai în spatele meu.

— E posibil să fie vreunul pe aici, ca să le dea de știre despre sosirea noastră.

— Atunci, probabil că ar sta în față pe marginea stâncii. Dacă o ținem spre stânga, nu ne poate nici vedea, nici auzi. Dacă, însă, ne descoperă vreunul, îl facem inofensiv cu mâinile goale, ca să evităm orice zgomot. Am luat, preventiv, o frânghie cu mine.

— Știi că și eu am întotdeauna o frânghie la mine. Ne poate fi oricând de folos.

— Doar dacă vom avea de-a face cu mai mulți, recurgem la arme. Voi trage numai dacă va fi nevoie și, chiar și atunci, nu trebuie să-i omoram. O împușcătură în picior îl trăneste la pământ și pe cel mai feroce dușman.

Ne-am furișat înainte și ne-am dat osteneala să mișcăm ramurile copacilor cât mai puțin posibil. Nu ajunseserăm

prea departe, când am auzit în dreapta noastră un zgomot care ne-a făcut să stăm pe loc.

— Ce-ar putea fi asta? șopti Halef.

— Cineva își ascute cuțitul de o piatră. Foarte neprevăzător individul!

— Nici nu-i trece prin cap că ne-a putut veni ideea să urcăm aici. Mergem mai departe?

— Nu. Trebuie să vedem cine e. Întinde-te la pământ. Acum trebuie neapărat să ne târâm.

Ne-am îndreptat spre locul de unde se auzise zgomotul și am ajuns, curând, la marginea stâncii. Acolo se afla la post Suef, spionul, care își ascutea cu atâta râvnă cuțitul de o piatră, ca și cum urma să fie răsplătit pentru această activitate cu plăci de argint. Era întors cu spatele la noi.

Probabil că trebuia să se uite după noi, să vadă când sosim. Dar nu-și alesese bine locul, căci urma să ne vadă venind abia când am fi ajuns chiar sub el. Dacă am fi mers doar câțiva pași mai departe prin defileu, ne-ar fi văzut.

— Ce facem? întrebă Halef. Îl lăsăm să stea aici liniștit?

— O, nu! Pe aici cresc mușchi. Rupe o mână din ei! O să-i trag una peste ceafă, de-o să fie nevoit să caște gura, fără să poată țipa. Apoi, îi îndesi tu mușchiul în gură. O să mă târăsc înainte. Îndată ce voi ajunge la o lungime de om lângă el, poți să te repezi, asupra lui.

Ne-am furișat încet, pe sub tufișuri, spre Suef. Nu departe, în spatele lui, se afla un copac, pe care l-am folosit drept acoperire, căci trunchiul lui se afla exact între mine și Suef.

Am ajuns la copac. Încă două secunde și eram suficient de aproape de cel ce stătea la pândă. În spatele meu, Halef se ridică, pregătindu-se să sară. Dar micuțul era un fiu al deșertului, nu un indian. Călcă pe o ramură uscată. Aceasta trosni și Suef se și răsuci fulgerător. Vru să strige, dar nu i-am lăsat timp să scoată nici un sunet. M-am repezit asupra lui și l-am apucat de gât cu ambele mâini. Dădea violent din brațe și din picioare și deschisese larg gura să tragă aer în

piept. Dar Halef fu și el într-o clipă acolo și îi înfundă mușchiul în gură. L-am ținut încă puțin timp strâns. Mișcările lui Suef se liniștiră încet, încet. Când mi-am desprins mâinile de pe gâtul lui, era inconștient.

L-am ridicat și l-am tras între tufișuri. Cuțitul îi căzuse din mână, iar flinta se afla lângă el. De unde o avea, nu știu. Halef le luă pe amândouă.

Îl așezarăm pe Suef sprijinit de un pom și îl legarăm, atât de strâns, încât brațele lui înconjurau trunchiul copacului. Apoi îl legarăm la gură cu o bucată de cârpă, ca să nu poată împinge afară, cu limba, mușchiul.

— Așa! spuse Halef, mulțumit. L-am aranjat bine. Și acum ce facem, Sidi?

— Mergem mai departe. Ascultă!

Parcă, se auzeau niște pași. Cineva se îndrepta spre locul unde șezuse Suef.

— Cine ar putea să fie? îmi șopti hagiul la ureche.

Ochii îi scânteiau de bucuria de a lupta.

— Nu te prip! l-am avertizat.

M-am răsucit între tufișuri și l-am descoperit pe Bybar. Statura sa uriașă se afla lângă copacul pe care-l folosisem mai înainte drept acoperire. Puteam să-i văd clar figura. Pășea foarte mirat că nu-l găsește pe Suef și merse încet mai departe.

— Atenție! am șoptit. Încă 10 sau 12 pași și-i descoperă pe tovarășii noștri de drum dacă se uită în jos și chiar asta va face. Vino după mine încet!

Trebuia să mă ocup urgent de Bybar. Am reușit s-o fac exact la timp. Privi în jos spre drum și îi zări pe cei trei bărbați care ne așteptau. Se trase repede câțiva pași înapoi, pentru a nu fi observat.

Făcând aceasta, nu se răsuci și ajunse atât de aproape de mine, încât am putut să-l înhaț. L-am apucat eu stânga de ceafă și i-am tras un pumn cu mâna dreaptă de l-am adormit pe loc. Se prăbuși, fără să fi scos vreun sunet. În clipa aceea, apăru și Halef lângă mine.

— Îl legăm și p-ăsta? întrebă.

— Da, dar nu chiar acum. Ajută-mă, e foarte greu. L-am cărat pe uriaș în apropierea croitorului și l-am legat și pe el de un alt copac. Nu avea gura complet închisă. I-am deschis-o, folosindu-mă de lama și apoi de plăseaua cuțitului meu. I-am scos brâul și l-am folosit drept căluș. Întrucât Bybar era foarte puternic, a trebuit să-l legăm de două ori mai tare, așa încât ne-am folosit toate bucățile de frânghie pe care le aveam. Lasoul nu-l puteam folosi, căci poate ne mai cădea vreunul în mâini pe care ar fi trebuit să-l legăm. Pistoalele și cuțitul lui Bybar le-am așezat lângă armele lui Suef.

— Ei, acum au mai rămas doar trei, spuse Halef, Sandar, cel de-al doilea frate, Manach Al-Barscha și Barud Al-Amasat.

— Nu-l uita pe negustorul de cărbuni, care se află și el aici sus.

— Pe ăsta nu-l mai pun la socoteală. Ce reprezintă ăștia patru față de noi doi? Nu vrei să mergem, deschis spre ei și să-i dezarmăm, sidi?

— Ar fi prea riscant.

— Și, atunci, de ce am mai urcat aici sus?

— Nu mi-am făcut un plan precis. Voiam doar să-i iau prin surprindere. Ce-ar mai fi fost de făcut, urma să vedem.

— Ei, uite c-am văzut. Doi sunt deja inofensivi. De ceilalți nu ne mai doare capul.

— Ba mă doare, chiar foarte tare. Da, dacă l-am fi biruit și pe Sandar, atunci cu ceilalți trei am fi terminat-o repede.

— Poate vine și el.

— Ar fi chiar o coincidență fericită.

— Sidi, am o idee. N-ar fi posibil să-l ademenim aici?

— Și cum vrei să faci asta?

— L-ar putea striga Bybar.

— Nu-i rea ideea asta. Am vorbit destul de mult cu cei doi frați și le cunosc vocile. Vocea lui Bybar este ceva mai răgușită și cred că pot s-o imit destul de bine.

— De ce nu încerci, Sidi?

— Trebuie să găsim un loc pe lângă care să treacă Sandar, fără să ne vadă.

— O să găsim neapărat un asemenea loc! Vreun tufiș sau vreun pom!

— Bun, hai să încercăm!

— Sidi, cât de mult îmi place să te aud vorbind așa. Era tot foc și pară. Am înaintat încet, prevăzători, până ce am ajuns într-un loc unde se aflau unul lângă altul trei tufișuri înalte și care ofereau o ascunzătoare perfectă. Ne-am strecurat între ele și acum am strigat, nu prea tare și imitând pe cât puteam vocea lui Bybar:

— Sandar! Sandar! *Buna-gel!* — Vino la mine!

— *Schimdi gelirim!* — o să vin imediat! a răspuns cineva.

Șiretlicul păru să ne reușească. Stăteam pregătit, cu arma în mână. După scurt timp, l-am auzit întrebând pe Sandar, apropiindu-se.

— Unde ești?

— Aici!

Răspunsul meu îl făcu să se îndrepte în direcția dorită. L-am auzit venind direct spre tufiș. Privind printre ramuri, l-am și zărit. Stătea în așteptare și voia să treacă pe lângă noi, dar, din păcate, nu atât de aproape cât mi-ar fi convenit mie. Fără să mai stau mult pe gânduri, am sărit dintre tufișuri.

Sandar mă văzu. Spaima îl bloca doar o secundă. Apoi vru să facă o săritură înapoi, dar era deja prea târziu. Patul armei mele îl izbi atât de puternic, încât se prăbuși. Nici el nu avea nici flinta și nici barda cu el, ci doar pistoalele și cuțitul.

— *Hamdulillah!* jubilă Halef, destul de tare. Ne-a reușit! Ce crezi, cât timp îi va trebui să revină din nou la viață?

— Mai întâi să vedem ce-i cu el. Un altul ar fi dat ortul popii dintr-o asemenea lovitură.

Pulsul lui Sandar abia se simțea. Timp de un sfert de oră n-aveam a ne teme că se va trezi.

— Nu trebuie să-i punem căluș, spuse Halef. Dar de legat o să-l legăm!

Pentru asta, am folosit șalul care îi servea lui Sandar drept brâu. Acum nu mai trebuia să fim excesiv de prevăzători. Nu ne-am mai furișat, ci am mers în picioare, totuși destul de încet.

Am ajuns astfel în locul unde drumul prin defileu făcea o cotitură. Și terenul de aici făcea aceeași cotitură. Se forma astfel o proeminentă de stâncă, un fel de bastion, de unde puteau pândi tâlharii de drumul mare. În spatele uneia dintre puținele tufe din acest loc, i-am zărit șezând pe Manach Al-Barscha, Barud Al-Amasat și Junak. Vorbeau încet între ei. Nu puteam auzi ce-și spun.

Își aleseseră bine locul pentru scopul pe care-l urmăreau. Trebuiau să ne vadă venind. O secure aruncată dintr-o asemenea ascunzătoare nu și-ar fi greșit ținta.

Între ei și noi se aflau șase arme așezate în formă de piramidă. Vasăzică, și Junak își adusese flinta. Lângă ele se aflau bărzile fraților și praștiile din piele pe care le luaseră cu împrumutul de la Junak. Alături, am zărit o grămadă de pietriș de râu, format din niște pietre netede și grele. O astfel de piatră poate, dacă este aruncată cu o mână sigură, să provoace moartea.

Cei trei erau foarte siguri de noi. Ședeau pe marginea bastionului. Pe Manach Al-Barscha abia dacă îl despărțeau trei pași de aceasta. Dacă ar fi vrut să fuga ar fi fost nevoiți să treacă pe lângă noi. Ideea de a sări jos ar fi fost o adevărata nebunie. Se vedea cum urmăresc încordați drumul pe care urma să sosim. Stăteau cu ochii holbați în acea direcție.

Cel mai mult vorbea Junak. Din felul cum gesticula, se putea trage concluzia că povestea despre aventura cu ursul. Am așteptat un timp, până când am putut înțelege ce spunea.

— Sper să iasă totul așa cum vă doriți. Indivizii ăștia patru sunt capabili de orice. Chiar de la sosire, s-au purtat

de parcă erau stăpâni în casa mea. O să vă mai povestească hangiul cum s-au purtat cu el. L-au încuiat în pivniță o noapte întreagă, împreună cu oamenii lui.

— Și el s-a lăsat? întrebă Manach Al-Barscha.

— Ce putea să facă?

— Cu toți oamenii lui? N-au putut să se apere?

— Da' ce, voi v-ați apărat? Ați șters-o iute!

— Din cauza soldaților pe care i-au adus cu ei străinii.

— Așa? N-a fost nici un soldat cu ei; asta a observat hangiul mai târziu.

— Drace! Să fie oare adevărat?

— E adevărat. V-au păcălit, folosindu-se de un șiretlic. Străinii ăștia nu sunt doar îndrăzneți precum pisicile sălbătice, ci și vicleni precum nevăstuica. Aveți mare grijă să nu adulmece cumva capcana care le-ați întins-o! Scârbosul ăsta de effendi se pare că a cam intrat la bănuieli. Văd că durează cam mult până sosesc! Trebuiau să fie deja aici. Sper că nu și-au dat seama ce-i așteaptă aici.

— E imposibil să le treacă prin minte așa ceva. Or să vină precis și, atunci, sunt pierduți. Frații au jurat să-l facă bucățele, de viu, pe neamț. Barud îl va prelua pe muntenegreanul Osko, iar mie îmi va cădea în gheare broscoiul ăla râios și mic, hagiul. E foarte ager cu biciul lui, dar o să simtă ce-s alea lovituri. Cuțitul și gloanțele mele or să-l liniștească. O să moară cu biciul în mână. De fapt, nici unul nu trebuie să moară pe loc. Frații nu vor ținti în cap iar eu doar am să-l amețesc pe hagiul. Nu vreau să mă lipsesc de plăcerea de a-l omorî în bătaie. Unde dracului întârzie atât? Nu mai am răbdare să aștept.

Aș fi dorit să ascult mai mult. Speram, în sinea mea, că poate vor vorbi și despre Karanirwan-han. Dar Halef n-a mai putut suporta. Faptul că Manach Al-Barscha ardea de nerăbdare să-l biciuiască până va muri îl înfurie peste măsură. Păși deodată în față și spuse:

— Iată-mă, sunt aici, dacă nu mai ai răbdare să aștepți!

Apariția sa bruscă crea o panică de nedescris. Junak dădu un țipăt și întinse mâinile în față, vrând să se apere de parcă văzuse o fantomă. Barud Al-Amasat sări în sus și se holbă la hagiul de parcă-și pierduse mințile. Și Manach Al-Barscha tresări de parcă fusese mușcat de șarpe, dar își reveni mai repede decât ceilalți. Furia îi schimonosi fața.

— Câine! urlă el. Aici ești? Dar, de data aceasta n-o să vă meargă! Al meu ești! Am pus gheara pe tine!

Vru să scoată pistolul de la brâu, dar acesta păru că s-a înțepenit acolo. Nu reuși să scoată arma atât de repede cât voia. Halef deja dusesse arma la ochi și îi porunci:

— Ia mâna de la brâu, altfel trag!

— Împușcă pe unul dintre noi! strigă Barud Al-Amasat. Dar n-o să împuști decât unul! Cel de-al doilea te va nimeri el pe tine.

Își scoase cuțitul. Atunci, am pășit încet înainte, fără să rostesc vreun cuvânt, având carabina îndreptată spre Barud.

— Neamțul! E și el aici! strigă Barud Al-Amasat.

Lăsă în jos mâna în care ținea cuțitul și, de spaimă, făcu un salt înapoi, izbindu-l atât de tare pe Manach Al-Barscha, care stătea în spatele lui, încât acesta zbură până la marginea stâncii. Manach lovi aerul cu brațele, ridică un picior, încercând să se sprijine de ceva, dar se dezechilibra cu totul.

— Allah, Allah, Allah! urlă și dispăru dincolo de marginea bastionului. Am auzit bușitura produsă de corpul lui în cădere.

Nimeni n-a scos nici un cuvânt. A fost un moment înfiorător.

— Allah l-a condamnat! șopti, în cele din urmă, Halef.

Era palid la față ca un mort.

— Și tu ai fost călăul, Barud Al-Amasat. Lasă cuțitul jos, altfel zbori și tu după el! continuă hagiul.

— Nici nu-mi trece prin cap. Din partea mea, poți să tragi. Ai să-i simți tăișul, înainte de-a apuca s-o faci!

răspunse Barud.

Se ghemui și apucă de cuțit ca și cum ar fi vrut să arunce cu el. Un motiv suficient pentru Halef să tragă îndată. Acesta, însă, n-o făcu, ci se trase repede înapoi, își răsuci flinta și îl pocni pe adversarul lui cu patul armei, cu atâta forță, încât acesta se prăbuși la pământ. Barud fu dezarmat și legat cu propriul brâu.

Acum nu mai aveam de-a face decât cu Junak. Acesta rămăsese în aceeași poziție ca mai înainte. Deja apariția lui Halef îl speriasse, dar acum teama lui se înzecise. Ridică mâinile și începu să ne implore:

— Cruță-mă, effendi. Eu nu v-am făcut, nimic. Știți, că vă sunt prieten!

— Prietenul nostru? De unde ai mai scos-o și pe asta?

— Doar mă cunoști! scânci el. Ați tras în gazdă la mine, noaptea trecută. Sunt Junak, negustorul de cărbuni.

— Nu te cred. Ești la fel de murdar ca și el, dar nu poți fi Junak.

— Eu sunt, effendi! Doar mă vezi foarte bine! Și, dacă nu mă crezi, întreabă-l pe hagiul tău!

— N-am de ce să-l mai întreb pe el. N-are vederea mai bună ca mine. Nu-l văd aici pe negustorul de cărbuni. S-a dus la Glogovik, să cumpere-sare.

— N-a fost adevărat, effendi.

— Nevasta lui mi-a spus asta și mai degrabă o cred pe ea decât pe tine. Dacă ai fi într-adevăr Junak, ar trebui să-ți fiu recunoscător. Și m-aș purta cu tine cu mai multă indulgență decât cu ceilalți. Dar, pentru că e sigur că nu poți fi acel om, o să primești aceeași pedeapsă ca și „bunii” tăi asociați care au vrut să ne ucidă. O să te legeni și tu, împreună cu ei, de unul dintre copacii aștia frumoși de-aici.

Atunci, sări de la locul lui și începu să strige, plin de spaimă:

— Effendi, dar pot să-ți dovedesc! Sunt într-adevăr Junak și am să-ți relatez tot ce s-a întâmplat la mine acasă

și tot ce-am vorbit. Nu poți să spânzuri un om care v-a primit cu atâta prietenie!

— Primire prietenoasă? N-a părut deloc a fi așa. Dar, dacă ești într-adevăr Junak, cum se face că te afli aici și nu la Glogovik?

— Eu... am vrut... să-mi iau sarea de aici!

— Și, atunci, de ce ni s-a spus, din ordinul tău, că ai plecat în altă direcție?

— Pentru că... pentru că, se bâlbâi el, abia pe drum mi-a venit ideea s-o pornesc încoace.

— Iar mă minți! Ai venit aici ca să te asiguri că-ți vei primi partea ta din pradă. N-ai regretat tu că ți-a murit calul și urma să vii până aici în pas alergător?

— Effendi, așa ceva nu putea să-ți fi spus decât stăpânul conacului! Probabil că ne-a trădat și ți-a povestit totul!

— Vezi, chiar întrebarea ta reprezintă o mărturisire. Știu mai multe decât îți închipui tu. În locul acesta, urma să fim atacați prin surprindere. De aceea le-ai și împrumutat dușmanilor noștri praștiile acestea. Dacă atacul eșua, urma să fim ademeniți în văgăuna cu bijuterii și să fim uciși acolo.

Junak lăsă capul în jos. Credea că știu toate acestea de la stăpânul conacului și nici nu-mi trecea prin cap să-i schimb părerea.

— Răspunde! am continuat. De tine depinde dacă voi fi nevoit să-ți aplic același tratament ca și celorlalți.

Ezită un moment, pentru a chibzui.

— Să nu crezi cumva că eu sunt autorul planului prin care urma să fiți uciși. Oamenii aceștia îl puseseră de mult la cale.

— Știu asta. Dar ai participat și tu la el, din pură sete de câștig. Asta nu poți s-o tăgăduiești.

— Poate stăpânul conacului, prin spusele lui, m-a făcut să par mult mai rău decât sunt.

— Eu nu mă bazez pe părerea altora, căci am și eu ochi și urechi. Tocmai de aceea știu că nu tu ești inițiatorul

planului ucigaș, dar ești un membru al acestei „cumsecade” societăți. Hai, că nu mai am timp de pierdut cu tine. Aruncă jos cuțitul! Hagiul o să te lege.

— Nu, nu! strigă acesta, înspăimântat. Am să-ți spun totul, dar nu mă spânzura!

— Nu știu ce-am putea să mai aflăm de la tine. E în defavoarea noastră, dacă te mai lăsăm în viață.

Tonul meu rece îl sperie și mai tare. Pe când Halef îi lua cuțitul de la brâu, se văicări.

— Pot să vă relatez ceva interesant, effendi, pot!

— Ar fi inutil, căci sunt foarte bine informat. Am să țin o scurtă judecată cu voi toți. Cei doi frați și Suef se află și ei în mâinile noastre. De ce aș face o excepție cu tine?

Junak privea gânditor în pământ. Ezită între teamă și trădare. Dacă voia într-adevăr să mă ajute, atunci trebuia să-l trădeze pe cărbunar, care era propriul lui cumnat. Probabil se gândea ce minciună să tragă, ca să poată ieși din încurcătură. După un timp, mă privi prietenos și spuse:

— Ești în pericol de moarte, fără să ai nici cea mai vagă idee despre asta, effendi. Ceea ce te amenința aici era absolut inofensiv față de ceea ce te așteaptă.

— Cum adică?

— Chiar ai să-mi dăruiești viața dacă îți spun?

— Da, dar nu cred că poți să-mi spui ceva nou.

— Chiar crezi că nu? Sunt convins că habar nu ai de pericolul care te amenință. Stăpânul conacului vă va duce la pieire.

— Vrei să te răzbuni pe el pentru că ești convins că te-a trădat?

— Nu. El nu știe ce știu eu și nici ceilalți n-au știut. Au bănuț doar că mai există și alții care vor să atenteze la viața voastră. Nu-i așa că vrei să-l găsești pe Schut?

Am dat afirmativ din cap.

— Ești cel mai crunt dușman al lui. Mübarekul i-a trimis o solie, ca să-l avertizeze în privința ta. I-a mai comunicat și că-l urmărești. Bătrânul voia să vă ademenească pe urmele

lui, până ce-ați fi căzut în mâinile lui Schut. Ceilalți, cei pe care i-ați învins aici, vizau doar averea voastră. De aceea v-au și întins această capcană, din care, din fericire, ați scăpat. Dar Schut a pornit la drum, să vă iasă în întâmpinare. Deja trebuie să se afle prin apropiere. Sunteți pierduți, dacă nu vă salvăm eu și cumnatul meu.

— Dar și Scharka a pus ochii pe mine și vrea să mă ucidă.

— Firește, este doar unul dintre oamenii lui Schut. Dar dacă am să-i spun că mi-ai cruțat viața, dușmănia lui se va transforma în prietenie. O să facă tot ce-i va sta în putință să vă salveze. Eu însumi vă voi conduce pe un drum de munte, pe unde nu vă va mai pândi nici un pericol.

M-am prefăcut că îl cred și l-am întrebat:

— Îl cunoști pe Schut?

— Da, a fost deseori pe la mine.

— Și unde sălășluiește?

— Dincolo, în Orossi. Este conducătorul miridiților. Puterea lui este mare.

— În Orossi? Mie mi s-a spus că locuiește la Karanirwanhan.

Junak se sperie, când mă auzi rostind acest nume. Apoi, dădu din cap și răspunse, zâmbind:

— Cine ți-a spus asta a vrut să te inducă în eroare.

— Dar există, totuși, o localitate cu numele acesta, nu?

— Eu nu știu nici una și cunosc această regiune în lung și-n lat. Te rog să mă crezi că sunt corect și am cele mai bune gânduri față de tine.

— Într-adevăr? O să mai vedem. Și cât e de aici până la cumnatul tău?

— Mai e de mers călare cam vreun sfert de oră. Ajungi într-o vale rotundă care se cheamă „Valea Ruinelor”. Dacă vei călări, de la intrarea drumului, spre dreapta, vei vedea curând fumul care iese de la cărbunăria lui.

— Și ai să ne conduci tu la el?

— Da, și de la el ai să afli mult mai multe decât de la mine. Viața voastră depinde de faptul dacă mă credeți sau nu. Și acum, fă ce vrei.

Halef își rodea buza de jos. Faptul că Junak ne considera atât de naivi îl supăra peste măsură. În ciuda acestui fapt, mi-am compus o figură prietenoasă, am dat din cap, încrezător, spre ticălos și i-am răspuns:

— Nu e chiar imposibil să ne fi spus adevărul. Să mai încerc o dată, să văd dacă ești corect?

— Încearcă, effendi, strigă bucuros Junak. O să te convingi că nu te înșel.

— Bine, atunci o să-ți dăruiesc viața. Dar, de legat tot trebuie să te legăm.

— De ce?

— Pentru că ceilalți nu trebuie să știe că ne-am pus de acord. Trebuie să pară ca și cum am vrea să te pedepsim aspru.

— Dar îmi dai cuvântul tău că o să mă lași din nou liber?

— Îți promit că o să fii curând liber și nu va trebui să te temi de noi.

— Atunci, legați-mă.

Întinse mâinile. Halef îi luă brâul și îi legă mâinile la spate.

— Așteaptă aici lângă ăștia, i-am spus hagiului. Mă duc să-i aduc pe prietenii noștri.

Barud Al-Amasat era încă inconștient. Lovitura pe care i-o trăsese Halef fusese foarte puternică.

Am plecat înapoi pe drumul pe care venisem. De data aceasta, n-a mai fost nevoie să fiu atent la teren. Discuția cu Junak n-a avut rezultatul pe care-l dorisem. Voisem să aflu amănunte despre Schut și Karanirwan-han. Mai exista totuși posibilitatea să obținem forțat mărturisiri de la acesta, cu ajutorul biciului, dar nu voiam să merg atât de departe și speram că îmi voi atinge scopul și fără să folosim biciul.

L-am împuns pe Sandar. Zăcea încă inconștient. Pulsul, însă, îi devenise mai puternic. Curând, avea să-și revină în simțiri. Apoi, m-am dus la locul unde fuseseră legați Bybar și Suef. Își reveniseră amândoi. Când mă zări, Bybar sforăi feroce pe nas, se holbă la mine cu niște ochi înecați în sânge și se încordă din toate puterile pentru a scăpa din legături.

— Nu te mai osteni! i-am spus. N-aveți cum scăpa de soarta care v-a fost hărăzită. Credeam că o să înțelegeți odată pentru totdeauna cât de proști sunteți. Dar răbdarea mea a fost zadarnică. Acum, gata. O să primiți ceea ce ne rezervaserăți nouă: moartea. Voi n-ați vrut să fie altfel.

Știam că nu puteam să-l jignesc mai tare pe Bybar decât numindu-l prost. De fapt, nu putea să-i facă prea mult rău să simtă puțin cum îl încolțește spaima morții. Am plecat, apoi, mai departe, până la marginea stâncii, de unde-i puteam vedea pe prietenii noștri.

Omar mă văzu și strigă:

— Tu ești, effendi! Slavă lui Allah! Vasăzică, totul e în ordine?

— Da. Dezleagă-l pe hangiu, ca să poată să se cațare până sus. Tu ai să urci în urma lui și adu cu tine toate frânghiile și tot ceea ce aveți de legat la noi. Omar să rămână lângă cai.

După scurt timp, veniră sus amândoi, hangiul fiind în față. L-am luat în primire și i-am vârât revolverul sub nas.

— Te avertizez să nu faci nici un pas fără permisiunea mea. Să dai ascultare tuturor indicațiilor mele, altfel te împușc.

— De ce, effendi? strigă el speriat. Doar nu sunt dușmanul tău. Nu știu nimic și m-am comportat foarte liniștit acolo jos.

— Fără vorbe inutile! Încă de la tine de-acasă am știut cum stau lucrurile cu tine. Nici măcar o singură clipă n-ai reușit să mă înșeli. Acum, comedia s-a încheiat, înainte!

Ne-am dus până la bastion, unde Halef se afla lângă cei doi prizonieri. Barud Al-Amasat își revenise în simțiri. Când hangiul îi zări pe cei doi prizonieri dădu un țipăt de spaimă.

— Ei, ăsta-i Junak sau nu? l-am întrebat.

— Allah! Chiar el e! răspunse. Dar cum a ajuns aici?

— La fel ca și tine. Doar că a urcat ceva mai devreme. Apucă-l pe Barud Al-Amasat și trage-l. Junak nu-i legat de picioare, poate să meargă singur. Înainte!

Tâlharii de drumul mare fură nevoiți să ne urmeze până la locul unde se aflau Bybar și Suef. Toată gașca ne arunca priviri feroce, dar nici unul nu scoase un cuvânt.

Osko adusese eu el frânghiile. Pe lângă acestea, i-am scos caftanul lui Barud Al-Amasat și l-am rupt în fâșii lungi, pe care le-am împletit, pentru a-i putea lega pe Barud și Junak. Apoi, ne-am dus la Sandar care părea că tocmai atunci deschisese ochii. Gâfâi ca un animal sălbatic și se încorda să-și rupă legăturile.

— Stai liniștit, dragul meu! își bătu Halef joc de el. Când facem ceva, facem ca lumea.

Fu dus și acesta acolo unde se aflau ceilalți. Copacii erau foarte aproape unii de alții iar prizonierii fură legați de trunchiurile acestora, în așa fel încât să le fie imposibil să se dezlege. Hangiului, care nu fusese legat până acum, ca să-i poată căra pe ceilalți, îi veni rândul ultimul.

Apoi, le-am scos călușele ca să poată vorbi. Dar se vede că preferară să rămână muți. L-am văzut pe Halef că tocmai se pregătea să le țină un discurs în legătură cu pedeapsa ce urma să li se aplice, așa că l-am trimis să aducă armele prizonierilor. Alcătuiau o frumoasă colecție.

— Armele acestea ar fi trebuit să servească la uciderea noastră, am spus. Noi le-am capturat și putem face cu ele ce vrem. De aceea, le vom distruge. Zdrobiți paturile flintelor și ale pistoalelor și aveți grijă să le strâmbați și țevile.

Nimeni altul nu era mai dornic decât Halef să facă asta. Cuțitele fură și ele zdrobite. La sfârșit, am făcut praf, cu

barda mea, bărzile celor doi Aladschy. Nu se pot descrie figurile cu care foștii stăpâni ai armelor urmăriseră distrugerea acestora. Tăceau în continuare. Doar Junak, atunci când veni rândul flintei lui, strigă:

— Stați! Acea este a mea!

— Acum nu mai e, răspunse Halef.

— Dar eu sunt prietenul vostru!

— Și încă cel mai bun pe care îi avem. Nu-ți face griji! Effendi se va ține de promisiunea pe care ți-a făcut-o.

Apoi se întoarse, grav spre prizonierii noștri. Eram convins că voia să țină una din renumitele lui cuvântări. De aceea, i-am făcut semn cu ochiul să mă urmeze și am dispărut, împreună cu el, din raza vizuală a prinșilor.

— De ce să nu le vorbesc, Sidi? mă întrebă.

— Pentru că n-are rost. Dacă plecăm fără să le spunem vreun cuvânt, or să fie mult mai speriați, decât dacă le ținem vreo cuvântare.

— Așa care vasăzică! Plecăm?

— Și nu ne mai întoarcem!

— Allah! Asta nu-mi convine. Cum adică, să n-am plăcerea de a le spune ce anume cred despre ei?

— Știu ei asta deja.

— Îi lăsăm să moară de foame sau de sete aici sus? Singuri n-au cum să se elibereze. Și, în afară de asta, i-ai promis lui Junak că o să-l dezlegi. N-ai de gând să-ți ții promisiunea?

— Ba da! Dar cărbunarul știe cu precizie unde se ascund prietenii lui. O să-și dea curând osteneala să-i elibereze.

— Mergem la el?

— Da. Și acum, vino!

— O clipă, Sidi! Trebuie să le spun o vorbă, altfel simt că mă sufoc.

Plecă în fugă spre prizonieri. L-am urmărit, pentru a-l împiedica să facă vreo prostie. Se proțăpi în fața lor, își scoase pieptul înainte și spuse:

— Vreau să vă informez, în numele lui effendi și al meu propriu, că, înainte de a vă face prizonieri, am îngropat pulbere sub acești doi copaci. Fitulul cel lung se află aici. O să-i dăm foc, atunci când o să ne convină nouă, de la distanță, fără să observați voi. Când o să explodeze pulberea o să vă zboare membrele în toate direcțiile și nimeni n-o să se bucure mai mult ca mine, renumitul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah!

După ce își ușura în felul acesta inima, veni la mine și îmi spuse:

— N-a fost bine, Sidi? Ce spaimă or să îndure acum indivizii! Sunt convinși că stau pe un butoi cu pulbere care poate să explodeze în orice clipă.

— Halef, n-ai fost prea ingenios. Indiferent că te-au crezut sau nu, incertitudinea este deja o pedeapsă pentru ei.

— Au crezut, sunt sigur de asta.

— Dacă am fi vrut să-i ucidem, am fi putut să folosim un mijloc mai ieftin decât să facem o asemenea risipă de pulbere, care este foarte scumpă în această regiune, îi compătimesc dacă într-adevăr cred că purtăm după noi câteva kilograme de pulbere.

Am coborât la Omar, care păzea caii. Acolo am luat șaua și harnașamentul de pe calul hangiului, le-am aruncat și am gonit animalul. Acesta o luă la fugă înapoi, pe drumul pe care veniserăm. Nu voiam să iau animalul cu noi, trebuia să-l las să se descurce singur. Era mult mai bine dacă îl eliberam de șa și harnașament, căci astfel preîntâmpinam posibilitatea de a se agăța cu frâul sau cu scărița de la șa de ceva de prin pădure și putea să piară în suferință.

Apoi am încălecat și am ajuns curând la locul unde zăcea Manach Al-Barscha. Trupul lui zdrobit arăta îngrozitor. N-am descălecat. Cu greu ne-am determinat caii să sară peste cel mort. Am călărit mai departe, în tăcere și cu simțăminte de compătimire.

Pereții defileului deveneau tot mai înalți și se apropiau unul de altul din ce în ce mai mult, ca mai înainte. Era simplu de închipuit de ce această masă de stânci primise numele de „Stâncile Diavolului”.

După ce călăriserăm deja vreun sfert de oră, defileul se deschise deodată într-o vale rotundă, lată, la a cărei vedere mi-am oprit armăsarul. Valea parcă era un uriaș și adânc castron. Dar cum arăta acest castron!

Marginile urcau, de jur împrejur, stâncoase și destul de abrupte. Ici și colo, se aflau arbori coniferi bătrâni de sute de ani, a căror culoare întunecată era într-un contrast absolut cu verdele proaspăt al foioaselor uriașe. Spre sud și vest, valea părea să aibă o ieșire largă. Talpa văii era aproape în totalitate acoperită cu fărâməturi de stâncă. Am văzut bucăți de stâncă de la dimensiunea unui palat cu mai multe etaje și până la aceea a unui pumn. Deasupra acestor stânci se întindea un înveliș sclipitor de curpeni luxurianți. Între ei se aflau tufișuri atât de dese, încât părea a fi foarte greu să treci printre ele.

Din locul unde ne opriserăm, niște urme duceau spre dreapta, de-a lungul peretelui văii. Am mers după ele. Era direcția despre care vorbise Junak. M-am uitat mult timp, zadarnic, în jur, după cărbunăria care trebuia să se afle aici. În sfârșit, am zărit, deasupra tufișurilor, aerul vibrând în strălucirea soarelui. Era semnul că acolo se aflau focuri care nu scoteau fum.

— Acolo trebuia să se afle bârlogul cărbunarului Scharka, am spus. Nu pare să fie mai departe de cinci minute de aici. Aș prefera, mai întâi, să văd cum stau lucrurile pe acolo. Băgați-vă aici, între tufișuri, și așteptați-mă.

I-am încredințat lui Halef armăsarul și armele mele și m-am dus pe jos mai departe. După puțin timp, am ajuns la marginea unui loc liber, unde pământul avea o culoare neagră. În mijlocul acestui loc, se afla o căsuță construită

din pietre neprelucrate. De jur împrejur, am zărit cuptoare de mangel, care ardeau, sau urme ale acestora.

Unul dintre aceste mormane cu formă conică, cel mai mare dintre toate, se afla în dreapta, la marginea luminișului, rezemat de o stâncă a peretelui văii înclinat spre dreapta. Arăta de parcă se afla acolo de ani de zile, fără să fi fost folosit.

Asta m-a mirat. Dar și mai ciudat mi s-a părut acest cuptor, când am ridicat privirea și am zărit înălțându-se, deasupra vârfurilor groase ale lemnului de abanos, coroana puternică a unui stejar uriaș. M-am uitat de jur împrejur și n-am mai văzut nici un copac de acest fel. Să fi fost, oare, acesta stejarul prin al cărui trunchi găunos ducea drumul secret spre grotă cu bijuterii? Dacă da, era foarte posibil ca acest cuptor care se afla chiar sub el să fi avut ceva în comun cu acea grotă.

În apropierea cuptorului se construise, din piatră, un loc de șezut, pe care stăteau, doi bărbați, fumând și discutând între ei. De partea cealaltă a cuptorului, se afla un cal înșeuat care ronțaia din frunzele tufișurilor. Marginea tufelor lângă care mă aflam ducea și ea pe lângă cuptor și dispărea în spatele băncii. Ramurile de mult ofilite ale unei tufe de bobitei umbreau locul de șezut. Ce-ar putea să se întâmple dacă m-aș strecura ușurel în spatele băncii? Nu era un lucru prea greu de realizat. Poate mai auzeam ceva important.

Unul dintre bărbați era îmbrăcat ca la oraș. Veșmântul lui nu prea se potrivea cu împrejurimile. Silueta bondoacă, murdară și sărăcăcios îmbrăcată a celuilalt bărbat părea să fie ori cea a cărbunarului însuși, ori a vreunuia dintre ajutoarele sale. Oare ce voia bărbatul acela, s-ar putea spune, atât de distins îmbrăcat, de la cărbunarul plin de funingine? Vorbeau între ei ca doi oameni care se cunosc bine și au încredere unul în altul.

Voiam, cel puțin, să încerc să trag cu urechea la conversația lor. De aceea, m-am dat câțiva pași înapoi și m-

am furișat cu grijă printre tufișuri în direcția băncii. N-a fost chiar atât de ușor pe cât crezusem. Tufele erau prea îndesate una în alta. Ca să nu fac vreun zgomot, rupând vreo ramură, în timp ce mă deplasam, am fost nevoit să mă târăsc deseori.

Când am ajuns la peretele de stâncă, spre uimirea mea, am descoperit o cărare destul de bătută, ce părea să coboare de pe înălțime. Oare drumul acesta ducea cumva la stejar? L-am urmat în direcție opusă și, curând, m-am aflat în fața cuptorului, și anume, în acel loc unde partea de jos a cuptorului era fixată de stâncă, de parcă crescuse din ea. Cărarea se oprea, ca tăiată, la picioarele cuptorului. Asta mi-a dat de gândit.

În fața mea se afla cuptorul, în dreapta se ridica peretele de stâncă și, în stânga, auzeam vocile celor doi bărbați. Banca era despărțită de drum și de stâncă și, deci și de mine, printr-un tufiș îngust. M-am întins la pământ și m-am târât printre tufe, până am ajuns la boschet. Acum, mă aflam atât de aproape de bancă, încât aș fi putut s-o ating cu mâna. Totuși, nu puteam fi văzut, pentru că tufele erau ca un voal gros.

Tocmai luase cuvântul orășeanul. Vorbea scurt, poruncitor. Chiar atunci când mă așezasem, l-am auzit zicând:

— E o poveste foarte ciudată. Un neamț îi urmărește pe mübarek, pe cei doi frați, pe Manach Al-Barscha și pe Barud Al-Amasat. Nu-i scapă din ochi și le tulbură liniștea zi și noapte. În ce scop?

— Ei, asta nu știu nici eu, răspunse cărbunarul.

— Și acum l-au ademenit în defileu? Chiar o să vină? Vor reuși oare?

— Precis. Dușmanii nu pot trece pe acolo, fără a fi uciși. Junak, care a adus vestea că vor veni, este și el alături de ceilalți. Împreună cu stăpânul conacului sunt șapte oameni contra patru. Neamțul și oamenii lui nu bănuiesc nimic și asta-i un mare avantaj pentru noi.

— După tot ceea ce mi-ai povestit despre cei patru, nu cred că trebuie să-i subestimăm. Ce se întâmplă, de pildă, dacă, la primul semn că sunt atacați, își întorc caii și fug?

— Primul semn al atacului va fi moartea pentru ei. Cei doi Aladschy nu greșesc niciodată ținta, loviturile lor cu barda sunt mortale. Iar la fugă străinii nu se vor gândi, sunt mult prea cutezători.

— Să sperăm că totul va fi în regulă. Vi-o doresc. Și, dacă armăsarul acestui neamț este într-adevăr un asemenea animal admirabil, așa cum spui, Schut nu se va arăta deloc zgârcit, de asta sunt convins. E bine că am venit și eu aici, cu această ocazie. Voi putea lua în primire calul și îl voi duce la Rugova.

Cât pe ce să mă trădez de bucuria care mă cuprinse când am auzit acest nume. Involuntar, am făcut o mișcare încât frunzele au foșnit. Din fericire, cei doi n-au acordat atenție acestui lucru. Vasăzică, Schut trăia la Rugova! El să fi fost oare și geambașul Kara Nirwan? La întrebarea asta mi s-a răspuns pe loc, căci vorbitorul continuă:

— Avem nevoie de astfel de cai, căci Kara Nirwan s-a hotărât să atace prin surprindere la granița sârbească și, în acest scop, adună la Pristina un număr de oameni curajoși, care trebuie să aibă cai buni. El însuși vrea să-i comande. De aceea, acest admirabil armăsar va fi extrem de binevenit pentru el.

— Plănuiește un atac la scară mare? Nu e periculos?

— Nu chiar atât de periculos pe cât pare. Acum, atmosfera este înfierbântată peste tot. Nu se mai vorbește despre tâlhari, ci despre patrioți. Afacerea a căpătat o semnificație politică. Cel care năzuiește la averea altuia acela pretinde că vrea să câștige libertatea și independența poporului său. Dar n-am venit aici să vorbesc cu tine despre astfel de probleme, ci să-ți transmit un ordin al lui Schut. Văgăuna este goală acum?

— Da.

— Nu aștepti „chiriași” nici pentru următoarea perioadă, nu-i așa?

— Nu. De fapt voiam să-i ademenim acolo pe neamț și pe cei trei însoțitori ai lui. Dar nu mai e necesar acum, pentru că vor fi uciși la Stâncile Diavolului. Și chiar dacă am fi făcut-o, terminam treaba în două-trei ore. Aș fi dat foc cuptorului aflat acolo jos, sub noi. Fumul ar fi pătruns în văgăună și ar fi murit asfixiați.

— Dar fumul rămâne înăuntru atât de mult timp, încât zile în șir nu poate intra nimeni acolo?

— O, nu. Iese pe sus, prin stejarul găunos. Dacă deschid ușa de aici, de jos, se formează un suflu atât de puternic, încât, doar în câteva ore, nu se mai simte nici un pic de fum.

— E reglat extraordinar! Vasăzică, n-ai nevoie de văgăună, în nici un caz?

— Nu.

— Asta o să-i fie pe plac lui Schut. Am pus mâna pe un străin care va fi adus și ținut aici, până își va plăti răscumpărarea.

— Iar? Dar ce, la voi în *karaul* nu aveți loc?

— Nu. Acolo se află acum un negustor din Shköder (Skutari), pe care ni l-a „livrat” Hamd Al-Amasat. Mai târziu, va veni și familia lui, așa că va fi nevoit să ne dea toată averea. Hamd Al-Amasat a cunoscut mai de mult această familie. A realizat ceva extraordinar, punând gheara pe acest negustor.

Lucrurile pe care le aflasem erau neprețuite. Aici, lângă acest vechi cuptor, am aflat tot ceea ce nu putusem descoperi până acum.

Vasăzică, Schut era într-adevăr geambașul persan Kara Nirwan și locuia în Rugova. Există acolo un *karaul*, deci un vechi donjon în care se afla prizonier un negustor din Shköder, probabil Galingré, căruia voiau să-i ia toată averea. Și rudele sale urmau să fie ademenite acolo, probabil prin cine știe ce viclenie drăcească, și să fie

jefuite. În afară de aceasta, se plănuise un atac în Serbia, ocazie cu care Schut urma să călătorească pe Rih al meu! Din fericire, deocamdată, eram încă stăpânul armăsarului și n-aveam nici un chef să le permit să mi-l ia și să mă las ucis.

Mi-am întrerupt reflecțiile, căci am auzit ceva care m-a determinat să trag din nou cu urechea. Și anume, cărbunarul întreabă:

— Merită, deci să-l primesc aici la mine pe cel pe care vreți să mi-l trimiteți?

— Pe deplin. Omul pare să fie foarte bogat.

— Ai spus că e străin. Nu trăiește, deci, în țara arnăuților?

— Nu, este un englez.

— Aștia sunt cam toți bogați. Se află deja în mâinile voastre?

— Încă nu, dar suntem siguri de el. Englezul locuiește în Rugova și se pare că așteaptă pe cineva acolo, care nu și-a respectat înțelegerea pe care au avut-o. A venit cu cai și servitori de închiriat și are chiar și un tălmaci pe care-l plătește cu treizeci de piaștri pe zi. E o figură ilară acest englez. Este foarte lung și uscățiv, poartă două ferestre albastre în fața ochilor, are o gură ca de rechin și un nas... ceva de nedescris. Acesta este extrem de lung, arată ca un castravete și, pe deasupra, pare să fi fost, de curând, ciupit de un abces. Trăiește pe picior mare, parcă ar fi sultan. I se pare că nimeni nu-i poate pregăti destul de bine mâncărurile. Când își deschide punga, se văd strălucind numai monede de aur. Cu toate acestea, se îmbracă precum un caraghios. Costumul este tot de culoare gri iar pe cap poartă o pălărie gri, care este atât de înaltă, de parcă ar fi minaretul moscheii orneiiazilor din Damasc.

Când am auzit asta, am avut impresia că mi-a tras cineva una peste față. Deoarece descrierea se potrivea exact cu persoana prietenului meu englez: *sir* David Lindsay, de care mă despărțisem de puțin timp, la

Constantinopol. Intenționa atunci să se reîntoarcă în Anglia cât mai curând.

Totul se potrivea: costumul, bogăția, ochelarii albaștri, gura mare, nasul impunător. El trebuia să fie! Mi-am făcut socoteala în gând dacă era cumva posibil să se afle acum în țara schipetarilor, la Rugova. Dacă părăsise Stambulul la scurt timp după mine, luând vaporul, iar la Alessio o pornise pe uscat, acum s-ar fi putut afla în Rugova; se potrivea.

— Deși arată atât de caraghios, este o pradă grasă, continuă vorbitorul. Poate chiar cea mai bogată captură a noastră din câte am avut până acum. În seara asta va fi înhățat și dus în donjon. Îndată, după reîntoarcerea mea, o să-l trimitem la tine, pe drumuri ocolite, pe unde să nu ne întâlnim cu cineva. Poți să te pregătești pentru sosirea lui.

— Așa, care vasăzică! mormăi cărbunarul. În seara asta va fi luat prizonier. Dacă pleci astăzi de aici, o să ajungi dimineața devreme la Rugova, căci cunoști bine drumurile. Donjonul este atât de izolat, încât puteți pleca îndată cu englezul, fără a fi văzuți de cineva. Nu-i nevoie să așteptați ivirea zorilor. Așa veți putea ajunge la mine spre seară. Există vreo modalitate să mă pot înțelege cumva cu omul ăsta?

— Din păcate, nu. De aceea și umblă cu un tâlmaci după el.

— E cam neplăcută situația. Nu-mi face nici o plăcere să mă ocup de treaba asta, dar sunt nevoit să-i dau ascultare lui Schut. Dacă englezul nu mă înțelege, s-ar putea să-mi facă mari neplăceri. Sper ca Schut să aibă asta în vedere, atunci când mă va răsplăti.

— O să fii mulțumit. Știi bine că șeful nostru nu-i zgârcit, atunci când trebuie să-și recompenseze un slujitor bun. Deci, treaba e aranjată. În orice caz, mâine, înainte de lăsarea serii, voi fi aici și îl voi aduce nu numai pe englez ci și pe tâlmaci, pentru mai multă siguranță.

— Cum se numește străinul?

— Are un titlu, care se pronunță „sörr”^[3], dar numele lui e tot un cuvânt străin pe care nu l-am mai auzit până acum și nici nu-l înțeleg. Sună cam așa: „*Lin-seh*”. Să-l ții minte!

Nu mai era nici o îndoială acum că era vorba despre cunoștința mea. Era, într-adevăr, vorba despre bunul, vechiul și ciudatul meu prieten, *sir* David Lindsay. Dar oare ce căuta englezul în Rugova? Ce anume îl determinase să părăsească în grabă Constantinopolul și să meargă în Albania? Nu puteam să-mi dau seama. După o scurtă pauză, străinul continuă:

— După cele ce mi-ai spus, atacul asupra neamțului ar fi trebuit să se încheie de mult. Mă neliniștește faptul că frații și tovarășii lor n-au ajuns încă aici.

— Poate neamțul a plecat ceva mai târziu decât și-a închipuit Junak. Atunci când acesta s-a furișat din coliba lui, străinii mai dormeau încă. Având în vedere eforturile din ziua precedentă, nu-i de mirare că erau obosiți. De altfel, stăpânul conacului trebuia să se îngrijească să nu călărească prea repede. Așa se explică faptul că nu și-au făcut încă apariția.

— Pe mine, întârzierea asta mă îngrijorează. M-aș duce personal până la Stâncile Diavolului, să văd ce s-a întâmplat acolo.

— N-ai voie să faci asta. Ai putea strica totul dacă ajungi acolo exact în clipa în care străinii ajung la locul stabilit. Ar putea intra la bănuieli. E mai bine să rămâi aici. Mai avem timp destul. E imposibil ca lovitura să fie ratată.

— Bine, atunci o să mai aștept. Între timp, ai putea să-mi arăți, văgăuna.

Se ridicară de pe bancă. Întrucât presupuneam că intrarea secretă în văgăună se află pe undeva prin apropierea mea, am considerat că ar fi mai înțelept să dispar. M-am târât încet până la cărare înapoi și am alergat apoi la locul unde se aflau, ascunși în tufișuri, tovarășii mei

de drum. Ajuns acolo, primul lucru pe care l-am văzut era că Osko lipsea. Dar, înainte să apuc să întreb ceva, Halef mă și informă:

— Sidi, muntenegreanul a plecat. A spus însă că se va întoarce curând.

— Ce-avea de gând să facă?

— Nu știu. Nici n-ai dispărut tu bine, că mi-a și spus, pripit: „Trebuie să plec, dar într-o jumătate de oră sunt înapoi”. Până să mai apucăm să-i zicem ceva sau să-l oprim, a și șters-o călare.

— Încotro? În direcția din care am venit noi?

— Da, Sidi!

— Atunci știu de ce s-a întors. Mai are de reglat niște conturi cu Barud Al-Amasat, cel care i-a răpit fiica. Deși l-am avut atât de des pe răpitor atât de aproape de noi, încât ar fi putut să-l împuște, n-a făcut-o. Mai înainte, acolo, pe stânci, a avut din nou ocazia să se răzbune. A amânat iarăși s-o facă, pentru că s-a temut că-l voi împiedica să comită un omor. Acum, însă, s-a întors să-și pună în aplicare planul de răzbunare. Eu am fost plecat mai mult de un sfert de oră. Între timp, cred că a ajuns la Stâncile Diavolului. S-ar putea să nu mai reușesc să-l salvez pe Barud. Voi încerca, totuși. Calul meu este foarte rapid. În cinci minute sunt acolo. Rămâneți aici până mă întorc.

Am sărit în șauă și am pornit la drum. Pentru Rih era suficient cuvântul *kawam*, repede! Nici nu l-am rostit bine, și a și pornit ca o săgeată. În câteva minute, am ajuns la defileul îngust. Armăsarul țâșni ca fulgerul printre pereții de stâncă. Încă un minut și încă unul... după trei minute zărirăm leșul lui Manach Al-Barscha. Rih sări peste el și tocmai treceam de cotitură, când, de sus se auzi un urlet atât de înfiorător încât nu m-am cutremurat doar eu, ci și calul, care se cabra în mijlocul galopului, de era gata-gata să se răstoarne, dacă nu m-aș fi aruncat în față cu toată puterea. Am reușit să-l echilibrez și apoi am privit în sus.

Ceea ce am văzut m-a făcut să-mi înghețe sângele în vene. Trecusem atât de mult de cotitură încât am putut zări foarte clar bastionul. Pe marginea lui, chiar în locul unele se prăbușise Manach Al-Barscha, am văzut doi bărbați care se luptau: Osko și Barud Al-Amasat. Prizonierul nu mai era legat. Se încolăciseră strâns unul de altul. Fiecare din ei încerca să se depărteze de marginea stâncii și să-l împingă pe adversarul său.

Nu m-am mișcat din locul unde mă aflam. Oricât de tare m-aș fi grăbit, tot aș fi ajuns prea târziu. Până aș fi reușit să mă cațăr sus, și să mai alerg apoi încă o sută cincizeci de pași, lupta avea să se sfârșească. Până atunci, unul dintre cei doi bărbați ar fi căzut la pământ făcut fărâmițe, sau poate amândoi!

Eu nu eram de acord cu acest război personal al lui Osko. Puțin îmi păsa dacă Barud Al-Amasat era ucis, dar viața lui Osko era foarte prețioasă pentru mine. Ambii se aflau în același pericol, căci păreau să fie și unul și celălalt la fel de puternici și agili. Oare vor pieri amândoi? Nu! În orice caz, unul dintre ei era pierdut, iar acesta nu trebuia în nici un caz să fie Osko. Am sărit din șa și am dus carabina la ochi, țintind spre Barud Al-Amasat. Erau atât de strâns încolăciți unul de altul, încât îndrăzneam să trag pentru că îmi cunoșteam foarte bine arma și mă puteam baza și pe sângele meu rece.

Am ochit mult timp. Glonțul trebuia să nimerească în capul lui Barud. Cei doi luptători mă zăriră. Barud se străduia din toate puterile să nu constituie o țintă pentru mine, iar Osko se temea să nu-l nimeresc cumva pe el, căci strigă de sus:

— Nu trage, Sidi! Vreau să-l termin eu singur!

Am văzut că i-a dat drumul adversarului lui. Barud se dădu într-o parte să-și tragă răsuflarea. Atunci, Osko făcu o mișcare, pentru ca să-l aibă pe Barud între el și prăpastie. Ridică pumnul ca și cum ar fi vrut să-i aplice adversarului lui o lovitură în cap. Dar era doar o fentă. Atunci când

Barud întinse brațul să pareze lovitura, Osko se aplecă fulgerător și îi pocni un pumn în burtă. În aceeași clipă, se și aruncă la pământ. Reușise să facă ceea ce urmărise. Barud Al-Amasat se dezechilibra, lăsându-se pe spate, vru să se agate de trupul dușmanului său, dar lovi doar aerul cu mâinile și se prăbuși. Căzu chiar lângă cadavrul lui Manach. M-am întors cu spatele, cuprins de fiorii groazei.

Osko se ridică în grabă și se aplecă pentru a vedea trupul lui Barud, apoi strigă triumfător:

— Senița e răzbunată! Omul acesta n-o să mai răpească niciodată fiica vreunui prieten. Sufletul lui s-a prăbușit într-un abis mult mai adânc decât prăpastia în care i-a căzut trupul. Rămâi acolo, effendi! Vin și eu imediat!

— Unde sunt ceilalți? am strigat, de jos.

— Sunt tot acolo unde i-am lăsat. Am avut eu grijă să nu se poată elibera nici unul.

Plecă de la marginea stâncii și se duse în locul unde își lăsase calul. După puțin timp, apăru. Înainte de a-i putea spune ceva, se grăbi el să zică:

— Effendi, să nu mai vorbim despre asta! Așa a fost să fie și nu mai putem schimba nimic. Credința ta îți interzice să te răzbuni, dar pe munții din patria mea domnește legea răzbunării. Așa a lăsat Dumnezeu și așa trebuie să facem.

— Nu, Dumnezeu n-a lăsat așa, am replicat. Nu este dorința Lui ca tu să te substitui în judecător în locul Lui. Barud Al-Amasat ți-a răpit fiica, dar n-a ucis-o. Chiar dacă simțeai nevoia să te răzbuni, n-ar fi trebuit să-i iei viața.

— Da, n-a ucis-o pe Senița, dar a vândut-o ca sclavă! spuse Osko. Și știi mai bine decât mine ce a fost nevoită să îndure în Egipt, căci tu ai salvat-o! A fost mult mai rău decât dacă ar fi ucis-o! Și, pe deasupra, mai e și durerea care ne-a provocat-o mie și lui Isla Ben Maflei. Am căutat-o zadarnic prin toate țările islamice. Răpitorul ei și-a meritat moartea și și-a găsit-o destul de repede. Puținele clipe în care a simțit frica morții nici nu se compară cu mâhnirea îndelungată care ne-a provocat-o nouă!

— Dar, totuși, ai comis o crimă!

— Nu, Sidi, n-a fost o crimă, a fost o luptă dreaptă, ca de la bărbat la bărbat, viață contra viață. Nu l-am atacat pe la spate. Aș fi putut să-l ucid când era legat de copac, dar l-am dezlegat și l-am adus la bastion. Acolo, i-am tăiat legăturile de la mâini și de la picioare, mi-am aruncat armele într-o parte și i-am spus că a sosit ceasul răzbunării. Știa bine că i-am oferit posibilitatea să se apere împotriva morții. Un timp, chiar l-am cruțat. Sunt mai puternic decât el. Doar atunci când am văzut că vrei să tragi și m-am temut ca glonțul să nu mă nimerească, am hotărât să termin treaba. Tot mă mai învinuiești și acum?

— Da, căci ai acționat pe la spatele meu, fără să-mi spui nimic.

— Am fost nevoit s-o fac, căci știam că m-ai fi împiedicat să-l pedepsesc.

— Sper că n-ai slăbit legăturile celorlalți.

— Nu, din contră, i-am legat mai strâns. Este absolut imposibil să se poată elibera singuri.

— Încalecă și să mergem! i-am răspuns scurt. Ce-aș fi putut să mai fac? Mortul nu mai putea fi readus la viață, iar condițiile în care fusese crescut muntenegreanul îi impuneau răzbunarea ca pe o datorie sfântă. Nu eram mulțumit de ceea ce făcuse, dar nu aveam nici un drept să judec pentru fapta lui.

Am călărit, în față, mâhnit, iar el mă urmă în tăcere. Când am ajuns lângă cele două leșuri, am închis ochii, în vreme ce armăsarul meu sări peste ele, am auzit un vaiet în urma mea. Apoi pocni un glonț.

— Ce-a fost asta? am întrebat, fără să mă întorc.

— Mai trăia încă, răspunse Osko. Glonțul meu i-a pus capăt suferințelor.

6. Grota cu bijuterii

După actul de răzbunare comis de muntenegrean, act pe oare, din păcate, nu l-am putut împiedica, am călărit înapoi la tovarășii noștri de drum, aflați într-o ascunzătoare, în apropierea cărbunăriei. Erau curioși să afle ce s-a întâmplat și ne priveau întrebători, dar nu primiră nici o informație nici de la mine, nici de la Osko.

Mai devreme, când mă strecurasem până la cuptor, descoperisem o urmă de cal, care ducea în dreapta spre tufișuri. Nu o cercetasem și m-am hotărât să fac acest lucru acum. În lipsa mea nu se întâmplase nimic. De aceea, m-am gândit că n-ar fi o problemă dacă i-aș lăsa să mă mai aștepte câteva minute.

N-a fost nevoie să merg prea mult după urme, că am și zărit caii. Erau șase animale, între care și cei doi pagi ai fraților Aladschy. Vasăzică îi ascunseseră, deși erau convinși că nu vom ajunge în această vale.

Acum, însă, era timpul să-l salutăm pe cărbunar. Am încălecat pe cai și am pornit spre colibă. Când am ajuns la marginea tufișurilor și am văzut luminișul în fața noastră, Scharka și străinul se aflau în fața ușii colibei cărbunarului. În ciuda depărtării la care ne aflam de ei, am observat că se speriaseră văzându-ne venind. Schimbară rapid câteva cuvinte între ei și apoi porniră în întâmpinarea noastră, mergând încet. Mergeam și noi călare spre ei.

— Bună ziua! am salutat, politicos. A cui e casa aceasta?

— Este a mea, răspunse proprietarul ei. Sunt cărbunar și mă numesc Scharka.

— Atunci, înseamnă că suntem pe drumul cel bun. Ne permiți să descălecăm și să ne odihnim?

— Sunteți bineveniți. Încotro vreți să călătoriți?

— Am vrea să mergem spre Ibali. Cât de departe este până acolo?

— Cam în trei ore ați putea ajunge.
— E greu de găsit drumul?
— Nu, e foarte ușor. Dar chiar vreți să mergeți la Ibali?
— De ce crezi că te-aș minți, dacă m-am interesat la tine pe unde se ajunge acolo?

Făcu o figură buimacă. După tot ceea ce auzise despre noi, nu-i venea deloc să creadă că Ibali era ținta noastră. I se păruse foarte ciudat că menționasem numele acestei localități.

— Și ce vreți să faceți acolo? mă întrebă.
— Nu vrem decât să înnoptăm și mâine o să plecăm mai departe.

— Încotro?
— Peste munții Fandi, spre Alessio, în apropiere de malul mării.

În timp ce purtam această discuție, descălecasem și stăteam acum față în față cu cei doi. Vasăzică, acesta era periculosul cărbunar pentru care viața unui om n-avea nici o valoare! Mai devreme, nu putusem să-l privesc prea atent. Avea o figură brutală ca de bulldog, ale cărei trăsături te avertizau parcă să fii prudent. Nu semăna deloc cu sora lui, nevasta negustorului de cărbuni.

Celălalt era exact opusul lui. Chiar fără a ține seama de curățenia veșmintelor lui, făcea impresia unui om deosebit de plăcut. Trăsăturile feței îi erau atât de dulci, ca ale unei fecioare. Era foarte ușor să te înșeli în privința lui.

— Ce poruncești, effendi? întrebă, în continuare Scharka. Vreți ceva de mâncare sau poate doriți să vă adăpați caii?

— De mâncat nu vrem să mâncăm, dar caii au nevoie de apă. Există pe aici cumva vreun izvor?

— Da, chiar în spatele casei. Permite-mi să vă conduc acolo.

Apa țâșnea din pământ chiar în apropierea casei și forma un mic bazin, numai bun de băut din el. Străinul veni

și el, încet, în urma noastră. Nu voia să scape nici un cuvânt din conversația pe care o purtam.

Le-am scos cailor zăbalele și i-am lăsat să se adape, între timp, cărbunarul, care nu putea să-și ascundă încordarea, se interesă:

— Așa de rar vine câte cineva prin această regiune izolată, încât sper că mă veți ierta că doresc să știu cine îmi sunt oaspeții.

— Dorința ta este îndreptățită. Suntem străini de această țară; venim de la Adrianopol și călărim spre Alessio, așa cum ți-am mai spus. Și, pentru că acum știi cine suntem, ai să înțelegi că și noi vrem să aflăm cine este effendi acesta care ne privește atât de mirat.

Privirea străinului se plimba de la mine la armăsarul meu și la ceilalți, cu o asemenea expresie, de parcă văzuse cine știe ce miracol. Faptul că stăteam în fața lui sănătoși și veseli era pentru mintea lui ca o ghicitoare imposibil de rezolvat, deși, mai devreme, pusese sub semnul întrebării reușita atacului prin surprindere. Străinul și cărbunarul ne priveau ca pe niște oameni care, într-un mod de neînțeles, parcă ieșiseră din mormânt

— Pot să-ți spun, răspunse Scharka. Acest effendi este un *alim* din Dschokova, care, ca și voi, se află într-o călătorie.

— Un învățat! Vasăzică a fost la universitate! Pentru că și eu sunt un *alim*, un *alim* din patria mea, mă bucur nespuse de mult că am ocazia să-l cunosc. Are într-adevăr înfățișarea unui mare învățat și sper să primesc de la el sfaturi și învățăminte.

— Da, am fost la Stambul și am studiat acolo, spuse străinul. Dar nu-mi place să port discuții savante.

— De ce nu? Pomul care dă roade nu trebuie să le păstreze pentru el. Acestea sunt folositoare, doar dacă se bucură cineva de ele. Cum pomul nu-și poate mânca singur fructele, la fel și roadele studiului tău nu sunt numai pentru tine, ci trebuie să stea și la dispoziția altora. Vasăzică, vii

din Dschokova. Și încotro te poartă drumul de aici mai departe?

— Spre Köprülü.

— Atunci, ar fi trebuit să treci prin Prisren și Üsküb. Asta este drumul cel mai bun și cel mai scurt.

— Știu foarte bine acest lucru, dar sunt geolog și am venit în munți să caut pietre rare.

— Așa, care vasăzică! Eu îmi închipuiam că această meserie, să cauți pietre rare presupune o activitate obositoare și murdară. Numai că înfățișarea ta arată contrariul. Această știință este foarte importantă. Ne permite să aruncăm o privire în laboratorul de creator al lui Allah. Privește această vale cu conglomeratele și zidurile sale împrejmuitoare din granit! Cărei ere geologice aparțin aceste pietre?

La întrebarea aceasta, fața lui se coloră într-un roșu aprins. Nu era nici geolog și nici nu venea din Dschokova.

Chibzui un timp, încordat, apoi dădu, în sfârșit, un răspuns:

— Toată știința nu e nimic în fața ochilor lui Allah. El a creat pietrele, nu noi. De aceea, nici nu e cazul să ne gândim la felul cum au apărut acestea.

Dacă acest lucru era adevărat, nu mai era nevoie de geologi. Se pare că și cărbunarul înțeleșese acest lucru, căci își compuse un zâmbet lăbărțat, confuz, și se grăbi să-mi distragă atenția de la cunoștințele „învățatului”:

— Sunteți străini și totuși vă căutați singuri drumul? Sunteți cutezători. Alții în locul vostru și-ar fi luat o călăuză. De ce n-ați făcut și voi asta?

Scharka adusese acum discuția exact acolo unde voia. Dorea să afle cum se făcea că venisem aici la el, fără a fi însoțiți de stăpânul conacului.

— Călăuzele voastre nu sunt oameni de încredere, i-am explicat.

— Nu? Cum așa?

— Păi, am avut o călăuză care voia să ne aducă aici, căci te cunoștea foarte bine.

— Un cunoscut de-al meu? Oare cine să fi fost?

— Hangiul de la conacul Treska.

— Da, într-adevăr, îl cunosc. Dar el este un om cumsecade și de încredere. Cum se face că nu-i cu voi?

— A rămas pe drum, înainte să ajungem aici.

— Asta mă miră. Și ce motiv ar fi avut s-o facă?

— Întreabă-l pe el, când o să-l vezi data viitoare. Noi n-am mai discutat cu el treaba asta. Presupun, însă, că și-a găsit o societate care i-a plăcut mai mult decât a noastră.

— Dar ce oameni erau aceștia?

— Precis nu-i cunoști.

— Bine, dar eu cunosc mulți oameni!

— Pe aceștia, la care mă refer, precis nu-i cunoști, căci pari a fi un om cumsecade și cinstit.

— Și ce, oamenii aceia, despre care vorbești, nu erau tot așa?

— Nu, aceia sunt hoți și tâlhari de drumul mare. Sunt doi frați, numiți Aladschy. Și, pe lângă ei, mai erau câțiva.

— Aladschy? întrebă el, dând din cap. Numele ăsta chiar că nu-l cunosc.

— Așa m-am gândit și eu.

— Cu atât mai mult mă mir de cunoștința mea, stăpânul conacului, că s-a dus după ei. Evită întotdeauna să facă ceva ce este împotriva poruncilor sultanului.

— Dacă, până acum, a făcut așa, de data asta s-a schimbat.

— Și unde se ascund tâlharii ăștia?

— Asta nu mi-a spus-o. Poate îți povestește ție, dacă-l întrebi.

— Atunci, spune-mi cel puțin în ce loc v-a părăsit!

— Cine crezi că poate să-ți spună cu exactitate! Era într-un defileu. Numai că noi am trecut prin atâtea văi și defilee, că nici nu mai știm unde.

Scharka mă privi gânditor. Răspunsurile mele de om tâmpit nu prea se potriveau cu imaginea pe care și-o formase despre mine.

— Dar, ultima noapte unde ați rămas? întrebă el

— La Junak, cumnatul tău.

— La el? strigă acesta, entuziasmat. Atunci, sunteți de două ori bineveniți la mine! Cum v-a plăcut de Junak?

— La fel de mult ca și de nevasta lui, sora ta.

— Mă bucur grozav. Sunt niște oameni buni, deși săraci. Ați fost bine primiți la ei, nu-i așa?

— Da, nimeni nu ne-a făcut nimic.

Părea că așteaptă un raport mai detaliat.

— Și cum se face că stăpânul conacului avea obligația să vă aducă aici, la mine?

— N-avea nici o obligație. El a vrut s-o facă. Ne-a vorbit despre frumusețea de nedescris a acestei regiuni, de stâncile mărețe și de multe altele.

Auzind acestea, *alimul* îi făcu un semn în secret cărbunarului și întrebă:

— Nu v-a povestit cumva de renumita grotă care se află aici?

— Ne-a cerut chiar să-l rugăm pe Scharka să ne-o arate.

— Știți tot ceea ce se povestește despre ea, știți și despre bijuterii?

— Știm totul.

— Trebuie să-ți mărturisesc că am venit aici tocmai pentru această faimoasă grotă. Lui Scharka nu prea-i face plăcere s-o arate. Dar l-am rugat atâta, până ce mi-a promis că o să mă conducă în interiorul ei. Cred că o să vă dea și vouă permisiunea s-o vedeți.

— Ei, am spus indiferent, eu cred că-i doar un basm tot ceea ce se povestește despre această grotă. Puțin îmi pasă dacă o văd sau nu.

— Să știi că ți-ai făcut o impresie greșită, se grăbi „geologul” să spună.

Și începu, apoi, să ne enumere pe larg minunățiile care, chipurile, s-ar fi aflat în grotă. Scharka îl tot aproba, cu febrilitate, așa încât și un prostănac și-ar fi dat seama cu câtă plăcere dorea să ne arate acest loc renumit. Au folosit toate argumentele pentru a ne învinge orice reticență. Nu era cazul să scăpăm ocazia de a vizita grotă.

M-am prefăcut că m-au convins și, în cele din urmă, am spus:

— Dacă este într-adevăr așa, vreau și eu să văd grotă. Când o să ne-o arăți?

— De îndată ce-ai să-ți exprimi dorința.

— Bine, atunci să mergem.

Am făcut câțiva pași, dar Scharka mă trase înapoi.

— Da' ce, vrei să mergi singur s-o vezi?

— Da. Pe tovarășii mei de drum nu-i interesează.

— Chiar crezi? E păcat să piardă această ocazie.

Acum mă lămurii Scharka ce păcat aș fi comis, dacă nu le-aș fi permis și celorlalți să vadă bogățiile din grotă. Firește, nu voia să riște să rămână vreunul din noi afară. Dacă nu intram toți în grotă, planul era compromis.

M-am prefăcut și de data aceasta că ne-ar fi convins și le-am dat celorlalți permisiunea de a mă însoți.

— Dar nu vă puteți lua armele cu voi, spuse el.

— De ce nu?

— Pentru că v-ar împiedica la drum. Intrarea în grotă este foarte joasă. Trebuie să vă târâți pe burtă.

— Bine! Atunci ne lăsăm armele aici. O să le atârnăm de sei.

— Și cuțitele și pistoalele.

— Dar asta nu-i necesar.

— Știu eu mai bine, effendi. Ce ușor se poate descărca un pistol și cât de simplu e să te rănești cu cuțitul, atunci când te târâști pe burtă și, în plus, ai armele la cingătoare!

— Ai dreptate. Atunci, să lăsăm toate armele lângă cai.

Tovarășii mei de drum mă priveau uimiți, dar îmi urmară exemplul. Cărbunarul îi aruncă „învățatului” o privire

triumfătoare.

— Și acum, să mergem! comandă el. Vreau să vă arăt intrarea.

Scharka se îndreptă spre cuptor și noi l-am urmat. Avusesem, deci, dreptate când făcusem legătura între cuptor și intrarea în grotă.

— Nimeni nu bănuiește că aici se află poarta spre renumita grotă, spuse Scharka, când ne aflăm în fața cuptorului. Totuși, ea aici se află. Fiți atenți!

Scharka se ghemui și îndepărtă într-un loc, aflat aproape de pământ, o bucată de pământ care acoperea lemnele stivuite ale cuptorului. Se iviră câteva scânduri, pe care le dădu deoparte. Zărirăm acum o deschizătură prin care putea intra un om solid.

— Asta-i intrarea, spuse el. Haideți, să ne târâm înăuntru!

Se dădu înapoi și îmi făcu semn să intru eu primul.

— Tu ești călăuza, am spus. Tu trebuie să, fi în frunte.

— Nu! se apăra el. Tu ești persoana cea mai distinsă de aici.

— Ba nu sunt eu acela. Cel mai distins este *alimul* care a studiat geologia.

— Nu, nu! strigă „învățatul”, speriat. Tu ești mult mai învățat decât mine, am observat deja asta. Și, în afară de asta, voi sunteți străini de locurile acestea. Este o îndatorire care ține de politețe să le dăm întâietate străinilor.

— Bine, atunci, hai să încercăm.

M-am ghemuit și am privit înăuntru, dar nu prea am văzut nimic.

Prin urmare, m-am ridicat, am dat din cap și am spus:

— Dar, e întuneric beznă înăuntru.

— După ce o să intrăm, am să aprind o lumină, afirmă cărbunarul.

— Te cred. Și ce-ai să aprinzi?

— Făclii de brad.

— Și astea se află în grotă?

— Da.

Eram convins că mințea. Într-o grotă unde erau ținuți prizonieri, nu se păstrau materiale de iluminat.

— Dar nu trebuie să așteptăm atât, am spus. Aici, în cărbunărie, se află destule lemne de brad. Ai cu ce să le aprinzi?

— Da, am amnar, mânătarcă și pucioasă; am tot ce-mi trebuie pentru a aprinde făcliile.

— N-ai chibrituri? Sunt mult mai comode!

— Aici e mai greu să găsești așa ceva.

— Așa! Dar ai totuși chibrituri?

— Nu, effendi, n-am.

— Ce ciudat! Și atunci, astea cum au ajuns aici?

M-am aplecat și am scos la iveală mai multe chibrituri pe care le văzusem mai devreme ascunse între lemnele de lângă intrare.

— Acestea... acestea... sunt într-adevăr chibrituri! strigă Scharka, făcând pe uimitul. Poate le-a ascuns aici vreunul din argații mei.

— Ai argați?

— Da, patru. Întrucât nu ard cărbunii în pădure, ci aici, în acest loc, am nevoie de oameni pentru procurarea lemnului.

— Înseamnă că argatul căruia îi aparțin chibriturile este un cap luminat. Se pricepe să aranjeze lucrurile în mod profitabil.

— Adică, ce vrei să spui?

— Păi, după ce intrăm aici, târâș, durează destul de mult până aprindem focul cu amnarul, și asta nu-mi miroase a bine, pentru că e posibil să nu mai putem ieși din nou afară. Pe când cu chibriturile se rezolvă totul în câteva secunde.

Se sperie. În ciuda faptului că avea fața neagră de funingine, am observat că pălise.

— Effendi! strigă. Nu te înțeleg. Ce vrei să spui cu asta?

— Chiar trebuie să-ți explic? Uită-te și tu în jur; nu vezi că intrarea e făcută din lemn de rășinoase care se aprinde imediat? Se formează un fum atât de gros, încât cel ce vrea să iasă se va asfixia. Iar lemnul ăsta stă pe un strat de paie deasupra cărora e suficient doar să ții chibritul aprins și gata. Dacă astea sunt minunățiile pe care urmează să le admirăm, atunci, mulțumesc, ne lipsim, în nici un caz, n-avem de gând să ne asfixiem și să ne lăsăm prăjiți în grotă.

Scharka se holbă o clipă la mine. Apoi, strigă furios.

— Ce-ți trece prin cap? Mă iei drept criminal? Nu îngădui așa ceva. Asta cere răzbunare! Vino Marko, să nu-i lăsăm să pună mâna pe arme.

Vru s-o ia la fugă spre caii noștri. „Învățatul”, căruia acum îi spusese pe nume, Marko, se grăbi s-o ia din loc după el. Atunci, am scos cele două revolvere pe care, precaut, le luasem cu mine, pe ascuns, și am poruncit:

— Stați! Nici un pas mai departe, altfel vă împușc! Nu mă las eu înșelat de niște nemernici ca voi.

Văzură țevile îndreptate spre ei și rămaseră pe loc.

— Eu... eu... am vrut doar să glumesc, effendi! se bâlbâi cărbunarul.

— Și eu. Poți să primești un glonț în trup și, doar așa, de plăcere. Nu toată lumea gândește așa, dar, dacă vouă vă place, puteți avea parte de asta.

— M-am înfuriat doar pentru că m-ai jignit. Doar tu singur ai spui, ceva mai devreme, că mă consideri un om bun!

— Firește, dar te mai poți și înșela.

— Da' nu v-am primit eu cu prietenie?

— Ba da, și pentru asta îți sunt recunoscător. Tocmai pentru această primire am să uit acest incident. Dar, voi fi nevoit să mă îngrijesc ca nimeni să nu ne facă vreun rău, atâta timp cât rămânem aici să ne odihnim. Așezați-vă acolo pe bancă! Însoțitorii mei vor lua loc acolo, pe butucul acela de lemn. Cel care încearcă să se ridice va fi împușcat pe loc.

Le-am făcut semn lui Osko și Omar. Aceștia își aduseră armele și se așezară pe butuc. Acesta se afla la o distanță de aproximativ douăzeci de pași de bancă. Cei doi, deci, puteau să-i țină în șah, cu flintele lor, pe cărbunar și pe „geolog’„. Prizonierii noștri nu aveau cum vorbi între ei, fără a fi auziți de cei doi paznici ai lor. Asta și era intenția mea.

— Effendi, dar nu merităm acest tratament, mormăi Scharka. Te porți ca un tâlhar.

— Poate, dar nu fără motiv. Știi tu mai bine care-i ăla.

— Habar n-am ce motiv ai putea să ai. Faptul că m-am înfuriat n-ar trebui să te mire. Sunt nevoit acum să stau cu țeava armelor în coastă, aici, pe proprietatea mea, pe pământul meu! Nu mi s-a mai întâmplat așa ceva până acum.

— N-o să dureze mult. O să plecăm curând de aici. Să sperăm că-ți vei răscumpăra greșeala, spunându-ne care este cel mai bun drum spre Ibali.

Pleoapele i se înfiorară ușor. Nu-și putea înfrâna bucuria, la auzul acestei întrebări.

— După cum vei vedea, această vale are două ieșiri: una spre sud și una spre vest. Voi trebuie s-o porniți spre vest și veți ajunge din nou la o vale, mai lungă și mai lată decât asta de aici. O să vedeți acolo urme de la căruța cu care circulă Junak. Mergeți după ele până ajungeți la un șir de munți. Acolo, urmele se vor despărți. Să n-o luați spre dreapta, ci spre stânga, căci acela e drumul care duce către Ibali.

— Și drumul din dreapta unde duce?

— Trece peste Drin, spre Kolastschin. Mai departe nu-i nevoie să vă descriu drumul, căci dacă mergeți după urmele din stânga, veți ajunge la înălțimile de care am pomenit și veți vedea Ibali jos, la picioarele voastre.

— Bun! Ei, și acum aș vrea să-mi mai faci un serviciu. Aș vrea, pentru scurt timp, să împrumut ceva de la tine.

— Ce anume, effendi?

— Un mic recipient în care să pot pune câțiva melci negri.

— Melci? întrebă, mirat.

— Am văzut că se găsesc pe aci, prin vale.

— Sunt din belșug, dar la ce-ți trebuie melcii?

— Calul meu suferă de o ușoară răceală. Probabil că știi că melcii sunt un bun remediu împotriva acestei boli.

— Da, așa e. Trebuie să ungi calul pe la nări cu mucusul de la melci. Dar nu-i suficient doar atât. Mai trebuie să-i dai calului să mănânce și niște izmă.

— Știu asta. O să încerc să găsesc și această plantă. Deci, ai un recipient?

— Da, am în casă o oală de fier. Poți s-o iei. Ai s-o găsești lângă vatră.

Era deosebit de binevoitor acum. M-am dus în casă și am luat oala. După ce am revenit afară, i-am spus, încet, lui Halef să pună în ea slănina ursului. Hagiul urma să mă însoțească.

— Să nu cumva să încerci să te ridici de pe bancă! l-am avertizat pe cărbunar. Nici argații tăi nu te pot ajuta. Dacă vor încerca, își vor pune viața în pericol, căci vor fi împușcați. Am văzut armele din odaia ta. Cel care va încerca să intre în casă, va primi un glonț de la aceștia doi de aici.

Ne-am lăsat armele lângă Osko și Omar. N-am luat cu noi decât cuțitele și armele ușoare. Apoi, ne-am îndreptat spre mijlocul văii.

— Chiar vrei să cauți melci și izmă, Sidi? întrebă Halef.

— Nici nu-mi trece prin cap!

— Și, atunci, de ce mai cari după tine oala asta?

— Vreau să fac o lampă din ea. Vom cerceta grota.

— Păi, atunci, va trebui să ne târâm prin intrarea de la cuptor!

— Nu. O să intrăm pe sus, prin stejar. Cărbunarul nici nu trebuie să bănuiască măcar că vrem să vizităm grota.

— Cunoști drumul?

— Sper. Hai, nu trebuie să pierdem timpul. Vreau să-i mai spionez pe cei doi ticăloși. În primele minute, după ce vom pleca, precis că se vor distra pe socoteala noastră. Intenționat mi-a descris cărbunarul drumul spre Ibali cu atâta entuziasm. Trebuie să se ascundă ceva în spatele acestui lucru.

Acum, cărbunarul și Marko nu ne mai puteau vedea. Am cotit-o spre stânga. Acolo se afla o căruță veche, greoaie, care precis era vehiculul negustorului de cărbuni, despre care vorbisem mai înainte.

Ne-am strecurat printre tufișuri și ne-am întors neobservați în apropierea cărbunăriei. L-am dus pe Halef pe cărarea îngustă dintre tufișuri și peretele de stâncă și i-am poruncit să mă aștepte.

M-am furișat până la cuptor, acolo unde fusesem mai devreme, și am tras cu urechea. Cei doi discutau între ei, dar atât de încet încât n-am putut înțelege nimic. Am repetat încercarea de mai înainte și m-am târât ușor până sub tufa de bobitei. De aici, puteam auzi foarte bine conversația.

Din păcate, pierdusem deja destul de mult din discuție, dar ceea ce am auzit era totuși destul de important. Tocmai când ajunsesem eu acolo, „învățatul” spunea:

— Și cum naiba ți-a venit ideea să-i trimiți spre vest? În direcția aia trebuie să merg și eu.

— Firește că tot acolo trebuie să mergi și tu, iar eu te voi însoți. Argații mei vin și ei, căci tu nu cunoști zona. Urma de căruță pe care le-am indicat-o ca fiind drumul cel bun duce, firește, spre o cursă. Se sfârșește într-un defileu, unde nu mai e nici o ieșire.

— Și, atunci, or să se întoarcă pur și simplu din drum.

— Da, dar până atunci îi ajungem din urmă. E un drum pe care l-am folosit la transportul de lemne. Dacă-l urmează, de la începutul defileului cam o jumătate de oră, or să ajungă la un perete de stâncă în fața căruia se află un iaz adânc. Vor fi nevoiți să se întoarcă și au nevoie de încă o

jumătate de oră, pentru a ieși din defileu. Prin urmare, avem timp destul să mergem după ei și să ne ascundem într-un loc convenabil. De acolo, tragem asupra lor și-i ucidem.

— Asta putem s-o facem încă de aici, înainte ca ei să plece.

— Nu. Și dacă scapă doar unul dintre ei, totul e pierdut. De îndată ce vor porni la drum, le dau un semnal argaților. În cinci minute, vor ajunge aici. O să luăm caii celor doi frați și pe ai celorlalți și pornim în urmărirea străinilor. Arme am destule. Faptul că neamțul le-a văzut în casă n-am cum să-l mai schimb.

— Nu m-am gândit la ele, atunci când l-am trimis în casă.

— Eu, unul, nici nu mai știu drept ce să-l iau.

— Nici eu.

— Odată face o mutră de prostănac și vorbește ca un becisnic și apoi se comportă ca un om de care nu știi cum să te ferești. Dar, vezi c-am avut dreptate? Atacul a eșuat.

— Asta nu pot s-o pricep. Chiar dacă stăpânul conacului a fost atât de tâmpit să-i părăsească pe străini, totuși, indivizii au trecut prin Defileul Diavolului, unde îi așteptau, la pândă, prietenii noștri. Probabil că aceștia au adormit.

— Sau poate i-a atacat neamțul pe ei!

— Exclus. În primul rând, habar nu avea că urma să fie prins. În al doilea rând, nu cunoștea locul pe unde se urcă pe stâncă. Și chiar dacă ar fi avut știință de ambele, agresorii tot ar fi fost uciși. I-ar fi împușcat prietenii noștri de sus. Treaba asta e o enigmă pentru mine.

— O să se lămurească în curând.

— M-aș duce eu însumi până la bastion sau aș trimite un argat. Dar acum, nu putem pleca. Nemernicii ăștia doi nu ne scapă din ochi și stau cu degetul pe trăgaci.

— Ce-ar fi să încercăm să vedem dacă nu sunt cumva oameni de înțeleș.

Marko se prefăcu că încearcă să se ridice ușor de pe bancă. Atunci, i-am și auzit vocea lui Omar:

— Stai jos!

În același timp, i-am văzut pe amândoi, Osko și Omar, că-și duc armele la ochi. „Învățatul” se prăbuși înapoi pe bancă și strigă:

— Da' ce, n-avem voie nici să ne mișcăm?

— Nu, și nici să vorbiți n-aveți voie. Un cuvânt dacă mai scoateți, vă împușcăm.

Cei doi își vărsară focul înjurând și blestemând. Mă convinsesem acum că mă pot baza, în totalitate, pe vigilența tovarășilor mei de drum și mă furișai ușor afară din tufiș. Întorcându-mă la Halef.

— Ai mai aflat ceva? întrebă hagiul.

— Da, lasă că-ți povestesc mai târziu. Hai repede! Am mers pe cărarea cea îngustă și am descoperit, curând, că drumul ducea într-adevăr în sus, așa cum bănuisem.

Printr-o crăpătură în stâncă, urca precum o linie în zig-zag.

Am ajuns sus, după vreo șapte-opt minute. Printre copacii mari se aflau împrăștiate grămezi de lemne de mangalizat. Am auzit sunetele loviturilor de topor, ceea ce însemna că erau oameni pe acolo.

— Țștia sunt argații cărbunarului, spuse Halef. Să sperăm că nu dau peste noi!

— Nu prea-mi vine să cred. Muncesc acolo, în dreapta, iar noi trebuie s-o luăm spre stânga, unde vezi că se înalță vârful stejarului.

În această direcție, pădurea fusese intenționat cruțată de loviturile de topor. Cărbunarul se păzise să facă lumină în locul unde își îngropase secretul. Din contră chiar, copacii și tufișurile erau atât de dese, încât, uneori, doar cu greu reușirăm să pătrundem printre ele.

În sfârșit, ajunserăm la stejar. Avea un diametru foarte mare. Trunchiul părea a fi sănătos. Rădăcinile foarte puternice, care, ici-colo, ieșiseră la suprafață, nu prezentau

nici un semn că stejarul ar fi fost găunos. Dar, când am înconjurat copacul, am observat că, la o înălțime de aproape cinci metri, se afla o scorbură suficient de mare pentru a putea pătrunde prin ea.

Ramura cea mai de jos se afla la o înălțime de unde putea fi atinsă cu mâna. Urcându-te pe ea, cea de-a doua ramură putea fi ușor apucată. Cea de-a treia ramură era ruptă sau se uscaseră. În locul de unde crescuse din trunchi se afla scorbura.

— Dacă nu mă înșel, aceea de sus, de acolo, este intrarea, am spus, arătând în sus.

— Da' cum o să ne urcăm până acolo? întrebă Halef? Fără scară nu ne descurcăm.

— Dar există o scară acolo.

— Eu nu văd nici una, spuse hagiul.

— Nici eu, dar văd altceva. Privește terenul și ai să observi o urmă clară pe mușchi care duce în desișul de fagi. Acolo s-a dus și s-a întors cineva, probabil ca să aducă o scară și apoi s-o ducă înapoi. Du-te și caută! Ai s-o găsești precis.

Hagiul se duse după urmă și descoperi între ramurile tinere și stufoase de fagi un trunchi de molid de grosimea unui braț, căruia îi fuseseră lăsate ciaturile de la crengi, așa încât să poată servi drept scară.

— Grozav! spuse Halef. Acum, putem urca.

— O să urcăm, dar fără scară. Dacă vrem să fim prevăzători, trebuie să renunțăm la ea. Dacă vine cineva, deși nu prea cred. Vede scara și va ști imediat că cineva s-a urcat în stejar. Ți-am arătat scara, doar ca să-ți dovedesc că nu m-am înșelat în presupunerile mele.

— Dar fără scară, nu pot să urc!

— Te urci pe umerii mei și, atunci, poți să prinzi ramura cea mai de jos.

— Și tu?

— Eu încerc să sar.

Halef se cațără pe umerii mei și apoi urcă în copac cu ușurință. Eu am reușit, sărind, să prind ramura cea mai de jos. Apoi, am ajuns pe cea de-a doua ramură și ne-am trezit cu scorbură în fața noastră. M-am uitat înăuntru.

Trunchiul era găunos iar scorbură atât de mare, încât putea cuprinde doi oameni. Dar nu se vedea nici un mijloc cu ajutorul căruia să se poată intra în interiorul copacului.

— Nu-i nici o scară de funie pe aici, spuse Halef. Ce facem acum?

— Uită-te bine la deschizătură și la scorbură. Totul este perfect netezit. Nu-i nici o urmă de lemn putred sau de mucegai. Pe aici se intră și se iese. Asta-i clar. Prin urmare, trebuie să existe și un mecanism cu ajutorul căruia să se poată intra în interiorul copacului.

Mi-am băgat capul și brațul în scorbură, m-am sprijinit bine în cot și mi-am tras înăuntru partea superioară a corpului. Apoi, am început să pipăi cu mâinile de jur împrejur.

Presupunerea mea s-a adevărat. Deasupra găurii, era vârât cu forța un drug transversal gros, din lemn, de care te puteai prinde bine cu mâinile, pentru a-ți trage picioarele înăuntru. Exact acest lucru l-am făcut și eu. Ținându-mă agățat de drug, am pipăit scorbură, în jos, cu picioarele și am simțit un al doilea drug transversal, pe care m-am putut așeza.

Apoi, m-am ghemuit, căci simțisem pe lemn două proeminente pe care am vrut să le pipăi cu mâna, pentru a constata la ce foloseau. Erau două noduri groase. Am îngenuncheat și mi-am lăsat în jos, convingându-mă că acolo se afla o scară de funie pe care se putea coborî.

— Hai înăuntru! am strigat spre Halef. Am găsit scara.

— Da, ar fi fost bine dacă eram ceva mai înalt, se plânse acesta.

M-am ridicat și l-am ajutat să intre și să se agale de drugul de lemn.

— Allah, dacă se rupe lemnul sau se surpă locul acesta, o să ne prăbușim amândoi! spuse acesta.

— Nu-ți fie teamă! M-am convins eu că este suficient de tare ca să ne țină pe amândoi. Iar de surpat nu se poate surpa, căci este bine sprijinit cu proptele bătute în cuie. Nu știu, însă, dacă scara este destul de solidă pentru două persoane și dacă e bine să coborâm amândoi, în același timp. Rămâi deocamdată aici sus. O să încerc eu să văd cum e.

Având în vedere nerăbdarea mea și faptul că timpul pe care îl aveam la dispoziție era măsurat, mi s-a părut că durează prea mult să cobor scara treaptă cu treaptă, tot pipăind în întuneric cu picioarele. Alte druguri de lemn nu mai erau. Așa că mi-am lăsat picioarele libere și mi-am dat drumul să alunec ca și cum aș fi coborât de pe o frânghie din sala de sport.

Au urmat apoi câteva întreruperi care erau marcate iar prin druguri de lemn. Am străbătut apoi un fel de puț de stâncă. Nu mi-am putut da seama, în beznă care mă înconjura, cum apăruse acesta acolo, dacă era construit de mâna omului sau apăruse pe cale naturală. În cele din urmă am ajuns pe teren solid.

Pipăind cu mâinile, am simțit că mă aflam într-o bortă îngustă, care nu avea nici o ieșire și în care încăpeau vreo patru sau cinci persoane. Atunci mi-am adus aminte de lanterna cea mică, cea cu ulei și fosfor, pe care o purtam întotdeauna la mine. I-am scos dopul, ca să las să pătrundă aerul înăuntru. După ce am astupat-o din nou, începu să împrăstie o lumină fosforescentă cu ajutorul căreia am reușit să văd destul de bine pereții grotei. Încăperea era triunghiulară. Pe două laturi, peretele era format din stânca naturală. Cea de-a treia latură era un zid fals nu mai înalt de doi metri.

Luminând apoi și podeaua, am văzut că era tot din stâncă. Am observat o sfoară solidă care era legată la capătul de jos al scării și care ducea în sus. Sfoara trecea

de cealaltă parte a zidului. Aflasem destul și voiam să urc din nou, dar am auzit vocea înfundată a lui Halef:

— Sidi, ține bine scara! Se clatină. Nu mai am răbdare să aștept aici.

În scurt timp fu jos, lângă mine, și pipăia, și se uita și el în jur, la lumina mată a lanternei.

— Ne aflăm într-un puț de stâncă? întrebă.

— Nu, suntem în grotă.

— Dar e a naibii de mică și îngustă!

— Asta-i doar un colț al grotei. Trebuie să mai urcăm câteva trepte și apoi să ne cățărăm pe zidul acesta.

— Da, dar cum?

— Cu scara, pe care o s-o trecem de partea cealaltă a zidului. Sfoara asta trece dincolo. Nici un străin care e închis în grotă n-ar bănuși ca, exact alături, se mai află o încăpere îngustă, în care se află o scară de frânghie. Sfoara este atât de bine fixată, încât doar cei care știu de ea o pot descoperi. Dacă cineva de dincolo vrea să urce aici, n-are decât să tragă scara cu ajutorul sforii. E foarte bine gândit totul.

— Da, dar noi gândim mai bine ca ei, Sidi, spuse micuțul. Trecem dincolo?

— Da. Mai urcăm câteva trepte, ne așezăm pe zid, lăsăm jos capătul scării de frânghie și coborâm comod în grotă.

Ajunserăm într-o încăpere unde lanterna mea nu mai făcu față. Am scos o bucătică de hârtie și un chibrit, am aprins hârtia și am luminat în jos. Încăperea avea dimensiunile unei colibe, cam 12 pași lungime și 12 lățime.

După ce s-a ars hârtia și am rămas din nou în întuneric, am zărit jos, pe podea, într-o parte, o rază de lumină lăptoasă, de formă pătrată. M-am lăsat în jos și am văzut o conductă lungă care ducea spre exterior.

— Halef, asta-i gaura din cuptor prin care trebuia să intrăm târâș, l-am informat bucuros. Am să-mi bag puțin nasul pe-aici. Dacă nu mă înșel, trebuie să-i văd afară pe Osko și Omar.

Presupunerea mea s-a adevărit. După ce m-am târât până la o distanță de unde nu puteam fi descoperit, i-am văzut pe cei doi șezând afară. Păzeau banca și țineau în mâini flintele pregătite de tras.

Mi-a fost suficient. M-am târât înapoi.

— Ei, și, acum facem lumină, da? întrebă Halef.

— Da. Dă-mi slănina. Cârpa o s-o folosim drept fitil.

Îmi agățasem de cingătoare oala cu mâner pe care o luasem de la cărbunar și pe care acum o dezlegai. Am pus înăuntru slănina de urs, i-am făcut o creștătură și am introdus cârpa în loc de fitil. Am aprins-o cu ajutorul unui chibrit. Aveam acum o făclie de grăsime care nu mirosea prea plăcut, dar lumina suficient de bine încăperea.

Ne-am apucat să cercetăm pereții. Erau formați din stâncă, cu excepția zidului îngust peste care trecuserăm. Era clar: grotă se compunea doar din această încăpăre. Am ciocănit peste tot, dar n-am găsit nici un loc în care să sune a gol. Un singur obiect îmi atrase atenția: o piatră cioplită, cu patru muchii, care se afla lângă gaură și care se potrivea exact în aceea. Un inel, de care atârna un lanț, era fixat în piatră.

— Țasta-i zăvorul, spuse Halef.

— Da. Dar este folosit doar când e adus aici vreun prizonier. Atunci deschizătura este închisă cu piatra iar piatra e înșepănită afară cu lanțul, așa încât să nu poată fi dată deoparte din interior.

— Crezi c-au fost închiși aici prizonieri?

— Bineînțeles! Chiar mâine seară vine următorul. O să te minunezi, când ai să afli cine e.

— Dar cine-i, Sidi?

— O să vorbim mai târziu, pe drum. De fapt, aici au fost uciși oameni. Cărbunarul are aceeași intenție și cu noi. Ar fi trebuit să intrăm aici târâș. În spatele nostru, el ar fi dat foc la cuptor. Întrucât, borta în care atârna scara de frânghie acționează ca un horn de fabrică, fumul ar fi pătruns înăuntru și ne-ar fi asfixiat în câteva minute.

— Allah! îl vede el pe dracu', cărbunarul, când oi ieși de aici!

— Ba n-ai să-i spui nimic și n-ai să faci nimic. Am eu un motiv anume să nu-i dezvălui încă tot ceea ce știu:

— Dar o să plecăm și n-o să-l mai vedem niciodată!

— Plecăm, dar mâine dimineață o să-l revedem. Ei, acum am aflat destule, așa că o să ieșim de aici.

Am stins focul. A trebuit să așteptăm, până ce s-au răcit grăsimea și oala. Apoi, am făcut drumul înapoi, având grijă să trecem peste zid scara de frânghie, așa cum o găsisem.

Când am ajuns din nou jos, în fața stejarului, am tras adânc aer în piept. Nu fusese deloc plăcut să facem o asemenea călătorie în adâncul necunoscut. Doamne, ce-am fi putut păți!

Am curățat apoi grăsimea de pe oală și am aruncat-o. Izmă n-am găsit pe drumul de întoarcere, dar, ca să salvez aparențele, am cules câteva plănute pe care i le puteam da armăsarului. Lui Halef îi reveni plăcerea de a aduna melci negri și lungi. Erau atât de mulți pe sub tufișuri, încât umplu oala până sus.

Ne-am prefăcut că veneam dintr-o direcție opusă celei în care fusesem. I-am dat armăsarului să roadă plănutele. Halef l-a uns pe la nări cu un melc și apoi a dus oala plină în colibă. Când ieși de acolo, avea o figură atât de încântată, încât l-am întrebat:

— Ce-ai făcut cu oala?

— I-am vărsat tot conținutul în buzunarul caftanului care era atârnat în colibă.

— Da, ai făcut o faptă măreață, de erou, de care poți fi mândru. Renumitul Hagi Halef Omar se ține de glume copilărești!

Zâmbi. Observația mea nu-l jignise în nici un caz.

Osko și Omar ne informară că nu se petrecuse nimic deosebit în lipsa noastră. Cărbunarul, nemaiputându-și înfrâna nerăbdarea, spuse:

— Te-ai întors, în sfârșit. Acum, ne dai și nouă voie să ne ridicăm de pe bancă?

— Încă nu. O să vă ridicați abia atunci când o să fim noi călare pe cai.

— Și când plecați?

— Îndată. Pentru primirea prietenoasă pe care ne-ai făcut-o, vrem să-ți dăm un sfat bun: astupă-ți gropa cu bijuterii și nu mai încerca să ademenești pe nimeni înăuntru. Altfel, s-ar putea ca, într-o zi, s-o pățești la fel ca victimele tale!

— Nu înțeleg ce vrei să spui cu asta, effendi.

— Chibzuiește bine! Sunt convins că ai să-ți dai curând seama ce-am vrut să spun. Când o să mă reîntorc, o să se dovedească dacă mi-ai ascultat sau nu avertismentul.

— Vrei să te reîntorci? Când?

— Când o să fie necesar. Nici mai devreme, nici mai târziu.

— Effendi, mă privești de parcă aș fi cel mai rău om de pe pământ.

— Chiar ești, deși mai sunt și alții aproape la fel de răi ca și tine.

— Da' ce-am făcut? Poți să dovedești ceva?

— În primul rând, ești un mincinos. Ai afirmat că n-ai auzit niciodată de numele Aladschy. Numai că ei au fost deseori aici, la tine.

— Nu-i adevărat. N-am auzit de numele lor și cu atât mai puțin i-am văzut aici, la mine.

— Atunci, cum se face că le-ai ascuns caii aici?

— Caii... lor? întrebă cărbunarul, perplex.

— Da. I-am văzut.

— Ce? Cum? Să fi venit oare oamenii aceia aici, fără ca eu să știu?

— Stai liniștit! Pe mine nu mă duci tu de nas. Nu cumva vrei să tăgăduiești că Junak, cumnatul tău, a fost azi aici, la tine?

— A vrut să vină? Dar eu nu l-am văzut.

— El, însă, susține că a fost la tine și că apoi s-a dus la Defileul Diavolului, acolo unde urma să fim atacați prin surprindere.

— Ce lucruri îngrozitoare povestești, effendi! Să vă fi aflat voi, oare, într-un asemenea pericol?

— Nu noi, ci prietenii tăi. Pentru noi, n-a existat nici un pericol. De voi n-avem de ce ne teme. Dar, pentru prietenii tăi, pericolul a fost foarte mare și i-au căzut victime.

Se ridică speriat de la locul lui.

— I-au căzut victime? se bâlbâi el. Dar ce s-a întâmplat?

— Exact ceea ce intenționau, anume, un atac prin surprindere. Doar că a fost invers: ei au fost cei atacați prin surprindere.

— Ei? De cine?

— De noi, firește. Hagiul meu, Halef Omar, și cu mine, noi doi, le-am căzut în spate acelor bărbați înarmați până-n dinți. Doi dintre ei s-au prăbușit de pe marginea bastionului și au murit. Pe ceilalți i-am legat, de asemenea, și pe stăpânul conacului, trădătoarea noastră călăuză. V-am spus toate acestea ca să vă dovedesc că nu ne temem de acești imbecili. Aveți voie să vă duceți acolo și să-i eliberați ca să ne poată urmări și pe viitor. Să le comunicați, însă, că, la următoarea ocazie, nu le vom mai cruța viața. Ei, și acum, puteți să vă ridicați, sunteți liberi.

Ne-am luat armele și am încălecat. Deși liberi, cei doi nu s-au folosit de această ocazie. Stăteau înțepeniți de spaimă. Chiar și după ce ne-am îndepărtat o bucată de drum, am întors capul să văd ce fac: ședeau încă la fel ca niște stane de piatră.

Din locul unde se afla casa, urme de căruță duceau spre sud și spre vest. Am ales direcția vest. Pereții de stâncă se trăgeau înapoi. Am ajuns în cea de-a doua vale mare, despre care ne vorbise cărbunarul. Urmele erau atât de clare, încât era foarte ușor să mergi după ele.

Terenul era acoperit cu iarbă moale și succulentă. Era ca o mică prerie, unde nu se aflau nici copaci, nici tufe. În fața

noastră, în depărtare, se ridica lanțul de munți în fața căruia trebuiau să se despartă urmele de căruță.

Până aici, călăriserăm în tăcere. Acum, le-am povestit tovarășilor mei de drum tot ceea ce auzisem și văzusem. Doar numele englezului nu l-am făcut cunoscut, deocamdată. Se mirară teribil de ceea ce le-am relatat. Halef se ridică în șa și strigă:

— *Hamdulillah!* Acum știm, în sfârșit, tot ceea ce nu știam. Cunoaștem numele și sălașul lui Schut și o să-l eliberăm pe Galingré. Hamd Al-Amasat ăsta, care l-a predat pe negustor în mâinile lui Schut, își va primi răsplata. El l-a ucis pe prietenul meu Sadek din seminția Merasig. Sadek era renumitul conducător care domnea regiunea satului Al-Dscherid și care a căzut sub glonțul ucigaș. Am să-l răzbun.

— Tu? întrebă Omar, lovindu-și calul cu pintenii, încât acesta se ridică în două picioare. Ai uitat cumva că eu sunt fiul lui Sadek? Nu l-am urmărit eu luni de-a rândul pe ucigașul ăsta? Până acum, mi-a scăpat. Acum, însă, știu unde se ascunde și am de gând să-i spun vreo câteva vorbe. Sau poate n-ai auzit ce jurământ am făcut lângă șot, atunci dând am aflat, de la tine și de la effendi, că Hamd Al-Amasat, care pe atunci se numea Abu En Nassr, l-a ucis pe tatăl meu? Îmi amintesc cu precizie fiecare cuvânt al jurământului. Suna așa: „Allah, tu Dumnezeu al atotputerniciei și al dreptății, ascultă-mă! Mohammed, tu Profet al Celui Mai Sfânt, ascultă-mă! Voi califi și martiri ai credinței, ascultați-mă! Eu, Omar Ibn Sadek, n-am să mai râd, n-am să-mi mai tai barba, n-am să mai intru în nici o moschee până ce iadul nu-l va înghiți pe ucigașul tatălui meu”. Asta am spus atunci și acum voi veți confirma că mi-am respectat jurământul. M-ați auzit râzând? Am intrat în vreo moschee să mă rog? Mi-a atins vreo foarfecă barba, care mi-a crescut aproape până la piept? Și acum, când, în sfârșit, îl voi întâlni pe ucigașul, tatălui meu, să-l las pe mâna altuia?

Nu, Hagi Halef Omar, nu poți să-mi ceri așa ceva! Cel care se va atinge de Hamd Al-Amasat va deveni cel mai mare dușman al meu, fie el acela chiar și effendi!

În clipele acelea, Omar arăta ca un adevărat fiu al deșertului. Ochii îi aruncau fulgere, dinți îi scrâșneau. Nici urmă de conciliere și îndurare. Tonul său neînduplecat făcu o asemenea impresie asupra noastră, încât, un timp, nimeni nu rosti nici un cuvânt. Apoi, ca de obicei, Halef fu acela care rupse tăcerea:

— Ne-ai spus totul, Sidi, dar ceva nu înțeleg. Încotro mergem?

— Spre Rugova, la Schut.

— Asta-i bine, dar credeam că dai dovadă de mai multă iubire de oameni!

— Adică, ce vrei să spui?

— Știi doar că un nefericit, care pe deasupra mai e și englez, urmează să fie târât și închis în grota cu bijuterii și, totuși, nu faci nimic, ca și cum n-ai putea și n-ai vrea să-l salvezi.

— Nu prea știu cum să fac asta, am răspuns, indiferent.

— Nu știi? Allah! Dar ce, ți-au slăbit mințile așa, dintr-o dată?

— Nu cred că mi-au slăbit.

— Mie așa mi se pare. Ce poate fi mai ușor decât să-ți dai seama cum am putea să-l ajutăm pe omul acesta!

— Ei, cum am putea?

— Nu trebuie decât să dăm pinteni cailor și să alergăm în galop până la Rugova pentru a-i împiedica să-l ia prins.

— Am sosit prea târziu, căci am ajunge acolo doar la noapte.

— Atunci să mergem la donjon și să-l eliberăm de acolo, ca să nu mai fie dus în grotă.

— Și unde-i donjonul? Cum intrăm în el? În ce loc al donjonului este acesta ascuns? Cum e posibil să-l scoatem repede de acolo? Ai cumva răspunsuri la aceste întrebări?

— Chiar crezi că-i așa de greu?

— Nu doar greu, ci aproape imposibil. Dacă ajungem acolo în miezul nopții, cui o să cerem informații? Toți oamenii dorm, iar cine mai veghează este precis un adept al lui Schut. Crezi că putem ajunge acolo, putem pune întrebări, putem lua cu asalt donjonul... toate acestea într-o jumătate de oră?

— Cu siguranță că nu.

— Englezul va fi înhățat încă din seara asta. Chiar înainte de a putea face noi vreo încercare să-l eliberăm, el se va afla deja de mult pe drumul spre grotă.

— Bun, atunci nu mai plecăm acum spre Rugova, ci rămânem ascunși aici și-l scoatem, din grotă. Nu-i periculos și nici n-o să ne fie greu s-o facem, căci acum cunoaștem intrarea secretă.

Mă gândisem deja de mult la ceea ce propusese Halef acum. Era cea mai sigură cale prin care puteam să-l eliberăm pe englez. Totuși, am răspuns, dând din cap:

— Nu ține, dragă Halef.

— De ce nu?

— Pentru că, astfel, am pierde un timp prețios.

— Ce mai contează timpul, atunci când e vorba să salvăm viața unui nefericit!

— Dacă am vrea să-i ajutăm pe toți nefericiții, ar trebui să ne putem înmulți de o mie de ori. Fiecare trebuie să-și poarte singur de grijă.

— Dar, Sidi, nu te mai recunosc!

— Ce mă privește pe mine englezul ăsta? Dacă-i atât de neprevăzător, atrăgându-le tâlharilor atenția asupra sumei mari de bani pe care o are la el, atunci să suporte consecințele. N-am avut niciodată de-a face cu el. Îl cheamă David Lindsay, un nume total necunoscut nouă.

Am spus toate acestea pe un ton cât se poate de indiferent. Dar, nici n-am apucat bine să rostesc numele englezului, că Halef și smulse de frâul calului, încât acesta se ridică în două picioare.

— Lindsay. David Lindsay? strigă din toate puterile. E adevărat?

— Da. Numele a fost foarte clar rostit. Cică ar fi un tip îmbrăcat în gri, cu ochelari albaștri, cu un nas roșu și cu o gură mare.

— Sidi, ești complet nebun!

Halef se holba la mine cu ochii larg deschiși. Și ceilalți mă priveau cu uimire.

— Nebun? am întrebat. Cum de ți-a venit ideea asta?

— Pentru că susții că nu-l cunoaștem pe englezul ăsta.

— Deci, tu îl cunoști?

— Firește! Este englezul nostru, acela care ne-a însoțit prin Kurdistan, spre Bagdad și...

Se opri brusc. Uimirea lui era atât de mare, încât îl lăsa și vocea. Continua să mă privească totalmente consternat.

— Nu știu la cine te referi, i-am spus.

— Păi, la tovarășul nostru de drum căruia îi spuneam mereu *sir David*. Ce, ești bolnav, de nu-ți mai amintești deloc de această veche cunoștință a noastră?

Ceilalți doi mă priviră cu mai multă atenție și își dădură seama că eram pus pe glume.

— Dar, Halef! strigă Osko. Chiar crezi că Sidi nu-l cunoaște pe englez? Ne-a jucat o festă, ca să vadă ce mutre facem!

— Aha, așa care vasăzică! Atunci, uită-te bine la mutra mea de prost, Sidi! Am fost atât de uimit, încât nici nu mi-am mai găsit cuvintele. Deci, este într-adevăr *sir David* al nostru?

— Din păcate, da!

— Și nu vrei să-l salvezi?

— Dacă asta vrei să spui, în nici un caz n-o să-l lăsăm baltă.

— Nu, așa ceva nu putem să facem. Dar ce caută la Rugova?

— Asta n-o știu. Ca să aflăm, trebuie să mergem în grotă după el, să-l putem întreba. M-ai speriat așa de tare cu

mutra pe care ai făcut-o, că m-am pierdut cu totul. De data asta, te las pe tine să reflectezi. O să ducem la bun sfârșit planul, pe care l-ai propus tu.

— Ultimul?

— Da, Ne ascundem aici în apropiere până mâine seară. O să ne prindă bine și nouă și cailor, căci, de la Stambul, n-am mai făcut o pauză mai lungă.

— Vasăzică, recunoști că planul meu este bun?

— Extraordinar de bun.

— Da, sunt prietenul și ocrotitorul tău și mă pricep să concep un plan excelent de război. Cine merge cu mine se află sub o bună protecție. O să vă convingeți în sfârșit de acest lucru. Deci, unde vom rămâne până mâine?

— Acolo sus, unde sunt munți împăduriți. De acolo putem cuprinde cu privirea valea și îi putem observa pe Scharka și pe oaspeții săi. Dacă luăm și luneta, putem să vedem clar dacă ne urmăresc și se duc până la defileul unde, conform planului lui Scharka, ar fi trebuit să ne atace.

— Hm! mormăi gânditor Halef. S-ar putea să-și dea seama mai înainte că nu ne-am dus în direcția aceea.

— Nu-i cred în stare de o asemenea perspicacitate.

— Dar nu-i nevoie decât să deschidă ochii mari și să se uite după urmele noastre. Copitele cailor s-au imprimat adânc în terenul moale cu iarbă.

— Terenul moale se va sfârși îndată. Sper să dăm curând de piatră și stâncă, pe unde putem să ne abatem din drum, fără ca ei să-și dea seama.

— Da, dar mai încolo o să-și dea seama că lipsesc urmele noastre.

— Poate reușim să evităm acest lucru. Avem timp destul.

— Crezi că n-or să vină imediat după noi?

— Nu. Doar le-am spus ce s-a întâmplat în Defileul Diavolului. Cărbunarul o să-și ia oamenii și pe Marko și o să meargă acolo să-i elibereze pe prizonieri. O să le ia destul timp fraților Aladschy să le povestească totul. Vom câștiga

astfel două ore. Răstimpul ăsta ne ajunge, dacă vom călări acum mai repede.

Am pornit-o în galop și, după un sfert de oră, am ajuns în locul unde urmele de căruță se despărteau. Acolo, am luat-o spre stânga, deși ar fi trebuit s-o luăm spre dreapta. Urmele noastre erau atât de clare, încât urmăritorii noștri trebuiau să fie convinși că merseserăm în direcția pe care ne-o indicase cărbunarul. Cu cât ne apropiam de lanțul de munți, cu atât mai mult dispărea suprafața acoperită cu iarbă. Terenul deveni din ce în ce mai tare. În sfârșit, iarba dispăru.

Acum, i-am lăsat pe tovarășii mei să mă aștepte și am călărit singur, în galop, până ce am ajuns la defileul de care îmi vorbise Scharka. Talpa lui era moale. Am călărit o bucată bună de drum înainte și înapoi, având grijă ca armăsarul să lase în urmă, bine imprimată, forma copitei. Cărbunarul trebuia să creadă că suntem într-adevăr acolo.

După aceea, m-am întors la tovarășii mei de drum și am pornit-o pe un drum ocolit, unde terenul era tare, pietros, așa că n-am lăsat nici o urmă.

După un timp, am ajuns în locul de unde porneau poalele lanțului de munți. Am călărit prin pădure și am descălecat, pentru a ne conduce caii pe povârnișul pietros. Sus, ne-am găsit din nou la umbra molizilor uriași. De aici, puteam privi perfect în valea grotei cu bijuterii. Ne-am legat caii. Eu am intrat mai adânc în pădure, ca să caut un loc care ne putea oferi hrană pentru animale și care să fie atât de bine ascuns, încât să nu se poată observa focul pe care urma să-l aprindem. Destul de curând, am găsit un loc retras, fără pomi, de unde țâșnea un izvor. Apa lui curgea spre vest, în întâmpinarea Drinului Negru. Ajunsesem la cumpăna apelor, între Drin și Treska.

Ne-am adus caii aici, le-am scos șeile și i-am împiedicat ușor de picioarele din spate, ca să nu se poată îndepărta. Apoi, ne-am întors în locul de unde îi puteam observa pe inamicii noștri.

N-a durat mult și i-am descoperit, uitându-mă prin lunetă. În ciuda distanței mari, am observat că alergau în galop. Încercau să recupereze timpul pierdut, căci probabil presupuneau că aveam să ne întoarcem de îndată ce vom fi dat de peretele de stâncă de care nu puteam trece. Aveau nevoie de timp să se ascundă, înainte de a părăsi noi defileul, dacă voiau să le reușească planul.

Am numărat opt oameni și i-am recunoscut, pe măsură ce se apropiau, pe cei doi frați, pe, Suef, stăpânul conacului, cărbunarul, Marko și încă doi călăreți. Straietele pe care le purtau aceștia doi din urmă m-au făcut să bănuiesc că erau doi dintre argații lui Scharka. Ne erau cu mult superiori ca număr. Am presupus că și cărbunarul avea cai, pe care însă noi nu-i găsisem. Întrucât toți aveau arme iar cele pe care le văzuserăm în colibă nu erau atât de multe, am fost convinși că Scharka dispunea de un depozit de arme tainic. Cei opt călăreți mergeau în direcția în care presupuneau că ne duseserăm noi. Acolo unde se despărțeau urmele de căruță, se opriră pentru a cerceta terenul. Văzură că urmaserăm drumul pe care ni-l indicase Scharka și meraseră pe urmele noastre, până ce ieșiră din raza noastră vizuală.

Am așteptat aproape două ore. Apoi, i-am văzut întorcându-se. Călăreau la pas. Se opriră unde drumul se bifurca și începură să discute agitați între ei. Apoi, se despărțiră. Marko porni, împreună cu cei doi Aladschy, spre dreapta, în vreme ce ceilalți se reîntorceau în valea cărbunarului. Scharka și gașca lui călăreau la pas. Ne-am dat seama, după atitudine și după cum se mișcau, că erau decepționați. În schimb, ceilalți trei o porniră la galop, traversând valea. Se grăbeau, căci, Marko voia să-l aducă pe englez. Când cele două grupe dispărură din fața ochilor noștri, am plecat și noi la cai. Am adunat frunziș și ramuri uscate și am aprins un foc la care am prăjit șunca și labele ursului. Aveam carne mai multă decât ne trebuia până mâine seară.

Amurgul se lăsa ușor. Se făcu întuneric beznă în tabăra noastră. Stăteam în jurul focului și discutam despre evenimentele ultimei zile. Acum, aveam timp suficient. Apoi ne-am culcat, dar, mai înainte, am stabilit ordinea în care urma să facem de pază. Nu aveam a ne teme de nici o surpriză, dar niciodată nu e inutil să fii prevăzător. Și, în plus, cel ce stătea de pază, trebuia să întrețină și focul. Era de așteptat o noapte rece aici, în munții Schar Dagh.

A doua zi dimineată și la prânz, am mâncat tot șuncă de urs. Ne simțeam înviorați și prinseserăm puteri noi. Se cunoștea și la caii noștri că le priise această odihnă. Oameni și animale, toți eram gata pregătiți pentru noi eforturi. După-amiază, am plecat singur călare, ca să caut un loc pe lângă pereții de stâncă din apropierea grotei cu bijuterii, unde să ne putem adăposti caii, în siguranță, seara. Cărbunarul își dăduse cu presupusul că englezul urma să sosească încă în seara aceasta. La vremea aceea, trebuia, deci, să ne aflăm prin apropiere, ca să-l putem elibera pe sir David. Am fost nevoit să fac un ocol, spre a nu fi văzut de Scharka și de oamenii lui. Am reușit să găsesc o ascunzătoare foarte bună pentru ceea ce intenționam. Locul se afla în apropierea intrării în vale.

Când m-am reîntors la prietenii mei, era deja timpul s-o pornim la drum. Soarele coborâse deja spre vest și, până urma să ajungem la ascunzătoare, se lăsa întunericul deplin.

7. Reîntâlnirea cu Lindsay

Nu ne-am dat osteneala să ne ascundem urmele. Seara, oricum nu puteau fi observate. Am tras caii printre tufişuri. Apoi, eu şi Halef am plecat să spionăm gaşca de „oameni cumsecade”. Osko şi Omar trebuiau să rămână în urmă. I-am rugat să stea liniştiţi şi să nu părăsească, sub nici o formă, ascunzătoarea, înainte de reîntoarcerea noastră.

Era acum întuneric beznă. Întrucât cunoşteam zona, am ajuns, fără nici un incident, în apropierea colibeii cărbunarului. Între casă şi cuptor ardea un foc în jurul căruia se aflau toţi aceia pe care ne aşteptam să-i găsim aici.

Ne-am furişat precauţi de-a lungul marginii micului luminiş, am ajuns la tufa care se afla în faţa lui şi ne-am târât spre drumul îngust care ducea de la stejar la cuptor. Acolo ne-am aşezat.

Oamenii se aflau la o asemenea distanţă de noi, încât le auzeam vocile, dar nu înţelegeam ce spun. După toate aparenţele, erau prost dispuşi. Întrucât tot priveau des spre intrarea în vale, am presupus că aşteptau sosirea lui Marko şi a prizonierului acestuia.

După nu mai mult de un sfert de oră, am auzit tropot de cai. Oamenii care şedeau în jurul focului săriră în sus. Sosiseră şase călăreţi. Doi dintre ei erau legaţi de cai, *sir* David şi un altul, probabil tălmaciul. Marko sări de pe cal şi se îndreptă spre cei ce aşteptau. Fu salutat cu entuziasm. Apoi cei doi prizonieri fură dezlegaţi şi daţi jos de pe cai, dar li se legară îndată, din nou, picioarele. Fură legaţi şi de mâini şi apoi aruncaţi la pământ. Cei care veniseră cu ei îşi rezemară armele de peretele casei şi se aşezară în jurul focului.

Mare păcat că nu puteam înţelege ce-şi spuneau. Se vorbea acum cu foarte multă însufleţire. Dar asta n-a durat

mult. Se ridicară pentru a-i duce pe prizonieri la cuptorul a cărui intrare o deschise cărbunarul.

Acum se aflau atât de aproape, încât am înțeles fiecare cuvânt rostit. „Învățatul” vorbea cu tălmaciul:

— Îți spun că n-ai de ce să te temi. Te-am luat și pe tine, pentru că nu ne putem înțelege cu englezul. Ai să primești chiar un bacșiș pentru spaima pe care ai tras-o. Englezul o să plătească. Până acum a refuzat să accepte propunerea noastră. Va trebui să-l silim s-o facă și credem că ai să ne ajuți. Dacă îl convingi să renunțe la încăpățânarea lui, e în avantajul tău. Cu cât plătește mai curând, cu atât mai repede vei fi liber.

— Și o să-l eliberați și pe el de îndată ce vă plătește? întrebă tălmaciul.

— Asta-i treaba noastră. Dar o să fim sinceri cu tine. Lași pe cineva liber care se poate apoi răzbuna? Să nu-i spui, însă, lucrul acesta. O să fiți băgați în grotă, acum. Stai de vorbă cu el! Într-un sfert de oră vin și eu înăuntru. Dacă va refuza și atunci să-mi dea un ordin de plată către banca sa, o să primească o ciomăgeală care o să-i înmoaie încăpățânarea. Nu-i dăm nici să mănânce, nici să bea, până nu se supune. Dimpotrivă, o să-l „ospătăm” din plin cu lovituri.

— Ce spune tâlharul? întrebă Lindsay, în limba engleză.

— Că o să fim băgați acum într-o grotă, răspunse tălmaciul. N-o să primiți nici mâncare, nici băutură, ci doar bastoane pe spinare, dacă nu completați ordinul de plată pe care vi l-au cerut. Dar să nu faceți asta, căci, oricum, au de gând să vă ucidă. Firește, n-aveam voie să vă spun asta. Dar dumneavoastră m-ați angajat, așa că țin cu dumneavoastră și nu cu ticăloșii ăștia. Poate găsim, totuși, vreo cale să evadăm.

— Mulțumesc din inimă! răspunse englezul în binecunoscutul său stil de a vorbi cât se poate de lapidar.

Nu vor primi nici o para, ticăloșii. Mai degrabă mă las ucis în bătaie! *Well!* ^[4]

— Ei, ce-a spus? întrebă Marko.

— Că n-o să plătească.

— O să-și schimbe curând părerea. În grotă cu voi! Vin și eu după voi, într-un sfert de oră.

Fiecăruia dintre cei doi li se introduse, pe sub brațe, câte o frânghie cu ajutorul căreia doi argați ai cărbunarului care se târau în față îi traseră în grotă. După ce aceștia ieșiră de acolo, am auzit în cuptor zgomotul unui lanț și am înțeles că piatra fusese fixată în bortă.

— N-ar fi fost mai bine să-l eliberăm chiar acum pe englez? mă întrebă, încet, Halef.

— Nu, n-avem armele la noi.

— Dar avem cuțitele și pistoalele iar tu ai și revolverul. Astea sunt suficiente.

— Chiar dacă am reuși să-i alungăm de aici pe ticăloși, ne-ar ataca în timp ce i-am dezlega pe prizonieri. Nu; trebuie să fim mai prevăzători. Hai acum cu mine la stejar.

Ne-am îndreptat spre acel drum, bazându-ne mai mult pe memorie și pe simțul nostru tactil, decât pe ochi. Era o beznă sub copaci, de-ți băgai degetele în ochi. Totuși, am reușit să ajungem la copac în vreo zece minute. Și aici sus domnea o adevărată beznă egipteană. Ne orientarăm însă bine și reușirăm să urcăm în copac la fel de repede cum o făcusem ieri.

Acum, însă, trebuia să fim atenți să evităm orice zgomot. L-am sfătuit pe Halef să nu coboare pe scară treaptă cu treaptă, ci să se lase să alunece, ținându-se cu mâna de scara de frânghie. Am coborât eu primul iar el m-a urmat.

Când am ajuns jos, în colțul din spatele zidului, era întuneric. De-abia puseserăm însă piciorul jos, când se făcu lumină. Urcându-mă apoi câteva trepte pe scară și privind peste marginea zidului, l-am văzut pe „învățat” care stătea în fața celor doi prizonieri. Într-o mână ținea o lumânare de

seu iar în cealaltă un bici. Cuțitul și pistolul nu le avea la el. Probabil că nu putuse intra târâș cu ele la brâu.

Conversația care urmă fu purtată astfel: întrebările adresate englezului în limba turcă erau comunicate acestuia în limba engleză de către tălmaci, acesta redându-i lui Marko în limba turcă răspunsurile din limba engleză ale lui Lindsay.

„Învățatul” dezlegă mai întâi legăturile de la picioare ale tălmaciului și spuse:

— Ți-am desfăcut legăturile de la picioare, ca să poți să stai în picioare. Mâinile trebuie să-ți rămână însă legate. Acum, întreabă-l dacă vrea să ne plătească bani.

Tălmaciul puse întrebarea.

— *No!* ^[5] pufăi *sir* Lindsay.

— Dacă nu plătești o să te silim s-o faci!

— David Lindsay nu se lasă silit de nici un om!

— Dacă de oameni nu te lași silit, atunci ai să te lași de bici, căci știm să-l mânuim cu măiestrie.

— Încearcă!

— Îți asumi un risc cam mare!

Îi pocni englezului o lovitură. Halef îmi trase un ghiont. Ar fi trebuit să iau îndată măsuri. Dar nu m-am lăsat atras într-o acțiune pripită.

— Ticălosule! strigă *sir* David. Ai să plătești pentru asta!

— Ce-a spus? întreabă Marko.

— Că loviturile pe care i le aplicați n-or să-l silească, traduse tălmaciul.

— O să joace el după cum îi cântăm, dacă va primi cincizeci sau o sută de lovituri. Știm că e milionar. El însuși a mărturisit. Trebuie să plătească. Transmite-i asta!

În ciuda tuturor amenințărilor, Lindsay rămase ferm pe poziție, deși mai primi încă vreo câteva lovituri.

— Îți dau timp de gândire o oră! spuse „învățatul”, în cele din urmă. Apoi, vei primi o sută de lovituri pe spinare, dacă tot nu vrei să te supui.

— Încearcă numai! mârâi *sir* David Lindsay. Toate loviturile le vei primi înapoi întreit!

— Și de la cine mă rog? râse Marko.

— De la effendi, despre care am discutat pe drum.

— Străinul acela nu va afla niciodată nimic despre tine, deși cred că ai trecut pe lângă el, venind înapoi.

— O să mă găsească el!

— Asta înseamnă că trebuie să fie atotștiutor. Nici măcar nu știe că-l cauți.

— O să afle la Rugova că am fost acolo și m-am interesat de el. O să afle că am dispărut pe neașteptate. O să vină după urmele noastre, care or să-l aducă aici.

— Urmele tale? Cum o să le găsească? Nimeni nu știe unde te afli. Ai dispărut seara. De atunci, nu te-au mai văzut decât prietenii noștri.

— O să-i silească pe indivizi să-i spună.

— Asta înseamnă că ar trebui să știe că ai fost dus în donjon. Și asta o știu doar două persoane: Schut și eu.

— Nu face nimic! Tot o să descopere el. Sunteți niște tâmpiți în comparație cu el și hagiul lui!

— E imposibil să te poată descoperi. Și chiar dacă ar face-o, ar păți-o și el. Ar cădea în mâinile noastre și l-am ucide în bătaie. Nici un om n-o să te găsească aici. Nu poți să te salvezi, decât dacă ne plătești suma pe care ți-am cerut-o. De altfel, am să-ți mărturisesc că, în clipa asta, effendi al tău este închis în donjonul din care te-am luat pe tine. Sunt și prietenii lui cu el. Iar lor nu li se va face propunerea să plătească pentru răscumpărare. N-or să mai fie niciodată liberi și-or să plătească cu viața.

— Ce-ți trece prin cap? strigă englezul, după ce îi fuseseră traduse cuvintele lui Marko. Voi să-i luați prizonieri pe prietenii mei? Ridicol. Și chiar dacă ați reuși, n-ați putea să-i rețineți mai mult decât ar vrea ei să stea.

— Am să-ți dovedesc că indivizii ăștia se vor târî prin praf în fața noastră și ne vor cerși îndurarea. O să-i băgăm într-o bortă împreună cu tine, și o să mori împreună cu ei,

dacă nu vrei să-ți plătești răscumpărarea. Acum plec. Ai timp de gândire o oră. Să nu-ți închipui cumva că poți să scapi de aici. Toate cele patru laturi sunt de stâncă, la fel și podeaua și acoperișul. Nu există decât un singur drum, prin borta asta, și acesta e închis. Pe deasupra, mai sunteți și legați. Tălmaciului îi voi lăsa picioarele dezlegate. Nu poate să te ajute cu nimic, dacă te încăpățânezi să nu-mi ascuți porunca.

Se întinse la pământ și se târî afară din grotă. Am auzit cum au tras piatra cu lanțul, zăvorând borta. Câteva momente domni tăcerea. Apoi, îl auzirăm pe englez vorbind:

— Excelentă situație! Nu? Cum?

— Da, aprobă tălmaciul. Nu cred că există posibilitatea să ne salvăm.

— Ei aș! David Lindsay n-o să moară în această bortă de stâncă.

— Vreți să plătiți răscumpărarea?

— Nici nu-mi trece prin cap. Dacă nemernicii ăștia primesc banii, or să mă omoare.

— Mai mult ca sigur. Dar cum să ieșim de aici? Sunt convins că nu există decât această ieșire. Și chiar dacă ar exista o altă cale, ne împiedică legăturile să facem ceva pentru a ne putea elibera. Trebuie să renunțăm la gândul salvării.

— *Nonsense!* ^[6] O să ne eliberăm!

— Dar cum?

— O să ieșim pur și simplu.

— Și cine o să ne deschidă?

— Prietenul meu, cel pe care ticăloșii ăștia îl numesc effendi.

— Ați auzit doar că și el a fost prins!

— Nici nu-i trece prin cap așa ceva!

— Nu mai fiți atât de siguri! Știți doar foarte bine cum s-a întâmplat cu noi. Nici n-am avut timp să ne apărăm.

— Pentru el nu-i necesar. Nu-i la fel de prost ca noi să cadă într-o asemenea cursă.

— Chiar dacă n-au putut să-i facă nici un rău, tot nu ne putem baza pe el. E imposibil să afle ce s-a întâmplat cu noi și unde ne aflăm ascunși.

— Înseamnă că nu-l cunoști. O să vină precis.

— Mă îndoiesc. Ar fi o minune.

— Pariem?

Chiar și în asemenea clipe, *sir* David Lindsay nu scăpa ocazia să parieze. Era una din pasiunile lui. Dar tălmaciul nu acceptă.

— N-am nici bani și nici chef să fac acum pariuri și tare aş vrea să știu cum va reuși să ajungă până aici, înăuntru.

— Asta-i treaba lui. Pun capul jos c-o să vină!

— E deja aici! am strigat. Ați fi câștigat pariul, *sir* David!

O clipă, fu liniște deplină. Apoi auzirăm vocea jubilând de bucurie a englezului:

— *All devils!* ^[21] Asta a fost vocea lui! O cunosc exact. Chiar sunteți aici, domnule Kara?

— Da și e și Halef cu mine.

— *Heigh-day!* ^[8] Nu v-am spus eu? Flăcăul vine până nici n-apucăm bine să ne gândim la el. Acum o să împărțim noi ciomege. Dar unde v-ați ascuns?

— Aici, în ungherul ăsta. Vin imediat dincolo.

Halef rămase pe loc. Am tras partea de jos a scării peste zid și am coborât în încăperea unde se afla Lindsay.

— Așa! Iată-mă! Unde vă sunt brațele și picioarele? Vreau să vă tai legăturile. Apoi o ștergem rapid.

— O, nu! Rămânem aici!

— De ce?

— Ca să-i tragem ticălosului niște lovituri cu propriul bici, când va reveni.

— O să facem și asta, cu siguranță, dar mai târziu. Lucrul cel mai important este acum libertatea.

Le-am tăiat legăturile și i-am împins pe cei doi spre zid.

— Ce-i acolo? O ușă? întrebă sir Lindsay.

— Nu, e un fel de puț din stâncă, ce ține loc de horn pentru grotă și duce într-un copac găunos. E o scară de frânghie acolo, cu ajutorul căreia vom urca. Dar mă tem că nu prea vă puteți baza pe mâinile dumneavoastră.

— Dacă-i vorba de libertate, or să-și facă datoria. *Well!!* Deja simt că circulă din nou sângele prin ele.

Își freacă amândoi mâinile, pentru a și le dezmoți. Am scos lanterna și am aprins-o pentru a lumina scara și zidul. Între timp, le-am explicat cum era amenajată temnița lor.

— Gata! spuse englezul. O să meargă excelent. Mi-e ciudă doar că nu-mi lăsați timp să-i primesc aici pe ticăloși.

— O să-i întâlnim afară.

— Într-adevăr?

— Da. O să coborâm până la cuptorul prin care ați fost băgat în grotă. Indivizii stau acolo în jurul focului. O să le oferim companie.

— *Very well!* ^[9] Să ne grăbim. Nu-i timp de meditații acum. Pentru asta e vreme mai târziu.

— Firește! Urcați dumneavoastră înainte. Eu vă urmez. Apoi va veni tălmaciul. Halef încheie coloana.

— Unde-i hagiul?

— De partea cealaltă a zidului. Înainte, *sir!* Vă țin eu, dacă vă slăbesc mâinile.

Începu urcarea. Nu se desfășură prea repede, căci mâinile celor doi se dovediră cam slabe și le tot alunecau. Totuși, în cele din urmă, reușirăm să ieșim cu bine.

După ce i-am ajutat să coboare și din copac, ceea ce era necesar din cauza întunericului, m-am urcat din nou în pom și am tras scara. Am scos-o afară din scorbură și am tăiat-o. I-am aruncat-o lui Halef care a strâns-o și am luat-o cu noi.

Întrucât englezul și tălmaciul nu cunoșteau zona, i-am călăuzit noi. Într-un loc potrivit, unde cupola de stânci

ascundea lumina focului, am aruncat scara și i-am dat foc. Am pus ramuri uscate peste ea ca să ardă toată.

Focul ne-a luminat drumul. Jos, ne-am vârât repede între tufișuri. Voiam să apărem în fața adversarilor noștri înainte ca Marko să intre din nou în grotă. În timp ce așteptam într-un loc ferit, Halef dădu fuga la Osko și Omar să-i aducă și pe ei, precum și armele melc.

Cât timp am așteptat, nu s-a rostit nici un cuvânt.

Abia când s-au apropiat prietenii noștri, *sir* David spuse:

— Ce-o să se întâmple acum cu ticăloșii, *sir*? După cât vă cunosc de milos, presupun că o să-i lăsați pe nemernici să plece nepedepsiți.

— În nici un caz. Am fost suficient de indulgent până acum. Cursa pe care v-au întins-o trebuie pedepsită. Nu voiau doar banii dumneavoastră, voiau și să vă ucidă.

— *Well!* Vasăzică, ce facem?

— Mai întâi, trebuie să devenim stăpâni pe situație. Ce va fi mai departe, vom vedea. Noi suntem șase și avem de-a face cu doisprezece oameni. Deci, sunt doi de-ai lor contra unul de-ai noștri, un raport care nu mi se pare dezavantajos în condițiile actuale.

— Nici mie, dacă aș avea arme.

— O să primiți o armă, poate chiar mai multe. Cărbunarul și oamenii lui n-au armele cu ei. Probabil că acestea sunt în colibă. O să mergem să le luăm de-acolo.

De la locul nostru, puteam îmbrățișa cu privirea. Întreaga societate. Cei patru nou veniți își rezemaseră flintele de zidul casei. N-aveam deci a ne teme de acele arme, ci, în cel mai rău caz, de pistoalele vechi, nedemne de încredere, pe care trei dintre ei le aveau la cingătoare. „Învățatul” nu-și pusese încă la brâu cuțitul și pistolul.

Sosi și Halef cu cei doi prieteni ai noștri. L-am însărcinat să intre în casă pe fereastră și să ne aducă armele ce se aflau acolo. Ne-am furișat spre partea dinspre fronton. Deschizătura ferestrei era suficient de mare pentru hagiul. Scoase din casă șapte flinte încărcate.

— Sidi, spuse Halef, ieșind afară, cărbunarul pare să aibă un adevărat arsenal de arme. Le-a dat deja celor doi Aladsehy două flinte iar acestea șapte sunt, probabil, pentru el, cei patru argați, ai lui, Suef și stăpânul conacului. Ieri nu erau aici șapte arme. Se pare că nemernicul ăsta înarmează toată banda lui Schut!

Am cercetat armele. Erau de același calibru ca flintele lui Osko și Omar, lucru foarte avantajos pentru *sir* David și tălmaci, care puteau astfel folosi din rezerva de gloanțe ale celor doi. Lindsay înhață patru flinte iar tălmaciul trei. Arătau de-a dreptul feroce, dar nu erau chiar atât de periculoși, căci armele aveau doar o singură țeava.

— Și acum? întrebă *sir* David. Arme avem. Acum aș vrea să trag!

— Numai dacă este absolut necesar, am spus. Nu vreau să-i ucidem.

— Dar pe mine au vrut să mă ucidă! Îi împușc. Să mă ia dracu', dacă n-o fac. *Well!*

— Și ce, vreți să deveniți criminal? O să-i biciuim. Ieri am văzut niște frânghii atârând de căruță. Poate mai sunt acolo. Halef, du-te și adu-le! *Sir* David, dumneavoastră și tălmaciul vă furișați spre dreapta. Noi ceilalți mergem spre stânga, ca să prindem la mijloc întreaga societate. Nu ieșiți dintre tufișuri mai repede decât vă spun eu. Aveți grijă să nu fiți descoperiți.

Plecară în direcția indicată. Halef aduse o grămadă de sfori pe care le aruncă jos. Pentru moment, acestea doar ne-ar fi încurcat.

Ne-am strecurat, apoi, spre partea din spate a colibei cărbunarului, și am mers de-a lungul ei până la colț. Acolo, ne-am întins la pământ și ne-am târât ușor, înainte, spre foc. Umbrele siluetelor care se aflau în jurul acestuia cădeau direct pe noi, așa că nu puteam fi deosebiți de suprafața terenului.

Când am ajuns în spațiul dintre bărbații care ședeau în jurul focului și armele sprijinite de peretele-colibei, era

exact momentul propice să acționăm.

— Rămâneți pe loc aici, le-am șoptit celor trei, și aveți grijă să nu poată ajunge nimeni la arme. Cel care nu se supune va primi un glonț, dar numai în genunchi. Nu ne încărcăm deloc conștiința dacă-l schilodim pe vreun ticălos din ăsta. Dacă nu ne comportăm cum trebuie, s-ar putea s-o pățim noi.

Ne-am ridicat în picioare. Eu m-am îndreptat spre foc. Primii care m-au observat au fost Marko și cei trei însoțitori ai lui. Acesta sări în sus și strigă înspăimântat:

— Allah! Vine neamțul!

Surpriza fusese atât de mare, încât pur și simplu dădu drumul să cadă biciului pe care îl ținea în mână. Sări în sus și cărbunarul și se holbă atât de speriat la mine, de parcă văzuse o stafie. Ceilalți rămaseră jos. De spaimă, Suef și stăpânul conacului nu mai păreau a fi în stare să se miște. Toți ochii erau îndreptați spre mine, de aceea nimeni nu-i observă pe tovarășii mei de drum care se aflau în umbră.

— Da, neamțul! am răspuns. Nu ți-am spus ieri, Scharka, că am să mă reîntorc dacă va fi necesar?

— Da, mi-ai spus, răspunse cărbunarul. Dar din ce motiv te-ai întors așa, pe neașteptate?

— Am ceva de discutat cu prietenul tău Marko.

— Cu mine? întrebă „învățatul”.

— Da, cu tine. Chiar nu știi la ce mă refer?

— Habar n-am.

— Atunci, stai jos, să putem discuta problema în liniște.

Impresia pe care o făcuse apariția mea neașteptată fusese atât de mare, încât, într-adevăr, „învățatul” se așeză numaidecât. I-am făcut semn cărbunarului să se așeze și el. Indivizii erau de-a dreptul buimăciți, văzându-mă stând, așa, deodată, în mijlocul lor.

— Mai întâi, vreau să te informez că nu mă aflu în donjon, m-am adresat „învățatului”. Ți-ai cam greșit socotelile.

— În donjon? întrebă acesta, uluit. Nu știu ce vrei să spui.

— Văd că ai memoria cam scurtă!

— Cum adică?

— Doar tu însuși ai afirmat că m-aș afla deja, cu siguranță, în donjonul din Rugova.

— Nu cunosc nici un donjon, effendi, și nici n-am spus așa ceva.

— Vasăzică, n-ai afirmat nici că trebuia să fiu biciuit acolo până muream?

— Nu. Nu-nțeleg nimic din tot ce spui.

— Da, dacă într-adevăr nu pricepi, cred, fără îndoială, că ai considerat ca fiind imposibil să pot da de urma englezului.

„Învățatul” nu răspunse, i se oprise vocea-n gât și își trăgea greu răsuflarea. De aceea, am continuat:

— În afară de tine și Schut, nimeni, nu știe cum a căzut englezul în mâinile voastre. Dar acesta te-a asigurat că eu, totuși, am să-l găsesc. A fost o prostie din partea ta să nu crezi acest lucru. Un om care a studiat ar trebui să fie mai deștept.

— La ce englez te referi?

— La acela căruia, ceva mai devreme, i-ai promis că-i tragi o sută de lovituri cu biciul.

Era deja prea mult pentru el. Înghiți în sec, mai înghiți o dată în sec și nu reuși să rostească nici un cuvânt.

— Effendi, strigă cărbunarul, ce drept ai tu să vii aici și să ne spui tot felul de lucruri pe care nu le pricepe nimeni?

Scharka voia să se ridice, dar l-am împins la locul lui și am răspuns:

— Stai liniștit, Scharka! Deocamdată n-am treabă cu tine. Marko poate să-mi răspundă și singur. Îl caut pe englezul pe care l-a adus el aici.

— Dar eu n-am văzut în viața mea nici un englez! strigă Marko.

— Asta-i o minciună sfruntată! Tocmai de aceea ai venit ieri aici, ca să-i asiguri englezului un adăpost la Scharka.

— Nu, nu-i adevărat, effendi!

— O să mai vedem noi asta. Am venit ca să plătesc banii pentru răscumpărarea lui.

— Ah! îi scăpă acestuia. Cine te-a însărcinat cu treaba asta?

— Mi-am luat eu singur permisiunea să-ți aduc banii.

Se uită la mine cu o privire prostească. Cărbunarul era, însă, ceva mai isteț decât el. Își dăduse seama că intențiile mele nu erau din cele bune, căci se grăbi să sară de la locul lui și strigă:

— Minciuni, nimic altceva decât minciuni! Aici nu știe nimeni nimic de vreun englez. Dacă îți închipui că poți să ne păcălești, ți-ai greșit socotelile! Deja ieri ai...

— Gura! am tunat spre el. Într-adevăr, nu-i vina ta că mă aflu acum, în fața voastră, viu și nevătămat. Intenționai să ne ucizi la iazul din fața peretelui de stâncă. Din fericire, n-am fost atât de nerod pe cât m-ai crezut. Stai jos!

— Effendi! strigă la mine. Să nu îndrăznești și a doua oară să mă bănuiești de asemenea josnicii! S-ar putea s-o pățești!

— Stai jos! am repetat. Nu-mi place ca cineva să mi se împotrivească. Pe cel care va mai îndrăzni să se ridice fără permisiunea mea o să-l așez eu la locul lui. Treci la locul tău, Scharka, hai, urgent, altfel...

— Vino să mă așezi! Iată-mă și iată și cuțitul meu! Dacă mai...

Nu mai continuă. Își scosese deja cuțitul de la brâu, dar, în spatele nostru, pocni o împușcătură. Scharka se prăbuși, gemând. De spaimă, ceilalți voiau să se ridice dar am strigat spre ei:

— Stați pe loc, sau vă nimerește și pe voi câte un glonț. Sunteți înconjurați!

— Să nu-l credeți! strigă Scharka, de jos de la pământ, ținându-se cu amândouă mâinile de genunchi. Luați

armele! Sunt acolo sprijinite de zidul casei și înăuntru mai sunt și altele.

— Da, se sprijină acolo. Duceți-vă și luați-le!

Zicând acestea, arătai spre perete. Cu toții îi văzură acum pe cei trei tovarăși ai mei stând cu armele îndreptate spre ei. Împușcătura venise din arma lui Halef.

— La arme! răcni cărbunarul.

Dar nici unul nu se ridică. Fiecare își dădea seama că îl așteaptă un glonț dacă s-ar fi supus poruncii cărbunarului. Scharka înjura îngrozitor. Atunci, am ridicat patul puștii și l-am amenințat:

— Gura! Un cuvânt dacă mai rostești, îți crap capul! Ți-am dovedit doar de ieri că nu ne temem de voi iar astăzi suntem și mai numeroși.

— Și o sută dacă ați fi, tot nu mă tem de voi. N-ai poruncit degeaba să se tragă în mine. Poftim!

Scharka înhață cuțitul și îl aruncă spre mine. Am sărit într-o parte. Arma trecu pe lângă mine. În clipa următoare, i-am tras o lovitură cu patul puștii, de l-am lăsat inconștient.

Lucrul acesta avu efect. Nici unul dintre ceilalți nu mai îndrăzni să facă vreo mișcare. Eram foarte atent la cei trei bărbați care aveau pistoalele la brâu. Dar, din fericire, nici unuia nu-i trecu prin cap să se folosească de armă.

— Acum vedeți că nu ne arde de glumă... le-am spus. Marko să-mi răspundă la întrebare. Ceilalți să-și țină gura închisă. Unde-i ascuns englezul?

— Nu-i nici un englez aici, răspunse acesta.

— Nici chiar în grotă?

— Nu.

— Ei vezi, aici ai dreptate, căci într-adevăr nu mai e acolo, a ieșit afară.

— A ieșit afară? se bâlbâi el.

— Dacă vrei să-l vezi, nu-i nevoie decât să privești înapoi.

Am făcut semn spre locul unde se aflau Lindsay și tălmaciul. Cei doi se apropiară. Marko înțepenise de spaimă.

— Acum crezi că i-am găsit urma? l-am întrebat, râzând. Nici nu l-ai adus bine aici și deja e liber. De altfel, cei doi au asupra lor armele voastre care erau în colibă. Sunteți în mâinile noastre și vă rugăm să ne dați pistoalele acestor trei bravi bărbați. O să vină tălmaciul să le ia de la brăuri. Să nu îndrăznească ei să pună mâna pe arme. Apoi, vor preda și cuțitele. Cel care se împotrivește va fi împușcat.

Am dus carabina la ochi iar englezul a făcut același lucru cu una din armele, sale, deși nu înțelesese nici un cuvânt din ceea ce spusese. Lucrul acesta îi intimida pe cei de față, așa că nici unul nu se împotrivi și lăsară să le fie luate armele.

— Halef, frânghiile!

În trei secunde, micuțul execută porunca.

— Leagă-l pe Marko!

— Ce-ți trece prin cap, effendi! strigă „învățatul”. Vreți să mă legați? Nu permit asta!

— Ba o să fii nevoit să permiți, altfel primești un glonț în cap. Ce-ți închipui tu, că poți să lovești cu biciul un englez și apoi să fii tratat ca un padișah? Nu știi ce jignire reprezintă o lovitură de bici? O să fiți toți legați. Celorlalți le dau cuvântul meu că n-o să pățească nimic, dacă se supun. Dar tu ai să primești înapoi loviturile de bici, cu dobândă cu tot.

Totuși Marko opuse rezistență. Atunci, Lindsay îl întreabă pe tălmaci:

— Cum se spune în turcă: vreau să ajut.

— *Jardym ededschejim!* răspunse acesta.

— *Well!* Așadar: *jardym ededschejim*, ticălosule!

Lindsay ridică biciul care îi scăpase „învățatului” din mână, mai devreme, și îi aplică acestuia câteva lovituri atât de puternice, încât cel lovit renunță pe loc la gândul împotrivirii. Marko fu legat, apoi le veni rândul și celorlalți.

Nu se împotrivi nici unul, căci se temeau îngrozitor de armele îndreptate spre ei. Le-am fixat mâinile la spate în așa fel încât să le fie imposibil să desfacă nodurile. Firește, le-au fost legate și picioarele.

Apoi, am cercetat rana de la piciorul cărbunarului. Nu era periculoasă. Halef vizase genunchiul, dar nu țintise bine. Glonțul pătrunsese în carne, deasupra genunchiului. Am pansat rana. Apoi fu și acesta legat la fel ca ceilalți, timp în care își reveni și în simțiri. Ne arunca niște priviri feroce, dar nu scoase nici un cuvânt.

Le-am făcut apoi semn tovarășilor mei de drum să se tragă într-o parte. Prizonierii nu trebuiau să audă ce urma să discutăm.

— Ascultați, *sir*, ați făcut o mare prostie, spuse *sir* David.

— Pentru că le-am promis acestor oameni că nu li se va întâmpla nimic?

— Firește! *Yes!*

— Eu nu consider asta o prostie ci o acțiune umanitară.

— Ia mai lăsați-mă în pace cu omenia asta a dumneavoastră! Nemernicii ăștia au atentat la viața dumneavoastră și a noastră. Așa e sau nu?

— Fără îndoială.

— *Yes!* Nu pricep de ce n-am putea atenta și noi puțin la viața lor! Sau poate nu cunoașteți legea după care se acționează aici?

— O cunosc la fel de bine ca și dumneavoastră. Dar dacă oamenii ăștia pe jumătate sălbatici acționează conform acestei legi, asta nu înseamnă că și noi trebuie să facem ca ei. Sau, poate, vi se pare că este demn de un gentleman să aibă un comportament de tâlhar?

— Hm! mormăi acesta.

— De altfel, nu prea au apucat să ne facă mai nimic, nici dumneavoastră, nici nouă. Am scăpat nevătămați. Dacă i-am ucide, nici măcar nu s-ar chema că este o răzbunare.

— Bun, atunci să nu-i ucidem, dar să-i biciuim ca lumea.

— Și cum s-ar împăca o asemenea ciomăgeală vulgară cu demnitatea lui sir David Lindsay?

Știam cum să-l iau pe sir David. Rezultatul nu se lăsă așteptat. Își scarpină gânditor nasul de culoare vineție și spuse:.

— Chiar credeți că o asemenea ciomăgeală și un englez nu fac casă bună?

— Da, asta este părerea mea. Leul nu trebuie să-și bată capul cu șoricelul care îl trage puțin de coamă.

— Leu... șoricel... foarte bine! Excelentă comparație! *Well!* Atunci, să-i lăsăm în pace pe șoriceii ăștia! Ca un leu ce sunt, voi fi mărinimos. Dar pe individul ăsta care m-a biciuit nu-l consider deloc un șoricel.

— Aici suntem de aceeași părere. Marko și cărbunarul sunt șefi. Amândoi au pe conștiință mai mult decât o singură viață de om. Ei nu trebuie să scape nepedepsiți. Scharka a fost deja pedepsit prin glonțul lui Halef. Celălalt va gusta din plin cincizeci de lovituri de bici pe spinare, cincizeci, nici una mai puțin.

— Dar el a vrut să-mi tragă mie o sută!

— Cincizeci sunt suficiente. O să le țină minte toată viața.

— De acord! Dar, după aceea, ce facem?

— Îi închidem pe toți în grotă.

— Poarte bine! O să se prăbușească în propria lor hrubă. Da, dar acolo or să moară de foame. Și dumneavoastră nu voi ați să-i ucideți!

— O să am eu grijă să fie eliberați la timpul potrivit. Două-trei zile trăind cu spectrul morții prin înfometare sau sete le va fi o pedeapsă suficientă. O să găsim precis vreun prieten de-al lor care cunoaște grotă. O să-l trimitem să-i elibereze. N-or să ne mai poată face nici un rău, căci vom fi părăsit de mult această zonă.

— Încotro, deci?

— Spre Rugova, mai întâi.

— Grozav! În altă parte nici n-aș fi mers cu voi. Mai am o vorbă de spus blestematului ăla de Kara Nirwan.

— Și eu, dar despre asta mai târziu. Îl cunoașteți cumva personal?

— Mai mult decât mi-ar fi plăcut.

— Vasăzică ne-am înțeles în privința prizonierilor, da?

— Yes! Cu condiția ca acest „învățat” să-și primească cele cincizeci de lovituri.

— O să le primească.

Tălmaciul înțelese discuția pe care am purtat-o amândoi în limba engleză.

— Nici eu n-aș fi de acord să-i ucidem pe oamenii aceștia, spuse el. Spaima de moarte pe care o vor simți închiși în grotă e o pedeapsă destul de mare. Dar, se pune întrebarea dacă această pedeapsă se va și realiza. E posibil să treacă pe aici, prin apropiere, cât de curând, vreunul din oamenii lui Schut, care să cunoască grotă. Dacă nu găsește pe nimeni, s-ar putea să cerceteze grotă și să-i elibereze pe prizonieri.

— Putem să împiedicăm acest lucru?

— Nu. Dar atunci, s-ar rezezi cu toții pe urmele noastre, ca o haită înfometată, să ne vâneze.

— Da, dar ca să complicăm situația, am putea să le luăm caii. M-am și gândit la lucrul acesta. Durează mult să ajungi la Rugova pe jos, așa că, la sosirea lor acolo, noi vom fi plecat deja. Să sperăm că vom găsi cel mai scurt drum.

— N-am mai fost niciodată în valea aceasta, replică tălmaciul, și nu cred că vom găsi drumul pe unde să putem ieși din pădure și din această regiune sălbatică. Am, însă, o soluție. Dacă mergem mai întâi spre Kolastschin, ajungem la drum deschis. Dacă alegem această direcție, ajungem precis la fel de repede la Rugova, cum am ajunge și dacă am găsi o scurtătură prin munții ăștia impracticabili și prin văile și defilee-urile astea pe unde-ți poți rupe gâtul.

— Asta-i și părerea mea. În orice caz, eu aș fi mers mai întâi spre Kolastschin. Drumul spre această localitate va fi

ușor de găsit. Așa cum ne-a spus cărbunarul, e trasat de urmele de la căruță. Dar acum, să ne ocupăm de flăcări ăștia și să-i băgăm în grotă, după ce, mai întâi, Marko își va primi pedeapsa sub ochii noștri.

Le-am comunicat și celorlalți, care nu înțelegeau limba engleză, hotărârea pe care o luaserăm. O aprobare cu toții. La întrebarea mea, hagiul, care altfel ar fi pus bucuros mâna pe bici, îmi spuse că el nu-i ajutor de călău și că plesnește cu biciul doar așa, din când în când, când cere să i se acorde atenție. De aceea, s-a hotărât ca unul dintre argații cărbunarului să se ocupe de acesta ciomăgeală.

L-am ales pe cel mai puternic și i-am spus ce anume ceream de la el și că își pune viața în pericol dacă nu lovește suficient de tare. Apoi a fost dezlegat și, cu ajutorul lui Osko, a adus din spatele casei un buștean gros de care a fost legat Marko.

Așa-zisul „învățat” cerea, zadarnic, îndurare.

— Effendi, strigă el, cât se poate de speriat, de ce ești atât de crud? Știi foarte bine că și eu sunt geolog ca și tine, căci am studiat structura pământului! Chiar ai să permiți să fie biciuit un coleg de-al tău?

— Nu tu ai spus că ar trebui să fiu omorât în bătaie cu biciul? Și, mai bine, nu te mai baza atât pe studiul ăsta al tău! Te-a dus atât de departe, încât acum biciul este colegul tău, iar structura corpului tău va fi studiată în amănunțime.

Îi fu dat biciul argatului cărbunarului. Halef se așeză lângă el, cu pistolul în mână, și îl amenință că îl va împușca de îndată ce va vedea că nu pocnește cu putere. Începu pedepsirea.

Pe când Marko răcnea din toate puterile, m-am dus la cuptor și, cu ajutorul bărzii, am început să dau jos de pe el învelișul de pământ, bucată cu bucată. Nu mai trebuia să servească drept camuflaj pentru intrarea în grotă. Apoi, am aruncat într-o parte rețelele din care era construit cuptorul. Făceam cât mai mult zgomot, în timp ce lucram, pentru a nu mai fi nevoit să ascult urletele „învățatului”.

Lemnele căzură în stânga și în dreapta, până ce, deodată, am dat peste o nișă construită din cărămidă nearsă. Avea forma unei lăzi, partea deschisă fiind acoperită cu câteva scânduri. Dându-le la o parte, am descoperit, spre marea mea uimire, o întreagă colecție de flinte, pistoale, barzi și cuțite. Depozitul de arme a cărui existență o presupuseserăm! Dacă s-ar fi dat foc cuptorului, s-ar fi putut goli mai repede conținutul ascunzătorii.

Pedeapsa aplicată lui Marko, care, între timp, fusese executată, nu mi se mai păru acum atât de dură. N-am spus nimănui nimic despre această descoperire, m-am reîntors la prietenii mei și l-am legat din nou cu mâinile la spate pe argat. Apoi l-am tras deoparte și l-am întrebat:

— Nu-i așa că stăpânul tău are cai?

— Nu.

— I-am văzut ieri, când ați călărit în valea unde urma să ne atacați. Dacă nu-mi spui adevărul o să poruncesc să primești și tu cincizeci de lovituri de bici, ca și Marko.

Asta avu efect.

— Effendi, spuse, n-ai să mă trădezi, dacă-ți spun?

— Nu.

— Nu rezist la lovituri. Cărbunarul are patru cai, din care unul este un alergător excelent.

— Vasăzică, Scharka nu-i sărac?

— În nici un caz! Și cumnatul lui, Junak, e bogat, dar nici unul dintre ei nu lasă să se vadă că ar fi. Au mulți bani ascunși.

— Unde?

— Nu s-au dat niciodată de gol. Dacă aș fi știut unde sunt, i-aș fi înhățat de mult și aș fi șters-o.

— Sunt atât de multe arme aici. Scharka trebuie să aibă și muniție ascunsă pe undeva!

— În colibă, sub culcuș, vei găsi totul: pulbere, plumbi, capse și chiar aprinzătoare pentru arme care au plăci cu cremene.

— Îl cunoști bine pe Marko?

— Nu.

— Învăţat nu-i, deşi, în faţa mea, s-a dat drept aşa ceva. Ce meserie are, de fapt?

— Nu ştiu.

— Dar pe Kara Nirwan îl cunoşti?

Nu răspunse decât după o nouă ameninţare din partea mea.

— Da, îl cunosc, a venit deseori pe aici.

— Unde se află hanul său? Chiar în localitatea Rugova?

— Nu, înainte de a intra în oraş.

— Şi donjonul pe care îl foloseşte drept ascunzătoare?

— Se află în pădurea prin care trece cărarea ce reprezenta vechea graniţă a miridiţilor. De-a lungul acestei graniţe au fost construite mai multe donjoane, pentru apărare, dar n-a mai rămas decât acesta.

— Ai văzut vreodată acest vechi turn de pază?

— Nu.

— Nu ştii nimic nici despre construcţia lui şi felul cum este amenajat?

— Nu. Schut păstrează secretul în această privinţă.

— Dar, oare, Marko ştie?

— Cred că da, el e unul din oamenii de încredere ai lui Schut.

— Bun! Acum o să-mi arăţi unde sunt caii cărbunarului. Să nu încerci însă să fugi. Aceste două revolvere au douăsprezece gloanţe. Le ţin câte unul în fiecare mână iar tu ai să mergi cu un pas în faţa mea. La prima mişcare greşită, te împuşc. Dă-i drumul!

O luă înainte şi merse în spatele casei. Acolo, o coti la dreapta, într-o direcţie în care nu mersesem până acum. Un drum destul de bătut ducea spre tufişuri. După mai puţin de douăzeci de paşi, ne aflară în faţa unei colibe cam de înălţimea unui om.

— Acolo înăuntru sunt, spuse argatul. Asta-i grajdul.

— Aici nu încap mai mult de patru cai. Unde-s ceilalţi?

— În partea cealaltă, în spatele focului.

— Unde s-au aflat ieri caii celor doi frați?

— Da.

— Bun, cu asta am aflat destul. Să mergem înapoi!

Acesta ezită.

— Effendi, spuse, vezi că ți-am dat ascultare. Spune-mi cel puțin dacă vom fi uciși.

— O să rămâneți în viață. Doar v-am spus că n-o să vi se întâmple nimic și eu mă țin de cuvânt. Dar o să vă închidem, totuși, puțin.

— Unde?

— În grotă.

— Și altceva n-o să pățim?

— Nu.

Se părea că nu-l sperie faptul că vor fi închiși. I-am ghicit gândul, de aceea i-am spus:

— Nu suntem chiar atât de îndurători cu voi, cum îți închipui. N-o să reușiți să vă eliberați singuri.

Tăcu.

— Scara nu mai e acolo, am continuat.

— Scara? întrebă el, consternat. Știai de ea?

— Da, chiar ieri am fost în grotă. Am coborât prin stejar, căci voiam să cunoaștem locul de unde urma să-l salvăm astăzi pe englez.

— Allah! strigă el, uimit.

— Am fost și astăzi în grotă, pe când Marko vorbea cu englezul. Asta poți să le povestești și celorlalți, să-și dea seama ce dram de creier au în cap.

— Atunci, nu mai putem ieși din grotă! spuse el speriat.

— Dar nici nu-i nevoie să ieșiți.

— Așadar, trebuie să murim în chinuri?

— Mare pagubă!

— Da, dar ne-ai promis că n-o să ni se întâmple nimic!

— Da, și mă țin de cuvânt. Eu nu vă fac nimic. Voi singuri v-ați construit grotă. Așadar voi înșivă purtați vina dacă acum trebuie să-i faceți proba.

— Effendi, să nu faci asta. O să ne prăpădim, o să murim de foame!

— Câți alții nu s-au prăpădit acolo! Nu ne atingem nici măcar de-un fir de păr de-al vostru, dar o să vă băgăm acolo unde au stat și victimele voastre. Ce se va întâmpla după aceea nu mai e treaba noastră.

— O să trageți și piatra să blocați gaura?

— Firește.

— O, Allah! Atunci, nu-i posibil să ne salvăm! Piatra nu poate fi trasă dinăuntru, nici măcar cu ajutorul cuțitului. Și, de fapt, n-avem nici un fel de unealtă, o să fim cu mâinile și picioarele legate. Nici măcar pe mine nu vrei să mă cruți?

— Meriți oare?

— Ai văzut doar că ți-am dat ascultare.

— Da, de frica pistolului meu.

— Așadar n-o să faci o excepție cu mine?

— Nu.

— Atunci, să te ia dracu' și să te arunce în cel mai adânc colț al iadului! Blestemat să fii! Ești cel mai turbat și mai răios câine care există pe pământ. Fie ca sfârșitul tău să fie de o mie de ori mai chinuitor decât moartea noastră!

Asta și așteptasem. Supunerea lui temporară nu mă păcălise. Era cel mai puternic și cel mai crud dintre argații cărbunarului. Lucrul acesta îl observasem imediat. De altfel, tocmai de aceea îi spuseseam atât de multe, ca să le poată relata și celorlalți tot ceea ce aflase de la mine. Nu aveau să stea prea mult închiși în grotă, dar, în această perioadă, urmau să afle ce-i aceea spaima de moarte.

Nici n-a ajuns bine între tovarășii lui, că a și început să le povestească ce anume îi aștepta. Aceștia începură să urle și să se zbată pentru a se dezlega. Doar cărbunarul stătea liniștit și strigă, acoperindu-le țipetele cu vocea sa:

— Stați liniștiți! Nu rezolvați nimic dacă urlați. Să nu le facem pe plac acestor câini, care vor să ne ucidă, arătându-le că ne e frică. Și chiar credeți că trebuie să ne temem?

Nu! O să supraviețuim, căci Dumnezeu însuși va coborî în grotă și ne va salva.

— Știu ce vrei să spui, răspunse argatul. Doar că Dumnezeu n-are cum coborî la noi în grotă, căci scara nu mai există. Străinul ăsta a coborât în stejar și a luat scara.

Timp de câteva minute, domni o liniște înflorătoare. Apoi, cărbunarul întrebă, cu răsufierea tăiată:

— E adevărat?

— Da! El însuși mi-a spus.

— Dar cum a aflat secretul?

— Diavolul, fratele și asociatul lui, trebuie să-i fi spus.

— Atunci, o să murim acolo de foame și de sete, spuse, înăbușit, Scharka.

Se dusesse pe apa sâmbetei liniștea lui. Se zbătea și răcnea din toate puterile.

— O, Doamne, fă să cadă foc din ceruri, să-i nimicească pe străinii ăștia! Lasă apa să țâșnească din pământ să-i înece! Fă să curgă otravă din nori, ca să piară ca viermii ce trebuie striviți sub tălpi!

Ceilalți i se alăturară în aceste „urări”. Ne dovediră astfel că găsiserăm cel mai bun mijloc de a-i face să guste din torturile spaimei de moarte. Făceau o asemenea zarvă, încât ne-am grăbit să-i băgăm în grotă.

I-am așezat unul lângă altul. Apoi am ieșit de acolo târâș și am tras piatra, înțepenind-o bine cu lanțul. Urletele lor de spaimă nu conteniră, dar afară nu se mai auzeau.

Apoi, ne-am apucat să ardem lemnele din care fusese construit cuptorul, așa încât am scos la iveală clar intrarea în grotă. Ne-a ajutat și sir David. Reteveiele erau un combustibil binevenit, căci focul urma să fie întreținut toată noaptea.

În timp ce ne ocupam de acest lucru, Halef mă luă de braț și, compunându-și o mutră șireată, îmi spuse:

— Sidi, tocmai mi-a venit o idee nemaipomenită.

— Așa, care vasăzică? De obicei exact ideile tale cele mai bune nu prea ne sunt utile.

— Da, dar asta valorează o mie de piaștri!
— Să fii sigur că n-o să-ți dau nici un ban.
— Totuși ai să te bucuri când o să auzi ce-am să-ți spun.
— Dă-i drumul!
— Mai întâi, să-mi spui dacă ți-e milă de cei pe care i-am închis în grotă.

— Nu, nu mi-e milă deloc.
— În comparație cu crimele lor, pedeapsa pe care le-am hărăzit-o noi nici nu se poate numi pedeapsă. Mâine sau poimâine or să fie iarăși liberi și apoi au să uite repede totul. Ce zici, n-ar fi bine să-i mai băgăm nițel în sperieți, ca să aibă la ce se gândi timp mai îndelungat?

— N-am nimic împotrivă. Și cum ai vrea să faci asta?
— Să trezim în ei credința că vor avea o moarte la fel de înfricoșătoare ca a victimelor lor.

— Să-i asfixiem, adică?
— Da. Aprindem un foc în fața grotei și deschidem borta să pătrundă fumul înăuntru.

— Da, dar atunci chiar se vor asfixia!
— O, nu! O să facem doar un foc mititel și, arzând în aer liber, cea mai mare parte a fumului se va împrăștia în aer. Cuptorul a fost în așa fel construit încât să servească drept horn spre interior, ceea ce nu e cazul acum. Să observe doar că am deschis borta. Apoi, când vor simți mirosul de fum, fără ca acesta să pătrundă la ei în cantitate mare, se vor speria de moarte. Nu-i așa, Sidi?

— Așa cred și eu.
— Ce zici, pot să-i dau drumul?
— Din partea mea, fă ce vrei.

Hagiul desfăcu lanțul și trase piatra, dar, în așa fel încât s-o poată ține bine de lanț din afară. Apoi adună o grămăjoară de lemne în fața bortei și îi dădu foc cu ajutorul unei ramuri aprinse. Apoi îngenunche și începu să sufle fumul spre bortă, încât îi dădură lui lacrimile.

— Potolește-te, Halef! am strigat, râzând. Până la urmă o să te înăbuși tu.

— O, nu! Lasă-mă să-mi fac plăcerea. Ticăloșii ăștia vor trage acum o spaimă atât de mare încât se vor simți ca într-o tigaie dogorâtă de flăcări, în care diavolul își prăjește favoriții.

În vreme ce Halef se ocupa de foculețul lui, le-am spus lui Osko și Omar să ducă în casă armele descoperite în depozitul din cuptor. În odaie, am găsit o grămadă de făclii de brad și câteva lumânări de seu cu care am putut lumina încăperea. Apoi, a fost examinat culcușul. Am aruncat într-o parte frunzișul, ramurile și zdrențele care îl alcătuiau și am dat peste un chepeng de scânduri vechi și grosolan construit. După ce l-am îndepărtat, s-a căscat în fața noastră o gaură destul de adâncă, de formă pătrată, din care am început să scoatem mai multe bucăți mari de plumb, câteva cutii de tinichea cu capse, mai multe bucăți de cremene și un butoiaș cu pulbere. Acesta fusese găurit și apoi astupat din nou, cu o bucată de cârpă.

Am încercat să trag afară cârpa, pentru că voiam să examinez pulberea. M-am împiedicat însă de o bucată de plumb, care a căzut înapoi în hrubă. S-a auzit un zgomot care m-a făcut să ciulesc urechile. Sunase a gol.

— Oare, sub această hrubă, să mai fie vreuna? am mormăit. Ascultați!

Am mai aruncat o bucată de plumb înăuntru. Se auzi din nou un sunet ca de spațiu gol.

— Yes! spuse sir David. Limpede: fund dublu. Să încercăm să-l scoatem.

Am astupat butoiașul și l-am rostogolit într-o parte să nu cadă pe el vreo picătură din făcliile de brad. Apoi, ne-am așezat pe burtă în jurul hrubei, adânci cam de un metru, și am început să scurmăm cu cuțitele podeaua care era alcătuită din pământ bine bătătorit. Pământul scurmat îl scoteam afară cu mâinile.

În scurt timp n-am mai ajuns cu mâinile până jos. L-am chemat pe Halef. El fiind cel mai mic de înălțime dintre noi, l-am coborât în groapă și a săpat în continuare.

— Sunt curios să văd ce *fowlingbull*^[10] o să dea la iveală de acolo, spuse *sir* David, râzând.

Gândul că, nu cu foarte mult timp în urmă, își văzuse îndeplinită dorința pătimașă de a descoperi, la ruinele cetății Niriive, statuia unui taur înaripat, îi făcea și astăzi plăcere.

Deodată, Halef se opri.

— Gata cu pământul, ne informă. Am dat de lemn.

— Lucrează mai departe! l-am rugat, încearcă să cureți bine lemnul de pământ!

— Sunt niște drugi transversali groși cât brațul, Sidi. Sub ei se află o grotă sau ceva asemănător.

Continuă să mai scoată pământ. Apoi dădu la iveală doi drugi de fag.

— Sunt vreo douăzeci de astfel de bucăți de lemn așezate una lângă alta, spuse el. Am să văd imediat ce se ascunde dedesubt.

Trase afară mai multe bucăți de lemn, până ce rămaseră doar atâtea câte îi erau necesare pentru a putea îngenunchea pe ele. Apoi începu să scormonească în groapa dată la iveală. Obiectul pe care pusese mâna era atât de mare încât nu-l putu trage afară prin deschizătura formată.

— E ceva din piele, ne explică Halef, dar e înfășurat cu sfori și e destul de greu.

— Am să-ți dau lasoul meu, i-am spus. Înfășoară-l în jurul sforilor și apoi dă la o parte lemnele care au mai rămas. Așa o să putem trage afară pachetul.

Halef se execută și apoi ieși din hrubă. Am tras obiectul afară cu lasoul. Era un sac de piele strâns legat cu o mulțime de sfori, din al cărui conținut ieșeau niște sunete metalice. După ce am tăiat sforile și am dezlegat gura sacului care era legată cu o curea, am scos afară conținutul. Priveam admirativ la o veche și prețioasă armură albaneză.

Era compusă dintr-o cămașă de zale din argint sau doar argintată, membrele fiind îmbinate într-un mod artistic. Fabricantul acestei armuri trebuie să fi fost un maestru al meseriei sale și probabil îi fuseseră necesare mai multe luni pentru a realiza această operă de artă.

Omul căruia îi fusese destinată avusese o statură mică, așa cam ca Halef al meu.

În afară de aceasta, se mai aflau acolo două pistoale cu cremene, îmbrăcate în aur, și un pumnal lung, îngust, cu două tășuri, cu un mâner din lemn de trandafir, decorat cu aur, pe ornamentul mânerului aflându-se o perlă mare, care bătea în albăstrui.

Ultima piesă era o sabie turcească încovoiată, băgată într-o teacă simplă de piele, al cărei înveliș de lac se rosea. O dădurăm din mână în mână, fără ca vreunul să rostească un cuvânt. În cele din urmă, Halef mi-o întinse și spuse:

— Ia uită-te, Sidi! Nu se potrivește cu celelalte obiecte.

Mânerul era atât de murdar încât nici nu-ți puteai da seama din ce era făcut. Mi se păru că în mod intenționat fusese murdărit în halul acesta. Dar garda de oțel, încovoiată în formă de buze, strălucea în lumina torțelor. Am descoperit că era fin gravată pe ea o inscripție în limba arabă. Se putea citi cu ușurință și suna așa: „*Ismi esssa'ika*” adică, „fulgerul care lovește”.

Am presupus că țineam în mână o armă deosebit de prețioasă. Cu ajutorul caftanului vechi care atârna de un perete în colibă și în buzunarul căruia Halef băgase melcii culeși cu o zi înainte, am curățat mânerul de murdărie și am descoperit acum că era din fildeș, în care fusese gravat, cu negru, primul capitol din *Coran*. Ornamentul mânerului era împodobit cu două semiluni de aur, încrucișate, între cele patru jumătăți de seceră formate astfel, se aflau litere arabe, și anume, în primul spațiu dintre ele era un *dschim*, în al doilea un *sad*, în al treilea din nou un *dschim*, iar în al patrulea, am văzut un *cha*, un *mim* și un *dal*. Aceste litere formau numele armurierului, localitatea și anul când fusese

lucrată. Literele din primele trei spații trebuiau completate și, astfel, se putea citi:

„Ibn Dschordschani, armurier din Damask”. În cel de-al patrulea spațiu era gravat anul. Un *cha* înseamnă 600, *mim* — 40 și un *dal* — 4, prin urmare, sabia fusese lucrată în anul 644 al *Hegirei* ^[111].

Am tras sabia din teacă. Taișul era uns cu un amestec de ulei și pulbere de mangal. După ce l-am curățat, și-a arătat adevărata valoare: strălucea ca un fulger.

Studiind-o mai îndeaproape, nu mi-a fost greu să-mi dau seama că era o sabie adevărată, lucrată din oțel de Golkonda, călit la flacăra focului în care arsese îngrășământ natural provenit de la cămile. Pe una dintre fețele taișului stătea scris clar: „*dir balak* — ia seama!” iar pe cealaltă: „*iskini dem* — dă-mi sânge să beau!” Era atât de flexibilă, încât aproape puteam s-o încovoi în jurul coapsei.

— Ei, Halef, l-am întrebat pe hagi, chiar nu se potrivește această sabie cu celelalte obiecte?

— Cine s-ar fi gândit! răspunse acesta. Arată ca o adevărată armă veche.

— Este mult mai valoroasă decât toate celelalte pe care le-am descoperit în hrubă. Și dezmente părerea greșită conform căreia astfel de săbii veritabile nu se lucrau în Damasc, ci doar în Meschihed, Herat, Kirman, Schiras, Isfahan și Khorassan. Am să vă arăt acum cum se încearcă un asemenea oțel.

În odaie se afla un butuc de lemn, care părea să fi servit drept scăunel. Am așezat pe el o piatră dură, de dimensiunea a doi pumni, pentru a o tăia cu sabia. Încercarea, a reușit din prima lovitură, iar taișul nu a prezentat nici cea mai mică știrbitură.

— La dracu', este veritabilă! strigă *sir* David. Da' știi c-am făcut o descoperire de valoare! Vreau să cumpăr eu sabia de la dumneavoastră. Cât vreți pe ea?

— Nimic
— Cum? Nimic? Mi-o dați pe degeaba?
— Nu. Nu pot nici s-o vând, nici s-o dăruiesc, căci nu-mi aparține.

— Îl cunoașteți pe proprietar?
— Nu. Va trebui să-ncercăm să-i dăm de urmă.
— Și dacă lucrul acesta este imposibil?
— Atunci o să predăm aceste lucruri autorităților. Armura a fost, probabil, furată. Proprietarul său de drept trebuie să o primească înapoi. Sper că nu sunteți de altă părere, *sir* David?

— Firește că sunt de altă părere! De cu totul altă părere! Vreți să-l căutați luni în șir pe omul căruia îi aparține armura. Sau poate vă închipuiți că vreun slujbaș și-ar da osteneala să-l descopere pe omul acela? Vă înșelați amarnic! Slujbașul și-ar râde de bunătatea dumneavoastră și ar păstra lucrurile pentru el.

— Nu mi-e teamă de așa ceva. Când am vorbit despre autorități, nu m-am referit la vreun *wali* ^[12] turc și subalternii săi. Oamenii aceștia nu au nici o putere aici, în munți. Semințiile muntenilor sunt total independente, atât una față de alta cât și față de autoritățile turce. În fruntea fiecărei seminții se află un *bajraktar* ^[13], care o conduce cu ajutorul câtorva căpetenii supuse lui. Toate delictele comise de membrii unei seminții nu sunt pedepsite de stat, ci de cei lezați și de rudele acestora.

De aceea, se practică aici vendeta și în ziua de astăzi. Dacă i-aș da armura unui asemenea *bajraktar*, sunt sigur că nu și-ar opri-o pentru el, chiar dacă ar aparține unui membru al altei seminții.

— Dar unde să-l găsim?
— Asta am s-o aflu în următorul sat. De altfel, nici nu va trebui să-mi dau osteneala în acest sens. Voi reuși să scot numele proprietarului chiar de la cărbunar. El a ascuns

aceste lucruri și trebuie să știe de la cine au fost furate. Halef, Osko și Omar îl vor aduce aici imediat.

— Nu se poate, Sidi, spuse Halef.

— De ce nu?

— Pentru că am aprins deja foculețul în fața grotei. Nu putem să intrăm acolo.

— Atunci, o să stingi foculețul, dragul meu.

— Bine! Dar mai târziu o să-l aprind din nou.

Cei trei plecară și, după câteva clipe, se întoarseră cu cărbunarul legat fedeleș. Îl trântiră direct pe pământ, acesta dând un strigăt puternic, mai puțin de durere, cât de spaimă, din cauza celor ce le văzu în jurul său. Pătrunseserăm într-adevăr într-o cameră a comorilor. Scrâșni din dinți și ne aruncă, și nouă și obiectelor împrăștiate pe jos, o privire furioasă. Când această privire se opri o clipă asupra hrubei deschise, am observat cum figura lui s-a înflorat, în mod ciudat. Am fost convins că hruba mai conținea ceva, ceva ce încă nu descoperiserăm.

— Am trimis să fi adus, i-am spus lui Scharka, pentru ca să primesc de la tine informații în legătură cu aceste obiecte. Cui au aparținut?

Tăcu. Am repetat întrebarea, dar tot n-am primit nici un răspuns.

— Întindeți-l pe burtă și biciuiți-l până ce va vorbi, am poruncit.

Fu imediat întors cu fața în jos. Halef scoase biciul. Când Scharka văzu că nu era de glumă, strigă:

— Stați! O să vă spun totul. Armura aceasta îmi aparține!

— Poți să dovedești acest lucru?

— Da. Am avut-o întotdeauna.

— Și, atunci, de ce-ai îngropat-o? Proprietățile de drept nu trebuie să fie ascunse.

— Cel care locuiește singur în pădure trebuie să facă acest lucru, dacă nu vrea să fie călcat de hoți.

— Dar hoții ăștia sunt prietenii tăi. N-ai de ce să te temi de ei. Cum ai ajuns în posesia armurii?

— Am moștenit-o.

— De la strămoșii tăi? Să fi avut strămoșii unui cărbunar o asemenea familie bogată și distinsă?

— Da, strămoșii mei au fost eroi vestiți. Din nefericire, din bogățiile lor nu mi-a mai rămas decât această armură.

— Alte comori nu mai ai?

— Nu.

— O să verificăm.

Am aprins o nouă făclie și am luminat interiorul hrubei. Într-un colț, am zărit două pachetele învelite în niște cârpe, care trebuie să se fi aflat sub sacul în care fusese armura. Halef sări în hrubă și le scoase afară. Le scutură; sunau ca banii.

— Sunt grele, spuse el. Mi se pare că sunt pline cu piaștri.

Cărbunarul trase o înjurătură cumplită și strigă:

— Nu vă atingeți de banii ăștia! Sunt proprietatea mea!

— Gura! i-am poruncit. Imposibil să-ți aparțină ție, căci tocmai ai afirmat că nu mai ai și alte comori în afară de armură.

— Și ce, voiați să vă arăt tot ce am, ca să mă furați?

— Suntem oameni cinstiți și n-am lua nici măcar o para de la fine, dacă am fi convinși că banii îți aparțin într-adevăr. De altfel, ar trebui să-ți fie indiferent dacă îți voi lua sau nu aceste, lucruri. N-ai ce să mai faci cu ele, căci în curând vei muri.

Între timp, cârpele fură despăturite și pungile deschise. Acestea erau confecționate din piele de căprioară și erau împodobite cu o broderie de perle în mijlocul căreia am citit, pe amândouă pungile cu bani, numele *Stojko Vites*. Era scris cu litere chirilice, folosite și în Serbia și în ținuturile muntoase învecinate. *Vites* corespunde cuvântului german *Ritter* (cavaler). Era ușor de tras concluzia că stăpânul acestor bani purta numele Vites

pentru că strămoșii săi fuseseră cavaleri. Probabil că și armura provenea tot de la aceștia.

— Știi să citești? l-am întrebat pe cărbunar.

— Nu, răspunse acesta.

— Pe tine te cheamă Scharka. Ți-e numele mic. Care e numele tău de familie?

— Visosch.

— Și pe strămoșii tăi i-a chemat, firește, la fel, nu-i așa?

— Da. Toți au aparținut acestei renumite familii.

— Un Visosch și-a comandat desigur și această armură?

— Da.

— Asta-i o minciună sfruntată. Acum te-ai dat singur de gol. Armura și banii aceștia îi aparțin unui om care se numește Stojko Vites. Vrei să tăgăduiești acest lucru?

Se holbă la mine, uimit peste măsură. Habar nu avea că pe săculeț erau brodate litere și nu-și putea sub nici o formă explica de unde aflasem acel nume.

— Îl ai pe dracu' în tine! spuse, cu o voce pierdută.

— Iar tu ai să te duci direct la el, dacă n-ai să-mi spui imediat unde poate fi găsit acest Stojko.

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta, iar lucrurile îmi aparțin. Dacă nu mă crezi, pot să jur.

— Atunci, n-am ce face, trebuie să te cred. N-avem nici un drept să te despărțim de proprietatea ta. Poți să pieri împreună cu ea. Ia-o cu tine, la vestiții tăi strămoși care, cu siguranță, sălășluiesc în adâncurile iadului!

Zicând acestea, am rostogolit butoiușul de pulbere până în apropierea cărbunarului și i-am scos dopul. Apoi, am tăiat cu cuțitul tivul caftanului agățat pe perete și am făcut din el un șnur, legând un capăt al acestuia de butoi iar celuilalt capăt dându-i foc cu o făclie.

— Effendi, ce vrei să faci? strigă el speriat.

— Să' te arunc în aer cu tot cu casă și cu ce ai aici. Voi, ceilalți, să ieșiți repede afară, să nu fim loviți de vreo piatră.

M-am prefăcut că într-adevăr voiam să ies repede din casă. Ceilalți m-au urmat. Fitulul ardea ușor mai departe.

— Stați, stați! urlă Scharka după noi. Nu mai rezist! Aveți îndurare!

— Nici tu nu ai fost îndurător cu victimele tale, strigă Halef. Te așteaptă iadul! Îți urăm călătorie plăcută!

— Veniți înapoi, veniți repede înapoi! O să vă spun totul, totul! Scoateți fitilul! Aceste lucruri nu-mi aparțin.

M-am întors repede și l-am întrebat:

— Atunci, cui aparțin?

— Acelui Stojko Vites al cărui nume l-ai rostit mai înainte. Stinge repede fitilul!

— Doar cu condiția să ne spui adevărul.

— Da, da! Dar stinge focul!

— Bun! Pot să aprind fitilul și mai târziu. Halef, stinge fitilul! Dar, dacă te mai prind o dată cu minciuna, Scharka, să știi că aprind fitilul din nou și, atunci, văicărelile tale n-o să-ți mai ajute la nimic. N-avem nici un chef să ne lăsăm duși de nas. Vasăzică, în ce loc i-ai furat acestui Stojko banii și armura?

— Aici.

— Presupun că nu era singur, căci prin această regiune nu se călătorește neînsoțit cu o asemenea comoară.

— Erau cu el fiul lui și un slujitor.

— I-ai ucis?

— Pe bătrân nu. Ceilalți s-au apărat și ne-au silit să-i împușcăm mortal.

— Așadar, Stojko Vites e încă în viață?

— Da.

— Și unde se află?

— În donjonul din Rugova.

— Aha, pricep. Urmează să fie silit să-și plătească răscumpărarea?

— Da, așa vrea Schut. Dacă primește răscumpărarea, eu voi putea păstra aceste lucruri.

— Și dacă n-o primește?

- Atunci, va trebui să le împart cu Schut.
- Cine mai cunoaște afacerea asta?
- Doar Schut și argații mei.
- Erau aici când a fost atacat Stojko?
- Da. Eu singur n-aș fi putut să-i înving pe cei trei.
- Sunteți o bandă drăcească. Iar Marko, firește, habar n-are de treaba asta!
- N-a aflat nimic, altfel și-ar fi cerut și el partea.
- Ce-ați făcut cu leșurile celor doi pe care i-ați împușcat?
- Le-am îngropat.
- Unde?

Scharka ezită. Când văzu, însă, că Halef se pregătea să aprindă din nou fitilul, se grăbi să spună:

- Nu-l aprinde! Locul nu-i departe de aici. Doar n-ați vrea să-l cercetați?
- Ba chiar asta o să facem.
- Și o să-i dezgropați?
- Poate.
- O să vă spurcați cu leșurile!
- Asta ai făcut și tu, fără să te temi. Trebuie să ne conduci acolo. O să fii dus pe brațe.
- Nu-i necesar. O să găsiți și singuri locul, dacă vă duceți de aici până la căruță și apoi pătrundeți printre tufișuri. O să găsiți acolo o grămadă de pământ și cenușă sub care au fost îngropați cei doi. Aveți acolo târnăcoape și sape.
- O să mergem acolo. Dacă ne-ai mințit, o să zbori totuși în aer. De altfel, sunt convins că au fost uciși pentru că s-au apărat. Trebuiau să moară oricum, pentru a nu vă trăda. Și bătrânul Stojko își va pierde viața, dacă va plăti răscumpărarea. Dar cum ți-a venit ideea să-l duci la donjon? Dacă l-ai fi ținut ascuns în grotă, aici, la tine, ți-ar fi rămas ție toți banii. N-ar fi trebuit să-i dai nimic lui Schut.

— Schut a cerut să-l ducă acolo. Și-a făcut apariția pe neașteptate, când lupta luase sfârșit. Așa că n-am putut să-i ascund nimic. L-a și luat pe Stojko cu el.

— Dar ce căuta Stojko Vites la tine?

— Voia să înnopteze. Venea din regiunea Slokutschie, unde este *bajraktar* al seminției sale.

— Și încotro se ducea?

— În munții Akraba, la Batera, în regiunea Kroja. Fiul său urma să-și ia mireasa de acolo.

— Scharka, ești un drac împielit! În loc să ajungă la nuntă, bietul tânăr a fost ucis. Armura aceasta prețioasă o luase cu el pentru a se împodobi cu ea la nuntă. Nici o pedeapsă nu-i prea grea pentru tine! Când i-ai ucis pe cei doi?

— Acum două săptămâni.

— Cum se ajunge la donjon?

— Asta nu știu. Schut păstrează secretul. Cel mult lui Marko s-ar putea să-i fi spus. Effendi, vezi că mărturisesc tot. Să nu mă ucizi.

— Nu, n-o să vă ucidem. Meritați, înzecit să fiți uciși, dar n-o să ne spurcăm cu sângele vostru. Sunteți niște lepădături. Și animalele sălbatice sunt mai bune ca voi. O să căutăm acum locul unde i-ați îngropat. Rămâi aici, până ne întoarcem. O să te păzească Omar.

8. Pe urmele lui Schut

Am luat cu noi făclii și ne-am îndreptat spre locul indicat de cărbunar. Era mai multă cenușă acolo decât pământ. Am folosit uneltele care se aflau în preajmă pentru a da pământul și cenușa la o parte. Morții nu fuseseră îngropați, ci arși. Patru cranii carbonizate dovedeau că și alte cadavre fuseseră tratate, mai înainte, în același mod. Priveliștea era înfiorătoare. Am plecat de acolo cuprinși de oroare. *Sir* David și Halef mi-au cerut să terminăm pe loc cu cărbunarul și argații lui. Eram atât de revoltat, încât n-am reușit să le dau imediat un răspuns.

— De ce nu ziceți nimic, *sir*? strigă Lindsay. Criminalii ăștia trebuie totuși pedepsiți!

— Vor fi.

— Ei aș! Chiar dumneavoastră ați recunoscut că autoritățile de aici n-au nici o putere. Dacă nu facem nimic, corbii ăștia or să-și ia zborul. Dumneavoastră voiați să le mai trimiteți și pe unul de-al lor să le deschidă grota.

— Asta am să și fac. Doar că n-o să le trimit un prieten de-al lor, ci un om la care nu vor găsi nici o îndurare. Până acum, n-am vrut decât să le strecor în suflet spaima de moarte, dar să le cruț viața. Acum, însă, după descoperirea acestor noi crime înfiorătoare, susțin în continuare că nu trebuie să ne atingem noi de ei, dar nici nu-i vom lăsa să scape nepedepsiți. O să-l eliberăm pe Stojko Vites și o să-l trimitem aici. Sunt convins că nu va fi deloc îngăduitor cu ei.

— *Well!* Cu asta sunt de acord. *Bajraktarul* ăsta va ști exact cum să procedeze cu ei. Să sperăm că va ajunge aici destul de repede. În orice clipă își poate face apariția vreun prieten al cărbunarului care i-ar elibera pe ticăloși.

— Nu-i exclus, dar nici unul dintre noi nu poate rămâne aici, pentru a împiedica acest lucru.

— De ce nu? întrebă tâlmaciul. Eu sunt gata s-o fac. *Sir* David nu mai are nevoie acum de ajutorul meu. Va trebui să renunț la retribuiția mea, dacă nu mai sunt tălmaci...

— Prostii, mormăi Lindsay. Am să-ți plătesc în continuare. *Well!*

— Foarte bine, atunci rămân aici și am să păzesc gașca asta de lepădături până vine Stojko. Sper că nu vă temeți că-l voi elibera pe cărbunar. Știu foarte bine ce m-ar fi așteptat, dacă nu ne-ați fi salvat la timp. N-aș fi scăpat cu viață, căci s-ar fi temut să nu-i trădez. Sunt tată de familie, am nevastă, părinți și mai mulți copii care ar fi murit de foame, dacă mă ucideau. Când mă gândesc la asta, nici nu-mi trece prin cap să mă arăt milos față de acești criminali.

— *Well!* Foarte bine! spuse Lindsay. Nu mai am nevoie de tălmaci, dar am să-ți plătesc și pentru zilele următoare. Și, pe deasupra, și un bacșiș gras, dacă iese totul bine.

— Și cum o să plătiți, *sir*, dacă vi s-au luat toți banii?

— O să iau totul înapoi de la Schut. Și chiar dacă n-o să-i primesc înapoi, semnătura lui David Lindsay valorează peste tot, atât cât vrea el.

— La nevoie, mai sunt și eu pe aici, am spus. *Sir* David Lindsay se poate folosi de punga mea care, din păcate, nu-i chiar atât de plină ca a lui.

— Dumneavoastră sunteți vinovat că nu aveți mai mulți bani, spuse Lindsay. Astăzi ați fi putut avea o sumă frumoasă, dacă mi-ați fi vândut atunci armăsarul. Dar sunteți un încăpățânat fără pereche. *Well!*

Purtasem această discuție, în fața colibei. Acum, intrarăm în casă. Cărbunarul ne privi nerăbdător, dar și îngrijorat.

— Ei, effendi, te-ai convins că nu te-am înșelat? mă întrebă.

— Ai spus adevărul. Realitatea mi-a întrecut chiar așteptările. Acolo au fost arși mai mulți oameni. Cine erau ceilalți?

— Erau... chiar vrei să știi, effendi?

— Nu. Prefer să nu știu. Dar e de presupus că ai mai jefuit și alte victime. Unde ai ascuns pungile cu bani?

— Nu mai am altceva decât ceea ce ați găsit aici, la mine.

— Nu minți! Aceste lucruri i-au aparținut lui Stojko. Unde ai ascuns partea care ți-a revenit din pradă pe care ți-a dat-o Schut și câștigurile obținute din jafurile pe care le-ai comis pe cont propriu?

— Repet că ceea ce ați găsit e tot ce am!

— Sidi, să dau foc fitilului? întrebă Halef, apropiind făclia de acesta.

— Da.

— Nu, nu! strigă Scharka. Nu mă aruncați în aer! O să vă spun adevărul! Aici, la mine, n-o să mai găsiți nimic.

— N-o să mai găsim nimic aici? Atunci, unde? La vreun prieten bun de-al tău?

Scharka tăcu.

— Dacă n-ai de gând să vorbești îndată, Halef o să-și pună în aplicare amenințarea!

— Nu mai am nimic aici, cumnatul meu i-a luat la el, în păstrare.

— Junak? Și unde i-a pus?

— I-a îngropat la el sub vatră.

— De ce, ai considerat că aici nu erau în siguranță? Bine, deocamdată o să-i lăsăm acolo. N-avem timp acum să ne întoarcem ca să căutăm acești bani pătați cu sânge. Am terminat cu tine. O să ne mai revedem. Până atunci, te sfătuiesc să te căiești înainte de a muri. Luați-l de-aici!

— Effendi, ai vorbit de moarte! strigă cărbunarul. Mi-ai promis, totuși, că n-o să ne ucizi!

— Ti-am făcut această promisiune și o să mă țin de cuvânt. N-o să ne atingem de voi, dar de murit e sigur că veți muri. Moartea și-a întins deja ghearele deasupra voastră să vă înhațe.

Tovarășii mei de drum îl luară pe Scharka de acolo, după ce l-am rugat pe Halef să-l aducă, în locul lui, pe „învățat”.

Marko nu fu adus în casă, ci lângă foc. Halef îi scosese legăturile de la picioare, ca să poată merge.

Falsul savant își mușca buzele și nu ne onoră nici măcar cu o privire, deși trăsăturile feței lui exprimau spaima de moarte.

— Vreau să aflu ceva de la tine, i-am spus. Ai să-mi răspunzi, dacă nu vrei să te alegi cu încă cincizeci de lovituri pe spinare. Să-mi spui care-i drumul tainic ce duce la donjonul lui Schut.

Englezul nu-mi povestise încă în ce fel ajunsese în turnul de pază, dar presupuneam că trebuie să existe un drum tainic. Pe acesta trebuia să-l aflu. „Învățatul” privi țință în față și nu răspunse.

— N-ai înțeles ce ți-am spus? l-am întrebat.

Pentru că acesta continua să tacă, i-am făcut semn lui Halef să-și pregătească biciul. Ridică mâna pentru a lovi. Atunci Marko se trase înapoi, îmi aruncă o privire plină de ură și pufni:

— Să nu mai poruncești să fiu bătut! Am să-ți răspund, dar aceasta va fi cauza pieirii tale. Cel care își vâra nasul în secretele lui Schut este pierdut. N-am să te înșel, ci am să-ți spun adevărul. Dar acest adevăr o să vă arunce în brațele unei morți atroce. Aceasta va fi răzbunarea mea. Așadar, ce vrei să știi?

— Ești unul din oamenii de încredere ai lui Schut?

— Da.

— Îi cunoști toate secretele?

— Nu pe toate, doar unele.

— Dar drumul spre donjon îți e cunoscut?

— Da.

— Descrie-mi-l!

Ura îl împinsese pe Marko să comită o mare imprudență, îmi spusese că ne amenință moartea. Probabil că, la intrarea în donjon, îl aștepta pe un neinițiat cine știe ce pericol. Rămânea acum de descoperit în ce loc ne puteam aștepta la acest pericol și în ce consta el. Firește că Marko

se va feri să-mi spună acest lucru. N-aș fi putut să-l silesc nici cu forța, nici prin viclenie. Un singur mijloc exista să aflu adevărul: trebuia să-l urmăresc cu foarte mare atenție. Un om ca el nu era capabil să-și stăpânească mimica feței. Probabil că nici nu-i trecea prin cap că s-ar putea trăda în felul acesta.

Din acest motiv, m-am așezat în așa fel încât Marko să stea cu fața spre foc. În același timp, am început să împing cu un retevei în grămada de lemne care ardeau, ca să ațâț flăcările. Mi-am compus o figură cât se poate de pașnică și am lăsat pleoapele în jos, ca să-mi acopere ochii pe jumătate și privirea să nu mai pară atât de ascuțită.

— Drumul prin munți nu-l cunoști, începu el, de aceea va trebui să mergi prin Kolastschin. Urmele de căruță te vor duce până la un vad unde apa este foarte puțin adâncă. În partea de jos a localității Kolastschin, Drinul Negru se unește cu cel Alb, la Kukus și, de acolo, curge mai departe, pe lângă Rugova. Nu mergi, însă, de-a lungul Drinului, ci, de la Kolastschin, un drum duce spre Rugova. Vine dinspre Obrida, în sud, și duce, prin Spassa, la Shkoder. Acest drum duce pe malul stâng al Drinului, pe malul drept aflându-se Rugova. Acolo, vei trage probabil la han. Pe hangiu îl cheamă Kolami. Îți dai seama că îți spun toate acestea, pentru că sunt convins de pieirea ta.

Cuvintele cu care îmi spusese ca, de la Kolastschin, să nu merg de-a lungul Drinului, ci să merg neapărat pe drum fuseseră rostite cu atâta febrilitate, încât am rămas uimit. Voia neapărat să aleg acest drum. Dacă trebuia într-adevăr să fac acest lucru, în cazul în care nu exista altă soluție, trebuia să fiu foarte prevăzător.

— Mai lasă observațiile astea, i-am spus. Nu te-am întrebat de drum, ci de donjon.

— Donjonul se află în pădure, la malul fluviului. Oricine poate să ți-l arate. Ai să găsești un turn străvechi, pe jumătate dărâmat, care este înconjurat de ruine. Intrarea nu se află jos, pe pământ, ci sus. Așa se făceau construcțiile

pe vremea aceea, pentru a se împiedica luarea cu asalt a donjonului.

— Există o scară?

— Nu, căci nu mai este nevoie de așa ceva. Zidul are aproape un metru grosime. La anumite distanțe, au fost scoase pietrele, apărând astfel niște scobituri care fac posibilă cățărarea. Sus, însă, n-ai să găsești decât niște ruine și pereți căzuți.

— Și dedesubt?

— Nu-i nimic.

— Asta n-o mai cred. Doar nu s-a construit turnul până la înălțimea unde se află intrarea fără să existe niște încăperi și jos.

— Și, totuși, așa este! Nu s-a găsit niciodată vreo intrare sau trepte care să ducă în jos. În ciuda tuturor căutărilor. Turnul seamănă cu un stâlp rotund, care, de la pământ și până la înălțimea unde se află intrarea, este masiv și apoi gol. Există, totuși, și niște grote sub turn, dar nu au nici o legătură cu acesta și n-au avut niciodată. Sunt grotele de la mina de argint care a existat acolo în timpurile străvechi. Puțul, care ducea de pe munte până sub pământ, a fost astupat. Pe locul acela au crescut tufe și copaci, așa că intrarea nu mai poate fi găsită. A existat și o galerie care ducea de la malul râului până la puț, pe unde se devia apa din mină. Nu se mai știa nimic nici despre intrarea în această galerie, până ce a fost descoperită, din întâmplare, de unul dintre prietenii noștri. Prin această galerie se ajunge în mină. Ea duce departe, în adâncul pământului, până ce se ajunge într-o încăpere mare, rotundă, în care dau mai multe alte încăperi.

— Într-una din aceste încăperi este ascuns Stojko?

— Da.

— În care?

— Dacă ajungi în galerie, când ieși din ea, nu poți să dai decât de acea încăpere.

— Este încuiată?

— Doar cu un zăvor de lemn care poate fi tras foarte ușor.

— Se poate merge bine prin galerie?

— Atât de bine, încât n-ai nevoie nici de lumină. Duce tot înainte și urcă uniform. Pe jos sunt așezate scânduri, care, e drept, sunt cam lunecoase. Scândurile duc spre un loc unde se trece peste o fisură subpământeană în stâncă. Dar sunt atât de bine fixate, încât nu există nici un pericol.

Zicând acestea, făcu un semn disprețuitor cu mâna, dar, în ochii lui, am zărit o privire vicleană, triumfătoare, iar sprâncenele lui negre se ridicară și coborâră de parcă erau mișcate de un gând îndepărtat. Privirea aceasta, precum și mișcarea sprâncenelor nu durară mai mult de o jumătate de secundă, dar pentru mine fuseseră foarte elocvente, așa că acum știam exact cum stăteau lucrurile. Acolo pândeă pericolul, la acea crăpătură în stâncă.

De altfel, Marko mă mințise și cu cele spuse mai înainte. Partea de jos a turnului nu era, cu siguranța, construită din piatră masivă. Dacă zidurile erau groase de un metru, ofereau destulă siguranță împotriva dușmanilor, mai cu seamă că intrarea propriu-zisă se afla la o înălțime destul de mare de pământ. Foștii locuitori ai donjonului avuseseră nevoie nu numai de încăperi de locuit, ci și de pivnițe și subterane. De ce să nu le fi construit în partea de jos a turnului?

Să fi existat acolo, la donjon, într-adevăr o mina de argint? Înseamnă că asta fusese înainte de vremea stăpânirii turcești, când aici domneau hanii bulgari. Hanul Simeon, de exemplu, care a stăpânit între anii 888-927, a poruncit să se sape în multe locuri, în căutare de metale prețioase. Atunci era posibil să se fi săpat și aici un puț. Granița, care trecea pe acolo, fusese înconjurată cu turnuri de pază și unul dintre aceste donjoane putea proteja și mina.

Dacă presupunerea mea era corectă, atunci se putea trage concluzia că puțul, care se afla în apropierea graniței,

deci în apropierea dușmanilor, nu ajungea în câmp deschis, ci în turn. „Învățatul” vorbise despre niște ruine care s-ar fi aflat acolo. Poate gura puțului se situase sub acestea, deci, cel puțin, sub protecția soldaților din donjon.

De aceea, nu credeam povestea cu gura puțului care fusese astupată. Minele vechi sunt închise doar în țările dens colonizate. Turcul se ferește să facă o muncă nefolositoare, care mai și costă. Lui îi este absolut indiferent dacă vreun bulgar sau albanez se prăbușește în gura lăsată deschisă a unui puț de mină și-și rupe gâtul. „A fost voia lui Allah!”, spune el, și cu asta își liniștește conștiința.

Dacă gura puțului mai exista, trebuia să se găsească fie în donjon, fie în apropierea acestuia, ascunsă de ruine. Marko știa asta precis, dar nu mi-ar fi spus și nici n-aveam cum să-l silesc. De aceea, am întrebat cu o voce indiferentă:

— Și unde-i pericolul ăla despre care spuneai că ne-ar pândi?

— O să vedeți, atunci când o să ajungeți în încăperea aceea mare, rotundă, pentru a-l elibera pe prizonier.

— Și în ce constă pericolul?

— Nu știu. Chiar dacă aș ști tot nu ți-aș spune. Un pericol pe care îl cunoști nu se cheamă că mai e pericol.

— Te-aș putea sili cu biciul să-mi spui despre ce e vorba.

— Și dacă m-ai omori în bătaie, tot n-aș putea să-ți spun ceea ce nu știu. Ca să scap de ciomăgeală, aș putea, cel mult, să scornesc o minciună.

— Dar de unde știi că există un pericol acolo?

— Schut a pomenit despre asta. A zis că cel care va intra în încăperea rotundă, fără știrea lui, va fi pierdut. Probabil a instalat acolo vreun dispozitiv cu care este ucis orice vizitator neinvitat.

— Și cum se poate găsi intrarea în galerie?

— Nu se poate ajunge decât pe apă acolo. Trebuie să luați o luntre și să mergeți înainte pe râu, o bucată de

drum. În stânga, din apă se ridică un perete de stâncă. Dacă ești atent, vei găsi un loc unde acest perete face o cotitură. Drinul este foarte adânc acolo și în acel loc se află intrarea în galerie. Dacă apa are un nivel normal, se poate pătrunde cu barca, fără să te lovești cu capul de peretele de sus.

— Și intrarea asta a fost descoperită de curând?

— Da, căci de sus atârână plante agățătoare care au ascuns-o. Se intră în galerie cu barca, până unde ajunge apa, apoi barca poate fi legată de un țăruș care se află înfipt acolo, între pietre.

— Nu e chiar atât de lipsit de pericole. Și în felul acesta a fost dus Stojko înăuntru?

— Da, la fel și englezul care stă lângă tine. N-ai decât să-l întrebi. O să-ți confirme.

— Acolo jos, se mai află alte ascunzători în afară de încăperea cea mare și rotundă și celulele care dau din ea?

— Nu. Ți-am spus tot ce știu. Schut mi-a zis că cel care va pătrunde acolo fără permisiunea lui trebuie să moară. Mergeți la moarte sigură, dacă aveți într-adevăr de gând să întreprindeți ceva împotriva lui Kara Nirwan.

— Nu trebuie neapărat să intrăm noi înșine în galerie, îi putem trimite pe alții.

— O să moară și n-o să aflați niciodată ce s-a întâmplat cu ei.

— Atunci o să poruncesc ca Schut să fie arestat; va fi nevoit să ne ducă înăuntru.

— Pe Schut să-l aresteze? întrebă el, râzând. Dacă vrei să poruncești ca cineva să fie arestat în Rugova, trebuie să te adresezi celui mai bun prieten al lui Schut. Nu poți să întreprinzi nimic împotriva lui. Este foarte respectat acolo. Dacă vei cere ajutor împotriva lui, vei avea de-a face cu oamenii care fie sunt aliați lui, fie îl consideră un om atât de cuvios, cinstit și milostiv, încât n-o să creadă nici un cuvânt din ceea ce le vei spune. Dacă vă veți ridica deschis împotriva lui, veți fi considerați smintiți. Dacă veți acționa

în secret, mergeți direct la pieire. Faceți ce vreți. În orice caz, nu vă așteaptă decât iadul.

— Iadul? Te înșeli amarnic. Doar mi-ai spus foarte clar ce pericole ne pândesc.

— Nici eu însumi nu le cunosc!

— Nu încerca să mă înșeli! Ți-am dovedit doar că ești capabil de așa ceva. Primul pericol ne așteaptă pe drumul dintre Kolastschin și Rugova. Acolo așteaptă frații Aladschy care te-au însoțit. Probabil Schut a avut grijă să-i înarmeze din nou și probabil că le-a mai dat și niște însoțitori. Poate că, totuși, vom merge pe acel drum, căci nu ne temem de dușmani. Dar ei ar trebui să se ferească din calea noastră. Dacă ne atacă din nou, de data asta nu le vom mai cruța viața.

„Învățatul” râse mânzește.

— Ce idee caraghioasă! spuse. Aladschy n-or să vă facă nimic. Sunt bucuroși că au scăpat de-aici.

— O să mai vedem noi! Iar cel de-al doilea mare pericol ne așteaptă în galerie, la locul unde trebuie să trecem, pe scânduri, peste crăpătura din stâncă. N-o să trecem peste scânduri, decât după ce le încercăm. Poate că sunt special construite, astfel ca un neinițiat să se prăbușească în prăpastie. Mai încolo, în încăperea rotundă, în care zici că ne pândește pericolul, suntem în siguranță, acolo n-o să ni se întâmple nimic.

Marko trase o înjurătură și bătu din picior, fără însă să rostească vreun cuvânt.

— Sper că-ți dai seama că pot să citesc în tine ca într-o carte deschisă, am continuat. Știu că m-ai înșelat. Ți-ai dat osteneala să nu-mi spui nimic despre pericolul real. Acum am aflat ceea ce voiam să știu și am să poruncesc să fii dus înapoi în grotă. Rămâi cu bine și pune-ți la încercare erudiția. Poate îți vine vreo idee cum să scăpați din grotă. Doar ai studiat geologia și între stânci și grote te simți ca la tine acasă.

Fu din nou legat de picioare și dus înapoi în grotă. Apoi, Halef vru să aprindă din nou „foculețul”, dar i-am interzis.

Voiam să vedem acum ce anume conțineau cele două pungi. Halef le aduse din colibă, le deschise și le scutură conținutul în eșarfa mea întinsă pe jos. Am numărat șase sute de plăci în piese de argint și opt sute în piese de aur. În total erau aproape o mie șase sute de mărci germane. De ce fusese nevoit Stojko să aibă asupra sa o asemenea sumă?

Banii au fost puși înapoi în pungi. Apoi ne-am dus să cercetăm cei patru cai. Unul dintre ei era un roib cu pete albe, un cal atât de grozav încât l-am încălecat pe dată; pentru a-l încerca fără șa. Se arată deosebit de simțitor, dar, așa cum am observat imediat, avea o școală care îmi era necunoscută.

— Excelent animal! spuse Lindsay. Îl luăm cu noi?

— Da, am răspuns. Luăm calul. S-ar putea întâmpla ca ticăloșii să găsească, totuși, o cale să scape din grotă. Pentru cazul acesta, trebuie să ne îngrijim ca cel puțin să nu ne poată urma prea repede.

— *Well!* Vă rog să-mi dați mie roibul! Venind înapoi, am fost așezat pe un animal care cred că a fost un țap. Mă dor și acum toate oasele, de parcă m-aș fi rostogolit de pe Chimborasso, iar jos m-aș fi dat de-a berbeleacul printr-un codru. Sper că n-aveți nimic împotriva?

— Împotriva acestei senzații demne de invidiat pe care o simt oasele, dumneavoastră? Nu, n-am nimic împotriva.

— Prostii! Mă refeream la faptul că vreau să călăresc eu pe roib!

— Luați-l liniștit!

— Și cât timp pot să-l păstrez?

— Nu știu, căci nu ne aparține.

— Vreți să-l căutați pe stăpânul lui?

— Poate. Nu prea cred să fie calul cărbunarului. Este precis furat. Poate este al lui Stojko.

— Aveți două sau trei însușiri care îmi plac foarte mult. Alte calități, însă, vă lipsesc cu desăvârșire. De exemplu, în ceea ce privește furatul n-aveți nici un pic de talent.

— Poate aveți dumneavoastră?

— Inutilă întrebare! Un Lindsay nu fură niciodată. Dar roibul acesta am să-l iau. O captură bună!

— Pentru pungaș, orice poate șterpeli e o captură bună, am spus, zâmbind.

Apoi m-am adresat tovarășilor mei de drum:

— Luați caii de aici! O să ne așezăm în jurul focului, să vedem dacă mai avem suficientă șuncă de urs pentru toți. O bucată de labă mai există precis pentru dumneavoastră, *sir* David.

— Șu... șuncă de urs? Șu... șuncă de urs? întrebă Lindsay, căscând o gură mare.

— Exact, *sir*! Osko și Omar or să ne aducă armăsarii, iar noi mergem să ne înfruptăm din delicatesă.

— Șuncă de la un urs adevărat?

— Da, chiar de la un urs polar pe care l-am prins ieri în capcană. A căzut foarte ușor în ea, pentru că l-am ademenit cu viermi de făină.

— Stupiditate! Prostie! Chiar aveți un urs?

— O, da! Am reușit să răpunem un asemenea animăluț.

— Hai! Povestiți!

— O să vă povestească Halef. El l-a ucis și a primit pentru asta blana lui, după care puteți vedea ce animal puternic a fost.

— Halef, micuțul? El a ucis ursul? *Well!* Îl cred în stare de așa ceva. Halef, fii atât de bun și povestește-mi aventura!

Hagiul nu lăsa să-i scape această ocazie și se supuse imediat rugăminții. Cea mai mare plăcere a lui era să povestească mai ales dacă era vorba despre vreo faptă de-a lui. Începu în felul lui caracteristic:

— Da, am nimerit ursul și l-am ucis pe uriașul din Schar Dagh. Urmele lui parcă erau de la un elefant, iar mărimea

lui ar fi putut face toți oamenii de pe pământ să se cutremure. Și, totuși, glonțul nostru i-a pătruns în piept și cuțitul nostru i-a luat viața. Acum nu mai poate ronțai carne de cal, iar la desert nu se mai poate desfăta cu zmeură. I-am fript labele și ne-am delectat cu partea dreaptă a dosului său. Cum se face că l-am șters de pe lista celor ce se plimbă pe suprafața pământului o să afli acum, ca să-ți placă și mai mult această jumătate de labă pe care o mai avem.

După cum se știe, în ciuda faptului că nici unul dintre ei nu cunoștea aproape deloc limba celuilalt, Halef și Lindsay se puteau înțelege destul de bine. *Sir* David „adunase” o „colecție” mică de cuvinte în limba arabă și turcă, iar Halef, în timpul pe care îl petrecuserăm împreună cu Lindsay, își dăduse osteneala să prindă din zbor unele expresii englezești și să le rețină. Pe deasupra, îi povestisem micuțului, la cererea lui, o mulțime de lucruri despre patria mea. Cu aceste ocazii, își însușise un număr de expresii în limba germană și era tare dornic să folosească aceste cunoștințe care, în ochii lui, erau deosebit de importante. Avea acum această ocazie de care se bucura teribil.

Povestirea lui se desfășură pe jumătate în turcește, pe jumătate în arăbește, fiind din loc în loc „împănată” cu frânturi în engleză și germană. Expresiile în germană le folosi cel mai des, fără să-și mai bată capul dacă se potriveau sau nu în context. A ieșit un adevărat talmeș-balmeș, care n-aș putea spune că nu m-a amuzat copios. *Sir* David asculta cu foarte mare seriozitate și, doar din când în când, mai arunca vreo întrebare, atunci când Halef, folosindu-se cu prea multă îndrăzneală de cunoștințele sale, se făcea de neînțeles. De altfel, gesturile deosebit de animate cu care micuțul își însoțea povestirea contribuiau mult la clarificarea unor situații.

Între timp, Osko și Omar ne aduseseră caii, iar noi am pregătit o frigare cu ajutorul căreia am fript tot ceea ce mai rămăsese din carnea de urs. În povestirea sa, Halef fu

foarte corect, relatând lucrurile exact așa cum se petrecuseră. Într-adevăr, avu grijă să-și evidentieze într-o lumină cât mai strălucitoare contribuția sa la evenimente, dar recunosc și faptul că astăzi n-ar mai fi fost în viață, dacă nu interveneam eu la timp și nu-i dădeam animalului lovitura de grație cu cuțitul.

Sir David era numai ochi și urechi. Avea obiceiul să nu-și ia ochii de la cel ce vorbea, atunci când povestirea îl captiva, și să imite mimica feței celui ce povestea. Exact același lucru făcea și acum. Mimica animată a lui Halef se oglindea fidel pe chipul său. Ochii, sprâncenele, nasul cel mare, gura cea largă, totul se afla într-o continuă mișcare. Îmi venea pur și simplu să plesnesc de râs, dar mă străduiam din toate puterile să mă abțin.

— *Well!* spuse *sir* David, atunci când Halef termină de povestit. Bine lucrat, dragă hagiule. Tare mi-ar fi plăcut să fiu și eu de față! Mi-aș fi putut completa colecția de fapte eroice cu încă una.

— Așa e! i-am spus, zâmbind. Numai că s-a întâmplat că dumneavoastră ați fost răpit și închis în donjon. Dar ce faptă eroică v-a determinat să vă dați peste cap și să veniți tocmai în Albania?

— Hm! De mult aștept să-mi puneți această întrebare. Știam eu că în cele din urmă va trebui să mărturisesc. Să fiți convins că n-am venit aici decât din dragoste și prietenie față de dumneavoastră.

— Lucrul acesta mă mișcă profund. O prietenie care riscă să se lase afumată într-o grotă din Schar Dagħ nu-mi poate provoca decât lacrimi amare și mă face să cad în extaz.

— Nu vă bateți joc de mine! Am avut cele mai bune intenții. Am vrut să vă vin în ajutor.

— Aha! Știați, deci, unde ne-ați putea întâlni și cunoșteți pericolul în care ne aflam?

— Firește! Înainte de a pleca din Stambul, i-am făcut o vizită lui Maflei, cel la care ați locuit, pentru a-mi lua rămas

bun. Fiul lui Isla tocmai se reîntorsese de la Adrianopol. Mi-a povestit tot ce s-a întâmplat acolo. Așa am aflat că voiiați să mergeți la Shköder, la negustorul Galingré, și că ajunseserăți la Stambul după ce plecaseră evadații. Mi s-au povestit atât de multe lucruri despre individul pe care îl numiți Schut, încât mi s-a încrețit pielea pe mine de spaimă. M-am hotărât să vă vin în ajutor.

— Cum aş putea să compensez vreodată acest lucru, *sir* David? Ați pornit atât de hotărât în ajutorul nostru, încât, până la urmă, nu ne-a rămas altceva de făcut decât să vă scoatem afară din grota asta.

— Sigur, râdeți liniștit de mine! Parcă eu aveam cum să știu ceva de hruba asta!

— Nu, n-aveați, dar nici noi n-am știut nimic și totuși nu ne-am lăsat vârați acolo. Și cum ați reușit să vă puneți în aplicare gloriosul plan?

— Foarte simplu. M-am interesat în port de o corabie corespunzătoare, dar n-am găsit nici una care să mă ducă suficient de repede. De aceea, am închiriat un mic vas cu aburi, al unui francez care nu știa ce încărcătură să ia.

— Sigur că da, absolut caracteristic pentru *sir* David! Pentru că nu găsește imediat o legătură corespunzătoare, închiriază de îndată un întreg vas cu aburi. Și unde se află vasul acum? A plecat înapoi, după ce v-a adus până la țarm?

— Nu, trebuie să aștepte până mă reîntorc. Se află la Antivari. Prost port, apa e prea puțin adâncă, dar n-am avut încotro.

— Ei, și acum spuneți mai departe! Ce ați făcut după ce ați coborât pe țarm?

— Ce-aș fi putut să fac? Vă puteți închipui și dumneavoastră! Am luat cai, un tălmaci, câțiva servitori și am pornit încoace. Asta-i tot!

— Dacă asta numiți dumneavoastră „tot” aş vrea să știu ce înseamnă „nimic”! în timpul călătoriei cu vaporul, ați avut suficient timp să vă întocmiți un plan.

— Plan? Dar lucrurile au mers cu totul altfel decât prevăzusem eu în plan.

— Atunci, nici nu mă mai miră faptul că ați căzut atât de glorios în capcană. Când întreprinzi așa ceva, trebuie să te gândești mai înainte cum vei duce totul la bun sfârșit.

— Dar asta am făcut și eu. Mi-am cumpărat mai întâi dicționarul turc-englez Redhouse. M-a costat o groază de bani.

— Și, atunci, de ce ați mai avut nevoie de tălmaci?

— Am fost silit. În carte era scris în turcește mai mult decât pot eu citi.

— Vasăzică, chiar de la început, călătoria dumneavoastră destinată salvării noastre a avut un succes enorm! V-ați cumpărat o carte pe care n-ați putut-o citi. Apoi, a trebuit să vă angajați un tălmaci care nu pricepea limba engleză.

— Dacă mai râdeți de mine, încălec pe roib și vă las aici să jeliți după mine!

— Da și o să vă duceți direct în ghearele lui Schut și ale celor doi frați Aladschy. De fapt, ideea de a merge la Rugova n-a fost deloc rea. Cum se face că v-a venit în cap?

— Am aflat că ați plecat spre Melnik și știam că vreți să ajungeți la Shköder. Nu exista decât un drum pe care puteați merge și, de aceea, am pornit în întâmpinarea dumneavoastră.

— Dar când v-ați făcut această socoteală, ați uitat că nu am obiceiul să călătoresc pe drumul mare. Este într-adevăr doar o întâmplare faptul că ne-am întâlnit aici. Dacă ar fi trebuit să-l căutăm pe Schut în altă regiune, astăzi ați fi fost un om mort. Vă sunt recunoscător din inimă că, din cauza noastră, v-ați pus viața în pericol. Dar am eu, totuși, o mică bănuială că nu v-ați întors din drum doar pentru a ne salva pe noi. Nu-i așa?

Am făcut un semn cu mâna peste umăr, arătând spre caii noștri. *Sir* David strâmbă puțin din nas, de parcă acesta i-ar fi stat în drum, l-ar fi încurcat; își drese glasul de vreo câteva ori și apoi răspunse:

— *Well!* Ați ghicit! Mă gândeam că poate v-ați răzgândit în ce privește afacerea cu armăsarul. Tare mult mi-aș dori acest animal. Aș plăti o sumă fabuloasă pentru el!

— Rih al meu nu-i de vânzare și lucrurile așa vor rămâne. Dar n-ați terminat de povestit. Când ați fost în Antivari, nu v-ați gândit la cel mai important lucru pe care trebuia să-l faceți; nu v-ați gândit să mergeți la negustorul Galingré?

— Firește că m-am gândit și chiar am fost la el. Asta se înțelege de la sine, pentru că și dumneavoastră voiați să mergeți la el. Trebuia să mă interesez, să văd dacă nu sosiserăți deja.

— Asta era imposibil. Dar de avertizat, trebuia să-l avertizați, *sir* David!

— Asta am și făcut.

— Și el ce-a spus?

— El? Hm, el nu era acolo.

— Și, atunci, unde era?

— Plecat, în regiunea Pristina, să cumpere cereale. Galingré a câștigat o mulțime de bani din comerțul cu cereale. Acum și-a vândut prăvălia și vrea să deschidă alta în Tjskub, pentru că zona de acolo e foarte bogată.

— De la cine ați aflat asta?

— De la talmaci; a auzit vorbindu-se prin oraș.

— Nu de la Galingré însuși?

— Nu.

Îl cunoșteam destul de bine pe *sir* David. Probabil că intenționase să facă pe vicleanul, dar comisese astfel cea mai mare prostie. Iubea aventurile și tot timpul le căuta, dar, de cele mai multe ori, cădea în cursă.

— Tălmaciul și servitorii i-ați angajat încă din Antivari? l-am întrebat.

— *Yes!* Am plecat apoi călare spre Shköder. Prost drum, rău pietruit și, prin unele locuri, pietrele erau chiar smulse, ca să nu poată fi folosit în timp de război. Apoi am mers ore întregi prin mocirlă. Am ajuns murdari și cu bine la

Shköder, unde m-am prezentat de îndată la locuința lui Galingré.

— Cine v-a primit la el acasă?

— Am fost primit în birou, care era complet gol, căci vânduse prăvălia. M-a primit reprezentantul lui, un bărbat fin, priceput, cu experiență și deosebit de amabil.

— I-ați reținut numele?

— Bineînțeles! îl chema Hamd En Nassr.

— Excelent!

— Îl cunoașteți cumva?

— Din păcate, îl cunosc prea bine.

— Nu-i așa că-i un flăcău grozav?

— Mai mult decât grozav! Probabil că s-a bucurat teribil să vă cunoască, mai ales dacă i-ați vorbit și despre mine.

— Foarte ciudat! S-a comportat ca și cum nu v-ar fi cunoscut.

— A avut el un motiv întemeiat pentru asta. I-ați spus, firește, tot ceea ce aveți pe suflet?

— Da, i-am povestit totul, întâmplările prin care ați trecut la Stambul și Adrianopol, evadarea lui Barud Al-Amasat, Manach Al-Barscha și a temnicerului, și apoi l-am avertizat cu privire la fratele lui Barud, Hamd Al-Amasat.

— Excelent! Și el ce-a avut de spus?

— Mi-a mulțumit peste măsură și a poruncit să se aducă vin. Hamd Al-Amasat era acum demascat și urma să fie gonit. Am făcut un lucru bun. Apoi s-a interesat ce planuri de călătorie aveam. I-am spus că vreau să merg spre Kalkandelen și Üsküb, pentru că speram să vă găsesc acolo. A considerat că fac foarte bine și mi-a dat cele mai bune sfaturi.

— Ce om cumsecade!

— Da, nu-i decât un turc, dar totuși aș putea spune că e un gentleman. Mi-a dat chiar și o scrisoare de recomandare.

— Așa! Către cine, stimat sir David?

— Către cel mai însemnat geambaș din țară, Kara Nirwan din Rugova. Numai că nu l-a cunoscut prea bine pe individul ăsta, căci tocmai datorită acestui negustor de cai am dat de belea.

— Scrisoarea de recomandare era deschisă?

— Nu.

— Și dumneavoastră n-ați deschis-o și n-ați citit-o?

— Dar ce vă închipuiți despre mine! Un gentleman să violeze secretul corespondenței? Mă considerați chiar atât de nerușinat?

— Hm! Cred că, în cazul acesta, eu aș fi fost extrem de nerușinat.

— Chiar așa? Scrisorile străine le-ați deschide, dar caii străini sunt un lucru sfânt pentru dumneavoastră! Ce individ ciudat sunteți!

— Uneori e un avantaj să acționezi așa, mai ciudat. Vasăzică n-ați vorbit decât cu Hamd En Nassr? Galingré nu are familie?

— Are nevastă și o fată căsătorită. Ginerele locuiește tot în casa lui.

— În locul dumneavoastră, aș fi solicitat să vorbesc și cu aceste persoane.

— Așa am vrut și eu, dar ginerele nu era acolo, iar cele două doamne tocmai se îmbrăcau și oricum erau foarte ocupate cu împachetatul, așa că nu puteau primi nici o vizită.

— Au trimis ele vorbă că nu vă pot primi?

— Nu, mi-a spus Hamd En Nassr.

— De ce împachetau?

— Pentru că se mutau la Üsküb. Galingré le trimisese un mesager din Pristina ca să le spună că de acolo va merge direct la Üsküb și îi va aștepta acolo. Intenționau să plece la două, trei zile după mine.

— Știți cumva cine a fost mesagerul pe care l-ar fi trimis chipurile Galingré?

— Nu.

— Acest admirabil Hamd En Nassr nu v-a mărturisit că el însuși era mesagerul?

— Nu mi-a spus nimic despre asta. Dar vă înșelați, precis. N-ar fi putut să aducă el mesajul, căci, în calitate de reprezentant al lui Galingré, trebuia să rămână acasă.

— Nicidecum! A plecat cu Galingré și apoi s-a reîntors pentru a-i lua familia și averea.

— Dacă ar fi fost așa, mi-ar fi spus.

— V-a mai ascuns și alte lucruri. Acest amabil domn, pe care dumneavoastră îl considerați un gentleman, este de fapt un ticălos.

— Dar nu puteți să dovediti acest lucru!

— Oho, ba încă foarte ușor! După ce ați plecat, probabil că a râs de s-a prăpădit de dumneavoastră.

— Este o afirmație cam îndrăzneță!

— Și pot să afirm și mai multe! Hamd En Nassr v-a considerat precis un mare prostănac!

În timpul discuției noastre, șunca și laba ursului fuseseră fripte. Lindsay primise laba și tocmai apucase să bage în gură prima îmbucătură. Auzind ultimele mele cuvinte, uită s-o mai înghită. Se holbă o clipă la mine, cu laba ursului în mâna stângă, cuțitul în dreapta și bucata de carne în gura larg deschisă. Apoi, scuipă carnea și întreabă:

— Vorbiți serios, sir?

— Da, foarte serios, am răspuns.

Atunci, sări în sus, aruncă laba și cuțitul cât colo, își suflecă mânecile și strigă:

— *Well!* Să boxăm! Ridicați-vă, *sir!* O să vă trag eu un „prost” în coșul pieptului, de-o să zburați până în deșertul Gobi! David Lindsay prostănac!

— Stați jos liniștit, *sir* David, am răspuns. Eu personal nu vă consider prostănac, v-am spus doar că Hamd En Nassr vă consideră așa.

— Și de unde știți dumneavoastră asta?

— Așa m-am gândit.

— Aha! O să vă scot eu din cap ideea asta, *sir*! Tot una e dacă mă numiți dumneavoastră prostănac sau dacă-mi spuneți că un altul mă consideră așa. Ridicați-vă! Cine are curajul să mă jignească, să aibă curajul să și boxeze cu mine! O să vă trag una, în burtă de-o să vă iasă afară pe gură.

— Bine, sunt de acord, *sir* David! Dar nu acum, ci mai târziu, după ce ne terminăm discuția.

— Atât de mult nu mai aștept!

— O să aveți timp suficient după aceea. Ați realizat ceva, pentru care trebuie să primiți o decorație. Ați plecat călare spre Shköder ca să-l avertizați pe Galingré cu privire la Hamd Al-Amasat și, în loc să faceți asta, l-ați avertizat pe Hamd Al-Amasat cu privire la noi. Ați venit la Antivari cu un vas cu aburi, ca să fiți alături de noi în pericolele ce ne amenințau și, totuși, ați făcut tot ce a fost posibil ca să ne dați pe mâna dușmanilor. Și chiar dumneavoastră înșivă, cu cea mai mare naivitate, ați căzut în capcană. Firește că își râd de dumneavoastră.

Dacă și acum tot mai credeți că trebuie să fiți considerat un monument de deșteptăciune, atunci nu-mi rămâne nici mie altceva de făcut decât să râd.

Cuvintele acestea îl înfuriară și mai tare. Strânse pumnii, se proțăpi în fața mea și strigă:

— Îndrăzniți să-mi spuneți așa ceva? Ridicați-vă! Începe lupta! O să vă trag una, de-o să vă fac țandări ca pe un castron cu lapte!

— Mai aveți o clipă răbdare, *sir*! Chiar nu v-ați dat seama că omul căruia i-ați transmis avertismentul era exact acela împotriva căruia voiați să-l avertizați pe Galingré?

— Cum? Ce? Atunci, înseamnă că am fost mai prost decât toți proștii.

— Așa mi se pare și mie. Numele acelui bărbat nu v-a atras atenția?

— Hamd En Nassr? Nu.

— Dar pe acela împotriva căruia l-ați avertizat îl cheamă Hamd Al-Amasat!

— Milioane de oameni poartă același prenume.

— Bun! Noi, totuși, v-am povestit mai demult întâmplările prin care am trecut în Sahara, v-am povestit despre uciderea tânărului Galingré și a călăuzei Sadek, la șotul Al-Dscherid. Nu vă mai aduceți aminte de numele ucigașului?

— Yes. Era chiar acest Hamd Al-Amasat.

— Pe vremea aceea, însă, își spunea altfel. Vă amintiți?

— Da, știu. Își spunea „tatăl victoriei”, în arabă Abu En Nassr.

— Ei, și acum comparați cele două nume Hamd Al-Amasat și Abu En Nassr cu numele presupusului reprezentat al lui Galingré, pe care îl cheamă Hamd En Nassr!

Ținea încă amândoi pumnii întinși înainte. Acum, însă, lăsă mâinile să-i alunece ușor în jos. Și buza de jos i se prăbuși parcă și mai mult.

— Hamd... En... Nassr! se bâlbâi. O, cerule! Să fi... să fi...

Își înghiți cuvintele.

— Exact, este chiar așa cum vă temeți acum, *sir David*! L-ați avertizat pe criminal chiar împotriva lui însuși. V-a considerat atât de... atât... vreau să spun, atât de inofensiv, încât v-a dat și o scrisoare de recomandare, în care îl sfătuia pe Kara Nirwan să vă înhațe și să vă jefuiască. Dumneavoastră, dând dovadă de o cinste de-a dreptul mișcătoare, ați dus scrisoarea la destinatar și, firește, ați fost luat prizonier și trimis aici, ca să fiți ucis prin „afumare”, precum o trichină într-un cânat afumat. Pe deasupra, ne-ați mai și dat de gol că venim și, practic, i-ați pus arma în mână omului pe care îl urmărim. A fost un serviciu extraordinar pe care vi l-ați făcut dumneavoastră înșivă și prietenilor dumneavoastră. Asta am vrut să vă

spun. Ei, și acum poate începe boxul. Sunt gata. *Come on* **[14]**.

M-am ridicat și m-am pregătit, dar el se întoarse încet, se lăsă jos la locul lui și mai încet își înclină capul, se scarpină după urechi și scoase un oftat atât de adânc, de parcă ar fi vrut să stingă focul dintr-o suflare.

— Ei, *sir* David, credeam că vreți să-mi trageți una să mă zvârliți până-n deșertul Gobi?

— Stați liniștit! mă rugă, pe un ton jalnic. Cred că un deșert Gobi e ceea ce am eu în cap!

— Să mă faceți cioburi ca pe un castron de lapte!

— Eu sunt cel mai mare castron de lut din lume!

— Sau că o să-mi scoateți stomacul afară pe gură!

— Liniștiți-vă! Trebuie să mă gândesc la propriul meu stomac. Și pot să mă laud că am unul grozav! *Yes!*

— Se pare că nu mai sunteți atât de mândru de admirabilul dumneavoastră gentleman din Shköder?

— Ia mai lăsați-mă în pace cu ticălosul ăsta! A crezut probabil că în loc de creier am brânză de oi în țeastă!

— Puțin mai înainte, asta am spus și eu. De aceea ați vrut să boxați cu mine. Vreți cumva să renunțați la această satisfacție?

— Cu plăcere, cu foarte mare plăcere! Nici nu mai poate fi vorba de box. Aș vrea să boxez cu mine însumi! Fiți atât de bun și trageți-mi o palmă, dar una atât de puternică, încât, să se audă până în bătrâna Anglie!

— Nu, *sir* David, n-o să fac așa ceva. Cel care își recunoaște greșeala este scutit de pedeapsă. Și, ca să vă liniștiți, am să vă mărturisesc că nouă nu ne-ați făcut nici un rău. Doar dumneavoastră singur a trebuit să suportați urmările greșelii pe care ați comis-o.

— Asta mi-o spuneți doar ca să mă consolați.

— Nu, ăsta-i adevărul.

— Nu vă cred. Hamd Al-Amasat știe acum că urmează să veniți.

— Nu, el probabil ne consideră deja morți.
— Nu cred să-i treacă prin cap așa ceva!
— Și totuși! Probabil presupune că am căzut în mâinile lui Schut. Negustorul Galingré nu se află în nici un caz la Pristina. S-ar putea să vă fi fost vecin de închisoare în donjonul din Rugova.

— Am auzit bine ce-ați spus?

— Perfect! Hamd Al-Amasat s-a dus la prăvălia lui Galingré doar pentru a-l ruina. L-a însoțit pe acesta la Pristina și l-a dat pe mâinile lui Schut. Acolo, i-au luat banii. Întrucât Galingré voia să cumpere grâne, bănuiesc că avea la el o sumă mare de bani. Probabil că tot Hamd Al-Amasat i-a propus și să-și vândă prăvălia și să înființeze una nouă. De aceea averea lui Galingré a fost transformată în bani lichizi. Pentru că el însuși nu se afla în Shköder, au făcut acest lucru nevasta sau ginerele lui. Hamd Al-Amasat s-a prezentat la ei și le-a adus vestea falsă că Galingré s-ar îndrepta direct spre Üsküb și i-ar aștepta să vină și ei acolo. Aceștia și-au făcut bagajele ca să plece, dar nu spre Üsküb, cum cred ei, ci spre Rugova, unde vor dispărea fără urmă, împreună cu banii lor. Planul acesta a fost de mult întocmit și dus la îndeplinire cu o viclenie deosebită. Hamd Al-Amasat i-a poruncit fratelui lui, Barud, să vină la Rugova, să se întâlnească cu el la hanul lui Kara Nirwan. Biletul acesta a căzut în mâinile mele și mi-a folosit drept ghid. Cei doi frați intenționau să pornească vreo afacere cu banii jefuiți sau să trăiască din ei. O parte din pradă îi va reveni lui Schut. Galingré n-a fost ucis, ci lăsat încă în viață, pentru că vor, cu ajutorul semnăturii sale, să mai încaseze ceva creanțe, mai târziu. Așa îmi închipui întreaga poveste și cred că nu mă înșel.

Lindsay nu spuse nimic. Greșeala pe care o comisese îl apăsă atât de tare, încât nu putea să se mai gândească acum și la altceva. Am luat laba de urs și am ținut-o deasupra focului să se încălzească. Apoi i-am întins-o și i-am spus:

— Uitați necazul ăsta și desfățați-vă mai bine cu delicatesa asta. O să aveți mai mult de câștigat.

— Vă cred, sir! Dar, pentru o asemenea prostie să fii răsplătit cu o labă de urs friptă mi se pare prea mult, însă o să-mi repar prostia. Hamd Al-Amasat mă va...

— N-o să aveți ocazia să-i plătiți cu aceeași monedă. Călăuza Sadek, după cum știți, a fost tatăl lui Omar al nostru. Nu putem face nimic altceva decât să-i dăm acestei chestiuni un sfârșit cât mai uman. Acum, luați și mâncați, *sir* David! O să-mi povestiți mai târziu ce s-a întâmplat la Rugova.

— Dar pot să vă povestesc chiar acum.

Smulse cu dinții o bucată zdravănă din laba de urs, o mestecă, nasul lui executând în acest timp mișcări continue de sus în jos și invers, și începu apoi să relateze:

— La Rugova, am tras, firește, la hanul lui Kara Nirwan. Hangiul era acasă și i-am predat scrisoarea de recomandare. A citit-o cu mare băgare de seamă, apoi a împăturit-o și a băgat-o în buzunar după care mi-a transmis prin tălmaci că sunt foarte bine venit la el, pot să rămân aici cât timp doresc și nu trebuie să-i plătesc nimic.

— Așa cum vă cunosc, cred că l-ați lăsat imediat să vadă că aveți destui bani?

— Fără îndoială! Ce, să mă fi luat drept un biet vagabond sărac?

— Am auzit despre asta, când am tras cu urechea la o discuție dintre cărbunar și Marko. Acesta din urmă zicea că trebuie să fiți foarte bogat. Ați fost neprevăzător, *sir* David!

— Și ce, voiăți ca omul acela să creadă că m-am străduit să obțin o scrisoare de recomandare pentru a mânca și a bea pe gratis?

— Asta-i părerea dumneavoastră, *sir* David. De-a lungul călătoriei noastre, de foarte multe ori n-a fost nevoie să plătim mâncarea și băutura și, cu toate acestea, n-am fost luați drept cerșetori.

— Nu știu cum reușiți dumneavoastră așa ceva. Eu, oriunde m-aș duce, oamenii vor mai întâi să vadă dacă am bani. Și, cu cât plătesc mai mult, cu atât mai mulți bani mi se cer. Așadar, i-am dat fiecărui slujbaș de la han câte un bacșiș gras, pentru care au fost foarte recunoscători toți.

— Atât de recunoscători încât, în cele din urmă, v-au luat și libertatea. Și cum ați fost atras în capcană?

— Prin tălmaci, căruia i-am povestit pe drum despre călătoriile mele. Printre altele, i-am spus că aș fi dorit să scot la lumina zilei obiecte antice îngropate, tauri înaripați și așa mai departe, dar că nu prea am avut noroc în acest sens. El i-a povestit asta geambașului și acesta m-a întrebat, prin tălmaci, dacă n-aș vrea să încerc să fac niște săpături și la Rugova. Cunoștea el un loc unde s-ar găsi ceva foarte valoros. Din păcate, însă, autoritățile interziseseră cercetările.

— Țsta a fost subterfugiul ca să vă poată atrage să ieșiți noaptea, nu-i așa?

— Așa e. S-a ascuns de tălmaci și mi-a făcut un semn cum că acesta nu trebuie să afle nimic. Atunci mi-a venit ideea să-i dau hangiului dicționarul pe care îl cumpărasem la Stambul, fără însă a-l fi putut folosi. L-a luat și a plecat.

— Ați procedat „excelent”. Fără ajutorul tălmaciului, hangiul n-ar fi putut vorbi cu dumneavoastră. Probabil că acesta v-ar fi avertizat. Înмânându-i dicționarul, i-ați dat lui Schut cel mai bun mijloc de a vă prinde în plasă, fără ca tălmaciul să devină bănuitor. Și s-a descurcat Schut cu dicționarul?

— Foarte ușor. A doua zi, m-a dus într-o odaie retrasă, în care eram numai noi doi. Dicționarul se afla pe masă. Își notase niște cuvinte, mi le-a citit în turcă și apoi mi-a indicat traducerea în limba engleză. Cel mai des se repetau cuvintele *kanadli aslan* și *maden*.

— Așadar, un leu înaripat într-o mină?

— Da. Mi-a explicat în felul acesta că mă va conduce noaptea, cu o luntre, pe râu, până la o mină, unde s-ar găsi

un leu înaripat.

— Și dumneavoastră ați crezut această prostie?

— De ce nu? Dacă pe Tigris există tauri înaripați, de ce n-ar exista și pe Drin lei înaripați? Nu mi s-a părut deloc un lucru imposibil. În orice caz, am căzut repede de acord. Pe când toți dormeau, m-a luat și m-a dus la malul râului. Acolo, ne-am urcat într-o luntre și am vâslit în susul apei, până ce am ajuns la un perete de stâncă în care se afla o grotă ce era ascunsă în spatele unor plante agățătoare. Am intrat în acea grotă. Luntrea a fost legată de un stâlp și apoi Schut a aprins o făclie. Am coborât și ne-am găsit într-o galerie în care, pe jos, fuseseră așternute scânduri. El a pornit înainte cu făclia. Galeria urca, până ce am ajuns într-o încăpere mare, rotundă, în care dădeau mai multe ușițe joase. Schut a băgat făclia într-un inel de fier din zid. Apoi a bătut din palme. Și-a făcut apariția unul dintre argații căruia îi dădusem un bacșiș. Avea în mână un ciocan. Schut a deschis o ușă. Când m-am aplecat să mă uit înăuntru, argatul mi-a tras una în cap cu ciocanul, încât m-am prăbușit.

— Și n-ați fost nici un pic neîncrezător?

— Nu. Să-l vedeți și dumneavoastră o dată pe acest Kara Nirwan, și să-mi spuneți dacă poate fi luat drept un ticălos! Are o figură atât de cinstită, încât pe loc îi acorzi toată încrederea. Abia aici am aflat că el este Schut.

— Să sperăm că o să ajung și eu să-l văd. Atunci, o să-l examinez cu foarte multă atenție. Spuneți mai departe!

— Când mi-am revenit, eram singur. Mâinile le aveam libere, dar picioarele îmi erau prinse în niște inele de fier fixate în pământ. De jur împrejur erau stânci! Eram prizonier.

— O pedeapsă nu chiar nemeritată pentru imprudența dumneavoastră!

— Am înjurat și m-am rugat, am strigat și am urlat ore întregi, fără ca cineva să mă audă. Am descoperit că

fusesem jefuit de tot ce aveam. Nici ceasul nu-l mai aveam și îmi luaseră până și pălăria.

— În ce privește jobenul gri, o să vă consolați ușor. Iar ceasul? Doar nu vă așteptați ca tâlharii să vă lase un asemenea obiect valoros, bătut cu briliante, numai așa ca să vă uitați dumneavoastră la ceas, în celula aceea întunecoasă.

— L-aș fi ascultat cum bate. Nu știu cât am zăcut fără cunoștință. În cele din urmă, ușa a fost deschisă. Afară se afla Schut. Avea cu el o făclie, cerneală, hârtie, pană, dicționarul meu și un bilet. Toate acestea mi le așeză în față. Mă ținu în șah cu două pistoale, să nu-l atac, căci aveam mâinile libere. Am aflat că trebuia să mor, dacă nu-i dădeam un ordin de plată de 250.000 de piaștri. Trebuia să scriu pe hârtie acest ordin de plată.

— Asta face cam 16.000 de taleri (50.000 de mărci). Excelentă afacere, dacă Schut prinde deseori asemenea păsări și chiar primește banii. Ați refuzat, firește?

— Se-nțelege de la sine. A mai venit de câteva ori, dar degeaba. A urlat la mine în turcă, armeană, chiar în persană, dacă am înțeles eu bine, iar eu i-am răspuns în engleză. Nu ne-am înțeles, dar am știut exact ce însemnau urletele noastre. În cele din urmă, s-a reîntors cu un argat. Mi-au legat mâinile, mi-au scos lanțurile de la picioare și apoi mi le-au legat și pe acestea. Apoi m-au legat la ochi cu un șervet și am fost cărat pe sus de acolo.

— Unde? Tot prin galerie?

— Nu. Am trecut prin mai multe încăperi și culoare, mi-am dat seama de asta după sunetul pașilor. Apoi, am fost pus jos. Am fost legat de o frânghie și am fost tras în sus. Mi s-a părut că durează o veșnicie.

— Vasăzică, există totuși un puț! I-ați văzut gura?

— Aveți răbdare! Sus, când am simțit aerul proaspăt, am fost din nou pus jos. Niște oameni vorbeau încet între ei și am auzit sforăit de cai. Apoi mi-au fost dezlegate picioarele. Am fost urcat în șa și mi s-au legat picioarele cu o sfoară,

pe sub burta calului. În acest timp, legătura de la ochi s-a deplasat puțin și am zărit niște ruine și un turn rotund, probabil donjonul. De jur împrejur era doar pădure.

— Vasăzică, puțul are gura la ruine, în apropierea turnului, așa cum mi-am închipuit.

— Așa e. Am fost dus de acolo, în ce direcție și în ce societate, știți deja. Doar cu puțin înainte de a ajunge aici, mi-a fost scoasă legătura de la ochi, căci între timp se făcuse întuneric și oricum nu mai puteam vedea nimic.

— Și cu dumneavoastră cum a fost? l-am întrebat pe tălmaci. Nu v-a bătut la ochi dispariția lui sir David?

— O, nu, răspunse acesta. Într-adevăr, nu l-am văzut când m-am trezit, dar, când am întrebat de el, mi s-a spus că plecase în sat. Nu era ceva ieșit din comun. Nu puteam să-i interzic lui *sir* David să meargă în sat și la râu fără mine. Apoi a sosit Marko. Era încă dimineața devreme. Mi-a spus că l-a văzut pe lord și că acesta voia să merg la el.

— V-a spus asta îndată ce a sosit?

— Nu. Mai întâi a vorbit cu Schut.

— Și acela i-a dat indicații cum să procedeze pentru a vă înhăța și pe dumneavoastră. Ați plecat imediat cu el?

— Da. Mi-a arătat locul unde îl văzuse pe *sir* David, dar acesta nu era acolo. Trebuia să-l căutăm.

— Ce șiret! între timp, au fost chemați oamenii care trebuiau să vă înhațe.

— Chiar așa. Marko m-a dus la donjon, unde i-am găsit pe argații geambașului Kara Nirwan. Mi s-a spus că englezul trebuia să plece într-o călătorie și eu urma să-l însoțesc. Dacă refuzam, îmi semnam condamnarea la moarte. Am fost înhățat, legat de cal și, de asemenea, la ochi. N-am avut nici o vină că s-a întâmplat așa.

— Nici nu spune nimeni că ați fi avut vreo vină. Ați fi putut muri, fiind total nevinovat. Dar acum aveți ocazia să contribuiți și dumneavoastră cu ceva, ca acești oameni să-și primească pedeapsa. Să-i păziți cu foarte mare grijă!

— Asta se înțelege de la sine. Dar sper că n-o să mă lăsați să aștept prea mult. Nu se știe ce se poate întâmpla.

— Am să mă grăbesc. Dacă aș fi fost cunoscut în Kolastschin, pe unde o să trecem, v-aș trimite aici niște oameni, să aveți cu cine sta. Dar nu cunosc pe nimeni acolo și n-aș vrea să dau peste niscaiva prieteni de-ai cărbunarului.

— Poate aș putea eu să vă ajut. Un vecin de-al meu din Antivari are nevasta din Kolastschin. Ea are doi frați acolo, din care unul o vizitează des. Îl cunosc foarte bine și sunt sigur că mi-ar face plăcerea să vină aici. Ar putea să-l ia cu el și pe fratele lui și încă niște cunoștințe.

— Cine-i omul acesta?

— Este *taschdschy*, muncitor într-o carieră de piatră, un flăcău puternic, care nu se teme să facă față la trei adversari și pe care îl cheamă Dulak. O să întrebați de el?

— Da, o să-l trimit aici, dacă are timp să vină. Ei, și acum, cred că am vorbit destul, e vremea să ne culcăm. Nu știm ce-o să ne aducă noaptea viitoare. Să stabilim ordinea în care vom face de pază. Vom porni la drum dimineață în zori. Pe la prânz, vreau să ajungem la Rugova.

— Lăsați-mă doar pe mine să fac de pază, spuse tălmaciul. Dumneavoastră și însoțitorii dumneavoastră aveți un drum obositor de străbătut mâine, pe când eu mă pot odihni aici. Și așa nu mai sunt decât câteva ore până la ivirea zorilor.

I-am făcut pe voie. Eram convins că era cinstit și că ne puteam încrede în el.

Cu toate acestea, n-am putut dormi liniștit. Gândul la ticăloșii închiși în grotă, care puteau totuși găsi o posibilitate de a se elibera, nu-mi dădea pace. Dimineață, am fost primul în picioare. M-am dus la grajd, la cei patru cai. Se aflau acolo și șeile și păturile. Două pături aveau într-un colț inițialele St. și V. Erau cu siguranță inițialele lui Stojko Vites. Doi cai, între care și roibul, și două șei erau ale lui. Trebuia să le primească înapoi.

I-am trezit apoi și pe tovarășii mei de drum și m-am strecurat încă o dată în grotă, să mă conving că totul era în regulă acolo. Am poruncit să li se dea prizonierilor apă. De mâncare n-au primit nimic, deși în coliba cărbunarului văzusem niște făină, precum și alte alimente.

La început, am vrut să ardem armele găsite în ascunzătoarea cărbunarului. Apoi, ne-am răzgândit și le-am lăsat intacte. Putea să le ia tălmaciul și să facă ce voia cu ele. Intenționa ca cele rămase după ce își alesese el câteva să le dea oamenilor pe care aveam să-i trimit din Kolastschin. I-am recomandat încă o dată să păzească bine intrarea în grotă și ne-am luat rămas bun de la el. Soarele nu-și făcuse încă apariția la orizont, când am părăsit valea aceea funestă.

9. Atacul prin surprindere

Niciodată nu șezuse hagiul mai elegant în șa ca în acea dimineață. Pentru ca să nu o care ca pe un pachet incomod, își pusese pe el armura, își încinsese sabia de Damasc și își pusese la cingătoare pumnalul. Cu armura lui Stojko pe el, micuțul părea și mai impozant ca de obicei.

Pentru ca platoșa să se poată observa în întregime, nu-și mai îmbrăcase caftanul, ci îl agățase peste umeri cu ajutorul unui șnur, ca pe o manta care, în fuga calului, flutura precum o flamură. La turban, își fixase o basma de mătase, cu dungi roșii și galbene, o amintire din Constantinopol. Și basmaua flutura veselă în bătaia vântului. Armura argintie strălucea puternic sub razele soarelui, în vreme ce călăream peste înălțimile care străjuiau punctul de întâlnire dintre Drin și Vardar. Stânci abrupte se înclinau primejdios peste Valea Drinului.

Pereți de stâncă, defilee și prăpăstii. Acesta era peisajul oferit de această regiune. Munții Peninsulei Balcanice, îndeosebi cei din vest și mai ales munții Schar Dag, erau formați, în cea mai mare parte, din mase imense de stânci prăpăstioase. Pereții verticali, de mai multe sute de metri înălțime, nu sunt o raritate aici. Călătorind printre aceste ziduri atât de apropiate unul de altul, străinul are sentimentul că masele imense de piatră stau parcă gata pregătite să se prăbușească peste el. Involuntar, îți îndemni calul să grăbească pasul, pentru a scăpa de conștiința apăsătoare a slăbiciunii omenești și a lăsa pericolul în urmă.

Având în vedere particularitățile regiunii muntoase, este explicabil de ce locuitorii de aici sunt foarte pricepuți în a-și apăra independența împotriva cuceritorilor. Se pare că defileelee întunecoase, amenințătoare și reci au influențat foarte mult caracterul și constituția corporală a populației

de aici. Schipetarul este față de străini la fel de grav, închis și dușmănos ca și țara sa. Silueta sa vânjoasă, puternică, figura sa gravă, cu trăsături aspre, parcă cioplite în granit, ochii săi cu privirea rece, distantă și amenințătoare se potrivesc întru totul cu priveliștea oferită de munții în care își are sălașul. Viața sa interioară numai luminoasă și prietenoasă nu se poate chema. E străbătută de abisuri adânci, în care spumegă apele urii, ale răzbunării și ale mâniei neînduplecate. Chiar și ei între ei, acești oameni sunt suspicioși. Semințiile trăiesc izolate una de cealaltă, la fel și familiile. Împotriva intrusului, însă, se adună toți laolaltă, precum grămezile gigantice de stânci, ce nu-i lasă călătorului, decât în puține locuri, un spațiu îngust, anevoios de trecut.

Cam acestea îmi erau gândurile, în vreme ce mergeam pe urmele de căruță, prin despicături înguste și cariere de piatră acoperite cu fărâmituri de stâncă, peste creste ascuțite și povârnișuri râpoase, spălate de ploi. Nu puteam să-mi dau seama cum își purtase Junak, negustorul de cărbuni, căruța sa amărâtă pe acest drum. Calul trebuie să fi făcut adevărate minuni. În orice caz, comerțul, cu cărbune nu fusese motivul real pentru care bătuse drumul acesta atât de anevoios și periculos. Mă gândeam că, în realitate, aceste călătorii serviseră, de fapt scopurilor criminale ale lui Schut și ale cărbunarului.

După ce am depășit aceste masive muntoase, drumul a devenit mai bun. Am coborât peste zona premontană și, aici, am zărit deja licărind în lumina soarelui apele Drinului Negru. Terenul stâncos începea să facă loc pământului moale. Pădurea întunecoasă devenea mai rară și apoi, încet, încet, se transformă într-o câmpie acoperită cu tufe, din a cărei opulență răsăreau brazde verzi de livezi. În cele din urmă, am ajuns la râu.

Aici se afla vadul despre care ne vorbise Marko. Urmele de căruță treceau prin apă și apoi ieșeau pe malul celălalt.

Din cauza cailor pe care îi luaserăm cu noi, drumul fusese mai istovitor. Acum trebuia să ne dăm osteneala să-i trecem peste râu. Eram nevoiți să-i trecem dincolo călare pe ei, unul câte unul. Din fericire, în continuare drumul nu mai era greu. Trecea peste o câmpie acoperită cu iarbă și apoi urca ușor, până ce ajunserăm la ogoare cultivate și am văzut localitatea Kolastschin la poalele șirului de munți ce se desfășura din acel loc. De la Gurasenda și Ibali, pe partea stângă, urca drumul pe care se afla satul.

Pe primul om întâlnit l-am întrebat de Dulak, muncitorul de la cariera de piatră. Întâmplarea a făcut să stăm de vorbă tocmai cu fratele lui. Acesta ne-a dus la locuința lui Dulak care, din fericire, era acasă.

Cei doi frați arătau ca niște bărbați puternici, cu o înfățișare cam de sălbatici, dar chipurile lor îți trezeau încrederea. Locuințele lor se aflau chiar la intrarea în sat. Din această cauză s-a întâmplat că nu ne-a mai văzut nici un alt locuitor al satului și nu s-a mai zgâit nimeni la noi și nu ne-a mai incomodat, ca de obicei.

I-am trimis pe tovarășii mei de drum, cu caii, în spatele casei, iar eu am intrat singur în casă, cu cei doi frați. Voiam să fim văzuți de cât mai puțini oameni posibil, ca să nu se afle că intenționam să trimitem pe cineva la grotă.

Cei doi frați acceptară pe loc să-mi îndeplinească dorința, dar mă sfătuiră să nu mă bazez și pe alți locuitori ai satului.

— Trebuie să știi, effendi, spuse Dulak, că nu poți avea încredere în nimeni de aici. Bogatul Kara Nirwan s-a priceput grozav să se facă peste tot iubit. Nimeni n-o să te creadă că el e Schut și, de îndată ce-și vor da seama că vrei să întreprinzi ceva împotriva lui, îl vor avertiza cu privire la voi. Îți mărturisim sincer că și nouă ne vine greu să te credem. Dar îmi pari un om cinstit și, pentru că te-a trimis la mine prietenul meu, tălmaciul, o să fac ceea ce îmi ceri. Însă nu trebuie să mai spunem nimănui altcuiva ceva. O să

plecăm chiar acum și ai face bine să nu mai rămâi nici tu prea mult pe aici.

— Aveți cai?

— Nu. Dacă am nevoie de un cal, pentru a-mi vizita sora, la Antivari, pot foarte ușor să închiriez unul. Dar de ce mă întrebi? Ar trebui să mergem călare?

— Da, ca să ajungeți acolo cât mai curând posibil. Cunoașteți drumul care duce în valea unele sălășluiește cărbunarul?

— Sigur că da.

— Atunci o să vă dau și cai pe care, probabil, îi veți putea păstra pentru voi.

Le-am povestit cum am intrat în posesia animalelor și apoi i-am întrebat dacă îi cunoșteau pe cei doi Aladschy și dacă nu cumva îi văzuseră.

— Îi cunoaștem, răspunse Dulak, căci au venit deseori prin această zonă. Sunt temuți pe aici, dar nu îndrăznesc să tragă în gazdă la cineva din sat. Cred că acum sunt din nou aici și încă nu singuri. Presupun că-i așa după tot ceea ce am văzut ieri.

— Aș putea să aflu și eu ce anume ai văzut?

— N-am nici un motiv să-ți ascund acest lucru. Cariera de piatră unde muncesc se află în stânga drumului care duce prin Rugova în pădure. Pentru a ajunge acolo, trebuie să traversez tot satul și să mai merg încă o jumătate de oră. Apoi calea mea se abate de la drumul principal și o ia prin pădure. În acest loc, muntele formează o curbă mică, în formă de semicerc, care este acoperită cu tufe dese, iar pe lângă deschizătura sa trece drumul. Ca să ajung la carieră, trebuie să trec prin această curbă. Ieri seară, am auzit, în apropierea curburii, niște voci care veneau dinspre tufișuri. M-am uitat mai atent și am zărit opt sau nouă cai pe care ședeau călare tot atâția oameni. N-am putut să le văd figurile, dar era încă destulă lumină pentru a recunoaște între cai și doi pagii. M-am gândit imediat că cei doi frați trebuie să fie prin preajmă.

— Oamenii aceia te-au văzut și ei pe tine?

— Nu, am fost suficient de prevăzător și m-am reîntors în sat fără să fiu văzut. Acolo unde se termină pădurea și încep să se vadă primele case, am mai văzut un bărbat, întins în iarbă. Calul lui păștea în apropiere. Omul privea spre sat, de parcă aștepta să vină cineva de acolo.

— Ai vorbit cu el?

— Nu. De obicei mă feresc să-mi bat capul cu problemele altora.

Eram convinși că cei doi Aladschy intenționau să ne atace pe neașteptate la acea curbă. Presupunem probabil că vom trece pe acolo. Călărețul singuratic fusese trimis să facă de pază, pentru a-i informa de sosirea noastră. Se impunea, deci, să ne familiarizăm puțin, cu această zonă. De aceea, m-am interesat:

— Nu mai există nici un alt drum de aici spre Rugova?

— Nu, effendi, nu mai există.

— Nu se poate ocoli spre dreapta, spre Drinul Negru?

— Din păcate, nu. La dreapta drumului, sunt mai întâi niște câmpuri, apoi livezi și apoi, între drum și râu, nu se află decât mlaștini adânci. Acolo unde se termină smârcurile, încep stâncile înalte, abrupte. Drumul duce, pe o distanță de o oră, printre stânci de netrecut, până ce se ajunge în apropiere de Rugova. Mai există, din loc în loc, câte o cotitură, dar, dacă o urmezi, trebuie să te reîntorci în scurt timp, căci nu se poate merge mai departe.

— Vasăzică, în stânga se află curbura. Cum arată partea cealaltă a drumului?

— Tot mlaștini sunt și acolo. Să nu cumva să-ți treacă prin cap să treci pe acolo! Ai fi pierdut. După aceea, încep stâncile.

— Așadar, zona este foarte periculoasă pentru noi. Dar trebuie totuși să trecem!

— Poate o să reușiți, dacă veți călări în fuga mare. Dar pietre și gloanțe vor fi din belșug.

După ce am purtat aceasta discuție, le-am dat caii celor doi frați. N-am păstrat decât roibul și un alt cal care era cel mai bun dintre ceilalți, pentru a-i înapoia animalele lui Stojko. Apoi, ne-am luat rămas bun.

Prin sat, am trecut în galop, dar, când am ieșit din acesta, ne-am oprit. Le-am împărtășit tovarășilor mei de drum ceea ce-mi spusese Dulak. I l-am dat pe Rih lui Halef, iar cu am luat calul lui și apoi i-am rugat să mai rămână puțin acolo și după aceea să vină încet după mine. Apoi, am dat pinteni calului și am călărit atât de repede, încât să ajung la cel ce stătea de pază înainte ca acesta să-i zărească pe prietenii mei. Încă de departe am constatat că erau acum doi oameni care făceau de pază și care ședeau întinși pe iarbă, la marginea pădurii. Caii se aflau lângă ei.

M-au zărit venind și păreau că discuta despre mine. Erau jerpelit îmbrăcați, dar în ochi le lucea cutezanța și viclenia.

Am salutat, am descălecat și m-am îndreptat încet spre ei. S-au ridicat și m-au măsurat cu niște priviri ascutite. Erau foarte supărați că nu rămăsesem în șa. Am citit asta pe fețele lor.

— Ce cauți aici? De ce nu-ți vezi de drum? mă întrebă unul dintre ei.

— Pentru că vreau să mă interesez la voi de drum, a sunat răspunsul meu.

— Pentru atâta lucru, puteai să rămâi în șa. N-avem timp să ne ocupăm de tine.

— Dar, după câte văd, n-aveți nici o alta treabă.

— Asta nu te privește pe tine! Întreabă și o să-ți răspundem. Apoi, însă, cară-te!

Armele și le lăsaseră în plata Domnului, în iarbă. Aveau la brâu cuțite și pistoale, gata pregătite să pună mâna pe ele. Trebuia să-i fac inofensivi și, pentru asta, trebuia să mă grăbesc, ca să nu aibă timp să pună mâna pe arme. Pentru a nu le trezi neîncrederea, îmi lăsasem armele să atârne la ciochină. Trebuia să le înhaț armele, pentru că intenționam

să-i pocnesc cu patul acestora. Mi-am compus, deci, o figură inofensivă și atu spus:

— Păreți atât de prost dispuși, încât cred că aș fi făcut mai bine să-mi văd de drum. Dar, pentru că nu cunosc drumul, sunt silit să vă rog să-mi dați unele informații.

— De ce n-ai întrebat în sat?

— Am întrebat, dar, ce-am aflat de acolo nu m-a mulțumit.

— Poate că nu i-ai înțeles pe oameni ce ți-au spus. Se cunoaște după cum vorbești că ești străin. De unde vii?

— Din Ibalı.

— Și încotro te duci?

— Spre Rugova și cred ca drumul ăsta acolo duce nu?

— Acolo duce. N-ai decât să-l urmezi și n-ai să le rătăcești, căci nu există vreun altul, ocolit. Și la cine te duci la Rugova?

— La geambașul Kara Nirwan, ca să închei cu el o afacere grasă.

— Așa! Da! Cine ești?

— Sunt un...

Am fost întrerupt. Celălalt, care până atunci tăcuse, scoase un strigăt puternic și făcu câțiva pași mai încolo, îndepărtându-se astfel de arme. Privea spre sat.

— Ce se întâmplă? întrebă camaradul lui și îl urmă, în vreme ce eu am rămas pe loc.

— Uite, vin niște călăreți. Să fie ei?

— Sunt patru. Se potrivește. Trebuie imediat...

N-a mai continuat. Mă ghemuisem în spatele lui și apucasem una dintre flinte. Cel ce vorbise se prăbuși sub prima lovitură trasă cu patul armei. Cea de-a doua lovitură îl nimeri pe tovarășul său, înainte de a apuca să se răsucescă. Apoi, am luat repede frâiele, chingile și curelele de la scărițele cailor și m-am apucat să-i leg pe cei doi. Tocmai terminasem, când au ajuns și tovarășii mei de drum.

— Doi contra, unu? spuse Lindsay. Asta se cheamă o treabă bună!

Întrucât armele celor doi n-aveau nici o valoare pentru noi, le-am distrus și le-am aruncat.

Acum, trebuia să fim precauți. Am încălecat din nou pe armăsarul meu și am pornit apoi toți la drum, ținându-ne armele în mâini. Dacă în stânga noastră s-ar fi aflat teren întins de pădure, ar fi fost ușor să ne strecurăm neobservat la adăpostul copacilor; dar, chiar acolo unde începea pădurea, se ridica și stânca acoperită cu brazi.

În dreapta, am zărit mlaștina. Locuri înșelătoare, acoperite cu mușchi sau cu plante de mlaștină, cu frunze mari, alternau cu băltoace uleioase, care aveau un aspect amăgitor.

Pentru ca să nu se poată vedea câți suntem, călăream foarte aproape unul în spatele celuilalt. Din nefericire, drumul era atât de pietros, încât zgomotul produs de copitele cailor noștri trebuie că se auzea la o distanță destul de mare. După un sfert de oră, am zărit, în dreapta, capătul mlaștinii și locul unde stânca se ridica din nămol. În stânga, se afla curbura despre care ne vorbise Dulak.

Acum, am călărit și mai încet și cu mai mare precauție decât înainte. Eu mă aflu în frunte. Tocmai voiam să mă răsucesc, pentru a le spune tovarășilor mei de drum să pornească în galop, când a răsunat un strigăt puternic. Pocni o împușcătură. Glonțul trecu șuierând pe lângă mine și, în același timp, o piatră îmi zbură drept în cap, lovindu-mă atât de tare, încât aproape mi-am pierdut cunoștința și am văzut o groază de stele verzi în fața ochilor. Din fericire, piatra doar mă zgâriase. Fusesse aruncată cu o praștie. Celui pe care l-a izbit astfel o piatră îi va veni ușor să creadă cum a reușit David să-l ucidă pe Goliath cu o simplă piatră trasă din praștie.

Numai că, acum, nu era timp de asemenea considerații. O a doua piatră lovi roibul. Acesta sări în două picioare, așa

încât Lindsay trebui să-și folosească întreaga îndemânare pentru a nu fi trântit la pământ și a se menține în șa.

— Înainte! strigă Halef. Înainte!

Îi trase calului său o lovitură de bici și se repezi înainte. Osko și Omar îl urmară. Dar Lindsay nu-și mișcă animalul înainte. Acesta azvârlea din toate cele patru picioare și se cabra.

Eu m-am oprit în mijlocul drumului. Mi se părea că am în cap mii de clopoței care sunau neîncetat. Nu eram capabil nici să gândesc, nici să fac vreo mișcare. Atunci, pocni o nouă împușcătură. Venise dinspre un platou de stâncă, unde se afla trăgătorul. Glonțul trecu foarte aproape de armăsarul meu și împrăstie în jur așchii de piatră.

L-am văzut pe trăgător la vreo 12 metri de partea cealaltă a drumului. Rânjea batjocoritor spre mine și-și îndreptă pistolul în direcția mea. Faptul acesta mă făcu să-mi revin într-o oarecare măsură. Am ridicat iute carabina și am tras. Și pistolul lui pocni în același timp cu arma mea. Nu nimeri nici de data aceasta, dar glonțul meu își lovise bine ținta, căci acela se prăbuși la pământ. În aceeași clipă, carabina îmi scăpă din mână. Roibul lui Lindsay ajunsese, în sfârșit, la părerea că acesta nu prea era un loc confortabil de stat. Își vârî capul între picioare, azvârli în sus cu partea dinapoi a trupului și țâșni din loc, dar, din nefericire, trecu atât de aproape de mine, încât călărețul îmi lovi arma cu capul și mi-o smulse din mână. În același timp, am primit și o izbitură puternică în șoldul stâng încât am fost nevoit să mă agăț cu amândouă mâinile de gâtul calului. O smucitură de cingătoare mă aruncă într-o parte, împreună cu armăsarul, apoi am mai simțit încă o lovitură puternică în cap și *sir* David zbură de acolo.

Nefericitul englez mă dezarmase și încă într-un moment când aveam stringentă nevoie de arme. Cum se întâmplase acest lucru n-am reușit să văd, căci mă uitam spre cel care se prăbușise sub glonțul meu. Am aflat abia mai târziu de la

Lindsay. Acesta își ținuse încordat arma în mână dreaptă, pentru ca să nu o piardă, în vreme ce calul lui se cabra. Apoi când roibul țâșnise atât de aproape de mine, Lindsay îmi smulsese mai întâi carabina din mână, lovindu-se cu capul de ea, și apoi țeava flintei, izbindu-mă cu ea în șold, așa încât aceasta pătrunsese pe sub cingătoare, o rupsese și apoi se agățase de cureaua cu care atârna de ciochină ucigașul de urși. Și această armă îmi fu smulsă. Ce-i drept, am întins iute mână să apuc, dar n-am prins nici muscheta, nici cingătorea, ci doar barda, pe care o aveam la brâu. Muscheta, carabina, cingătorea și eșarfa cu cuțitul și cu revolverele zăceau la pământ.

Aș fi sărit de pe cal să-mi adun armele de pe jos, dar ciocnirea cu roibul îl turbase pur și simplu pe Rih al meu, care era atât de înțelept de obicei. Necheza furios și o porni în urma răufăcătorului, care zbura în goană nebună, așa încât abia am reușit să mă așez cum trebuie în șa și să apuc cel puțin barda.

Era prima dată când Rih o pornea așa la goană, cu mine în spinare, și o făcu atât de hotărât, atât de energic, încât am trecut ca în zbor prin curbură.

Împușcături pocneau, oameni urlau, o bardă îmi vâjâi foarte aproape de nas. Am apucat frâul cât mai de sus și m-am aruncat spre spate, pentru a potoli armăsarul cât de cât... între timp, nu puteam să fiu atent la nimic altceva. O pocnitură, un strigăt... Lindsay făcu o tumbă peste șa și zbură prăbușindu-se la pământ. Armăsarul meu se ciocni în fugă de roib. Probabil voise să se răzbune pentru izbitura primită, în orice caz, furia lui se risipise acum. Rih necheză lung și se supuse din nou frâului. Eu, însă, nu mă simțeam deloc la fel de bine ca el. Deodată, am văzut negru în fața ochilor. În spatele meu am auzit tropot de copite și voci care scoteau strigăte sălbatice. În fața mea, Halef strigă:

— Englezul, englezul! Înapoi, repede înapoi!

M-am recules în grabă și am sărit din șa, pentru a-l putea apăra pe Lindsay, care zăcea nemișcat la pământ.

Dar urletele din spatele nostru mi-au distras atenția de la acesta. Frații Aladschy se apropiau în salturi mari, urmați de vreo șase sau opt indivizi, care scoteau niște urlete drăcești și trăgeau, din față, asupra noastră... o prostie din partea lor, căci nu ne nimeriră. Dacă și-ar fi păstrat gloanțele până ce ar fi ajuns în apropierea noastră, atunci s-ar fi terminat cu noi.

În asemenea momente, nu mai ai timp să te gândești la faptul că-ți vâjâie capul. I-am văzut pe dușmanii care veneau năpustindu-se asupra noastră, precum și pe prietenii mei care se întorceau. Halef era în frunte.

— Unde sunt armele? strigă el și sări din șa în plin galop al calului său. Sidi, unde-s armele tale?

Nu mai aveam timp să-i dau explicații, căci cei doi Aladschy mai aveau doar câteva secunde până să ajungă la noi.

— Ține-te bine! Trage! am strigat și am mai avut timp doar să-i smulg hagiului sabia din teacă.

Cu sabia în mâna stângă, cu barda în dreapta, am sărit într-o parte, ca să am stâncile în spate, ca acoperire. Când m-am răsucit, cei doi frați se repeziră asupra mea cu mișcări de sălbăticiuni. Ținându-și bărzile strâns în pumni, își îndreptară pistoalele, în mâinile stângi, asupra mea și traseră de la o distanță de cel mult doisprezece pași.

M-am aruncat la pământ. Gloanțele vâjâiră pe deasupra mea și se izbiră de stâncă. Nu m-am ridicat imediat, căci se putea să aibă pistoale cu două țevi, așa că m-am grăbit să mă apropiu cât mai mult de peretele de stâncă, ținând într-o mână sabia și în cealaltă barda. Într-adevăr! Pocniră iar două împușcături, care însă nu mă nimeriră nici de data aceasta. Apoi, m-am ridicat iute în picioare.

Între prima și cea de-a doua împușcătură nu trecuse nici o secundă. Frații erau cât se poate de înverșunați. Dar acum își aruncară cât colo pistoalele, care nu mai le erau de folos și săriră asupra mea cu bărzile ridicate.

Nu puteam să fiu atent decât la ceea ce se întâmpla cu mine, dar am zărit, totuși, că Lindsay încă zăcea nemișcat la pământ. Ceilalți trei își descărcaseră armele în agresori și îi nimeriseră pe câțiva, dar acum eram înconjurați de restul.

Mai târziu, Halef îmi mărturisi, mâhnit, că trăsese asupra celor doi Aladschy dar nu îi nimerise, căci mâinile îi tremuraseră de agitat ce fusese. Acum, șase dușmani îi înfruntau, pe el și pe ceilalți doi tovarăși de drum ai noștri. Nu puteam să le vin în ajutor. Fiecare dintre noi avea de înfruntat câte doi dușmani.

Eu trebuia să fac față celor două bărzi ridicate asupra mea! Doi uriași, bine instruiți în mânuirea acestor arme, împotriva mea care, până acum, nu folosisem decât tomahawkul cel ușor, în lupta corp la corp! Numai sângele rece mă putea salva. Nu aveam voie să-mi risipesc puterile și trebuia să mă rezum doar la a le evita loviturile și a exploata fulgerător orice avantaj.

Spre norocul meu, Aladschy erau orbiți de furie. Loviturile lor erau dezordonate. Se împingeau unul pe celălalt, luându-se parcă la întrecere care să-mi dea lovitura mortală, și astfel barda unuia stătea în calea bărzii celuilalt. Pe deasupra, urlau ca un tigru rănit căruia i se luaseră puii.

Stând cu spatele foarte aproape de peretele de stâncă, fără însă a mă sprijini de acesta, ceea ce mi-ar fi limitat libertatea de mișcare, și cu privirea ascuțită îndreptată spre cei doi, m-am apărat de loviturile lor, când parând puternic, când lovind la rândul meu, de jos în sus și apoi prin răsuciri în cerc, atunci când loveau amândoi în același timp. Nici una din loviturile lor nu mă nimeri. Calmul meu le dublă înverșunarea și îi determină să devină necugetați în luptă.

Dincolo, în mijlocul drumului, se striga, se blestema și se auzea o asemenea gălăgie de parcă o sută de oameni se luptau între ei. Ambele părți își folosiseră gloanțele din

flinte; se mai auziră câteva împușcături de pistoale. Acum, erau încăierăți corp la corp. Trebuia să fac tot posibilul să termin cât mai repede cu cei doi inamici ai mei, pentru a le putea veni în ajutor prietenilor mei.

Figurile celor doi erau vinete de furie și înverșunare. Gâfâiau și făcuseră spume la gură. Întrucât mă apărusem de loviturile lor, începură să pășească spre mine. Trebuia să mă folosesc de acest lucru.

Tocmai parasem două lovituri simultane de bardă cu o mișcare rotativă, când Sandar ridică piciorul pentru a mă lovi în trup, în vreme ce fratele lui se pregătea să-mi tragă o nouă lovitură. Îndată, barda mea şuieră izbind genunchiul lui Sandar și apoi m-am tras iute într-o parte pentru a mă feri de barda lui Bybar, căci nu mai aveam timp să pariez lovitura. Sandar se prăbuși la pământ, urlând de durere. Barda îi alunecă din mână.

— Fir-ai al dracului! urlă Bybar. Ești un om mort! Până aici ți-a fost!

Își luă un asemenea avânt, încât barda aproape îi scăpă pe spate. Nu mai aveam acum a mă teme de fratele lui și nici spatele nu mai trebuia să mi-l păzesc. De aceea, mi-am schimbat locul și am sărit într-o parte, îndepărtându-mă de stâncă. Bybar nu putu să arunce barda, căci nu rămăsesem pe loc. M-am învărtit în jurul lui, privindu-l ținută și, în același timp, schimbând în mâini cele două arme, așa încât acum țineam barda în stânga și sabia în dreapta. Bybar se răsucea ca sfârlează. Când văzu cum schimbasem armele în mâini, strigă batjocoritor:

— Vrei să mă ataci cu sabia? O să dai greș, vierme!

— Doboară-l! strigă Sanclar, care zăcea la pământ și-și ținea genunchiul cu ambele mâini. Mi-a zdrobit piciorul. Doboară-l!

— Îndată, îndată! De asta o să aibă parte!

Am stat pe loc, ca să-i dau timp să lovească. Barda lui vâjâi pe jos. În același timp se ridică și barda mea în sus. Cele două arme se ciocniră. Firește lovitura lui fusese mai

puternică decât a mea. Asta și intenționasem. Trebuia să i se pară că îmi aruncase barda din mână.

— Așa e bine! urlă el. Acum ești terminat!

Ridică din nou barda.

— Da, acum! am răspuns.

Sabia din oțel de Damasc luci în aer — o săritură înapoi, o lovitură iute — și barda căzu împreună cu mâna care o ținea. Taișul extraordinar de bine ascuțit o retezase din membrul căruia îi aparținuse.

Bybar lăsă brațul în jos, se holbă o clipă la ciotul din care țâșnea sângele și apoi mă privi ținând. Se făcu albastru la față, ochii îi ieșiră din orbite și scoase un urlet îngrozitor. Ridică pumnul sănătos să mă lovească, dar brațul îi căzu neputincios. Se răsuci ușor într-o parte și căzu greu la pământ...

Sandar înțepeni de spaimă. Când văzuse zburând mâna fratelui său, sărise în picioare. Stătea și acum drept, în picioare, în ciuda durerii pe care, o simțea în genunchiul rănit. Ochii îi erau inexpresivi, privirea goală, ca a unui cadavru. Un șuierat îi ieși dintre buzele golite de sânge, un geamăt chinuit, precum bâiguiala plină de spaimă a unuia lovit de dambla și, apoi, deodată, un blestem îngrozitor, încercând în același timp să se arunce asupra mea. Când, însă, ridică piciorul sănătos, celălalt rănit trosni și el se prăbuși la pământ.

Eram acum liber și am privit în jurul meu. Vizavi de mine se afla hagiul, care se sprijinea de stâncă și se apăra cu patul puștii de doi adversari. Un al treilea zăcea la pământ în fața lui. În apropierea mea, un alt agresor se rostogolise pe jos. În dreapta, Osko și adversarul lui se tăvăleau pe jos. Într-o încleștare furioasă. Amândoi aveau în mâna dreaptă câte un cuțit și se apărau cu stânga, așa că nici unul dintre ei nu reușea să-l înjunghie pe celălalt. Nu departe de acolo, Omar îngenunchease deasupra unuia dintre cei doi care păziseră drumul, gâtuindu-l cu mâna

stângă, în vreme ce cu dreapta se pregătea să-l înjunghie cu cuțitul.

— Omar, nu-l înjunghia! i-am strigat.

Acesta aruncă într-o parte cuțitul și îl apucă pe adversar de gât cu ambele mâini. Am făcut o săritură spre Halef, căci acesta avea mai multă nevoie de ajutor acum și le-am tras celor doi adversari ai lui câte o lovitură cu sabia, unuia în umăr și celuilalt în coapsă. Aceștia îi dădură drumul lui Halef, urlând de durere, iar eu îl eliberai și pe Osko de adversarul său, pocnindu-l pe acela cu patul unei arme care zăcea pe jos lângă ei.

— O, Allah! strigă Halef, râsuflând din greu. M-ai ajutat când aveam cea mai mare nevoie, Sidi. Aproape că mă învinseseră. Trei se năpustiseră asupra mea!

— Ești rănit?

— Nu știu. Dar caftanul meu e precis rănit. Uite-l acolo jos. I-au smuls mânecile și i-au rupt poalele. Nu mai am cum să-l mai aduc la viață.

Veșmântul cel lung îi fusese mai întâi smuls de pe umeri și apoi făcut bucățele. Micuțul se apăraseră cu vitejie. Nu era rănit grav, doar un glonț îi atinsese umărul drept și îl dureau destul de tare.

Nici Osko nu era rănit. Doar Omar sângera: avea o tăietură destul de adâncă în antebrațul stâng.

Halef îl pansă repede, folosind fâșii din caftanul lui făcut praf. Între timp, m-am îndreptat spre Lindsay, a cărei nemișcare mă îngrijora. L-am cercetat și i-am mulțumit lui Dumnezeu: nu-și rupsese gâtul. *Sir* David respira și după ce l-am scuturat puțin mai tare, își veni în fire, deschise ochii, se holbă la mine și spuse:

— *Good morning sir!* V-ați trezit atât de devreme?

— Da și e cazul să vă treziți și dumneavoastră, altfel n-o să mai fie nici o bună dimineață pentru dumneavoastră ci „noapte bună”! Cred că v-ați lovit foarte rău la cap.

— Să mă lovesc? Cum? Când? Dar unde mă aflu de fapt?

Se ridică și privi mirat în jur. I-am făcut un semn lui Halef, care trebui să povestească tot ceea ce se întâmplase, iar eu m-am îndreptat spre Bybar, care zăcea într-o baltă de sânge. Dacă nu voiam să moară din pricina hemoragiei, trebuia să-i leg imediat un garou la braț.

Am smuls o bucata din cureaua uneia dintre arme și i-am legat strâns brațul, așa că sângerarea puternică se opri, mai picura doar din când în când.

Înainte de orice, Halef trebuia să încalece acum pe armăsar și să meargă să aducă oameni din Kolastschin, cărora să le predăm pe cei pe care îi învinseserăm. Osko se duse călare în locul unde zăceau pe jos armele și cingătoarea mea, ca să mi le recupereze. Omar era rănit și pansat, așa că rămase să păzească împreună cu mine câmpul de luptă.

Se ridicase și Lindsay. Își aduse acum aminte de tot ceea ce se întâmplase până la prăbușirea sa.

— Afurisită poveste! mormăi el. Tocmai când a început dansul, eu mi-am pierdut cunoștința. Dar, după cum văd, ați reușit să faceți curățenie și fără ajutorul meu.

— Firește, *sir* David. Poate, cu ajutorul dumneavoastră n-am fi reușit chiar atât de bine!

— Adică ce vreți să spuneți cu asta?

— Poate că a fost foarte avantajos pentru noi că v-ați întins la pământ și ați adormit exact la momentul potrivit, în felul acesta nu ne-ați mai stat în drum. Aveți un deosebit talent ca în mâinile dumneavoastră chiar și cele mai bune intenții să se transforme în contrariul lor.

— Oho! Curios că tocmai dumneavoastră afirmați așa ceva! Sunteți vinovat, căci m-ați dărâmat de pe cal!

— Doar, după ce ați năvălit asupra mea ca un bolid!

— N-am avut încotro *sir*. Roibul a zburat cu mine pe spinarea lui.

— Iar armăsarul meu a zbughit-o tot așa. Dacă nu s-ar fi întâmplat așa, am fi scăpat nevătămați și n-am mai fi vărsat nici sângele celorlalți.

— Lasă că nu le-a stricat. Nici lor nu le-a păsat de sângele nostru. Cel mai important lucru este că ai noștri n-au fost răniți, decât o mică tăietură în brațul lui Omar. Grandios! Și cum v-ați împărțit rolurile?

— Omar — unul, Osko — doi, eu — doi și Halef — trei. Vedeți că am fost nevoiți să fim trei. Și acum, să ne îngrijim de oamenii aceștia.

Trebuia să-i legăm unii de alții: pe cei răniți, iar celor care își pierduseră doar cunoștința să le legăm mâinile la spate. Doar unul era mort. Cel pe care-l văzusem zăcând lângă Halef. Hagiul îl împușcase în cap cu pistolul.

Se reîntoarce și Osko. Își ducea calul de frâu. Pe șa, așezase un rănit.

— Iată-l pe cel pe care l-ai împușcat sus pe stânci, effendi, mă informă Osko. N-a murit.

— Știam, am răspuns. Dacă nu-și rupea gâtul căzând de acolo, n-avea cum să moară, căci l-am ochit în claviculă. Legați-l de ceilalți. Mă duc să văd caii oamenilor acestora.

Mi-am reparat cingătoarea ruptă cu ajutorul unei curele. Apoi am pornit călare spre curbură, unde am găsit caii înșeuăți. Mă interesau numai cei doi pagi. Celelalte animale le-am lăsat acolo. Am luat caii celor doi frați de frâie și m-am reîntors împreună cu ei.

— Vrei să-i păstrez? m-a întrebat Osko.

— Da; de data asta nu mai e nevoie să mă întreb dacă avem dreptul sau nu. Aici, în țara asta, prada aparține învingătorului. Până acum am cruțat și călăreții și caii lor. Cu asta, basta. Frații Aladschy ne-au tot atacat și au încercat să ne ucidă. Dacă acum le luăm caii, n-o să spună nimeni că suntem niște hoți.

— Și cine o să-i primească, effendi?

— Dar ce-ți închipui? Pagi sunt niște cai cum rar găsești. Și pe deasupra mai au și faima că au fost luați de la acești tâlhari. Mă gândeam ca unul să-l iei tu și pe celălalt Omar.

— Pentru totdeauna? mă întrebă, febril.

— Firește! Să sperăm că n-o să le permiteți celor doi Aladschy să vi-i ia înapoi.

— Effendi, nici nu știi ce bucurie mi-ai făcut. Merg cu voi până la Shköder și apoi vreau să-mi vizitez patria, Ornagora, înainte de a mă întoarce la Stambul, la fiica mea. Or să mă invidieze toți pentru calul meu!

Și Omar se bucură din suflet și-mi mulțumi cu toată căldura. Amândoi erau foarte fericiți de darul pe care li-l făcusem, fără să mă coste pici o para. Tocmai încercau să se hotărască ce cal să ia fiecare, când se reîntoarse Halef. Când află că cei doi primiseră pagii, nu spuse nimic, dar i-am putut citi gândurile pe față ca într-o carte deschisă.

— Ei, or să vină oamenii aici? l-am întrebat.

— Da. Am fost până la han și am transmis acolo mesajul. N-o să dureze mult și o să vină toată suflarea satului aici. Or să rămână muți de uimire de victoria răsunătoare pe care am obținut-o!

— Cu siguranță că se vor minuna, dar noi n-o să vedem nimic, căci nu vom mai fi aici când vor veni ei. N-am chef să pierdem timp prețios doar ca să fim plictisiți de oamenii aceia.

— Dar trebuie să rămânem aici, ca să le explicăm motivul și modul cum s-a desfășurat lupta. Ticăloșii ăștia or să spună tot felul de minciuni, dacă noi n-o să fim aici.

— Puțin mă interesează pe mine.

— Și cu armele capturate ce-o să facem?

— Le distrugem.

— Atunci, să-mi păstrez cel puțin o bardă ca amintire. N-am avut până acum o asemenea armă.

Halef se aplecă să ia o bardă de pe jos.

— *Well!* spuse englezul. O să-mi iau și eu o bardă din asta. Și, pentru că mi s-a furat jobenul, o să iau și o pălărie de la gentlemanii ăștia.

Adună caschetele roșii de la mai mulți prizonieri, probându-le să vadă care i se potrivea. Această naivitate mă făcu să zâmbesc în sinea mea; l-am lăsat însă în voia lui,

fără să-l avertizez. Trebuia neapărat să aibă o caschetă, căci în Orient era un păcat să fii văzut cu capul descoperit. Dar ca să ieși una deja purtată... ei, în cazul acesta trebuia să te aștepti și la urmări.

Mi-am recuperat și eu barda.

Apoi, am părăsit cu toții acest loc, unde fuseserăm pe punctul de a ne da obștescul sfârșit.

Osko și Omar călăreau pe cei doi pagi. Foștii lor cai intenționau să-i vândă. Pe lângă aceste animale, trebuia să-l mai ducem de frâu și pe acela pe care voiam să i-l înapoiez lui Stojko.

Fericiți că scăpaserăm atât de ușor cu fața curată, am pornit-o mai departe la trap. Mai înainte, însă, am distrus toate armele dușmanilor.

Am călărit printre stânci acoperite de păduri. Firește, pe drum, evenimentele petrecute pe câmpul de luptă au fost dezbătute până în cele mai mici amănunte. Doar Halef era mai laconic. El, însă, nu-și putea ascunde sentimentele și gândurile. Eram convins că va veni curând lângă mine și-mi va face reproșuri. Nu trecuse nici o oră de când ne aflam pe drum și se și apropie de mine, întrebându-mă cât se poate de prietenos:

— Sidi, ai vrea să-mi răspunzi cinstit la o întrebare?

— Cu plăcere, dragul meu Halef.

— Crezi că mi-am făcut datoria cum trebuie astăzi?

— Admirabil!

— Vasăzică, am fost viteaz și tu ai fost mulțumit de mine?

— Întru totul.

— Dar Omar și Osko au fost, probabil, mai viteji decât mine?

— Asta în nici un caz, deși și ei și-au făcut datoria cum trebuie.

— Numai că tu i-ai preferat pe ei!

— Nu știam că am făcut așa ceva.

— Le-ai dăruit pagii! Omar n-a învins decât un dușman, Osko doi, iar eu trei!

— Cu ajutorul meu, Halef.

— Da' ce, nu l-ai ajutat și pe Osko? Și atunci, el de ce a primit un pag, iar eu nu? O, Sidi, eu sunt prietenul și ocrotitorul tău și am crezut că mi-am găsit un loc în inima ta. Acum, însă, îmi dau seama că îi prețuiești mai mult pe alții.

— Te înșeli, Halef. Tu îmi ești cel mai drag dintre toți.

— Da, asta ai și dovedit astăzi. Cine o să fie mândru de Osko, atunci când acesta va călări pagul prin Crnagora? Cine o să se bucure de calul lui Omar? El n-are rude, e singur pe lume. Nu-l invidiez, pentru că este un camarad brav și țin la el. Dar gândește-te la Hanneh, la nevasta mea, trandafir între femei, cea mai blândă și mai delicată dintre ficele mamelor și bunicilor! Ce s-ar mai fi extaziat, ce mândră ar fi fost, dacă Hagi Halef al ei, cel mai viteaz dintre viteji, ar fi sosit călare pe unul dintre pagii celor doi Aladschy! S-ar fi grăbit să meargă de la cort la cort și să vestească: „S-a întors acasă bărbatul și iubitul meu, erou între eroi, bărbatul între bărbați, luptătorul între luptători! Este aici sabia care ucide, tatăl victoriei, fratele și cumnatul triumfului! A înconjurat pământul și a câștigat victorie după victorie. S-a luptat cu animalele sălbatice și cu cei mai puternici bărbați și nimeni n-a reușit să-l învingă. Chiar și urșii i-a ucis și le-a mâncat labele. Acum s-a întors acasă pe cel mai pag dintre pagi, pe care l-a cucerit de la cel mai puternic dintre conducătorii tâlharilor. Sidi al său, pe care îl cunoașteți cu toții, i-a dăruit acest minunat cal, ca premiu pentru vitejia sa, ca răsplată pentru puterea sa și ca semn al faimei sale nemuritoare. Lăudat fie acest Sidi, cel mai drept dintre oameni, cel care răsplătește după merite, și onorat fie stăpânul meu, Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah!”. Aceste cuvinte le-ar rosti ea și toții fii Arabici și-ar uni glasurile cu ai ei, spre lauda ta; ți-ar compune cântece de slavă, pentru

imparțialitatea ta, și minunate strofe în cinstea mărinimiei tale. Acum, însă, acest lucru nu mai e posibil, căci m-ai disprețuit și nu mi-ai dat răsplata care mi se cuvenea!

Așa își manifesta el durerea, prin expresii bogat împodobite cu tot felul de prețiozități. Era foarte serios, deși pe mine, în sinea mea, mă amuză teribil cuvântarea pe care tocmai o ținuse. Din fericire, știam exact cum să-l consolez.

— Te înșeli, Halef, i-am spus. Nu te-am disprețuit. Din contră, am intenția să-ți răsplătesc cu totul altfel serviciile. Osko și Omar or să te invidieze pentru asta.

— Cum ai putea să mă invidieze, dacă pagii le aparțin lor acum?

— Da, dar tu vei avea un cal care este de cincizeci de ori mai valoros decât amândoi pagii la un loc.

— Eu? La ce cal te referi?

— Chiar nu ghicești?

— Nu, Sidi.

— Atunci, trebuie să-ți spun eu. Când o să ne despărțim, o să ți-l dăruiesc pe Rih al meu. Poți să i-l duci lui Hanneh a ta, cea mai mândră dintre mândre.

Micuțul fu atât de uimit de cuvintele mele, încât își opri calul și se uită ținută la mine cu gura deschisă.

— Sidi, se văicări, fie-ți milă de mine! Când spui că Rih va fi proprietatea mea, mă faci cel mai nefericit om de pe pământ!

— Nefericit? De ce?

— Pentru că nu poate fi adevărat. Nimeni nu vinde un asemenea cal!

— Dar eu n-o să ți-l vând, am să ți-l dăruiesc!

— Nimeni n-ar dăruia un asemenea animal!

— Dar nu l-am primit și eu tot în dar?

— Da, ca răsplată pentru serviciile aduse seminției care, fără tine, ar fi pierit, ca semn al mării prietenii față de tine a șeicului Mohammed Emin.

— Iar eu ți-l voi dăruia din aceleași motive. Nu țin eu la tine mai mult decât putea ține șeicul la mine? Nu ești tu cel mai bun prieten al meu? Nu mi-ai făcut tu cele mai mari servicii? Aș mai fi fost eu acum în viață, dacă nu erai tu ocrotitorul meu?

Cuvintele acestea îi meraseră direct la inimă. Ochii i se umplură de lacrimi și spuse, melancolic:

— Da, sunt prietenul tău și mi-aș da de o mie de ori viața pentru tine, dacă acest lucru ar fi posibil. Aș fi în stare s-o părăsesc și pe Hanneh, dacă ar fi necesar. Dar tu râzi de mine doar!

— Chiar așa? Dar n-ai părăsit-o deja pe Hanneh din cauza mea? N-ai lăsat-o și ai venit să mă urmezi când mă aflam în pericol și la nevoie? Nici vorbă că-mi bat joc de tine!

— Ba da, căci mă numești ocrotitorul tău!

— Tu însuți ți-ai spus așa, de nenumărate ori.

— O, sidi, știi tu foarte bine ce-am vrut să spun. Știi tu că gura mea rostește de multe ori mai multe chiar decât cred eu însumi. Tu le iei pe toate cu ușurință și îți râzi în secret de micul tău hagi, care e atât de fericit că te poate însoți. Și acum urmează să primesc armăsarul pentru meritele mele, pe care nu le cunosc și nu le am? Asta-i ceva imposibil! Gândește-te și tu ce mândru ai putea fi de el, să-l călărești în patria ta! Fiii poporului tău s-ar uita uimiți la tine și te-ar invidia. S-ar povesti în toate orașele despre acest cal și călărețul său și în toate ziarele ar apărea poza ta, călare pe armăsar, cu carabina și cu barda agățate la șa!

— Nu! am replicat, râzând. Nici nu s-ar vorbi și nici nu s-ar scrie despre acest lucru. Pe foarte puțini oameni i-ar interesa dacă eu posed sau nu acest cal. În patria mea e altfel decât aici. Halef! Dacă l-aș duce pe Rih cu mine, la mine acasă, m-ar costa mai mulți bani decât am. Nici nu-ți închipui tu cum stau lucrurile în privința asta. Aș fi nevoit să-l vând, altfel aș muri de foame.

— Nu, Sidi, să nu-l vinzi! Cine se pricepe acolo cum să trateze un asemenea cal, un rege între armăsari!

— Vezi, ești de aceeași părere cu mine. Și chiar dacă aș vrea să-l vând, la un stăpân bogat s-ar prăpădi încetul cu încetul, tânjind după viața liberă cu care e învățat. Are nevoie de hrana pe care n-o poate găsi decât în deșert. S-ar simți mai bine chiar și la cel mai sărac arab, decât în cel mai minunat grajd din patria mea. Cine l-ar trata acolo ca pe un copil al casei? Cine i-ar mai șopti seara la ureche, înainte de culcare, capitolele din *Coran*, așa cum e obișnuit din ziua în care a venit pe lume? Suntem în țara sultanului și deja s-a îmbolnăvit. Părul lui nu mai o ca firul pânzei de păianjen; ochii lui sunt luminoși, dar nu mai sunt plini de foc. Cercetează cei trei cârlionți: între urechi, pe prima vertebră cervicală și la rădăcina cozii, semnele sigure ale celor trei calități deosebite ale pursângelui. Părul nu mai e cârlionțat, s-a întins și stă parcă e lins. Poate că ar arăta și mai jalnic, dar mă iubește și asta îi dă vioiciune și putere la efort. La fel o să te iubească și pe tine, dar pe nimeni altcineva. Știe că ești prietenul lui și te va asculta, așa cum mă ascultă și pe mine, dacă n-ai să uiți seara să-i reciți capitolul din *Coran*! Așadar, spre binele lui, nu pot să-l păstrez. Trebuie să-l redau patriei lui, din recunoștință pentru tot ceea ce a făcut pentru mine. Și, dacă astfel te faci și pe tine fericit, e un motiv în plus să ți-l dăruiesc. De îndată ce ajungem la mare, va fi al tău. Atunci, n-o să-ți mai fie necaz pe Osko și Omar că au cei doi pagi, pentru că nici nu se pot compara cu Rih.

— Dar nu-mi vine să cred, Sidi. Într-adevăr, durerea mea va fi și mai mare, căci va trebui să mă despart de tine în curând. Ar fi o consolare pentru mine să călăresc calul care ți-a aparținut. Dar gândește-te la valoarea acestui dar! Ca stăpân al armăsarului, voi deveni un om bogat și unul dintre cei mai de vază din seminția mea. Știu că nu ești bogat, că nu ai comori. Cum aș putea să primesc un asemenea dar de la tine?

— Trebuie să-l primești și ai să-l primești. Și cu asta gata, nu mai discutăm despre acest lucru!

Halef mă privi cercetător. Când văzu că eram cât se poate de serios, în ochi i se aprinseră luminițe de extaz. Și, totuși, spuse, șovăielnic:

— Da, Sidi, să nu mai vorbim despre asta! Este o chestiune atât de importantă, încât trebuie să chibzuiești temeinic asupra ei.

— Am chibzuit și m-am hotărât deja de mult.

— Atunci, mai gândește-te încă o dată. N-a sosit încă ora despărțirii. Dar am o mare rugămintă la tine, Sidi!

— Ce rugămintă?

— Să-mi permiți ca, de azi înainte, să-i șoptesc eu în locul tău lui Rih la ureche, în fiecare seară, capitolul din *Coran*. Așa o să știe că urmează să fie al meu, și se va obișnui cu gândul acesta. Așa i se va mai ușura durerea despărțirii de tine.

— Da, chiar așa să și faci! De acum înainte, am să renunț și să-l mai hrănesc și să-l adăp. Este proprietatea ta și din clipa aceasta eu îl am doar cu împrumut de la tine. Dar, vreau să-ți pun o condiție, Halef.

— Am s-o îndeplinesc, dacă îmi stă în putință.

— Îți stă. Nu vreau să mă despart pentru totdeauna de tine. Știi că, după ce mă întorc în patrie, aproape de fiecare dată pornesc iarăși într-o nouă călătorie. E posibil să mai vin vreodată prin țara ta, acolo unde trăiești tu împreună cu Hanneh a ta, cea incomparabilă. În cazul acesta, aș vrea ca Rih să fie al meu, cât timp voi rămâne pe aici.

— E adevărat, Sidi? Vrei să vii în vizită la noi? întreaga seminție ți-ar ieși în întâmpinare, pentru a-ți cânta bun-venit și ai intra călare pe Rih în satul de corturi și ar fi al tău cât timp ai rămâne la noi. Gândul că te-aș putea revedea mă va consola și mi-ar fi mai ușor să primesc și acest dar valoros. Am să-l consider pe Rih proprietatea ta, nu a mea, pe care mi-ai încredințat-o s-o păzesc.

Halef nu-și mai putea găsi liniștea. Vorbea neîntrerupt despre surprinzătorul dar și era cât se poate de entuziasmat. Nimic nu era mai important pentru el decât să le împărtășească marea lui fericire și prietenilor noștri. Aceștia se bucurară din toată inima pentru el. Doar *Sir David*, căruia Halef îi explicase mai mult prin gesturi decât prin cuvinte de ce era atât de fericit, veni spre mine și îmi spuse, aproape îmbufnat:

— Ascultați, *sir*, am aflat chiar acum că v-ați dăruit armăsarul. Este adevărat sau am interpretat eu greșit gesturile făcute cu brațele și strigătele micuțului?

— Este adevărat, *sir*.

— Atunci sunteți de zece ori nebun!

— *Sir David*! Dar ce, în bătrâna Anglie să faci fericit un om cumsecade înseamnă că ești nebun?

— Nu, dar e o prostie să faci cadou unui servitor un asemenea animal valoros.

— Halef nu-i servitorul, ci prietenul meu, care m-a urmat peste tot și întotdeauna și și-a părăsit chiar și patria pentru mine.

— Asta nu-i o scuză. Eu vă sunt prieten sau dușman?

— Cred că îmi sunteți prieten.

— N-am venit și eu după dumneavoastră?

— Da, am fost mult timp împreună.

— Nu mi-am părăsit și eu patria?

— Dar ce, ați plecat din Anglia din cauza mea?

— Nu. Dar dacă nu erați dumneavoastră, de mult eram înapoi acolo. E același lucru. N-am venit eu aici, pentru că voiam să vă salvez, în munții ăștia blestemați, și n-am fost jefuit și închis în grotă?

— Și pentru asta să vă dăruiesc armăsarul?

— Dar nu pretind așa ceva! Știți însă foarte bine cât de mult îmi doresc acest cal! L-aș fi cumpărat. V-aș fi dat un cec în alb pe care să-l completați cu orice sumă doreați, fără ca eu să mă uit. V-aș fi plătit oricât. Rih ar fi avut un grajd în care ar fi fost tratat ca un prinț și ar fi fost hrănit

într-o iesle de marmură, cu fân aromat din Wales^[15], cu cel mai bun ovăz din Scoția și cel mai succulent trifoi din Irlanda!

— Și uite așa ar fi pierit! Rih vrea să sălășluiască în deșert și să fie hrănit cu curmale. Câteva curmale Bla-Halefa ieftine reprezintă hrana lui preferată. Nu, *sir* David, dumneavoastră sunteți un om bogat, un milionar, și aveți mijloacele să vă îndepliniți orice dorință. Halef este un flăcău sărman, care nu-și poate dori nimic, căci știe că nu va primi nimic. Darul acesta este cea mai mere bucurie și fericire pentru el, fericire pe care Mahommed le-o promite credincioșilor aici, pe pământ. El îl va avea. I-am promis și nu-mi iau cuvântul înapoi.

— Așa! Doar pe el vreți să-l faceți fericit, doar el să fie în al nouălea cer! Dar de bucuria și fericirea mea nu vă pasă? Să vă ia dracu', *sir*! Dacă ar veni acum un pungaș care ar vrea să vă fure, n-aș avea nimic împotriva, din contră, chiar l-aș ruga stăruitor să vă ia cu el și să vă vândă la negustorii de haine vechi pe șase sau opt parale!

— Vă mulțumesc pentru această evaluare! Opt parale nu fac nici măcar patru feningi. Nu m-am gândit niciodată că sunt un articol atât de ieftin. Dar ce se întâmplă cu dumneavoastră? Suferiți de dureri de cap, *sir* David?

Își tot trăsese de câteva ori fesul, când cu mâna stângă, când cu dreapta, ba pe frunte, ba pe ceafă, făcând în același timp mișcări energice cu degetele, care sunt destinate să dea la iveală un anumit animalul mititel!

— Dureri de cap? Cum așa? întrebă.

— Pentru că tot duceți mâna la cap foarte des.

— Nu știu. Cred că o fac involuntar, poate fesul nu-mi stă bine pe cap.

Dar chiar în timp ce vorbea, se scărpină din nou.

— Fesul vă stă foarte bine! am spus.

— Da, hm! Poate mi s-a intoxicat sângele. Pătrunde în pielea capului și începe să mă mănânce. Când o să mă

întorc în bătrâna Anglie, am să fac un tratament de curățire a sângelui. Ceaiuri de flori de tei și de soc cu o dietă severă și cu o budincă mare de prune în fiecare zi.

— Nu vă chinuiți, înfometându-vă în halul ăsta! Prunele și stafidele din budinca vă vor distruge stomacul. Puțină grăsime amestecată cu mercur rezolvă problema, iar tratamentul ăsta nu durează decât cinci minute.

— Chiar așa?

— Da. Dacă așteptați să ajungeți în Anglia la ceaiul de soc, o să vă transformați într-un schelet. Toate părțile moi ale trupului vă vor fi mâncate pe drum.

— De cine?

De acela pe care îl numiți sânge stricat. Aceste picăturici ciudate de sânge au, de fapt, șase piciorușe și o trompiță care poate acționa într-un mod foarte neplăcut.

— Cum... ce... eeeee? strigă acesta speriat.

— Da, dragul meu domn! Poate n-ați uitat toată latina pe care ați învățat-o în anii tinereții. Mai știți ce înseamnă *Pediculus capitis*?

— Hm, știu precis, dar acum îmi scapă.

— Sau poate știți ce creatură drăgălașă numesc arabii cu cuvântul *kaml* și turcii cu cuvântul *bit*? Rusul îi spuse *woschj*, italianul *pidocchio*, francezul *pou* iar hotentotul *t'garla*.

— Da' mai tăceți odată din gură! Lăsați-mă în pace cu turcii și hotentotii! Nu înțeleg nici un cuvânt din ce spuneți!

— Atunci aveți bunătatea să vă descoperiți capul și să cercetați interiorul fesului dumneavoastră. S-ar putea să faceți o importantă descoperire, care vă va aduce faima unui renumit entomolog.

Își smulse cascheta de pe cap, dar nu privi în interiorul acesteia, ci întrebă, consternat:

— Vreți să mă jigniți? Sau chiar credeți că, acolo, înăuntru... ceva...?

— Da, chiar cred că acolo, înăuntru...!

- Ceva... ceva viu mișună? continuă el.
- Corect! Exact asta vreau să spun.
- Pe toți dracii! Ah!

Ținea fesul în mână și se holba în interiorul acestuia, își plimba nasul de colo, colo, în sus și în jos, de parcă acesta ar fi vrut să le fie de ajutor ochilor în această activitate. Apoi, lăsa în jos mâinile cu fesul și strigă speriat:

- Vai mie! Păduchi! Păduchi!
- I-ați descoperit, *sir* David?

Vru să arunce cât colo fesul, își luă însă seama, îl așeză pe ciochină, îi răsfrânse marginile, își duse ambele mâini în păr și începu să-și ciufulească frizura, nemaicontrolându-și mișcările. În același timp, dădu drumul unor expresii ce nu pot fi reproduse aici. Nu, se putea consola deloc cu ideea că aceste animăluțe obraznice nu cruțaseră nici cel puțin capul respectabil al unuia ca *sir* David Lindsay.

Furia lui mă făcu să izbucnesc în râs. Lindsay lăsa mâinile jos din cap, se întoarse către mine și strigă:

— Nu mai râdeți, altfel o să boxăm! Cu fesul dumneavoastră cum e? Nu se bucură și el de asemenea locatari?

— N-am avut această onoare, *sir* David. Acest gen de „trupe de infanteriști” se țin departe de mine, căci eu nu m-am comportat niciodată atât de îndatoritor față de ele ca dumneavoastră.

— Ce imprudență să iau acest fes! Ce dezastru! Și într-un timp atât de scurt! E posibil așa ceva?

— Turcul are o vorbă: *tschapuk ok gibi kem bit gibi* — iute ca săgeata și ca păduchele. Și, în Turcia, lumea se cam pricepe la aceste animăluțe.

— Dar eu ce să fac, cum să mă descurc? Dați-mi un sfat bun! Nu pot să arunc palatul în care locuiește acest sinistru popor, căci m-aș face de rușine să intru în Rugova cu capul descoperit. Și este îndoielnic că voi găsi acolo o prăvălie de unde să-mi pot cumpăra o caschetă nouă.

— Ei, nici chiar așa. De noi nu trebuie să vă rușinați. Puteți să le povestiți liniștit prietenilor noștri ce nenorocire v-a lovit. Hai să descălecăm, să ne oprim câteva minute.

După ce afluă și ceilalți despre ce era vorba, Osko se oferi să se ocupe de despăduchere. Așeză fesul pe o piatră și puse peste el un strat subțire de pământ. Peste acesta așeză câteva ramurile uscate și le dădu foc. Pământul, piatra și fesul se înfierbântară atât de tare, încât micii musafiri nepoftiți fură pur și simplu prăjiți și își dădură obștescul sfârșit. În apropiere de locul unde ne opriserăm, dintr-o stâncă picura apă și se formase o mică băltoacă în care fu scufundat fesul, pentru a se răcori după tratamentul fierbinte la care fusese supus. Apoi, *sir* David își recăpătă acoperământul demnității capului său și pornirăm din nou la drum.

10. Bârlogul din subteran

Am călărit mai departe. După un timp, stâncile din dreapta noastră se retraseră și, în față, ni se deschise o perspectivă liberă spre est. Pe partea stângă, munții ne însoțeau în continuare. Apoi, am zărit un călăreț venind din dreapta. Ne-a văzut și el în același timp, și s-a îndreptat spre noi. Când a ajuns în dreptul nostru, a salutat politicos iar noi i-am mulțumit în același fel. Avea o statură impunătoare și o figură cinstită, deschisă, care făcea o impresie bună.

— Vrem să ajungem la Rugova, i-am spus. Mai e mult până acolo?

— Încă vreo jumătate de oră, effendi, a răspuns, O să ajungeți curând la apele reunite ale celor două Drinuri, pe malul stâng aflându-se drumul care duce acolo. Păreți să fiți străini de locurile acestea. Îmi permiteți să vă însoțesc?

— De ce nu? N-ai vrea să ne dai niște informații?

— Spune ce anume vrei să știi.

— Mai întâi aș vrea să aflu la cine se poate trage în gazdă acolo.

Intenția mea era să ne oprim la hangiul Kolami despre care îmi vorbise Marko, dar n-am spus nimic, pentru ca să aflu câte ceva și despre hanul lui Schut.

— În Rugova există două hanuri, spuse acesta. Cel mai mare este al unui persan, pe nume Kara Nirwan și se află afară din localitate. Hangiul celuilalt, care se află așezat chiar lângă râu, la pod, se numește Kolami.

— Și la care ne-ai sfătui să tragem?

— La nici unul. Vă las pe voi să alegeți.

— Ce fel de om este persanul acesta?

— Un om de vază, respectat. Are condiții bune de locuit și este destul de ieftin. Kolami, însă, își dă toată osteneala

să și mulțumească oaspeții. La el e și mai ieftin decât la Kara Nirwan.

— Cei doi hangii trăiesc în pace, se înțeleg între ei?

— Nu, sunt dușmani.

— De ce?

— Antipatie personala. Nu-i nici o răzbunare la mijloc; nu și-au făcut nimic unul altuia. Dar Kolami nu-l poate suferi pe persan. N-are încredere în el.

— De ce?

— Dă-mi voie să nu-ți răspund. Voi sunteți străini și, deci, lucrul acesta vă este indiferent.

— Atunci, o să tragem în gazdă la Kolami.

— O să se bucure foarte mult să primească asemenea oaspeți. Dar eu nu vă sfătuiesc să nu vă duceți la Kara Nirwan, căci nu fac asta niciodată. Aș putea fi considerat pizmaș. De fapt, eu sunt Kolami.

— Așa vasăzică! Atunci, se înțelege de la sine că vom locui în casa ta.

— Îți mulțumesc. Cât timp vreți să rămâneți la Rugova?

— Încă nu știu. Avem o treabă acolo, dar nu știm dacă și când ne vom putea atinge scopul.

— E vorba de vreo afacere, o vânzare de cai? Atunci, trebuie să vă adresați persanului, el este geambaș. Văd că aveți patru cai fără călăreț.

— Da, doi dintre ei vrem să-i vindem. Dar nu acesta este motivul pentru care am venit aici. Avem și alte planuri. Pari să fii un om de încredere. De aceea o să-ți mărturisesc că intenționăm să-l dăm în judecată pe Kara Nirwan.

— Să-l dați în judecată? O, dar asta înseamnă că v-ați propus ceva ce nu-i deloc ușor. Oamenii cărora trebuie să vă adresați în acest sens sunt toți prietenii lui. Îți e dator bani?

— Nu, vreau să-l acuz de comiterea unui delict.

La aceste cuvinte, Kolami se ridică în șa, își opri calul și întrebă:

— Consideri că este un răufăcător?

— Da.

— Și ce anume a făcut?

— A comis o crimă, chiar mai multe crime și, pe deasupra, jafuri.

Se înroși la față. Ochii îi străluceau. Îmi puse mâna pe braț și mă întrebă, cu răsuflarea tăiată.

— Effendi, ești cumva vreun *muchbir*, un agent secret al sultanului?

— Nu, nu sunt așa ceva. Vin dintr-o țară străină și vreau să mă întorc în patria mea. Mai înainte însă, aș vrea să fie pedepsit un om ai cărui partizani au atentat nu o dată la viața noastră. Și acest om este persanul acesta.

— Allah! Am auzit eu bine? Există într-adevăr, în sfârșit, un om care are aceeași părere cu mine?

— Vasăzică și tu îl consideri un răufăcător?

— Da, dar lucrul acesta nu trebuie să-l spunem cu voce tare. Odată, am făcut doar o mică aluzie și era cât pe ce să mă coste viața.

— Și ce motiv ai avut să-l consideri răufăcător?

— M-a prădat. Eram la Prisren să iau niște bani. Acolo, m-am întâlnit cu el și a aflat de la mine că aveam punga plină. Pe drum, am fost atacat prin surprindere și mi s-au luat banii. Fuseseră patru bărbați cu fețele acoperite. Pe căpetenia lor am recunoscut-o după voce, după barba care se vedea pe sub mască și după pistolul pe care mi l-a vârât sub nas. Era persanul. Dar, ce puteam să fac? Doi locuitori din Rugova mi-au spus a doua zi, din proprie inițiativă, că se întâlniseră cu Kara Nirwan în Prisren, la o anumită oră. Era chiar ora la care fusesem atacat. Deci el putea dovedi că nu se aflase la locul atacului la acea oră. A trebuit să tac și să înghit.

— În orice caz, și cei doi au participat la atac. Nu ești de aceeași părere?

— Sunt convins de asta. De atunci, sunt foarte atent în ceea ce-l privește. Am văzut și am auzit multe, dar n-am

putut să pun lucrurile cap la cap. În cele din urmă, m-am gândit chiar că el n-ar fi altul decât... decât...

Nu avea încredere să rostească acel cuvânt. De aceea, l-am completat eu, din toată inima:

— Decât Schut!

— Effendi, continuă. Spui exact ceea ce gândesc!

— Asta-nseamnă că suntem de aceeași părere și e foarte bine.

— Poți să dovedești că el e Schut?

— Da. N-are cum să-mi scape.

— O, Allah, de-ar fi adevărat! Ar scăpa țara asta de groaza lui. Effendi, mai devreme ți-am spus că persanul și cu mine nu ne-am făcut nimic unul altuia. A trebuit să-ți spun așa, pentru că nu te cunoșteam. Acum, însă, pot să-ți mărturisesc că îl urăsc ca pe diavolul și că mi-aș dori foarte mult să mă alătur ție pentru a-l face inofensiv... pe „cinstitul”, „cucernicul”, „responsabilul” om care, în realitate, este cel mai mare ticălos de pe pământ!

Se citea pe fața lui că spune adevărul. Întâlnirea cu el putea să ne fie de mare ajutor. De aceea, n-am mai stat pe gânduri și i-am împărtășit ce anume voiam să facem la Rugova, precum și toate prin câte trecuserăm și ce anume aflaserăm despre Schut. Am insistat îndeosebi asupra descrierii evenimentelor din Defileul Diavolului și din valea unde sălășluia cărbunarul. Mă întrerupse deseori și, datorită ardoarei cu care mă asculta, își tot oprea calul în loc, așa că am parcurs drumul mult mai încet decât ne propusesem. Deosebit de atent a fost atunci când i-am vorbit despre donjon, despre galerie și puț. Când am terminat a spus:

— Nici nu-ți vine să crezi că e posibil așa ceva, dar totul se potrivește exact. Și mie mi-a venit ideea că persanul răpește oameni și-i ține ascunși. Au dispărut deja destul de mulți dintre cei care au tras în gazdă la el. Și de ce se plimbă atât de des cu luntrea pe Drin? Locuiește în afara satului și are o luntre pe apă. Abia apuci să-l vezi urcându-

se în ea și îndepărtându-se vâslind, că a și dispărut din fața ochilor tăi. Acum îmi dau seama de ce: dispare într-o galerie!

— Nu știi nimic despre gura vechiului puț?

— Nu, nu știu nimic. Ce-ai să faci după ce ajungem, effendi? Vrei să mergi cumva la primar, să faci denunțul? Omul acesta este cel mai bun prieten al lui Kara Nirwan!

— Nici nu-mi trece prin cap să fac așa ceva. Deocamdată, n-am o dovadă clară împotriva persanului. Vreau mai întâi să obțin această dovadă și, în acest scop, voi cerceta galeria.

— Pentru asta o să-ți dau eu o luntre. Dacă-mi permiți, am să te însoțesc.

— Mi-ar face plăcere, căci astfel îmi vei putea apoi servi drept martor.

Ajunseserăm la râu și călăream acum de-a lungul malului, foarte aproape de acesta. Strânsă forțat în chingile malurilor, apa curgea într-o liniște înșelătoare. Pe partea unde ne aflam, malul era neted, de partea cealaltă, însă, se ridica spre ceruri un perete înalt și abrupt de stâncă.

Stâncile erau acoperite de o pădure deasă de conifere, printre verzele copacilor străfulgerând, din loc în loc, culoarea închisă a zidurilor ruinelor. Era turnul de pază, peste care trecuseră atâtea sute de ani. Chiar sub acesta, stânca și râul formau o cotitură în spatele căreia se afla ascuns satul.

După ce am lăsat în urma noastră această cotitură, am zărit localitatea Rugova și podul peste care trebuia să trecem. Dar, nu ne-am grăbit să ajungem la el. Mai înainte, voiam să descopăr intrarea în galerie.

Am descoperit-o repede, cu toate că văgăuna nu se putea vedea. Foarte aproape de cotitură, acolo unde apa lovea cu toată puterea stânca, se găsea un loc unde o proeminență a stâncii oferise semințelor zburătoare ale plantelor ocazia să prindă rădăcini pe un teren solid Din

acel loc, atârnau în, jos lujeri groși, care formau o perdea naturală și ascundeau intrarea în galerie.

Din cauza curentului puternic, era periculos de străbătut cu luntrea prin acel loc. Era nevoie de brațe puternice care să învingă presiunea apei, pentru ca luntrea să nu se zdrobească de stânci. După ce ne-am lămurit exact cum stau lucrurile, am pornit călare în ritm mai rapid și am ajuns curând la pod. Traversându-l călare, a trebuit să fim foarte prevăzători. Scândurile din care era construit putreziseră și existau numeroase găuri prin care se vedea apa curgând dedesubt.

Satul nu mi-a făcut în nici un caz impresia unei localități înstărite. În stânga, se vedea drumul care urca spre munte. Pe acesta urma să călătorim mai departe, mai târziu.

Capătul podului dădea într-o piețișoară înconjurată de case sărăcăcioase. Exista o singură clădire mai acătării, hanul lui Kolami. În piețișoară se află un frânghier, ocupat cu activitatea sa. Un cizmar ședea în fața ușii colibeii sale, peticind un pantof. Alături, niște găini ciuguleau prin țărână, iar copiii scormoneau cu mâinile murdare, căutând cine știe ce comori într-un morman de gunoi. Nu departe de acolo, ședea câțiva bărbați care își întrerupseră discuția când ne văzură venind.

Unul dintre ei purta în costum specific schipetarilor musulmani: cizme scurte strălucitoare, pantaloni albi, o jachetă roșie tivită cu fir auriu, pe piepții căreia erau fixate cartușiere, o cingătoare albastră din care ieșeau la iveală mânerele a două pistoale și al unei săbii încovoiate, iar pe cap purta un fes roșu cu ciucuri aurii. După felul cum era îmbrăcat părea un om înstărit.

Chipul lui uscățiv, cu trăsături aspre, avea o culoare galben-murdar; „*schut*” i se spune în limba sârbă. Barba neagră și stufoasă îi ajungea aproape până la piept și de un negru profund era și culoarea ochilor săi mari îndreptați spre noi. Deschisese gura și i se vedeau dinții albi lucind între firele negre de păr ale bărbii, iar mâna dreaptă

apucase mânerul sabiei. Nu-l mai văzusem până acum, dar l-am recunoscut îndată. I-am șoptit hangiului:

— Asta-i Schut, „Cel Galben”, nu-i așa?

— Da, răspunse acesta. Ce neplăcut că ne vede venind.

— Ba pentru mine e foarte bine, pentru că astfel lucrurile se vor precipita. Pe mine m-a recunoscut după armăsar, roibul și caii celor doi frați îi cunoaște. Kara Nirwan știe acum nu numai că am sosit, dar și că i-am învins pe cărbunar și pe cei doi Aladschy. Este convins că acum îl avem în vedere pe el, și, pentru că doar orb să fi fost să nu-l recunoască pe englezul pe care l-a ținut prizonier în puțul de mină, o să-și spună probabil că primul lucru de care o să ne interesăm este acest puț. Fii atent! Acum începe dansul.

Noi doi călăream în frunte. Osko și Omar ne urmau. Halef și Lindsay rămăseseră ceva mai în urmă și englezul nu le dăduse nici o atenție acelor bărbați, căci se întreținea cu hagiul. Dar acum observă și *sir* David pe cine avea în fața lui. Își opri calul și se holbă la persan.

Puteam să urmărim bine desfășurarea evenimentelor, căci, între timp, ajunseserăm în fața porții hanului și descălecaseăm. Bărbații se aflau la o distanță de nu mai mult de doisprezece pași de noi. L-am văzut pe Schut mușcându-și buzele. Părea să fi luat o hotărâre.

Lindsay dădu pintoni calului, se repezi înainte și apoi își înfrâna roibul atât de aproape de Schut, încât fu cât pe ce să-l doboare pe acesta. Apoi, își dădu drumul la gură, ținând o „cuvântare” care conținea tot ce era posibil: cele mai tari expresii din limba engleză, pe care le cunoștea, și toate înjurăturile și blestemele în arabă și turcă, pe care le „colecționase”. Îi năvăleau din gură cu atâta repeziciune, încât nu se mai înțelegea aproape nimic din ceea ce spunea. Pe deasupra, gesticula violent cu mâinile și picioarele de parcă era posedat de vreun spirit rău.

— Ce vrea omul ăsta? întrebă unul din grup.

— ăsta-i primarul, îmi șopti Kolami.

— Nu știu, nu-l înțeleg, răspunse Schut. Dar îl cunosc și mă mir tare că-l revăd.

— Nu-i cumva englezul care a locuit la tine, împreună cu tălmaciul și servitorul lui?

— Ba da. Nu ți-am spus până acum că mi-a furat roibul acesta și a dispărut cu el. O să ai bunătatea să-l arestezi.

— Îndată! O să-i tăiem străinului pofta de a mai fura cai.

Primarul se îndreptă spre Lindsay și îi aduse la cunoștință că era arestat. *Sir* David nu-l înțelese însă striga și gesticula în continuare și îi trase căpeteniei satului un șut zdravăn, când acesta încercă să-l apuce de picior.

— Allah! spumegă slujbașul. Așa ceva n-a îndrăznit nimeni până acum! Pe el, oameni buni. Prindeți-i calul și dați-l jos!

Bărbații se supuseră și se îndreptară spre Lindsay. Dar când încercară să pună mâna pe el, *sir* David înhață arma, o duse la ochi și începu să strige, într-un amestec de englezo-turcă:

— Away **[16]**, *atmak! atmak!*

Reținuse că în turcă „trag” se spunea *atmak*. Agresorii se retraseră rapid și primarul spuse:

— Omul ăsta e nebun. Nu înțelege ce spunem. Dacă ar fi fost aici tălmaciul să-i explice că nu-i folosește la nimic să se împotrivească, ba dimpotrivă asta îi înrăutățește situația!

Atunci, m-am îndreptat spre el și i-am zis:

— Îmi cer iertare, stăpâne al Rugovei, că te deranjez în exercitarea funcțiunii. Dacă ai nevoie de tălmaci, pot să te ajut eu.

— Spune-i acestui hoț de cai că trebuie să meargă la închisoare.

— Hoț de cai? Te înșeli amarnic. Acest *effendi* nu-i un hoț de cai.

— Ba este, așa mi-a spus prietenul meu, Kara Nirwan....

— Iar eu îți spun că acest englez ocupă în patria lui o poziție care este cel puțin la fel de importantă ca a unui pașă de aici, cu trei cozi de cal. Un asemenea om nu fură. Are în grajdurile lui mai mulți cai decât există în toată Rugova.

Am rostit aceste cuvinte pe un ton hotărât, dar și foarte politicoș. Acest lucru se pare că trezi în căpetenia satului impresia că arătam un respect deosebit persoanei și slujbei sale și, de aceea, și-ar fi putut permite să mă trateze cu dispreț. Se răsti la mine:

— Gura! Aici nu-i valabil decât ceea ce spun eu! Englezul ăsta a furat un cal și, deci, este un hoț, lucru pentru care am să-l pedepsesc. Tălmăcește-i ce-am zis!

— Nu pot să-i spun așa ceva.

— De ce nu?

— Pentru că asta ar fi o jignire pe care nu mi-ar ierta-o niciodată. Nu vreau să-i pierd prietenia.

— Vasăzică ești prietenul unui hoț de cai? Să-ți fie rușine!

Scuipă în fața mea.

— Încetează! l-am avertizat. Eu ți-am vorbit politicoș și, drept mulțumire, tu mă scuipi! O singură dată dacă se mai întâmplă, o să stau de vorbă într-o limbă conformă comportamentului tău.

Rostisem aceste cuvinte pe un ton deosebit de aspru, în timpul acesta, Schut mă măsurase din cap până-n picioare. Acum tuși și făcu un semn cu mâna, menit să-i trezească energia căpeteniei satului. Reuși, căci primarul din Rugova îmi răspunse:

— La ce limbă anume te referi? Trebuie să vorbești politicoș cu mine, altfel am să te pedepsesc aspru. Am scuipat în fața ta pentru că l-ai numit pe acest hoț prietenul tău. Și, pentru asta, consider că am dreptul să mai scuip încă o dată.

Își țuguie buzele, dar am făcut iute un pas înainte, am ridicat mâna și i-am trăsnit o palma atât de puternică, de a

căzut grămadă la pământ. Apoi, am scos revolverul. Însoțitorii mei au pus și ei mana pe arme. Și-a scos și Schut pistolul.

Primarul se ridica de pe jos. Avea la brâu un cuțit. Am crezut că-l va scoate de acolo ca să se răzbune pentru lovitura primită. Dar nu făcu asta. Se pare că îl părăsise deja curajul. Se adresă lui Schut:

— Îngădui să fiu brutalizat, când eu mă îngrijesc de problemele tale? Sper că ai să răzbuni îndată această jignire ce mi-a fost adusă!

Privirea persanului se plimbă de vreo câteva ori de la căpetenia satului la mine și invers. Acest bărbat violent și lipsit de scrupule era, fără îndoială, foarte curajos, dar apariția oamenilor pe care îi credea morți sau, cel puțin, scoși din joc și făcuți inofensivi, îi paraliza pur și simplu puterea de acțiune. Dar nu era vorba numai de asta. Era un om deștept. Am văzut câte eforturi a depus să se stăpânească în vreme ce-i răspundea căpeteniei satului.

— Palma ți-a fost trasă ție și nu mie. Tu ai primit-o și ar trebui să știi ce ai de făcut. Sunt însă gata să mă supun ordinelor tale.

Privi spre țeava pistolului pe care-l ținea în mână.

— Jos arma! am strigat. Nu ești polițai. N-am să îngădui nici o amenințare din partea ta. Dacă i-am arătat acestui primar cum știu să răspund unei lipse de politețe, știu și cum să răspund amenințărilor unuia care n-are nici un drept a-mi porunci. Pistolul este o armă foarte periculoasă. Dacă sunt amenințat cu o astfel de armă, am dreptul la legitima apărare. Mai iute decât îți închipui, ai să primești glonțul meu direct în cap. Nu glumesc cu așa ceva!

— Se pare că nu știi cu cine stai de vorba! pufăi acesta spre mine. L-ai lovit pe cel care poruncește aici în Rugova. Ne amenințați cu armele și pentru asta va trebui să plătiți, negreșit! Locuitorii din Rugova ne vor ajuta să vă prindem. În țara sultanului nu există obiceiul ca hoții de cai să amenințe cu moartea oamenii cinstiți!

— Vorbăria ta e de-a dreptul ridicolă. Am să vă dovedesc îndată că știu exact cu cine vorbesc. De locuitorii din Rugova n-am de ce mă teme, căci am venit aici să-i eliberez din ghearele unui diavol care uneltește aici, în mijlocul lor și în întreaga țară. Îți râdem în nas dacă ne numești hoți de cai, numai că râsul ăsta o să fie ceva cam periculos pentru tine, o să te cam coste!

— Și ce, vreți să spuneți că nu sunteți hoți de cai? Englezul ăsta călărește pe roibul meu, iar ceilalți doi însoțitori ai tăi șed pe caii pagi care nu le aparțin. I-au furat.

— Da' de unde știi tu că nu-s caii lor?

— Pentru că acești doi cai sunt proprietatea unor prieteni de-ai mei.

— Mare imprudență din partea ta să faci o asemenea mărturisire. Într-adevăr, n-am cumpărat pagii ci i-am luat de la frații Aladschy. Recunoscând că acești doi tâlhari rău famați sunt prietenii tai, ți-ai pronunțat singur sentința. Spune-mi, m-am adresat eu lui Schut, de unde știi că cei doi Aladschy călăreau pe pagii?

— Ce mă interesează pe mine Aladschy? răspunse acesta. N-am de-a face cu ei acum, ci cu voi.

— Îmi pare bine. Chiar sper că o să te ocupi puțin de noi. În orice caz, în alt sens decât se pare că intenționezi.

— Da' ce, tu dai ordine aici sau eu? Ai venit aici să împărți palme? Am să-i adun pe locuitorii din Rugova și am să poruncesc să vă înhațe; chiar acum am să dau ordinul.

Vru s-o șteargă, să se facă nevăzut.

— Stai pe loc! Numai o clipă! i-am poruncit. Nici n-ai întrebat încă cine suntem. Am să-ți spun. Noi...

— Dar nici nu-i necesar! mă întrerupse Schut. Ești un ghiaur din Țara Nemțească și o să te învățăm minte îndată....

— Iar tu ești un šiit din Persia, care se închină la Hassan și Hussain. Așa că nu te mai numi dreptcredincios și nu mai

îndrăzni să rostești cuvântul ghiaur încă o dată, căci o să primești o palmă peste ochi ca și primarul!

— Și îți închipui c-o să îngădui asta? se înfurie acesta.

— Da, o să îngădui chiar mai multe. De unde știi că sunt neamț? Prin cuvântul ăsta te-ai trădat. Ți-ai încheiat rolul ca Schut!

— Schut? întrebă el, pălind.

— Schut? strigară și ceilalți.

— Da, acest šiit Kara Nirwan este Schut. O să vă dovedesc. Poftim, primarule, iată ai aici actele mele. Sunt emise din porunca sultanului și sigilate cu sigiliul lui și sper să le acorzi respectul cuvenit. Altfel am să-i înștiințez neapărat pe mutasarriful din Prisren și pe vizirul din Stambul. Șterge-ți mâinile alea spurcate și ferește-te să-mi murdărești documentele!

Am desfăcut documentele și i le-am vârât sub nas. Când zări sigiliul marelui sultan, se șterse într-adevăr pe mâini, frecându-și-le de pantaloni, le duse apoi la piept și la frunte, se înclină și își atinse fruntea cu documentul, făcând încă o plecăciune și mai adâncă.

Din casele din jur ieșiră, între timp, o mulțime de curioși, care se apropiaseră și ne priveau. Unii dintre aceștia dădură fuga pe ulița îngustă care pornea de la capătul podului pentru a-i chema și pe alți locuitori ai Rugovei. În curând se adunară o mulțime de spectatori, care se așezaseră în cerc în jurul nostru.

Acest lucru păru să-i fie pe plac lui Schut. Se simțea sigur, căci credea că se putea baza pe sprijinul locuitorilor satului. Își compuse o figură disprețuitoare și se îndreptă și mai mult de spate. Se vedea după el că era la fel de abil pe cât de puternic. În luptă era mai de temut decât cei doi Aladschy, care nu dispuneau decid de forță fizică brută, nerafinată. Mi-am propus să nu mă las atras în luptă liberă cu el, ci, în caz de nevoie, să-l rănesc cu un glonț, doar atât cât să-l fac incapabil de a mai lupta.

În cele din-urmă, primarul termină de citit documentele. Le atinse din nou de frunte și de piept, le împături și vru să le bage în buzunar.

— Stai! i-am spus. Documentele acestea îmi aparțin! Dă-mi-le înapoi!

— Ai de gând să rămâi aici? mă întrebă.

— Da.

— Atunci o să le păstrez eu, până ce se încheie judecata.

— Ba nu, n-au să rămână la tine. Cum îndrăznești tu, un simplu primar, să reții actele unui om care îți este mult superior? Și simpla intenție în acest sens este o jignire la adresa mea. Și cum de ți-a venit ideea să pomenești despre proces, despre judecată? Acum știi cu cine stai de vorbă și am să-ți spun îndată ce anume cer de la tine. Ca să vezi că sunt amabil cu tine, n-am să țin la mine aceste acte. Întrucât voi trage în gazdă la hangiul Kolami, i le voi da lui în păstrare. Dă-mi actele! El n-o să le dea nimănui din mână, fără aprobarea mea.

Se supuse, deși cam în silă. Apoi, am continuat să vorbesc, ridicând glasul, așa încât să mă poată auzi toți cei prezenți:

— Și acum, vă interzic, la modul cel mai serios, să ne mai numiți careva dintre voi hoți de cai. Noi suntem oameni cinstiți și am venit la Rugova doar cu scopul de a vă elibera de cel mai mare răufăcător din această țară. Acest roib nu i-a aparținut lui Kara Nirwan, ci unui schipetar și anume, stegarului Stojko Vites din Slokutschie care călătorea împreună cu fiul lui spre Batera, unde acesta urma să se căsătorească. N-au ajuns decât până la cărbunarul Scharka, unul dintre supușii lui Schut, care i-a atacat și i-a jefuit. Stojko a rămas în viață, dar fiul lui a fost ucis și apoi cadavrul i-a fost ars. Pot să vă arăt resturile de oseminte. Această armură, pe care o poartă deocamdată însoțitorul meu, sabia și pumnalul acesta fac parte din prada luată de criminali. Stegarul a fost dus la Kara Nirwan și va fi ucis

mai târziu, pentru că vor încă să mai stoarcă de la el bani de răscumpărare.

— Minciuni, minciuni, mii de minciuni! strigă persanul. Calul acesta îmi aparține și habar n-am de vreun stegar.

— L-ai închis pe stegar în galerie, acolo unde l-ai ținut prizonier și pe englezul acesta. Pe el l-ai trimis la cărbunar, ca să îl silească cei de acolo să-și plătească răscumpărarea și apoi să-l ucidă. Numai că noi am reușit să-l eliberăm și acum s-a reîntors ca să te acuze.

— Allah! Allah! Ce vorbe sunt nevoit să ascult! Auzi, eu tâlhar, eu criminal! întreabă-i pe oamenii aceștia, care-ți ascultă minciunile! Or să-ți spună ei cine sunt. Și dacă ai să continui să mă acuzi cu atâta obrăznicie, n-or să mai îndure și mă vor apăra. Puteți să stați liniștiți și să ascultați, voi locuitori ai Rugovei, cum un străin îndrăznește să-l acuze și să-l bănuiască astfel pe bine făcătorul vostru?

— Nu, nu! strigară mai mulți dintre cei de față. Afară cu străinul asta! Nu-l lăsați să mai rostească nici un cuvânt!

Am bănuț ce urma să se întâmple. Deoarece intuisem că, mai târziu, trebuia să profit de fiecare secundă, i-am poruncit în șoaptă lui Halef să adăpostească deocamdată caii. Apoi, m-am adresat locuitorilor satului:

— Toate faptele de care l-am acuzat pe Kara Nirwan sunt adevărate! Am să vă dovedesc. Persanul este Schut, ați înțeles exact: Schut! Și asta pot s-o dovedesc, dacă vreți să mă ascultați în liniște.

Atunci geambașul se răsti la mine cu un glas ca de tunet:

— Să taci! Altfel o să te împușc ca pe un câine râios de care numai cu un glonț poți să scapi!

Aș fi vrut să-i trag un glonț, dar starea de spirit a celor din jur îmi era potrivnică, așa cum mi-am dat clar seama. De aceea, i-am răspuns liniștit:

— Nu te apăra cu cuvinte, ci cu fapte! Du-ne la puț și dovedește că nu-l ții acolo prizonier pe Stojko!

— Nu cunosc nici un puț!

— Eu, însă, cunosc și am să duc oamenii acolo!

Chipul i se contractă într-un spasm batjocoritor și mi-am dat seama de ce. Mă ferisem să spun ceva despre galeria prin care aveam de gând să pătrund. Voiam să-l fac să creadă că sir David Lindsay uitase pe unde era intrarea în puț. Intenționeam să-i trezesc credința să mergem la donjon, pentru a pătrunde de acolo în puț. De aceea, am continuat:

— Și nu-l ține doar pe acesta captiv în puțul de sub donjon, ci și pe un altul, un negustor din Shköder, căruia i-a luat banii și acum vrea să pună mama pe întreaga lui avere. O să-l găsiți și pe acesta acolo jos. El și Stojko vă vor povesti ce s-a întâmplat cu el și atunci îmi veți da crezare că acest Kara Nirwan este Schut. Vă cer, vouă și primarului aici de față, să-l luați prizonier pe acest persan și să-l duceți la turn. Acolo, trebuie să vă arate unde se află intrarea în puț.

— Eu, prizonier? strigă Schut. Aș vrea să-l văd eu pe ăla care o să îndrăznească să mă atingă. Nu cunosc nici un fel de puț. Sunt gata să merg acolo de bunăvoie, să căutați voi puțul. Eu n-am cum să vi-l arăt, pentru că habar n-am de existența lui. Dacă îl găsiți, din partea mea, puteți coborî! Dacă se adeveresc acuzațiile acestui străin, o să mă las legat și trimis la Shköder, fără să opun nici o rezistență. Dacă, însă, se va dovedi că a mințit, am să cer să fie pedepsit în modul cel mai aspru.

— Bine, sunt de acord, am replicat.

— La donjon! strigară oamenii din toate părțile. Auzi, persanul să fie Schut! Vai de străinul ăsta, dacă minte!

— Nu mint. Suntem cu totul în mâinile voastre. O să ne depunem chiar și armele, ca să fiți convinși că suntem oameni pașnici și avem gânduri cinstite. Dați flintele, cuțitele și pistoalele aici și mergeți cu oamenii aceștia la turn. Voi duce armele înăuntru, la han, și vin și eu după voi cu Kolami.

Adresasem această cerere tovarășilor mei de drum. Halef dusese caii în curte. Tocmai se reîntoarse și, când i-

am cerut să-mi predea armele, îmi spuse:

— Dar, Sidi, în felul acesta nu ne vom mai putea apăra!

Nu puteam să-i spun de ce le cerusem să-mi predea armele. Tovarășii mei de drum trebuiau să fie neînarmați ca să nu comită vreo imprudență. Hagiul, care era atât de iute la mânie, ar fi putut, printr-un act de violență, să-și pună viața lui și a celorlalți prieteni ai noștri în pericol.

— N-aveți de ce să vă apărați. N-o să vi se întâmple nimic. Fiți doar prevăzători!

— Vii și tu după noi?

— Nu, am spus doar așa, ca să-l înșel pe Schut. O să meargă o bucată de drum cu voi și apoi o să se facă dintr-o dată nevăzut. O să coboare în puț, să-i ascundă pe cei doi captivi. S-ar putea chiar să-i ucidă. Între timp, însă, eu voi merge cu hangiul la galerie și o să mă întâlnesc cu Schut acolo jos.

— Tu singur? Dar e prea periculos. Vreau să te însoțesc și eu.

— Nu, căci asta ar bate la ochi. Feriți-vă, însă, să coborâți în puț dacă găsiți cumva intrarea. Nu se știe ce măsuri poate lua Schut ca să nu reușiți să mergeți după ei. Fiți prietenoși cu oamenii, ca să nu-i stârniți contra voastră, și nu întreprindeți absolut nimic, până când n-o să ajung din nou lângă voi.

Se adunaseră o mulțime de oameni și era de prevăzut că numărul lor va crește. După ce am strâns armele, împreună cu hangiul, prietenii mei și Schut fură înconjurați de mulțime și alaiul se puse în mișcare.

Mi-am făcut pregătirile cu Kolami, apoi am ieșit, m-am îndreptat spre pod și m-am urcat în luntre. Hangiul mă urmă și el curând, împreună cu doi argați. Cei doi trăgeau la rame, Kolami se așează la prora, iar eu la cârmă.

Deși voiam să ajungem în partea stângă, am cârmit luntrea spre malul drept, căci acolo curentul nu era atât de puternic. Când am ajuns față în față cu cotitura, am schimbat poziția cârmei. Acum, cei doi argați erau nevoiți

să tragă din toate puterile, ca să nu fim deviați de puhoiul de apă. Trebuia să țin bine cârma. Ramele se încovoiau amenințător, gata-gata să se fărâme. Dar grija mea cea mai mare era dacă intrarea se găsea într-adevăr în spatele perdelei de verdeață.

Am lăsat luntrea să alunece liber și apoi am ținut direcția exact spre gura văgăunii. Dacă acolo nu exista așa ceva, ci doar stâncă, luntrea urma să se facă bucățele, cu o asemenea viteză ne purta apa spre acel loc.

— Ramele în luntre! Ghemuiți-vă! am strigat către cei trei.

Se executară pe loc. Eu am rămas în aceeași poziție, căci trebuia să țin de cârmă. Ne mai despărțeau doar două lungimi de barcă de țelul nostru: am închis ochii să nu fiu rănit de ramurile care atârnav: o lovitură direct în figură, parcă m-ar fi plesnit o mătură moale de nuiiele; am deschis ochii; întuneric beznă în jurul meu; o izbitură la partea din față și fundul luntrei scrâșni — ne aflam în galerie.

— Slavă lui Allah! suspină hangiul. Cât pe ce să-mi vină rău de spaimă.

— Și mie, am răspuns. Dacă ne-am fi izbit de stânci, am fi făcut o baie cam periculoasă. Cine nu înoată foarte bine e pierdut aici. Pipăie peretele să vezi dacă nu-i un țăruș pe acolo. Trebuie să existe unul de care să agățăm luntrea.

Țărușul se afla într-adevăr acolo. Am legat luntrea de el și apoi am aprins lămpile pe care le aduseserăm cu noi. Lumina lor era suficientă pentru a ilumina gangul, căci acesta era destul de îngust. Argații își băgară în buzunare lumânările de seu pe care le luaserăm cu noi.

Eu am luat în mână stângă o lampă, în dreapta un revolver și am pornit înainte. Întrucât aveam lumină, puteam fi văzuți de departe și, oricum, era posibil ca unul dintre argații lui Schut să-i fi păzit, aici, jos, pe cei doi captivi.

Galeria era atât de înaltă, încât puteam să merg drept, în picioare. Pe jos, era acoperită cu scânduri, înaintam

încet, căci, pentru siguranța noastră, pipăiam și cercetam drumul pas cu pas. După vreun sfert de oră de mers, am simțit deodată un curent de aer cu mult mai rece decât până atunci.

— Ne apropiem probabil de prăpastia despre care ne-a vorbit Marko, am spus. Acum trebuie să fim de două ori mai prevăzători.

Câțiva pași mai departe, se căsca în fața noastră o prăpastie lată, care tăia galeria transversal. Nu ne puteam da seama nici de adâncimea, nici de înălțimea ei. Peste ea se trecea pe scânduri, așezate una după alta, pe o lățime doar de jumătate de metru.

— Dați-mi frânghia! am poruncit.

Am înnodat cele patru bucăți de frânghie, apoi mi-au legat un capăt pe sub braț, înconjurându-mi pieptul. De capătul celălalt au apucat strâns însoțitorii mei. Am îndreptat lumina lămpii spre podea și am pornit încet înainte.

Peste prăpastie fuseseră așezate trei bârne grele, una în dreapta, una în stânga și una la mijloc. Pe bârna din mijloc era sprijinită scândura. Între cele două bârne laterale și cea din mijloc rămânea un spațiu ceva mai lat decât mărimea labei piciorului, prin care se vedea abisul rece, înfiorător.

De ce fuseseră așezate așa? De ce bârnele nu erau mai apropiate una de alta? într-un fel sau altul, lucrul acesta trebuia, indiscutabil, să aibă legătură cu existența vreunui mecanism secret căruia urmau să-i cadă victime intrușii neavizați.

După șase sau opt pași, am ajuns într-un loc care mi-a atras atenția. Cele trei bârne longitudinale erau unite aici printr-o bârnă transversală. Cercetând-o mai atent, am observat că aceasta forma o axă care se mișca în două găuri plasate în bârnele laterale. Mă lămurisem acum. Puntea era amenajată precum o cumpănă. La partea dinspre intrarea în galerie, bârna din mijloc era bine fixată

pe marginea prăpastiei, la capătul celălalt, însă, mai mult ca sigur nu era fixată. De aceea, până la mijlocul punții, până la axă, se putea merge în siguranță. De îndată, însă, ce se pornea mai departe, podul se înclina pe partea dinspre prăpastie, în vreme ce partea rămasă în spate se ridica. Atunci, toți cei care s-ar fi aflat pe punte s-ar fi prăbușit în abis, zdrobindu-se de stânci.

M-am răsucit și le-am împărtășit celor trei însoțitori ai mei rezultatul cercetărilor.

— Așadar, n-avem cum să trecem dincolo? întrebă Kolami.

— O, ba da. Doar Schut folosește și el precis această punte. Trebuie să existe vreun mecanism prin care să se poată fixa, cel puțin la un capăt, pârghia balanței. Hai să căutăm!

M-am întors și am început să cercetăm. Da, pe partea aceasta, bârna mijlocie nu era fixată pe marginea prăpastiei. I-am ridicat capătul și cealaltă jumătate s-a înclinat. Am căutat zadarnic o gaură, un țărș sau vreo închizătoare cu ajutorul căreia bârna să poată fi fixată aici în pământ.

— Așadar, nu-mi rămâne altceva de făcut, trebuie să trec dincolo, am spus.

— Pentru numele lui Allah! Ai să te prăbușești! strigă hangiul.

— Nu. O să apăsați voi aici pe bârna cu toată puterea, ca să nu se poată ridica. Atunci nu se va înclina nici în partea cealaltă. Trei bărbați puternici ca voi mă pot ține. De altfel, sunt prins și cu frânghia. Îngenuncheați și apăsați tare pe bârnă în jos. Pornesc.

N-aș putea să afirm că mă simțeam în largul meu când am simțit din nou sub tălpi scândurile înguste așezate peste prăpastie, dar am trecut cu bine dincolo. Acolo, la lumina lămpii, am văzut cum putea fi fixată puntea. Capătul bârnei se ridica în aer, nu ajungea până la marginea prăpastiei. Dar în lemn erau fixate două inele de fier și de peretele

galeriei atârnav, de ambele părți lanțuri cu cârlige puternice. Dacă se prindeau lanțurile de inele, cu ajutorul cârligelor, atunci puntea ar fi fost bine fixată și nu se mai putea înclina.

— Ai găsit ceva? strigă hangiul, de dincolo.

— Da. Am să fixez bârna. Puteți trece liniștiți, nu mai e nici un pericol.

Trăgând cu putere de lanțuri, m-am convins că erau sigure și apoi le-am prins cu cârligele de inele. Cei trei trecură peste punte și examină și ei mecanismul cel simplu. Apoi, am pornit mai departe.

Se înțelege de la sine că, până acum, merseserăm foarte încet, căci viața noastră depindea de cât de atenți eram. Acum, însă, mergeam mult mai „repede. De când părăsiserăm hanul trecuse ceva mai mult de o jumătate de oră.

Galeria, care urca în panta ușoară, nu mai oferea acum nici un fel de obstacole. După aproximativ trei minute, ajunseserăm în încăperea cea mare. Stânca se terminase. Am văzut în jurul nostru ziduri cu cinci uși, patru joase și una înaltă și îngustă. Aceasta din urmă nu avea zăvor, am fi putut-o deschide cel mult cu forța. Celelalte uși erau prevăzute cu zăvoare.

— În spatele acestor uși joase sunt ascunși captivii, am spus, am tras zăvorul și am deschis ușa.

Am văzut o văgăună adâncă de vreo doi metri, ceva mai îngustă și cam la fel de înaltă, în care un bărbat cu picioarele prinse în inele de fier, zăcea pe pământul

— Cine ești? l-am întrebat.

Răspunsul a fost o înjurătură.

— Spune cine ești! Am venit să te salvăm.

— Nu minți! răsună o voce răgușită.

— Dar ăsta-i adevărul. Suntem dușmanii lui Schut și vrem să te...

N-am apucat să termin ce-aveam de zis. Doi bărbați strigară ceva, dintre care unul era un însoțitor al meu.

Eram îngenuncheat în fața bortei și țineam lampa îndreptată spre interior. Kolami se ghemui lângă mine iar cei doi argați stăteau și ei aplecați deasupra noastră, ca să poată privi înăuntru. Între timp, cineva deschisese ușa cea îngustă, de care am amintit mai înainte. Unul dintre argați îl văzuse pe cel care o deschisese. De aceea scosesese acel țipat. M-am răsucit spre el:

— Ce s-a întâmplat?

Ușița bortei era în așa fel așezată față de zid, încât nu puteam să-mi dau seama care era motivul pentru care acesta se speriasse.

— Acolo, acolo... uite-l acolo! răspunse argatul, arătând spre ușa îngustă.

Am sărit în sus și am privit peste aripa ușii.

— Pe el! am strigat, când l-am văzut pe Kara Nirwan.

Schut încremeni de spaimă când ne recunoscui, în mână ținea o dalta sau ceva asemănător. Strigătul meu îl făcu să-și vină-n fire.

— O, Hassan! O, Hussain! strigă și azvârli cu dalta după mine. N-o să mă prindeți, câinilor!

Am fost nevoit să mă ghemuiesc fulgerător în spițele ușii, ca să nu fiu lovit. Când m-am ridicat din nou, l-am văzut dispărând în galerie. Voia să fugă pe drumul pe care ajunseserăm noi aici. Întrucât ne aflam aici, era convins că trebuie să existe o luntre cu ajutorul căreia ar fi putut scăpa. Ajunsesse în ascunzătoare coborând, prin puț, dar nu se mai putea întoarce pe același drum, căci între timp ajunseseră în zonă oamenii de care se pare că fugise. Aceștia l-ar fi văzut și ar fi descoperit astfel și gura puțului.

— Fuge! O să scape! După el! am strigat, am lăsat jos lampa și am luat-o la fugă după el, prin galerie.

— Ia lampa cu tine! a strigat Kolami în spatele meu.

O lăsasem jos special, pentru că observasem că Schut avea pistoale la brâu. Cu lampa în mână aș fi fost o țintă sigură pentru el. N-ar fi fost nevoie decât să se oprească

liniștit și să-și îndrepte armele spre mine. De aceea am pornit în urmărirea lui pe întuneric.

Nu era o treabă ușoară. Am întins mâinile în față ca să pipăi pereții laterali și alergam cât puteam mai repede, izbindu-mă, din când în când, de pereți. De câteva ori, m-am oprit să trag cu urechea la zgomotul pașilor săi. Dar, zadarnic, căci hangiul și cei doi argați ai săi veneau și ei fugind în spatele meu și zgomotul pe care îl făceau acoperea sunetul pașilor lui Kara Nirwan. Și urmărirea aceasta pe întuneric era, de fapt, la fel de periculoasă. Nici nu era neapărată nevoie să mă vadă. Putea să stea pe loc, să țintească și să apese pe trăgaciul pistolului când m-ar fi auzit apropiindu-mă foarte mult de el. Eu, dacă aș fi fost în locul lui, așa aș fi făcut. Două pistoale cu țevi duble, deci patru gloanțe, și pe deasupra și cuțitul ar fi fost suficiente să ne facă inofensivi. Contam însă pe faptul că părea foarte grăbit. Probabil se temea că nu va scăpa nici dacă ar fi reușit să ucidă pe vreunul sau doi dintre noi.

Am continuat urmărirea. Mă înșelasem crezând că spaima îl va face să nu se oprească până la intrarea în galerie, în cele din urmă, rămase totuși pe loc, căci, deodată, pocni o împușcătură chiar în fata mea, zgomotul produs de aceasta fiind amplificat de vreo zece ori de spațiul îngust și jos al culoarului. În acea străfulgerare de lumină am văzut că cel care trăsesese nu se afla la o distanță mai mare de douăzeci de pași de mine. Glonțul nu mă nimeri. L-am auzit izbindu-se de zid. M-am oprit, am scos revolverul și am apăsat pe trăgaci de două, de trei ori.

I-am auzit râsul batjocoritor. O luă din nou la fugă, eu după el. Mai trase o dată. Se afla pe puntea care traversa prăpastia, după cum am văzut în momentul în care a fulgerat împușcătura. Am pornit încet și am ajuns la marginea prăpastiei. Aici, m-am convins, pipăind cu mâinile, că lanțurile erau bine prinse cu cârligele de inele de fier și mi-am continuat drumul pe urmele lui, pășind pe scândurile punții.

Sosise clipa cea mai periculoasă. Dacă rămăsese pe loc și mă înhăța înainte de a pune picioarele pe teren solid, eram pierdut. Ca să-l împiedic să facă asta, am tras, aflându-mă chiar în mijlocul punții, și celelalte trei gloanțe din revolver. Un nou hohot de râs mi-a dat de știre că nu-l nimerisem. Dar, mi-am dat și seama că Schut nu se mai afla pe punte, ci continua să alerge. Acum n-am mai ezitat să fug pe urmele lui. Ajuns de partea cealaltă a prăpastiei, am privit în urmă. Am văzut lumina lămpii. Kolami nu era departe în spatele meu. Urmărirea continua. Gâfâiam de efort și am alunecat de mai multe ori pe scândurile umede. O nouă împușcătură pocni în fața mea, la care am răspuns cu un foc tras din celălalt revolver. Pentru că mă temeam că tâlharul se va opri totuși și m-ar putea nimeri în cele din urmă, am tras unul după altul, în timp ce alergam, toate cele șase gloanțe din cel de-al doilea revolver. Apoi am băgat mâna la cingătoare după cuțit, dar locul era gol, căci cuțitul nu se afla acolo. Să-l fi tras oare afară o dată cu vreunul dintre revolvele sau poate îmi căzuse când îngenunch easem în fața bortei? N-aveam cum să-mi dau seama acum ce se întâmplase.

Mă simțeam de parcă această hăituiala dura de peste o oră. Deodată, zării lumină în față. Ajunsesem la intrarea în galerie și m-am oprit. Schut tocmai desfăcuse luntrea din țăr uș și sărise în ea. M-a auzit că nu eram departe de el și a strigat spre mine:

— Rămâi cu bine, fiu de cățea! Doar tu cunoști văgăuna asta. Nimeni altcineva n-o s-o descopere și n-o să vină să vă caute. Rămâneți aici să vă mâncați între voi când v-o răzbi foamea!

În clipa aceea, nu m-am gândit că, în caz de nevoie, ne puteam salva ieșind înot de aici. Am crezut tot ceea ce-a spus. Prin urmare, nu trebuia să plece cu luntrea. Mi-am luat avânt și am sărit și eu în ea.

Schut stătea în picioare în luntre. Se propti cu amândouă mâinile în peretele de stâncă și încercă să

împingă luntrea afară, împotriva presiunii apei, care năvălea înăuntru. Ramele nu puteau fi folosite decât afară, din cauza îngustimii galeriei luntrea se balansa sub greutatea săriturii mele. Mi-am pierdut echilibrul, am căzut și l-am smucit și pe el după mine.

— Aici ești? şuieră către mine. Bun venit! În sfârșit, ești în mâinile mele!

Mă înhață cu o mână de beregată, iar eu l-am apucat de brațe. Cu stânga, am simțit că încerca să vâre mâna dreaptă la cingătoare. Mi-am lăsat mâna să alunece iute de-a lungul brațului lui, până ce l-am prins de încheietură și l-am strâns atât de tare, încât, dând un strigăt de durere, a lăsat arma, nu știu dacă era cuțit sau un pistol, să cadă. Apoi, mi-am proptit, un genunchi în el și m-am desprins din strânsoare. În clipa următoare, eram amândoi în picioare. Ne aflam față în față la distanță de doar un pas între noi. Ca printr-o ceață deasă, am zărit cum își scoate mâinile de la cingătoare și le îndreaptă spre mine. L-am lovit cu pumnii. Pocni o împușcătură. Sau au fost două? Nu știu. Apoi Schut urlă:

— Așa vasăzică! N-o să puneți voi mâna pe mine!

Sări în apă: zărise lampa lui Kolami, care se apropiase de noi.

Am încercat să împing luntrea afară, dar torentul de apă pătrundea în galerie cu o asemenea forță, încât mi-am dat seama că ar fi durat prea mult să scot luntrea de acolo. Între timp, Schut dispăruse: mort sau salvat.

Probabil că era un foarte bun înotător, dacă îndrăznise să sară în apă. Curentul foarte puternic trebuie că-l dusesse iute cu sine. Dacă scăpa, ar fi plecat în întâmpinarea familiei lui Galingre, pe care voiam să o avertizăm împotriva lui; s-ar fi întâlnit cu Hamd Al-Amasat și...

Mai departe nu m-am mai gândit. Nu trecuseră mai mult de două secunde de când sărise în apă. Mi-am smuls jacheta și vesta, m-am așezat pe banchetă și mi-am scos

cizmele din picioare și apoi, întorcând capul spre interiorul galeriei, am strigat:

— Plec înot, urcați-vă repede în luntre și veniți după mine!

—În numele lui Allah, nu face asta! O să mori! răspunse Kolami speriat.

Dar eu eram deja în apă. N-am sărit ci m-am lăsat ușor în jos căci, datorită vârtejurilor care se formau aici, eram mai în siguranță dacă rămâneam la suprafață.

Nici nu trecusem bine cu capul de perdeaua de verdeață, când era să fiu prins în vârtejuri. Am fost împins spre stânci și m-am luptat din greu un timp doar pentru a mă menține la suprafață și a putea rămâne în același loc. Apoi năvăli un val care se sparse de stânci. Era momentul potrivit m-am lăsat în voia lui, m-am ajutat dând puternic din picioare și am țâșnit în susul apei atât de rapid, încât involuntar am închis ochii.

Când i-am redeschis, înotam între doi curenți care se întâlneau la o mică distanță de mine și formau un vârtej periculos, chiar în mijlocul râului. Trebuia să mă feresc de acest-vârtej. M-am întors îndată, dar am fost nevoit să muncesc mult timp și cu spaima în suflet, până ce am reușit să străbat în cruciș unul dintre curenți și să ajung într-un loc unde apa era liniștită și sigură.

Abia acum am putut să mă gândesc la Schut. Călcând apa, m-am înălțat și am privit în jur. Acolo — tocmai din vârtejul pe care eu îl evitasem, temându-mă de el — își făcu acesta apariția. Țâșni cu jumătate din corp afară din apă, făcu un salt precum un delfin și depăși vârtejul. Apoi înotă spre malul în apropierea căruia ajunsesem și eu între timp.

N-aveam încotro: nu puteam să nu-l admir. Era un înotător mult mai bun decât mine. Nici nu-i trecuse prin cap să evite vârtejul. Știa că apa care se învârteja putea să-l înhațe, dar știa și cum să țâșnească afară de acolo. Acum se apropia de mal, fără a privi în jur. De aceea, nu mă observă. Se înțelegea de la sine că aveam de gând să-l

urmăresc. Am înotat cu mâinile și picioarele pe sub suprafața apei, ca să nu fac nici un zgomot și am rămas în spatele lui. În ceea ce privește viteza la înot îi eram superior, căci foarte curând m-am apropiat atât de tare de el, încât puteam să-l prind de picior. Dar și malul era deja foarte aproape. Acum, spaima trebuia să-mi fie aliat. Schut nu mai avea arme și nici eu. Nu mai rămânea decât o singură soluție, aceea pe care dorisem s-o evit: lupta corp la corp.

Malul neted era acoperit cu pietriș și apa era puțin adâncă la mal. Când Schut simți pământ sub picioare, se ridică rapid și își croi drum afară, cu apa șiroindu-i din haine. Era atât de grăbit, încât nici acum nu privi în jur și ieși din apă, împrăștiind zgomotos stropi în toate direcțiile. De aceea, nici nu auzi că în spatele lui mai venea cineva. Pentru că mergeam la fel de repede și în același timp cu el, credea că zgomotul produs de pașii mei era de la pașii lui. La marginea apei, am înhățat un pietroi rotund, de dimensiunea unui pumn, pe care voiam să-l folosesc drept armă.

Schut ieșise acum din apă, își întinsese brațele înainte scoase un strigăt triumfător și se răsuci pe jumătate, pentru a privi spre intrarea în galerie. Abia acum luntrea reușise să iasă de acolo. Atât de mult se chinuiseră cei trei bărbați să învingă presiunea puternică a apei.

— Căinilor! Nu mă prindeți voi pe mine! strigă și se răsuci s-o ia la fugă.

Eu făcusem doi pași într-o parte și mă aflam acum chiar în fața lui.

— Și, totuși, eu te-am prins! i-am răspuns.

Apariția mea neașteptată avu un efect mult mai puternic asupra lui decât m-aș fi așteptat. Aproape că se prăbuși de spaimă și, înainte de a avea timp să-și revină, i-am tras una cu piatra în cap de a căzut grămadă. Dar persanul era un adversar puternic. Dacă nu era suficient de amețit, ar fi putut, în ciuda acestei lovituri, să-mi vină de hac. De aceea,

i-am smuls eșarfa din jurul pântecului și i-am legat coatele la spate. Abia am reușit să fac acest lucru, că și-a și revenit. Cu ochii încă închiși, a încercat să sară în sus. N-a reușit, firește. A deschis ochii mari, s-a holbat la mine, apoi a rămas jos nemișcat, dar, deodată, și-a împins picioarele înainte, și-a luat avânt cu partea superioară a corpului, a făcut o săritură aterizând direct în picioare și și-a pus mâinile în șolduri, Încercând să rupă șalul. Din fericire, acesta n-a cedat. Toate acestea s-au petrecut foarte rapid. Dar, la fel de repede, mi-am scos și eu cingătoarea. I-am tras una peste picioare, pe la spate, de s-a prăbușit cu fața în jos. M-am trântit peste el, apăsându-l pe nuca genunchilor, și l-am legat de picioare. N-a avut cum să se apere, căci avea mâinile legate la spate.

— Așa! am spus și m-am ridicat, răsuflând cu greu. Acum știm care pe care l-a prins. Acolo jos în galerie, oamenii n-o să se mai mănânce între ei, așa cum ai prezis, iar tu le vei explica locuitorilor din Rugova cum ai reușit să intri atât de repede în puțul despre care nici habar nu aveau.

— Drace! Sute de draci!

Apoi închise ochii și rămase jos, liniștit.

Curentul prinsese luntrea și o ducea iute ca pe o săgeată în susul râului. Cei trei bărbați se îndreptau spre mine.

— Effendi, am crezut că te-ai prăpădit! strigă Kolami, încă de departe. Slavă lui Allah că te-a salvat! L-ai înhățat pe Schut?

— Da.

— Atunci, repede! Vâsliți cu putere!

Argații se încordară atât de tare. Încât luntrea fu iute trasă la mal și cei trei săriră din ea, cu picioarele direct pe pietriș.

— El este, într-adevăr! jubilă hangiul. Ce înotător grozav ești, effendi! Cum ai reușit să-l învingi pe Schut?

— Lasă c-am să-ți povestesc asta mai târziu. Acum puneți-l în luntre, pentru că mergem mai repede cu ea,

decât dacă-l cărăm pe jos. Trebuie să ne grăbim. Nu vreau ca oamenii care se află la turn să creadă că i-am înșelat. Să nu se ridice cumva împotriva prietenilor mei, pentru că nu m-am dus după ei.

L-am așezat pe Schut în luntre și am început să vâslim cât mai repede posibil. După câteva minute, am acostat lângă pod. Unul dintre argați a plecat în fugă spre donjon, Kolami împreună cu alți argați l-au dus pe Schut în casă. Mi-am luat jacheta, vesta și cizmele în mână și am pornit în urma celorlalți, încălțat doar în ciorapii turcești. La fes nu mă gândisem să-l dau jos dar nu-l pierdusem, îmi rămăsese pe cap. Trebuia să-mi schimb straietele ude. Nu prea îmi convenea, însă, să împrumut o pereche de pantaloni, gândindu-mă la ceea ce descoperise Lindsay în fesul lui. Din fericire, hangiul avea niște șalvari noi, pantaloni bufanți turcești, pe care nu-i îmbrăcase niciodată. I-am tras pe mine. Nici n-am fost bine gata, că își și făcură apariția Halef și englezul. *Sir* Lindsay făcea niște pași uriași, iar Halef țopăia pe lângă el ca un ponei pe lângă o cămilă folosită la călărie.

— Este adevărat? Chiar l-ați prins? strigă Lindsay.

— E acolo jos. Duceți-vă și uitați-vă la el.

Credincios rolului pe care și-l impusese, Schut zăcea cu ochii închiși.

— E ud learcă! V-ați luptat în apă? se interesă Lindsay.

— Cam așa ceva.

— A fost în puț?

— Da.

— *Well!* Așadar, acum nu mai poate tăgădui!

— O, Sidi, ți-ai pus alți pantaloni? spuse Halef. Trebuie să fi fost înspăimântător acolo, la locul acela periculos! O să-mi povestești totul pe larg.

Acum, însă, nu era timp pentru așa ceva, căci sosiră și ceilalți. Întregul sat venea în fugă și voia să vadă și să audă. Ne-am așezat în fața ușii și nu i-am lăsat înăuntru decât pe primar și pe bătrânii satului. Era de față și

polițaiul, un flăcău gras ca Falstaff, înarmat cu un fel de furtun de tinichea, care probabil trebuia să fie un instrument de suflat.

Când oamenii îl văzură pe favoritul Rugovei legat și zăcând ud learcă la pământ, deveniră foarte agitați. Căpetenia satului strigă furios:

— Cum ați îndrăznit, fără permisiunea mea, să-l tratați ca pe un prizonier?

— Deocamdată liniștește-te, am replicat cu răceală. Și spune-mi, mai întâi, cum a reușit persanul să se fofileze și s-o șteargă.

— Eu i-am dat voie. Voia să-și aducă argații, ca să-l ajute să caute puțul.

— Ba din contră, urmau să se îngrijească să nu fie în nici un caz descoperit puțul.

— Te-am așteptat zadarnic. Faptul că n-ai venit e o dovadă că n-ai cugetul curat. Poruncesc să fie dezlegat imediat persanul!

Acest ordin fusese adresat polițaiului cel gras, care se și pregăti să-l ducă la îndeplinire. Dar Halef l-a luat de braț și a spus:

— Ascultă, amice, nu-l dezlega pe omul acesta! Cine-l atinge fără permisiunea acestui effendi, să o simtă pe spinare gustul biciului meu!

— Ce spui? strigă primarul. Nimeni altcineva n-are voie să dea porunci aici în afară de mine, iar eu spun că persanul trebuie dezlegat.

— Te înșeli! am replicat. Eu sunt cel care poruncește aici. Și dacă ai de gând să te împotrivești, am să dau ordin să fii și tu legat și trimis direct la Prisren. Trebuie să te supui. Știu că mutasarriful n-ar avea nimic împotrivă dacă ți-aș aplica o ciomăgeală. Am să binevoiesc, însă, să-ți explic de ce am venit la Rugova. O să mă ascuți și ai să vorbești doar când o să-ți dau eu voie. Văd că venerabilii satului sunt curioși să asculte ce am de spus.

Atunci se amesteca în vorba și Halef:

— Nu, Sidi! De ce să-și obosească gura un om atât de nobil ca tine, pentru a-i explica unui amărât de primar de ce s-a întâmplat un anumit lucru sau ce trebuie să se întâmple! Eu sunt mâna ta dreaptă și limba ta și am să le deschid ochii acestor bătrâni ai satului cu privire la omul pe care l-au avut printre ei, fără să bănuiască măcar că acesta s-a născut în iad și tot acolo o să se reîntoarcă.

Și apoi, își începu relatarea în stilul lui caracteristic. Ascultătorii rămaseră cu gurile căscate.

Când aminti despre întâlnirea cu Kolami, acesta luă și el cuvântul:

— Te rog să mă lași pe mine să povestesc mai departe, căci tu nu știi ce s-a petrecut în galerie.

Hangiul vorbi acum despre vechile sale suspiciuni și făcu, în acest sens, legături între multele evenimente petrecute în împrejurimi. Explicațiile sale fură atât de dare, încât ascultătorii începură chiar să-și pună întrebarea cum de nu-și dăduseră și ei seama de toate acestea până acum. Și când Kolami ajunsese, în sfârșit, să povestească despre intrarea noastră în galerie și despre prinderea persanului, abia reuși să termine, din cauza exclamațiilor cu care îl tot întrerupeau.

Doar căpetenia satului ascultase totul în tăcere. Apoi, spuse:

— Asta nu dovedește absolut nimic! Doar din întâmplare a găsit persanul atât de repede intrarea în puț. A coborât prin el și a dat peste voi. Pentru că v-ați aruncat asupra lui a fost nevoit să fugă, ca să scape de voi. Așadar, ceea ce voi considerați a fi vina lui nu-i decât vina voastră și porunca mea trebuie...

— Gura! tună Halef spre el. Ce, ți-a permis effendi să vorbești? Tare mi se pare că i-ai cam fi complice persanului.

Atunci, unul dintre bătrânii satului păși spre mine. Se înclină politicos și spuse:

— Effendi, nu mai fi mânios din pricina primarului nostru. Este unul dintre cei mai neînsemnați oameni din

Rugova și a primit această slujbă doar pentru că nici un altul n-a dorit-o, căci nu este o slujbă prea plăcută. Eu sunt cel mai bătrân din sat și toți oamenii aceștia de aici îți pot confirma că sunt și cel mai înstărit. N-am vrut să fiu primar, dar, pentru că acum la mijloc este o problemă importantă, am să vorbesc eu în numele întregului sat și am să-ți spun că vă acord toată încrederea mea. Acum, o să ies afară și am să le povestesc oamenilor tot ce am aflat. Apoi, o să alegem câțiva bărbați pe care ai să-i conduci în galerie, pentru a-i elibera pe captivi. Aceștia vor confirma spusele tale și apoi Schut va fi trimis la mutasarrif. A durat ani de zile să-l prindem. Acum a fost demascat și nu trebuie să-l apărăm doar pentru că este locuitor al Rugovei. Trebuie să spălăm rușinea pe care a adus-o asupra noastră, arătându-i cât îl disprețuim.

Vorbise exact așa cum trebuia și la momentul potrivit. Bătrânul ieși afară din casă. L-am auzit vorbind mult timp. Apoi, izbucni o zarvă care mă făcu să mă tem că era îndreptată împotriva noastră. Dar, mă înșelasem.

Când se reîntoarse bătrânul, fuseseră aleși și cei ce urmau să meargă cu mine. Voiam să pătrundem în galerie cu cinci bărci.

Mă temeam că, în timpul absenței noastre, cineva putea încerca să-l elibereze pe Schut. De aceea, i-am întrebat pe tovarășii mei de drum dacă nu voiau să rămână să-l păzească. Halef, Osko și Omar, însă, voiau neapărat să meargă cu mine în galerie, doar sir David se arătă gata să rămână de pază. În cele din urmă, hangiul îmi spuse că le va porunci oamenilor lui să nu lase pe nimeni înăuntru. Era suficient. Schut fu așezat într-un colț. Englezul se așeză, înarmat, lângă el.

Afară, mulțimea ne făcu respectuos loc. Întrucât doar o singură luntre avea loc să intre în galerie, debarcarea dură foarte mult. Fiecare luntre goală trebuia să iasă din galerie, înainte de a putea fi urmată de una plină de oameni. Primii sosiți au fost nevoiți să-i aștepte în galerie pe ultimii.

Hangiul, care cunoștea drumul spre intrare, cobora dintr-o luntre și se urca în alta, pe post de călăuză, până când, în cele din urmă, ne adunarăm cu toții, șaisprezece oameni. Printre ei, se aflau mulți dintre bătrânii satului.

Mulți dintre ei aduseseră lămpi. Aceste felinare, însă, se aflau într-o stare jalnică. Cea mai bună dintre ele avea doar o bucată și jumătate de sticlă iar restul părților erau acoperite cu hârtie înmuiată în ulei. Lumini erau suficiente, căci cei care nu aveau lămpi, aduseseră lumânări de seu pe care le țineau aprinse în mâini.

Am pornit la drum, eu aflându-mă în frunte. Înainte de a ajunge la prăpastie, mi-am găsit cuțitul zăcând pe jos. Așadar, îl trăseseam afară, atunci când scosesem revolverul. L-am luat și l-am băgat la cingătoare, la locul lui. Puntea care traversa prăpastia fu din nou cercetată, înainte de a trece peste ea. În sfârșit, ajunserăm în încăperea cea rotundă. Ușița în fața căreia îngenuncheasem, atunci când își făcuse apariția Schut, era tot deschisă.

— O, Allah! N-aveați de gând să mai veniți odată? Aproape îmi pierdusem nădejdea! l-am auzit pe captiv strigând.

— Vasăzică acum crezi că am venit să te salvăm? l-am întrebat și m-am ghemuit în fața văgăunii, luminând cu lampa înăuntru.

— Da, mi-am dat seama după cuvintele rostite, când ați luat-o la fugă după Schut. Apoi a trecut atât de mult timp, încât am presupus că acesta v-a învins pe voi.

— L-am prins și ai să te prezinți martor împotriva lui.

— Mărturia mea o să-l facă să-și frângă gâtul, și nu numai el, ci și cărbunarul Scharka, cel care l-a ucis pe fiul meu.

— Așadar, tu ești Stojko, stăpânul roibului?

— Stojko e numele meu. Dar de unde mă cunoști?

— O să afli mai târziu. Acum, însă, trebuie să-ți scoatem belciugele astea de la picioare.

Belciugele erau formate din două jumătăți, care, în partea de jos aveau o verigă iar sus fuseseră înșurubate. Schut avusese la el o cheie de strâns șuruburi. Am căutat-o și am găsit-o. Când Stojko dădu să se ridice în picioare, nu reuși. Zăcuse acolo încătușat paisprezece zile și abia își mai putea mișca picioarele.

Nu avea o siluetă înaltă, impunătoare, în situația în care se afla nu arăta deloc precum un mândru schipetar. Halef se așeză în față, în așa fel încât lumina să cada asupra lui, și întrebă:

— Stojko, îți e cunoscută această armură?

— Allah! E a mea!

— Am luat-o de la cărbunar și am luat și sabia și pumnalul și banii.

— Am avut la mine opt mii șase sute de plăști, în monede de argint și aur.

— Am salvat totul și le vei primi înapoi.

— Cu ce mă mai încălzesc banii, dacă fiul meu nu mai poate fi readus la viață! Mergea să culeagă floarea inimii sale și a fost ucis, fără măcar să fi apucat să-i vadă chipul. Banii îi aveam la noi ca să cumpăram oi, căci peste turmele noastre dăduse molima. Dar cum ați reușit să descoperiți crimele cărbunarului și cum ați aflat că am fost adus aici, la Schut?

— O să-ți povestim mai târziu, am răspuns. Spune-mi, mai întâi, dacă ești singur aici.

— Nu, lângă mine se află un bărbat care vorbește limba turcă, dar pare totuși să fie străin, căci...

Fu întrerupt de o ciocănitură puternică și, din spatele ușii următoare, răsună o voce:

— Deschideți, deschideți!

Am tras zăvorul și de la cealaltă ușă și am descoperit un alt captiv, care, la fel ca și Stojko, zăcea încătușat.

— Mulțumesc cerului! strigă acesta. În sfârșit, sunt salvat!

— De ce ați tăcut până acum?

— Am auzit tot, dar credeam că e vorba de o nouă viclenie a lui Schut.

Era Galingré, negustorul francez de grâne, din Shköder. Acesta nu fusese încătușat atât de mult timp precum Stojko, așa că după ce l-am eliberat s-a putut ridica în picioare și chiar a putut să meargă, mai încet, firește. Celelalte celule erau goale.

Stojko și Galingré povestiră apoi despre toate câte înduraseră. Cine se mai îndoiește până acum de faptul că persanul Kara Nirwan era într-adevăr Schut fu nevoit să-și schimbe părerea. Vederea celor doi captivi îi făcu pe toți cei prezenți să-și manifeste indignarea față de criminal. Fură rostite amenințări sălbatice. Eu, însă, nu credeam că această indignare va dura prea mult. Schipetarul nu se răzbună decât pentru ceea ce i se întâmplă vreunui membru al familiei sau al seminției sale. Aici, însă, era vorba de doi străini, care le erau indiferenți locuitorilor din Rugova. Preferam să nu mă bazez pe sprijinul lor.

Mai întâi, trebuia să continuăm cercetările în ascunzătoarea de sub pământ. Ușa cea îngustă prin care venise Schut era încă deschisă. Voiam să vedem încotro ducea. Lumânările care arseseră fură înlocuite cu altele noi și ne-am început cercetarea. Câțiva dintre locuitorii satului rămaseră cu Stojko și Galingré.

Intrarăm pe ușa cea îngustă și dădurăm de un coridor destul de înalt și îngust ai cărui pereți erau construiți din piatră. După scurt timp, acesta ne duse într-o încăpere pătrată, în care dădeau alte două coridoare. Nu avea acoperiș, dar am zărit capătul de jos al unei scări lungi. Lângă aceasta atârna un șnur destul de nou.

Ce scop avea acest șnur aici?

L-am cercetat cu foarte mare atenție. Era subțire și închis la culoare. Când l-am frecat între degete, o pulbere fină s-a împrăștiat în jur.

— Pleacă de aici cu lumânarea! am strigat, către bătrânul care se afla lângă mine. Asta-i un fitil, care sus...

N-am reușit să termin ce aveam de spus. Omul se ghemuise ca să se convingă dacă șnurul ajungea până jos și în felul acesta se apropiase cu lumânarea prea mult de el. Pe dată izbucni o flacără albastruie peste degetele mele, cu care mai țineam încă da șnur.

— Înapoi! Repede înapoi! am strigat, palid de spaimă. O să se producă o explozie!

Sătenii stăteau încremeniți de spaimă. Tovarășii mei de drum, însă, aveau mai multă prezență de spiril. Dispărură îndată în coridorul prin care veniserăm. I-am urmat și apoi veniră și ceilalți în fugă după noi. Exact la țanc.

Mai întâi auzirăm un trosnet surd! Pereții coridorului părură că se clatină și de sus începură să cadă pietre. Urmă apoi un bubuit ca de tunet, întrerupt de mai multe lovituri și, în cele din urmă, o detunătură, sus, deasupra noastră, în urma căreia se cutremură pământul de sub picioarele noastre. Deasupra noastră mai răsună un timp ca un duruit de tobe, care se stinge încet, încet. Apoi, se făcu liniște. Eram din nou în încăperea cea rotundă și nu lipsea nici unul dintre noi.

— Allah! Ce-a fost asta? gemu bătrânul care aproape nu mai putea respira de spaimă și de cât de agitat era.

— O explozie, am răspuns. Ai aprins fitilul și acum puțul s-a prăbușit. Șnurul era impregnat cu pulbere.

— Dar n-ar fi trebuit să ardă, căci în puț e umezeală. Să fi folosit oare Schut un foc grecesc?

— Așa ceva nu mai există.

— O, ba da! Mai sunt încă oameni care cunosc secretul de a aprinde focul care poate arde chiar și sub apă. Slavă lui Allah că nu ne-am ales decât cu spaima! Și acum ce facem?

— Mai așteptăm puțin și încercăm să vedem dacă putem intra în puț fără nici un risc.

După ce trecură câteva minute fără să se mai întâmple nimic, Halef și cu mine ne-am reîntors în coridor. Erau multe pietre pe jos. Pe măsură ce înaintam, erau și mai

multe. Pereții aveau crăpături periculoase. Totuși, am pătruns mai departe, cu precauție, până când n-am mai putut înainta. Ajunsesem într-un loc unde coridorul era complet astupat și atunci ne-am întors. De ce să fi riscat inutil? Captivii fuseseră eliberați, restul nu ne mai interesa. Nu mai rămânea decât să ne întoarcem la suprafață.

Stojko trebui să fie dus pe brațe și Galingré avu și el nevoie de sprijinul nostru. Cei doi captivi trebuiau să fie primii scoși la aer curat. I-am așezat în luntre. M-am urcat și eu, la cârmă, iar hangiul cu un alt bărbat puternic trecură la vâsle. Ceilalți erau nevoiți să aștepte până se făcea loc, ca să poată pătrunde o altă luntre.

Când am ieșit afară și am fost zăriți de oamenii care ședeau la mal, izbucniră strigăte puternice. Mulți dintre ei făceau semne spre stânci, spre locul unde se afla donjonul. Alții întrebau dacă reușiserăm să-i găsim pe captivi. Când hangiul le răspunse afirmativ, însoțiră luntrea noastră mergând pe mal, până în sat.

Celelalte bărci ne așteptau în locul unde apa era liniștită. Hangiul se urcă, împreună cu vâslașul celălalt, într-o altă barcă, pentru a se îndrepta din nou spre galerie. Nu mai aveam nevoie de ei, căci luntrea era purtată de curent și trebuia doar cârmuită spre pod.

Acolo eram așteptați de oamenii care se grăbiseră atât de tare, încât ajunseseră înaintea noastră.

Cei doi proaspăt eliberați fură ridicați din luntre și purtați în triumf până la han, în a cărui încăpere englezul ședea, tot așa cum îl lăsasem, lângă Schut.

— În sfârșit, v-ați întors, spuse el. Aceștia sunt cei doi?

— Da, sunt tovarășii dumneavoastră de destin, împreună cu care ați fost închis în galerie.

— *Well*. Ar trebui să-l privească pe individul căruia îi datorează starea în care se află. Poate îi vor da o recompensă pentru asta.

În ciuda primirii entuziaste, nu aveam încredere în oamenii de la Rugova. Pentru ca nu cumva să se poată

înțelege din priviri cu Schut, nu le-am permis să intre decât câtorva dintre ei, care trebuiau să-l care pe Stojko. Galingré putea să facă și singur cei câțiva pași până în odaie.

Vă puteți închipui cu ce priviri și cuvinte îl salutară cei doi pe Schut. Dar acesta nu le văzu privirile, căci stătea cu ochii închiși, iar cuvintele nu le luă în seamă. Furiosului Stojko păru că ura îi redase flexibilitatea picioarelor. Se smulse din brațele însoțitorilor lui, se repezi la Schut, îi trase o lovitură cu piciorul, și strigă:

— *Ujslu köpek* — câine răios! Dumnezeu m-a ajutat să scap din ascunzătoarea ta de ucigaș. Acum, însă, ți-a sunat ceasul! Ai să urli ca din gură de șarpe de chinurile pe care ți le voi pregăti!

— Da, spuse și Galingré, să ispășească însutit ceea ce ne-a făcut nouă și multor altora.

Amândoi se năpustiră cu picioarele asupra lui Schut, încât am fost nevoit să-i trag înapoi:

— Lăsați-l! Nu merită să-l atingeți nici măcar cu picioarele. Sunt alții care vor prelua slujba de călău.

— Alții? strigă Stojko, înverșunat. Ce nevoie am eu de alții! E al meu, al meu! Așadar, eu am să mi iau asupra-mi răzbunarea!

— Despre asta o să vorbim mai târziu. Nu e numai al tău, ci și al fiecăruia dintre noi. Mulțumește-te deocamdată că ai fost eliberat. Ai doar grijă să-ți revii. Poruncește să ți se dea niște rachiu că să-ți freci picioarele cu el, căci eu cred că vei avea curând nevoie de ele.

Apoi, m-am întors spre bărbatul care îl cărase și l-am întrebat:

— De ce făceați semne arătând spre stânci, atunci când ne-ați văzut ieșind din galerie?

— Pentru că acolo sus s-a întâmplat ceva, răspunse acesta. Cred că s-a prăbușit donjonul, căci nu se mai vede. Pe când vă așteptam, deja de mult timp, acolo sus se auzii un trosnet îngrozitor. Am văzut praf, pietre și foc. Câțiva au

fugit, de-a lungul fluviului, până unde se putea vedea turnul. Când s-au reîntors, au spus că acesta dispăruse.

— Probabil că s-a prăbușit împreună cu el și puțul. Schut a pus acolo o încărcătură explozivă, pentru ca, în caz de nevoie, să poată baricada intrarea de sus. Unul dintre bătrâni s-a apropiat prea mult cu lumânarea de fitil și așa a avut loc explozia.

— Vasăzică, acum totul este distrus și nu se mai poate vedea nimic din văgăuna din munte?

— Nu. Schut n-a reușit să facă lucrul acesta. Doar puțul este astupat. Prin galerie se mai poate încă intra și pot fi văzute camerele de tortură în care și a chinuit victimele.

Acum se adunară din nou toți venerabilii satului.

Între timp, Schut nici măcar nu clipise, nu făcuse nici cea mai mică mișcare. Se comporta precum un gândac, care se preface mort în apropierea dușmanilor săi.

Oamenii îl înconjurară și îl priviră. Bătrânul spuse:

— Ce-i cu el? Nu se mișcă și are ochii închiși. S-a întâmplat ceva cu el?

— *Jok, jok!* răspunse iute Halef. Nu, nu! Îi este rușine.

Schut ascultă chiar și aceste cuvinte, spuse cu voce tare și pe un ton batjocoritor, fără să facă nici o mișcare.

— Îi e rușine? Imposibil! De rușinat nu se rușinează decât acela care a făcut o faptă ridicolă. Dar faptele acestui om nu sunt caraghioase, ci înspăimântătoare. Diavolul nu știe ce-i aia rușine. S-a strecurat aici, între noi, și ne-a înșelat ani de-a rândul. Ultimele zile și ore pe care le mai are de trăit trebuie să-i ofere un exemplu a ceea ce înseamnă iadul. Effendi, tu i-ai smuls masca de pe față! Tu trebuie să hotărăști ce se va întâmpla cu el.

Atunci, căpetenia satului se înghesui spre noi și spuse:

— Să-mi permiți să-ți dau eu răspunsul la asta. Ai afirmat mai înainte că aș fi primit slujba de primar pentru că nici un altul n-a vrut-o. Nu vreau să ne certăm acum, să vedem dacă-i adevărat sau nu acest lucru. Dar, pentru că eu dețin acum această slujbă, trebuie să-mi fac datoria. De

aceea, ce anume urmează să se întâmple acum cu Kara Nirwan nu va hotărî nimeni altul decât eu. Cine-mi va tăgădui acest drept se cheamă că încalcă legea.

— Ai grăit bine, spuse bătrânul. Să vedem, însă, dacă effendi este mulțumit.

— Voi fi mulțumit, dacă primarul va acționa conform legii pe care o invocă, am răspuns.

— O să aplic exact legea, mă asigură căpetenia satului.

— Și ce anume ai hotărât să faci?

— Mai întâi, persanul trebuie dezlegat.

— De ce?

— Pentru că fiind cel mai bogat și cel mai distins din sat, nu e obișnuit cu un astfel de tratament.

— Acest tratament i s-a aplicat pentru că este un criminal și-un tâlhar, nu pentru că ar fi cel mai respectabil om din Rugova!

— Dar nu s-a dovedit încă faptul că ar fi comis nelegiuirile de care îl acuzi.

— Nu? Într-adevăr nu?

— Nu. Faptul că v-ați întâlnit cu el în galerie nu dovedește nimic.

— Dar aici se află trei martori, trei bărbați care pot să jure că i-a ținut închiși în temniță!

— Atunci vina lui poate fi dovedită doar după ce aceștia vor depune jurământul. Până atunci, persanul trebuie considerat nevinovat. Cer să fie eliberat, să i se desfacă legăturile.

— Mie îmi este indiferent când și în fața cui trebuie prezentate mărturiile. Eu sunt convins de vina lui. De altfel, în calitatea ta de primar, ești răspunzător pentru tot ceea ce se întâmplă pe teritoriul tău. Dacă nu știi într-adevăr cine poartă vina, am să te leg și pe tine și am să poruncesc să fii dus la mutasarriful din Prisren.

— Effendi! strigă acesta speriat.

— Da, asta o să fac! Vreau ca fărădelegile comise să fie pedepsite și dacă tu te împotrivești să-l reținem pe cel

vinovat, înseamnă că te-ai înțeles cu el și vei fi considerat complicele lui. Cred că ai băgat deja de seamă că nu permitem ca cineva să-și bată joc de noi.

Rămăsese perplex, căci lovisem în plin. Chiar dacă nu era unul dintre complicii lui Schut, părea că își făcuse socotelile că ar avea mai mult de câștigat dându-se de partea persanului. De la mine, ca străin, n-avea nimic de așteptat. Amenințarea mea, însă, nu-și greșise efectul, căci acesta mă întrebă, destul de descurajat:

— Effendi, și atunci, după părerea ta, cum ar trebui să procedăm?

— Cer să fie trimis îndată un mesager la Prisren. Acești trebuie să informeze acolo că Schut a fost prins. La Prisren se afla poliția călare a sultanului. Mutasarriful să trimită urgent aici un ofițer și câțiva polițai care-i vor lua pe prizonier și pe complicii lui. Cercetarea să aibă loc la Prisren.

— Cum de ți-a venit ideea că Schut are complici aici?

— Presupun. Presupun chiar că și tu ești unul dintre ei.

— Effendi, nu admit să fiu jignit în felul acesta! Și trebuie neapărat să-i descoperim pe complici?

— Tu ar trebui să știi asta, în calitate de reprezentant al autorității polițienești din Rugova. Faptul că ai putut să-mi pui o asemenea întrebare, îmi dovedește că nu ești în stare să-ți îndeplinești slujba drept și corect. O să-i comunic și lucrul acesta mutasarrifului. Dacă primarul acestei localități nu e capabil să-și facă datoria și îi apără și îi protejează pe cei vinovați, în loc să-i acuze, atunci nu-i de mirare că nu pot avea încredere în tine și cu atât mai puțin nu-ți pot da ascultare. Așadar, cer un mesager demn de încredere. Dacă va pleca acum, în cinci sau șase ore va ajunge la Prisren, deci, polițaii pot sosi aici la noapte.

— Nu sunt de acord cu acest lucru.

— De ce nu?

— Nu-i nevoie de un mesager. Am să aleg eu câțiva locuitori din Rugova care îl vor duce pe Kara Nirwan,

împreună cu raportul meu, la Prisren.

— Ce vorbești? Și aceștia or să se întoarcă în sat foarte curând, cu raportul tău cu tot.

— Cum așa?

— Pentru că Schut o să evadeze, sau mai degrabă pentru că o să-i dea ei drumul. Nu, dragul meu, nu la așa ceva m-am gândit. Ți-am citit gândurile pe față. O să trimit un mesager și, până vor sosi polițaii, Schut va fi bine păzit.

— Și cine o să-l păzească? Tot eu și polițaii mei!

— Nu. O să vă scutim de acest efort. O să ne ocupăm noi de pază. Tu poți să pleci liniștit acasă. O să gădesc îndată o încăpere unde să-l ducem pe prizonier, ca să fie în siguranță.

— Nu admit așa ceva! replică primarul.

— Așa? Vorbește, te rog, politicoș, altfel o să poruncesc să fii ciomăgit! Nu uita că eu însumi voi vorbi cu mutasarriful și îi voi spune cât de tare te-ai împotrivit să slujești dreptatea. O să plecăm acum spre hanul lui Kara Nirwan. Îngrijește-te ca oamenii de afară să nu ne incomodeze. Altfel, am să poruncesc să fii închis în propriu-ți temniță și să fii biciuit la tălpi, atât de tare, de n-o să mai poți sta pe picioare luni de zile.

Am rostit această amenințare, ca să impun respect. Populația ținea cu Schut. Cel mai mic semn de slăbiciune din partea noastră ar fi putut avea urmări grave. Dar cuvintele mele nu avură, de data aceasta, efectul scontat. Primarul răspunse:

— Te-am ascultat destul. Dacă n-ai de gând să vorbești politicoș, loviturile ai să le primești tu.

Nici nu apucă să rostească bine aceste cuvinte, că biciul și șuieră de vreo patru-cinci ori peste picioarele lui, încât acesta sări în sus, răcnind din toate puterile.

În același timp, Osko și Omar îl și înhățară. Halef lăsă jos biciul și întreabă:

— Să-i mai trag câteva, Sidi?

— Da, mai întâi zece lovituri zdravene peste șalvari. Cel care va îndrăzni să vă împiedice, va primi și el zece.

Zicând acestea, mă uitai amenințător în jur, de la unul la altul. Nimeni nu rosti nici un cuvânt.

Osko și Omar îl apăsau cu atâta forță pe primar la pământ, încât zbaterile sale erau zadarnice.

— Effendi, spune-le să nu mă bată! se văicărea el acum. Știu că trebuie să-ți dau ascultare.

— Sper că-ți vei revizui și comportamentul!

— O să fac tot ce-mi ceri.

— Bine, atunci o să te scutesc de cele zece lovituri, dar nu pentru ca să te menajez, ci din respect pentru acești bărbați care ne privesc. Sunt cei mai bătrâni din Rugova și ochii lor nu trebuie jigniți prin vederea biciului. Ridică-te și cere-mi iertare!

Fu lăsat liber, se ridică, făcu o plecăciune și spuse:

— Iartă-mă, effendi! N-o să se mai întâmple niciodată.

Am observat însă, din privirea, lui vicleană, că se va folosi de prima ocazie pentru a se răzbuna pe mine. Totuși, i-am răspuns liniștit:

— Sper! Te-aș sfătui să nu uiți această promisiune. Ar fi doar în dezavantajul tău. Așadar, ai grijă să nu fim deranjați. Acum trebuie să plecăm; mai întâi spre hanul lui Schut și apoi la donjon, să vedem ce distrugereri s-au produs acolo.

— Effendi, trebuie să fiu și eu de față acolo. Dar nu pot să merg prea departe, spuse Stojko.

— Atunci, încalecă pe cal! Doar ți-am adus roibul.

— Mi-ați...?

Se opri brusc. Privirea îi era îndreptată afară, spre piață, și am văzut cum chipul lui lua expresia unui om surprins de bucurie:

— Ranko? M-ați căutat? Iată-mă, sunt aici! Intrați în casă!

Afară se aflau șase călăreți, pe niște cai grozavi, și înarmați până-n dinți. La strigătul conducătorului lor,

aceștia își împinseră caii prin mulțime, descălecări și intrară. Fără măcar să se uite la noi, se îndreptară spre Stojko și îl îmbrățișară călduros. Apoi, cel mai tânăr dintre ei întrebă mirat:

— Aici, în Rugova, ești? Nu v-ați dus mai departe? Ce s-a întâmplat? Unde-i Ljubinko?

— Nu mă mai întreba! Căci dacă îți voi răspunde, dorința de răzbunare te va face să pui mâna pe pumnal.

— Răzbunare? Ce tot spui? E mort?

— Da, mort, ucis!

Atunci, tânărul făcu un pas înapoi, își smulse cuțitul de la cingătoare și strigă:

— Ljubinko, cel pe care-l iubeam, fiul tău, fiul fratelui tatălui meu, a fost ucis? Spune-mi unde se ascunde criminalul, ca să-l pot pedepsi cu această lamă de cuțit! Ah, omul acela are armura lui... el este criminalul!

— Stai! porunci Stojko și îl apucă de braț pe cel furios, care se și repezise asupra lui Halef. Omului acestuia n-ai voie să-i faci nimic, el este salvatorul meu. Criminalul nu-i aici!

— Atunci, unde? Spune-mi repede, ca să pornesc călare și să-l ucid!

Tânărul, care avea vreo treizeci de ani, era un adevărat schipetar. Era foarte înalt și vânos, iar veșmântul său era dintr-un material roșu împodobit cu trese și șnururi galbene. În picioare purta opinci confecționate dintr-o singură bucată de piele, care erau legate de bordura pantalonilor cu lănțișoare de argint. Chipul lui de om sănătos avea trăsături aspre. Buza superioară îi era împodobită cu o mustață ale cărei vârfuri le putea întinde până după urechi. Ochii lui negri aveau privirea unui nobil.

Stojko povesti ceea ce pășise la cărbunar. Tânărul ascultă în tăcere. Cel care s-ar fi așteptat la o izbucnire mânioasă din partea lui s-ar fi înșelat. După ce unchiul lui termină de povestit, tânărul se înclină în fața noastră — Halef, Osko, Omar, englezul și cu mine — și spuse:

— Sunt servitorul vostru. Mai întâi mulțumirile și apoi răzbunarea. I-ați neutralizat pe criminali și l-ați salvat pe unchiul meu. Cereți-mi orice îmi stă în puteri să fac și voi face. Dar să nu cereți îndurare pentru ticăloșii care trebuie să-mi simtă pumnalul. Unchiul era plecat de două săptămâni și nu s-a mai întors acasă. De aceea, ne-am făcut griji pentru el și pentru Ljubinko. Am pornit la drum, spre Batera, după ei. Am trecut prin Prisren și voiam să mergem mai departe, prin Fandina și Orossi. Aici voiam să facem un scurt popas. Și atunci, ne-a strigat unchiul să intrăm în casă. N-o să mai mergem spre Batera, ci spre grota cărbunarului. O să-l luăm pe el și pe argații lui și o să-i ducem la Slokutschie, ca să vadă bărbații și femeile din seminția noastră cum știm să răzbunăm moartea celui pe care l-am iubit atât și care urma să fie conducătorul nostru.

— Da, asta o să facem, confirmă și Stojko. Fiul meu este mort. Acum tu ești moștenitorul și e de datoria ta să mă ajuți să pedepsesc această faptă sângeroasă. Mai întâi, însă, avem ceva de rezolvat aici. E bine că ați venit. Așa, am câștigat șase oameni curajoși, care vor conferi greutatea cerințelor lui effendi.

Avea dreptate. Ajutorul acestor șase bărbați căliți în luptă îmi era foarte bine venit. Împreună cu Galingré, eram acum treisprezece bărbați, nu chiar foarte mulți, dar totuși suficienți pentru a ne impune în fața locuitorilor din Rugova.

Când își făcuseră apariția cei șase bărbați, primarul ieșise afară. L-am auzit vorbindu-le oamenilor adunați acolo. Din păcate, n-am putut să înțelegem ce anume spunea. Vorbea cu o voce înăbușită. Acest lucru mi se păru suspect. I-am împrăștiat suspiciunile mele și bătrânului care trecuse, de bună voie, de partea noastră. Acesta ieși din casă, să-l supravegheze pe primar și să fie atent ca oamenii să nu fie stârniți împotriva noastră.

Între timp, Halef îi înapoie lui Stojko banii care îi fuseseră furați. Apoi micuțul își descătără armura și

sabia de Damasc. Voia să le înapoieze pe amândouă, împreună cu pumnalul. Stojko se codi să ia lucrurile. După o scurtă chibzuială, mi se adresă:

— Effendi, am o rugămintă pe care te rog să mi-o îndeplinești. Voi m-ați salvat. Știu că fără voi aș fi murit în chinuri. De aceea, inima mea e plină de recunoștință față de voi și aș vrea să vă dovedesc acest lucru. Armele pe care hagiul tău vrea să mi le dea înapoi sunt o veche moștenire din familie. Ljubinko, cel care trebuia să le poarte, e mort. Vederea lor mi-ar aminti mereu de această crimă. De aceea, aș dori să ți le dăruiesc ca pe un semn al recunoștinței mele. Din păcate, armura este prea mică pentru tine. Dar hagiului i se potrivește perfect. Te rog să-mi permiți să-i dăruiesc lui armura...

Hagiul îl întrerupse, scoțând un strigăt de extaz. Stojko continuă:

— Sabia și pumnalul, însă, vreau să le primești tu. Aș vrea ca aceste arme să-ți amintească mereu de mine.

Halef mă privea încordat. De răspunsul meu depindea dacă urma sau nu să primească un asemenea dar bogat. De dragul lui, am spus:

— În ceea ce privește armura, nu pot să spun nici da nici nu. Ea urmează să-i aparțină lui Halef și, deci, doar el poate spune dacă vrea sau nu să primească acest dar neprețuit.

— Da, da, îndată, îndată! strigă micuțul și își și trase repede armura pe el. Ce-o să se mai bucure și ce-o să se mai mire Hanneh, cea mai frumoasă floare dintre femei, când o să mă vadă venind la ea îmbrăcat în argintul ăsta scânteietor! Dacă m-ar vedea acum, m-ar lua drept un erou din poveștile Șeherezadei sau drept renumitul conducător de oști Saladin. Or să mă invidieze cei mai viteji luptători ai seminției, tinerele femei și fice mă vor admira și chiar și nevestele bătrâne mă vor preamări în cântecele lor. Dușmanii, însă, o vor lua la fugă, la vederea mea, înspăimântați, căci mă vor recunoaște după armura cea

strălucitoare — pe mine, invincibilul Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawubd al Gossarah!

În ciuda tonului comic ceremonios pe care rostise aceste cuvinte, nici unul din cei de față nu îndrăzni să zâmbească. Ba din contră, Stojko îi spuse, foarte politicos și respectuos:

— Mă bucur că îți place armura. Sper ca cei ce te iubesc să-și dea astfel seama cât de recunoscător îți sunt! Să sperăm că nici effendi nu-mi va disprețui darul!

— Nici nu poate fi vorba de așa ceva, am răspuns. Tocmai de aceea îmi este imposibil să-l primesc, pentru că e prea prețios. Nu trebuie să te desparți de o comoara pe care strămoșii tăi au păstrat-o cu sfințenie.

Chipul i se posomorî. Știam că a refuza darul unui schipetar reprezenta o jignire de moarte, dar credeam că Stojko va face o excepție cu mine. Se dovedi însă că mă înșelasem. Vocea lui sună de-a dreptul arțăgoasă, când mă întrebă:

— Effendi, știi ce face un schipetar când cineva îi refuză darul?

— Până acum, n-am fost în situația de a afla.

— Am să-ți spun eu. Răzbună această jignire sau, dacă îi este dator celui care l-a jignit, așa încât nu se poate răzbuna pe el, distruge darul care a fost disprețuit, în nici un caz nu-l ia înapoi. Aș fi foarte nerecunoscător dacă m-aș mânia pe tine. Mi-ai salvat viața și ai și acum gânduri bune față de mine. De aceea, mânia mea se va îndrepta doar asupra acestor obiecte care ți-au displăcut. Vor fi distruse.

Scoase sabia din teacă și îi încovoie lama, mai tare tot mai tare, încât aceasta amenința să se rupă. N-am rezistat să mai asist la așa ceva. Când am văzut că într-adevăr vorbea serios, am cedat. Aș fi putut, mai târziu, să dăruiesc la rândul meu aceste arme.

— Încetează! O primesc, am spus.

— Și pumnalul?

— Da. Și nu trebuie să crezi, în nici un caz, ca ți-am disprețuit darul.

— Sper. Puneți-le la cingătoare. Să te apere în caz de pericol și să-ți aducă victoria în luptă! Dar acum, cred că ar fi deja cazul să plecăm, până nu află partizanii lui Schut ce s-a întâmplat.

— Dacă îți închipui că n-au aflat încă, te înșeli. Rugova e o localitate mică. Oamenii lui Schut ar fi aflat chiar și dacă nu s-ar fi interesat ei înșiși. Cu siguranța că și-au făcut deja pregătirile. Desfaceți-i legăturile lui Schut de la picioare, ca să poată merge. Osko și Omar îl veți lua între voi. Împușcați pe oricine va îndrăzni să încerce să-l elibereze.

Persanului îi fură dezlegate picioarele. Nu făcu nici o mișcare.

— Ridică-te! porunci Halef.

Captivul se comportă de parcă nu ar fi auzit ce i se spusese. Dar, când hagiul îi trase una cu biciul, sări îndată în sus, îi aruncă micuțului o privire furioasă și strigă:

— Îndrăznești să mă lovești pentru că am mâinile legate! Altfel, te-aș uide pe loc. Dar, încă nu ne-am încheiat socotelile! O să aflați voi cu toții ce înseamnă să-l jigniți pe Sch... pe Kara Nirwan!

— Rostește liniștit cuvântul Schut, i-am răspuns, ca să-l provoc să mărturisească. Știm deja cu toții că ești conducătorul tâlharilor. Ți-ai asmuțit întotdeauna câinii de la o distanță sigură asupra victimelor și ai rămas la adăpostul întunericului. Cărbunarul trebuia să atragă oamenii în cursă și doar prin viclenie și perfidie i-ai prins în capcană. Nu ești altceva decât un laș demn de dispreț. Nici măcar nu îndrăznești să recunoști cine ești. Ptiu, drace! Nu meriți să te latre nici câinii, căci și asta ar fi o onoare prea mare pentru tine!

Zicând acestea, am scuipat în fața lui. Lucrul acesta avu efectul dorit. Începu să urle furios:

— Gura! Dacă vrei să vezi dacă sunt laș sau nu dezleagă-mi mâinile și luptă-te cu mine! Atunci o să-ți dai seama că ești un vierme pe lângă mine!

— Da, la vorbe ești foarte viteaz, dar nu și la fapte. N-ai fugit tu de noi?

— Îmi erați superiori ca număr.

— Eu i-am învins singur pe aliații tăi, deși și ei ne erau superiori ca număr. Și n-ai fugit tu de mine, când m-am luptat singur cu tine în luntre? Asta se cheamă curaj? Și când am ajuns apoi amândoi la mal, mai erai cumva legat? Mi-ai arătat cumva că sunt un vierme pe lângă tine sau nu cumva te-am învins eu? Nu mai vorbi de curaj! Toți complicitii tăi mi-au arătat fățiș că sunt dușmanii mei, că sunt tâlhari și criminali. Doar tu ești prea laș să faci asta. Nu știi decât să ameninți, altceva nimic. Ai o inimă de iepure, care o și ia la fugă, de îndată ce aude haita venind. Ești un *adschem*, un persan din Nirwan. Cei din Nirwan mănâncă broaște râioase și, dacă se îngrașă prea tare, îi mănâncă păduchii. Dacă unul din Nirwan ajunge în altă localitate, atunci oamenii încep să strige: „Ptui, unul din Nirwan! Cei din Nirwan sunt niște lași, scuipați-l!”. Asta-i valabil și pentru tine, căci nu ai curajul să mărturisești cine ești. Îți tremură măruntaiele în tine de frică și ti s-au muiat genunchii de slab ce ești!

Astfel de jigniri nu i se aruncaseră, probabil, niciodată în față. Tremura într-adevăr, dar nu de frică, ci de furie. Făcu un salt spre mine, lovi cu piciorul și strigă, în același dialect persan pe care îl folosisem și eu:

— Nemernicule, ticălosule, tâmpitule! Împrăștii putoare în jurul tău și le provoci oamenilor mâncărimi de piele! Nimeni n-ar trebui să vorbească cu tine. Spui numai tâmpenii și minciuni. Mie îmi spui tu ca sunt laș? Foarte bine, am să-ți dovedesc că nu mă tem.

Se răsuci spre ceilalți și continuă, vorbind acum în limba turcă:

— Să nu credeți că sunt laș. Recunosc că eu sunt Schut. Da, eu i-am închis în galerie pe cei trei bărbați ca să obțin mai mulți bani de la ei și, apoi să-i ucid. Dar vai de acela care va îndrăzni să se atingă și de un fir de păr de-al meu!

Am sute de supuși, care-mi ascultă poruncile. Se vor răzbuna cumplit pentru tot ceea ce mi se va întâmpla. Iar câinele ăsta din Germania va fi primul pe care mă voi răzbuna. O să moară de râie și o să fie recunoscător dacă o să-i tragă cineva una cu un ciomag să-l scape de chinuri. Haideți, dezlegați-mi mâinile! O să vă răsplătesc regește și apoi...

Nu mai apucă să termine, căci Halef îi trase o palmă de-l ameți și îi strigă:

— Asta-i pentru câine și pentru râie și dacă mai rostești un singur cuvânt mizerabilule, am să te biciuiesc de-o să-ți zboare oasele care încotro! Luați-l de aici pe nemernicul ăsta! O să merg în spatele lui, cu biciul pregătit să-i sfâșie carnea pentru fiecare sunet pe care îl va scoate fără permisiunea lui effendi!

Vorbise foarte serios iar, eu nu aveam nimic împotrivă să procedeze în felul acesta. În situația în care se afla, persanul dădea dovadă de o obrăznicie fără margini, spunând ceea ce spusese. Cel mai important lucru, însă, era că-mi atinsesem scopul. Mărturisise că el e Schut. Acum, nimeni nu mai avea voie să-i ia apărarea, cel puțin pe față. Își mușcă buzele, dar nu mai îndrăzni să rostească nici un cuvânt. Fu adus roibul pentru Stojko. Galingré voia să ne însoțească, mergând pe jos. Era timpul să pornim spre hanul Kara Nirwan.

11. Evadarea lui Kara Nirwan

Când am părăsit hanul, am observat că mulțimea de oameni din piață se mai împuținase. Venerabilul bătrân le vorbise oamenilor până acum, dar era evident că nu reușise să șteargă impresia pe care le-o făcuse discursul provocator de mai înainte al primarului. Oamenii se împărțiseră în două grupuri: una ținea cu noi, cealaltă cu Schut.

— Îl aduc! strigă o voce dintr-un grup. Kara Nirwan nu-i vinovat, dați-i drumul imediat!

— Nu, nu, este un criminal! se auzi din cealaltă parte. Trebuie să moară și încă imediat!

Ambele grupuri se împingeau spre noi. M-am adresat unuia rugător, celuilalt amenințător și le-am promis că se va face o cercetare absolut corectă. Apoi, i-am avertizat să nu se apropie prea mult de noi, căci vom trage în acela care va îndrăzni să ne incomodeze în vreun fel. Amenințarea avu efect. Țineam armele în mâini. Oamenii murmurau, dar ne lăsară să trecem nestingheriți. Firește, veniră cu toții după noi. Nimeni nu se mai gândea la muncă. Astăzi era o zi cum nu mai fusese niciodată alta la fel în Rugova.

„Bătrânii satului” rămaseră în apropierea noastră. Cel mai în vârstă mergea în frunte, să ne arate drumul. Celorlalți le-am poruncit să rămână în spatele nostru. Trebuiau să stea între noi și oamenii întărâtați din Rugova, în care nu aveam încredere. În felul acesta am străbătut ulița cea îngustă și am ieșit din sat îndreptându-ne spre munte.

Casele satului păreau părăsite. Nici măcar un copil nu era de văzut. Întreaga suflare a satului se afla fie în spatele nostru, fie deja ajunseseră pe munte înaintea noastră.

Persanul nu opunea nici un fel de rezistență. Nu părea deloc stingherit și nu-și mai ținea ochii închiși, ci privea în

jur, în toate părțile. Probabil aștepta să primească vreun semn secret de la unul din complicii lui. De aceea, am deschis și eu bine ochii.

Cei șase schipetari, conduși de Ranko, ne însoțeau călare. Îi rugasem să vină astfel, pentru a putea alerga imediat după un eventual agresor. Călare pe caii lor minunați, înarmați până în dinți și cu ținuta lor mândră ofereau o priveliște minunată. Se vedea limpede pe ei că, în caz de nevoie, s-ar fi ridicat împotriva întregului sat.

După ce am ieșit din sat, am dat de niște câmpuri sărăcăcioase și apoi de pădurea în care pătrundea adânc defileul pe care trebuia să-l urmărim. Ici și colo, pomii se retrăgeau pentru a face loc unei pășuni mici, pe care pășteau la un loc cai, vite, capre și oi. Satul rămas în urma noastră și această pășune plină de animale arătau atât de pașnice, încât nimănui nu i-ar fi trecut prin cap faptul că Rugova era punctul de plecare al atât de multor fărâdelegi.

Nu ne-am întâlnit cu nimeni. Se părea că ceea ce aștepta Schut nu urma să se întâmple, până când, în sfârșit, când aproape ajunseserăm pe înălțime, o voce de la marginea defileului strigă spre noi în limba sârbă:

— Tocmai am împlinit douăzeci și patru de ani!

Înainte de a avea timp să mă gândesc ce-ar fi putut să însemne asta, se auzi o altă voce strigând:

— Este o vreme foarte frumoasă!

Apoi urmară cuvintele:

— Cât e ceasul?

Și o altă voce răspunse:

— Tocmai a bătut ora patru!

Aceste strigăte erau precis destinate lui Schut. Am dus carabina la ochi și am trimis două gloanțe spre locul unde trebuie să se fi aflat cei doi care strigasera.

— Ah, Doamne, vai de mine! se auzi o voce strigând.

Nimerisem în plin. Nimeni nu spuse nimic, dar Schut se răsuci spre mine și îmi aruncă o privire plină de ură. Când acesta privi din nou spre drum, am pornit iute înainte.

Voiam să-i văd chipul, căci, crezându-se acum neobservat, nu-și mai dădea osteneala să se prefacă. Trecând pe lângă el, am văzut că zâmbea mulțumit. Zărindu-mă, zâmbetul îi pieri îndată.

Era clar că acele strigăte avuseseră menirea să-l liniștească pe Kara Nirwan cu privire la situația lui. Dar ce semnificație aveau? Că „vremea este foarte frumoasă” putea să însemne că totul e în ordine. Dar oare ce-o fi vrut să spună cu „vârsta de douăzeci și patru de ani”? Să fi însemnat oare acest număr faptul că douăzeci și patru de oameni erau gata pregătiți să-l elibereze? Posibil! Nu puteam găsi o altă explicație. Și că „a bătut ora patru” — ce-o fi însemnând acel „patru”, ce importanță avea oare? Le-am cerut părerea, în șoaptă, tovarășilor mei de drum, dar nici ei nu se dovediră a fi mai perspicace. Nu puteam să facem nimic altceva decât să fim prevăzători.

Curând, după acest incident, flancurile defileului începură să coboare. Ne aflam acum pe un teren neted. Inițial, intenționasem să părăsesc alaiul și să mă reîntorc în locul spre care trăsesem cele două gloanțe. Dar, mi-am spus apoi că n-aveam să mai găsesc pe nimeni acolo, căci cel care nu fusese rănit precis îl luase de acolo pe cel rănit sau, cel puțin, îl ascunsese. Așadar, am mers mai departe.

După o bucată de drum, când am cotit la dreapta și ne mai aflam încă în pădure, apărură în fața noastră o cărare îngustă. În locul acela se aflau mai mulți oameni care păreau că ne așteptaseră.

- Încotro duce această potecă? i-am întrebat.
- Spre donjon, effendi, veni răspunsul.
- Ați fost acolo?
- Da.
- Mai sunt și alți oameni acum acolo?
- Mulți. Cercetează ruinele.
- Da' ce mai e de văzut acolo?
- Turnul s-a prăbușit.
- Se mai vede vreo urmă a vechiului puț?

— O, da! Foarte aproape de locul unde se afla turnul, pământul s-a prăbușit. A apărut o gaură mare care are forma unui crater. Dar nimeni nu îndrăznește să coboare în el, pentru că roca se sfărâmă.

Schut făcu câțiva pași într-o parte, ca și cum ar fi vrut s-o cotească spre cărare. Probabil că aștepta să primească ajutorul la donjon. L-am fluierat să vină înapoi.

— Nu la turn! N-avem ce să mai căutăm acolo. Mergem direct la han.

După ce ne-am pus din nou în mișcare, oamenii aceia dispărură printre copaci. Am auzit un strigăt puternic:

— Înapoi! Acasă!

Să fi fost un semn pentru cei douăzeci și patru de oameni care, după cum credeam eu, intenționau să ne atace? Cuvintele trebuie să le fi fost strigate de departe, ca să se grăbească. În orice caz, trebuiau să ajungă la han înaintea noastră. Aș fi trimis câțiva călăreți înainte, dar nu mă puteam lipsi de ei și mi se părea periculos să-i las să plece de lângă noi.

După scurt timp, se sfârși și pădurea. Drumul ne purta acum printre tufe dese. Apoi am zărit ogoare care erau despărțite prin șiruri de arbuști. Din cauza acestora, câmpul vizual mi se redusese și nu-i mai puteam vedea pe cei care, probabil, veneau călare de la turn și se îndreptau spre han.

— Unde se află casa persanului? l-am întrebat pe bătrânul care ne călăuzea.

— Mai durează doar cinci minute și ai s-o poți vedea, răspunse acesta.

Într-adevăr, după cinci minute am ajuns la hanul cel funest. Ne aflam pe drumul care ducea spre Prisren și pe care veniseră la Rugova Ranko și cei cinci însoțitori ai lui. Foarte aproape de drum, se aflau, de ambele părți, clădirile hanului Kara Nirwan pe care îl căutam de atâta timp și pe care, în sfârșit, îl vedeam acum în fața noastră.

Clădirea principală se afla pe partea stângă a drumului, iar acareturile pe partea dreaptă; acestea înconjurau o curte mare în care se intra printr-o poartă largă. Această poartă era închisă. În fața ei și în fața intrării în clădirea principală se aflau patru până la cinci duzini de oameni, și bărbați și femei. Era evident că nu fuseseră lăsați să intre. Ne întâmpinară în tăcere. Chipurile lor nu erau nici amenințătoare dar nici prietenoase; pe toate se putea citi expresia unei mari încordări.

Ne-am îndreptat spre stânga, spre locuința a cărei ușa nu ne fu deschisă, în ciuda faptului că am ciocănit în ea.

Halef se duse să se uite și în spatele clădirii și ne informă că și acolo era o ușa zăvorâtă pe dinăuntru.

— Poruncește să ni se deschidă! i-am ordonat lui Schut. Altfel, o s-o deschidem, noi.

— Nu te-am invitat la mine, răspunse acesta. Vă interzic să intrați în casa mea.

Atunci, am luat ucigașul de urși. După câteva lovituri trase cu patul de fier al acestuia, ușa zbură în lături. Schut trase o înjurătură. Mulțimea se înghesui să pătrundă în casă împreună cu noi. L-am rugat, însă, pe Ranko să rămână afară cu cei cinci călăreți ai lui și să aibă grijă să nu intre în casă nici o persoană neautorizată. Apoi, am intrat în clădire.

Vestibulul era gol. N-am văzut pe nimeni. Aici nu existau pereți din rafie împletită, ci ziduri puternice din cărămidă. În stânga și în dreapta, se aflau câte două odăi care nu erau încuiate. Nici acolo nu era nimeni. După felul cum erau amenajate, se putea trage concluzia că cele două odăi din față erau destinate oaspeților. În stânga, în spate, locuia probabil familia lui Schut, iar în dreapta, servitorii. Când am deschis ușa din spate, am văzut că dădea direct într-o pârlă. În apropierea ei, din coridor, ducea în sus o scară de lemn îngustă. Am urcat singur la etaj. Se aflau acolo trei încăperi. În cea din mijloc erau o grămadă de boarfe. De grindina acoperișului atârnavu șiruri groase de coceni de

porumb uscați și de ceapă. Celelalte două încăperi erau mansarde despărțite de pereți subțiri de scânduri. Am ciocănit la una dintre ele, dar n-am primit nici un răspuns. Apoi, cu ajutorul patului armei, am dat o scândură de-o parte și am privit înăuntru: încăperea era goală. Nici pe partea cealaltă n-a răspuns nimeni la bătaia mea în ușă. Am privit printr-o gaură din scânduri și am descoperit o femeie care ședea pe o ladă.

— Deschide, altfel sparg ușa! am amenințat-o.

Întrucât n-a luat în seamă amenințarea, am desprins o scândură, am băgat mâna prin deschizătură și am tras zăvorul de la ușă. Am fost întâmpinat cu vociferări pe mai multe tonuri. Femeia avea vreo treizeci și cinci de ani. Pe lângă ea, în încăpere se mai aflau încă două femei bătrâne. Toate trei erau bine îmbrăcate. Eram convins că o am în fața mea pe nevasta lui Schut... Schuta. Se ridicase de la locul ei, se refugie într-un colț și începu să strige la mine furioasă:

— Ce-ți trece prin cap? Cum ai îndrăznit să intri la noi în felul acesta?

— Pentru că altfel n-a fost posibil, am răspuns. N-am mai văzut până acum un han care, ziua în amiaza mare, își zăvorăște ușile pentru oaspeți.

— Tu nu ești oaspete.

— Da' de unde știi tu?

— Știu ce s-a-ntâmplat. Mi s-a adus la cunoștință. Și, în afară de asta, v-am văzut venind.

Arată spre o deschizătură rotundă în peretele frontonului prin care se vedea drumul spre Rugova.

— Și, atunci, cine crezi că sunt? am întrebat în continuare.

— Ești cel mai mare și mai rău dușman al bărbatului meu.

— Al bărbatului tău? Dar cine-i acesta?

— Kara Nirwan.

— Vasăzică, tu ești hangița! Și, de ce mă consideri dușmanul vostru?

— Pentru că l-ai luat captiv pe bărbatul meu, pentru că, de fapt, îl urmărești de foarte mult timp.

— Știi totul? Atunci probabil că te-ai pregătit pentru vizita mea. Spune-mi, nu-l cunoști cumva pe armurierul Deselim din Ismilan?

— Sunt chiar rudă cu el, îmi strigă ea, furioasă. Era fratele meu și tu l-ai ucis. Blestemul lui Allah să cadă asupra ta!

M-am așezat confortabil pe un colt al lăzii și m-am interesat cine erau celelalte două femei.

— Mama mea și sora ei. Și ele te iubesc foarte mult pentru că ești ucigașul fratelui meu!

— Renunț la dragostea lor iar ura lor mă lasă indiferent. De altfel, nu eu l-am împușcat pe Deselim. El mi-a furat calul. Pentru că n-a fost un călăreț bun, a fost azvârlit din șa și și-a frânt gâtul.

— Ba tu ești ucigașul, pentru că l-ai urmărit. Dacă n-ai fi făcut asta, n-ar fi fost silit, să sară peste cursul de apă și nu și-ar mai fi frânt gâtul.

— Dacă un hoț îmi fură un cal extrem de prețios, sper ca am dreptul să încerc să-l recuperez. Dar ceea ce-mi dorești tu oricum, să mă lovească blestemul lui Allah, nu sună deloc bine în gura unei neveste gingașe și, în plus, ești și foarte neprevăzătoare. Așa cum stau lucrurile, ar trebui să te ferești să mă jignești. Am puterea să te pedepsesc pentru asta.

— Și noi avem puterea să ne răzbunăm pentru aceea! mă amenință aceasta.

— Așa? Se pare că ești foarte bine informată cu privire la puterile voastre. Probabil că bărbatul tău are foarte multă încredere în tine.

Am spus-o pe un ton batjocoritor, ca să o determin să comită o imprudență și, într-adevăr, așa și făcu:

— Da, mă bucur de încrederea lui deplina. Îmi spune absolut totul și, de aceea, acum știu cu precizie că ești pierdut!

— Îmi cam închipuiam eu că Schuta trebuie să știe totul și...

— Schuta? mă întrerupse. Nu sunt eu aceea!

— Nu minți! Kara Nirwan a confirmat că el este Schut.

— Nu-i adevărat! replică ea, speriată.

— Eu nu mint. A fost nevoit să recunoască, atunci când i-am spus că este un laș că nu vrea să mărturisească.

— O, Allah! Da, așa e el! Nu suportă să fie acuzat de lașitate. Preferă să ne ducă la pierzanie, și pe el și pe noi.

— Cu cuvintele acestea ai confirmat mărturisirea lui. De fapt, cu voi femeile n-am nimic, dar tu, dacă te bucuri de încrederea lui, ești și complicea lui. Va trebui să-i împărtășești soarta... doar dacă nu-mi dai motive să fiu milos cu tine.

— Effendi, eu n-am nimic de-a face cu treaba asta!

— Ba chiar foarte mult! Ai fost ani de zile alături de acest răufăcător și trebuie să primești aceeași pedeapsă care îi va fi dată și lui. Schut va fi probabil executat.

— O, Allah! Și eu?

— Precis.

Cele trei femei începură să scoată strigăte de spaimă.

— Acum puteți să bocțiți, am continuat. Trebuia să vă plângeți de milă mai de mult! Sau chiar ați crezut că Allah nu va da la lumină fărădelegile voastre? Toți complicii voștri sunt pierduți și nici unul dintre ei nu va fi lăsat în viață.

Cele două bătrâne își frângeau mâinile. Schuta rămase o clipă cu ochii ațintiți în față, apoi întrebă:

— Ceva mai devreme ai vorbit de milă. Ce-ai vrut să spui cu asta?

— Vei fi judecată cu mai multă indulgență dacă vei face o mărturisire sinceră.

— Dar asta a făcut deja bărbatul meu. Nu trebuie decât să-l întrebați pe el, dacă vreți să știți mai multe.

— Corect. N-am intenția să vă supun unui interogatoriu sau să vă silesc să faceți mărturisiri. Cercetarea se va desfășura la Prisren, iar eu o să particip ca martor. Dar declarațiile mele vor atârna greu și depinde doar de tine dacă vrei sau nu să spun un cuvânt bun în favoarea ta.

— Spune-mi ce trebuie să fac!

— Vreau să fii sincer cu tine. Însoțitorii mei și cu mine venim din țări străine. O să ne întoarcem acolo și n-o să mai revenim aici niciodată. De aceea, ne este indiferent pe cine anume ați păgubit din cei de pe-aici și dacă veți fi pedepsiți pentru asta. Dar, i-ați fi jefuit și pe englez și pe negustorul Galingré. Sper că mai aveți încă tot ceea ce ați luat de la ei?

Chibzui o clipă, apoi își ridică încet capul și răspunse:

— Da effendi, cred că totul e încă aici.

— Dar unde?

— La biroul bărbatului meu.

— Tacă-ți gura! strigă speriată mama ei. Chiar vrei să-l trădezi pe bărbatul tău și să dai tot ceea ce acum e proprietatea voastră?

— Știu eu ce fac, răspunse Schuta. Omul ăsta are dreptate. Am procedat greșit și o să ne primim pedeapsa, dar aceasta va fi cu atât mai mică, cu cât vom încerca să îndreptăm mai repede cele întâmplate.

Uluitor de rapidă schimbare de atitudine! Puteam oare s-o cred? Imposibil!

— Unde se află biroul? am întrebat.

— Dincolo, în curte. Ai să-l recunoști după firma de la ușă.

— Presupun că lucrurile și banii nu au fost doar duse acolo, ci și ascunse?

— Da. Așa ceva nu se ține în casa de bani.

— Descrie-mi ascunzătoarea.

— O să vezi, pe perete, casa de bani. Dă-o jos și vei găsi în spatele ei o gaură în zid, în care se află toate lucrurile care au fost luate de la englez și de la negustor.

— Dacă ai de gând să mă înșeli, nu faci altceva decât să-ți înrăutățești situația. De altfel, știu că așteaptă aici douăzeci și patru de oameni care urmează să ne neutralizeze.

Făcu o mișcare pripită. Mama și mătușa ei țipară, speriate.

— Effendi, ai fost mințit! spuse Schuta.

— Nu. Nu mi-a spus nimeni acest lucru, așa că n-aveam cum să fiu mințit. Eu însumi am observat acest lucru.

— Atunci te-ai înșelat.

— Ba nu. Știu precis că se ascund pe undeva, pe aici.

— Și totuși, te înșeli. Trebuie să recunosc că, într-adevăr, acești bărbați erau pregătiți să vă atace, dar nu aici, ci afară, la turn.

— Și acum sunt tot acolo?

— Da. Au crezut că veți merge întâi acolo, înainte de a veni aici, acasă.

— Sunt călare?

— Nu. Cu ce i-ar fi ajutat caii să lupte împotriva voastră?

— Dar argații voștri unde sunt?

— O parte din cei douăzeci și patru, mai exact doisprezece, sunt argații noștri. Avem nevoie de atâția pentru caii pe care îi ținem aici spre vânzare.

— Și ceilalți doisprezece cine sunt?

— Oameni din Rugova.

— Ei știu că bărbatul tău e Schut?

— Da.

Răspunsese repede, fără să stea să se gândească, și ceea ce spusese părea să fie adevărat. Cu toate acestea, nu puteam risca să mă încred în ea. Mi-am dat seama că ar fi inutil să încerc să scot mai mult de la ea. Și așa presupuneam că nici până acum nu-mi spusese adevărul. De aceea, m-am ridicat de pe ladă și am spus:

— Dacă ești sinceră, voi pune o vorbă bună pentru tine pe lângă judecător. Acum, mă duc dincolo. Să nu părăsiți această încăpere. Dacă nu o să găesc totul așa cum mi-ai spus, să nu vă așteptați la îndurare din partea mea.

— Effendi, eu sunt convinsă că ai să constați curând că puteți să mă scutiți de tot de pedeapsă.

O spusese pe un ton ce părea sincer. Femeia aceasta știa foarte bine să se prefacă. Să fi fost oare mai șireată decât mine?

Când am coborât, ceilalți erau încă pe coridor. Schut mă privi îngrijorat, fără însă a putea citi ceva pe chipul meu. Le-am spus că acum trebuia să mergem dincolo, în curte. Afară, schipetarii ședeau tot călare pe caii lor. Nimeni nu încercase să întreprindă ceva împotriva lor. Când am ajuns la poarta care dădea în curte și am bătut din nou, nu ne-a deschis nimeni. I-am ordonat lui Schut să poruncească să se deschidă poarta. M-a refuzat și de data aceasta. Atunci, mi-am adus aminte de cuvintele cheie pe care mi le spusese podarul din Ostromdscha. Am bătut încă o dată și am strigat:

— *Atschyniz, syrdasch* — deschide, om de încredere!

— Îndată! răspunse o voce în spatele porții.

Zăvorul fu tras și poarta se deschise. În spatele ei se afla un argat care se holbă speriat la noi, când ne recunoscuse.

— Tâmpitule! strigă Schut furios la el.

Am intrat, dar ne-au urmat și mulți dintre „spectatori”. Le-am poruncit oamenilor să rămână afară. Zadarnic. Au pătruns în curte, năvălind pe poartă, cât era de lată. Lucrul acesta ar fi putut deveni periculos pentru noi. De aceea, le-am făcut un semn celor șase schipetari. Aceștia își îmboldiră caii printre oameni și apoi închiseră porțile în fața celor rămași afară.

Oamenii începură să înjure, și cei dinăuntru și cei de afară. Am zăvorât porțile. Le-am poruncit „spectatorilor” să rămână la locurile lor. Pentru ca nu cumva să le vină ideea

să deschidă porțile, schipetarii au fost nevoiți să rămână de pază. Noi ceilalți am pornit mai departe.

Curtea era încadrată, pe două laturi, de construcții joase și lungi. Pe celelalte două laturi fuseseră ridicate ziduri înalte. De la zidul care se afla față în față cu poarta, porneau șase construcții înguste. Erau așezate în formație și dădeau impresia unor uriași dinți de pieptene. Păreau să fie grajduri. Fațada principală a acestora era așezată cu spatele la noi. Pe frontonul uneia dintre ele am citit cuvântul „birou”, deasupra fiind înscrisă litera arabă dal. Nu știam ce semnificație putea avea acea literă. În acest birou ar fi trebuit să se afle ascunzătoarea despre care îmi vorbise Schuta. Mai întâi, i-am trimis pe Halef, Omar și Osko în misiune. Trebuiau să cerceteze toate clădirile. Eu am rămas lângă bătrânii satului și lângă Schut. Nu aveam voie să-l scăpăm din ochi pe Kara Nirwan.

După o jumătate de oră, tovarășii mei de drum se reîntoarseră. Halef mă informă:

— Sidi, e totul în regulă, n-am găsit pe nimeni.

— Ce se află în căsuțele acestea?

— Aceste două clădiri — arată spre prima și a doua latură a patruleterului curții — sunt un fel de cămări, unde se păstrează provizii. Cele șase construcții joase de vizavi de noi sunt grajduri în care se află mulți cai.

— Și nu-i nimeni acolo? Nici măcar un argat?

— Nici unul.

— Toate aceste grajduri sunt la fel construite?

— Nu. Clădirea pe al cărei fronton stă scris „birou” are în față o odăiță în care se află o masă și câteva scaune. Pe masă se află cele necesare scrisului.

— Bun, o să cercetăm mai întâi această odăiță. O să vină cu noi persanul, *sir* David și monsieur Galingré!

— Eu, nu? întrebă Halef.

— Nu. Tu, în calitate de reprezentant al meu, trebuie să rămâi aici. În primul și în primul rând, să nu permiți să fie deschisă poarta și să nu-ți părăsești postul. Stând cu

spatele la acele camere, aveți o bună acoperire și puteți ține sub observație întreaga curte. Dacă în timpul absenței mele vă amenință vreun pericol, nu-i nevoie decât să trageți un foc de armă. Am să vin îndată.

Galingré, Lindsay și cu mine l-am condus pe Schut în clădirea în care se afla biroul. Ușa era așezată în mijloc. Când am intrat, am zărit două șiruri de cai. În partea din spate am găsit o ușă iar în față o altă ușă ducea în birou. Acoperiș nu exista. Construcția era acoperită cu paie. În grajd nu era nici un locușor care să fi putut servi drept ascunzătoare unui inamic. Schut era dezarmat și cu mâinile legate. N-aveam de ce ne face griji.

Ca să nu neglijez nici o măsură de precauție, m-am dus, totuși, până la ușa din spate, care era zăvorâtă pe dinăuntru. Am deschis-o și m-am uitat afară. Acolo, în spatele zidului de care se sprijineau în unghi drept cele șase grajduri, se afla un al doilea zid împrejmuitoare. Între cele două era o curte îngustă, folosită ca loc de depozitare a gunoiului. Pentru că n-am descoperit pe nimeni nici acolo, m-am simțit liniștit cu atât mai mult cu cât am zăvorât din nou ușa pe dinăuntru. Apoi, m-am întors la ceilalți trei.

Am intrat acum în birou. În acesta, lumina pătrundea doar printr-o mică deschizătură de fereastră. Față în față cu intrarea, am văzut atârând pe perete un dulap mare. Pentru că nici aici, în afară de noi, nu se mai afla nimeni, nu trebuia să ne facem griji. Cu toate acestea, chipul de culoare galbenă al lui Schut păli și mai mult. Privirea lui rățăcea neliniștită încolo și înapoi. Probabil că era foarte agitat.

L-am împins spre perete, dar, din greșală, în așa fel încât să poată privi spre ușa la care noi stăteam cu spatele. Apoi, am început:

— Aici să stai și să-mi răspunzi la întrebări! Unde ai ascuns banii pe care i-ai furat?

Râse disprețuitor și răspunse:

— Ți-ar plăcea să afli secretul ăsta? De la mine n-o să scoți nimic!

— Dar poate că știu deja.

— Numai diavolul putea să-ți spună!

— Dacă ăla era diavolul, cel puțin nu era înspăimântător la vedere. Semăna tare mult cu nevasta ta.

— Ce? sări ca ars. Vrei să zici că ea ți-a spus?

— Da, cel puțin așa s-a prezentat diavolul, ca fiind nevasta ta, când l-am întâlnit aici, sus, pe pământ. Ea mi-a spus că tot ceea ce ai furat se află în spatele acestui dulap.

— Prostănaca aia, bles...

Se opri brusc. Ochii îi străluceau.

— Jos cuțitele! strigă, privind undeva pe lângă mine. Nu-i ucideți pe câinii ăștia! îi vreau vii.

În aceeași clipă, îmi trase un picior în pântec, care mă făcu să mă clatin pe picioare, amețit. Înainte de a reuși să-mi revin, am fost înhățat pe la spate. Patru sau șase brațe mă înșfăcară.

Din fericire, aveam carabina atârnată de umăr, cu curelușa. Agresorii prinseseră în strânsoare și arma și, de aceea, nu puteau să-mi preseze brațul drept de corp la fel de strâns ca pe cel stâng.

Acu' era acu'. Noroc că Schut nu le dăduse voie oamenilor lui să-și folosească armele. Lindsay și Galingré țipară. Și ei fuseseră luați prin surprindere.

M-am smucit să-i pot vedea la față pe agresori. Am reușit. În odăiță se aflau doisprezece până la paisprezece bărbați, suficienți ca să ne copleșească. Și afară, în grajd, am văzut mai mulți. Aici nu se mai punea problema să acționăm cu menajamente, asta ar fi fost curată sinucidere. Am încercat să scap de cei trei care mă țineau strâns. N-am reușit însă, pentru că nu aveam spațiu să mă mișc.

Câțiva dintre agresori îl traseră afară din înghesuială pe Schut, pentru a-i desface legăturile de la mâini. Atunci, am vârât mâna dreaptă la cingătoare și am tras revolverul. N-am putut, însă, să ridic brațul și atunci am îndreptat arma

spre pânțele inamicilor. Trei împușcături și am fost liber. Cu celelalte trei gloanțe, i-am eliberat și pe Lindsay și Galingré, dar m-am străduit să nu-i ucid pe agresori, ci doar să-i scot din luptă.

Când *sir* David se simți liber, începu să mugească precum leul care se repede asupra prăzii. Înhață un baros care se afla pe masă și se aruncă asupra inamicilor, fără să se mai gândească la faptul că avea armele la el. Galingré smulse cuțitul de la unul dintre răniți și se repezi și el înainte. Eu am început să lovesc în stânga și-n dreapta cu pușca.

Totul se petrecu atât de rapid, încât nu cred că trecuse mai mult de un minut din clipa în care își făcuseră apariția oamenii lui Schut. Speraseră să ne ia prin surprindere și să ne poată neutraliza rapid. Faptul că lucrurile luaseră o altă întorsătură îi buimăcise. Se comportau de parcă n-aveau nici mâini, nici arme ca să se apere. Se îmbulziră afară unul după altul. Pur și simplu ne întoarseră spatele.

— *Dur, dur, Kalyn... atyn... sokyn...* stați, stați, opriți-vă, trageți, înjunghiați! răsună afară vocea furioasă a lui Schut.

Mai înainte le interzisese să-și folosească armele. Acum, porunca lui venea prea târziu. Reușiserăm să-i punem pe fugă pe agresori și n-aveam voie să le lăsăm timp să se dezmeticească sau să facă stânga-mprejur.

Englezul urla de fiecare dată când lovea cu barosul:

— Ucide-i! Doboară-i! *Well!*

— *Hajde, sa-usch, dyschary...* fugiți, afară! urlau fugarii, înghesuindu-se să iasă unul după altul. Salvați-vă, vin, vin!

Situația era de-a dreptul caraghioasă. Optsprezece luptători floroși ai lui Schut — doar atâția mai erau valizi — o rupseră la fugă din fața noastră. Toată lumea urla, caii se speriaseră, nechezau și azvârleau din picioare, era o hărmălaie îngrozitoare.

Între timp, eu nu mă gândeam decât la Schut. Oare iar îmi scăpa printre degete? Zidul era prea înalt ca să poată sări peste el. Era nevoit să se reîntoarcă în curte, printre

grajduri, pentru a fugi pe poartă. Era singura lui cale de scăpare, așa credeam, iar acolo se aflau nu numai schipetarii călare, ci și Halef. Hagiul ar fi preferat să-l împuște decât să-l lase să iasă pe poartă.

Dar tot acolo, înăuntru și în afara porților, se aflau și locuitorii din Rugova. Dacă aceștia îl ajutau pe Schut, ne-am fi aflat într-o situație grea.

Aceste gânduri îmi umblau prin cap, în timp ce, alergând, îi pocneam pe fugari cu patul carabinei. Deodată, în stânga mea, un cal azvârli din picioare. Copita catapultată destul de sus, nu lovi cu toată puterea, dar mă izbi totuși destul de tare în umăr, încât m-am prăbușit.

M-am ridicat în grabă și am vrut să pornesc în fugă mai departe, când am auzit în spatele meu vocea sonoră a hagiului:

— Sidi, ce s-a întâmplat, ce-i? Am auzit când ai tras cu revolverul și apoi țipetele.

Fugarii tocmai dispăruseră prin intrarea din spate. Lindsay și Galingré erau pe urmele lor. Halef nu-i mai zări și pe ei, ci doar pe mine.

— Am fost atacați prin surprindere, am răspuns, agitat. Schut e din nou liber. Ți-l dau ție pe mâini. Alege-ți cel mai bun cal de aici și zdrobește-l sub copitele lui când îl voi goni spre tine. Repede, repede! Nu pot să zăbovesc, altfel agresorii se dezmeticesc și asta s-ar putea să fie foarte rău pentru noi.

Am luat-o la fugă, ieșind pe ușa din spate și am ajuns în locul aflat între cele două ziduri, unde se depozita gunoiul. Nu mă înșelasem în presupunerile mele. Fugarii se pregăteau deja să se apere.

— Pe ei, *sir* David! am strigat către Lindsay. Nu trebuie să-i lăsăm să-și vină în fire.

Acesta răcni și, ridicându-și ambele brațe, se năpusti asupra inamicilor. I-am venit în ajutor. Galingré se comporta și el vitejește. Oamenii lui Schut făcură din nou stânga-mprejur și o luară la fugă; noi, după ei. Trecurăm pe

lângă următorul grajd, care purta numărul 5, apoi pe lângă numărul 6. Pe Schut, însă, nu reușirăm încă să-l vedem.

Când dădurăm colțul celui de-al șaselea grajd și ajunserăm acum la cea de-a doua latură a curții pătrate, unde se afla cea de-a doua cămară, am zărit, foarte aproape de fronton, o poartă deschisă. Nu se afla la o distanță mai mare de douăzeci de pași de noi iar fugarii ieșiră pe acolo.

Oare Schut dispăruse deja pe acolo? Câteodată, sfatul bun îl găsești rar. Am făcut câteva sărituri, m-am îmbulzit printre fugari și am ieșit în fugă pe poartă. Da, chiar așa și era! În stânga, fugarii alergau peste câmp, iar în dreapta, Schut gonea călare pe un cal. Era un cal negru. În ciuda agitației de care eram cuprins, am rămas pe loc, admirând animalul. Tendoane late și puternice, picioare înalte și suple, partea dindărăt de o constituție robustă, torace solid, trup suplu, gât lung, ținut în poziție orizontală, cap mic... la dracu', era un pur sânge englezesc! Cum ajunsese un asemenea cal la Rugova?

Mă minunam de eleganța și viteza cu care alerga. Nici nu mă mai gândeam la călăreț. Călărețul? Nu trebuia să-l las să fugă! Am dus carabina la ochi și am țintit. Puteam să-l mai nimeresc oare? Era păcat de glonț, pentru că se afla deja prea departe.

Deodată îmi luci ceva în fața ochilor. Era un cuțit pe care îl ridicase unul dintre fugarii care alergau pe lângă mine, pentru a mă înjunghia. Am mai avut timp să fac iute o săritură într-o parte. În schimb, acesta primi glonțul meu în umărul drept.

— Înapoi în curte! am strigat către englez.

Acesta și Galingré alergaseră după mine, fără să le mai acorde atenție inamicilor. Am intrat în curte prin spațiul dintre al șaselea grajd și cămară. Acolo ne aștepta Halef, pe un cal neînșeuat.

— Schut a fugit călare pe un murg și se îndreaptă spre Rugova! am strigat cu răsuflarea tăiată. Aleargă după el, ca nu cumva să se oprească la han și să ni-l fure pe Rih.

Încearcă să afli în ce direcție o ia după ce iese din Rugova. Presupun că vrea să meargă la Shköder, ca să se întâlnească cu Hamd Al-Amasat și să ia banii de la nevasta lui Galingré. Aici nu cred c-o să-și mai facă apariția.

— Allah e mare iar voi ați fost niște proști! spuse micuțul.

— Până unde voiai să-l urmăresc pe ticălos?

— Până când știai exact pe ce drum a luat-o. Apoi te întorceai. Restul era treaba mea.

Își împinse calul într-o parte, se repezi spre poartă și strigă încă de departe:

— Deschideți!

Ranko văzu semnul pe care-l făcui și se supuse. Trase zăvorul și deschise poarta. În clipa următoare, hagiul țâșni afară. Nu în mijlocul oamenilor care stăteau afară, așa cum mă temusem, căci aceștia nu se mai aflau acolo.

Am alergat după el. Când am ajuns la poartă, am văzut că oamenii o porniseră înapoi spre sat, în fugă. Îl văzuseră pe Schut trecând prin spatele zidului. Acum știau că acesta era liber și alergau după el. Eu n-am mai putut să-l văd, căci îl ascundeau șirurile de arbuști care mărgineau ogoarele. Dar și Halef dispăruse deja în spatele tufelor.

— Effendi, întrebă Osko, a scăpat Schut?

— Da. Dar o să-l înhățăm din nou. Haideți înăuntru. Nu trebuie să mai zăbovim mult aici. Trebuie să resolvăm repede ce avem de rezolvat.

Bătrânii satului nu alergaseră împreună cu noi. Le-am povestit tot ce se întâmplase. Nu-și exprimară nici o părere. Se părea că le convenea faptul că Schut scăpase. Chiar și moșneagul cel venerabil răsuflă ușurat și întrebă:

— Și ce vrei să faci acum, effendi?

— Să-l prind pe Schut, am răspuns.

— De-aia stai atât de liniștit aici? Cel care vrea să prindă pe cineva, trebuie totuși să se grăbească!

— Mă grăbesc, dar nu așa cum crezi tu.

— O să-ți scape, căci are deja un avans destul de mare.

— Nici o grijă! O să-l prind cu siguranță.
— Și o să-l aduci aici, înapoi?
— Nu. Nu, mai am timp pentru asta.
— Dar trebuie să te prezinți ca martor sau reclamant împotriva lui.

— Pentru asta mai sunt și alții. Las lucrul acesta în seama voastră. Știați că persanul este Schut. A recunoscut asta în fața voastră. Acum, trebuie să vă îngrijiți ca, atunci când se va reîntoarce, să fie pedepsit. Și dacă n-o s-o faceți voi, o va face Stojko în locul vostru.

— Eu am s-o fac în orice caz, spuse stegarul. De îndată ce-și va face apariția aici, al meu e!

— Nu stau eu să aștept atât, spuse nepotul lui. Effendi vrea să-l prindă, iar noi îl vom însoți.

— Despre asta o să mai vorbim, i-am răspuns. Acum, urmați-mă în birou.

În „cancelaria” lui Schut, am poruncit să fie dat jos de pe perete dulapul. Într-adevăr, în spatele lui era o adâncitură în zid, care nu era la fel de mare cât dulapul. Acolo se afla tot ceea ce Schut furase de la englez și de la Galingré, dar altceva nimic. Capturile de la alte jafuri erau probabil puse în altă ascunzătoare. M-am mulțumit și cu atât. Lindsay zâmbi încântat când își descoperi până și jobenul, iar Galingré jubilă când își primi înapoi banii.

Apoi am dat o raită prin toate cele șase grajduri. Se aflau acolo cai de toate rasele, culorile și prețurile. Cei mai buni se aflau în grajdul de lângă birou. Văzusem deja un murg splendid, atunci când intrasem împreună cu Schut. Halef avusese aceleași gusturi cu mine, căci își căutase un murg, în ciuda faptului că era foarte grăbit. Câte un animal la fel de valoros am găsit și pentru englez și pentru Galingré. Era necesar să avem cai cât mai buni. În ce privește servitorii pe care-i tocmise Lindsay, n-a mai fost nevoie să ne facem griji, căci aceștia fugiseră între timp de acolo.

Apoi, Stojko scoase în curte mai multe animale splendide. Primarul nu vru să îngăduie așa ceva, dar

schipetarul se răsti la el:

— Gura! Crezi că toți caii aceștia pot să șteargă cu buretele moartea fiului meu? Știu eu foarte bine că vrei să împărțiți între voi averea lui Schut, dacă acesta nu se mai întoarce. Cel puțin să primească ceva și cei pe care i-a păgubit. De altfel, sunt convins că l-ați primi pe Kara Nirwan ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, dacă s-ar reîntoarce și noi n-am mai fi aici. Vă cunosc eu, dar o să am grijă să nu se întâmple așa ceva.

Și ceilalți adversari dispăruseră, ca și Schut. Chiar și răniții care se aflaseră în birou plecaseră. Acum știam: litera *dal* însemna „4”.

Casa de bani trebuia să rămână încuiată până ce venea un slujbaș de la Prisren. Încă nu fusese trimis un mesager acolo. I-am poruncit primarului să-l trimită pe cel mai iute și să aibă grijă ca hanul lui Kara Nirwan să fie bine administrat între timp. Am încălecat apoi pe caii capturați și am pornit în goană spre Rugova, fără să ne mai intereseze dacă bătrânii satului ne urmau sau nu.

Halef ne aștepta deja la han și ne informă că reușise să ajungă la timp pentru a-l împiedica pe Schut să ni-l fure pe Rih.

— Era mult în fața mea, povesti hagiul, și n-am putut să-mi stăpânesc prea bine calul prin defileul plin de gropi, căci n-aveam decât căpăstrul. Nu știam unde se afla, dar am venit direct aici, în curte. Argații tocmai se pregăteau să-l scoată pe Rih din grajd și să i-l ducă lui Schut.

— Dar cum de le-a venit ideea să facă așa ceva?

— Kara Nirwan le spusese că nevinovăția sa fusese dovedită și că primise însărcinarea să-ți aducă armăsarul. Oamenii din Rugova se tem atât de tare de el, încât nu îndrăznesc să-l înfrunte.

— Da' ce, era înarmat? Din câte știu, atunci când a scăpat n-a mai avut timp să-și ia și arme cu el.

— N-am observat. Firește că am protestat și le-am poruncit să-l ducă imediat înapoi în grajd pe Rih. Între

timp, acesta a șters-o iute.

— Încotro?

— A trecut podul. Dar n-a mers pe drumul bătut care duce pe lângă malul râului, ci a luat-o de-a dreptul peste câmp, spre pădure, dincolo, spre vest. A călărit tot la galop iar eu l-am urmărit, până a dispărut printre copaci.

Apoi, i-am reproșat lui Halef că atât el cât și Osko și Omar neglijaseră să se uite în spatele grajdurilor, acolo unde se ascunseseră oamenii lui Schut, lucru care îi stârni profunde remușcări. După aceea, ne-am adunat cu toții în odaia hangiului.

— Timpul ne presează, am început. Schut a fugit și trebuie să punem din nou mâna pe el. A fost nevoit să lase totul aici, pentru ca, deocamdată, să-și salveze doar viața. Momentan este un om sărac, nu are nici un ban. Ca să facă rost de ei, călărește spre Hamd Al-Amasat, care trebuia să aducă aici familia lui Galingré. Oamenilor acestora urmează să li se ia tot ce au la ei. Dacă reușește să facă asta, Schut va avea din nou bani și, mai târziu, după ce vom pleca, s-ar putea să se reîntoarcă aici și să tăgăduiască totul. Noi n-o să mai fim atunci aici, iar pe ceilalți martori i-ar putea neutraliza în vreun fel. În aceste condiții, consider că n-ar fi imposibil să-i reușească să facă lumea să creadă că este nevinovat.

— Pentru numele lui Dumnezeu! strigă Galingré. Nevasta mea, fica mea și ginerele meu sunt în mare pericol. Trebuie să pornim îndată la drum ca să-i salvăm!

— Aveți răbdare! l-am admonestat. Nu trebuie să ne pripim. Mai întâi de toate, trebuie să aflăm încotro duce drumul pe care a apucat-o Schut.

— Asta pot să-ți spun eu, răspunse Ranko, nepotul lui Stojko. Rudele acestui străin vin din Shköder. Drumul de acolo trece prin Skala, Gori, Pacha și Spassa, spre Rugova. De la Pacha, drumul se îndreaptă spre nord către Spassa și, de acolo, din nou spre sud-est către Rugova. Așadar, face un ocol destul de mare. Schut știe asta. El nu va merge prin

Spassa, ci direct spre vest, către Pacha. Drumul acesta este destul de prost, dar, dacă se merge pe el, se evită ocolul foarte mare și, în loc să se ajungă la Pacha în șapte ore, se ajunge în jumătate din acest timp.

— Oare va presupune că îl vom urmări? Probabil. Ei, putem să alegem și noi același drum. Să sperăm că vom găsi aici pe cineva care să ne călăuzească.

— N-avem nevoie de nici o călăuză. Eu cunosc foarte bine acest drum. Înainte de orice, trebuie să punem mâna pe Schut. O să venim toți cu tine. Apoi o să ne reîntoarcem și o să ne socotim și cu cărbunarul și complicii lui.

— N-o să ne poți însoți, căci sunteți așteptați cu mult dor la grotă. Dacă ajungeți prea târziu, n-ar fi exclus ca cei care l-au ucis pe vărul tău să reușească să scape din temnița în care i-am închis.

— Cum așa?

Am fost nevoit să-i relatez pe scurt toată întâmplarea de acolo. De asemenea, le-am dat de înțeles schipetarilor că tălmaciul și cei doi muncitori de la cariera de piatră, care păzeau acolo, poate nu erau chiar oameni de nădejde, încât să li se încredințeze paza grotei un timp atât de îndelungat. Mi-au dat dreptate.

— Nu Schut este ucigașul fiului meu, ci cărbunarul! spuse Stojko. Pe Schut ți-l las ție. De ceilalți mă ocup eu. Deși sunt încă slăbit, o să pornim îndată la drum. Cunosc drumul și, în definitiv, suntem schipetari și ne putem baza pe ochii și pe caii noștri.

— Și nu uita că prada cărbunarului, adunată din jafuri și crime, este ascunsă sub vatra din coliba cumnatului lui, negustorul de cărbuni.

— O să mă duc acolo și o să iau totul. Cui să dau acele lucruri?

— Apartin rudelor acelor oameni pe care i-au prădat. Dacă n-ai cum să-i găsești, atunci împarte-le celor mai sărmani din seminția ta. În nici un caz să nu apelezi la

judecata autorităților, căci, în acest caz, nu le vor mai primi nici proprietarii de drept și nici săracii.

— O să fac exact așa cum ai spus tu. Cei cărora, le va reveni prada vor afla numele voastre, căci vouă trebuie să vă mulțumească pentru banii primiți. Ei, dar acum să pornim la drum.

Atunci, Ranko se amestecă din nou în vorbă.

— Eu stărui, totuși, să nu merg la grotă. Unchiul și cei cinci însoțitori ai mei vor răzbuna moartea vărului meu Ljubinko. Dar Schut l-a ținut închis pe unchiul mai mult de două săptămâni și voia să-l ucidă. Și asta cere răzbunare. Pentru mine nu-i suficient ca doar effendi să-l urmărească pe Schut, trebuie să fiu eu însumi acolo și de aceea am să vă însoțesc. Nu încercați să mă determinați să renunț, n-o să reușiți.

— Nu vreau să te fac să renunți la hotărârea ta, spuse Stojko. Dar aveți nevoie de cai buni. Am să-ți dau ție roibul meu. Am cu ce să-l înlocuiesc. Cu asta ne-am înțeles. Dar ce-o să faci cu Schut dacă-l prinzi? mă întrebă pe mine, de data aceasta.

— Asta nu pot să-ți spun acum. Depinde de împrejurări. Dacă reușesc să-l prind, fără vărsare de sânge, am să i-l predau lui Ranko, care-l poate aduce aici. Ce se va întâmpla după aceea cu el e treaba voastră.

Nu se mai pune acum decât problema cailor. Eu îl aveam pe neprețuitul meu Rih. Osko și Omar călăreau pagii, Ranko primi roibul; pentru Halef, englez și Galingré fură aleși cei mai buni cai luați din grajdurile lui Kara Nirwan. Toate celelalte animale le primiră schipetarii, cu excepția unuia care trebuia să ne însoțească, încărcat cu provizii de mâncare, pentru noi și pentru animale, căci nu mai aveam timp să lăsăm caii să pască. Proviziile le-am cumpărat de la Kolami, căruia îi părea foarte rău că părăseam din nou foarte curând hanul lui. Se arătă deosebit de recunoscător față de noi, pentru că îl scăpasem de un asemenea rival extrem de puternic.

Ne-am despărțit în termeni cordiali de Stojko și schipetarii săi. Și după ce trecuse podul și cotise spre stânga, spre drumul pe care veniserăm, tot mai striga spre noi, adresându-ne binecuvântări. Presupun că a ajuns cu bine în valea unde sălășluia cărbunarul. Ce s-a întâmplat apoi cu criminalul acela și cu banda sa nu știu și nici nu vreau să știu.

La scurt timp după ei, plecarăm și noi. Soarele coborâse deja spre asfințit când am părăsit Rugova. Mulți locuitori din sat stăteau și se uitau după noi, dar n-am privit înapoi, căci ne părea bine, și nu rău, că părăseam aceste locuri. Dar, când am străbătut câmpia în galop, am întors o dată capul și am privit spre stânci, acolo unde se aflase donjonul. Poate odată, peste ani, se va mai vorbi despre el, despre puț și despre bărbații străini care făcuseră să dispară acel turn venerabil.

Eram șapte călăreți și aveam niște cai cum greu mai puteau fi adunați laolaltă alții la fel în acest ținut. De aceea, mi se părea că nu era deloc o problemă să punem mâna pe Schut. Din Rugova și până în pădure, unui pedestru i-ar fi luat vreo trei sferturi de oră. Noi am ajuns acolo după cinci minute.

Muntele rămăsese în urma noastră. În sud-vest, se înălțau spre ceruri înălțimile munților Fandi. N-aveam de învins decât pintenul său de nord.

Timp de aproape o oră, am călărit printre copaci, urcând muntele pe un drum abrupt. Sus, pe platou, pădurea se sfârși și dădurăm de o suprafață întinsă, acoperită de ierburi mirositoare și plante stufoase. Aici, printre aceste plante înalte, urmele lui Schut se vedeau atât de clar, încât se întindeau ca o linie întunecată în fața noastră. Am dat din nou frâu liber cailor.

Lângă mine călărea Halef. Murgul său era un animal grozav, care ținea pasul cu Rih al meu fără să depună eforturi. Am privit în spate și i-am făcut semn lui Galingré

să vină în față, lângă mine. L-am luat la mijloc, între noi doi.

— Ai ceva să-mi spui, effendi? mă întrebă în turcă, deoarece era prezent și Halef, care nu știa limba franceză.

— Da, aș vrea să știu cum a reușit acest așa-numit Hamd En Nasser să se strecoare în afacerea ta.

— Încă de la Stambul și-a oferit stăruitor serviciile și în continuare s-a dovedit destoinic și credincios.

— Își făcuse niște calcule, firește. Chiar ți-ai vândut prăvălia?

— Da. Am achiziționat alta nouă în Üsküb. Dar nu-i plătită încă. Nevasta mea are banii și polița la ea.

— Foarte imprudentă nevasta ta, să plece la ea cu o asemenea avere, de la Shköder la Üsküb.

— Nu uita, însă, că acest lucru s-a întâmplat împotriva voinței mele și doar la îndemnul lui Hamd En Nassr!

— Așa e. Ai putea să-mi spui din ce oraș al Franței provii?

— Din Marsilia. Relațiile active ale casei mele de comerț cu Levantul m-au determinat să vin în Turcia. Aveam o filială în Alger, unde trebuia să meargă însuși fratele meu, pentru că era în pericol s-o pierdem. El era șeful casei comerciale din Marsilia. Salvarea deficitului era posibilă doar cu concursul fiului lui. I-a transmis mesaj să vină și el acolo. După un timp, am primit vestea îngrozitoare că fratele meu fusese ucis la Blida.

— De cine?

— Era bănuț de crimă un negustor armean care, însă, zadarnic a fost căutat, căci n-a fost găsit. Nepotul meu Paul a pornit el însuși în căutarea criminalului, dar nu s-a mai întors.

— Ce s-a întâmplat cu afacerea din Marsilia?

— Fratele meu avea atunci o fiică măritată. Afacerea i-a revenit bărbatului ei.

— Și tu n-ai mai auzit nimic despre nepotul tău Paul și despre ucigașul fratelui tău?

— Nu. Am trimis scrisori după scrisori, ginerele fratelui meu s-a dus el însuși în Algeria, la Blida, dar toate strădaniile au rămas fără nici un rezultat.

— Ce-ai face dacă l-ai întâlni pe criminal și acesta te-ar ruga să-i oferi un post în cadrul casei tale de comerț?

— Ar primi un post, dar în iad. Dar de ce îmi pui o asemenea întrebare ciudată?

— Pentru că vreau să-ți povestesc ceva.

Mi-am scos portvizitul, am extras de acolo cele trei foi de ziar pe care le găsisem demult, împreună cu Halef, asupra cadavrului din Sahara, și i le-am întins.

— Foi de ziar foarte vechi? Întrebă el. De unde le ai?

— E câte o foaie din *Vigie algerienne*, *L'Independent* și *Mahoura*. Primul ziar apare în Algeria, al doilea la Constantinopol și cel de-al treilea la Guelma. Citește doar articolul pe care l-am însemnat.

Ziarele conțineau, așa cum am mai amintit, raportul cu privire la asasinarea negustorului francez Galingré la Blida. Îl citi și păli.

— Effendi, strigă și lăsă să-i cadă pe șa mâinile în care ținea foile, de unde ai aceste ziare?

— Spune-mi, mai întâi, dacă nepotul tău Paul era necăsătorit.

— Se căsătorise de scurt timp. Tânăra femeie a murit de supărare când a auzit de dispariția lui.

— Care era numele ei de fată? Începea cumva cu inițialele E.P.?

— Da, effendi, da. O chema Emilie Pouillet. Dar de unde cunoști inițialele numelui ei?

— Presupun că nu era atât de în vârstă cum reiese din anul care este gravat în interiorul acestui inel.

Am tras din degetul mic inelul pe care îl găsisem atunci la mâna celui mort și pe care îl purtasem tot timpul, din ziua aceea. Galingré se uită la scrisul gravat pe inel: „E.P. 15 iulie 1830” și spuse, cu răsuflarea, tăiată:

— Verigheta nepotului meu Paul, a nepotului meu care a dispărut! Știu precis că aceasta e.

— Dar cum se potrivește asta cu anul 1830?

— Inelul acesta a fost verigheta mamei soției lui, pe care, ca fată a chemat-o Emilie Palangeur. Întrucât inițialele se potriveau, fiica a primit inelul de la mama sa muribundă. Dar effendi, pentru Dumnezeu, spune-mi cum a ajuns acest inel în mâinile tale?

— L-am găsit în deșertul Saharei. Fratele tău a fost ucis de un negustor armean. Nepotul tău Paul a luat urma criminalului și a pornit după el în deșert. S-a întâlnit cu armeanul și a fost ucis și jefuit de acesta, la scurt timp, am ajuns și eu în locul acela și i-am găsit cadavrul. Avea la mână acest inel pe care l-am luat și, nu departe de trupul lui, se aflau aceste foi de ziar. Criminalul nu-i văzuse inelul, altfel l-ar fi luat. Hârtiile, însă, i s-au părut fără valoare, de aceea le-a aruncat.

— Dumnezeu! În sfârșit, m-am lămurit. Și n-ai pornit călare după criminal?

— Ba da. L-am întâlnit la șot. Am trecut călare peste înfiorătoarea pojghiță de sare a lacului. Atunci l-a împușcat pe cel care ne era călăuză, tatăl lui Omar, cel care ne însoțește acum pentru a se răzbuna pe ucigașul tatălui lui. Și apoi l-am mai întâlnit o dată. A reușit, însă, să scape de noi, lucru care, de data aceasta, n-o să-i mai reușască.

— De data asta? Atunci, înseamnă că-i aici?

— Firește! Este acel Hamd En Nassr, pe care, de fapt, îl cheamă Hamd Al-Amasat.

— O, cerule! Să fie posibil așa ceva. Hamd Al-Amasat e ucigașul fratelui meu și al fiului lui?

— Da. Halef a fost și el de față și a văzut tot. O să-ți povestească el.

Exact asta și aștepta hagiul. Îi plăcea mult să povestească. De aceea, mi-am îndemnat calul să ajung în față, lângă Ranko, și i-am lăsat singuri pe cei doi. Curând am auzit vocea sonoră a lui Halef.

Între timp, părăsiserăm platoul și ajunseserăm între culmi împădurite, pe unde eram din nou nevoiți să călărim mai încet. Uitându-mă înapoi, i-am zărit pe Halef, Galingré și Omar împreună, dezbătând în continuare aceeași temă funestă. Am rămas în față, căci n-aveam nici un chef să ascult planurile lor de răzbunare.

12. Se închide cercul

Se lăsa noaptea, când pădurea începu să coboare din nou la vale și se întunecă de-a binelea, când am ajuns în valea abruptă a Joskăi și am zărit în fața noastră luminile din Pacha.

Prima casă pe care o văzurăm aici măcar colibă nu se putea numi. Prin gaura deschisă, care ar fi trebuit să reprezinte o fereastră, se vedea lumina de la flacăra vetrei. Am mers călare într-acolo și am strigat. La strigătul meu apăru în fața găurii ceva rotund, gras. L-aș fi luat drept un balot de câlți sau paie, dacă din mijlocul acestui vălmășag n-ar fi răsunat o voce omenească:

— Cine-i acolo?

Așa-zisele paie sau câlți nu erau altceva decât fermecătoarea frizură a vorbitorului.

— Aș vrea să te întreb ceva, am răspuns. Dacă vrei să câștigi cinci piaștri, ieși afară!

— Ci-ci-cinci piaștri! strigă omul, foarte entuziasmat, de această sumă extraordinară. Vin îndată, îndată! Așteaptă-mă! Să nu cumva să pleci!

Apoi, își făcu apariția — în fața ușii — un omuleț subțirel, crăcănat, cu un cap imens.

— Nu ești singur? mă întrebă. Să nu-mi faceți nici un rău. Sunt sărac lipit pământului. Eu sunt ciobanul din satul acesta.

— Nu-ți face griji! Dacă o să ne dai informații bune, s-ar putea să primești chiar zece piaștri.

— Ze-ze-ze-zece piaștri! strigă el, entuziasmat. O, cerule! Zece piaștri îmi dă hangiuul pe un an întreg, și, pe deasupra, mai îmi trage și câteva lovituri.

— De ce?

— Ca să-i duc oile la păscut.

— Vasăzică, nu e un om bun, generos?

— Nu, în nici un caz. Preferă să ducă mâna la bici decât la pungă și, când îmi dă de mâncare, primesc doar ceea ce refuză alții.

L-am întrebat despre hangiu, pentru că mă gândeam că Schut ar fi putut trage în gazdă la el. Ciobanul nu era în nici un caz tânăr. Părea să fie slab de minte sau pueril. Tocmai de aceea, poate de la el puteam afla mai multe decât de la alții.

— Duci la păscut oile întregului sat? m-am interesat mai departe.

— Da și fiecare îmi dă de mâncare pentru o zi, pentru mine și sora mea, care stă acolo, înăuntru, lângă foc.

— Vasăzică, stați tot timpul în sat și nu plecați nicăieri?

— Ba nu, merg prin toată țara când trebuie să duc oile care au fost vândute. Cu puțin timp în urmă, am fost la Rugova și am ajuns chiar până la Gori.

Spre Gori trebuia noi să mergem. Vasăzică, ceea ce-mi spunea era important.

— La Rugova? am întrebat. La cine ai fost acolo?

— La hanul lui Kara Nirwan.

— Îl cunoști pe hangiu?

— Oho, pe ăsta îl cunoaște toată lumea. L-am văzut chiar astăzi și l-a văzut și sora mea, cea care stă înăuntru, lângă foc.

— A fost aici, în Pacha?

— Da. Voia să meargă mai departe. A luat niște arme de la hangiu, căci nu avea la el așa ceva.

— De unde știi?

— Am văzut.

— Dar ce-a vorbit cu hangiul, asta n-ai auzit, nu?

— Oho! Am auzit tot! Tocmai pentru că nu aveam voie să aud, de-aia am tras cu urechea. De fapt, eu sunt isteț, foarte isteț, și la fel e și sora mea, cea care stă înăuntru, lângă foc.

— Aș putea s-o văd și eu?

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că se teme de străini. Fuge de ei.

— De mine nu trebuie să fugă. Dacă mă lași s-o văd, îți dau cincisprezece plăști.

— Cinci-sprezece-pi-aștri! repetă acesta. O s-o strig îndată și...

— Nu, n-o striga! Intru eu în casă.

Flăcăul ăsta ciudat știa probabil exact ce anume voiam să aflu. Ca să nu-i las timp să se răzgândească, am sărit din șa și l-am și împins înăuntru pe ușă. Apoi, am intrat și eu după el.

În ce bortă intrasem! Coliba era construită doar din lut și paie și tot din paie era și o jumătate de acoperiș. Cealaltă jumătate o alcătuia cerul liber. Paiele care formau acoperișul erau putrede și atârnavă ca niște zdrențe umede. Două pietroaie formau vatra pe care ardea focul. Deasupra, pe o a treia piatră, se afla o oală mare de lut, căreia însă îi lipsea jumătatea de sus. Apa fierbea și din oală se vedeau ieșind două picioare, picioarele unui animal. O tânără fată ședea alături și amesteca în oală cu mânerul rupt al unui bici. Două culcușuri, tot din paie putrede, alcătuiau singurul „mobilier” din colibă.

Dar locatarii acestei așa-zise colibe! Ciobanul era într-adevăr o figură jalnică. Peste picioarele sfrijite purta o pereche de pantaloni care nu mai aveau decât o jumătate de crac. Pântecele și-l înfășurase cu o năframă. Bustul îl avea gol, asta dacă nu puneam la socoteală mizeria care îl acoperea și care formase o crustă groasă. Capul lui imens avea un năsuc cât un bob de mazăre, o gură foarte lată, obraji de culoare albăstrie și o pereche de ochișori imposibil de descris. Coroana care împodobește această căpățână consta dintr-o clăie de păr învâlmășită, care era ceva de nedescris.

Surioara lui îi semăna întru totul; și straiele ei erau la fel de „insuficiente”. Singura deosebire dintre cei doi consta în

aceea că ea făcuse o încercare extrem de nereușită de a-și strânge lațele de păr într-un fel de coadă.

Când mă zări, dădu un țipăt ascuțit, aruncă într-o parte coada de bici, alergă spre unul dintre culcușuri și se vâri sub paiele putrezite, acoperindu-se cu totul, de nu-i rămaseră afară decât picioarele negre precum cărbunele, de murdare ce erau.

— Nu te pierde cu firea, Jaschka! îi spuse fratele ei. Domnul acesta o să ne dea cincisprezece piaștri.

— Nu-i adevărat! răspunse ea, de sub paie.

— Ba fără îndoială că este adevărat.

— Spune-i să ți-i dea acum, dar imediat!

— Da, domnule, dă-mi-l! îmi spuse acesta.

— Dacă Jaschka iese de acolo, o să vă dau chiar douăzeci.

— Două-două-douăzeci! Jaschka, ieși de-acolo!

— Mai întâi să ni-i dea! Eu nu cred. Nimeni nu știe să numere până la douăzeci, nici măcar el!

Am băgat mâna în buzunar, am scos douăzeci de piaștri și i-am dat ciobanului. Acesta sări în sus de bucurie, scoase un strigăt plin de încântare, o înhăță pe sor-sa și o trase până în fața mea. Apoi, îi puse banii în mână. Aceasta îi privi, sări în sus, îmi apucă mâna și mi-o sărută și... apoi căută coada de bici și se așeză din nou să amestece în oală.

— Da' ce gătiți voi aici? am întrebat.

Dacă n-ar fi lipsit jumătate de acoperiș, ar fi fost imposibil de rezistat în colibă, cu atât mai mult cu cât conținutul oalei împrăștia un miros îngrozitor.

— Vânat, răspunse el și plescăi cu limba ca un gurmand.

— Ce animal e ăsta?

— Arici, e un arici pe care l-am găsit ieri.

— Și-l mâncați?

Firește! E o adevărată trufanda, o delicatesă. Ia uită-te! Dacă vrei și tu o bucățică, o să primești, căci ne-ai dăruit extraordinar de mulți bani. Da, o să-ți dau cu plăcere o bucățică, și sora mea la fel, care stă acolo, lângă foc.

Am apucat „vânatul” de un picior și l-am tras afară din oală. Câhhh! Bieții oameni jupuiseră pielea cu ghimpi a animalului, dar nu o rupseseră și nu îi scosese ră măruntaiele. Ariciul fierbea deci cu toate celea în el.

Am ieșit din colibă, m-am dus până la calul pe care se aflau proviziile noastre, am luat pâine și carne și i le-am dat ciobanului.

— Astea-s pentru noi? strigă el uimit și apoi izbucni o adevărată explozie de bucurie, care nu se mai termina.

După ce acesta se liniști, în cele din urmă, Jasehka fu pusă să îngroape cei douăzeci de plăci într-un colț al colibeii iar fratele ei spuse:

— O să punem bine toți banii pe care îi câștigăm. Când o să fim bogați, o să-mi cumpăr un miel și o capră. Or să ne dea lână și lapte. Ei, acum putem să vorbim din nou despre Kara Nirwan, effendi. O să-ți spun tot. Ai fost atât de bun cu mine, cum n-a mai fost nimeni până acum, și cu sora mea care stă acolo, lângă foc.

— Așadar, l-ai văzut pe omul acesta venind?

— Da, călărea pe calul cel negru pe care l-a cumpărat de la pașă, din Köprülü. A trecut călare prin mijlocul turmei mele și mi-a omorât două oi care erau ale primarului. De aceea, am lăsat-o pe sora mea, care stă lângă foc, cu turma și am dat fuga la primar să-i spun ce s-a întâmplat. Când am ajuns acolo, omul din Rugova se afla deja în fața casei acestuia și, de pe cal, mi-a tras o lovitură cu biciul în cap. Mi-a poruncit să dispar numaidecât și să nu ascult ce se vorbea acolo. Dar, tocmai pentru că m-a lovit și mi-a omorât și două oi, am intrat în odaie și m-am așezat lângă fereastră ca să ascult ceea ce n-aveam voie să aud.

— Și ce anume au vorbit?

— Kara Nirwan a întrebat dacă nu cumva trecuseră pe acolo niște oameni cu o trăsură.

— Trecuseră?

— Nu. Apoi a spus că va veni un călăreț pe un armăsar negru, arăbesc. O să întrebe de el. Hangiul trebuia să-i

spună că el, Kara Nirwan, o luase spre Dibri și nu pe drumul spre Gori.

— Numai că el a pornit spre Gori, nu?

— Firește, l-am văzut. Am fost foarte atent la tot.

— Cât e până la Gori?

— Cu un cal bun, se ajunge cam în douăsprezece ore. Dar Kara Nirwan nu merge până la Gori, ci doar până la hanul Nevera.

Nevera este un cuvânt sârbesc și înseamnă „trădător”.

— De ce poartă hanul acest nume?

— Pentru că se află pe o stâncă ce poartă același nume.

— Și de ce se numește stânca așa?

— Nu știu.

— Ce vrea să facă acolo omul din Rugova?

— Vrea să-i aștepte pe oamenii care urmează să vină cu trăsura.

— Ce sate se află între Pacha și hanul Nevera?

— Două sate, apoi urmează hanul. Dacă se pornește acum la drum, se călărește până în zori de zi, pentru a ajunge acolo, căci hanul se află la o distanță de aproape opt ore de mers călare.

— Hanul e izolat sau se află într-un sat?

— E izolat. Am fost și eu acolo.

— Pe care parte a drumului se află?

— Pe dreapta.

— Îl cunoști pe hangiu?

— Da, trece pe aici din când în când și îl cheamă Dragojlo. Nimeni nu poate să-l sufere. Se spune că și-a adunat averea numai din furtișaguri.

— Ai mai auzit și altceva?

— Nu. Hangiul a intrat în odaie să-și ia armele: o flintă, un pistol și un cuțit. Omul din Rugova n-avea arme la el. Apoi acesta a plecat în grabă.

— Cam cât a trecut de atunci?

— Ei, effendi, asta nu pot să-ți spun, căci nu am ceas, precum padișahul. Cred, însă, că au trecut vreo două ore

de atunci.

— Aș vrea să mai îmi spui doar dacă e ușor de găsit drumul spre Gori.

— Da, trece dincolo de Joska, peste care trebuie să mergeți călare, de la Spassa înapoi și apoi duce mai departe spre stânga. O să vă călăuzesc eu până ieșiți din sat.

— Perfect, de acord! Dar acum e noapte. Nu ne putem rătăci?

— Ba da, e posibil pentru cel care nu cunoaște bine drumul. Dar până la primul sat nu aveți cum să vă înșelați și dacă îl treziți pe cioban, sau pe altcineva, și îi oferiți cinci piaștri, o să vă călăuzească până în locul de unde nu vă veți putea rătăci.

— Ei, acum știu totul. Sunt foarte mulțumit de tine. Cât costă pe-aici o oaie?

— Douăzeci de piaștri, una de un an.

— Și o capră?

— Asta-i mai scumpă. Dacă dă deja lapte, costă, peste treizeci de piaștri.

— Bine, atunci o să-ți poți cumpăra mai mult decât o oaie și o capră. Ia monezile astea de argint. Valorează două sute de piaștri. Cu ele poți să-ți cumperi cel puțin patru oi și patru capre, dacă n-o să te lași jefuit de oamenii răi.

— Să mă las jefuit? Să-ndrăznească vreunul! Dar, glumești, îți bați joc de mine. Asta ar însemna să fim niște oameni putrezi de bogați, eu și sora mea, care stă lângă foc.

Mi-am scos carnețelul de notițe, am rupt o filă și am scris pe ea câteva rânduri, apoi i-am înmănat-o, spunându-i:

— Dacă o să-ți spună cineva că n-ai câștigat cinstiți acești două sute de piaștri, dacă vor vrea, deci, să-ți ia acești bani, să-i dai primarului din sat acest bilet. Confirm în el, cu semnătura mea, că eu ți i-am dăruit.

Înainte de a mă apuca să scriu, îi pusesem banii în mână. Rămăsese înțepenit, cu mâinile întinse și se holba la

mine, nevenindu-i să creadă că era adevărat. Am pus biletul peste bani, m-am răsucit, am ieșit afară și m-am urcat pe cal. Atunci, ciobanul ieși în fugă după mine și strigă plin de entuziasm:

— Banii aceștia chiar sunt ai mei?

— Firește!

— Ai mei și ai surorii mele care stă acolo, lângă foc?

— Bineînțeles! Da' nu mai țipa așa! Ne-ai promis că ne scoți la drum. Nu mai avem timp să așteptăm.

— Îndată, îndată, vin acum, vin!

Ținea încă banii și biletul în mână. Îi duse înăuntru la „cea mai iubită dintre surori”, ca să-l citez pe Halef, care „stătea lângă foc”, și se reîntoarse imediat.

Tocmai se pregătea să dea drumul unui șir nesfârșit de cuvinte prin care să-și manifeste încântarea, dar i-am interzis. Așa că o porni liniștit înaintea noastră. Cu un mic dar, făcusem doi oameni fericiți.

După ce am trecut pe lângă două sau trei clădiri mici, am ajuns la un pod construit din capre de lemn, care trecea peste Joska. Urmau apoi casele din sat. Ne-am întâlnit cu câteva siluete întunecate, care rămaseră pe loc, privindu-ne cu mirare. N-am stat de vorbă cu nimeni. În felul acesta am ajuns la capătul satului, unde am dat de drumul pe care trebuia să-l urmăm și unde călăuza noastră se despărți de noi. După ce ne îndepărtarăm o bucată de drum, încât nu mai aveam cum să-i interzic, acesta strigă după noi:

— Vă mulțumim de mii de ori, eu și sora mea care stă înăuntru, lângă foc!

O noapte întunecată se întindea acum în fața noastră. Ceilalți cai nu-i prea cunoșteam, dar pe Rih al meu puteam să mă bazez. Nu avea să se abată de la drum, dacă îi lăsam frâu liber. De aceea, m-am așezat în fruntea trupei, am agățat frâul de ciochină și mi-am lăsat armăsarul să alerge.

Drumul urca, apoi am trecut peste un platou și, în sfârșit, am urcat din nou printre tufe sau prin pădure. Dacă Schut ne-ar fi pândit prin locurile acestea, ar fi putut să ne

împuște cu precizie pe unii dintre noi. Gândindu-mă la acest lucru, mi-am încordat ochii și urechile, dar, din fericire, nu s-a întâmplat nimic.

După ceva mai mult de două ore, am ajuns în primul sat. Am considerat că ar fi fost mai bine să ne găsim o călăuză. Ranko afirmase, ce-i drept, că ar cunoaște regiunea, dar presupuneam că o făcuse mai mult ca să primească aprobarea de a ne însoți. În afară de aceasta, era întuneric beznă și luna urma să răsară mai târziu. Dacă ne-am fi rătăcit, Schut si-ar fi putut atinge scopul, înainte ca noi să găsim drumul cel bun. Așadar, l-am întrebat pe primul om cu care ne-am întâlnit dacă nu cunoștea vreo călăuză care să ne însoțească, firește contra plată. N-am vrut să mă adresez ciobanului din sat. Omul pe care îl întâlniserăm se oferă să ne fie el călăuză. Ne spuse că, pentru zece piaștri, pe va duce până la hanul Nevera, dacă aveam timp să-l așteptăm până ce va merge să-și ia calul. Am fost de acord și n-a durat decât câteva minute până când acesta ni s-a alăturat. Firește, trebuia să fim prudenți, căci nu ne cunoșteam călăuza. Nu era exclus să fi fost însărcinat chiar de Schut să ne aștepte și să ne călăuzească pe un drum greșit. De aceea, l-am încadrat în mijlocul nostru și i-am promis douăzeci de piaștri, dacă era cinstit cu noi, și un glonț în cap, dacă avea de gând să ne înșele.

Am călărit din nou prin pădure și printre tufe și am ajuns, după aproape trei ore, în cel de-al doilea sat. Abia după ce am ieșit și din acesta, am dat de câmp și apoi, din nou, de pădure. Din când în când, în stânga noastră, auzeam susur de apă. Era un afluent al Drinului. Am uitat cum se numea.

În sfârșit, răsări și luna și acum puteam vedea și noi mai bine împrejurimile. Străbăteam călare un peisaj sălbatic de munte. Pereți de stâncă și vârfuri de munți peste tot, copaci uriași amenințători, aer umed și foșnet înfundat al coroanelor copacilor ale căror umbre luna le proiecta peste drum în siluete bizare.

Caii se tot poticneau de pietroaie sau călcau în diverse gropi. Am continuat să mergem așa, tot înainte, până ce a început să se facă tot mai frig iar vântul de dimineață s-a ridicat din culcușul său. Am aflat de la călăuză că ne găseam în mijlocul munților Kerubi, o regiune rău famată. În circa o oră urma să ajungem la hanul Nevera.

La întrebarea mea de ce zona purta numele Nevera, am fost informat că pe suprafețele pietroase netede își făceau deseori apariția niște crăpături lungi și adânci. Cel care călărea pe acolo nu trebuia să-și lase calul să alerge la galop, căci animalul nu s-ar fi putut opri suficient de repede dacă în fața copitelor lui s-ar fi deschis brusc o astfel de prăpastie. Mulți oameni își pierduseră în felul acesta viața. Și, pe deasupra, mai umbla și zvonul cum că ar fi existat în acea regiune niște oameni care obișnuiau să-și prăvălească victimele în astfel de abisuri. Nu era, în nici un caz, o informație liniștitoare.

După o jumătate de oră, începură să apară zorile. M-am gândit că omul care ne slujise drept călăuză ar fi putut să ne stingherească o dată ajunși la hanul Nevera și i-am oferit treizeci de piaștri, în locul celor douăzeci promiși, dacă se întorcea acum din drum. Fu de acord și se grăbi să plece înapoi, imediat ce primi banii. Se pare că nu se simțise prea bine în tovărășia noastră. Nimeni nu scosese nici un cuvânt pe drum și îl trataserăm cu o neîncredere evidentă.

Pădurea se sfârși brusc. În fața noastră se deschidea un platou care părea să fie alcătuit doar din stâncă dură, acoperită cu un mușchi alunecos. Nu se vedea nici un copac, ci, doar rar, câte o tufă din loc în loc. În depărtare se zărea un punct întunecat. Uitându-mă prin lunetă, am descoperit mai multe clădiri. Probabil, hanul pe care îl căutam.

Drumul nostru se contura ca o linie neagră peste verdele mușchiului așternut pe stâncă. Am ajuns apoi într-un loc, unde o urmă devia spre stânga. Am descălecat și am

cercetat-o. Pe aici trecuse o trăsură însoțită de mai mulți călăreți. Mușchiul, care fusese zdrobit sub copitele cailor și sub roțile trăsurii, zăcea încă lipit de pământ. Nu avusese timp să-și revină. Precis trăsură trecuse doar de câteva minute, pe acolo. Dar de văzut nu se vedea nimic, căci direcția spre care o luase era ascunsă de un rând subțire de tufe.

Mă năpădi un sentiment de teamă, dar nu am lăsat să se vadă acest lucru. Am sărit în șauă și am pornit în goană spre han, urmat de însoțitorii mei, care nu-și puteau explica purtarea mea. Când am ajuns la acele clădiri, am zărit în fața ușii locuinței două căruțe mari cu boi, încărcate și acoperite cu coviltire. Și o a treia căruță staționase acolo, dar acum plecase.

— Halef, tu intri cu mine în casă, am spus. Ceilalți rămâneți aici. Verificați-vă chingile să fie bine strânse. S-ar putea să aibă loc o cursă călare forțată.

— Oare acestea or fi căruțele cu care călătorește nevasta mea? întrebă Galingré îngrijorat.

Nu i-am răspuns și am intrat cu Halef pe ușa deschisă. Faptul că nu era zăvorâtă însemna că cei ce locuiau acolo se treziseră deja. În odaie, doi indivizi robuști ședeau la o masă și beau rachiu. La o altă masă, ședea o întreagă familie, având în față un castron plin cu supă. Familia era compusă dintr-un bărbat înalt, puternic, doi feciori în casă, o femeie și, probabil, o servitoare. Bărbatul era în picioare, când am intrat noi. Părea că spaima îl făcuse să se ridice de pe scaun, atunci când ne văzuse afară. M-am răstit la el:

— Ți-a venit în minte hanul Nevera?

— Da, răspunse acesta.

— Ale cui sunt cele două căruțe de afară?

— Ale unor oameni din Shköder.

— Cum îi cheamă?

— N-am reținut. Era un nume străin.

— Hamd En Nassr a fost aici?

Am văzut că intenționa să-mi răspundă cu un „nu”, dar i-am aruncat o asemenea privire de l-am băgat în sperieți. De aceea, a lăsat să se audă un „da” șovăielnic.

— Unde-i acum?

— Spre Pacha și mai departe.

— Singur?

— Nu. Străinii au plecat și ei cu el.

— Câți erau?

— Un bărbat, o femeie bătrână și una tânără și căruțașul.

— De cât timp au plecat?

— De mai puțin de un sfert de oră. Uite, acolo sunt ceilalți doi căruțași care trebuie să plece după ei.

Mi-i arată pe cei doi bărbați de la masa alăturată.

— Ai mai avut și alți oaspeți?

— Nu.

— Pe nimeni din Rugova?

— Nu.

— Minți. A fost aici și Kara Nirwan și a plecat împreună cu Hamd En Nassr și cu căruța. A sosit aici încă de azi-noapte!

Hangiul făcu ochii mari la mine. Precis era unul din aliații lui Schut, așa că îmi răspunse perplex:

— Nu cunosc nici un Kara Nirwan. Ce-i drept, în urmă cu vreo două ore, a sosit un călăreț, dar nu din Rugova ci din direcție inversă. Era foarte grăbit și, întrucât străinii aveau același drum ca și el, li s-a alăturat.

— Chiar așa! Era foarte grăbit, dar a plecat cu o căruță trasă de boi! Într-adevăr, o să înainteze foarte repede. Numai că această căruță n-a plecat spre Pacha. Noi exact de acolo venim și ar fi trebuit să ne întâlnim cu ei pe drum. Te cunosc eu cine ești. Știu foarte bine ce se petrece aici. O să ne reîntoarcem și-o să mai stăm de vorbă cu tine. Bagă bine de seamă! O să avem grijă ca oamenii aceia să nu piară în vreo prăpastie de pe aici.

Apoi m-am adresat căruțașilor:

— Facem parte din familia ale cărei lucruri le transportați. Să nu părăsiți hanul până nu ne reîntoarcem. Am să las afară calul nostru de povară. Să-l duceți în grajd și să-l hrăniți și să-l adăpați.

Cei doi flăcăi se ridicară în tăcere, pentru a-mi îndeplini porunca. Am ieșit afară împreună cu Halef și am încălecat.

— Pornim călare înapoi. E lucrul dracului aici. Vor să arunce familia lui Galingré într-o prăpastie, i-am informat grăbit pe ceilalți.

Galingré dădu un țișat de spaimă pe care eu abia dacă l-am auzit, căci calul meu o pornise deja la galop. Ceilalți se repeziră și ei în urma mea.

Ranko își forță calul să mă ajungă și întrebă:

— A fost aici Schut?

— Da.

— Slavă lui Allah! Atunci, e ca și al nostru!

Alte cuvinte nu s-au mai rostit. Am ajuns în locul unde descoperisem urma de căruță și am mers după aceasta. Caii păreau să fi înțeles că așteptam de la ei să alerge cât puteau de repede. N-a mai fost nevoie să-i îndemnăm. Cei doi pagi parcă zburau. Făceau cinste faimei de care se bucurau. Și ceilalți cai își făceau datoria.

Totuși, după Rih al meu, roibul lui Ranko era cel mai bun animal și de lucrul acesta mi-am dat seama acum.

— Sidi, strigă Omar în spatele meu, spune-mi doar atât: o să am parte să mă întâlnesc cu Hamd Al-Amasat?

— Da, e și el aici!

— Atunci, iadul își va deschide porțile, căci mă pregătesc să-i ofer ceva de devorat.

Treceam acum vâjâind printre tufele de care am amintit mai devreme. Departe, în fața noastră, cam la linia orizontului, am zărit un punct alb, nu mai mare decât o cochilie. Trebuie să fi fost căruța. Coviltirul alb strălucea în soare.

— Mai repede, mai repede! am strigat. Trebuie să ne apropiem cât mai mult de ei, înainte să ne observe.

Până acum, nu-mi îndemnasem armăsarul nici cu pintenii și nici în alt fel. Acum, i-am șoptit binecunoscutul cuvânt *kawam* și, deodată, parcă mersese doar la pas până acum. Zbura.

— *Maschallah!* Ce cal! strigă Ranko.

Era singurul care reuși să rămână alături de mine, dar fu nevoit să folosească biciul pentru asta. Ședeam atât de liniștit în șa, ca pe un scaun. Aproape că aș fi putut să scriu, atât de lin zbura Rih.

Punctul alb începu să se mărească. Am scos luneta și am privit prin ea. Căruța mergea înainte. O însoțeau trei călăreți. Slavă Domnului! Nu ajunseserăm prea târziu. Dacă Schut voia să-și pună în aplicare planul, trebuia să oprească mai întâi căruța. Faptul că aceasta era încă în mișcare era o dovadă că oamenilor nu li se întâmplase încă nimic. Cei trei călăreți erau probabil persanul, Hamd Al-Amasat și ginerele lui Galingré. Cele două femei ședeau în căruță.

Deja reușeam să văd cu ochiul liber armăsarul englezesc al lui Schut. Atunci, acesta se răsuși și ne văzu venind. Am observat că și-a oprit calul. Hamd Al-Amasat și-l opri și el. Câteva secunde priviră spre noi. Apoi abandonară căruța și porniră la galop în direcții diferite. Schut călărea drept înainte, iar Hamd Al-Amasat gonea spre stânga.

Mă temusem că, în clipa în care ne vedeau, îi vor împușca pe ginerele lui Galingré și pe cele două femei. Din fericire, n-o făcură.

Privind înapoi, i-am zărit pe ceilalți departe în spatele meu. Dar, dacă strigam, m-ar fi auzit. Am arătat spre stânga și am strigat spre ei:

— Duceți-vă după cel din partea aceea! Este Hamd Al-Amasat. După Schut ne ducem noi doi!

— Mai repede, mai repede! l-am încurajat pe schipetar.

Acesta dădu piteni roibului său și îl plesni și cu biciul. Acest lucru, precum și ambiția, impulsivitatea calul să-și încordeze toate puterile. Țâșni înainte, întrecându-l pe Rih.

Atunci, armăsarul meu, fără să-l fi îndemnat eu în vreun fel, făcu câteva salturi și depăși roibul. Rih nu îngăduia să fie întrecut de vreun alt cal.

Ajunseserăm la căruță. Ginerele lui Galingré nu putea înțelege ce se întâmplă. Nu-și putea explica de ce cei doi însoțitori ai lui îl părăsiseră atât de brusc.

— Sunt niște criminali! i-am strigat, trecând în goană pe lângă el.

Ce efect avură aceste cuvinte asupra lui n-am mai putut vedea. Nici nu le rostisem bine și eram deja departe de el. Răsucindu-mă din nou în șa, am văzut că tovarășii mei de drum mă înțeleseră și o luaseră după Hamd Al-Amasat, cei doi pagii aflându-se în frunte.

Doar Galingré menținuse direcția inițială, lucra pe care nu puteam să i-l iau în nume de rău. Pentru el, cel mai important era să-și vadă familia, să se convingă că sunt toți bine. De altfel, nici nu aveam neapărată nevoie de el.

Până acum, Schut reușise să-și mențină avansul. Nu reușiserăm să ne apropiem de el, cu toate că Ranko își îndemna neîncetat calul să gonească.

— Ne scapă, effendi! strigă spre mine. Pursângele lui englezesc e mai bun decât caii noștri!

— Oho! Fii atent! Nu l-ai cunoscut încă pe armăsarul meu!

M-am ridicat în scări. Altceva n-am mai făcut, căci nu mai avea nici un sens să folosesc „secretul”.

Această singură mișcare a mea fu suficientă. Rih își dădu seama că voiam să-i ușurez sarcina. Acest lucru se pare că-i ofensase orgoliul și, atunci, lungi pasul și mai mult.

Era ca și cum pământul dispărea pur și simplu de sub noi. Un călăreț mai puțin experimentat ar fi fost apucat de amețeală.

Ranko rămase mult în urma mea. Mi-am dat seama că mă apropiam din ce în ce mai mult de Schut. La început, avusese cam vreo jumătate de kilometru avans. Acum, mai

erau doar vreo două-trei sute de metri... apoi, o sută cincizeci... o sută de metri. Schut privi înapoi spre mine și scoase un strigăt. Bravul animal făcea tot ce-i stătea în putință. Își întinse capul la orizontală și țâșni înainte în salturi mari. Avea spume la bot și pielea începu să-i strălucească din cauza transpirației. Nu era un semn bun pentru Schut. Armăsarul lui nu se putea măsura cu Rih al meu. La Rih nu se vedea nici urmă de spumă sau transpirație. Aș fi putut să-l gonesc așa încă un sfert de oră, fără ca acesta să transpire sau să-i apară spumă la bot.

Dar eram obișnuit să-l solicit în felul acesta doar în caz de nevoie.

Acum, chibzuiam ce anume ar fi trebuit să fac. Să-l împușc? Era lucrul cel mai sigur și mai rapid. Ucigașul meu de urși putea nimeri ținta la o distanță mult mai mare decât aceea la care se afla Schut de mine și, cum Rih alerga atât de lin, puteam să țintesc cu siguranță, așa încât să-l înhaț pe Schut din șa. Dar nu voiam să-l ucid. Sau, să-i fi împușcat calul? Atunci, ar fi zburat din șa și mi-ar fi căzut în mâini. Dar îmi părea rău de bravul și frumosul animal. Nu; aveam un mijloc mult mai bun să-l înhaț, fără să-i ucid calul. Aveam lasoul la mine.

Pe, când eram ocupat să desfac lasoul, l-am auzit pe Schut scoțând un țipăt strident. Își ridică armăsarul. Acesta făcu un salt de-a dreptul sălbatic și depăși una dintre acele crăpături despre care ne spusese călăuza. Câteva secunde mai târziu, sări și Rih al meu peste ea. Aceasta avea cam un metru lățime.

Schut privi din nou înapoi. Mă apropiasem și mai mult de el. Atunci, își duse flinta la ochi. Să fi învățat el oare să tragă, precum beduinii, de-a-ndăratelea din șa? Nu trebuia să aștept să tragă. Într-o clipă, am și armat ucigașul de urși. Cele două împușcături pocniră iute, una după alta. Nu dusesem arma la ochi, ca să-l nimeresc pe Schut. Intenționez, doar să-i sperii calul. Lucru care îmi reuși, căci armăsarul lui se înfiora, făcu o săritură într-o parte și

apoi o porni tot înainte în salturi neregulate. Schut tocmai se pregătise să tragă. Glonțul porni, dar nu mă nimeri.

Mi-am agățat arma de umăr cu curelușa și mi-am înfășurat lasoul în jurul cotului și al antebrățului ca să obțin un laț rulant. Trebuia să mă grăbesc, căci în fața noastră apăru o fâșie întunecată de pădure. Dacă Schut reușea să ajungă acolo, era salvat.

Făcuse eforturi mari să se mențină în șa, atunci când calul lui sărise într-o parte. Acum, se străduia să se așeze în șa, ceea ce reuși în cele din urmă. Trebuia să folosesc „secretul”. De aceea, am pus mâna între urechile armăsarului și i-am rostit numele: „Rih!”

Preț de o clipă, calul rămase parcă înțepenit în aer. Apoi, necheză puternic și porni în zbor. Este imposibil de descris ce viteză prinde un asemenea cal, atunci când se folosește „secretul”. Un alt călăreț, care n-ar fi fost obișnuit cu animalul, ar fi închis ochii de spaimă să nu amețească și să cadă din șa.

Doar șaizeci de metri avea Schut avans în fața mea. Aceștia deveniră cincizeci, patruzeci, treizeci și, în sfârșit, douăzeci de metri. Auzi tropotul calului meu foarte aproape în spatele lui, se răsuci și strigă, înspăimântat:

— Fii blestemat de Allah, să ajungi în iad, câine!

Zicând acestea, scoase pistolul de la brâu și trase asupra mea, fără însă să mă nimerească. Apoi îi pocni una în cap calului cu patul pustii, încât acesta, încordându-și ultimele puteri, porni într-o goană nebună. Zadarnic. Mă aflu, la cincisprezece metri în spatele lui; doar zece și acum șase.

— Atenție, Schut, acum o să te înhaț! am strigat spre el. Nici un om și nici măcar diavolul nu te mai poate salva!

Răspunsul fu un răcnet înspăimântător. Am crezut că răcnise de furie și am rotit lațul lasoului deasupra capului. Atunci, însă, am văzut că armăsarul lui voia să se smucească într-o parte. Nu reuși. Datorită loviturii pe care o primise în cap, calul parcă înnebunise. Urmă un al doilea

urlet, cum numai un om aflat la mare ananghie ar fi putut să-l scoată! Asta nu mai era furie, ci spaimă de moarte.

Mi-am tras calul puțin într-o parte, ca să pot privi pe lângă Schut. Dumnezeule mare! O prăpastie adâncă, lungă și lată se deschidea transversal pe direcția noastră, la nu mai mult de treizeci de metri în față... o prăpastie, o prăpastie înspăimântătoare, lată, a cărei margine de pe partea cealaltă era cu aproape un metru mai înaltă decât cea de pe partea noastră. Poate aș fi reușit să deviez calul de la această direcție, dar, la o asemenea viteză de nedescris cu care acesta aproape că zbura, a-l face să se abată din drum era un lucru îndoielnic. Înainte! Era singura soluție.

Am lăsat în jos mâna în care aveam lasoul, am ridicat capul calului cât mai sus, i-am mai pus o dată mâna stângă între urechi și am strigat:

— *Rih, Rihti et tajib, natt, natt, natt* — Rih, bunule Rih, sari, sari, sari!

Calul știa că *natt* înseamnă „sari”. Fusese dresat în acest sens. Rih își deschise larg botul, lăsă să se audă un sunet adânc, grohăit, care mi-am dat seama că era o expresie de entuziasm, scrâșni, mușcând fierul zăbalei, și zbură pe lângă Schut, îndreptându-se spre prăpastie.

Nici Schut și nici eu nu mai aveam acum timp să fim atenți la ce făcea celălalt. Fiecare din noi se gândea doar la persoana sa și la calul propriu. Totuși, Schut urlă spre mine un blestem, atunci când trecui în zbor pe lângă el. Prăpastia se afla deja în fața noastră. Am întins frâul la maxim și m-am lăsat cât mai în față.

— *Rih, hallak, 'ali! 'ali* — Rih, acum, sus, sus! am strigat.

Priveam țintă, ca vrăjit, la muchia de vizavi a stâncii. Cât de lată era prăpastia n-am văzut. Animalul inegalabil își luă avânt și țâșni în sus. Preț de o jumătate de clipă, am plutit deasupra abisului înspăimântător. Am lăsat frâul jos și m-am aruncat spre spate, oricât de periculos și nesăbuit poate părea acest gest. Trebuia să procedez așa, pentru a elibera

de greutate partea din față a trupului calului și a nu fi aruncat peste cap. Dacă nu m-aș fi aruncat spre spate, aș fi fost pierdut. În ciuda faptului că era un armăsar inegalabil și în ciuda forței cu care trecu peste prăpastie, săritura nu reuși în totalitate. Rih nu atinse piatra decât cu copitele din față.

— 'Ali, 'ali! am strigat din nou și m-am aruncat în față.

În același timp, l-am lovit pe Rih cu lasoul, pe care încă îl mai țineam în mână, peste burtă și între picioare. Aruncându-mă în față, partea din spate a calului fu eliberată de povară. Rih nu primise niciodată o lovitură de la mine. Când simți lasoul în partea cea mai sensibilă a trupului său, își aruncă în sus copitele din spate, atingându-și burta, se contractă atât de tare, încât chinga plesni și se prinse acum de piatră și cu picioarele din spate. Un salt în forță... și eu mă răsturnai cu tot cu șă. Calul mai alergă înainte o bucată de drum și apoi se opri.

Totul durase nu mai mult de o secundă sau două. M-am ridicat în grabă și m-am uitat în spate. Armăsarul lui Schut tocmai își lua avânt. Un urlet care-ți îngheța sângele în vine, apoi cal și călăreț se prăbușiră în abis. Tot trupul îmi era ca de gheață. M-am apropiat de prăpastie. Avea cel puțin cinci metri lățime și era atât de adâncă, încât nu-i puteam vedea fundul. Era un întuneric de nepătruns acolo jos.

Fusesse o judecată dreaptă. Kara Nirwan își găsisse exact moartea pe care le-o pregătise altora. Căci, în orice caz, erau morți amândoi, și el și calul lui. Nu exista nici o posibilitate să fi rămas în viață vreunul dintre ei, căzând într-un asemenea abis. Cu toate acestea, am tras cu urechea un timp și am strigat. Dar, nu s-a auzit nici un sunet. M-am îndreptat apoi spre Rih. Venise în fugă până la locul unde căzuse șaua. I-am înconjurat gâtul cu brațele și i-am lipit capul de mine. Își frecă botul de umărul meu și mă linse pe mână și pe obraz, ca și cum ar fi știut exact că ne salvasem reciproc viața.

Apoi am început să mă uit după tovarășii mei de drum. Ranko venea în goană, călare pe roibul său. Nu văzuse prăpastia. Am strigat spre el și i-am făcut semn să călărească mai încet.

Departe, în dreapta mea, ceilalți goneau încă pe urmele lui Hamd Al-Amasat. Ca să compenseze viteza mai mare a cailor lor, acesta alerga călare în zig-zag. Aceștia se lăsau păcăliți și îl urmau de fiecare dată când schimba direcția. Unul singur fu mai isteț decât ceilalți, și anume vicleanul hagi. Îi ghicise tactica adversarului și încerca să i-o ia înainte.

Hamd Al-Amasat observă lucrul acesta. Își dădu seama că nu va reuși procedând astfel și o luă spre sud, în direcția spre care se îndreptase Schut mai înainte. Se folosi cu iscusință de tufe, ca acoperire. Dar, pe drumul acesta, urma să dea peste periculoasa prăpastie pe care încă nu putuse să o vadă. Nu știa însă cine îl aștepta acolo. Până acum crezuse că era urmărit din cauza escrocheriei comise împotriva lui Galingré și a familiei acestuia.

Căruța se afla în același loc în care se oprise. Lângă ea se vedeau stând Galingré și ginerele său. Acum, ajunsese și Ranko lângă prăpastie; se uită îngrozit în jos și strigă:

— E mort, zdrobit, effendi! Allah, cum ai reușit să sari pe partea cealaltă?

— Despre asta, mai târziu! Rămâi acolo unde ești, pentru ca Hamd Al-Amasat să nu poată trece pe aici. O să-i ies în față.

— Dar nu poți. Ți s-a rupt chinga.

— Am întotdeauna o chingă de rezervă în cobur. În două minute o s-o repar.

— Dar n-ai să poți trece dincoace, ca să-i ieși în față!

— Poate o să găsesc un loc mai îngust, pe unde să pot sari, dacă nu, glonțul meu o să treacă precis dincolo.

Chinga de rezervă consta dintr-o bucată scurtă de chingă prevăzută la capete cu câte o cataramă de prins.

Chinga se prindea cu cataramele de bucata ruptă și apoi putea fi folosită la fel ca mai înainte.

Destul de-repede, am înșeuat din noul calul și am încălecat, pentru a pomi spre est, pe marginea prăpastiei, în vreme ce Ranko aștepta pe partea cealaltă. În felul acesta, nu-l lăsa pe Hamd Al-Amasat să treacă pe acolo. În est, se vedea strălucind cămașa de zale a lui Halef. Din nord, inamicul era gonit de ceilalți și dinspre sud pornisem eu să-i ies în întâmpinare. Era înconjurat. De altfel, nici prăpastia nu l-ar fi lăsat să scape spre sud.

L-am văzut oprindu-se și îndreptându-și arma spre Omar. Fiul lui Sadek își îmboldi calul să facă o săritură într-o parte și glonțul nu-l nimeri. Apoi o porni în goană după Hamd Al-Amasat, ținându-și flinta ridicată, pentru a trage în acesta. Voia doar să-l amețească, pentru că dorea să-l prindă viu. Hamd Al-Amasat îl aștepta. Dar, când dușmanul lui se apropie destul de mult, își scoase repede pistolul și trase asupra lui Omar. Calul acestuia se cabra și se răsturnă. Hamd Al-Amasat goni mai departe, îndreptându-se spre prăpastie.

Când o zări, se opri brusc și se îndreptă spre vest, unde-l așteptam eu. Am pornit călare și am ajuns într-un loc unde prăpastia nu era mai lată de trei metri. Pe acolo aş fi putut trece, cu atât mai mult cu cât malul pe care mă aflam era mai înalt decât cel de vizavi. M-am îndepărtat de margine o bucată de drum, pentru ca Rih să-și poată lua avânt suficient.

Acum, sosi și Hamd Al-Amasat. Văzu că n-aveam nici o armă în mână și văzu și prăpastia care se afla între noi.

— Vino aici! mă luă în râs. În mâna ta mă dau prins!

— Îndată! am răspuns.

I-am strigat lui Rih cuvântul magic. Acesta zbură pur și simplu peste prăpastie, făcând un salt lung, elegant. Hamd Al-Amasat scoase un țipăt de spaimă și plecă în goană de acolo, îndreptându-se spre Ranko. Am pornit și eu în goană după el. Acum era bun lasoul. Am învărtit lațul, l-am

aruncat și am schimbat brusc direcția în care alerga calul. O smucitură bruscă și Hamd Al-Amasat zbură din șa. În clipa următoare mă aflu lângă el. Aruncarea lasoului îmi reușise perfect. Lațul îi prinsese strâns brațele, așa încât acesta nu se mai putea mișca. Am îngenuncheat și i-am mai înfășurat sfoara de câteva ori în jurul trupului. Căzătura de pe cal îl cam amețise. Se holba la mine cu ochii mari, dar nu spunea nimic. Sosi și Omar în fuga mare și sări de pe cal.

— Omar! am strigat bucuros spre el. Te-am văzut prăbușindu-te și am crezut că te-a nimerit!

— Individul a tras prost, răspunse acesta. Glonțul mi-a rupt frâul. De aceea a căzut calul. În sfârșit, am pus mâna pe el! Și acum...

— Liniște! l-am rugat. Lasă-mă întâi pe mine să vorbesc cu el.

— Bine! Dar al meu este!

Nu i-am răspuns, căci tocmai sosise și Ranko. Curând după el apărură și ceilalți, Halef fiind ultimul, căci se îndepărtase prea mult.

Mai întâi se discută despre moartea lui Schut și săritura mea peste prăpastie. Tovarășii mei de drum cercetară locul de unde sărisem și nu mai conteneau minunându-se cum reușisem să trec dincolo. Rih fu lăudat și dezmierdat, ceea ce-l făcu să necheze fericit.

Despre Schut se făcură doar scurte remarci. Cel mai bine era să nu ne mai preocupăm în continuare de el. Nu voiam să-i spunem lui Hamd Al-Amasat acum cine eram. Urma să ne ocupăm de el, abia după ce ajungeam din nou la hanul Nevera. Întrucât își revenise în simțiri, fu legat de calul său. Osko și Halef îl luară între ei, pentru a-l duce la han. Omar se oferă și el să meargă cu ei. Dar, i-am spus cinstit că nu prea aveam încredere în el. Dacă l-ar fi însoțit pe captiv, mă temeam că avea să-și potolească setea de răzbunare fără consimțământul nostru.

În vreme ce cei trei porniră călare direct spre hanul Nevera, noi ceilalți ne îndreptarăm spre locul unde se afla căruța. Aceasta era destul de departe pentru ca Galingré și familia lui să poată urmări cum trebuie desfășurarea hăituielii. Cele două femei și ginerele lui Galingré nici măcar nu bănuiseră cu ce fel de om extrem de periculos avuseseră de-a face. Îi urmaseră toate indicațiile prea încrezători, convinși fiind că toate ordinele veneau de la Galingré. Crezuseră că acesta se afla deja la Üsküb și că îi conferise subordonatului său, Hamd Al-Amasat, toate împuternicirile. Atunci când Hamd Al-Amasat o luase la fugă așa brusc, nu știuseră ce să mai înțeleagă din toate acestea. Abia când își făcuse Galingré apariția, spre marea lor bucurie, aflaseră în ce pericol se găsiseră. Acesta le povestise deja totul.

Am fost prezentați doamnelor și ginerelei. Aceștia coborâseră din căruța, ca să ne întâmpine. I-am rugat să ne îngăduie să le povestesc totul mai târziu. Acum voiam doar să știu dacă hangiul de la hanul Nevera îi acordase sprijin lui Schut.

— Da, răspunse ginerele. Cei trei au avut o discuție în secret și apoi hangiul ne-a recomandat să pornim îndată la drum, celelalte două căruțe urmând să vină mai târziu după noi.

— Aveați vreun motiv să nu mai așteptați până ce puteau merge cu voi și celelalte două căruțe?

— Soția mea nu se simțea bine. Călătoria o istovise și nu era de așteptat nici o îmbunătățire a stării ei, dacă am fi rămas o zi să ne odihnim la hanul acela mizerabil. Atunci Schut ne-a spus că are el, în satul următor, o soră căsătorită care le va primi cu plăcere la ea pe aceste două doamne. Ne-a prezentat totul în termeni atât de tentanți, încât i-am urmat sfatul și ne-am lăsat conduși de el la sora lui. Celelalte două căruțe, cu bagajele, puteau să vină încet după noi, căci urma să rămânem acolo o zi.

— Aha! Intenționa să vă ucidă și abia după aceea să vă fure lucrurile. Dar cum ați putut fi atât de imprudenți să-l urmați și atunci când ați văzut că se abate de la drum?

— Nici nu ne-a trecut prin cap așa ceva, căci ne-a spus că dacă o luam în direcția aceea, urma să ajungem mai repede. Era mult mai comod de călătorit peste câmpie, decât pe drumul comunal, care era într-o stare proastă.

— V-ar fi lăsat să ajungeți la prima prăpastie, pe unde căruța n-ar fi putut să treacă mai departe. Acolo, v-ar fi împușcat, v-ar fi jefuit și apoi v-ar fi aruncat în abis.

— Dumnezeu, cine s-ar fi gândit la așa ceva! strigă soția lui Galingré! I-am acordat întreaga noastră încredere și chiar și Schut acesta s-a comportat în așa fel încât l-am considerat cel mai bun și mai amabil om. A fost voința lui Dumnezeu să sosiți în ultima clipă și să ne salvați!

— Da, le suntem recunoscători pe viață acestor oameni, spuse și bărbatul ei. Ne-au salvat pe toți de la moarte, iar pe mine m-au eliberat dintr-o temniță înspăimântătoare. Mare parte din avere mi-am recuperat-o deja și ceea ce aveți cu voi, restul bunurilor noastre, putem abia acum să le considerăm ca proprietatea noastră. Cuvintele nu reprezintă o mulțumire și întrucât viața este neprețuită, le vom rămâne datori pentru totdeauna.

După ce căruța fu întoarsă și porni încet la drum, Galingré veni la mine și mă trase mai în spate și îmi spuse următoarele, încet, ca să nu audă nimeni altcineva:

— *Monsieur*, abia acum mi-am dat cu adevărat seama cât de mare a fost pericolul în care s-a aflat familia mea. Trebuie să vă mulțumesc pentru atâtea. În primul rând, mi-ați adus vestea despre nepotul meu dispărut fără urmă. Apoi m-ați eliberat pe mine din galerie și mi-ați înapoiat banii care îmi fuseseră furați, o sumă despre care dumneavoastră habar nu aveți cât de mare este, căci nu v-ați uitat atunci când i-am numărat. Apoi, mi-ați salvat familia de la o moarte îngrozitoare. Mai trebuie să amintesc și despre averea pe care am recuperat-o cu această ocazie.

Soția mea avea la ea toate bunurile de valoare care pot fi transformate în bani lichizi, o mare imprudență, într-adevăr, și în același timp o greșeală de neiertat. Dar, Hamd En Nassr le spusese că acesta este ordinul meu, să vândă totul. Pentru toate acestea trebuie să vă mulțumim dumneavoastră. Oare trebuie să fiu constrâns să duc toată viața în spinare o asemenea povară zdrobitoare? Sper că îmi veți permite să-mi arăt cât de cât recunoștința. Aveți familie?

— Părinți și frați și surori.

— Sunt bogați?

— Nu, mai degrabă săraci. Eu muncesc pentru ei și sper că, încet, încet, să le îmbunătățesc condițiile de viață.

— Asta înseamnă că depind de banii dumneavoastră?

— Într-adevăr. Dar eu câștig bani cu meseria mea. Scriu despre călătoriile mele și primesc pentru asta onorarii cu care îmi întrețin familia.

— Atunci, vă rog să-mi faceți bucuria și să primiți din partea mea o contribuție mică, pe care să o considerați ca un ajutor suplimentar.

— Vă mulțumesc din inimă! Aveți cele mai bune intenții, dar v-aș ruga să nu vă supărați dacă am să vă spun că nu pot să accept oferta dumneavoastră generoasă. De altfel, nici nu aveți pentru ce să-mi mulțumiți. Faptul că v-am întâlnit puteți să-l numiți noroc, întâmplare, soartă sau voința lui Dumnezeu. Eu n-am nici un merit. Dumneavoastră erați la ananghie. Ne-a stat în puteri să vă eliberăm și de aceea am făcut-o. Bucuria că am reușit este o răsplată suficientă pentru noi.

— Dar, *monsieur*, am bani destui, sunt cu mult mai bogat decât vă închipuiți!

— Mă bucur pentru dumneavoastră, căci asta înseamnă că vă puteți îndeplini toate dorințele și vă puteți ajuta semenii. Dar nu eu sunt creditorul dumneavoastră, ci Dumnezeu. Capitalul nu puteți să i-l restituiți, plătiți-i însă

dobânzile, având mâna și inima deschise pentru copiii lui mai puțin înstăriți.

— Chiar așa am să fac! îmi promise. Dar nu faceți și dumneavoastră parte dintre cei mai puțin înstăriți?

— Există diverse feluri de bogăție. N-am nici aur, nici argint, dar sunt la fel de bogat ca dumneavoastră și n-aș face schimb cu dumneavoastră.

— *Monsieur*, sunteți un om mândru. Dar, dacă dumneavoastră nu vreți să acceptați nimic de la mine, vă rog să-mi permiteți ca cel puțin față de tovarășii dumneavoastră de drum să-mi arăt recunoștința. Măcar bucuria aceasta nu mi-o stricați.

— Tovarășii mei de drum sunt propriii lor stăpâni. Nu le poruncesc eu și pot face ceea ce vor ei.

— Atunci, vă rog din suflet să-mi spuneți cum aș putea să le mulțumesc. Englezul...

— Nici nu intră în discuție, am spus. Este multimilionar. O strângere de mână sinceră o să-i facă mult mai mare plăcere decât un dar scump. De altfel, el nici nu este eliberatorul dumneavoastră. El însuși a fost salvat!

— Și Osko?

— Fiica sa este căsătorită cu fiul unui bogat comerciant din Stambul. Se va întoarce acolo și o să aibă tot ce are nevoie. De altfel, știu că ginerele lui i-a pus la dispoziție fonduri bogate pentru călătoria noastră, înainte să părăsim Adrianopolul. Vedeți, deci, că nu are nevoie de bani. Este munte negrean. S-ar putea să considere un dar în bani drept pomană și atunci s-ar simți jignit.

— Dar Halef?

— El e sărac. Tânăra lui nevastă este nepoata unui șeic arab care, însă, n-a fost niciodată bogat.

— Vreți să spuneți că i-aș face o bucurie oferindu-i bani?

— Da. Dacă îi veți oferi ca semn de prețuire pentru cea mai grozavă dintre femei și fice, îl veți face să se reîntoarcă mândru în țara lui și să vă pomenească tot timpul.

— Și Omar?

— El e și mai sărac. Era, ca și tatăl lui, călăuză peste stratul de sare al șotului Al-Doherid, o ocupație foarte îndrăzneată, după cum mi-am dat seama pe propria-mi piele. În vreme ce ne călăuzea peste șot, a fost împușcat de Hamd Al-Amasat, iar Omar și-a părăsit patria, complet lipsit de mijloace, pentru a-l căuta pe criminal și a răzbuna moartea tatălui lui. A mers din sudul Tunisiei, prin Sahara, Egipt și tot mai departe până la Constantinopol și apoi cu noi până aici, fără nici un bănuț în buzunar. După ce se va răzbuna și se va despărți de mine, va rămâne iarăși fără nici un mijloc de trai și nu știu cum va putea ajunge până în patria sa, care este atât de departe. Eu pot să-i ofer doar atât cât să nu moară de foame pe drum, dar... hm!

Exagerasem puțin, cu o intenție precisă, situația în care se afla Omar. Bogatul francez putea să bage mâna, liniștit, ceva mai adânc în pungă pentru sărmanul arab.

Acesta și spuse imediat:

— Îmi va face o mare plăcere să mă îngrijesc de Omar. Deci, lui Osko să nu-i ofer nimic?

— Bani, nu. O mică amintire cred că va accepta.

— Grozav! Deci, un obiect nu prea valoros oferit în dar ca amintire nu considerați că ar fi o jignire?

— În nici un caz.

— Atunci, sper că nu o să vă supărați dacă vă voi ruga să vă amintiți din când în când de mine cu ajutorul acestei mici peceti. Am purtat-o doar ca pe un pandantiv și încă n-am dat-o să mi se graveze numele pe ea. Prin urmare, puteți ușor trece inițialele dumneavoastră pe ea.

Zicând acestea, negustorul trase afară de pe lanțul de la ceas o mică pecete și mi-o dădu. El o numise un dar fără importanță. În nici un caz nu era chiar așa. Pandantivul avea forma unei mici piramide cu opt laturi, dintr-un topaz frumos, de culoare roșu-deschis, prins cu multă finețe în aur, iar în vârf avea o sferă de safir: un dar care valora

câteva sute de mărci. Nu mai puteam să-l refuz și s-a bucurat sincer când i-am spus că vreau să-l primesc.

Apoi, ne-am alăturat celorlalți: *Sir* David se întreținea vioi cu doamnele. Întrucât acestea vorbeau limba franceză, era tare bucuros că putea și el să-și mai pună limba în mișcare, ceea ce nu prea reușise până acum, având în vedere lipsa sa de cunoștințe în domeniul limbilor turcă și albaneză.

Lindsay le descria drumul prost de aici până la Rugova și apoi făcu referire și la faptul că, de acolo, din localitate în localitate, drumul spre Üsküb devenea din ce în ce mai prost. Aminti de lipsurile și neplăcerile pe care fuseseră nevoite să le îndure în timpul acestei călătorii întreprinse într-o căruță trasă de boi și, în cele din urmă, le rugă să se întoarcă la Shköder. Le propuse să meargă cu el până la Antivari, unde precis îl aștepta încă ancorat vasul francez cu aburi, care le putea duce pe mare, mult mai comod, până la Salonic, de unde puteau merge mai departe cu trenul spre Üsküb. Bunul *sir* David mi-o luă în nume de rău, atunci când am recomandat cu insistență familiei Galingré să renunțe la acest ocol pe care li-l propusese. Toată cinstea pentru generozitatea lui Lindsay, dar de data asta cam exagerase.

În sfârșit, ajunserăm la hanul Nevera. Doamnele coborâră din căruță și intrară cu toții în odaie. Așa cum mi-am dat îndată seama, Halef era stăpân pe situație în spate, la o masă, ședea hangiul și oamenii lui. Erau mai mulți decât văzuserăm noi la prima vizită. La masa din față ședea cei doi căruțași. Se citea pe fețele tuturor că nu se simțeau deloc bine sub controlul sever al lui Halef. Îi tratase ca pe prizonierii lui.

Nu l-am întrebat cum reușise să se descurce. Îi cunoșteam bine metodele. Se plimba demn în susul și în josul odăii. Osko ședea la masa căruțașilor și ținea pistoalele gata pregătite.

La perete, zăcea Hamd Al-Amasat, pe dușumeaua de lut, încă strâns legat. Ne privi sfidător, cu aroganță.

Căruțașii se sculară să le facă loc doamnelor. Cu toții se așezară unde găsiră loc. Doar eu am rămas în picioare, lângă Halef, și l-am întrebat încet:

— Te-a recunoscut Hamd Al-Amasat?

— Nu cred. În orice caz, n-am citit pe fața lui că m-ar fi recunoscut, sau poate n-a vrut să lase să se vadă.

— Tu nu i-ai spus nimic?

— Nici un cuvânt. Nici n-am vorbit cu el. Cu atât mai mult, însă, am fost nevoit să vorbesc cu hangiu. N-a vrut să se supună, până ce nu i-am vârât pistolul sub nas.

— De ce?

— Ei, trebuia să-i iau prinși pe toți.

— Dar eu nu ți-am poruncit așa ceva.

— Nici nu era necesar. Doar știu și eu foarte bine ce anume trebuie să fac. Dacă i-aș fi lăsat pe hangiu și pe argații lui să umble liberi pe aici, putea să le vină ideea să-l elibereze pe Hamd Al-Amasat.

Asta cam așa era.

— I-ai spus hangiului că Schut e mort?

— Nu. Dar, întrucât Hamd Al-Amasat zace legat în camera de oaspeți, s-ar putea să-i fi trecut prin cap cum stau lucrurile.

Nu aveam încredere în hagiul că va fi atât de tăcut. Doar nu pierdea nici o ocazie să vorbească despre marile fapte eroice.

Întrucât mă priveau cu toții, i-am poruncit lui Halef să-l dezlege pe captiv din lasou și să-i lege doar mâinile la spate, pentru a putea sta în picioare. Acesta se execută îndată. În loc să-mi fie recunoscător pentru această înlesnire, sau cel puțin să se comporte liniștit, acesta se răsti la mine:

— De ce mă legați? Pretind să fiu lăsat liber!

— Mai așteaptă puțin, i-am răspuns. Și, ia vezi, folosește alt ton când vorbești, altfel o să te învățăm cu ajutorul

biciului să fii mai cuviincios. Nu îngădui hoților, escrocilor și criminalilor să mai facă și fasoane.

— Dar eu nu sunt hoț!

— Nu? Doar pentru asta l-ai dat pe *monsieur* Galingré pe mâna lui Schut, ca să-l jefuiască de tot ce avea!

— Nu cunosc nici un Schut!

— Nu mai minți! Cu noi nu-ți merge. Nu poți să tăgăduiești că te duci și pleci de la hanul Kara Nirwan ca la tine acasă.

— Am fost doar o singură dată acolo, atunci când l-am însoțit pe Galingré.

Și apoi te-ai întors la Shköder și le-ai transmis angajaților lui Galingré niște porunci despre care el habar nu avea! De altfel, voiai să te întâlnești cu alți supuși ai lui Schut la hanul Kara Nirwan.

— Nu-i adevărat!

— Ai un frate?

— Nu.

— Nici măcar nu cunoști un bărbat pe care-l cheamă Barud Al-Amasat?

— Nu.

— Și al cărui fiu purta numele Ali Manach Ben Barud Al-Amasat.

— Nu.

— Chiar tu însuși i-ai scris lui Barud despre asta!

— Nu-i adevărat. Poți să dovedești ceea ce spui?

— Nu cunoști cumva vreun bilet al cărui conținut sună cam așa: *In pripa veste la Karanirwan han ali sa panajir melnikde?*

— Vorbești despre lucruri care îmi sunt total necunoscute. Nu mă știu vinovat de nimic și o să-mi dovedesc nevinovăția. De aceea, cer să fiu eliberat!

— Dar de ce ai luat-o la fugă, atunci când ne-ai văzut venind?

— Pentru că a fugit și celalalt.

— Aha! Îl cunoșteai?

— Firește! Doar am fost cu Galingré la el. Era hangiul din Rugova.

— Și, totuși, ai tăcut atunci când s-a dat drept altul, pentru a-i conduce pe oamenii aceștia spre prăpastie?

Tăcu.

— Ai fost atât de nerușinat când m-ai provocat să te iau prins. Doar că nu prea ți-a priit treaba asta. Călăresc mult mai bine decât ți-ai închipuit și o să-ți dovedesc mai târziu că m-ai cunoscut deja mai de mult ca pe un foarte bun călăreț.

— Nu te cunosc.

Se citea pe chipul lui că spusese adevărul de data aceasta. Probabil că Hamd Al-Amasat trecuse prin multe de la acea întâmplare groaznică de la șotul Al-Dscherid, dacă nu-și mai amintea de noi, în mod normal, pe oamenii pe care îi întâlnești în asemenea împrejurări îi ții minte toată viața.

— Nu numai pe mine nu mă cunoști, ci și pe încă unii dintre noi, i-am spus. Probabil că, în ultima vreme, ai comis atâtea fărâdelegi, că nu-ți mai poți aminti de fiecare în parte. În primul rând, vreau să-ți spun că e bine pentru tine că n-ai nici un frate și nici un nepot, căci altfel vestea pe care am să ți-o transmit ar fi fost una tristă pentru tine. Barud Al-Amasat și fiul lui sunt morți.

Făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să sară de la locul lui. Dar eu am continuat:

— Ali Manach a fost împușcat la Adrianopol. Nu știai nici acest lucru?

— Nu mă interesează.

— Și privește-l pe bărbatul acela care stă la colțul mesei. Îl cheamă Osko și l-a aruncat pe Barud de pe Stâncile Diavolului, pentru că fratele tău o răpise pe fiica lui, Senița. Nici despre asta nu știi nimic?

Scrâșni din dinți și tăcu. Se făcu stacojiu la față. Apoi, urlă furios la mine:

— Ce tot îmi spui lucruri care nu mă interesează despre oameni pe care nu-i cunosc? Dacă vrei să te întreții cu mine, vorbește-mi despre mine. Spune-mi de ce mă tratați ca pe un hoț și criminal?

— Bun, să vorbim despre tine. Te tratăm exact așa cum meriți. Ești un criminal.

— Asta-i o minciună nerușinată!

— O să trec cu vederea faptul că Galingré urma să fie ucis în galeria din Rugova și o să vorbesc doar despre crimele pe care le-ai comis.

— Cred că ești nebun! Doar sminteala te face să rostești asemenea prostii!

— Ai grijă cum vorbești! O singură jignire ca aceasta dacă mai rostești și o să faci cunoștință cu biciul! N-ai aflat cumva de la *monsieur* Galingré că acesta a avut un frate care a fost ucis în Algeria, la Blida?

— Ba da. Mi-a povestit.

— Iar fiul celui ucis, a dispărut în mod enigmatic.

— Mi-a spus și asta.

— Nu cumva i-ai cunoscut pe fratele acestuia și pe fiul, lui?

La această întrebare, Hamd Al-Amasat păli.

— Cum să-i fi cunoscut pe vreunul dintre ei, răspunse, când n-am fost niciodată în Blida! Nu cunosc nici Algeria, nici ținuturile din jur și nici pustiul. Sunt armean și am venit din patria mea doar la Stambul și aici.

— Ești armean? Ciudat! Curios că tocmai un armean se pare că l-a ucis pe Galingré!

— Asta nu mă privește pe mine. Există sute de mii de armeni.

— Da, așa e. Dar mulți dintre ei își tăgăduiesc originea. De pildă, eu cunosc unul care s-a dat drept membru al seminției din Uelad Hamalek.

Își mușcă buza de jos. Din ochi îi țâșni o privire furioasă spre mine. Încetul cu încetul, părea că începea să-și dea seama că îi cunoșteam trecutul mai exact decât voia să

recunoască. Se gândea unde oare mă mai întâlnise, dar încă nu-și amintise, căci strigă furios la mine:

— Dar vorbește odată despre lucruri și oameni pe care îi cunosc. Seminția din Uelad Hamalek îmi e necunoscută. Și afară de asta, nici nu puteam să am un frate pe care să-l cheme Barud Al-Amasat, căci numele meu este Hamd En Nassr.

— Nu Hamd Al-Amasat?

— Nu.

— Așa care vasăzică! Deci te cheamă Hamd En Nassr? Îmi aduc aminte că am cunoscut pe cineva oare se numea Abu En Nassr. Nu îl știi pe omul acesta?

De data aceasta, căscă gura și se holbă speriat la mine, cu ochii mari.

— Ei, hai, răspunde!

Dar nu răspunse. Albul ochilor lui se coloră în roșu și i se umflară venele de la frunte. Înghiți în sec și iar înghiți în sec, și nu rosti nici un cuvânt. Am continuat:

— Acest Abu En Nassr purta numele „tatăl biruinței”, pentru că îi făcuse odată un serviciu vechilului din Oase Kbilli, un serviciu care cerea o oarecare îndrăzneală, îți aduci aminte?

Trăsăturile chipului păreau să-i fi înțepenit. Bâlbâi câteva cuvinte pe care nu le înțelese nimeni.

— Acest Abu En Nassr a fost ucigașul lui Galingré! Apoi l-a ucis și pe fiul acestuia, în deșert. Mai înainte, îl ucisese pe Sadek, călăuza, la șotul Al-Dscherid. Am găsit cadavrul tânărului Galingré și...

Atunci, mă întrerupse. Scoase un urlet strident și se ridică repezit de unde ședea, în ciuda faptului că avea mâinile legate.

— Tacă-ți gura, câine râios! urlă la mine; în mod ciudat în dialectul arab care se folosea în zona în care ne întâlniserăm atunci, demult. Acum știu cine ești! Acum te recunosc! Ești neamțul acela împuțit care m-a urmărit până la Kbilli! Blestemați fie moșii și strămoșii tăi iar copiii și

nepoții tăi aibă parte de toate relele trupului și sufletului! Fiecare clipa să-ți aducă o nouă nenorocire și...

— Și ție, clipa asta, biciul! îl întrerupse Halef, care se apropiase rapid de el și îl plesni cu biciul din toate puterile. Mă recunoști și pe mine, fiu de cățea și nepot de hienă trândavă? Eu sunt Hagi Halef Omar, cel care era cu effendi acesta, atunci când s-a întâlnit cu tine!

Hamd Al-Amasat nu se mișcă. Primi lovitura, fără să se miște din loc. Se holba la micuț și părea că nici nu simțise lovitura de bici.

— Dar pe mine nu mă recunoști întrebă Omar, înaintând încet și așezându-se lângă Halef. Eu sunt Omar, fiul celui pe care l-ai ucis la șotul Al-Dscherid, așa încât acum zace îngropat sub sare și nisipuri mișcătoare și nimeni nu poate merge la mormântul lui, pentru a rosti rugăciuni către Allah și Profet. De la Kbilli te urmăresc. Allah n-a vrut să pun mâna pe tine. A vrut să-ți dea timp să te căiești pentru faptele tale. Dar pentru că ai continuat să comiți fărâdelegi, ca și înainte, mi te-a dat, în sfârșit, în mâini. Pregătește-te! A sosit clipa răzbunării! De data asta nu mai îmi scapi.

Iadul și-a deschis deja porțile ca să-ți primească sufletul negru, care fi-va blestemat și osândit pe vecie!

Ce deosebire între cei doi! Omar stătea liniștit, drept și mândru. Pe chipul lui nu se vedea nici urmă de suferință sau ură. Trăsăturile lui trădau doar o hotărâre rece, sumbră. Hamd Al-Amasat tremura, nu de spaimă, ci de furie. Furia îi schimonosise chipul. Abia mai putea respira.

— O, voi îngeri, o, voi diavoli, de ce sunt captiv! pufăia acesta. Dacă aș fi avut mâinile libere, v-aș fi gătit pe toți!

— O să ți se facă pe voie! răspunse Omar. Ți-ai rostit singur sentința. Vei fi gătit fără îndurare și fără milă. Effendi, mai vrei să vorbești cu el?

— Nu, am răspuns. N-a tăgăduit nimic. Am terminat cu el.

— Îți cer să mi-l predai mie!

— Dar nu ești singurul care poți să ridici pretenții asupra lui.

— Da, dar drepturile mele sunt mai vechi și mai mari. Se prezintă cineva care vrea să mi-l smulgă?

Privi de jur împrejur. Nu răspunse nimeni. Ce mai puteam să fac? Știam că în clipa aceea, n-ar fi ținut cont nici de o rugăciune, nici de o amenințare și nici de o poruncă.

— Vrei să-l ucizi mișelește? l-am întrebat.

— Nu, nu, răspunse acesta iute. Nici Osko nu l-a ucis pe fratele acestui răufăcător, ci s-a luptat cinstit cu el. Asta o să fac și eu. Nu sunt călău. Dezlegați-l! Am să pun armele jos. Vrea să mă sugrume. Foarte bine, să încerce! Dacă reușește să mă ucidă, e liber și poate pleca unde vrea.

— Da, dezlegați-mă! strigă Hamd Al-Amasat. Am să-l sugrum pe ticălos, să-i scot sufletul din trup și să i-l trimit direct în iad!

Omar puse jos toate armele și se așeză în mijlocul odăii. Toți cei prezenți se ridicară și se retraseră în colțuri. Doamnele Galingré părăsiră încăperea. Eu m-am așezat în dreptul ușii, pentru a-l împiedica pe Hamd Al-Amasat să fugă, dacă intenționa cumva s-o facă în timpul luptei. Dar, se pare că nici nu-i trecea prin cap așa ceva. Pur și simplu gâfâia de dorința de a fi mai repede liber și a se putea arunca asupra dușmanului lui.

Halef îi dezlegă mâinile. Acum cei doi se aflau față în față privindu-se în ochi.

Nimeni nu rosti nici un cuvânt. Hamd Al-Amasat era mai înalt și mai vânjos decât Omar, dar acesta era mai mlădios și mai liniștit. De rănit nu aveau cum să se rănească, pentru că urmau să se lupte eu mâinile goale.

— Hai, vino! strigă Hamd Al-Amasat și întinse amenințător pumnii, în loc să se arunce direct asupra dușmanului său, așa cum crezusem.

Liniștea lui Omar păru că-l impresionase. Fiul lui Sadek se comporta ca un om care era sigur că el va fi

învingătorul.

— Vino tu la mine, dacă ai curaj! răspunse Omar. Dar mai întâi privește afară! Uită-te cum apare soarele deasupra pădurii. Mai uită-te o dată la el, căci n-o să-l mai vezi niciodată, ci te vei prăbuși într-o noapte adâncă, în beznă totală și în groază. Uite gâtul meu. N-o să te împiedic să mă apuci cu mâinile de el.

Curios lucru. Ce intenționa Omar? Se apropie de adversarul lui. Își ridică bărbia, în așa fel încât gâtul să poate fi apucat mai ușor și își duse mâinile la spate. Hamd Al-Amasat nu lăsa să-i scape această ocazie. Sări asupra lui Omar și îl înhață de beregată cu ambele mâini.

Nici nu apucă acesta bine să-l înhațe, și Omar își aruncă în față brațele, punându-i dușmanului mâinile pe cap, în așa fel încât cele patru degete de la fiecare mână se aflau așezate pe urechi și în spate, dar cele două degete mari se aflau pe ochii acestuia.

— Al meu ești câine! scrâșni din dinți Hamd Al Amasat, cu o bucurie drăcească. S-a terminat cu tine!

Îl strânse de gât pe adversarul său, atât de tare încât fața lui Omar aproape se învineți. Dar, mi-am dat imediat seama care erau intențiile arabului. O mișcare scurtă a celor două degete mari, o apăsare puternică și Hamd Al-Amasat scoase un urlet de panteră rănită, luându-și brusc mâinile de pe gâtul lui Omar, căci acesta îi scosese amândoi ochii.

Rănitul își duse mâinile la găvanele moarte ale ochilor și urlă și mai tare. Acum era pierdut, căci Omar putea să-l sugrume liniștit. Ceea ce trebuia să urmeze era mult prea înfiorător. M-am răsucit și am ieșit din odaie. În adâncul sufletului meu eram împotriva unor astfel de lucruri. Orbirea și sugrumarea dușmanului mi se părea ceva bestial. Dar, oare, puteai să ai milă față de un asemenea om ca Hamd Al-Amasat, care era mai rău chiar și decât un diavol?

Afară strălucea soarele. Am așteptat puțin timp, apoi în odaie se făcu liniște. Urletele încetaseră. Oare Hamd Al-Amasat era mort? Atunci se deschise ușa și Omar ieși afară.

— S-a sfârșit totul? l-am întrebat, înfiorat.

— Da, răzbunarea a fost săvârșită, iar sufletul tatălui meu va putea privi mulțumit spre mine, de sus, din ceruri. Acum voi putea să-mi rad barba și să intru în moschei să mă rog, căci legământul pe care l-am făcut la șot a fost în sfârșit îndeplinit.

— Mai întâi, scoate cadavrul de acolo! Nu vreau să-l văd.

— Nu-i nevoie să scoatem cadavrul afară. Poate să meargă unde vrea.

— Hamd Al-Amasat nu-i mort? Mai trăiește încă?

— Da, Sidi. M-am gândit la tine și la faptul că detești uciderea unui om. Doar l-am orbit pe Hamd Al-Amasat. Când l-am văzut stând neajutorat în fața mea, n-am mai fost capabil să-l ucid. Și-a pierdut lumina ochilor și nu va mai putea face rău nimănui de acum înainte. Poate va folosi timpul care i-a mai fost dat să-l petreacă pe pământ, gândindu-se la faptele sale și pocăindu-se. N-am procedat corect?

Ce mai puteam să răspund? Mi-am adus aminte că și cei mai suspuși judecători creștini pledau pentru orbirea criminalilor, pentru că astfel deveneau inofensivi pentru societate, fără a fi uciși. Am dat din cap, fără să rostesc nici un cuvânt și m-am întors în odaie.

La ușă, m-am întâlnit cu hangiul care îl conducea afară pe Hamd Al-Amasat, cu ajutorul unui argat, pentru a-i răcori ochii morți la fântână.

— S-a sfârșit, Sidi! strigă Halef, venind în întâmpinarea mea. Am fost de acord ca acest criminal să nu fie ucis. Viața o să fie mult mai grea pentru el, decât dacă ar fi murit. Dar ce se va întâmpla acum cu locatarii de la hanul Nevera? Doar l-au ajutat pe Schut!

— Lasă-i să fuga! N-or să ne urmărească. Și așa s-au întâmplat destule. Să ne grăbim să părăsim această

regiune groaznică.

— Ai dreptate, sidi. Nu mai am nici eu nici un chef să mai zăbovesc pe aici. Caii noștri sunt afară. Să încălecăm și să plecăm!

Nu merse totul chiar așa de repede, însă Galingré nu mergea mai departe cu noi, se întorcea pe drumul pe care veniserăm; la fel și Ranko, care voia să însoțească căruțele până la Rugova. Mai aveam încă de discutat despre călătoria lor. În afară de aceasta, nici unul dintre noi nu voia să discute despre despărțire.

M-am dus afară la fântână. Mi se părea inuman să-l las pe Hamd Al-Amasat pe mâinile nepricepute ale hangiului. Dar rănitul nici nu-mi auzi bine vocea, că și începu să înjure și să blesteme. Am făcut cale întoarsă și m-am dus să mă plimb puțin prin liniștea dimineții.

Când m-am întors, în sfârșit, ne-am luat rămas bun de la familia Galingré și de la Ranko. După ce căruțele s-au pus în mișcare, am stat și am privit în urma lor, până ce au dispărut spre est. Apoi am încălecat și noi. Nici hangiul și nici argații lui nu-și făcură apariția. Erau fericiți că scăpau de noi.

Am părăsit în liniște locul care fusese martorul ultimei întâmplări a lungii noastre călătorii. După vreun sfert de oră, ajunseserăm la capătul câmpiei sterpe. Pădurea ne îmbrățișa din nou cu brațele sale cele verzi. Halef, Omar și Osko aveau niște figuri vesele și mulțumite. Hagiul se tot uita dintr-o parte la mine, de parcă ar fi vrut să-mi comunice un lucru îmbucurător. Osko își purta larg deschisă jacheta (mintanul) tivită cu șnururi argintii, ceea ce nu-i stătea deloc în obicei. Curând mi-am dat seama care era motivul. Voia să arate tuturor lanțul lat de aur care îi atârna la vestă. Promise în dar ceasul lui Galingré.

Când văzu că observasem lanțul, îmi povesti entuziasmat cât de fericit era că promise această neprețuită amintire. Asta îl făcu pe micuț să deschidă și el, în sfârșit, gura.

— Da, Sidi, spuse acesta, francezul trebuie să fie foarte bogat, căci ne-a înzestrat cu niște hârtii pe care sunt înscrise steme și cifre.

Voia să spună bancnote.

— Ce fel de hârtii sunt astea? am întrebat în glumă. Ceva socoteli pe care trebuie să i le plățiți?

— Ce părere ai despre el? El și-a plătit datoriile față de noi! Un asemenea om nu rămâne dator nimănui. Nu, ceea ce am primit sunt bani de hârtie, așa cum există în Occident, în loc de aur și argint. Am mai multe astfel de hârtii. Mi le-a dat pentru Hanneh, cea mai frumoasă și mai prietenoasă dintre toate nevestele și ficele.

— Și vrei să i le duci ei?

— Se-nțelege de la sine.

— N-ar fi înțelept din partea ta, Halef. În țara schammarilor și a haddedihiilor nu poți să le schimbi pe aur și argint. Asta trebuie s-o faci la Shkoder.

— Dar n-or să mă înșele acolo? Nu știu ce valoare au aceste hârtii.

— Asta pot să-ți spun cu. Arată-mi-le. Firește că te voi însoți la zaraf.

Zâmbind pe sub mustăți, trase afară punga, o desfăcu și îmi întinse „banii de hârtie”. Erau bancnote englezești. Galingré îi făcuse într-adevăr un dar cât se poate de generos.

— Ei? întrebă Halef. Sunt vreo sută de piaștri?

— Mult mai mult, dragul meu! Nici prin gând nu-ți trece ce sumă este. Aceste bancnote au o valoare mai mare de douăsprezece mii de piaștri. Poți să primești pentru ei trei mii de franci, dacă vrei să ai bani francezi. Eu, însă, te sfătuiesc să iei mai bine taleri Maria Theresa, dacă poți, căci acești bani au valoare acolo unde își împrăștie parfumul Hanneh, cea mai minunată dintre flori.

Mă privi înmărmurit. Un asemenea dar era mai presus de înțelegerea sa. Omar își deschise și el repede punga. El primise și mai mult. Francez fiind, Galingré le dăduse

bancnote englezești, dar socotise după valoarea lor în franci. Omar primise cinci mii de franci, o sumă imensă pentru el. Erau daruri princiare! Dar Galingré avea convingerea fermă că el și rudele lui ar fi fost cu toții morți fără noi.

— Ce bogăție! strigă Halef. Hanneh, iubita sufletului meu, este din clipa asta cea mai înstărită nevastă dintre toate nevestele și nepoatele ateibehilor și haddedihiilor. Poate să întrebe cât costă cirezile tuturor semințiilor schammarilor, poate să se gătească în mătase din Hindistan și să-și împodobească frumosu-i păr cu perle și pietre prețioase. Silueta sa va pluti în miresmele plăcute ale Persiei și piciorușele sale se vor plimba încolo și înapoi încălțate în papuci de prințesă. Eu, însă, voi fuma cel mai scump tutun; pipa mea va avea țeava din cel mai bun lemn de trandafir și un muștiuc atât de mare, încât nici să nu-l pot băga în gură!

Oare imaginea exagerată cu privire la mărimea averii lui îl va face cumva să devină nechibzuit? Preventiv, i-am atras atenția, cu diverse pilde, că averea sa nu era chiar atât de mare precum credea.

Bucuria lui Omar era mai liniștită. Acesta zâmbi fericit și spuse:

— Galingré mi-a dat lucrul după care tânjesc de mult. În sfârșit pot să am și eu o patrie. O să merg cu Halef la haddedihi și o să-mi cumpăr acolo o cămilă, câteva vite și o turmă de oi. Apoi, o să-mi găsesc precis și o fiică grațioasă a seminției, care să fie nevasta mea. Slavă lui Allah! Acum știu că pot să trăiesc.

Lindsay înțeleșese aproape tot ceea ce se vorbise. Mormăi:

— Prostii! Galingré! Negustor! Da' ce, eu nu pot să fac daruri? Ce aveți de spus că aceștia doi vor să meargă pe pășunile haddedihiilor? Cum or să ajungă acolo? Cel mai bine vor merge cu vaporul până la Jaffa și de acolo vor

putea porni călare, prin Palestina, spre Basra, în Dschebel Hauran! Well?

— Ar fi o soluție bună. Dar de unde să ia un vapor spre Jaffa? Și cu ce să-și plătească acest lux?

— Pfui! N-am lăsat eu vasul francez în port să mă aștepte? Acesta o să ne ducă până acolo. Plătesc tot! Putem să luăm la bord și toți caii și să-i dăruim celor doi. Mergem împreună până la Ierusalim.

— Mergem? La cine vă referiți?

— La dumneavoastră și la mine, firește!

— Oho! Dar eu trebuie să merg acasă!

— Prostii! M-am necăjit destul că am fost nevoit să lăsăm nevizitat Ierusalimul, în călătoria de la Damasc spre mare. Putem face acum acest lucru. Ce mai contează pentru dumneavoastră câteva săptămâni. Hai, bateți palma!

Îmi întinse mâna.

— Trebuie să mă mai gândesc, *sir* David, am răspuns.

— Gândiți-vă mai repede, altfel o să mă duc înot până la Jaffa, înainte să vă vină gândul cel bun. *Well!*

Propunerea lui îmi surâdea și eram aproape hotărât s-o accept.

Între timp, ajunseserăm la Gori, apoi, după două ore la Skala și acum coboram de pe înălțimi îndreptându-ne spre Shköder. Era punctul final al călătoriei noastre în țara schipetarilor.

Lindsay încercase să le explice lui Halef și lui Omar planul lui. Amândoi erau atât de entuziasmați și mă bătură la cap atât de mult, încât în cele din urmă a trebuit să cedez. Ca să fiu cinstit, nici n-am făcut-o cu neplăcere.

Am descălecat în fața hanului lui Anastasio Papaniko. Avea doar două camere de oaspeți, care, din fericire, erau libere. Aici puteam să ne facem temeinic toaleta și să scăpăm de sentimentul că eram aproape ca niște sălbatici.

Lindsay trimise îndată o solie la Antivari, pentru a-l informa pe căpitanul vasului cu privire la noul său plan de

călătorie și apoi se grăbi să meargă la un bărbier, după care se îngriji să-mi facă rost de un costum și de albituri noi.

Apoi, făcurăm pe marii domni și ne plimbarăm pe lacul Shköder (Skutari) de unde se putea admira o minunată panoramă a orașului. Când ne întoarserăm acasă, ne așteptau acolo un polițai cu trei jandarmi îmbrăcați în roșu. Hangiul îi înștiințase despre sosirea noastră, conform regulamentului. Când polițaiul văzu actele mele, se trase înapoi, făcând o plecăciune cât se poate de politicoasă. Se pare că și bogatul bacșiș pe care îl dădu *sir* David avusese o mare contribuție în acest sens.

Shköder se află la Marea Adriatică, dar îți lasă impresia unei localități orientale. Este așezată parte într-o câmpie fertilă, parte pe niște coline care mărginesc această câmpie, în punctul cel mai înalt al acestora aflându-se ruinele unui castel. Orașul se compune, de fapt, din mai multe sate, unite între ele. Casele sunt aproape în exclusivitate construite din lemn.

Osko rămase acolo o zi. Apoi își luă rămas bun de la noi, pentru a porni călare spre Allia și, de acolo, prin Plovnicza spre Rieka, unde locuise înainte. Dacă ar fi mers pe mare, ar fi ajuns mult mai repede la destinație. Dar se temea să încredințeze valurilor înșelătoare calul său pag, de care era atât de mândru. Despărțirea fu grea și pentru el și pentru noi. Ne promise că, atunci când se va reîntoarce la Adrianopol și Stambul (Istanbul), le va transmite salutări rudelor lui din partea noastră și le vă spune să-mi scrie. L-am condus cu toții câțiva kilometri.

Mesagerul trimis de Lindsay la Antivari se reîntoarce abia a doua zi. Căpitanul, ne informă acesta, avea vasul ancorat la cheiul din Antivari și era pregătit să pornească la drum în orice clipă. Întrucât nimic nu ne mai reținea în Shköder, am pornit a doua zi dimineață.

Eram fericiți că aveam cai atât de buni, pentru că drumul era tare prost. N-am găsit apă de băut pentru noi și

pentru cai decât într-un singur loc, unde am ajuns pe la amiază. Locul acela se afla sus, pe spinarea muntelui.

Drumul spre valea de jos era atât de abrupt, încât am fost nevoiți să descălecăm, pentru a ne cruța caii. Curând, însă, am zărit apele mării strălucind în depărtare.

Orașul Antivari, ale cărui fortificații sunt așezate pe un pinten scund de munte, nu l-am văzut, căci voiam să ajungem direct în port. Acolo, se aflau, pe țărm, patru case: clădirea pentru carantină, agenția austriacă Lloyd, vama și un han. La acesta ne-am oprit. Era ora cinci după-amiază.

Am petrecut noaptea la han. A doua zi dimineața, ne-am urcat la bord, împreună cu caii. La scurt timp după aceea, țărmurile țării schipetarilor dispărură din fața ochilor noștri.

Cum am ajuns la Jaffa și Ierusalim o să vă povestesc, poate, altă dată. Acum, ar mai fi de amintit doar că Lindsay le-a făcut lui Halef și Omar daruri bogate și că eu l-am rugat pe prietenul și ocrotitorul meu să-mi scrie. I-am spus să-mi trimită scrisoarea la Mossul, de unde urma să-mi fie remisă mai departe. I-am dat hârtie și i-am scris pe un plic adresa mea, în limbile turcă și franceză.

La două luni după ce m-am întors acasă, mi-a sosit această memorabilă scrisoare. Turca lui se amestecă „minunat” cu araba, iar mâna lui, obișnuită cu arma și în nici un caz cu pana de scris, imortalizase câteva „idei săltărețe” foarte hazlii. Dar, scrisoarea fusese scrisă cu cele mai bune intenții și mi-a provocat o mare bucurie. Iată conținutul tradus de mine:

„Îndurare și slavă lui Allah, dragă Sidi!

Am sosit, eu și Omar. Bucurie și fericire peste tot! Bani! Armură! Faimă, cinstire, desfătare! Kara Ben Nemsi effendi, fie binecuvântat, dragoste, aducere aminte, rugăciune! Hanneh, cea mai demnă de iubit, fiica amaschailor, fiica malekilor, a ateibehilor, este sănătoasă, frumoasă și fermecătoare. Kara Ben Hadschj Halef, fiul

*meu, este un erou. Devorează patruzeci de curmale uscate
dintr-o răsuflare. O, Dumnezeule, o, ceruri! Omar Ibn
Sadek se va însura cu Sahama, fiica lui Hagi Schukar esch
Schamain Ben Mudal Hakuram Ibn Saduk Wesilegh esch
Schammar, o fată bogată și frumoasă. Allah să-ți dea vreme
bună și timp frumos! Rih, armăsarul, te salută prea supus și
politicos. Omar Ibn Sadek are un cort bun și o soacră
amabilă. Să te însori și tu curând! Allah să te ocrotească!
Să fii tot timpul mulțumit și nu mai bombăni! Am uitat de
sigiliu; n-am nici sigiliu, nici ceară roșie! Să fii mereu
virtuos și ocolește păcatele și delictele! Vino la primăvară!
Să fii mereu cumpătat, modest, amabil și ocolește beția!*

*Cu înaltă stimă, venerație, smerenie și adorație,
Credinciosul tău prieten, ocrotitor și tată de familie*

Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas
Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah.”

13. Anexă[17] - Moartea lui Rih

Aici se încheie, de fapt, relatarea cu privire la călătoria noastră. Dar, deoarece chiar înainte de apariția acestui volum, mi-au sosit atât de multe întrebări prin care cititorii cărților mele se interesau de soarta credinciosului meu Hagi Halef Omar și a inegalabilului meu armăsar Rih, aş dori, aici, să anticipez puțin evenimentele și să vă descriu ultima mea întâmplare cu Halef și Rih. Ce anume s-a petrecut între sfârșitul primei noastre mari călătorii și această ultimă întâmplare îmi rezerv dreptul să povestesc pe larg în alte volume ale operei mele.

Am fost încă o dată la Damasc și aveam intenția să călătoresc de acolo prin Aleppo, Diarbekir, Erzerum și granița rusă, până la Tiflis. Un prieten de-al meu, un cunoscut profesor și lingvist, fusese de acord să se intereseze pentru mine de dialectele caucaziene și am considerat că ar fi avantajos să le studiez chiar la fața locului. Așa cum se înțelege de la sine, nu am locuit la Damasc într-un han, ci am descălecat pe „Strada Dreaptă”, la Jakub Afarah, și am fost primit cu mare bucurie. Cu ocazia primei vizite pe care o făcusem, nu avusesem timp să cunosc împrejurimile Damascului. De aceea, m-am străduit îndată să recuperez această lipsă. Am făcut zilnic câte o excursie și, curând, ajunsesem să colind atât de departe, încât mai aveam de vizitat doar partea de nord a orașului, unde se afla Dschebel Kasjun, Acest munte este tocmai de aceea remarcabil, pentru că acolo, conform poveștii orientale, Cain l-ar fi înjunghiat pe fratele său Abel.

Am făcut această plimbare călare singur, pentru ca să mă pot lăsa pătruns, netulburat de nimeni, de panorama splendidă a orașului. Era încă devreme și de aceea, voiam să sper că nu voi fi incomodat de nimeni. Dar, când am ajuns pe înălțime, mi-am dat seama că n-am fost eu astăzi

primul vizitator aici sus. Am zărit un tânăr conducător de măgari, care ședea în iarbă lângă animalul său și, dându-mă după o tufă de măslini, l-am văzut și pe bărbatul pentru care fusese adus sus măgarul. Stătea cu spatele la mine. După cum era îmbrăcat, părea să fie european, pentru că un băștinaș nu și-ar fi putut pune un astfel de costum.

Un joben gri, foarte înalt, era așezat pe capul lui lunguiet și îngust, al cărui creștet era mai pustiu chiar decât Sahara. Gâtul uscățiv, gol, se înălța dintr-un guler de cămașă foarte larg, răsrânt și ireproșabil călcat. Urmau apoi un veston gri ecosez, pantaloni gri ecosez și chiar și jambierele erau gri ecosez. L-am văzut doar din spate, dar puteam să jur că purta și cravată și vestă tot gri ecosez. Deasupra cravatei se afla, apoi, o bărbie lungă și subțire, o gură largă, cu buze subțiri și, ceva mai sus, un nas care, odată, fusese atins de un buboi uriaș. Știam cu precizie asta, pentru că îl cunoșteam pe omul acesta care era atât de adâncit în gândurile sale, încât nici măcar nu mă auzise venind.

Am descălecat, m-am furișat până în spatele lui și i-am pus mâinile pe ochi, spunând, cu o voce prefăcută:

— *Mr. David Lindsay, who is there?... cine-i?*

Tresări și rosti apoi un nume englezesc, în orice caz numele unei persoane pe care o cunoștea și care se afla în Damasc. Atunci, am strigat cu vocea mea adevărată:

— N-ați ghicit, *sir* David! Ia să vedem, poate așa mă recunoașteți.

Asta îl făcu praf.

— Drace! Dacă acesta nu-i Kara Ben Nemsi, cel demn de milă, care și-a dăruit armăsarul în loc să mi-l vândă mie, să mă transform eu pe loc într-un armăsar!

Îmi îndepărtă mâinile de pe ochi și se răsuci cu fața spre mine. Aținti niște ochi mari spre mine; gura i se mișca de la un lob al urechii spre celălalt și binecunoscutul lui nas lung executa o mișcare ce nu poate fi descrisă.

— Într-adevăr! se repezi el. Chiar el este, omul acesta care n-a vrut să primească nici măcar un bănuț de la mine, deși îi sunt îndatorat până peste cap! Veniți lângă inima mea să vă îmbrățișez! Trebuie să vă strâng la piept!

Mă cuprinse în brațele lui lungi ca niște tentacule, mă strivi de vreo cinci sau șase ori de pieptul lui și apoi își puse buzele îngrozitor țuguiate pe gura mea, dar nu cu prea mare succes, din cauza nasului cel mare care se tot mișca într-o parte și în alta. Apoi îmi dădu în sfârșit drumul și mă întrebă, cu ochi răsători:

— Bărbate, omule, flăcăule, prietene, cum se face că vă aflați tocmai în această regiune și pe acest munte? Nu mai pot de bucurie. Ați primit cumva scrisoarea mea?

— Ce scrisoare, *sir* David?

— Pe care am trimis-o de la Triest. Vă invitam să veniți acolo și să mergeți cu mine la Cairo.

— N-am primit nici o scrisoare. De fapt, n-am fost acasă.

— Atunci, e doar o întâmplare? De când vă aflați aici?

— De opt zile.

— Eu abia de patru. Măine plec mai departe. De aici, încotro vreți să mergeți?

— În Caucazi.

— Caucazi? De ce?

— Studii lingvistice.

— Prostii! Trăncăniți destul de bine în limbi străine. Ce aveți de câștigat dacă vă veți încaiera cu cerchezii? Veniți cu mine! N-o să vă coste nici un ban.

— Încotro?

— La haddedihi.

— Ce? am întrebat, uimit. Vreți să mergeți la haddedihi?

— Yes, confirmă acesta și nasul lui moțâi și el de trei ori în semn de aprobare. De ce nu? Aveți ceva împotriva?

— Absolut nimic. Dar cum de v-a venit această idee? Vreți cumva să săpați iarăși după tauri înaripați?

— Țineți-vă gura! Am renunțat de mult la gândul acesta. Știți însă că sunt membru al Clubului Călătorilor din Londra, strada Near nr. 47. Le-am promis băieților că voi face o călătorie de opt mii de mile, indiferent în ce direcție. Am chibzuit asupra acestui lucru. M-am gândit la călătoria noastră și m-am hotărât să plec în căutarea locurilor cunoscute. Apoi, de la Bagdad, spre India și China. Veniți cu mine?

— Mulțumesc! N-am atât de mult timp.

— Atunci, cel puțin, veniți cu mine până la haddedihi. Voiam să-mi iau o călăuză de aici. Dar, dacă veniți cu mine, nu mai am nevoie de așa ceva.

Gândul de a-i vizita pe haddedihi și în special pe Halef era ademenitor. Dar îmi făcusem alte planuri cu timpul meu și am obiectat. Nici n-a vrut să mă asculte, scutura din cap, ocazie cu care nasul i se tot balansa încolo și înapoi. Își agita brațele așa încât, pentru mai multă siguranță, am fost nevoit să mă retrag câțiva pași înapoi, și dădu drumul unui astfel de șuvoi de reproșuri și muștrări la adresa mea, încât, în cele din urmă, l-am rugat:

— Cruțați-vă vocea, *sir* David. S-ar putea să mai aveți nevoie de ea și mai târziu.

— Pfui! Am să continui să vorbesc până când o să spuneți că vreți să mergeți cu mine.

— Chiar așa? Atunci ar fi mai bine să depun armele. Merg cu dumneavoastră! Dar escapada să nu dureze mai mult de o lună.

— Grozav, nemaipomenit, extraordinar, *sir*! Sunt mulțumit că ați rostit cuvântul „lună”. Știu eu că la dumneavoastră asta poate foarte ușor să însemne un an întreg.

Mă îmbrățișă din nou și încercă și a doua îmbrățișare, pe care însă am reușit s-o evit cu o mișcare abilă a capului. Apoi m-am interesat unde locuia în Damasc.

— La consulul englez. E o rudă îndepărtată de-a mea, răspunse. Dar dumneavoastră?

— La Jakub Afarah. S-a bucurat tare mult de venirea mea. De ce nu l-ați vizitat și dumneavoastră?

— Mă gândeam că mă va reține acolo. Știți doar că mie îmi place să fiu propriul meu stăpân. Un oaspete este întotdeauna un om constrâns la anumite lucruri. Dar acum vă voi însoți, firește. Aș dori să văd renumitul pian la care ați dat odinioară un concert.

Locurile care aminteau de Cain și Abel ne lăsară brusc reci. Am încălecat și ne-am întors îndată în oraș. Era o nouă întâlnire neașteptată, așa cum mai trăisem deseori și altele! Urmarea fu că, în loc să întreprind călătoria planificată spre nord, aveam să plec spre haddediinii din seminția schammarilor. Două zile mai târziu, ne aflam deja pe drum, fără călăuză. Pregătirile pentru această călătorie nu mă costară nici un bănuț. Lindsay cumpără trei cămile bune, din care una pentru a ne căra proviziile. Se îngrijise și de daruri, generos ca întotdeauna. Din păcate, n-am reușit să-l înduplec să renunțe la oribilul lui costum gri ecosez. La toate sfaturile mele bune, îmi dădea mereu același răspuns:

— Ia mai lăsați-mă în pace cu hainele dumneavoastră străine! O singură dată am îmbrăcat un veșmânt kurd, prima și ultima oară! M-am simțit atunci ca un leu în piele de măgar!

— Chiar așa? Curios!

— Cum așa, curios?

— Această inversare. Binecunoscuta fabulă vorbește despre un măgar în piele de leu.

— Asta e cumva o aluzie?

— Nu, doar o constatare corectă.

— *Well*, nici dumneavoastră nu v-ar fi venit bine! Sper să pot să vă dovedesc că n-am nevoie de o piele străină pentru a interveni cu sânge rece, dacă va fi nevoie.

Sir David Lindsay dovedise, nu doar o dată, că era un om curajos. Numai că, din păcate, avea ghinionul să facă, de obicei, totul pe dos. Dar exemplul cu măgarul în piele de leu îl amintisem doar pentru că voiam să aflu dacă ne

înțelegeam tot atât de bine ca pe timpuri. Nu-mi luase în nume de rău mica aluzie răutăcioasă.

Am călătorit pe același drum pe care îl alesesem eu atunci când pornisem dinspre pășunile haddedihiilor spre Damasc și am trecut în regiunea Deir cu pluta peste Eufrat. Până aici, nu s-a întâmplat nimic care să fie demn de povestit. În Deir, însă, am aflat că, de aici înainte, trebuia să fim foarte prudenți, căci arabii Abu-Ferhan, ale căror turme pășteau aici și la Khabur, se aflau în vrajbă cu haddedihiile. Întrucât noi eram prietenii acestora, probabil că n-aveau de gând să ne lase în pace. Am preferat deci s-o ținem spre sud, și am mers la Abu Serai prin Khabur. Acolo se aflau ruinele vechiului Circesium sau Karchemisch, unde biruise în luptă, în anul 605 înainte de Hristos, faraonul egiptean Necho. O zi mai târziu, lăsasem în urmă regiunea Abu-Ferhan și ne făceam socoteala că mâine, sau cel târziu poimâine, vom ajunge la haddedihiile.

Seara următoare, ne-am oprit pe câmpia cea lată, care era acum o pășune înflorită. Lindsay ar fi vrut să aprindă un foc, dar eu n-am fost de acord. Am rămas deci să ne odihnim pe întuneric. Pe la miezul nopții, am auzit tropot iute de cai, dar n-am putut să-i văd pe călăreți. Dacă judecam după sunet, aceștia călăreau spre est, deci, în direcția în care mergeam noi să-i căutăm pe haddedihiile. Dacă am fi aprins un foc, le-am fi atras precis atenția acestor oameni asupra noastră.

Cum se luminează de ziuă, pornirăm la drum. După ce mersesem deja cam vreo oră, văzurăm două trupe de călăreți care veneau dinspre est. Prima grupă care era formată din șase până la opt bărbați, se îndrepta spre nord, ceea ce însemna că, în curând, avea să dispară din raza noastră vizuală. Cea de-a doua era compusă doar din două persoane, care se îndreptau spre noi. Am presupus că cele două grupe fuseseră împreună și că se despărțiseră doar de câteva minute.

Cei doi se apropiau rapid. Atunci, am observat că unul era călare pe un cal bălan, iar celălalt pe unul negru. Ne văzuseră și ei, dar nu-și schimbă direcția, fluturând mâinile spre noi, ca și cum ar fi vrut să ne facă un semn, și ne strigară încă de departe:

— A izbutit, a izbutit!

Se pare că ne luaseră drept oameni din seminția lor.

Apoi, însă, le bătui la ochi silueta îmbrăcată în gri ecosez a englezului... Rămăseseră o clipă stupefiați, apoi porniră totuși, spre noi. Acum se aflau la o distanță cam de vreo două sute de lungimi de cal de noi. N-am reușit să-mi stăpânesc strigătul de uimire. Recunoscusem amândoi caii. Se pare că-i recunoscuse și englezul, căci îmi spuse, consternat:

— Ei drăcia dracului! Dar ăsta-i Rih al nostru! Oamenii aceștia sunt haddedihi?

— Nu, hoți de cai, am răspuns cu voce joasă. Nu vă speriați! Probabil că sunt din seminția Abu-Ferhan, cei care au trecut noaptea trecută pe lângă noi. Le-au furat haddedihiilor cei doi cai, care erau cei mai buni. Descălecați *sir* David și așteptați-mă aici până mă reîntorc. Trebuie să punem mâna pe cai!

Am făcut semn cămilelor să îngenuncheze și am descălecat. Mi-am lăsat ucigașul de urși și carabina atârnată la șauă și m-am îndreptat spre cei doi călăreți cu mâinile goale. Se opriseră și ei. Privind înapoi, am văzut că Lindsay pusese mâna pe armă. Când am ajuns la vreo șaiszeci de pași distanță de ei, arabul care-l călărea pe Rih a strigat spre mine:

— Stai pe loc! Cine ești?

— Sunt stăpânul armăsarului pe care-l călărești, i-am răspuns. Descălecă!

— Focul iadului să te ardă! Ești nebun? Calul e al meu!

— Asta o să se vadă îndată.

Mi-am scos burnusul, așa încât armăsarul să mă poată vedea clar și i-am strigat:

— Rih, dragul meu Rih, vino la mine!

Minunatul cal nu mă mai văzuse de mult, dar mă recunoscuse îndată. Un salt puternic cu toate patru picioarele în aer, un al doilea într-o parte și călărețul fu aruncat în iarbă. În clipa următoare, armăsarul se afla lângă mine. Pe timpuri, obișnuia să mă salute frecându-și capul de mine sau lingându-mă. De data aceasta, credinciosul animal era atât de fericit de revederea noastră, încât pur și simplu îmi luă umărul în bot și începu să sforăie profund, de bucurie.

Dar n-aveam timp de dezmierdări acum. Cel ce fusese azvârlit din șa se ridicase și venea în fugă spre noi. În mână ținea un cuțit. Celălalt își îndemnă și el calul spre mine. Un salt rapid și eram deja în șa. Am scos revolverul, l-am îndreptat spre primul arab și i-am poruncit:

— Stai pe loc sau te împușc! Se supuse.

— Jos de pe cal! i-am poruncit și celui de-al doilea. Altfel o să te ajut cu revolverul acesta.

Își opri bălanul, căci nu îndrăzni să se mai apropie, dar strigă la mine furios:

— Câine, ce drept ai tu să ne poruncești? Caii aceștia sunt ai noștri și eu...

— Gura! l-am întrerupt. Eu sunt Kara Ben Nemsi, prietenul haddedihiilor, și acest armăsar este calul meu.

— Kara Ben Nemsi! strigă acesta. Străinul cu flinta fermecată!

O clipă se holbă perplex la mine, apoi, însă, făcu fulgerător stânga-mprejur și plecă în galop, ca o vijelie.

— *Sir* David, luați-l în primire pe individul ăsta! i-am strigat englezului.

Apoi, am pornit în galop după celălalt călăreț. Calul pe care călărea era cel mai iute animal al haddedihiilor, era acea iapă bălană despre care șeicul Mohammed Emin îmi spusese: „Iapa aceasta va pleca de la mine doar odată cu viața mea”. Hăituise, călare pe ea, măgarul sălbatic al bandei lui Sinet, până când acela se prăbușise. Nici măcar Rih al meu n-ar fi putut s-o prindă din urmă dacă ar fi fost

călărită de adevăratul ei stăpân. Hoțul de cai, însă, nu-i cunoștea secretul și, deci, n-o putea face să alerge cu toată viteza de care era capabilă.

I-am așezat armăsarului mâna între urechi și am strigat de trei ori „Rih!” Acesta nechează puternic și lungi atât de tare pasul de mă apucă amețeala. Într-o jumătate de minut mă apropiasem deja de hoț. Acesta privi în urmă și ne văzu. Atunci, lovi calul ca să-l impulsioneze să alerge mai repede. Dar nobila iapă nu era obișnuită cu un astfel de tratament. Se cabra. Asta mă ajută a să apropii și mai repede. Individul își dădea osteneala și își folosea întreaga artă de călăreț. În cele din urmă, reuși să stăpânească iapa și goni mai departe.

Hoțul era un călăreț excelent. Era de presupus ca o seminție să-și trimită cei mai buni oameni pentru a fura caii de frunte ai unei alte seminții. Pentru a nu fi incomodați, hoții de cai nu-și luaseră arme lungi la ei, ci doar cuțite. De aceea avuseseră și însoțitori care să-i păzească și să-i apere. Aceștia fuseseră călăreții din cealaltă grupă, care o luaseră spre nord, pentru a-i atrage pe urmele lor pe eventualii urmăritori ai hoților.

Toată priceperea sa la călărit nu-i fu de folos hoțului, căci mă apropiam din ce în ce mai mult. Recurse acum la trucuri, schimbând brusc direcția, ca o vulpe, când la stânga, când la dreapta. Cu toate acestea, l-am ajuns din urmă, și, curând, mă aflam deja în dreptul lui.

— Oprește! am strigat.

Își scoase cuțitul, râse sarcastic și nu se supuse. Aș fi putut să-i sar în spinare, făcând un salt de pe calul meu pe al lui, dar acest lucru i-ar fi dăunat gingașei iepe. De aceea, am continuat să călăresc alături, am îndreptat revolverul spre el și i-am strigat:

— Oprește-te sau trag!

Râse din nou. Atunci, i-am țintit mâna în care ținea cuțitul și am apăsât de două ori pe cocoșul revolverului. Gloanțele își nimeriră ținta. Hoțul dădu un țipăt și lăsă să-i

cadă cuțitul. Acum era dezarmat. Mi-am apropiat cât mai mult posibil armăsarul de iapă, m-am ridicat în scări și i-am tras hoțului un pumn în cap. Acesta se clătină amețit și scăpă frâul din mâini. Îndată, l-am și înhățat eu. Calul și călărețul erau în puterea mea acum. Am oprit după ce animalele mai alergară o bucată mică de drum.

Hoțul nu era chiar foarte buimac, dar se balansa în șa încolo și încoace. Îi curgea sânge din mâna dreaptă.

— Ține-te bine! Ne întoarcem! i-am spus. Dacă încerci să fugi sau să opui rezistență o să trag din nou!

Scrâșni furios din dinți, dar își dădu seama că trebuia să se supună, așa că se lăsă în voia sorții.

Urmărirea nu durase mai mult de cinci minute. Cu toate acestea, ne îndepărtaserăm destul de mult de Lindsay. Mergând la trap, ne-a trebuit un sfert de oră să ajungem în locul unde îl lăsasem. Ședea lângă cămilă, avându-l lângă el pe celălalt hoț.

— Ce bine că ați venit, strigă spre mine. Asta-i un individ al dracului de plicticos. Am vrut să mă întrețin cu el, dar nu pricepe nici o iotă din engleză.

— Nici nu-i nevoie ca un nobil englez să se întrețină cu un hoț arab de cai, am spus, râzând. Cum l-ați înhățat?

— Cu mâinile, cu care poți apuca tot ceea ce se lasă apucat. A vrut să fugă ticălosul. Numai că eu mai am și două picioare. *Well!*

— Dar el avea și-un cuțit!

— Da' ce, eu n-aveam?

— S-a apărat cu el?

— Firește. I-am tras însă un pumn în nas de-o să aibă în curând un buboi așa cum am avut și eu odinioară. Acela de acolo a încasat și el un pumn?

Arată spre hoțul pe care-l adusesem cu mine. Victima lui se ținea de nas cu amândouă mâinile.

— Da, i-am răspuns. Acum noi să mergem călare pe cai, iar acești doi „gentlemen” pot să se așeze pe cămilele noastre.

— Și acum, încotro? vru Lindsay să știe.

— Nu prea departe. Numai până la locul unde s-au despărțit tâlharii.

— S-au despărțit? Cum adică?

— Foarte simplu, *sir* David. Haddediinii au remarcat furtul îndată ce s-a făcut ziuă, și au pornit în urmărirea hoților. Pentru a-i induce în eroare, grupul mai mare din seminția Abu-Ferhan a luat-o spre nord. Doar aceștia doi de aici au pornit-o cu caii furați spre vest. Mergem până în locul acela și îi vom aștepta acolo pe haddediini.

— *Well!* Or să facă ochii mari, când vor primii caii înapoi atât de repede și, în plus, ne vor vedea și pe noi.

Cei doi din seminția Abu-Ferhan — aparțineau într-adevăr acestei seminții — fură nevoiți să încalece pe cămile. Apoi am pornit mai departe până am ajuns în locul unde urmele lor se întâlneau cu cele ale tovarășilor lor. Acolo am descălecat din nou și ne-am așezat pe iarbă. Caii și cămilele începură să pască. Lindsay își freca mâinile de bucurie și spuse:

— Abia aștept să le văd mutrele! O să ne distrăm pe cinste! Nu?

— Da, o să fie o surpriză nemaipomenită. Halef se va afla printre primii sosiți și sper să fie și Amad Al-Ghandur printre ei.

Aici, trebuie să mai adaug ceva. Atunci când mă reîntorsesem cu Halef de la caravana morții la haddediini, Amad Al-Ghandur nu ajunsese încă înapoi la seminția sa. Îl consideraserăm pierdut. Din fericire, însă, își făcu apariția mai târziu. Răzbunase uciderea tatălui său de către kurzii bebbah și asta îi luase mai mult timp decât crezuserăm noi. Ca urmaș al lui Mohammed Emin devenise, între timp, șeic al haddediinilor.

— Și Omar Ibn Sadek cu pagul lui, adăugă Lindsay. Abia îi aștept, ca pe pâinea caldă. E totuși altceva când călătorești împreună cu ei. Poate mai avem ceva aventuri.

Cei doi captivi nu scoteau nici un cuvânt. Unul privea țintă în pământ, celălalt își pipăia neîncetat nasul, care începuse să-și schimbe vizibil culoarea și dimensiunea. Probabil că Lindsay îi trăsese o lovitură zdravănă.

Ne aflam deja acolo de vreun sfert de oră, când văzurăm mai mulți călăreți făcându-și apariția la orizont, dinspre est.

— Vin, vin! strigă Lindsay, radios. Le-aș dăruî pe loc o mie de lire sterline, atât de tare mă bucur!

Se apropiau destul de repede și veneau pe urmele lăsate de hoții de cai. Când ne zăriră, se opriră, pentru a ne cerceta. Văzură lângă cămilele noastre un cal bălan și un murg. Culoarea cailor se potrivea. Să fi fost oare cei furați? Nu, căci nu ne-am fi așezat pe iarbă, așteptându-i atât de liniștiți.

— *Sir*, întrebă englezul, cine-i bărbatul acela înalt, bărbos, care se află în frunte?

— Acesta-i Amad Al-Ghandur. Are barba la fel de lungă ca pe vremuri tatăl lui; singura deosebire e că a lui e neagră iar a tatălui lui era albă ca argintul.

— Și bătrânul de lângă el?

— Șeicul Malek al seminției ateibehilor, bunicul lui Hanneh, cea mai minunată dintre minunate.

— Și flăcăul ăla mărunțel din cealaltă parte?

— Hagiul nostru, Halef Omar.

— *Well!* Aveți ochi mai buni ca ai mei. Nu e printre ei și unul călare pe un cal pag?

— Ba da. E Omar Ibn Sadek, pe calul lui pag. Încă nu ne-au recunoscut. Dar, uite-i că sosesc.

— *Well!* Vreau să-i întâmpin personal.

Se ridică în picioare, își lungi cât putu silueta și așa înaltă și porni spre ei. Aceștia se opriră din nou. Figura ciudată, gri ecosez, le dădu bătaie de cap. Dar, deodată, micuțul hagiu scoase un strigăt de bucurie, își îmboldi calul înainte și strigă, într-un amestec minunat de cuvinte arabe, turcești și câteva expresii în germană și engleză:

— *Maschallah*, minunea lui Dumnezeu! Țasta-i *sir* David!
Îl recunosc!

Sosi călare. Lindsay îi ieși în întâmpinare. În momentul în care se întâlneau, Halef sări de pe cal și întreabă:

— Dumneavoastră, aici, la noi? Allah! Știți ceva despre bunul meu Sidi? Cum îi merge? Și-a găsit o nevastă sau încă nu? Ce...?

Întrebarea îi rămase în gât, nerostită. Până acum, stătusem întors jumătate cu spatele spre el, dar acum mă răsucii și pornii spre el. Mai întâi rămase blocat. Apoi își desfăcu larg brațele, ca și cum ar fi vrut să mă îmbrățișeze de la distanță. Însă nu se putea mișca din loc, i se înmuiară genunchii și buzele îi tremurau. Se vedea că vrea să vorbească. Nu putea însă rosti nici un cuvânt. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraz.

L-am ridicat pe micuț și l-am strâns la piept. Mă încolăci cu brațele, își lipi fața de mine și plânse.

Acum își reveni și ceilalți în simțiri. Ne recunoscuseră și recunoscuseră și armăsarul și iapa. În clipa următoare, eram înconjurați de călăreți care săreau de pe cai, strigau și puneau întrebări, care mai de care. Toate mâinile se întindeau spre noi. N-am putut să strâng nici una, căci îl țineam încă în brațe pe Halef care, în cele din urmă, se liniști și putu să vorbească:

— O, Sidi, viața mea, norocul meu, lumina soarelui meu... o, Allah, o, Allah!

În același timp, mă mângâia cu amândouă mâinile pe față și îmi săruta marginea burnusului. În clipa aceea, îi era absolut indiferent dacă cei doi neprețuiți cai fuseseră sau nu salvați.

Cu atât mai mare, însă, fu explozia de entuziasm a celorlalți când văzură că cele două animale erau în siguranță. Și pe mine mă impresionase până la lacrimi primirea pe care mi-o făcuse Halef. Totuși, nu mi-am putut stăpâni un zâmbet văzând modul în care Lindsay cel gri ecosez îi saluta pe haddedihi. Scormonise în minte după

toate cuvintele arăbești și turcești pe care le știa, pentru a le spune cât de mult se bucură de revedere. Nu cunoștea mai mult de douăzeci, treizeci de expresii și e ușor de închipuit ce aiureală ieși.

Omar Ibn Sadek asistase o vreme liniștit. Acum, pur și simplu îl apucă de-umăr pe Halef, îl trase din fața mea și spuse:

— Ce, crezi c-ai pus monopol pe Sidi? Mai e cineva pe-aici care vrea să-l salute!

Deși m-am apărat, acesta își apăsă buzele pe mâinile mele și se despărți de mine doar atunci când îl trase într-o parte Amad Al-Ghandur.

— Slavă lui Allah care te-a adus din nou printre noi, effendi! Mare bucurie și desfătare va fi în tabăra noastră. Războinicii noștri vă vor întâmpina cu salve de puști, iar din gurile femeilor și ale fecioarelor vor răsună cântece de preamărire pentru tine. Ne ești mai drag decât oricine și ne bucurăm nespus de venirea ta. Ești cel mai bun prieten al nostru și suntem fericiți că te afli în mijlocul nostru. Pe deasupra, i-ai salvat din ghearele hoților și pe cei mai nobili cai ai noștri. Vrei să ne spui cum ai reușit să faci asta?

Abia această întrebare a șeicului îl făcu pe Halef să privească spre cei doi cai.

— Da, strigă el, Kara Ben Nemsî effendi nici n-a pus bine piciorul pe teritoriul nostru și ne-a adus fericirea. O, Sidi, mi l-au furat pe Rih al tău, calul sufletului meu, murgul inimii mele. Ce rușine aș fi pățit, dacă nu i-ai fi prins pe hoți! Cum ai reușit să pui mâna pe ei, călare pe cămilele astea care abia se mișcă?

— O să afli îndată, după ce o să-l salut pe acest micuț ben arab. Îmi cam închipui eu cine e.

Un băiețel de vreo opt ani ședea călare pe un armăsar murg în vârstă de trei ani. Nu descălecaser și mă privea ciudat cu ochii lui mari și negri. I-am întins mâna și i-am spus:

— Nu ne-am mai văzut de trei ani. Tu ești Kara Ben Hagi Halef, nu-i așa?

— Eu sunt, răspunse copilul și arătă spre calul său. Iar acest armăsar murg este Assil Ben Rih, fiul calului pe care i l-ai dăruit tatălui meu.

— Cum? Rih are un fiu? am întrebat uimit.

— Un fiu și o fiică, răspunse Halef. Să fi rămas un asemenea cal fără urmași? Nu. Urmașii lui trebuiau să fie la fel de negri ca și el. De aceea, m-am interesat de cea mai bună iapă neagră pe care o puteam găsi. Această renumită iapă trăia în deșertul arab El Hamada. Am fost nevoit să înving pericole mari până ce am ajuns să-l salut pe fericitul ei stăpân. Acestuia i-a plăcut de Rih al nostru și astfel am căzut la învoială. Rih trebuia să ne dăruiască un fiu și o fiică. Fiica urma să-i revină proprietarului iepei, însă fiul trebuia să-mi aparțină mie, proprietarului armăsarului. Așa s-a și întâmplat. Rih ne-a împlinit speranțele și ne-a dăruit ceea ce așteptam de la el. Fiica lui are doi ani, iar fiul trei ani. Iată-l, acesta este, Sidi. E aproape la fel de nobil ca Rih și îl poartă pe băiatul meu, fiul celei mai iubite dintre cele mai frumoase. Aceștia doi sunt împreună zi și noapte și l-am învățat deja un „secret” pe care ti-l voi spune și ție, căci mânzul îți aparține, la fel ca și Rih.

— Nu, nici unul dintre ei nu-mi aparține, l-am contrazis. Acum sunt proprietatea ta.

— Ba nu, a ta, spuse Halef. Mi l-ai încredințat pe minunatul Rih, pentru că acesta nu poate trăi și prospera decât aici, la noi. L-am îngrijit așa cum trebuie, pentru că acum sunt bogat, datorită ție și am avut voie să-l călăresc cât timp ai lipsit. Am fost răsplătit din plin pentru truda depusă cu el. De altfel, nici n-a fost trudă, au fost doar bucurii și desfătări. Acum, te-ai întors și ai să-l călărești din nou. Sper că nu-mi vei refuza această rugămintă.

Se înțelegea de la sine că trebuia să-i îndeplinesc această dorință, chiar dacă n-aș fi avut această intenție. L-

am primit, deci, pe Rih înapoi, dar numai pe durata șederii mele la haddedihi.

Le-am relatat apoi cum i-am înhățat pe cei doi din seminția Abu-Ferhan. Aceștia fură legați de cămile, pentru că urmau să vină cu noi. Furtul unor astfel de nobili se pedepsește cu moartea, dar, având în vedere bucuria pe care le-o provocase sosirea noastră, Amad Al-Ghandur, Halef și bătrânul Malek îmi promisera că hoții vor fi tratați, în mod excepțional, cu mai multă indulgență.

Pornirăm apoi spre pășunile haddedihiilor. Fu trimisă o solie înainte, care să anunțe sosirea noastră.

Am mers călare cam vreo trei ore. Apoi, am văzut ieșindu-ne în întâmpinare, în galop, un nor de călăreți. Se repeziră spre noi, scoțând strigăte de bucurie, înconjurându-ne și împingându-ne din toate părțile, gata-gata să ne dărâme. Se fugăreau unii pe alții, strigau „Noroc” și „Bun venit”, îmi preamăreau faptele și trăgeau salve după salve cu flintele, consumând o groază de pulbere. Din cauza unui consum atât de mare de praf de pușcă, o asemenea primire se numește *La 'b el Barud*.

Strigătele și salvele se ținură lanț, până ce zărirăm corturile taberei. Dinspre ele se auzea răsunând cântecul de bun venit al femeilor și fecioarelor. Acestea se așezară la intrarea satului de corturi. În frunte se aflau femeile care își mai aminteau de mine, între care văduva șeicului Mohammed Emin, pe care o stropisem cu apa de la Mecca, cu ocazia primei mele vizite. Soția lui Mohammed Emin era pe vremea aceea încă foarte tânără. Mâhnirea pricinuită de moartea șeicului o îmbătrânise rapid. Buzele și sprâncenele

nu-i mai erau sulemenite, nu mai avea nici un benghi^[18] pe frunte și obraz și lipseau și verigile mari de aur pe care odinioară le purtase în nas și în urechi. Grumazul, gleznele, brațele și încheieturile mâinilor sale erau lipsite de brățările de argint, șiragurile de mărgean, perle, pietre colorate cu care și le împodobeau odinioară. Lângă ea se afla

Amsena, eroina, la fel de mândră și gravă cum o cunoscusem în stepa Dschidda, iar în dreapta ei era Hanneh, soția lui Halef, „cea mai grațioasă dintre femei, soarele între stelele de sex feminin”. Era la fel de tânără și frumoasă cum o cunoscusem pe vremuri. Ochii ei negri mă priveau fericiți și cu respect.

După ce intrară pe poteca dintre corturi, ne oprirăm, descălecarăm și furăm conduși în cel mai mare și mai bun cort care fusese rapid aranjat pentru noi, după ce mesagerul adusese vestea sosirii noastre. În vreme ce ne spălam, Lindsay îmi spuse:

— Ce poți face azi nu lăsa pe mâine. Când vreți să împărțiți darurile pe care le-ați adus?

— Darurile pe care le-am adus? Dar n-am adus nici un dar.

— Fleacuri! Doar le-ați văzut și le-am cumpărat împreună.

— Da, dar nu le-am plătit eu. Darurile vă aparțin.

— Nu mai vorbiți prostii! Aparțin aceloră căroră le sunt destinate. Împărțiți-le dumneavoastră!

— Asta-i treaba dumneavoastră.

— Fără obiecții! Cum poate David Lindsay să facă daruri acestor doamne arăboaice!

— Dacă dumneavoastră n-aveți voie, nici mie nu-mi este permis....

— Pfui! Dumneavoastră vă pricepeți mai bine la așa ceva. Aș vrea să știu ce-aș putea să le spun acestor doamne când ele nu pricep nici o boabă engleză! Prefer să vânez un leu decât să dau un dar unei doamne! Dacă nu vreți să mă scăpați de obligația asta, o să arunc toate prostiile astea!

Nu erau în nici un caz „prostii”, ci, dimpotrivă, erau niște daruri foarte frumoase și majoritatea chiar scumpe.

I-am răspuns, hotărât.

— Bine, am să fac asta pentru dumneavoastră, *sir* David. Dar, eu nu mă împăunez cu ceea ce nu-mi aparține. Așadar, voi menționa numele dumneavoastră.

— Din partea mea, puteți menționa și numele regelui Portugaliei sau pe acela al împăratului Laponiei. Important e că mă scutiți pe mine să fac asta.

Curând, în cortul nostru pătrunse o aromă de friptură. Am trimis după Halef să fie chemat și i-am dat lui darurile să le împartă. El însuși primi două revolve foarte frumoase și un șal de mătase pentru turban, fiind pur și simplu extaziat de aceste daruri. Hanneh, „cea mai minunată dintre minunate”, primi un veșmânt din mătase roșie, un inel, cercei, un lanț de purtat la gât și o diademă împodobită cu aur și argint pe care să o poarte pe frunte. Am văzut mai târziu că era extrem de încântată de darurile primite. Alte femei primiră și ele daruri. În afară de aceasta, au fost avuți în vedere toți bărbații pe care îi cunoscuserăm odinioară.

Ospățul s-a ținut în aer liber. Au fost povestite toate întâmplările petrecute, de odinioară și până acum, și pe care le cunoașteți, căci vi le-am relatat deja. După masă, Amad Al-Ghandur ne-a rugat să venim în cortul lui. Voia să ne transmită o rugămintă. Acolo se adunaseră toți bătrânii satului. Șeicul Malek și Halef erau și ei prezenți. Faptul că fusese chemat acolo și hagiul meu mă bucură deosebit de mult, căci acest lucru îmi dovedi că se integrase în viața socială a seminției sale și își câștigase stima compatrioților lui.

— Effendi, începu șeicul, ați sosit aici tocmai într-un moment foarte important pentru noi. Îți mai amintești în ce zi a murit tatăl meu, șeicul Mohammed Emin al haddedihiilor din seminția Dschammar?

— Cu precizie. Era a douăsprezecea zi a lunii hasiran, după socoteala noastră luna iunie.

— Așa este. Au trecut opt ani între timp. De atunci, nimeni n-a mai fost la mormântul lui să rostească rugăciuni ale prieteniei și rudeniei. Lucrul acesta nu-mi dă pace de mult timp. Vreau să merg sus pe munte, să-mi îndeplinesc datoria. Seminția noastră a hotărât să fiu însoțit de o trupă

din cei mai viteji războinici, pentru ca serviciu divin în amintirea unui atât de renumit șeic să poată fi îndeplinit cu tot respectul și toată cinstea cuvenite. Voiam să pornim astăzi la ora rugăciunii de după-amiază, cu douăzeci de oameni. De aceea, am serbat ieri seară, până noaptea târziu, despărțirea. Paznicii au fost cam obosiți, din această pricină. Doar profitând de acest lucru au reușit cei din seminția Abu-Ferhan să ne fure cei doi cai, cei mai buni pe care îi avem. Acum ați sosit voi. Ospitalitatea ne obligă să rămânem cu voi, totuși am vrea să ajungem la mormântul șeicului în ziua morții lui. Te rugăm să ne dai un sfat: care dintre aceste două îndatoriri trebuie s-o îndeplinim?

— Prima, pe care v-ați propus-o înaintea sosirii noastre aici, am răspuns scurt și hotărât.

— Adică vrei să spui că ar trebui să urcăm în munți? Asta înseamnă că vom fi nevoiți să vă lăsăm singuri. Nu vor rămâne aici decât oamenii de rând care nu prea au ce vă oferi.

— Te înșeli. Vom fi împreună cu cei mai buni oameni din seminția voastră, adică voi.

— Cu noi? Cum așa?

— Mă mai și întrebi? N-a fost Mohammed Emin prietenul și fratele meu? N-am luptat noi cot la cot împotriva dușmanilor haddedihiilor? N-am călătorit noi împreună săptămâni în șir și am împărțit bucurii și tristeți, pericole și lipsuri? N-am fost și eu rănit în aceeași zi în care el a fost chemat în fața lui Allah? Nu l-am înmormântat noi împreună și n-am rostit capitolul din *Coran* referitor la înviere, lângă mormântul lui? Și atunci, nu-i de datoria mea să merg cu voi să-mi vizitez vechiul prieten, care mi-a fost atât de credincios?

— Effendi, chiar vrei să mergi cu noi? strigă Amad Al-Ghandur.

— Nu sunteți de acord cu acest lucru?

— Allah, ce întrebare! Noi nu îndrăzneam să te rugăm să ne însoțești. Acum, putem fi siguri că vom învinge toate

pericolele.

— Ce drum vreți să alegeți?

— Am vrea să ne sfătuiești tu. De fapt, nu voiam să alegem drumul cel mai scurt. Luptătorii mei doreau să parcurgă călare teritoriile pe unde a mers Mohammed Emin înainte de a muri. Consideră că îi sunt datori acest lucru. De aceea, voiam să trecem munții Zagros, mai întâi prin pădurea Tschinar, unde ne-am întâlnit odinioară cu pădurarul Mirlarn.

— Sunt de acord, căci și eu vreau să revăd regiunea prin care am trecut atunci. Dar, cum stau lucrurile cu kurzii bebbeh? Erau dușmanii noștri. Te-ai răzbunat pe ei pentru moartea tatălui tău. De aceea, orice haddedihi care a căzut în mâinile lor a fost ucis. Va trebui să ne ferim de ei.

— Da, asta o să și facem. Dar gândește-te că-i putem evita ușor în această perioadă a anului dar de celelalte seminții de kurzi, peste ale căror teritorii vom trece, nu avem de ce să ne temem. În plus, vom fi douăzeci de bărbați viteji și, pentru că te afli cu noi împreună cu armele tale, putem să înfruntăm și o sută de inamici.

Apoi se ridică micuțul meu Hagi Halef Omar, încercă să-și netezească cele treizeci de fire ale mustății sale subțiri, își dresă glasul, așa cum făcea întotdeauna când se pregătea să-și țină renumitele cuvântări, și spuse:

— Ascultați, voi bărbați, voi vitejilor, voi invincibililor, vreau să vă vorbesc! Era în a douăsprezecea zi a lunii hasiran, atunci când Mohammed Emin, marele șeic al haddedihiilor, a căzut în luptă împotriva kurzilor bebbeh. I se dusesse faima în toate țările pământului, căci am călărit biruitori alături de el, iar bunul meu Sidi a primit o lovitură de lance și un glonț în coapsa dreaptă. Am hotărât să serbăm solemn această zi, vrem să mergem călare la mormântul șeicului și să ne facem rugăciunile acolo. Nu avem intenția să vărsăm sânge, căci moartea lui Mohammed Emin a fost deja răzbunată și am învățat de la Sidi al meu să mă arăt îndurător și milostiv față de

dușmani. Călătoria noastră trebuie să fie una a păcii și cucernicieii. De aceea, trebuie să evităm orice întâlnire cu oamenii care nu nutresc gânduri prietenești față de noi. Kara Ben Nemsi effendi trebuie să preia conducerea. El se va îngriji să fie evitată orice luptă. Știu că din cauza aceasta nu mă veți lua drept un laș

Se așezară și am luat eu cuvântul:

— Nici unuia dintre noi nu-i trece prin cap să-l considere laș pe Hagi Halef Omar, cel care și-a dovedit atât de des vitejia. M-au uns la suflet cuvintele lui. Călătoria noastră trebuie să fie una pașnică. Nu pot însă pretinde marea onoare de a vă fi conducător. Fiecare dintre voi este un războinic la fel de viteaz, încercat și prevăzător. Amad Al-Ghandur este șeful vostru. Eu sunt doar oaspetele vostru și mă voi supune lui cu plăcere.

Cu acest lucru haddediinii nu fură de acord. Mă contraziseră cu toții și Amad Al-Ghandur hotărî:

— Effendi, auzi și tu că nici unul dintre noi nu-i de acord cu propunerea ta. Odinioară tu ai fost conducătorul nostru și trebuie să fii și acum.

— Dar eu sunt străin în această țară. Tu o cunoști mult mai bine decât mine.

— Nu, nu ești un străin aici și prin inteligența ta, găsești și drumurile prin ținuturi pe unde n-ai mai fost. Am constatat deseori acest lucru. Așadar, nu te mai împotrivi. Trebuie să ne conduci din nou.

Și cu aceasta, discuția se încheie. N-am mai spus nimic. Poate că era într-adevăr mai bine ca acești beduini, care se aprindeau foarte repede, să asculte de mine și nu de inspirația lor de moment.

Celelalte probleme mai puțin importante au fost repede discutate. Am hotărât să pornim poimâine în zori de zi. Haddediinii ar fi preferat să pornim la ora rugăciunii de după-amiază, căci aceea era ora când obișnuiau să pornească în călătorie toți credincioșii musulmani. Dar, după ce le-am dovedit că nu ne puteam permite să pierdem

aproape trei sferturi dintr-o zi. Îmi dădură dreptate. Trebuia să ne grăbim dacă voiam să ajungem la mormântul lui Mohammed Emin în ziua morții sale.

Omar Ibn Sadek fusese și el ales printre cei ce urmau să ne însoțească. Oricum nu s-ar fi dat în lături să vină și era foarte entuziasmat că avea din nou ocazia să participe la o asemenea călătorie alături de mine.

Halef mă rugă să-i dau voie să doarmă lângă mine noaptea aceasta. I-am îngăduit cu mare plăcere, deși știam că, în cazul acesta, nu mai putea fi vorba de somn. Exact așa se și întâmplă. Am fost nevoit să-i povestesc despre tot și toate prin câte am trecut de când ne despărțiserăm și el avu multe noutăți să-mi comunice, așa că abia în zori reușirăm să închidem ochii. După o oră, însă, furăm deșteptați de zgomotul din jurul nostru: era dimineată și tabăra se trezea din nou la viață.

La micul dejun, am fost serviți cu cafea, destul de bună, și cu chebab, bucățele mici de carne prăjite deasupra focului, care aveau o aromă foarte plăcută și un gust foarte bun. Apoi Halef mă conduse la cortul său, căci lui Hanneh, „cea mai gingașă dintre femei și fice”, îi era dor să mă vadă. Ea ne pregăti un al doilea mic dejun delicios, iar hagiul fu deosebit de fericit când văzu cu câtă atenție și politețe o tratai pe „frumoasa între frumoase”. După ce mâncărăm, mă întrebă:

— Sidi, l-ai văzut ieri pe Kara Ben Halef, fiul meu, șezând pe calul lui. Cum călărește?

— Excelent, am răspuns, uitându-mă întrebător la el, căci îl cunoșteam foarte bine și observasem deja mai de mult că avea ceva pe suflet. Răspunsul meu corespundea adevărului; nu afirmasem asta doar pentru a-i menaja lui Halef mândria de tată. N-am mai văzut până acum vreun băiețandru de vârsta lui călărind atât de bine. Își tratează calul ca și un adult.

Ochii lui Halef și ai lui Hanneh străluceau de încântare.

— Cât de mândru mă faci să mă simt prin cuvintele tale, Sidi! strigă hagiul, entuziasmat. Eu însumi i-am fost instructor. De aceea mă bucură de zece ori mai mult cuvintele rostite de gura ta. Acum, însă, trebuie să-l vezi și cum trage. Vrei să ai bunătatea să mergi cu mine afară?

— Mă conduse până în fața taberei, unde Kara Ben Hagi Halef ne aștepta deja. Era înarmat cu o armă cu două țevi, două pistoale și un revolver. Un par era înfipt în pământ. Halef mi-l arătă și spuse:

— Sidi, cât de des, aflându-te în pericol, ai tras într-un asemenea par, pentru a le arăta dușmanilor că gloanțele tale sunt infailibile și că ar fi pierduți dacă ar îndrăzni să te atace. Am exersat și eu, mai târziu, și apoi l-am învățat și pe fiul meu. Acum o să-ți arate ce știe. Îi permiți?

N-am avut nimic de obiectat. Băiatul a tras de la distanța maximă de bătaie a armelor sale și a nimerit de fiecare dată. Gloanțele se aflau înfipite în par la distanța de câte un țol unul de altul.

— Ei, Sidi, îți este de ajuns proba asta? mă întrebă tatăl lui.

— Pe deplin, am răspuns. Va fi un luptător la fel de bun ca tatăl său. Sunt mândru că îmi poartă numele, Kara.

— O să fie un erou ca tine. Te rog să mă însoțești din nou în cort. Hanneh, cea mai bună soție și mamă, și eu vrem să-ți adresăm o rugămintă.

Am bănuț cam ce rugămintă voiau să-mi facă și, într-adevăr, nu m-am înșelat, căci, după ce am intrat din nou în cort și ne-am așezat, micuțul a spus:

— Aș vrea ca în prima încercare prin care va trece fiul meu să nu fie călăuzit de oricine, ci să fii tu îndrumătorul lui. Oare va trebui să aștept până te vei mai reîntoarce pe aceste meleaguri? Putem noi ști oare dacă Allah ne va mai acorda șansa de a ne bucura de prezența ta? Acum ești aici și ai să ne conduci la mormântul șeicului. N-ar fi mai bine să mă folosesc de această ocazie? Îngăduie-mi să-l iau cu noi, Sidi. Recunoștința mea va fi nemărginită.

— Este mult prea tânăr, Halef, am obiectat.

— Dar ce, tinerețea sau bătrânețea se socotește în cifre? Există tineri care se comportă ca niște oameni maturi, dar există și bătrâni care n-au mai multă minte decât un copil fără experiență.

— Asta așa e. Mi-am dat seama că fiul tău, Kara Ben Halef, este destul de matur față de vârsta pe care o are. Dar trupul lui nu este suficient de rezistent pentru a putea suporta o călătorie călare atât de rapidă, la o distanță atât de mare și atât de istovitoare, ca cea pe care ne-am propus-o.

— Să nu spui așa ceva, Sidi! Este călit precum un om matur. Anul acesta, l-am luat cu mine la Basra. Drumul a fost mai lung decât călătoria pe care o vom întreprinde noi acum și, când ne-am reîntors, a fost la fel de vioi și proaspăt ca și atunci când am pornit la drum. Cred că este în stare să reziste mai bine decât un războinic în vârstă de treizeci sau patruzeci, de ani. M-ar durea foarte tare dacă n-ai vrea să-mi îndeplinești această dorință.

— Nici nu poate fi vorba de așa ceva. Tu ești tatăl lui și doar tu hotărăști ce anume trebuie sau nu trebuie să facă fiul tău. Numai de tine depinde dacă vrei sau nu să-l iei cu noi.

— Asta o spui tu, Sidi. Dar haddediinii vor gândi altfel. Cred că se vor împotrivi să luăm după noi un băiețel.

— Nici n-aș putea să le iau în nume de rău acest lucru, deși ei consideră această călătorie mult mai ușoară decât o consider eu.

— Mai ușoară? Vasăzică tu consideri că ar fi mai grea?

— Nu doar mai grea, ci și periculoasă.

— Periculoasă? De ce?

— Nu exclud posibilitatea de a avea o confruntare cu bebbehii.

— Dar putem evita teritoriul pe care se află aceștia acum!

— Nu, probabil că nu vom putea să-l evităm. E posibil ca ei să se afle tocmai acolo unde vrem noi să mergem.

— Nu cumva la mormântul lui Mohammed Emin?

— Ba da.

— Dar ce să caute ei acolo?

— Mai există un mormânt acolo pe care, probabil, vor vrea și ei să-l viziteze în aceeași zi. Gândește-te la șeicul lor Gasal Gaboya!

— Cel pe care l-am împușcat eu?

— Da. A murit în aceeași zi cu Mohammed Emin. Acum înțelegi ce vreau să spun?

— Allah, la asta nu mai m-am gândit! Mi-a ieșit cu totul din minte. Dar, după câte îmi aduc aminte, nu există nici un mormânt acolo la care aceștia s-ar putea ruga, căci noi i-am aruncat în apă pe toți morții lor, inclusiv leșul șeicului.

— Lucru pe care nu l-aș fi îngăduit, dacă eram în deplinătatea puterilor, dar știi că eram amețit din cauza rănilor, am continuat. Morților trebuie să li se acorde cinstea cuvenită. Acest lucru nu s-a petrecut atunci și tocmai de aceea dispoziția bebbehilor va fi de două ori mai ostilă. La asta se mai adaugă și faptul că Amad Al-Ghandur s-a răzbunat pe ei pentru moartea tatălui lui.

— Vrei să spui că vor veni pe apă ca să se roage?

— Cred că acest lucru este posibil, nimic mai mult. Dar dacă vor veni, nu trebuie neapărat s-o facă pe apă. Sunt convins de lucrul acesta. În orice caz, atunci s-au reîntors ca să vadă ce s-a întâmplat cu războinicii lor căzuți în luptă. Au scos leșurile din apă și le-au îngropat. S-ar putea, deci, să existe un loc, unde să se adune pentru a spune rugăciuni. Haddediinii noștri sunt prea mărginiți ca să se gândească la acest lucru. Prin urmare, am destule motive să consider această călătorie ca fiind periculoasă. Se poate ajunge foarte ușor la o ciocnire cu bebbehii. Dacă vrei să-l iei pe fiul tău cu noi, acum știi ce pericole ne pândesc.

— Sidi, asta nu-i totuși un motiv ca să-l las acasă! Crezi că el se va teme de un pericol pe care tatăl său îl înfruntă

cu sânge rece? Cu atât mai mult va dori acum să mă însoțească. Crezi că el este mai bun decât mine? Oare atât de puțin valorez eu, încât să mă las împușcat, în vreme ce fiul meu șade aici cu babele ca să-i îngrijească trupul nobil și să-i ungă pielea gingașă cu alifi parfumate? Cum ar putea să iasă un erou din el, dacă ar refuza chiar de acum să-și arate curajul și să-și dovedească vitejia? Oare ar trebui să-mi cumpăr un obiect, care în Occident se numește vitrină și să-l pun pe fiul meu în ea, ca să nu-l atingă vreun fir de praf și să-și poată admira lașitatea prin ochiurile de sticlă?

Micuțul hagi se enervase de-a binelea. Continuă să vorbească și aduse toate argumentele posibile pentru a mă convinge că era neapărat necesar să-l lăsăm pe băiat să participe la această expediție. M-a bucurat foarte mult ardoarea de care dădea dovadă micuțul de a-i oferi fiului său ocazia de a-și pune la încercare puterile și chiar de la primele cuvinte ale lui Halef fusesem hotărât să nu-i refuz această rugămintă. Tocmai de aceea, am mai ridicat o ultimă obiecție:

— Motivele tale le-am înțeles perfect. Dar ce are Hanneh de zis cu privire la această problemă? Are și ea dreptul să-și exprime opinia.

— Da, firește că are și o să-ți spună îndată ce gândește. Hanneh, tu cea mai iubită dintre iubite, explică-i lui sidi al nostru care este dorința și voința ta!

Aceasta șezuse până acum lângă noi, fără să scoată nici un cuvânt, dar urmărise discuția cu foarte mare atenție. Acum, spuse hotărâtă:

— Sidi, tu să hotărăști ce consideri că este corect. Mă voi supune voinței tale, căci femeia trebuie să dea ascultare sfatului bărbaților. Dar, pentru că mi-ai poruncit să-ți spun care este și părerea mea, o s-o auzi. Știi cât de mult îl iubesc pe Hagi Halef Omar, domnul și stăpânul meu. Și, totuși, l-am lăsat să plece cu tine, deși știam ce pericole vă așteaptă. Mi-am făcut griji și m-am rugat pentru el. Dar, am

fost mândră că te-a însoțit la drum și a putut să-ți dovedească astfel ce inimă credincioasă și vitează are. Din ferice, a scăpat din toate pericolele și s-a întors la mine ca un bărbat care a trecut prin mult mai multe decât oricare dintre războinicii din acest ținut. Acum își are locul lui în sfatul bătrânilor și părerile sale sunt luate în seamă. Lucrul acesta îmi umple inima de desfătare, căci am un soț cu care nici un altul nu se poate compara, Noi cei din seminția ateibeh eram disprețuiți, atunci când ne-ai cunoscut tu. Acum lucrurile stau altfel. La aceasta au contribuit și faptele stăpânului meu. Sunt mândră de el și aș vrea să fiu tot atât de mândră și de fiul meu. Știu că numai tu poți să-l conduci spre faimă atât de repede, ca pe tatăl lui, al cărui nume, datorită ție, se află acum pe buzele tuturor. Știu că lângă tine va fi tot atât de în siguranță ca și cum ar sta aici, în acest cort. Poți să fii pentru el un exemplu, un ideal pentru întreaga viață. De aceea, îmi exprim aceeași dorință ca și Hagi Halef Omar. Îndeplinește-ne rugămintea, ia-l cu voi în această călătorie! Se va hrăni din aceste amintiri, așa cum bei dintr-o fântână care dă neîncetat apă!

— Am știut că ai să vorbești așa! strigă entuziasmat Halef. Ești cea mai înțelegătoare dintre înțelegătoare, nevasta viteazului și mama viitorului erou! Ai auzit, sidi? Și ea vrea ca fiul meu, Kara Ben Hagi Halef, să ne însoțească. Acum, trebuie să fii de acord.

— Bine, n-o să mă mai împotrivesc. Va merge cu noi.

— Chiar dacă ceilalți vor fi împotriva?

— Chiar și atunci, căci sper ca haddedihni să țină cont de cuvântul meu.

— Vor ține precis, sidi. Poți să le ceri orice vrei tu. O vor face, dacă este într-adevăr posibil.

Strălucea de încântare și Hanneh se bucura și ea că îmi dădusem consimțământul. Halef plecă să-i comunice fiului lui rezultatul discuției noastre.

Ceea ce mă așteptasem să se întâmple, se întâmplă mai târziu. Când haddedihni aflară că hagiul voia să-și ia și fiul

cu el în călătorie, fură cu toții împotriva. N-am mai lungit discuția, le-am spus doar că aceasta era și dorința mea, să-l am lângă mine pe tânărul care-mi purta numele. Atunci, n-au mai avut nimic de obiectat.

A doua zi dimineață am pornit la drum. Fără mine, Lindsay și băiețel, erau în total douăzeci de călăreți, cu toții bine înarmați. Mai mulți cai de povară cărau proviziile de mâncare pe care le luarăm cu noi, pentru a nu ne pierde vremea pe drum cu vânătoria. Amad Al-Ghandur călărea pe iapa bălană, eu pe Rih, iar băiatul pe „fiul” armăsarului meu. Omar Ibn Sadek era călare pe calul lui pag; Halef primise cel mai bun cal, după cei de mai sus, ai seminției, iar ceilalți aveau și ei cai foarte buni, așa că, în ceea ce privește iuțea cu care aveam să mergem, nu trebuia să ne facem griji.

Am călărit mai întâi spre munții Zagros, la care am ajuns după o săptămână, fără nici o problemă. Am găsit pădurea Tschinar, la marginea căreia ne așezasem odinioară tabăra, atunci când ne întâlniserăm cu turcmenii din seminția bejat și am rămas acolo peste noapte. Întrucât hotărâsem să urmărim același drum ca odinioară, a doua zi am pornit spre pârâul din apropierea acelei cotituri unde fuseserăm atacați de kurzii bebbeh, conduși de șeicul lor, Gasal Gaboya. Aici am înnoptat din nou, ne-am reîmprospătat amintirile și am discutat din nou despre toate prin câte trecuserăm atunci.

Spre seară, a doua zi, am ajuns la coliba cea mică, unde îl găsiserăm pe Allo, cărbunarul, cel puternic ca un urs. Era nelocuită și nu mai rămăsese decât o ruină din ea. A doua zi, pe la prânz, am ajuns la fluviul Berozieh, în ale cărui ape ne-am scăldat ca și atunci. O zi întreagă am călărit peste înălțimea Banna, pe cărarea ce ducea spre sud. Douăzeci și patru de ore mai târziu, am ajuns în valea îngustă cu brazde de fânețe în mijloc, unde ne atacaseră pentru a doua oară bebbehii, și în întortocheata vale laterală, unde înnoptaserăm împreună cu fratele lui Gasal Gaboya. În

sfârșit, ajunserăm și în locul de tabără unde cei doi haddedihi se împotriviseră poruncilor mele. Acolo Amad Al-Ghandur se opri și spuse:

— Effendi, poate tatăl meu ar mai fi trăit și astăzi dacă am fi ținut cont de poruncile tale și l-am fi eliberat mai târziu pe Gasal Gaboya. La vremea aceea, am acționat greșit.

Am preferat să nu răspund, căci răspunsul meu ar fi fost un reproș care acum nu-și mai avea rostul, căci nu mai putea schimba nimic.

Până în acel moment, nu se întâmplase nimic deosebit pe drum. Călărisem în față, mai mult cu Halef și cu fiul lui, pentru a cerceta ținutul. Evitaserăm nu numai orice întâlnire periculoasă, ci și orice contact cu oameni la care ne-am fi putut interesa despre babbehi.

Pe parcursul drumului, Halef îi arătase fiului lui fiecare loc de care își mai putea aminti și îi povestise — probabil a o suta oară — ce anume se întâmplase acolo în urmă cu ani. Firește, relata în maniera sa obișnuită, folosind o limbă bogată în imagini, care îmi plăcea atât de mult. Conform descrierilor lui, el însuși era cel puțin pe jumătate cât un erou din basme, dar eu eram ceva mai mult decât unul întreg.

Am început să-l instruiesc pe micuțul Kara Ben Hagi Halef chiar din prima zi a călătoriei noastre. Mai tot timpul mergea alături de mine și se dovedi a fi un elev bun. L-am învățat să acorde atenție „vocilor” ținuturilor sălbatice și ale deșertului și i-am explicat după ce reguli trebuia „citită” orice urmă pe care am întâlnit-o în cale. M-am convins, încă după prima săptămână, că va deveni unul dintre cei mai destoinici beduini. L-am îndrăgit și mi-am dat seama că și el se atașase de mine. Se înțelegea bine și cu Omar Ibn Sadek și nu-l numea decât *amm*, ceea ce înseamnă unchi din partea tatălui.

Următoarea oprire am făcut-o la casa lui Mahmud Mansur, șeicul kurzilor dschiaf. Dschibrail Mamrasch,

majordomul șeicului, ne recunoscă îndată. El și soția lui ne invitară înăuntru, să facem un popas și să ne odihnim. Primirăm cu plăcere propunerea, căci aici aveam, în sfârșit, ocazia să ne interesăm care era situația și la ce ne-am fi putut aștepta.

Când trăsesem prima oară în gazdă la Mamrasch, aflaserăm că nu se găseau prea mulți kurzi dschiaf prin apropiere. Pe vremea aceea, se fereau de seminția războinică bilba. De atunci și până astăzi, nu prea se schimbaseră nimic.

— Și bebbehii? l-am întrebat. Unde își au acum locurile de pășunat?

— În ținutul Sulaimaniya, răspunse acesta.

— Așadar, destul de departe de aici. În ultima vreme, au fost cumva văzuți, pe aici prin ținut, bebbehi?

— Aici, la mine, nu. Dar, la o distanță de o zi de călătorie de aici, își face apariția, în fiecare an, o trupă de-a lor. Cred că asta se întâmplă întotdeauna în acest anotimp.

— Anul trecut câți oameni au fost?

— Zece sau doisprezece.

— Și ce fac acolo?

— Se pare că celebrează ziua morților.

— Există morminte acolo?

— Da, mai multe. Acestea se află la malul râului Dayala. Movablele sunt din pământ. Sus, însă, pe înălțimile de stâncă, se mai află un mormânt singuratic, care a fost ridicat din pietre.

— Cunoști acel mormânt?

— Da. Am fost o dată acolo.

— Este bine întreținut?

— Foarte bine. Au fost îndepărtate doar câteva pietre pentru a se putea privi în interior. Se poate vedea mortul șezând; nu-i un cadavru putrezit, ci uscat, ca o mumie. Are o barbă lungă, de culoare cenușiu-argintie.

— Acesta-i Mohammed Emin, șeicul haddedihiilor. Cred că-ți amintești că, odinioară, ți-a fost oaspete, împreună cu

mine. Războinicul acesta de aici este Amad Al-Ghandur, fiul și urmașul lui. Am pornit încoace ca să-i arătăm „cinstirea cuvenită celor morți”. Mormântul lui este cunoscut aici, în ținut?

— Da. Mulți credincioși merg în pelerinaj acolo sus, pe acea înălțime. Am auzit povestindu-se că cel mort s-ar fi luptat cu kurzii bebbehi și ar fi omorât atât de mulți dintre ei câte morminte se află jos, la malul râului. Apoi, însă, ar fi fost copleșit de superioritatea bebbehilor.

— Cam așa s-au întâmplat lucrurile. Ceea ce mă miră, însă, este faptul că, venind anual în vizită aici, kurzii nu au distrus acest mormânt și pe cel aflat acolo.

— Dar ce-ți închipui, effendi! Sunt într-adevăr hoți și tâlhari, dar și musulmani credincioși. Nici un credincios nu se atinge de vreun mormânt, să-i facă ceva rău, chiar dacă este mormântul celui mai mare dușman al său. Profetul a interzis acest lucru cu desăvârșire. Stă scris și în *Coran*.

— Nu acolo stă scris și nu Mahommed a interzis acest lucru, ci Samachschari, cel care a interpretat *Coranul*, a spus că profanatorului de morminte nu i se va îngădui să iasă din mormântul său, la sfârșitul lumii și, deci, nu va ajunge nici în ceruri.

— Ai fost de față când a fost ucis, Mohammed Emin, effendi?

— Da.

— Aș putea să aflu și eu cum s-au petrecut lucrurile? Aș vrea să știu, pentru că a fost, totuși, oaspetele meu.

Halef nu lăasă, nici de data aceasta, să-i scape ocazia de a-și dovedi arta de povestitor. Luă îndată cuvântul, pentru a povesti ce anume se întâmplase în ziua în care murise Mohammed Emin.

Dschibrail Mamrasch și soția lui făcură tot ceea ce le stătea în putință, pentru a ne simți cât mai bine la ei. Ei primiră daruri bogate, a doua zi dimineată când ne luarăm rămas bun, și pornirăm din nou la drum.

Pe la prânz, ajunseserăm la vestitul drum Schamian, cel care unește Sulaimaniya cu Kermanschah. A doua zi dimineața sosirăm în apropiere de Diyala, pe malul căruia căzuse odinioară ucis Mohammed Emin. Întrucât bănuiala mea că bebbehii veneau să viziteze mormintele celor din seminția lor se adeverise, trebuia să fim acum cât se poate de prudenți. Puteau să se afle deja aici, căci mâine era acea zi din an când avusese loc nefericita luptă.

Întrucât nu voiam să-l expun nici unui risc pe fiul lui Halef, am călărit singur în fruntea trupei. Ceilalți trebuiau să mă urmeze unul câte unul și păstrând anumite intervale între ei. Oricât de mult mi-am încordat privirile, n-am putut să descopăr nici o urmă lăsată de vreo ființă omenească. Am ajuns, fără nici o problemă, în locul unde, odinioară, făcusem popasul de prânz. Pe una din laturile locului nostru de popas se afla râul, pe cealaltă se afla colina acoperită cu arțari, corni, platani și castani, iar în fața noastră se întindea acea spinare de stâncă a cărei coroană râpoasă semăna cu ruinele unei vechi cetăți feudale.

Tovarășii mei de drum voiau să călărească îndată până la locul unde avusese loc bătălia. Nu le-am îngăduit, căci voiam mai întâi să merg în recunoaștere.

Fură nevoiți să rămână pe loc. Am descălecat și m-am furișat singur mai departe. Nici pe câmpul de luptă nu se vedea nici cea mai mică urmă. Dar înălțimea ierbii din aceste locuri îmi dădu de gândit. De aceea, când m-am întors la însoțitorii mei, le-am spus:

— Consider că ar fi mai bine să nu vizităm locul unde s-a dat bătălia. Iarba crește acolo atât de înaltă și de deasă, încât va avea nevoie de vreo două-trei zile să-si revină dacă intrăm acolo și o culcăm la pământ, sub copitele cailor. Acolo este absolut imposibil să ne ștergem urmele.

— Te gândești la kurzii bebbehi? întrebă Amad Al-Ghandur. Nu ne e teamă de ei.

— Nu? Nu ne-au produs ei atunci pierderi grele?

— Pe vremea aceea, erau aproape patruzeci de oameni. De data aceasta nu vor fi decât vreo zece-doisprezece.

— De unde știi tu că și anul acesta vor veni tot atât de puțini? Nu crezi că ar fi posibil ca, de data aste, trupa lor să fie mai numeroasă?

— Nu face nimic, căci acum suntem pregătiți, nu ca pe vremuri.

— Dar am hotărât să evităm orice luptă!

— Da, am hotărât. Însă nu este necesar să ne temem de câinii ăștia. Ești prea temător, effendi. Nici măcar nu știm sigur dacă vor veni sau nu. Doar n-am venit călare până aici ca să nu îndrăznim să mergem până la locul cel mai important! Trebuie să văd locul unde a fost vărsat sângele tatălui meu. Și dacă s-ar afla o mie de kurzi acolo, tot m-aș duce. Înainte!

Până acum, fusese foarte liniștit. Acum, apropierea locului bătăliei își făcea efectul asupra lui. Amintirea îngrozitoare îl irita. Își îndemnă calul înainte și ceilalți îl urmară. Nu puteam să rămân singur pe loc, dar am strigat spre el:

— Voi v-ați făcut vinovați, odinioară, de moartea tatălui tău. Dacă o să fiți și de data asta la fel de imprudenți, vă rog nu mă socotiți pe mine răspunzător de urmările nechibzuinței voastre.

— Nu-ți face griji! strigă Amad Al-Ghandur. N-o să se întâmple nimic. Și chiar dacă se va întâmpla ceva, n-o să te socotim pe tine vinovat.

Am călărit pe marginea pășunii, de-a lungul râului, am ocolit cotitura pe care o făcea șirul de munți și am ajuns la locul faptei. În dreapta noastră se afla stâncă unde-i zărisem pe luptătorii persani. În fața noastră, se afla locul unde Amad Al-Ghandur se apăraseră de dușmani cu patul puștii, tatăl său zăcând mort la picioarele lui. În partea stângă, Gasal Gaboya fusese împușcat de Halef și, alături de locul acela, mă prăbușisem eu cu calul meu. Aproape de apă, văzurăm mormintele kurzilor.

Amad Al-Ghandur descălecă și îngenunche pe pământul care băuse sângele tatălui său. Arabii îi urmară exemplul. Se rugau. După ce se ridicară din nou, șeicul le povesti, chiar la locul faptei, cum decursese lupta. Lindsay se folosi de această ocazie, pentru a face și el o remarcă:

— A fost o zi îngrozitor de proastă atunci. Mi-am pierdut două degete, adică douăzeci la sută, căci n-aveam decât zece. Nu-i ceva cam mult, *sir*?

— Da, se poate spune că-i cam mult, am confirmat. Dar asta n-a fost tot. N-ați căpătat și o rană foarte aproape de locul unde vă este găzduită inteligența?

— Yes. Mi-am pierdut o parte din păr și o bucată de os, chiar acolo unde obișnuiește să se păstreze în cap puțină rațiune.

— Să sperăm că nu s-a dus atunci pe apa sâmbetei și o bucățică din mintea dumneavoastră!

— Cred că nu, *sir*, deși eu aș putea suporta o asemenea pierdere mult mai ușor decât dumneavoastră. Doar am atât de multă de prisos, ceea ce dumneavoastră vă lipsește. *Well!*

Plecă, râzând, de lângă mine.

Mă mirasem destul de tare în sinea mea că Halef lăsase să-i scape ocazia de a le povesti el haddedihiilor desfășurarea luptei. Ședea, cu fiul lui, la mormintele kurzilor și își mișca buzele, rostind rugăciuni.

— Te rogi? l-am întrebat, făcând pe miratul. La mormintele dușmanilor voștri?

— Morții nu mai sunt dușmanii noștri, Sidi. Hristos nu știe ce sunt aceia dușmani, el nu urăște nici un om, ci îi iubește pe toți. Tu însuți m-ai învățat asta.

— Ce rugăciune ai rostit? Fatiha?

— Nu. Cel ce rostește Fatiha este musulman. Fiul meu și cu mine am rostit Tatăl Nostru, rugăciune pe care am învățat-o de la tine. Hanneh, perlă între femei și mamă, o rostește și ea împreună cu noi. Te miri de lucrul acesta?

— Nu, pentru că știu că vorba Domnului este un mic grăunte de sămânță. Dacă este pusă în pământ, va crește un copac puternic, care va rodi mereu noi fructe și semințe. Tu ai primit de la mine o asemenea sămânță; ea se dezvoltă în tine și va rodi fructe. Continuă să împrăștii sămânța, Halef! Vei face mulți oameni fericiți.

— O, știu asta, Sidi; eu însumi sunt atât de fericit, îți mai aduci aminte cât m-am străduit să te convertesc la islam? Am rostit atunci o cuvântare care s-a potrivit ca nuca-n perete. Tu ai zâmbit și, chiar și atunci când m-am înfuriat, ai rămas la fel de bun și de prietenos. Dar, un singur cuvânt de-al tău a avut un efect mai puternic decât toată cuvântarea mea cea lungă. Islamul este scaiul care crește doar pe pământ arid, creștinismul, însă, este palmierul care crește înalt, spre ceruri, și care rodește multe fructe. Ție trebuie să-ți mulțumesc pentru faptul că știu acest lucru.

Am pornit apoi, ducându-ne caii de frâu, spre locul unde, după luptă, ne odihniserăm împreună cu persanii. Mă gândeam la „casa” pe care Halef și cu mine o aprovizionaserăm cu toate bunătățile posibile și mi se păru așa, dintr-o dată, că parcă adia din nou în jurul meu acea aromă dulce, orientală, ca odinioară. Ce sfârșit înfiorător avuseseră apoi acei oameni buni acolo jos, pe drumul caravanei morții!

Am urcat apoi pe stânci. Se mai aflau încă acolo resturile colibei kurdului Soran. Acesta nu se mai întorsese la colibă, căci fusese însoțitorul lui Amad Al-Ghandur și se temuse de răzbunarea bebbehilor. Nu departe de acolo, pe platoul de stâncă se ridica monumentul funerar al șeicului. Era exact așa cum îmi spusese odinioară fiul lui: „Soarele salută locul acesta dimineața, când răsare, și seara, când apune”. Se menținea încă într-o stare bună. Numai de pe latura de vest-sud-vest fuseseră îndepărtate mai multe pietre, așa cum ne spusese Mamrasch. Amad Al-Ghandur se apropie de acel loc și privi în interiorul mormântului. Apoi se trase iute înapoi și strigă:

— Maschallah, tatăl meu! Să nu-l fi părăsit încă sufletul?

După ce am privit și eu apoi prin-acea deschizătură, am înțeles perfect acea exclamație de uimire. Șeicul ședea acolo exact așa cum îl așezaserăm atunci, cu barba lungă atârându-i pe piept. Chipul parcă i se topise, dar era încă ușor de recunoscut. Ce condiții contribuiseră la conservarea cadavrului în această stare nu știu. Dar această priveliște avu un efect de nedescris. Luni în șir, n-am putut să mi-o scot din minte.

Haddedihi veniră unul câte unul să privească rămășițele pământești ale fostului lor conducător. După ce ultimul dintre ei se retrase de lângă mormânt, Amad Al-Ghandur băgă mâna în buzunar, scoase de acolo o pietricică și spuse:

— Kara Ben Nemsi effendi și Hagi Halef Omar, voi ați fost de față atunci când a fost îngropat în acest mormânt tatăl meu, Mohammed Emin, șeicul haddedihiilor. Ați văzut că am rupt, cu pumnalul, din mormânt, piatra aceasta și am luat-o cu mine și cred că ați știut ce însemna acest lucru. Acum, am adus-o înapoi și i-o dau mortului. Criminalii au fost uciși: Moartea tatălui meu a fost răzbunată. Sufletele lor să ardă în focul iadului. Sufletul lui, însă, să se plimbe pe sub palmierii din cel de-al șaptelea cer și să bea apă din izvorul paradisului, pe vecie!

Asta era vendeta: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sânge pentru sânge! Mă trecură fiorii. Ce mai puteam să spun acum? Nici o vorbă nu-și mai avea rostul. L-am privit pe Halef și mi-am dat seama că nici lui nu-i căzuse bine să asculte aceste gânduri de răzbunare rostite cu voce tare.

Întrucât solemnitățile propriu-zise avea să aibă loc abia mâine, în ziua morții, astăzi puteam să ne odihnim și trebuia mai întâi să căutăm un loc potrivit unde să ne stabilim tabăra. Am vrut să merg să caut acel loc în vale, dar Amad Al-Ghandur mi-a spus:

— Effendi, nu-i nevoie să mergi nicăieri. Nu vreau să plec în altă parte, vreau să rămân aici, lângă mormântul

tatălui meu.

— Dar gândește-te că acest loc nu prezintă siguranță și gândește-te și la kurzii bebbahi, care ar putea veni.

— N-o să mă gândesc la ei, ci la mort. Am venit aici pentru el și n-am să părăsesc monumentul funerar decât atunci când vom porni pe drumul de întoarcere.

— Cred că este o imprudență. Pe acest teren descoperit, suntem complet expuși și nu ne vom putea apăra de bebbahi.

— Da, dacă într-adevăr vor veni! Și chiar și în acest caz, nu cred că va fi chiar așa de rău. Ni s-a spus doar că obișnuiesc să vină în număr mic. De ce ne-am teme?

— Ți-am mai spus doar că n-avem de unde ști că vor veni și anul acesta tot atât de puțini. Nu cred că trebuie să ne expunem vreunui risc. Gândește-te puțin la situația în care ne aflăm! La sud, la vest și la nord, pereții de stâncă sunt atât de abrupti, încât în acele direcții n-avem cum scăpa. Am putea, cel mult, să ne cățărăm. Cu caii, însă, coborârea este imposibilă.

— Dar nici nu vrem să scăpăm, mă întrerupse acesta.

— Lasă-mă să vorbesc. Ai să-ți dai seama îndată că putem ajunge în situația de a fi nevoiți să căutăm o cale de scăpare.

— Să fugim? Din fața acestor câini? Niciodată! strigă șeicul.

— Niciodată! repetară în cor haddedihiții lui.

— Lasă-l pe Sidi al meu să vorbească! îl avertiză Halef. E mai deștept decât noi toți la un loc și am avut deseori ocazia să constat că am regretat mai târziu, dacă nu l-am ascultat!

I-am aruncat micuțului o privire recunoscătoare și am continuat:

— Pentru a urca și a coborî nu ne rămâne decât latura de est a muntelui. Acolo, într-un loc pe care-l cunoașteți, pentru că am trecut pe lângă el, stâncile sunt atât de apropiate una de alta, încât n-au loc decât doi călăreți unul

lângă altul. Este o poartă care ar putea deveni periculoasă pentru noi!

— Cum așa? întrebă șeicul.

— Dacă o ocupă kurzii, nu mai putem pleca de aici.

— Dar dacă o ocupăm noi, nu mai pot ei urca! spuse acesta, cu superioritate.

— Asta sună foarte frumos, dar nu-i chiar așa. Fie că ocupăm noi, fie că ocupă ei acea strâmtoare, și fie că ei nu mai pot urca sau noi nu mai putem coborî, e același lucru: noi nu mai putem pleca de aici.

— Atunci, pur și simplu, o să-i alungăm.

— Da, dar astfel am ajunge exact la lupta pe care vrem s-o evităm.

— Ei bine, atunci o să rămânem aici sus, până când se vor plictisi și vor pleca.

— Nici n-o să le treacă prin cap așa ceva. În primul rând, or să rămână pentru că vor să se răzbune și, în al doilea rând, pe ei n-o să-i chinuie foamea așa cum ne va chinui pe noi. Apă este destulă. Dar ce-o să mâncăm? Există vreo sălbăticiune pe aici, pe acest platou stâncos? Nu. Iar proviziile noastre s-au subțiat atât de mult, încât oricum va trebui să mă duc să vânez ceva.

— Ai zugrăvit totul în culori atât de negre pentru că ăsta-i obiceiul tău, să te gândești numai la nenorociri. Eu nu vad totul în negru, ca tine, căci am cu mine douăzeci de războinici viteji. Dacă vom fi atacați, vor apăra această înălțime ca pe o cetate. Și, pentru ca să ne completăm proviziile, îi voi trimite acum pe toți acești bărbați la vânătoare. Odinioară, am găsit aici destul vânat. Cred că nici acum nu-i mai puțin.

— Eu te rog să nu faci asta.

— De ce?

— Pentru că ar fi o mare imprudență. Trebuie să lăsăm cât mai puține urme posibil. Dacă douăzeci de oameni vor alerga, unul după altul, în toate direcțiile, nu facem altceva decât să le atragem atenția kurzilor asupra noastră.

— Oricum ne vor observa. Astăzi ești, într-adevăr, tare temător.

— Aici e mai bine să fii temător, decât prea încrezător. Te rog stăruiitor să nu rămânem astăzi aici! Trebuie să ne căutăm un loc de tabără, unde să nu ne poată vedea nimeni și de unde să putem ține sub observație drumul de acces spre înălțime.

— Nu pot să-ți îndeplinesc această rugămintă. Locul meu este aici, lângă mormântul tatălui meu. Dacă nu vreți să rămâneți aici sus, puteți merge unde doriți!

— Rămânem aici! strigară haddedihiții, în unanimitate.

— I-ai auzit? întrebă Amad Al-Ghandur. Rămân cu mine. Tu, însă, poți să-ți cauți un alt loc de tabără. Halef și fiul lui vor merge probabil cu tine.

— Sunt convins de asta, căci Halef știe că opinia mea este întemeiată. Dar, la ce folosește să ne despărțim? Noi am fi în siguranță, iar pe voi v-am lăsa aici în pericol. Am putea fi luați drept lași. Ca să evităm acest lucru, o să rămânem și noi aici. Dar, dacă se va împlini ceea ce am prezis, să nu dai vina pe noi.

Mi-am luat carabina Henry și am vrut să plec la vânătoare.

— Încotro, *sir*? se interesează englezul.

— Să fac rost de carne.

— *Well*, merg și eu.

— Aș prefera să rămâneți aici.

— Din ce motiv?

— Pentru că vreau să lăsăm cât mai puține urme posibil.

— Una în plus sau în minus nu mai contează. De ce aveți o figură atât de întunecată? V-ați necăjit din pricina haddedihiților? Am văzut că v-ați certat cu șeicul, dar n-am înțeles nimic din ce ați vorbit.

— Sunt supărat pentru că vor să rămânem aici sus în vreme ce eu consider că ar fi mult mai sigur să coborâm în pădurea deasă.

— Din cauza kurzilor bebbbeh?

— Da.

— Nu vă mai scoateți peri albi. E tot una dacă ne întâlnim cu ei aici sus sau acolo jos.

— Nu-i chiar tot una, *sir* David. De altfel, s-a hotărât să ne ferim de ostilități.

— *Well*, n-am nimic împotriva. Dar, dacă vor veni totuși kurzii, n-o să mă supăr. Mai am de reglat o veche socoteală cu ei. Gentlemenii aceștia m-au păgubit de două degete și de un colțișor din craniu. În orice caz, nu sunt dintre cei care practică vendeta, dar nu sună rău, atunci când poți spune: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, deget pentru deget, colț pentru colț. Dacă ne lasă în pace, n-am să le fac nimic. Dacă, însă, vor vrea să boxeze cu mine, o să-i burdușesc de-or să le sară ochii din cap! Așadar, pot să vin și eu cu dumneavoastră?

— Din partea mea, puteți. Întrucât nu vă puteți întreține cu beduinii, v-ați plictisi aici.

— Cine mai merge cu noi?

— Halef.

— Și băiatul lui?

— Probabil, căci tatăl lui nu vrea să-l lase singur.

— *Well*, are dreptate. Tânărul este un flăcău destoinic și vrea să învețe de la dumneavoastră. Luați-l liniștit cu noi.

Micuțul Kara Ben Halef se bucură foarte mult când auzi că ne poate însoți împreună cu tatăl lui. Am coborât muntele, după ce l-am rugat din nou pe Amad Al-Ghandur să nu-i lase pe oamenii lui să plece la vânătoare. Nu prea aveau însă încredere în el, căci, de când ajunsese la mormântul tatălui lui, părea nu numai că se gândește doar la răzbunare, dar devenise și foarte recalcitrant față de mine.

Ajunși jos în vale, am pătruns în pădurea care acoperea șirul de munți. Și odinioară vânasem acolo. Îmi alesesem această direcție, întrucât kurzii urmau să vină din cu totul alta, dacă într-adevăr aveau să-și facă apariția.

Am avut noroc. Halef devenise un vânător foarte bun. Lindsay era și el foarte priceput la vânătoare iar micuțul Kara făcu o treabă atât de bună, încât n-am putut să nu-l laud de mai multe ori. După patru ore, am urcat din nou pe platoul de stâncă, având tolbele înțesate de vânat.

În tabără ardea deja focul, deasupra căruia se rumenea o friptură proaspătă.

— Așadar, tot a plecat cineva dintre voi! i-am spus lui Amad Al-Ghandur. Te-am rugat doar să nu faceți asta!

— Să fi stat aici să lenevim, în vreme ce voi trudeați? răspunse acesta. Îi îngădui acestui băiețel să meargă la vânătoare, iar războinicilor adulți le interzici!

— Băiatul a mers cu mine. Așa am fost sigur că n-o să facă nici o greșală.

— Cei patru oameni pe care i-am trimis n-au făcut nici ei nici o greșală.

— Asta-i îndoielnic. Ar fi fost, în orice caz, mai bine dacă ar fi rămas aici.

— Nu. Din contră, a fost în avantajul nostru că au plecat, pentru că au adus un mesaj foarte important. Kurzii bobbehi nu vor veni anul acesta aici. Vezi, așadar, că toată teama ta a fost zadarnică.

Zicând acestea, mă privi și zâmbi oarecum cu superioritate. Mie toată treaba asta nu-mi prea mirosea a bine, de aceea am zis:

— Aici nu-i vorba de teamă. Sunt doar prevăzător, atâta tot. Și de la cine au aflat oamenii tăi această noutate?

— De la doi kurzi soran.

— Unde s-au întâlnit cu ei?

— Jos, la râu, unde s-a dat bătălia.

— La dracu! m-am înfuriat, contrar obiceiului meu. Cine le-a permis să se ducă exact în locul acela?

— Eu! răspunse acesta și mă privi sfidător.

— Așa, tu! De la început am fost împotriva să vizităm acel loc. Voi, totuși, ați făcut-o. Bun, ce-a fost a fost! Dar la

această a doua vizită ați fi putut renunța măcar din respect față de mine.

— Nu vreau să mă cert cu tine. Dacă vrei să afli ceva, întreabă-l pe Batar. O să te informeze el.

Se răsuca să plece. Am continuat să-i vorbesc:

— N-am nici cea mai mică intenție de a mă certa cu tine. Dar, privește acest mormânt în care se odihnește tatăl tău. Ar trebui să fie un avertisment pentru tine și pentru voi toți. Mohammed Emin zace îngropat aici, doar pentru că atunci n-ați vrut să-mi ascultați sfaturile. M-ați ales atunci de bună voie să vă fiu conducător. Atâta timp cât m-ați ascultat, am depășit cu bine toate pericolele. Eu sunt creștin și m-am împotrivit întotdeauna să fie ucis un om, dacă nu este absolut necesar. Voi, însă, erați atunci însetați de sânge și nici n-ați vrut să-mi ascultați sfaturile bine intenționate. Acest lucru s-a răzbunat pe voi. A trebuit să plătiți cu sângele șeicului Mohammed Emin.

Am făcut o pauză. Nimeni n-a rostit nici un cuvânt, de aceea am continuat:

— Acum, m-ați ales din nou să vă fiu conducător, împotriva voinței mele, căci eu îl propusesem pe Amad Al-Ghandur. M-ați urmat, așa cum v-am condus, și totul a mers bine. Acum, deodată, vă vâjâie iar în cap sângele șeicului mort. Vă întunecă mințile și vă face să fiți îndărătnici. Chibzuiți bine la ceea ce faceți! În nici un caz n-o să vă părăsesc, dar, dacă nu țineți cont de voința mea și faceți prostii, care ne-ar putea costa viața, nu mai vreau să fiu conducătorul vostru.

Amad Al-Ghandur îmi întoarse spatele și nu spuse nimic. Batar, însă, haddedihiul la care mă trimisese șeicul, izbucni furios:

— Prostii, effendi? Dacă un altul și nu tu ar fi rostit acest cuvânt, i-aș fi răspuns cu pumnalul! Un războinic al haddedihiilor din seminția schammar nu face prostii!

— Te înșeli, i-am răspuns liniștit. Aș putea să vă enumăr un șir întreg de greșeli mari care au fost comise de

haddedihi renumiți. Cel care nu vrea să-și recunoască greșeala nu va deveni niciodată mai deștept și, dacă o mai și susține în continuare, e și mai rău de el. Consider că este de datoria mea să vă spun adevărul. Dacă nu vreți să mă ascultați, n-am cum să vă ajut. Acum, aș vrea să știu cum de v-ați întâlnit cu acei așa-numiți kurzi soran și ce-ați vorbit cu ei.

Amad Al-Ghandur rămăsese tot nemișcat. Oamenii lui priveau sumbru în față iar Batar, căruia îi adresasem ultimele cuvinte, nu răspunse. Eram absolut convins că încăpățânarea acestor oameni va avea urmări rele. Probabil că, în absența mea, se vorbiseră ca, la o eventuală întâlnire cu kurzii bebbbeh, să nu dea ascultare sfaturilor mele bine intenționate de a se arăta iubitori de oameni. A trebuit să repet întrebarea pentru Batar, înainte de a catadicsi să-mi răspundă:

— Am coborât în vale, ca să căutăm păsări sălbatice pe râu. Atunci au venit cei doi kurzi soran.

— I-ați văzut voi primii sau v-au zărit ei?

— Noi pe ei.

— Cum s-au comportat atunci când au dat de voi?

— Au rămas încremeniți și și-au oprit caii. Ne-am îndreptat spre ei și le-am făcut semne ca să înțeleagă că avem gânduri pașnice. Atunci, ne-au lăsat să ne apropiem.

— Cu ce erau înarmați?

— Cu puști, cuțite și pistoale.

— Ce fel de cai aveau?

— Foarte bune animale. Ne-au salutat prietenoși și ne-au întrebat cine suntem.

— Le-ați răspuns?

— Nu imediat. Voiam mai întâi să aflăm cărei seminții aparțineau. Am aflat că erau kurzi soran.

— V-ați interesat unde se află locul de tabără al seminției lor?

— Da. Își pasc turmele la canalul Beledrus.

— Așa de departe la sud de aici? Iar ei veneau din nord? Încotro se duceau?

— Spre seminția lor. Abia după ce am aflat asta, le-am spus că suntem haddedihi.

— Le-ați mai spus și altceva?

— Da, căci kurzii soran sunt dușmanii bebbehilor. N-a fost, deci, nevoie să fim reținuți. S-au bucurat când au aflat de ce-am venit aici, căci auziseră de faima lui Mobammed Emin. Au fost foarte entuziasmați când au aflat că, atunci, odinioară, un membru al seminției lor a fost călăuza lui Amad Al-Ghandur și că l-a însoțit când a plecat să se răzbune.

— Așadar, le-ați povestit tot ceea ce s-a-ntâmplat odinioară aici?

— De ce nu? Voiau să știe totul exact, de parcă făceau parte din seminția noastră.

— Și le-ați spus și cine este acum aici?

— Da. Ne-au întrebat. Le-am vorbit despre tine, despre Hagi Halef Omar, fiul lui, Kara Ben Halef, despre Amad Al-Ghandur și despre englez, care a fost atunci rănit. S-au arătat atât de prietenoși, încât s-au interesat până și de renumitul tău Rih și ne-au întrebat dacă îl călărești din nou.

— Și, firește, voi le-ați dat toate informațiile cerute, nu?

— Da. S-au bucurat foarte mult auzind ce cai nobili aveam, auzind despre armăsarul lui Kara Ben Halef și iapa lui Amad Al-Ghandur.

— Și apoi? Spune mai departe.

— Și apoi? Ei, apoi, au plecat.

— Încotro?

— Înapoi.

— Înapoi? Vasăzică, spre nord, de unde veniseră?

— Da.

— Credeam că se îndreptau spre sud, pentru a ajunge la seminția lor?

— La început, da. Apoi, unul dintre ei a observat că-și pierduse pumnalul de la cingătoare. Era o piesă veche, o

moștenire de valoare la care nu putea sub nici o formă să renunțe. Au fost, deci, nevoiți, să se reîntoarcă, pentru a căuta pumnalul.

— Dar ați vorbit și despre bebbehi. Ce-ați spus despre aceștia?

— Le-am spus că suntem pregătiți pentru sosirea bebbehilor, căci aflaserăm că obișnuiau să vină aici în fiecare an. Atunci, soranii ne-au dezvăluit că bebbehii nu vor putea veni anul acesta.

— Și ce motiv au invocat pentru asta?

— Bebbehii s-ar afla chiar acum în conflict cu o altă seminție. În fiecare zi, poate avea loc o ciocnire. Vezi, deci, effendi că n-au timp să mai vină aici.

— Bun! Și ce-ați mai vorbit cu ei?

— Altceva nimic. Ti-am spus tot. Recunoști acum că grijile tale au fost zadarnice și că șeicul nostru, Amad Al-Ghandur, a avut dreptate?

Întrebarea aceasta sună foarte presumțios. Acum, în sfârșit, făcu și Amad Al-Ghandur o mișcare. Se răsuci încet și-mi aruncă o privire triumfătoare. M-am prefăcut că nu observ și am răspuns:

— Îmi dau seama că Amad Al-Ghandur n-a avut deloc dreptate.

Atunci, Amad se repezi furios:

— N-am avut dreptate? Dacă după tot ceea ce ai auzit acum mai susții așa ceva, înseamnă că ți-ai pierdut mințile. Cred c-ar fi mai bine să te schimbăm din funcția de conducător al nostru. Căci, dacă o să continuăm să ne luăm după tine, am putea foarte ușor să ajungem la pieire.

— Te rog, nu te enerva, fii liniștit! Și dacă mi-aș fi pierdut mințile, rămășițele de rațiune care mi-ar mai rămâne ar fi suficiente pentru a-mi da seama că vreți să vă aruncați cu toată forța în brațele pieirii. Dacă veți continua...

— Gura! mă întrerupse acesta. De la tine ar veni această pieire, dacă am asculta în continuare de tine. Poți să faci ce

vrei și să te duci unde vrei. Noi n-o să te urmărim. N-avem nevoie de alt loc de tabără. Bebbehii n-or să vină. Locul meu este lângă mormântul tatălui meu și aici o să rămân!

M-am stăpânit cu mare greutate și am spus liniștit:

— Lasă-mă, cel puțin, să-ți expun motivele pentru care...

— Nu mai vreau să aud nimic, mă respinse el. Ne-ai reproșat că din cauza comportamentului nostru de atunci a murit tatăl meu. Lucrurile au stat însă cu totul altfel. Dacă ne-ai fi îngăduit să tragem în bebbehi și să-l ucidem pe șeicul lor, Gasal Gaboya, atunci nu ne-ar mai fi putut urmări. Așadar, tu ești vinovat, doar tu singur! Te acuz că ești vinovat de moartea tatălui meu și nu vreau să mai știu nimic de tine! Îți poruncesc să te desparți de noi!

Își întinse poruncitor mâna înainte. Ochii lui aruncau fulgere. Era întruchiparea vie a furiei brutale, incapabil de a mai raționa. Oamenii lui se ridicaseră de la locurile lor. Se așezaseră cu toți în spatele lui, pentru a-mi arăta astfel că erau întru totul de părerea lui. Doar Halef, fiul său, Omar Ibn Sadek și englezul rămaseră lângă mine. Oare trebuia sau nu să răspund la această gravă acuzație pe care mi-o adusesese Amad Al-Ghandur? Încă nu mi-era foarte clar ce anume trebuia să fac, când Halef și Omar săriră de la locurile lor. Hagiul făcu câțiva pași înainte, își dresă glasul, cum îi era obiceiul, și strigă:

— Allah! Ce minuni se petrec în ziua de azi! Nerecunoștința se îmbracă în veșmântul mândriei iar meritele sunt răsplătite cu bălegar de cămile și oi. Effendi al meu este cel mai înțelept dintre înțelepți și cel mai viteaz dintre viteji. El a avut grijă, ca un tată, de toți care l-au însoțit, i-a păzit și și-a asumat el toate riscurile. Eu, Hagi Halef Omar, nu vreau să mai enumăr aici tot ceea ce a făcut și pentru voi. Îi sunteți datori recunoștință, acum și în vecii vecilor. Nu el și-a pierdut mințile, ci voi. Sidi al meu știe exact ce spune. Prevede acum un mare pericol, un pericol în care veți pieri, dacă nu-l ascultați. Până astăzi, capetele voastre n-au fost pline de idei greșite. Dar, de când ați

văzut acest mormânt, diavolii au adus asupra voastră dorința de răzbunare, setea de sânge, v-au zăpăcit inima și v-au orbit ochii. Este ca și cum v-ar fi cuprins o febră rea, pentru că vorbiți ca niște nebuni și acționați ca niște ființe iraționale. Vă rog să-l ascultați pe Sidi! O să-i dați precis dreptate!

— Nu, nu vrem să mai auzim de el! strigă Amad Al-Ghandur și întinse amândouă mâinile înainte. Ție ți-a vrăjit inima. I-ai împărtășit credința. De aceea îi ții partea. N-avem nevoie nici de el, nici de tine. Vendeta este o poruncă sfântă. Tu l-ai renegat pe Allah. Rămâi cu Sidi al tău! Nu vrem să mai avem de-a face cu voi!

Atunci, Halef mai făcu un pas înainte și răspunse:

— Da, am renunțat la învățătura care propovăduiește vărsarea de sânge și răzbunarea și am devenit un fiu al iubirii, care-i îmbrățișează chiar și pe cei nevrednici. De aceea, n-o să vă fac răspunzători pentru ceea ce faceți și spuneți acum, ci o să continui să veghez asupra voastră, ca să nu pieriți din cauza greșelilor voastre. Sunt de partea lui Sidi al meu, căruia îi voi fi credincios toată viața mea, căci eu sunt Hagi Halef Omar, care nu mai vrea să știe nimic de legile voastre crude și sângeroase.

Atunci, se așeză și Omar lângă el și spuse:

— Iar eu sunt Omar Ibn Sadek, al cărui nume este fără prihană. Voi l-ați jignit pe Kara Ben Nemsi. Eu sunt de partea lui. Urmările va trebui să le suportați singuri.

Și acum se petrecu un lucru la care nu m-aș fi așteptat. Fiul lui Halef se așeză de cealaltă parte a tatălui lui și strigă cu vocea lui limpede:

— Iar eu sunt Kara Ben Halef și sunt și eu de partea lui effendi al cărui nume îl port. El e mai mare decât voi toți.

— Du-te de-aici, piticule, râse Amad, înverșunat. Cel care stă sub protecția unui asemenea flăcăiandru poate fi cu siguranță mândru de vitejia și înțelepciunea sa!

— Da, sunt într-adevăr mândru, am răspuns, dar nu de aceste două calități, ci de faptul că acest băiat are deja o

vedere mai ageră decât voi, care sunteți războinici maturi și cu experiență. M-ai gonit. Foarte bine, o să mă despart de voi, dar n-am să plec prea departe, căci știu că veți avea nevoie de ajutorul meu. În încăpățânarea ta, mi-ai spus mai înainte: „Locul meu este lângă mormântul tatălui meu și aici voi rămâne!” Ai grijă ca aceste vorbe să nu se împlinească și să nu fii nevoit să rămâi aici pentru totdeauna.

M-am răsucit și l-am luat pe Rih dintre ceilalți cai. Acesta a fost semnul despărțirii. Halef, fiul lui și Omar și-au luat și ei caii. Atunci, se ridică și englezul, care până acum nu scosese nici un cuvânt, își luă și el calul și mă întrebă:

— Spuneți-mi, stimat mr. Kara Ben Nemsî, ce dracu' s-a-ntâmplat aici? V-ați despărțit de haddedihi?

— Da...

— De ce?

— Pentru că m-au înlocuit din funcția de conducător. Cei patru bărbați care au plecat mai înainte la vânătoare s-au întâlnit cu doi kurzi bebbeh, care s-au dat drept sorani. I-am sfătuit să căutăm un alt loc de tabără. Ei, însă, vor să rămână aici.

— Drace! S-ar putea întâmpla ceva, nu-i așa? Nu vreți să-mi spuneți și mie ce...

— Nu acum, l-am întrerupt, mai târziu. Trebuie să plec în urmărirea celor doi bebbehi. Îi iau pe Halef și pe fiul lui cu mine...

— Ce, pe mine nu? mă întrerupse el de data aceasta.

— Nu, pentru că trebuie să las un om de încredere aici, lângă caii aceștia prețioși, iar dumneavoastră sunteți cel mai de încredere, am răspuns.

— *Well*, bine, rămân, se declară acesta mulțumit, deși nu-l luam cu mine de teamă să nu facă iarăși vreo prostie.

Câteva minute mai târziu, coboram din nou în vale, împreună cu Halef și fiul acestuia. Până am ajuns jos, nu mi-a bătut nimic la ochi, căci drumul era pietros, în mare parte. Jos, am văzut urmele celor patru haddedihi care

fuseseră la vânătoare. Lângă acestea, însă, se mai vedeau și urmele altor doi oameni, care nu o porniseră pe poteca spre câmp, ci o cotiseră în partea cealaltă, mergând spre înălțime.

— Îți dai seama cine a mers pe aici? l-am întrebat pe Halef.

— Nu, Sidi, răspunse acesta. Nu mi-ai spus încă ce părere ți-ai format și deci nu știu ce să cred.

— Trebuie să pornești de la faptul că cei doi kurzi care s-au dat drept sorani au fost de fapt bebbehi.

— *Maschallah!* Așa crezi?

— Da.

— Din ce motiv?

— Există mai multe motive. În primul rând, seminția soran nu mai există.

— Așa e, Sidi. Această seminție a fost nimicită de către bebbehi și au mai rămas doar vreo câțiva bărbați care sunt nevoiți să se ascundă și în ziua de astăzi. Vezi, la asta nu m-am gândit.

— Și atunci, cum ar putea seminția soran să-și pască turmele la canalul Beledrus!

— Acolo n-au fost niciodată kurzi, ci numai seminții ale arabilor. Cei patru haddedihni au fost înșelați.

— Au fost atât de proști, încât au crezut minciunile. Cei doi kurzi erau spionii bebbehilor, care vor veni azi aici, ca în fiecare an. Pentru a se asigura, au trimis înainte doi luptători. Acești doi spioni i-au recunoscut îndată pe cei patru vânători ai noștri, după caracteristicile seminției, că sunt haddedihni și, din precauție, s-au dat drept sorani. Le-au pus întrebări credulilor noștri haddedihni, au aflat totul și apoi au tras minciuna cu pumnalul pierdut pentru a se putea reîntoarce, fără să le atragă atenția. Apoi, și-au ascuns caii și s-au reîntors aici, pentru a se furișa sus și a ne observa. Urmele lor arată că au urcat, dar nu și că au coborât. Mă tem că se mai află încă sus. Rămâi aici. Trebuie să mă conving.

M-am strecurat, printre tufişuri şi stânci, din nou sus. Era greu de văzut urmele pe terenul stâncos, dar am reuşit totuşi. Mi-am dat seama că ne-au ținut sub observație şi, probabil, au tras cu urechea şi la discuțiile noastre. Apoi urmele lor duceau într-o parte, din nou în prăpastie. Aici creştea iarbă. Urmele se vedeau clar. N-aveau o vechime mai mare de un sfert de oră şi i-am strigat pe Halef şi pe fiul lui să vină să le explic cum stăteau lucrurile. Curajosul hagi era nespus de mândru că fiului lui, Kara, i se făcuse cinstea de a fi părtaş la o asemenea acţiune periculoasă.

Am mers împreună după urme. Acestea duceau, transversal peste celelalte urme, spre cimitirul de la malul apei şi de acolo spre nord, tot prin apropierea malului. Aici se întâlneau cu urmele pe care le lăsaseră cei doi bebbehi înainte de a se întâlni cu haddedihni. Aveam deci în faţa noastră urme vechi, care veneau în întâmpinarea noastră, şi altele noi, care se reîntorceau.

N-a durat mult şi am ajuns la un tufiş, unde cei doi bebbehi îşi ascunseseră caii. Porniseră la galop pe drumul de întoarcere, ca să le comunice cât mai rapid oamenilor lor veştile importante aflate. I-am explicat micului meu elev, pe drum, tot ceea ce nu ştia încă şi mi-au făcut o deosebită plăcere observațiile lui foarte pătrunzătoare.

De la locul unde fuseseră ascunşi caii, am mai parcurs o jumătate de oră de-a lungul fluviului, folosind cu scrupulozitate fiecare descoperire făcută. Aici, pădurea se despărţea de înălţime şi se forma un loc acoperit cu iarbă, lângă râu, care era înconjurat din celelalte trei părţi de copaci.

— Aici trebuie să ne ascundem, am spus.

— De ce tocmai aici? întrebă Halef.

— Pentru că bebbehii îşi vor stabili aici tabăra peste noapte.

— Sidi, eşti atoateştiutor?

— Nu. Îmi trag concluziile din circumstanţele existente. Nu mai e nici o oră până la apusul soarelui. Atunci îşi vor

așeza kurzii tabăra.

— N-or să meargă cumva mai departe, până în apropierea mormântului de pe stânci?

— Nu, căci atunci nu va fi răsărit încă luna. Poate se vor folosi mai târziu de lumina lunii, pentru a ataca tabăra haddedihiilor. Deocamdată vor rămâne precis aici.

— De ce să folosească exact acest loc de tabără?

— Nu vezi că cei doi spioni au descălecat aici? Aceste urme multe trădează faptul că au cercetat locul, precum și pădurea din jur. Au vrut să facă o recunoaștere a locului unde își vor instala tabăra, ce altceva!

— Ai dreptate, Sidi. Ce-o să facem? O să-i spionăm?

— Asta vreau să încerc. Să vedem dacă există această posibilitate. Ne ascundem în pădure, până vin.

Am pătruns în pădure, prin stânga. Acolo, am găsit un tufiș, ne-am furișat în interiorul lui și nu mai puteam fi văzuți. Eram nerăbdător să văd dacă într-adevăr kurzii urmau să se oprească în poiană.

Stând în așteptare, ne-am întreținut cu voce scăzută. Firește, subiectul nostru de discuție a fost comportamentul haddedihiilor și al șeicului lor. Hagiul s-a supărat foarte tare și i-a ocărât cât a putut pe imprudenții lui conaționali. Cel mai tare însă îl îngrijora gândul că fusesem supărat pe ei atât de tare. Deși l-am asigurat de mai multe ori că nu mă supăraseră și nici eu nu eram necăjit pe ei, ci încercam doar să-mi fac datoria de a-i păzi pe oamenii aceștia, care parcă erau orbi și surzi, nu mă crezu și își dădu toată osteneala să mă liniștească și să mă consoleze.

Aveam o presimțire nedefinită cu privire la apropierea inevitabilă a unui eveniment trist, așa cum nu mai avusesem până acum. Pe deasupra, mă gândeam și la ultimele cuvinte pe care i le spuseseam lui Amad Al-Ghandur. Nu mă temeam pentru mine; ceva din interior parcă îmi spunea că șeicul ar trebui să se păzească. Mi-am propus să fac tot ceea ce puteam, chiar să-mi pun viața în pericol, pentru a-l feri pe el de pericol.

Se înnopta. Era deja întuneric, când am auzit tropot de cai. Sosiseră kurzii. Tropotul de cai amuți. Vasăzică, nu mă înșelasem. Urmau planul pe care îl prezisese eu.

— Sidi, au descălecat. Mergem acolo?

— Tu nu și nici Kara. V-ați expune unui risc inutil, pentru că oricum nu înțelegeți limba kurdă. Merg singur.

— Bine. Dar, dacă nu te întorci repede, vin după tine.

— Fără imprudențe, Halef! Vreau să-i spionez și trebuie să aștept până vor vorbi despre ceea ce mă interesează. S-ar putea să treacă și câteva ore.

— Am să mă supun. Dar vai de ei, dacă te descoperă! Am să-i înjunghii și am să-i împușc pe toți!

Planul meu era deja gata. Precipitațiile de primăvară săpaseră de sus din munte, prin pădure, un șanț natural, destul de adânc. Acest șanț era acum uscat și mergea transversal peste locul unde se opriseră bebbehii. M-am târât afară din tufiș în acest șanț și m-am strecurat prin el, încet, mai departe. Kurzii nu vorbeau tare, căci haddediinii se puteau afla prin apropiere. Dar, apropiindu-mă oarecum, am auzit o voce:

— Aprindem un foc?

— Nu, răspunse o altă voce. Mai întâi trebuie să trimitem un cercetaș să vadă dacă suntem în siguranță aici.

— Suntem, căci haddediinii și-au așezat tabăra sus, lângă mormânt, și nu s-ar îndepărta atât de mult de locul acela, pe un asemenea întuneric.

— Da, haddediinii sunt niște prostovani care nu îndrăznesc să iasă din vizuina lor. Dar diavolul acela străin este peste tot, acolo unde n-ar trebui să se afle, și cu el se află și câinele ăla mic cu mustață subțire, care l-a împușcat pe Gasal Gaboya, tatăl meu. Piticului ăstuia ar trebui să-i smulgem dinții cu cleștele, să i se audă urletul de durere peste munți și văi.

Își trimise unul din oameni să cerceteze împrejurimile, îmi convenea că deocamdată urma să fie încă întuneric. Lucrul acesta îmi era de ajutor. M-am târât mai departe,

până ce am lăsat în urmă copacii și am ajuns la marginea cimitirului. Caii se aflau lângă râu. În stânga mormintelor, se așezaseră kurzii și așteptau întoarcerea cercetașului. Acum, puteau să vorbească mai tare, căci, dacă ar fi fost haddedihi prin apropiere, cercetașul i-ar fi descoperit și le-ar fi comunicat acest lucru.

Din ceea ce auzisem până acum, am tras concluzia că acești kurzi arau conduși de fiul lui Gasal Gaboya. Vai de noi dacă picăm în mâinile acestor răzbunători setoși de sânge! Ascultând în continuare discuțiile, am aflat că acesta se numea Ahmed Asad. Ochii mei obișnuiți cu întunericul zăriră opt persoane. Dacă nu erau mai mulți, n-aveam de ce să ne temem.

— Ce noroc, spuse Ahmed Asad, că mi-a venit ideea să trimit înainte doi spioni. Dacă n-aș fi făcut-o, am fi căzut probabil în mâinile haddedihiilor.

— Când îi atacăm? întrebă un altul.

— Depinde de cât de rapid a fost mesagerul nostru. Aș prefera să-i atacăm încă din noaptea asta, pentru că nu ne pot vedea și, luându-i prin surprindere, ar cădea vii în mâinile noastre. Vasăzică au cai valoroși?

— Da. În primul rând, armăsarul străinului care își spune Kara Ben Nemsi și care are două arme fermecate, cu care se poate trage fără pauză și fără a fi nevoie să încarci. Apoi mai este armăsarul tânăr pe care îl călărește băiatul individului cu mustață subțire. Și, în sfârșit, mai este o iapă bălană, care îi aparține șeicului Amad Al-Ghandur. Se pare că mai este și un cal pag.

— Ai văzut toți acești cai, atunci când ai fost sus?

— Pe toți, doar pagul nu l-am văzut.

— Crezi că sunt mai buni decât iapa mea neagră persană?

— Nu. Iapa ta nu-și are seamăn. Arborele ei genealogic ajunge până în grajdurile șahului Nadir.

— Totuși, trebuie să punem mâna pe acești cai. Nimeni n-are voie să tragă în ei, chiar cu prețul vieții. N-o să fie

însă cazul, căci vom năvăli atât de rapid asupra acestor câini râioși, de n-au să aibă timp să ne muște.

Din nefericire, cercetașul se întoarce exact acum și îi informă că nu observase nimic suspect. Apoi, Ahmod Asad spuse:

— Aprindeți focul, ca să puteți mânca! După ce răsare luna, o să plecăm și o să ne oprim în apropierea muntelui, unde au tabăra haddediinii.

Cercetașul întrebă:

— Atunci, înseamnă că, înainte de atac, va trebui să urc pe munte să văd dacă dorm și dacă mențin aprins un foc?

— Firește că trebuie să știm asta mai înainte. Te vei duce să vezi.

Apoi, kurzii începură să caute ramuri uscate prin copaci și pe jos. Focul mă putea da de gol. De aceea, am considerat mai înțelept să mă retrag iute. Am avut norocul să ajung la tovarășii mei fără a fi observat de bebbehi și am plecat împreună, pe furiș, de acolo. La început, am mers încet și fără zgomot, ca să nu fim cumva auziți. Abia după ce am ajuns destul de departe, n-a trebuit să ne mai ferim.

Halef era foarte curios să-i spun ce aflasem. I-am relatat.

— Crezi că vor ataca încă în timpul nopții? mă întrebă el.

— Da. Mă deranjează doar cuvintele conducătorului, cum că depinde de cât de rapid a fost mesagerul. La ce mesager s-a referit?

— Cine știe!

— Ar fi însă foarte important să știm acest lucru, în situația în care ne aflăm, trebuie să fim cât se poate de prevăzători. Dacă fiul șeicului a trimis un mesager care să aducă aici mai mulți oameni?

— Înseamnă că se află prin apropiere mai mulți bebbehi!

— Și de ce nu? Dacă așa stau lucrurile, nu-i prea bine pentru noi.

— Eu nu mă tem, Sidi!

— Știu asta, Halef, doar că am presentimentul că și de data aceasta sfârșitul o să fie tragic aici.

— Nu-ți face griji! De câte ori nu ne-am aflat noi în pericole mult mai mari și-am scăpat neatinși. Așa o să fie și de data asta. Ce vrei să faci? Să așteptăm atacul bebbehilor sau mai bine să-i înhățăm noi pe ei?

— Asta nu mai stă în puterile mele. Știi doar că acum poruncește Amad Al-Ghandur.

— Ah, fir-ar să fie! Să sperăm că, între timp, i-a venit mintea la cap!

— Mă îndoiesc. Cunoscut febra vendetei. Cine-i cade pradă nu poate fi ajutat, până ce aceasta nu-și urmează cursul natural și nu duce la moartea fie a unuia, fie a celuilalt. O să vezi că și acum gândește exact la fel ca și mai înainte, când i-am părăsit.

Între timp, urcam deja pe munte, îndreptându-ne spre monumentul funerar. Încă de departe, am văzut lumina pe care o răspândea în jur un foc uriaș.

— Ce prostie imensă! Îmi scăpă, deși îmi propusesem ca acum să nu mai spun nimic și să aștept liniștit.

— O să le spun îndată ce părere am despre asta, zise Halef.

Micuțul cel sprinten făcu câteva salturi lungi spre locul de tabără și strigă către haddedihiul care ședea lângă foc și mesteca ceva:

— Mare e Allah, dar nebăgarea voastră de seamă este încă și mai mare! Ce v-a venit să aprindeți un foc așa de mare?

— Ce-ți pasă ție? bombăni Amad Al-Ghandur.

— Îmi pasă, chiar foarte mult. Viața mea poate depinde de asta.

— Viața ta n-are nici o valoare!

— Așa! La asta ar trebui să-ți răspund cu arma. Dar timpul ne presează. Bebbehii sunt aici, pregătiți să ne atace și voi aprindeți focul, pentru ca gloanțele lor să ne nimerească la sigur.

— Bebehii? Minți!

— Ai grijă ce vorbești! Eu sunt Hagi Halef Omar și n-am mințit niciodată. Cei doi spioni ai bebbehilor v-au făcut să credeți că ar fi kurzi sorani și au aflat de la voi tot ce-au vrut să afle. Apoi s-au întors și l-au adus pe răzbnătorul Ahmed Asad, fiul lui Gasal Gaboya. Acum tocmai se pregătește să vă atace.

Asta îi făcu pe haddedihni să-și piardă cumpătul. Îi cerură lui Halef să le relateze totul.

— De fapt, nu meritați să vă spun nimic. L-ați jignit pe Sidi al meu și de aceea ar trebui să plecăm de aici și să nu ne mai pese de voi. Știu însă ce datorez convertirii mele la dragostea cea adevărată și, prin urmare, vă voi îndeplini rugămintea. Kara Ben Nemsi effendi, eu și fiul meu Kara am fost împreună în tabăra bebbehilor și am tras cu urechea la ceea ce au vorbit. Dacă n-am fi făcut asta, ați fi fost măcelăriți în noaptea asta precum oile care nu au cioban să le păzească.

Le relată apoi, în limbajul lui colorat, tot ceea ce făcuserăm, văzuserăm și auziserăm, adăugând și avertismentele lui bine intenționate. Eram pe punctul de a crede că sfaturile lui bune își vor face efectul, când Amad Al-Ghandur interveni:

— Tacă-ți gura! N-avem nevoie de avertismentele tale. Știm și noi ce avem de făcut. Vasăzică, ați văzut doisprezece bebbehi?

— Da. Dacă vrei să-i numeri și tu, poți să te duci până acolo.

— Și pentru atâta lucru faci așa o gălăgie? Doisprezece contra douăzeci!

— Dar s-ar putea să vină mai mulți. Ahmed Asad a pomenit ceva despre un mesager.

— Lasă-i să vină. Nu ne temem. Și ce strigi așa și te legi de focul nostru? E chiar foarte bun pentru un asemenea atac. O să ne așezăm în umbră. Atunci, bebbehii nu ne vor putea vedea. Noi o să-i observăm de îndată ce vor veni și o să-i împușcăm unul după altul.

— Dar călătoria noastră trebuia să fie una pașnică!

— Gura! Kurzii vin să se răzbune pe noi. Trebuie să ne apărăm. Și dacă n-ar trebui să ne apărăm, tot i-am împușca. Căinii ăștia nu merită să umble pe sub cerul lui Allah. Trebuie stârpiți de pe suprafața pământului.

— Bine, o să tac. Dar voi o să plângeți și o să urlați de ceea ce-o să iasă de aici!

Halef se răsuci și se îndreptă spre Omar Ibn Sadek și Lindsay. Îmi propusesem să nu spun nimic, dar nu m-a răbdât inima. Poate mai era totuși posibil să împiedic vărsarea de sânge. Haddehinii puteau să se roage aici sus iar bebbehii jos, în cimitir, și să amâne răzbunarea pentru mai târziu. De aceea, am făcut o ultimă încercare:

— Amad Al-Ghandur, am fost prietenul, fratele și tovarășul tău de drum și vreau să fiu și în continuare. N-ai aruncat tu astăzi în mormântul deschis bucata de piatră și n-ai spus că tatăl tău a fost răzbunat? Acum, de ce ești din nou setos de sânge?

— Răzbunarea nu era moartă, mârâi acesta, era doar adormită și acum s-a trezit din nou.

— Nu, nu-i așa. Ea mai doarme încă și nu vrea să se trezească. Tu ești acela care vrea s-o trezească. Cel care ațâță un incendiu trebuie să fie prudent și să chibzuiască înainte de a face aste, căci s-ar putea foarte ușor arde el însuși.

— Vrei să spui că aș avea nevoie de sfaturile tale bune?

— Da, asta vreau să spun. E timpul să-ți desfunzi urechile și să mă ascuți. Nu-ți cer un contraserviciu pentru tot ceea ce am făcut pentru tine, dar astăzi, când atât de multe lucruri depind de tine, trebuie să-ți aduc aminte de temnița din Amadiya în care ai fi putrezit, dacă nu te scoteam de acolo. Dacă tatăl tău ar mai fi în viață, te-ar sfătui să ascuți ceea ce-ți spun.

— Ba nu, mă întrerupse, n-ar face asta, căci sfaturile și vorbele tale l-au dus atunci la pieire. Nu ești un adept al credinței noastre, nu faci parte din seminția noastră. Atunci

când un dreptcredincios ascultă de un creștin, lucrul acesta nu-i decât spre rușinea lui. Vreau, răzbunare, vreau sânge și o să fac precum vreau!

— Iar eu vreau dragoste și conciliere. O să vedem a cui voință va da roade mai bune.

Mi-am dat seama că orice altă discuție era inutilă și m-am dus la tovarășii mei, lângă care m-am așezat. Ședeam într-un loc aflat în întuneric și acum își căutau și haddediinii locuri întunecoase de unde să-i poată nimeri cu gloanțe pe kurzii atacatori. *Sir* David pricepuse foarte puțin din controversa noastră. Am fost nevoit să-i explic cum stăteau lucrurile.

— Capete tari, acești flăcăi, bombăni el. Credeți că și bebbehii au capete la fel de tari?

— Atunci, o să se ajungă la o ciocnire?

— Probabil. Eu, însă, voi încerca totuși s-o împiedic.

— Și cum vreți să faceți asta?

— În primul rând, nu pot face nimic altceva decât să-i comunic lui Ahmed Asad că suntem pregătiți pentru atacul pe care l-au plănit. S-ar putea să nu mai dea atacul în noaptea asta.

— Da, ca să-l dea mâine, în timpul zilei.

— Depinde de împrejurări. Poate până atunci îmi vine un gând salvator.

— Și cum o să afle kurdul că îi cunoaștem planurile?

— Prin spionul pe care îl va trimite înainte, pentru a afla dacă dormim și dacă ținem un foc aprins.

— Și cum vreți să faceți asta?

— Am să-l înhaț.

— Ah, oh, să-l înhățați!

În ciuda întunericului, am văzut că gura lui *sir* David se transformase într-un unghi drept, deschis și că nasul lui executa niște mișcări ciudate. Mă apucă de mână și continuă:

— Spuneți-mi, admirabile mr. Kara Ben Nemsi, n-ați vrea să-mi încredințați mie această misiune, de a-l înhața

pe kurd? În această călătorie n-am făcut nimic, absolut nimic și tare aş fi vrut să mă lupt cu o râmă, sau cel puțin să ucid un balaur. Acum e cea mai bună ocazie să-mi înfășor cele opt degete în jurul gâtului unui bebbbeh. De acord? Vă plătesc pentru asta o sută de lire sau chiar, mai mult!

— Puteți s-o faceți și fără plată, *sir* David. O să vă permit, dar cu condiția să fiu și eu prezent și să țineți cont de indicațiile mele!

— *Well*, ne-am înțeles, *yes*! Kurd bebbbeh, degete, gât, indicații, excelent, inegalabil! În sfârșit, o adevărată aventură din nou!

Striga atât de tare, încât am fost nevoit să-l rog să se liniștească. După un timp, răsări și luna. Am presupus că acum kurzii urmau să-și părăsească locul de tabără din poiană. Fără a le spune ceva haddedihiilor, am coborât, împreună cu englezul, pe porțiunea scurtă de drum care ducea spre chei, unde voiam să ne ascundem.

Întrucât acest loc era luminat, în partea de sus, de focul haddedihiilor, ne-am așezat în partea lui de jos, neluminată, în spatele unui tufiș, unul lângă altul, întinzându-ne la pământ. Ne-am bazat pe faptul că spionul nu ne va vedea aici, unde era întuneric.

— Dacă într-adevăr o să vină? întrebă Lindsay, care ardea de nerăbdare să pună mâna pe bebbbeh.

— Vine precis, i-am răspuns. Așa a spus Ahmed Asad. Acum, însă, stați liniștit, ca nu numai să-l vedem, ci să-l și putem auzi mai înainte să apară.

Am stat așa cam vreun sfert de oră. De sus se auzea foșnetul monoton al pădurii, acea predică emoționantă a atotputerniciei infinitului. Deodată, am auzit de jos, de departe, un zgomot înfundat.

— Iată! i-am șoptit lui *sir* David.

— N-aud nimic, răspunse acesta.

— Dar eu aud foarte clar. Sunt pașii cailor, jos în poiană. Vin.

— *Well!* Da' știu că aveți niște urechi lungi, *sir!* Cred că lobii lor vă atârnă până acolo jos, unde se târăsc indivizii ăia. Sunteți un obiect de expoziție și ar trebui, să fiți așezat într-un panoptic.

— Mulțumesc, *sir* David! Acum, însă, să fim atenți! N-o să dureze mult și spionul o să-și facă apariția.

Trecuseră vreo cinci minute, când am auzit zgomotul produs de rostogolirea unei pietre care fusese smulsă din locul ei.

— Vine, i-am șoptit la ureche lui Lindsay. Înghățați-l de gât, dar atât de strâns, încât să nu poată scoate nici un sunet.

— Și apoi?

— Restul e treaba mea.

Auzeam acum pași înceți. Câteva clipe mai târziu, îl văzurăm. Lumina lunii cădea direct pe el. Îl observam din umbra defileului. Probabil că era cel mai bun spion al kurzilor, totuși era un cercetaș prost. În locul lui, eu m-aș fi târât prin locurile întunecoase din spatele tufișurilor. El venea mergând drept, în picioare.

Pășea încet și cu băgare de seamă. În apropierea noastră se opri, pentru a trage cu urechea. Pentru că nu văzu și nu auzi nimic suspect, porni mai departe. Mai avea puțin și ajungea în dreptul nostru.

Atunci i-am tras un ghiont lui *sir* David. Acesta își ridică statura înaltă.

Kurdul o zări ridicându-se brusc lângă el și făcu speriat un pas înapoi. Înainte de a-și veni în fire și de a putea da un țipăt, mâinile englezului se și aflau în jurul gâtului lui.

— L-am prins! spuse Lindsay. Ce fac acum?

— Culcă-l aici.

L-am apucat pe bebbah de amândouă picioarele. În același timp, *sir* David își lăsa victima să alunece ușor la pământ. Kurdul renunță să se apere. Am scos cuțitul, i-am așezat vârful armei în piept, l-am rugat pe Lindsay să-și desprindă mâinile de pe gâtul lui și l-am amenințat:

— Dacă scoți un singur cuvânt cu voce tare, te înjunghii. Dacă te supui, n-o să ți se întâmple nimic.

Horcâi scurt și apoi respiră adânc. Să vorbească sau să strige nu îndrăzni.

— Vezi că n-ai mereu noroc când vii să spionezi, am continuat. O dată ai reușit, când ai venit astăzi prima oară aici cu tovarășul tău. Acum, însă, o să ți se înfunde, dacă nu te porți așa cum îți poruncesc. Răspunde la întrebările mele, dar atât de încet, încât să nu te putem auzi decât noi! Ahmed Asad și-a așezat tabăra jos în vale?

Nu spuse nimic, ci păru să chibzuiască cum ar fi mai bine să se comporte în situația în care se afla. Am repetat întrebarea și l-am împuns ceva mai tare cu vârful cuțitului.

— *Chodih* (domnule), nu mă înjunghia! mă rugă, iute. Da, suntem acolo jos.

— Câți oameni?

— Doisprezece.

— Nu mai mulți? Dar or să mai vină și alții!

— Nu.

— Ați trimis totuși un mesager. De ce?

— *Katera chodeh...* pentru numele lui Allah! zvâcni el. Știi asta?

— Da.

— Cine ești, *chodih*?

— Cred că mă cunoști. Uită-te bine la mine! am răspuns și m-am tras din întuneric în lumina lunii.

— Străinul cu armele fermecate! spuse acesta, speriat.

— Acum știi exact. Răspunde la întrebarea mea!

— Cred că-ți dai seama că e de neînțeles pentru mine, spuse, după ce se gândi o clipă. Dar este adevărat. Am trimis un mesager la Dschibrail Mamrasch.

— La casa șeicului kurzilor dschiaf? Dar aceasta se află la o distanță de o zi și jumătate de aici. Ce trebuia să facă mesagerul acolo?

— Da, e destul de departe până acolo, dar e locul cel mai apropiat de unde putem face rost de carne și făină. Am

venit aici să ne facem rugăciunile. Nu putem să plecăm să vânăm. De aceea vrem să cumpărăm de-ale gurii de la Dschibrail Mamrasch.

— Tocmai de acolo? Dar el face parte din seminția kurzilor dschiaf, ai căror dușmani sunteți.

— Acum nu mai suntem, *chodih*.

— Măi să fie! Nu te cred. Fii foarte atent! Vreți să ne atacați prin surprindere, știu sigur. Vezi, însă, că am ocupat calea de acces spre înălțime. Cine se apropie va fi împușcat.

— *Chodih*, nu vrem să vă facem nimic!

— Gura! Știu eu mai bine. Și noi am venit doar pentru a ne face rugăciunile și nu pentru a ne lupta. De aceea am să acționez altfel decât ar fi trebuit. De ce să ne luptăm unii cu alții? De ce să transformăm ruga plăcută lui Dumnezeu într-o bătălie și crime nelegiuite? Ridică-te, îți dau drumul să pleci! Coboară la Ahmed Asad și du-i mesajul meu! Eu vă ofer pacea. Ambele părți să se roage la mormintele lor și apoi să părăsească aceste locuri când și cum le place.

— Nu, nu sunt de acord, strigă cineva lângă mine. Amad Al-Ghandur ieși din defileu, de unde ne spionase și strigă amenințător spre mine:

— Cum poți să hotărăști în numele nostru, fără să mă întrebi și pe mine? V-am văzut când ați plecat amândoi. Nu v-ați mai întors. Atunci m-am gândit îndată că voi ați să întreprindeți ceva împotriva voinței mele și v-am urmărit. Am auzit totul. N-ai nici un drept să oferi pacea. Mi-ar fi rușine să mă rog de acești câini de kurzi să facem pace! Știi asta?

— N-am cerșit pacea. Știi asta? Te-ai despărțit de mine și ești liber să faci ce vrei. Și eu o să procedez la fel.

— Ești liber din partea mea! Dar kurdul acesta este prizonierul nostru. O să mi-l predai.

— Ba nu, n-am să fac asta. Niciodată până acum nu mi-am încălcat cuvântul. Va fi așa cum am spus. Este liber.

— Nu e liber! strigă Amad Al-Ghandur și-l înșfacă pe bebbeh de braț. Îmi aparține și îți jur pe Allah că...

— Stai, nu jura! l-am întrerupt. N-ai să-ți poți ține jurământul.

— Am să mi-l țin și să știi că dacă e nevoie, o să-mi impun voința cu arma!

— Și contra mea?

— Contra oricui care nu mi se supune.

— Bun! Fie cum vrei tu! Dacă prietenia, recunoștința, prudența și rațiunea nu mai au nici o valoare pentru tine, atunci să hotărască pentru noi cuțitele. O să se întâmple și astăzi ceea ce s-a-ntâmplat odinioară cu Gasal Gaboya și va trebui să plătești pentru îndărătnicia ta. Am spus că acest kurd va fi liber și am să-mi țin cuvântul, în orice condiții. Dă-i drumul imediat!

— Nu! scrâșni acesta.

— Ia-ți mâna de pe el, altfel îți trag una! Cunoști puterea pumnului meu!

— Hai, trage-mi una! îndrăznește! mă amenință și ridică pumnul, fără să-i dea drumul kurdului.

Am ridicat pumnul să-l lovesc, dar am lăsat iute brațul în jos, căci în imediata noastră apropiere pocniră două împușcături, una după alta. Amad Al-Ghandur îi dădu drumul kurdului, se răsuci pe jumătate și apoi se prăbuși spre stânci. Kurdul fugi. Din spatele tufișului, țâșniră două siluete care se repeziră asupra mea și asupra englezului cu armele întoarse, pentru a ne lovi cu paturile acestora.

Ceea ce se petrece în asemenea clipe se petrece cu mult mai multă rapiditate decât se poate povesti. N-am așteptat să primesc lovitura, ci am sărit asupra primului agresor, m-am aruncat într-o parte și l-am pocnit din toate puterile cu pumnul în umărul brațului stâng pe care-l ținea ridicat. Acestuia îi scăpă arma din mână, scoase un strigăt, se îndepărtă în fugă câțiva pași și apoi se prăbuși la pământ ca un sac.

Între timp, cel de-al doilea agresor se apropiase de englez și lovise dar nu-l nimerise, pentru că Lindsay evitase lovitura. Am sărit asupra kurdului, l-am tras jos și l-am ținut strâns, până ce *sir* David îi luă de la brâu cuțitul și pistolul. La lumina lunii, l-am recunoscut pe fratele șeicului Gasal Gaboya. Îmi era dator de la prima noastră întâlnire, căci îl apărasem de haddedihi și îl eliberasem din captivitate. Dacă nu eram eu, ar fi fost împușcat atunci.

Celălalt agresor pe care-l dezarmasem, se ridică și o luă la fugă. Nu l-am împiedicat s-o facă, deși englezul strigă la mine:

— Ticălosul fuge. Înghățați-l, mr. Kara!

— Lăsați-l să fugă! am răspuns. Avem aici un om mai bun și mai valoros.

— Pe cine? Ah, pe Dumnezeuul meu, ăsta-i fratele șeicului, pe care era mai bine să-l fi omorât atunci!

— Da. Hai, să-l ducem iute în defileu! S-ar putea să mai urce și alți kurzi aici! Pe el îl iau eu, dumneavoastră luați-l pe Amad Al-Ghandur.

— N-am nevoie de nimeni. Pot să merg și singur, răspunse șeicul. Doar tu ești vinovat de toate astea, effendi, și n-am să uit niciodată asta! Ai vrut să mă lovești. Acum sunt rănit. S-a terminat totul între noi, totul, pentru totdeauna!

O luă, clătinându-se pe picioare, spre defileu. L-am urmat și noi. După ce am ieșit din defileu, am dat peste Halef și fiul lui.

— Sidi, am auzit împușcături. Ce s-a-ntâmplat? strigă hagiul.

— Ne-au atacat doi kurzi, am răspuns. S-ar putea să mai vină și alții. Rămâi cu Kara în defileu și fiți atenți. Trageți asupra oricărui dușman care se apropie!

Cei doi dispărură între stânci. Și haddedihi auziseră împușcăturile. Se strânseseră lângă foc, în jurul șeicului lor rănit, și începură să dea drumul la tot felul de amenințări. Nu le-am mai acordat nici un fel de atenție, căci trebuia să

vorbesc cu bebbehul. Acum, nu-l mai țineam strâns. Acesta se sprijinea de stâncă și privea posomorât în față.

— Am ajuns pentru a doua oară în mâinile tale, *chodih*, mârâi el.

— Da, iar eu nu mă bucur deloc de această întâlnire. Odinioară, tu însuși mi-ai spus că ți-am salvat viața și onoarea. Ți-am fost prieten, iar tu ai tras acum asupra mea!

— Asupra ta? Te înșeli. Am trimis sus un spion. A întârziat prea mult. Atunci, m-am furișat eu, împreună cu un alt spion, până acolo. V-am văzut și am auzit și cuvintele tale împăciuitoare și l-am mai văzut și pe propriul tău prieten ridicând cuțitul asupra ta. Atunci am tras asupra lui.

— Prin urmare, știi că nu vreau să mă lupt cu voi?

— Da.

— Bun! Ai rămas și astăzi, ca și odinioară, prietenul meu. Te eliberez. Poți să pleci.

— Într-adevăr, *chodih*? mă întrebă și se holbă neîncrezător la mine.

— Da.

— Dar... dar așa ceva nu face nimeni!

— Cred că-ți aduci aminte că eu sunt creștin. Pleacă, în numele lui Dumnezeu, la oamenii tăi. Armele voastre sunt în afara taberei. Luați-le! Spuneți-i lui Ahmed Asad că doresc pacea! Măine, înainte de prânz, voi coborî în tabăra voastră și voi vorbi cu el.

— Ai... ai să îndrăznești să faci așa ceva?

— Asta nu se cheamă îndrăzneală. Știu exact ce fac. Nu mă tem de voi, deși sunteți mult mai mulți decât noi.

— Știi și asta?

— Da. Spionul vostru m-a mințit. Mi-a spus că mesagerul s-a dus la Dschibrail Marhrasch să cumpere de-ale gurii. Minciuna asta putea să i-o spună altuia, nu mie! Mesagerul a plecat să aducă aici mai mulți kurzi din seminția voastră.

— Da, așa este, *chodih*. Tocmai suntem în conflict cu kurzii din Rummok și Pir Mam. Ahmed Asad s-a abătut din

drum, pentru a se ruga la morminte. A trimis mesagerul la grupul nostru principal pentru a le spune să vină iute aici, pentru că sunt și haddediinii aici. Războinicii noștri vor să se răzbune.

— Câți oameni aveți?

— O sută douăzeci de bărbați. Sunteți pierduți, pentru că v-ați ales un loc tare prost aici sus.

— Da, locul este prost dar cu atât mai bune sunt armele noastre, așa după cum bine știi. Și nu numai ele sunt foarte bune, ci și oamenii care le folosesc. Ți repet că nu mă tem de voi. Du-te la Ahmed Asad și spune-i asta! E mai bine și pentru oamenii voștri dacă se comportă ca și cum n-am fi aici. Altfel, s-ar putea ca expediția voastră războinică să se transforme într-o înfrângere.

— Chodih, nu mai cunosc pe nimeni care să gândească, să vorbească și să acționeze ca tine. Dacă n-aș fi fost kurd bebbeh, aș fi ales să fiu creștin și să locuiesc în țara ta. Acolo, toți oamenii sunt ca tine?

— Nu toți. Peste tot există și buni și răi. Acum, pleacă. Mâine, înainte de prânz, vin jos la voi. Dar spune-le bebbehilor că ne vom apăra în timpul nopții și vom împușca pe oricine va îndrăzni să se apropie de noi!

— O să le spun, și, orice ar fi, ai să vezi că eu mă voi comporta tot ca un prieten față de tine.

— Și față de tovarășii mei?

— Nu, ei sunt dușmanii seminției noastre. Lor nu le datorez nimic. Rămâi cu bine! Iar mâine, când ne vom revedea, sper să te pot răsplăti pentru ceea ce ai făcut pentru mine.

I-am transmis lui Halef ordinul să-l lase să treacă nestingherit. Lindsay nu înțelesese nici un cuvânt din conversația noastră purtată în limba kurdă.

De aceea, acum mă întrebă:

— Îl lăsați să plece, *sir*? N-ar fi fost mai bine să-l ținem aici? L-am fi putut folosi ca ostatic.

— N-am vrut să fac asta, pentru că odinioară ne-am despărțit prieteni. Cred că lăsându-l liber, ne va fi de mai mare ajutor.

— *Well*, cum vreți dumneavoastră. Dar îl înhățasem așa de bine de beregată pe flăcăul celălalt și, acum, dus e și el! Sunteți un om foarte ciudat.

Cred că ar fi continuat să vorbească, dar fu întrerupt, căci sosi iute Amad Al-Ghandur, manifestând față de mine o atitudine amenințătoare. Burnusul lui era plin de sânge. Glonțul îl rănise la umăr.

— Nu-l văd pe kurd! strigă furios la mine.

— Nici eu, am răspuns calm.

— Unde-i?

— Jos, în tabăra lui.

— Cine i-a dat drumul?

— Eu.

— Effendi, vrei să te împrușc? Câinele ăsta a tras asupra mea și tu îi dai drumul?

— Ai uitat că odinioară i-am fost prieten? Nu mi-a făcut nimic, care vasăzică i-am dat drumul.

— Dar pe mine a vrut să mă omoare! Nu vezi sângele de pe burnusul meu? Sângele ăsta țipă după răzbunare!

— De toate acestea doar tu ești vinovat. N-a vrut să întreprindă nimic împotriva noastră. Dar, când a văzut că ridici cuțitul la mine, prietenul lui, a tras asupra ta.

— Ar fi trebuit să mi-l predai.

— Era în mâinile mele nu în puterea ta. Pot să fac ce consider eu că este corect. Dacă-l vrei, du-te și prinde-l!

— Îndrăznești să vorbești așa cu mine? Te mai întreb încă o dată: vrei să mă faci să te împrușc?

— Iar eu n-am să-ți răspund nici de data aceasta. Tu însuși ai spus că nu mai avem nimic de-a face unul cu celălalt, așadar lasă-mă în pace!

Calmul meu îl înfurie, dar făcea eforturi mari să se stăpânească. Haddedihni stăteau în spatele lui. Dacă le-ar fi poruncit să mă înhațe, nu știu, într-adevăr, dacă i-ar fi dat

sau nu ascultare. Am trecut pe lângă Amad Al-Ghandur și apoi prin mijlocul haddedihiilor. Nici unul n-a îndrăznit să mă împiedice. Apoi, m-am mai răsucit o dată cu fața la ei și am spus:

— De altfel, acest kurd mi-a spus că suntem pierduți, pentru că ne-am ales un loc foarte prost de tabără. Trupele lui nu sunt compuse din doisprezece, ci din o sută douăzeci de războinici. Vezi cum te descurci cu ei!

— O sută douăzeci? Asta-i o minciună!

M-am prefăcut că nu aud această jignire și m-am dus la calul meu, unde m-am așezat jos. Mai târziu, m-am dus la Halef și la fiul lui și am rămas împreună, până dimineața, să păzim defileul.

N-a fost o noapte bună. În haddedihi parcă intraseră dracii. Cât de mult se bucuraseră de sosirea mea. Cât respect și câtă dragoste îmi arătaseră! Iar acum, dintr-o dată, deveniseră pur și simplu dușmănoși. Asta era beția răzbunării.

Când se făcu ziuă, m-am dus să-l hrănesc pe Rih al meu. Mă linse pe obraji și pe mâini și fu foarte afectuos, pentru că în timpul nopții nu fusesem la el. Luasem cu mine la drum, pentru el, un săculeț plin de curmale, dar până acum îi dădusem foarte puține, pentru că găsiserăm tot timpul iarbă de păscut pentru animale. Aici sus, însă, nu prea era verdeață. Întrucât presimțeam că astăzi se va ajunge la luptă și că voi avea motive serioase să mă bazez pe rapiditatea și rezistența calului meu, i-am dat toate curmalele să le mănânce. Inteligentul animal și-a dat seama că nu trebuia să se manifeste zgomotos. Mi-am dat seama că tare ar fi vrut să necheze. Dar, pentru că nu se încumeta s-o facă, scoase de mai multe ori un fel de sunet între nechezat și si sforăit. Aș putea chiar să afirm că Rih presimțea ce avea să se întâmple și voia să-și ia rămas bun de la mine.

Nici Amad Al-Ghandur nu dormise. Se sprijinea cu spatele de monumentul funerar al tatălui lui și-mi urmărea

mișcările cu o privire morocănoasă. Era evident că fusese rănit destul de grav; ochii îi ardeau de parcă avea febră. În ciuda a tot ceea ce se întâmplase ieri între noi doi, m-am îndreptat spre el, pentru a-i oferi ajutorul meu. Dar acesta spuse:

— Cară-te! Pe mine n-o să mă mai atingă niciodată un creștin!

L-am trimis din nou pe Halef să facă de pază la chei, mi-am luat carabina și am coborât muntele, ca să merg în tabăra kurzilor. Halef voia neapărat să mă însoțească, dar nu i-am dat voie. Riscul era prea mare. Trebuia să mi-l asum singur.

Săream din tufă în tufă, ca să nu fiu văzut, căci voiam să-i iau pe bebbahi prin surprindere. Deodată l-am văzut pe unul dintre ei stând sprijinit de un copac. Privea în sus spre munte, ca și cum aștepta să vină cineva de acolo. Era fratele lui Gasal Gaboya. El știa că voiam să vin în tabără. Mă aștepta cumva? Avea ceva să-mi comunice? Am ieșit din spatele tufișurilor. Când mă zări, se îndreptă repede spre mine și spuse:

— *Chodih*, tu ești prietenul meu. De aceea, trebuie să te salvez. Părăsește-i îndată pe haddedihi, căci altfel vei pieri împreună cu ei. În cel mult un sfert de oră, veți fi atacați.

— Dar nu puteți să treceți prin defileu, căci este apărat de noi.

— N-o să venim din partea aceea.

— Vreți să vă cățărați pe laturile celelalte?

— Da. Îndată după răsăritul zorilor, am căutat și am descoperit un loc pe unde se poate urca. Nici un beduin care este locuitor de la câmpie, nu poate urca pe acolo. Noi kurzii suntem oameni de munte și suntem buni cățărați...

— O să vă așteptăm și în partea aceea.

— Da, pentru că acum ți-am dezvăluit eu secretul. Vezi cât de recunoscător îți sunt. Am ajuns să-mi trădez propriii tovarăși. Totuși, nimeni și nimic nu vă poate ajuta, căci vă vom ataca din două părți, vom veni și prin defileu.

— Unde aveți tabăra? Tot aici, sub noi, în vale?

— Nu, ne-am stabilit-o în spatele muntelui de stânci. Mai mult nu pot să-ți spun. Mi-am făcut datoria. Acum, fă ce vrei tu. Dumnezeu să te ajute!

Se răsuci și plecă. Am urcat rapid muntele. Ca și cum aș fi uitat cearta de ieri și comportamentul de astăzi al lui Amad Al-Ghandur față de mine, am strigat:

— Sus, la arme, bărbați! Bebbehii ne vor ataca, și prin defileu și din altă parte, printr-un loc pe unde se vor cățăra pe munte.

Atunci, Amad Al-Ghandur sări de la locul lui și întrebă:

— Unde sunt acum?

— Tabăra lor se află la nord de munte. Mi-a spus fratele lui Gasal Gaboya. De aceea, lui nu trebuie să i se întâmple nimic. Nu trageți asupra lui. Cruțați-i pe dușmani cât puteți. Împușcați-i în picioare! Eu, cu carabina mea, am să...

— Gura! mă întrerupse Amad Al-Ghandur. De când primim porunci de la tine? Eu sunt cel care poruncește aici și doar ceea ce spun eu se va face. N-o să așteptăm să ne atace ei din două părți. O să-i luăm noi prin surprindere. O să-i atacăm noi. Luați-vă armele și caii, voi viteji războinici ai haddedihiilor! Ne ducem caii de frâu, până în locul unde putem încăleca. Apoi ne vom năpusti ca vijelia printre...

— Pentru numele lui Dumnezeu, numai asta nu! l-am întrerupt. Trebuie să...

— Gura! strigă el iarăși la mine. Vrei cumva să spui că nu mă pricep să duc un război? N-avem nevoie de sfatul și de ajutorul tău. Rămâi aici pe loc, sufocă-te cu deșteptăciunea și cu renumita ta dragoste față de dușmani. Iar dacă Halef al tău a uitat că este un haddedihi și consideră că locul lui este lângă tine și nu lângă noi, să rămână și el și fiul lui cu tine și să nu mai apară niciodată în fața ochilor noștri. N-avem nevoie de lași.

— Laș? Eu? strigă Halef. Nimeni nu m-a numit niciodată astfel! Am să-ți arăt eu dacă sunt laș sau nu. Vin cu voi!

Își aruncă arma pe umăr și se îndreptă spre calul lui; fiul său îl urmă. Era un moment de confuzie generală. Mi-am dat seama că ar fi fost zadarnic să mai spun ceva, așa că am tăcut. Lindsay mă întreabă care era motivul acestui haos. I-am spus despre ce era vorba.

— Mergem și noi? se interesă el.

— Aici nu putem rămâne.

— *Well*, atunci acești bebbehi vor avea ocazia să-l cunoască pe adevăratul David Lindsay!

— Nu așa, *sir* David! Nici nu-mi trece prin cap să alerg spre pieire împreună cu oamenii ăștia care au înnebunit de tot. Aș vrea tare mult să-i rețin, dar vezi că nu mă ascultă. Coborâm în spatele lor și vom vedea apoi ce e de făcut.

Haddedihi se rezeziră cu toții spre defileu. Halef și fiul lui erau ultimii.

— Sidi, strigă acesta spre mine, ești supărat pe mine? Oare Hanneh, cea mai bună dintre femei, trebuie să afle despre mine că sunt un laș?

— Nu. Din păcate trebuie să mergi cu ei. Onoarea ta te obligă s-o faci. Dar lasă-l pe Kara cu mine.

— Nu, Sidi. Nici el nu trebuie să fie considerat laș. Hagi Halef Omar nu-și pătează numele. Dacă va fi să murim, salut-o pe Hanneh, trandafir între femei, și spune-i că n-am tremurat de frică în fața morții.

Porni în fugă după ceilalți. Omar Ibn Sadek rămăsese cu noi.

— Și tu? l-am întrebat.

— Eu rămân cu tine, căci nu sunt nebun, a răspuns acesta. N-au decît să mă considere laș. Mândria mea n-are de suferit în fața unor astfel de oameni.

— Ai dreptate. De altfel, o să ai și tu ocazia să-ți dovedești curajul. Hai, plecăm și noi!

Ne-am luat caii de frâie și am plecat. Când noi am ieșit din defileu, haddedihi deja nu se mai vedeau. Alergau cu toată puterea spre nenorocire. Jos, în vale, am încălecat și am luat-o pe urmele lor. Am văzut locul în care avuseseră

tabăra bebbehii. Urmele copitelor cailor lor duceau, de acolo, spre nord, în jurul muntelui. La vest de colină, se întindea o câmpie largă.

Tocmai coteam spre vest, când am auzit împușcături și urlete sălbatice. Bătălia începuse. Am dat pintoni cailor. Tirul armelor continua.

— Drace! strigă Lindsay, care se pare că începuse să fie cuprins de febra luptei. Kurzii or să-i măcelărească pe haddediinii noștri până la ultimul om, dacă nu ne grăbim. Înainte!

Dădu pintoni calului și o porni la galop. Omar și cu mine l-am urmat, la fel de repede. Nu se mai trăgea, dar urletele deveniseră și mai puternice. Deodată, valea se deschise spre câmpie. În față, ne apărură câmpul de luptă. Așa cum prevăzusem, atacul prin surprindere eșuase. Am văzut morți și răniți zăcând la pământ. Haddediinii care supraviețuiseră fugeau, traversând câmpia. Erau urmăriți de bebbehi. În stânga, l-am văzut pe Amad Al-Ghandur trecând în goană nebună, călare pe iapa sa bălană. Cinci kurzi erau pe urmele lui. Cel care se afla în poziția cea mai înaintată călărea pe o splendidă iapă neagră persană. Era șeicul Ahmed Asad. Chiar în fața noastră, alerga micuțul Kara urmărit de un kurd călare pe un roib persan. Și acesta era un cal nobil, așa cum mi-am dat seama dintr-o privire. Foarte aproape, în spatele urmăritorului, alerga Halef. Voia să-și apere fiul, dar calul lui nu era suficient de rapid. Celorlalți călăreți nu le-am mai dat atenție. Mi-am dat seama că micuțul Kara era pierdut, dacă l-ar fi prins puternicul kurd. Trebuia să-i sar în ajutor.

— După băiat! am strigat către tovarășii mei. Rih, Rih, repede, repede!

Am traversat câmpul de luptă. Puținii kurzi care erau acolo și se ocupau de răniți, vrură să tragă asupra noastră, dar nu aveau armele încărcate. Fără să mă mai întorc spre Omar și Lindsay, am trecut în zbor pe lângă kurzii care îi fugăreau pe haddediini, dar nu le-am acordat nici o

atenție, căci nu aveam ochi decât pentru băiatul de care roibul persan se apropia din ce în ce mai mult.

În fața noastră, câmpia era mărginită de un munte împădurit, la poalele căruia se deschidea, în stânga, o vale lată. În direcția aceea, dispăru acum Amad Al-Ghandur. Ahmed Asad era foarte aproape în spatele lui. În aceeași direcție își mână calul și Kara Ben Hagi Halef, urmat de kurd și, mai în spate, de tatăl său. M-am apropiat rapid de hagi. Mă auzi venind, se răsuci în șa și strigă spre mine:

— Sidi, salvează-mi fiul! Calul meu nu-i suficient de rapid.

— A folosit deja „secretul”?

— Nu.

— Atunci, totul e bine. Urmează-mă și nu-ți mai face griji.

Zicând acestea, am țâșnit pe lângă el. Am ajuns în vale. Fiecare secundă mă apropia tot mai mult de roib. În scurt timp, am ajuns doar la câteva lungimi de cal distanță de el. Călărețul se răsuci în șa, mă zări și strigă spre mine, râzând batjocoritor:

— Tu ești, ghiaurule? Prinde-mă, dacă poți! Eu sunt Nisar Hared, cel de-al doilea fiu al lui Gasal Gaboya!

Scoase un pistol de la brâu și trase asupra mea, dar nu mă nimeri. Atunci, întinse mâna, își apucă de coadă calul și îi strigă acestuia ceva.

N-am înțeles ce a spus, dar mi-am dat seama că se folosisese de „secretul” calului lui. Când auzi ceea ce spusese, Kara, cel urmărit, se întoarce spre el și-i râse în nas. Am văzut că-i pusese mâna între urechi tânărului său armăsar. Assil Ben Rih era cu adevărat fiul lui Rih. Țâșni acum înainte cu și mai mare viteză. Roibul continua să se mențină aproape la aceeași distanță de el. Când kurdul își dădu seama că era posibil să rămână mult în urmă, își luă arma de la umăr pentru a trage din mers. Voia să-l împuște pe Kara. Atunci am strigat „Rih, Rih” și mi-am pus și eu mâna între urechile calului. Armăsarul sforăi puternic și

apoi țâșni înainte cu o asemenea viteză, încât, după un minut, am ajuns lângă kurd. O lovitură cu patul ucigașului de urși îl azvârli din șa. Rămase întins la pământ, ca mort.

L-am strigat pe băiat și acesta se opri. În spatele meu l-am zărit pe Omar Ibn Sadek călare pe pagul său. Apoi sosiră și Halef și englezul.

— Veniți repede după mine, i-am poruncit lui Kara, și aduceți-l și pe kurdul acesta, împreună cu calul său. Trebuie să mă duc și după Amad Al-Ghandur.

Zicând acestea, am gonit mai departe, calul aflându-se încă sub influența „secretului”. Era inexplicabil pentru mine faptul că Amad Al-Ghandur, cel atât de viteaz, de altfel, fugea de Ahmed Asad. Mai târziu, am văzut că-i fusese smulsă arma din mână. Pe deasupra, i se desfăcuse și cingătoarea și-i căzuse pe jos, împreună cu pistoalele și cuțitul. Așadar, nu mai avea nici o armă și nu se putea salva decât prin iuțeala calului lui.

Din nefericire, această tentativă n-avea să-i reușească. Era slăbit din cauza sângelui pierdut ieri. La aceasta se adăuga iritarea și, probabil, suferea și de friguri din pricina rănii. Chiar în clipa aceea, trebuia să treacă de o curbă strânsă pe care o făcea valea. O bucată mare, înaltă de stâncă se afla chiar în drumul său. Nu mai avu timp s-o evite, ci fu nevoit să sară peste ea. Îi lipsea însă puterea să-și ajute calul să sară. Acesta rămase atârnat cu picioarele din spate și se prăbuși peste stâncă. Din fericire, Amad Al-Ghandur nu rămase agățat în scărițe, ci fu zvârlit din șa.

La două secunde după el, dădu colțul și Ahmed Asad. Acesta își stăpânea atât de bine calul, încât reuși să evite stânca și să treacă de ea. Sări din șa, pentru a se arunca asupra haddediului care zăcea la pământ, amețit de căzătură.

În acea clipă, ajunsesem și eu la cotitură și i-am zărit pe amândoi. Bebbehul tocmai voia să-și înfigă cuțitul în pieptul lui Amad Al-Ghandur.

— Stai, nu-l înjunghia, altfel ești mort! am strigat spre el și l-am ghidat astfel pe Rih, încât să sară peste stâncă și să-l zdrobească sub copite pe bebbeh.

Acesta aruncă pumnalul, își smulse arma de la umăr și strigă spre mine:

— Vino aici, câine. Al meu ești!

N-am mai avut cum să opresc, căci Rih își luase deja avânt să sară. Am văzut gura țevii îndreptată spre mine. Împușcătura pocni exact în clipa când armăsarul meu executa saltul peste stâncă. Întrucât bebbehul țintise mai jos decât înălțimea la care mă aflam atunci când se descărcase arma, glonțul nu mă nimeri pe mine, ci îmi nimeri calul. Am avut sentimentul că ședeam pe un scaun ale cărui picioare fuseseră retezate de o lovitură: mi-am tras iute picioarele din scărițe și m-am aruncat din șa, în vreme ce Rih sări și rămase întins la pământ de partea cealaltă a stâncii.

Îmi ieșisem complet din fire, m-am ridicat în grabă și am alergat spre murgul meu, fără să mai îmi pese de kurd. Glonțul îi pătrunsese lui Rih în piept. Era pierdut fără scăpare. Mă apucă o furie cum nu mai simțisem niciodată în viața mea. Făcând un salt uriaș, m-am repezit spre kurd, dar, din păcate, prea târziu, căci acesta și sărise deja pe cal. Văzuse că eu nu fusesem rănit. Frica de mine și de armele mele, mult superioare celor pe care le avea, îl mână să fugă.

— Diavolul te-a ocrotit și de data asta! Înghiți-te-ai iadul! mai strigă spre mine.

Apoi o porni în galop. De furios ce eram, era gata, gata să pun mâna pe armă și să-l împușc, dar, din fericire, am reușit să-mi ascult vocea rațiunii, chiar și în aceste clipe. Dacă l-aș fi ucis pe șeicul kurzilor, aș fi provocat o nouă vendetă. Dacă, însă, l-aș fi prins viu, l-aș fi putut folosi drept ostatic. Prin urmare, trebuia să pun mâna pe el. Dar cum? Rih nu mai putea face nici un pas.

Privirea îmi căzu pe iapa cea bălană a lui Amad Al-Ghandur. Stăpânul ei zăcea încă la pământ; se ridică și gemu dureros:

— O, effendi, cred că mi-am rupt ceva iar minunatul tău Rih e mort. Răzbună-te pe acest Ahmed Asad!

— Împrumută-mi iapa ta, am răspuns și am încălecat, fără să-i mai aștept răspunsul. Și spune-mi care e „secretul” ei. N-am să-l trădez nimănui. Repede!

Ceea ce Amad Al-Ghandur n-ar fi făcut pentru nimic în lume, făcu de data aceasta:

— Freac-o cu un deget de trei ori, transversal, pe partea din spate a gâtului și rostește în același timp și cuvântul *adschal* (grabă).

Șeicul continuă să vorbească. Eu, însă, n-am mai auzit nimic, căci pornisem deja în goană după Ahmed Asad, care devenise acum din urmăritor urmărit. N-am mers prea mult, că l-am și văzut în fața mea. Întrucât Amad Al-Ghandur zăcea prăbușit la pământ iar calul meu fusese împușcat, kurdul își închipuise că putea să meargă la trap ușor, pentru că nici nu s-ar fi pus problema să-l urmărească cineva. Nu privea în jurul său și nici nu mă auzi venind, deoarece terenul era moale. Ca să-l iau fulgerător prin surprindere, am folosit „secretul”. Iapa se supuse îndată și țâșni ca din pușcă.

Când, în sfârșit, bebbehul auzi zgomotul de cal în spatele lui, mă aflam deja la mai puțin de douăzeci de sărituri de cal de el. Acesta privi în urmă și dădu un țipăt îngrozit. Se sperie atât de tare, încât, timp de câteva secunde, nici măcar nu-i trecu prin cap să dea pinteni calului. Acest lucru îmi fu de ajuns. Am înhățat ucigașul de urși și, trecând ca o vijelie pe lângă el, l-am pocnit pe Ahmed Asad cu patul acestuia, dărâmându-l de pe cal.

După ce am reușit apoi să-mi înfrânez iapa, am făcut cale întoarsă, îndreptându-mă spre Ahmed Asad. Calul acestuia rămăsese pe loc, lângă el. Ahmed zăcea la pământ

și încerca să se ridice. Din gură îi ieșea un adevărat șuvoi de înjurături la adresa mea.

— Ține-ți gura, dacă ți-e dragă viața! i-am poruncit. Mi-ai împușcat calul. Știi ce înseamnă asta pentru tine? Un asemenea cal valorează cât viața a o sută de kurzi. Ești prizonierul meu. Dacă refuzi să mi te supui, te înjunghii. Dă-mi mâinile să ți le leg la spate.

În ciuda amenințărilor mele, acesta se apără. Întrucât voiam să-i cruț viața și nici nu aveam de gând să-l rănesc, am fost nevoit să depun ceva eforturi ca să-l dobor.

Când, în sfârșit, acesta zăcea întins la pământ, cu mâinile și picioarele legate, i-am văzut venind în galop pe Halef, fiul lui și Omar Ibn Sadek.

Hagiul călărea pe roibul lui Nisar Hared.

Opriseră lângă noi și descălecară. Halef mă apucă de mâini și spuse:

— O, Sidi, Allah ne-a îndurerat inimile profund. Rih e mort, împușcat în piept! Sufletul mi se îneacă într-o mare amărăciune, dar ochii mei nu pot vărsa nici măcar o singură lacrimă de durere, căci pierderea e prea mare. Cine-i criminalul al cărui glonț este vinovat de jalea care ne-a cuprins? Cumva Ahmed Asad care zace aici la pământ, doborât de mâna ta? Spune-mi, ca să-l zdrobesc și să-l sfâșii cu mâinile mele!

— Lasă-mă acum, Halef, l-am rugat. Glonțul îmi era mie destinat. Rih a murit în locul meu. După ce s-a prăbușit, am fost nevoit să continui goana ca să-l prind pe Ahmed. Abia acum am răgazul necesar să mă gândesc că l-am pierdut.

M-am tras într-o parte, m-am așezat pe jos și mi-am cuprins fața în mâini. Băiatul lui Halef plângea tare. Tatăl lui se așeză lângă mine și mă cuprinse cu brațul.

Omar se așeză în așa fel încât să poată supraveghea valea și spuse, amenințător:

— Stai liniștit, effendi! Am să stau eu de pază ca să fiți în siguranță. Vai de kurdul care ar îndrăzni să se apropie! Glonțul meu o să-l trimită în adâncul adâncurilor iadului!

După un timp, sosiră și Amad Al-Ghandur și Lindsay. Îl aduceau cu ei pe Nisar Hared, care fusese luat captiv. Amad nu îndrăznea să scoată nici o vorbă. Simțea că era vinovat pentru tot ceea ce se întâmplase. Lindsay, însă, se manifestă într-un mod foarte ciudat vizavi de moartea armăsarului. Plângea, dar nu voia să lase să se vadă acest lucru. Ca urmare, își schimonosea chipul într-o mimică imposibil de descris.

Tocmai voiam să mă ridic de la locul meu și să le spun că trebuia să ne îngrijim de Rih, al cărui leș nu voiam în nici un caz să-l las să cadă în mâinile kurzilor, când Omar începu să strige:

— *Maschallah*, privește, privește, effendi, vine, vine!

— Cine? l-am întrebat.

— Rih al tău!

Rih? Nu era mort? Rana nu-i fusese fatală? Mă înșelasem eu? Din două trei salturi, am ajuns lângă Omar, de unde puteam vedea toată valea. Da, murgul venea într-adevăr, la trup ușor, clătinându-se și poticnindu-se. Afecțiunea față de mine îl făcuse să se mai ridice o dată. Era o priveriște care pur și simplu îți zdrobea inima. Am pornit-o cu toții la fugă în întâmpinarea lui. Din piept îi țâșnea sângele. Am ajuns primul la el și mi-am încolăcit brațele de gâtul lui. Sforăia prietenos și mă linse pe obraji și pe gât. Apoi picioarele i se înmuiară și se lăsă să cadă la pământ. După o încercare zadarnică de a se sălta din nou, își ridică frumosu-i cap, mă privi cu ochi arzători și necheză ușor stins, așa cum nu mai auzisem până acum nici un cal nechezând. M-am aruncat la pământ lângă el, și i-am strâns capul la piept, în vreme ce Halef încerca să oprească sângele care i se scurgea din piept. Plângeam cu toții, de parcă ne aflam lângă patul de moarte al unui om iubit. Botul murgului zăcea în mâna mea; continua să mi-o lingă, tot mai încet și mai încet, până nu-și mai putu mișca limba. Apoi, un ultim sforăit abia șoptit parcă, un fior convulsiv... Rih era mort! Mi-am scos basmaua pe care o purtam pe sub

turban și am șters cu ea ultimele picături de sânge care i-au curs din rană. Basmua aceasta este și astăzi pentru mine o amintire pe care n-aș da-o nici pentru tot aurul din lume. Apoi, i-am dat hagiului carabina și i-am spus:

— Uite, Halef, ai aici arma mea. În afară de tine, nimeni nu mai știe cum s-o mânuiască. Vreau să mai rămân puțin lângă Rih. Dacă vin kurzii, să nu-i lași să se apropie.

— Da, Sidi, rămâi aici liniștit! răspunse acesta. Nici unul dintre câinii ăștia nu se va apropia de tine. Ochii îmi înoată în lacrimile durerii. Dar vederea-mi va fi suficient de ageră ca să-i nimeresc!

Rih suferise de foame și de sete împreună cu mine, trecuse cu mine prin multe pericole și-mi salvase deseori viața, așa ca și acum, când glonțul care îmi fusese destinat mie îi curmase lui viața. Rih nu-mi dăduse niciodată vreun motiv să-l pedepsesc sau să-l lovesc. Îmi înțelesese fiecare cuvânt, fiecare semn, aș putea spune, fara teama de a da greș, că fusese o parte din mine însumi pe care acum o pierdusem pentru totdeauna.

Moartea lui mă afectă atât de tare, încât am plâns ca un copil și am stat mult timp lângă el, fără să-mi pese câtuși de puțin de ceea ce se întâmpla în jurul meu.

Între timp, se adunaseră lângă noi toți haddediinii care scăpaseră de bebbahi. Lipseau doisprezece oameni. Așa cum am aflat mai târziu, șase din ei erau morți, iar șase fuseseră luați captivi. Bebbahii avuseseră pierderi mult mai grele.

Apoi veni ră călare și următorii. Când Halef trase câteva gloanțe spre ei, se opriră. Aceste împușcături mă treziră din melancolie. M-am ridicat, am luat carabina din mâna lui Halef și am pornit spre kurzi. M-am apropiat de ei până la o distanță de o sută de pași, dar nici unul nu a îndrăznit să tragă asupra mea.

— Descălecați și rămâneți unde sunteți! am strigat spre ei. I-am prins pe Ahmed Asad și pe Nisar Hared și o să-i

ucidem pe loc, dacă nu sunteți pașnici. O să negociem cu ei și o să-i eliberăm, dacă sunt gata să încheie pacea cu noi.

Fără să-mi pese câtuși de puțin de ei, m-am reîntors la tovarășii mei și i-am spus lui Halef, cu voce suficient de tare ca să mă audă și cei doi captivi:

— N-am nici un chef să ținem cuvântări lungi, căci Rih este mort. Tratează tu cu cei doi kurzi. Cer să ni-i dea înapoi pe cei șase haddedihi luați prizonieri, dar și pe cei morți, ca să-i putem îngropa. Cer, de asemenea, ca bebbehii să părăsească acest ținut și să se oprească doar la o distanță de o jumătate de zi de drum de aici. Și, în sfârșit, trebuie să-mi predea, pentru murgul pe care mi l-au ucis, cei doi cai persani. Le acord fiilor lui Gasal Gaboya un răgaz de un sfert de oră, să chibzuiască. Dacă, după trecerea acestei perioade de timp, nu acceptă condițiile puse de mine, vor fi spânzurați aici, de gorunul acesta.

— Da, Sidi, Rih trebuie să fie ori înlocuit, ori răzbunat, răspunse acesta. Îți jur că n-am să aștept nici măcar un minut peste sfertul de oră pe care l-ai fixat.

M-am așezat din nou jos lângă murg, fără a le acorda captivilor nici o atenție. Am observat apoi că, în pofida interdicției mele, unul dintre kurzi se desprinsese de ceilalți, pentru a veni spre noi. Era fratele lui Gasal Gaboya, prietenul meu. Nu l-am oprit. A luat parte la negocieri și, mulțumită insistențelor sale, condițiile puse de mine fură acceptate.

Fratele lui Gasal Gaboya promise să-i ducă de acolo pe kurzi, el fiind actualul lor conducător. Ahmed Asad și Nisar Hared urmau să rămână la noi ca ostatici, până la plecarea noastră.

La scurt timp după aceea, bebbehii se retraseră. Nu dură mult și își făcură apariția apoi și haddedihi care fuseseră eliberați. Morții trebuiau deocamdată să rămână pe câmpul de luptă, acolo unde căzuseră.

În cursa de urmărire, descriseserăm un cerc, așa că acum ne găseam în partea de sud a înălțimii stâncoase. Am

cerut ca Rih să fie urcat pe munte și îngropat lângă Mohammed Emin.

Absolut nimeni nu s-a-mpotrivit, din contră, puseră cu toții mâna și ajutoră. Apoi au fost aduși cei șase haddedihi căzuți în luptă. Urmau să fie și ei îngropați tot sus pe munte.

Rih fu așezat în picioare, cu ajutorul unor proptețe din lemn, înșeuat și cu frâul pus, apoi fu înconjurat cu pietre, așa cum procedaserăm odinioară și cu Mohammed Emin. Ochii lui imobili îmi făceau rău. I-am închis pleoapele. După ce mormântul de piatră îl acoperi complet, am simțit că nu mai pot suporta să rămân acolo. Am încălecat pe iapa cea neagră a lui Ahmed Asad și am pornit după kurzi, să mă conving dacă își țineau sau nu cuvântul.

Bebbehii fură cinstiți de data aceasta. Plecaseră într-adevăr. Cu toate acestea, m-am reîntors pe înălțimea stâncoasă abia spre seară. Voiam să fiu singur și n-aveam nici un chef să particip la ceremonia funerară musulmană care se desfășura acolo sus. Când am ajuns, am aflat că Amad Al-Ghandur întrebase de mine. Zăcea și avea febră mare. L-am examinat. Rana arăta foarte rău, dar nu era fatală. I-am pus un bandaj mai bun și am avut grijă să-i potolesc fierbințeala.

Noaptea fu deosebit de tristă. N-am putut să dorm, de asemenea, nici Halef și nici Omar. Lindsay nu mai contenea cu înjurăturile la adresa haddedihiilor și a conducătorului lor. Bine că aceștia nu înțelegeau ce spunea. Pe lângă toate acestea, mai țipa și Amad Al-Ghandur din cauza febrei. Am fost bucuros când s-a făcut dimineață.

Aici nu mai puteam rămâne, dar, din cauza șeicului rănit, nu era posibil să pornim la drum spre locurile de pășunat ale haddedihiilor.

Am propus să tragem în gazdă la Dschibrail Mamrasch, în casa căruia Amad Al-Ghandur putea găsi odihna și îngrijirea necesare.

Din ramuri și frunziș, am construit o targa pentru cel rănit, care urma să fie purtată de doi cai. Când s-a pornit la drum, eu împreună cu Halef și fiul lui am mai rămas câteva minute lângă mormântul lui Rih.

— Sidi, sunt îngrozitor de trist, spuse Halef, plângând cu suspine. Nu cred că am să mai pot râde vreodată. Inima mi-e plină de lacrimi, mă simt de parcă mi-ar fi murit Hanneh, cea mai frumoasă dintre femei!

I-am strâns mâna, dar n-am putut rosti nici un cuvânt. Apoi, am plecat după ceilalți.

Pe la prânz, i-am eliberat pe cei doi kurzi și a doua zi am ajuns la Dschibrail Mamrasch, care ne puse cu drag la dispoziție casa sa.

Drumul acesta de două zile îi făcuse foarte rău rănitului. Din cauza fierbințelii, era foarte agitat și striga neîncetat după mine. Nu puteam să mă mișc nici o clipa de lângă patul lui. Când, în sfârșit, după câteva zile, își reveni în simțiri și mă recunosc, îmi spuse cu o voce fără vlagă:

— Slavă lui Allah că ești lângă mine, effendi! M-am luptat cu mulți dușmani și tu m-ai salvat de fiecare data.

N-am zis nimic. Căzu pe gânduri și apoi continuă:

— Ți-am spus că nu vreau să mă mai atingă niciodată un creștin. Iartă-mă! Mâna ta mă face să mă simt atât de bine, parcă ar fi mâna Profetului. Am vrut sânge; tu ai vrut dragoste. Pentru setea mea de răzbunare am plătit cu propriu-mi sânge, iar tu cu viața lui Rih. M-am vindecat pe vecie de așa ceva.

Apoi adormi din nou.

Abia după patru săptămâni se însănătoși suficient ca să putem porni la drum și să ne întoarcem acasă, făcând scurte marșuri pe timp de zi.

Haddediinii ne întâmpinară cu răceală. Amad Al-Ghandur fu copleșit cu reproșuri. Suferi atât de mult din această cauză, încât, după un timp, renunță de bunăvoie la rangul de șeic. Acesta îi fu conferit, cu acordul tuturor, lui Malek, fostul șeic al ateibehilor, bunicul lui Hanneh.

După moartea acestuia urma să devină șeic al haddedihiilor hagiul meu, Halef Omar. I-am dăruit cei doi cai persani, făcându-l astfel deosebit de fericit.

După trei zile, pleacă englezul. Omar Ibn Sadek voia să-l ducă la Bagdad, însoțit de o trupă de haddedihi. Lindsay se despărți de mine cu cuvintele:

— Aș mai fi rămas cu dumneavoastră, dar nu se poate. Dumneavoastră vreți să vă întoarceți la Damasc, iar eu trebuie să-mi sfârșesc călătoria în jurul lumii. Sunteți cel mai bun prieten al meu și, totuși, un prost de dați în gropi! Dacă mi l-ați fi vândut atunci pe Rih, acum n-ar mai fi fost împușcat. *Well!* Sper, totuși, să ne revedem curând. Vă doresc să fiți mereu sănătos și să căpătați, acum în călătoria spre Damasc, un cucui la fel de frumos cum am avut eu odinioară. *Yes!*

A doua zi, am pornit și eu la drum. Războinicii haddedihiilor m-au condus, ca într-un tur de onoare, pe o distanță de jumătate de zi din drum. Halef și fiul lui au mers cu mine și mai departe și ne-am despărțit doar după ce am traversat Eufratul.

— Sidi, dragul meu Sidi, cu tine se duce și jumătate din viața mea. Cealaltă jumătate le aparține lui Hanneh, nevasta mea, și lui Kara, fiul meu, spuse hagiul, ștergându-și lacrimile de la ochi. Dumnezeu fie cu tine... mereu... și eu... eu nu mai pot să vorbesc!

Își întoarse calul și se îndepărtă în galop. I-am întins mâna fiului lui.

— Să fii mereu evlavios și brav și să devii un bărbat așa ca tatăl tău! I-am sfătuit. Poate ne vom mai revedea vreodată. Și dacă te vei mai duce cândva prin Kurdistan, să urci pe înălțimea stâncoasă și să-l saluți pe Rih din partea mea.

Vru să răspundă, dar nu reuși din cauza emoțiilor mari ce-l cuprinseseră; își duse amândouă mâinile la inimă și apoi porni călare după tatăl său.

Sfârșitul volumului VI și al ciclului

Editura PALLAS
București - sector 1
Piața Presei Libere nr. 1
Corp central, etaj 8, camera 860
Telefon 222.48.60
Pentru corespondență
Editura Pallas
Căsuța poștală 33—99

Coli de tipar: 34,5
Bun de tipar: 31.08.1998
Tiparul executat la Imprimeria
„ARDEALUL” Cluj-Napoca
B-dul 21 Decembrie nr. 146
Comanda nr. 80069

38

**karl
may**

OPERE

SCHUT - CĂPETENIA TÂLHARILOR

Publicat pentru prima dată în România, în integralitatea sa, ciclul oriental al operei lui Karl May se încheie cu acest roman în care Kara Ben Nemsî și neobositul său prieten Halef continuă urmărirea lui Schut, temuta căpetenie a schipetarilor . Deznodământul întregului lanț de aventuri, petrecute pe trei continente, moartea lui Rih și despărțirea lui Kara Ben Nemsî de prietenii săi sunt relatate în pagini de rară frumusețe și sensibilitate, întărindu-ne convingerea că autorul și-a dorit să se identifice cu eroii săi favoriți .

Achiziționați din timp noul ciclu de romane din opera lui Karl May, intitulat
DRAGOSTEA ULANULUI
din care primul volum Ultima iubire a lui Napoleon se află sub tipar .

Lei 21500 + 500 T.L. = 22000

[1] Kaaba = cub (lb. arabă) - sanctuarul islamului de la Mecca („piatra neagră”). (n.t.)

[2] Preparat farmaceutic lichid sau semisolid, cu aspect limpede sau lăptos, folosit pentru fricțiuni sau aplicații locale

[3] Sir (lb. engl. — n.t.).

[4] Ei bine! (lb. engl. — n.t.)

[5] Nu. (lb. engl. - n.t.)

[6] Fleacuri, prostii. (lb. engl. — n.t.)

[7] Pe toți dracii! (lb. engl. — n.t.)

[8] Hei! Măi! (lb. engl. — n.t.)

[9] Foarte bine! (lb. engl. — n.t.)

[10] *Fowl* = pasăre (lb. engl.); *bull* = taur (lb. engl.); „taur înaripat”, reliefuri monumentale reprezentând animale fantastice care decorau pereții și coloanele palatelor Iranului antic. (n.e.)

[11] Data strămutării lui Mahommed de la Mecca la Medina (16 iulie 622), este considerată ca începutul erei musulmane. (n.e.)

[12] Guvernator. (lb. turcă) (n.t.)

[13] Conducător, stegar. (n.t.)

[14] Hai! (lb. engleză — n.t.).

[\[15\]](#) Țara Galilor. (lb. engl. — n.t.)

[\[16\]](#) Înapoi. (lb. engl. — n.t.)

[\[17\]](#) Pagini scrise de Karl May după publicarea romanului-foileton.

[\[18\]](#) Mic semn negru (natural sau artificial) pe obraz sau pe trup. (n.t.)